СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на српском, босанском и хрватском језику

SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na srpskom, bosanskom i hrvatskom jeziku

Година XVIII
Уторак, 17. јуна 2014. године

Број/Broj
47

Godina XVIII
Utorak, 17. juna/lipnja 2014. godine

ISSN 1512-7508 - српски језик
ISSN 1512-7486 - босански језик
ISSN 1512-7494 - хрватски језик

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

755

На основу члана IV 4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 66. сједници Представничког дома, одржаној 14. маја 2014. године, и на 38. сједници Дома народа, одржаној 6. јуна 2014. године, усвојила је

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ГРАНИЧНОЈ КОНТРОЛИ

Члан 1.

У Закону о граничној контроли ("Службени гласник БиХ", бр. 53/09 и 54/10) члан 3. мијења се и гласи:

"Члан 3.
(Дефиниције)

Поједини изрази коришћени у овом закону имају сљедеће значење:

а) гранична линија је линија која разграничава територију БиХ од територије сусједних држава на копну, мору, ријекама и језерима, утврђена у складу са међународним уговором;

б) државна граница је замишљена раван која окомито пролази граничном линијом као и на подручју граничних прелаза на аеродромима, у морским и ријечним лукама и на жељезничким станицама, преко којих се одвија међународни саобраћај;

ц) гранични појас је подручје које се простире до 10 километара од граничне линије у дубину територије БиХ;

д) заштитно подручје је појас који се простире до 300 метара од граничне линије у дубину територије БиХ;

е) гранични прелаз је мјесто одређено за прелазак државне границе у друмском, жељезничком, ваздушном, поморском и ријечном саобраћају;

ф) заједнички гранични прелаз је сваки гранични прелаз, на територији БиХ или на територији сусједне државе, на којем граничне службе БиХ и граничне службе сусједне државе врше провјеру улаза и излаза, једни за другима, у складу са својим законима и на основу билатералног споразума;

г) путна исправа је важећи пасош или други идентификациони документ који је издао надлежни орган власти БиХ или који је издао страни надлежни орган власти и који БиХ признаје, те важећа лична карта и други идентификациони документ са фотографијом који се може користити за прелазак државне границе и признат је међународним уговором чија је БиХ уговорна страна, као и путна исправа издата странцу у БиХ у складу са Законом о кретању и боравку странаца и азилу;

х) гранична контрола подразумијева активност која се спроводи на граници и која се предузима у случају намјераваног преласка или непосредно након обављеног преласка државне границе, а која се састоји од граничних провјера и надзора границе;

и) граничне провјере су радње које се спроводе на граничним прелазима којима се обезбјеђује да се лицима, укључујући њихова превозна средства и предмете у њиховом посједу, може одобрити улазак на територију БиХ или излазак са територије БиХ;

ј) надзор границе подразумијева примјену радњи и поступака између граничних прелаза и на граничним прелазима изван утврђеног радног времена, а којим се спречава избјегавање граничних провјера;

к) оператер је:

1) правно лице које је власник или корисник аеродрома (оператер аеродрома),

2) лучка управа морске луке и луке унутрашњих вода, које управљају лучким подручјем,

3) правна лица која се брину о жељезничком саобраћају, односно жељезничким стабилним постројењима,

л) царински службеник је запослени у Управи за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: УИО) који има овлаштења за царинска поступања;

м) гранично одобрење је дозвола за прелазак државне границе изван граничног прелаза, изван утврђеног начина преласка државне границе или изван утврђеног радног времена граничног прелаза;

н) оружјем и муницијом сматрају се оне врсте оружја и муниције чија је набавка, држање и ношење регулисано важећим законима у БиХ;

о) инспекцијска контрола подразумијева граничне провјере одређених врста робе које у складу са законским надлежностима обављају граничне ветеринарске, фитосанитарне, санитарне и тржишне инспекције;

п) авио-превозник је свако физичко или правно лице које пружа услуге превоза у међународном ваздушном саобраћају".

Члан 2.

У члану 6. у ставу (1) ријечи: "и друге службене животиње" бришу се.

Члан 3.

У члану 7. у ставу (2) ријечи: "исправама прописаним за прелазак државне границе" замјењују се ријечима: "важећим путним исправама".

Иза става (4) додају се ст. (5) и (6) који гласе:

"(5) Појединци или групе лица могу прелазити границу ако постоји потреба посебне врсте за повременим преласком границе изван граничних прелаза, или изван радног времена, уколико они имају одобрења прописана овим законом и ако нема сукоба интереса јавне политике и унутрашње безбједности БиХ.

(6) Прелазак границе, начин издавања пограничних пропусница као и друга питања у режиму пограничног саобраћаја детаљно ће бити уређена проведбеним прописима које ће донијети ГПБиХ у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона."

Члан 4.

У члану 8. став (1) мијења се и гласи:

"(1) Када постоје оправдани разлози, а уколико није другачије уређено међународним уговором мјесно надлежна јединица ГПБиХ, уз претходно прибављено мишљење УИО и уз сагласност надлежног органа сусједне државе, може издати гранично одобрење за прелазак државне границе изван граничног прелаза, изван утврђеног начина преласка државне границе или изван утврђеног радног времена граничног прелаза."

Став (2) брише се.

Досадашњи став (3) постаје став (2).

Члан 5.

У члану 9. у ставу (1) ријеч "контрола" замјењује се ријечју "провјера".

Став 2. мијења се и гласи:

"(2) Изузетно од одредаба става (1), из безбједносних разлога, те ако постоји основа сумње о злоупотреби транзита на одређеним летовима из става (1) овог члана, могу се предузети послови граничних провјера, одговарајуће мјере и радње у складу са важећим прописима и процедурама, што ће бити детаљно прописано проведбеним прописима и процедурама које доноси ГПБиХ. "

Члан 6.

У члану 11. став (3) брише се.

Члан 7.

У члану 12. став (1) ријечи: "Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство финансија и трезора), УИО и надлежног органа сусједне државе" замјењују се ријечима: "УИО и надлежног органа сусједне државе, те Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство финансија и трезора) уколико је потребно обезбиједити додатна средства из буџета."

Члан 8.

Члан 13. мијења се и гласи:

"Члан 13.

(Забране и ограничења преноса робе)

На привременим граничним прелазима није дозвољено преносити робу комерцијалног карактера, осим оне за коју је дато одобрење, нити робу која подлијеже инспекцијским провјерама."

Члан 9.

Члан 14. мијења се и гласи:

"Члан 14.

(Услови изградње, опремања и управљања граничним прелазима)

(1) УИО је надлежна за послове изградње, доградње, реконструкције, управљања и одржавања објеката и инфраструктуре на граничним прелазима.

(2) Гранични прелаз мора бити изграђен и опремљен тако да омогућава ефикасно и сигурно обављање граничних провјера, у складу са стандардима и условима које утврђује Савјет министара.

(3) УИО, с циљем испуњавања стандарда опремљености и потребних услова из става (2) овог члана, претходно прибавља мишљење о испуњавању стандарда од служби укључених у граничне провјере.

(4) Савјет министара донијеће проведбени пропис о стандардима и условима изградње и опремања граничних прелаза из става (2) овог члана, у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона."

Члан 10.

У члану 15. у ставу (4) ријечи: "граничну контролу" замјењују се ријечима: "граничне провјере".

Члан 11.

У члану 16. додаје се став (4) који гласи:

"(4) У случају одбијања давања сагласности из става (2) овог члана жалба се може изјавити Министарству безбједности у року од 15 дана."

Члан 12.

У члану 20. додају се ст. (7), (8) и (9) који гласе:

"(7) Кретање и задржавање возила у безбједносним зонама ограниченог приступа на подручју међународних

аеродрома дозвољено је само уз дозволу коју издаје мјесно надлежна јединица ГПБиХ, а која мора бити видно истакнута на предњој страни возила.

(8) Надлежна јединица ГПБиХ вршиће издавање, контролу и одузимање дозволе за кретање и задржавање возила.

(9) ГПБиХ донијеће проведбени пропис о изгледу и садржају, као и условима и процедури издавања и одузимања дозволе из става (7) овог члана, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона."

Члан 13.

Иза члана 21. додаје се нови члан 21а. који гласи:

"Члан 21а.

(Обавезе авио-превозника)

(1) Авио-превозник у међународном саобраћају дужан је да, након полијетања авиона према неком од аеродрома у БиХ, на погодан начин ГПБиХ достави податке о посади и путницима на том лету који ће обавезно садржавати: презиме, име, датум рођења, врсту и број путне исправе, држављанство, назив граничног прелаза на којем ће ући у БиХ, ознаку лета, вријеме поласка и доласка, укупан број путника и прво мјесто укрцаја.

(2) Подаци из става (1) овог члана биће избрисани или на други начин трајно уништени у року од 24 сата од времена уласка путника у земљу, осим ако су ти подаци накнадно потребни за примјену овлашћења ГПБиХ.

(3) Заповједник авиона у међународном саобраћају дужан је да пристане на аеродром на којем се налази међународни гранични прелаз ради обављања граничних провјера, осим у случају више силе.

(4) У случају пристајања изван аеродрома из става (3) овог члана из разлога више силе, заповједник авиона у међународном саобраћају дужан је да без непотребног одлагања о томе извијести ГПБиХ и локалну полицију.

(5) Авио-превозник у међународном саобраћају дужан је да спроводи мјере и обезбиједи услове, осим оних наведених у члану 15. став (2) овог закона, а који се тичу боравка на граничном прелазу и повратка лица која не испуњавају услове за улазак у државу а која су допутовала летом тог авиопревозника.

(6) Авио-превозник обавезан је да на прикладан начин обавијести путнике о поступању с личним подацима из става (1) овог члана."

Члан 14.

Члан 28. мијења се и гласи:

"Члан 28.

(Мјесто обављања и трошкови посебних граничних провјера)

(1) Граничне провјере обављају се на граничном прелазу.

(2) Гранична провјера може се обавити и изван граничног прелаза у возовима, авионима, пловилима или на другом мјесту у граничном појасу.

(3) У случају посебних и оправданих разлога, гранична провјера се може обавити и на другом мјесту.

(4) Трошкове провјера из става (3) овог члана сноси странка, а према рјешењу о висини трошкова које доноси ГПБиХ.

(5) Граничне провјере се врше на првој линији, а по потреби се могу вршити и на другој линији провјера.

(6) Лица која буду подвргнута граничним провјерама на другој линији биће информисана на језику који разумију или на други пригодан начин о разлозима провјера као и поступцима таквих провјера.

(7) ГПБиХ ће донијети проведбени пропис којим ће детаљније уредити обављање и трошкове граничних провјера.

(8) За граничне провјере држављана БиХ и страних држављана могу се успоставити одвојене траке.

(9) Гранична провјера или дио граничне провјере може се обављати и на подручју друге државе, односно на заједничком граничном прелазу, ако је то у складу са међународним уговором."

Члан 15.

У члану 29. у ставу (1) ријечи: "исправе прописане за прелазак државне границе" замјењују се ријечима: "важећу путну исправу".

Члан 16.

У члану 30. у ставу (2) иза ријечи "помагала" брише се запета и додаје ријеч "и" а ријечи: "и друге службене животиње" бришу се.

Иза става (2) додаје се став (3) који гласи:

"(3) ГПБиХ ће донијети проведбени пропис о начину обављања граничних провјера, уношења података у путне исправе, података о уласку и изласку из земље, о одбијању уласка у земљу, као и других релевантних података, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона."

Члан 17.

У члану 31. у ставу (1) у тач. а) и д) ријечи: "исправе прописане за прелазак државне границе" замјењују се ријечима: "путну исправу".

Став (3) брише се.

Члан 18.

Иза члана 35. додаје се нови члан 35а. који гласи:

"Члан 35а.

(Гранична провјера одређених лица)

(1) Челници држава и чланови њихових делегација чији је долазак и одлазак најављен ГПБиХ дипломатским путем не подлијежу граничним провјерама.

(2) Пилоти авиона и други чланови посаде, носиоци пилотске дозволе или потврде о припадности посади из члана 9. Конвенције о цивилном ваздухопловству од 7. децембра 1944. године, за вријеме обављања дужности и на основу исправа могу:

а) укрцавати се и искрцавати на аеродрому гдје привремено пристају,

б) ући на подручје града у који привремено слијеђу,

ц) путовати коришћењем било којег превозног средства до аеродрома унутар територије БиХ како би се тамо укрцали на авион који полиђеће с тог аеродрома.

(3) Поморцима који имају идентификациону исправу поморца издату у складу са Женевском конвенцијом од 19. јуна 2003. године, Лондонском конвенцијом од 9. априла 1965. године те релевантним међународним правом може се дозволити да се искрцају на територију БиХ како би боравили на подручју луке гдје је њихов брод пристао или у сусједним мјестима без потребе преласка преко граничног прелаза под условом да се налазе на листи посаде брода којем припадају, који је претходно предан на провјеру тијелу надлежном за граничну контролу.

(4) Носиоцима дипломатских или службених путних исправа које су им издале њихове владе и признала БиХ као и носиоцима исправа међународних организација који путују ради обављања својих дужности може се дати предност пред осталим путницима на граничним прелазима и не морају имати доказе о средствима за издржавање."

Члан 19.

Иза члана 36. додаје се члан 36а. који гласи:

"Члан 36а.

(Граничне провјере припадника војних снага држава чланица Сјеверноатлантског уговора и осталих држава које учествују у Партнерству за мир)

Граничне провјере припадника војних снага држава чланица Сјеверноатлантског уговора и осталих држава које учествују у Партнерству за мир обављаће се сходно одредбама Споразума између држава чланица Сјеверноатлантског уговора и осталих држава које учествују у Партнерству за мир те осталих припадајућих протокола."

Члан 20.

Назив члана 53. мијења се и гласи: "(Услови за уношење ловачког оружја и муниције)".

Став (1) мијења се и гласи:

"(1) Страни држављани који долазе у БиХ ради лова обавезни су да покажу позив ловачког друштва из БиХ, дају на увид одобрење надлежног органа за ношење оружја или доказ о чланству у ловачком друштву друге државе те да пријаве ловачко оружје и муницију полицијским службеницима ГПБиХ приликом преласка државне границе."

Став (3) мијења се и гласи:

"(3) Подаци о одобрењу, оружју и муницији који су унесени у путну исправу или посебни образац за преношење оружја и муниције преко државне границе, сходно ставу (2) овог члана, приликом изласка из БиХ обавезно се поништавају односно раздужују."

Иза става (3) додаје се нови став (4) који гласи:

"(4) Држављани БиХ и страни држављани који уносе или износе оружје и муницију у/из БиХ дужни су да код надлежних царинских органа раздуже ранији привремено одобрени поступак изношења односно уношења оружја и муниције."

Досадашњи став (4) постаје став (5).

Члан 21.

У члану 57. у ставу (1) иза ријечи: "податке од лица" додају се ријечи: "и податке о возилима".

Члан 22.

Члан 59. мијења се и гласи:

"Члан 59.

(Евиденције)

(1) За потребе ефикасног обављања граничне контроле, ГПБиХ овлашћена је да води:
   а) евиденцију о лицима за која су спроведене детаљне граничне провјере;
   б) евиденцију о возилима за која су спроведене детаљне граничне провјере;
   ц) евиденцију о лицима којима је издато гранично одобрење;
   д) евиденцију о издатом одобрењу боравка члану посаде страног брода у мјесту у којем се налази гранични прелаз за међународни саобраћај;
   е) евиденцију о одобрењима за улазак у БиХ припадника служби безбједности у униформи с оружјем и возилом;
   ф) евиденцију о лицима којима су издате дозволе за кретање и задржавање на подручју граничног прелаза на међународном аеродрому;
   г) евиденцију о возилима за која су издате дозволе за кретање и задржавање на подручју граничног прелаза на међународном аеродрому;
   х) евиденцију о лицима која су починила повреде у вези са преласком државне границе;
   и) евиденцију о лицима која су најавила лов у заштитном подручју;
   ј) евиденцију о лицима која преносе оружје и муницију преко државне границе:
   к) евиденцију о примљеним захтјевима и издатим пограничним пропусницама.

(2) Евиденција из става (1) тач. а) и б) овог члана води се искључиво на основу прикупљања података примјеном уређаја и других техничких помагала за читање исправа за прелазак државне границе и регистарских таблица возила."

Члан 23.

Члан 60. мијења се и гласи:

"Члан 60.

(Садржај евиденција)

(1) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка а) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, јединствени матични број грађана, пребивалиште, држављанство, подаци о исправи с којом лице прелази државну границу, мјесто, вријеме и смјер преласка државне границе, те отисци прстију, отисци дланова и подаци о другим физичким идентификационим знацима, ако су били узети.

(2) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка б) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати подаци о регистарским ознакама возила.

(3) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка ц) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, јединствени матични број грађана, пребивалиште, држављанство, мјесто и вријеме одобрено за прелазак државне границе.

(4) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка д) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, пребивалиште, држављанство, назив бродара, број и врста исправе на основу које је издато одобрење, рок важења одобрења.

(5) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка е) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, пребивалиште, држављанство, врста и број путне исправе на основу које је издато одобрење, рок важења одобрења.

(6) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка ф) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, јединствени матични број грађана, пребивалиште, држављанство, назив правног или физичког лица код којег су запослени, број исправе на основу које је издата исказница, рок важења исказнице.

(7) У евиденцију из члана 59. став (1) тачка г) овог закона могу се прикупљати похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: регистарски број возила, марка возила и подаци о власнику возила.

(8) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка х) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, јединствени матични број грађана, пребивалиште, држављанство, вријеме и мјесто почињења повреде државне границе, врста, број и рок важења исправе на основу које је утврђен идентитет.

(9) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка и) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, јединствени матични број грађана, пребивалиште, држављанство, назив ловачког друштва на чијем подручју се најављује лов, мјесто и вријеме трајања лова, врста, број и вријеме важења исправе на основу које је утврђен идентитет.

(10) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка ј) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: име и презиме, подаци о рођењу, јединствени матични број грађана, пребивалиште, држављанство, подаци о врсти, марки, творничком броју и калибру оружја, подаци о количини и калибру муниције, број и врста исправе на основу које је издато одобрење за држање и ношење оружја, рок важења одобрења.

(11) У евиденцији из члана 59. став (1) тачка к) овог закона могу се прикупљати, похрањивати и обрађивати сљедећи подаци: серијски број пограничне пропуснице, име и презиме, датум рођења, пол, држављанство, боравиште, адреса становања, датум издавања и датум важења, подручје у којему је носиоцу дозвољено кретање и боравак те број путне исправе на основу које је издата пропусница."

Члан 24.

Члан 61. мијења се и гласи:

"Члан 61.

(Рокови чувања података)

(1) Рокови за чување података из евиденција из члана 60. овог закона су:

а) подаци из евиденције из члана 60. став (1) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

б) подаци из евиденције из члана 60. став (2) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

ц) подаци из евиденције из члана 60. став (3) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

д) подаци из евиденције из члана 60. став (4) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

е) подаци из евиденције из члана 60. став (5) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

ф) подаци из евиденције из члана 60. став (6) овог закона чувају се десет година након уношења у евиденцију;

г) подаци из евиденције из члана 60. став (7) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

х) подаци из евиденције из члана 60. став (8) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

и) подаци из евиденције из члана 60. став (9) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

ј) подаци из евиденције из члана 60. став (10) овог закона чувају се пет година након уношења у евиденцију;

к) подаци из евиденције из члана 60. став (11) овог закона чувају се десет година након уношења у евиденцију.

(2) Након истека рока чувања података наведених у ставу (1) овог члана они се уништавају."

Члан 25.

У члану 62. у ставу (1) тачка а) на почетку реченице додају се ријечи: "покуша да", а ријечи: "исправа прописаних за прелазак државне границе" замјењују се ријечима: "важећих путних исправа".

У ставу (2) у тачки д) ријечи: "граничну контролу" замјењују се ријечима: "граничним провјерама".

У тачки е) ријечи: "граничној контроли" замјењују се ријечима: "граничне провјере".

Иза тачке г) додаје се нова тачка х) која гласи:

"(х) као оператер, друго правно или физичко лице које се на подручју граничног прелаза креће возилом у безбједносној зони ограниченог приступа на подручју међународног аеродрома без дозволе, као и кад дозвола није видно истакнута (члан 20. став (7))."

Досадашње тач. х), и), ј), к), л), м), н), о), п), р), с), т), у) и в) постају тач. и), ј), к), л), м), н), о), п), р), с), т), у).

У досадашњој тачки в) која постаје тачка з) иза заграде умјесто тачке ставља се тачка и запета и додају ријечи: "или не раздужи одобрени поступак привременог изношења односно уношења оружја и муниције (члан 53. став (4))."

Члан 26.

У члану 63. у ставу (1) иза тачке м) умјесто тачке ставља се тачка и запета и додаје се тачка н) која гласи:

"(н) чији заповједник авиона или овлашћени представник авио-превозника не испуни обавезе прије пристајања на аеродром, односно не испуни обавезе настале након пристајања (члан 21а. ст. (1), (2), (3) и (4))."

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-1/14
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ	Предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине БиХ
Др **Милорад Живковић**, с. р.	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 66. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 14. maja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. juna 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GRANIČNOJ KONTROLI

Član 1.

U Zakonu o graničnoj kontroli ("Službeni glasnik BiH", br. 53/09 i 54/10) član 3. mijenja se i glasi:

"Član 3.

(Definicije)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) *granična linija* je linija koja razgraničava teritoriju BiH od teritorije susjednih država na kopnu, moru, rijekama i jezerima, utvrđena u skladu s međunarodnim ugovorom;

b) *državna granica je* zamišljena ravan koja okomito prolazi graničnom linijom kao i na području graničnih prijelaza u zračnim, morskim i riječnim lukama i na željezničkim stanicama, preko kojih se odvija međunarodni saobraćaj;
c) *granični pojas* je područje koje se prostire do 10 kilometara od granične linije u dubinu teritorije BiH;
d) *zaštitno područje* je pojas koji se prostire do 300 metara od granične linije u dubinu teritorije BiH;
e) *granični prijelaz* je mjesto određeno za prelazak državne granice u cestovnom, željezničkom, zračnom, pomorskom i riječnom saobraćaju;
f) *zajednički granični prijelaz* je svaki granični prijelaz na teritoriji BiH ili na teritoriji susjedne države, na kojem granične službe BiH i granične službe susjedne države vrše provjeru ulaza i izlaza, jedni za drugima, u skladu sa svojim zakonima i na osnovu bilateralnog sporazuma;
g) *putna isprava* je važeći pasoš ili drugi identifikacioni dokument koji je izdao nadležni organ vlasti BiH ili koji je izdao strani nadležni organ vlasti i koji BiH priznaje, te važeća lična karta i drugi identifikacioni dokument s fotografijom koji se može koristiti za prelazak državne granice i priznat je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna strana, kao i putna isprava izdata strancu u BiH u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu;
h) *granična kontrola* podrazumijeva djelatnost koja se provodi na granici i koja se preduzima u slučaju namjeravanog prelaska ili neposredno nakon obavljenog prelaska državne granice, a koja se sastoji od graničnih provjera i nadzora granice;
i) *granične provjere* su radnje koje se provode na graničnim prijelazima kojima se osigurava da se licima, uključujući njihova prijevozna sredstva i predmete u njihovom posjedu, može odobriti ulazak na teritoriju BiH ili izlazak s teritorije BiH;
j) *nadzor granice* podrazumijeva primjenu radnji i postupaka između graničnih prijelaza i na graničnim prijelazima izvan utvrđenog radnog vremena, a kojim se sprečava izbjegavanje graničnih provjera;
k) *operater* je:
   1) pravno lice koje je vlasnik ili korisnik aerodroma (operater aerodroma),
   2) lučka uprava morske luke i luke unutrašnjih voda, koje upravljaju lučkim područjem,
   3) pravna lica koja se brinu o željezničkom saobraćaju, odnosno željezničkim stabilnim postrojenjima,
l) *carinski službenik* je zaposleni u Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: UIO) koji ima ovlaštenja za carinska postupanja;
m) *granično odobrenje* je dozvola za prelazak državne granice izvan graničnog prijelaza, izvan utvrđenog načina prelaska državne granice ili izvan utvrđenog radnog vremena graničnog prijelaza;
n) *oružjem i municijom* smatraju se one vrste oružja i municije čija je nabavka, držanje i nošenje regulirano važećim zakonima u BiH;
o) *inspekcijska kontrola* podrazumijeva granične provjere određenih vrsta roba koje u skladu sa zakonskim nadležnostima obavljaju granične veterinarske, fitosanitarne, sanitarne i tržišne inspekcije;
p) *avioprijevoznik* je svako fizičko ili pravno lice koje pruža usluge prijevoza u međunarodnom zračnom saobraćaju."

Član 2.

U članu 6. u stavu (1) riječi: "i druge službene životinje" brišu se.

Član 3.

U članu 7. u stavu (2) riječi: "ispravama propisanim za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "važećim putnim ispravama".

Iza stava (4) dodaju se st. (5) i (6) koji glase:

"(5) Pojedinci ili grupe lica mogu prelaziti granicu ako postoji potreba posebne vrste za povremenim prelaskom granice izvan graničnih prijelaza, ili izvan radnog vremena ako oni imaju odobrenja propisana ovim zakonom i ako nema sukoba interesa javne politike i unutrašnje sigurnosti BiH.

(6) Prelazak granice, način izdavanja pograničnih propusnica kao i druga pitanja u režimu pograničnog saobraćaja detaljno će biti uređena provedbenim propisima koje će donijeti GPBiH u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 4.

U članu 8. stav (1) mijenja se i glasi:

"(1) Kada postoje opravdani razlozi, a ako nije drugačije uređeno međunarodnim ugovorom, mjesno nadležna jedinica GPBiH, uz prethodno pribavljeno mišljenje UIO i saglasnost nadležnog organa susjedne države, može izdati granično odobrenje za prelazak državne granice izvan graničnog prijelaza, izvan utvrđenog načina prelaska državne granice ili izvan utvrđenog radnog vremena graničnog prijelaza."

Stav (2) briše se.

Dosadašnji stav (3) postaje stav (2).

Član 5.

U članu 9. u stavu (1) riječ "kontrola" zamjenjuje se riječju "provjera".

Stav 2. mijenja se i glasi:

"(2) Izuzetno od odredbi stava (1) iz sigurnosnih razloga, te ako postoji osnova sumnje o zloupotrebi tranzita na određenim letovima iz stava (1) ovog člana, mogu se preduzeti poslovi graničnih provjera, odgovarajuće mjere i radnje u skladu s važećim propisima i procedurama, što će biti detaljno propisano provedbenim propisima i procedurama koje donosi GPBiH."

Član 6.

U članu 11. stav (3) briše se.

Član 7.

U članu 12. stav (1) riječi: "Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo finansija i trezora), UIO i nadležnog organa susjedne države" zamjenjuju se riječima: "UIO i nadležnog organa susjedne države, te Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo finansija i trezora) ako je potrebno osigurati dodatna sredstva iz budžeta."

Član 8.

Član 13. mijenja se i glasi:

"Član 13.

(Zabrane i ograničenja prijenosa roba)

Na privremenim graničnim prijelazima nije dozvoljeno prenositi robu komercijalnog karaktera, osim one za koju je dato odobrenje, niti robu koja podliježe inspekcijskim provjerama."

Član 9.

Član 14. mijenja se i glasi:

"Član 14.

(Uslovi izgradnje, opremanja i upravljanja graničnim prijelazima)

"(1) UIO je nadležna za poslove izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije, upravljanja i održavanja objekata i infrastrukture na graničnim prijelazima.

(2) Granični prijelaz mora biti izgrađen i opremljen tako da omogućava efikasno i sigurno obavljanje graničnih provjera, u skladu sa standardima i uslovima koje utvrđuje Vijeće ministara.

(3) S ciljem ispunjavanja standarda opremljenosti i potrebnih uslova iz stava (2) ovog člana, UIO prethodno pribavlja mišljenje o ispunjavanju standarda od službi uključenih u granične provjere.

(4) Vijeće ministara donijet će provedbeni propis o standardima i uslovima izgradnje i opremanja graničnih prijelaza iz stava (2) ovog člana u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 10.

U članu 15. u stavu (4) riječi: "graničnu kontrolu" zamjenjuju se riječima: "granične provjere".

Član 11.

U članu 16. dodaje se stav (4) koji glasi:

"(4) U slučaju odbijanja davanja saglasnosti iz stava (2) ovog člana, žalba se može izjaviti Ministarstvu sigurnosti u roku od 15 dana."

Član 12.

U članu 20. dodaju se st. (7), (8) i (9) koji glase:

"(7) Kretanje i zadržavanje vozila u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa na području međunarodnog aerodroma dozvoljeno je samo uz dozvolu, koju izdaje mjesno nadležna jedinica GPBiH, a koja mora biti vidno istaknuta na prednjoj strani vozila.

(8) Nadležna jedinica GPBiH vršit će izdavanje, kontrolu i oduzimanje dozvole za kretanje i zadržavanje vozila.

(9) GPBiH će donijeti provedbeni propis o izgledu i sadržaju, kao i uslovima i proceduri izdavanja i oduzimanja dozvole iz stava (7) ovog člana, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 13.

Iza člana 21. dodaje se novi član 21a. koji glasi:

"Član 21a.

(Obaveze avioprijevoznika)

(1) Avioprijevoznik u međunarodnom saobraćaju je dužan, nakon polijetanja zrakoplova prema nekom od aerodroma u BiH, na pogodan način GPBiH dostaviti podatke o posadi i putnicima na tom letu koji će obavezno sadržavati: prezime, ime, datum rođenja, vrstu i broj putne isprave, državljanstvo, naziv graničnog prijelaza na kojem će ući u BiH, oznaku leta, vrijeme polaska i dolaska, ukupan broj putnika i prvo mjesto ukrcaja.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana bit će izbrisani ili na drugi način trajno uništeni u roku od 24 sata od vremena ulaska putnika u zemlju, osim ako su ti podaci naknadno potrebni za provođenje ovlaštenja GPBiH.

(3) Zapovjednik aviona u međunarodnom saobraćaju dužan je pristati na aerodrom na kojem se nalazi međunarodni granični prijelaz radi obavljanja graničnih provjera, osim u slučaju više sile.

(4) U slučaju pristajanja izvan aerodroma iz stava (3) ovog člana zbog više sile, zapovjednik aviona u međunarodnom saobraćaju dužan je bez nepotrebnog odgađanja o tome izvijestiti GPBiH i lokalnu policiju.

(5) Avioprijevoznik u međunarodnom saobraćaju dužan je provoditi mjere i osigurati uslove, osim onih navedenih u članu 15. stav (2) ovog zakona, a koji se tiču boravka na graničnom prijelazu i povratka lica koja ne ispunjavaju uslove za ulazak u državu a koja su doputovala letom tog avioprijevoznika.

(6) Avioprijevoznik je obavezan na prikladan način obavijestiti putnike o postupanju s ličnim podacima iz stava (1) ovog člana.

Član 14.

Član 28. mijenja se i glasi:

"Član 28.

(Mjesto obavljanja i troškovi posebnih graničnih provjera)

(1) Granične provjere obavljaju se na graničnom prijelazu.

(2) Granična provjera može se obaviti i izvan graničnog prijelaza u vozovima, avionima, plovilima ili na drugom mjestu u graničnom pojasu.

(3) U slučaju posebnih i opravdanih razloga, granična provjera može se obaviti i na drugom mjestu.

(4) Troškove provjera iz stava (3) ovog člana snosi stranka, a prema rješenju o visini troškova koje donosi GPBiH.

(5) Granične provjere obavljaju se na prvoj liniji, a po potrebi se mogu obavljati i na drugoj liniji provjera.

(6) Lica koja budu podvrgnuta graničnim provjerama na drugoj liniji bit će informirana na jeziku koji razumiju ili na drugi prikladan način o razlozima provjera kao i postupcima takvih provjera.

(7) GPBiH će donijeti provedbeni propis kojim će detaljnije urediti obavljanje i troškove graničnih provjera.

(8) Za granične provjere državljana BiH i stranih državljana mogu se uspostaviti odvojene trake.

(9) Granična provjera ili dio granične provjere može se obavljati i na području druge države, odnosno na zajedničkom graničnom prijelazu, ako je to u skladu s međunarodnim ugovorom."

Član 15.

U članu 29. u stavu (1) riječi: "isprave propisane za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "važeću putnu ispravu".

Član 16.

U članu 30. u stavu (2) iza riječi "pomagala" briše se zarez i dodaje riječ "i", a riječi: "i druge službene životinje" brišu se.

Iza stava (2) dodaje se stav (3) koji glasi:

"(3) GPBiH će donijeti provedbeni propis o načinu obavljanja graničnih provjera, unošenja podataka u putne isprave, podataka o ulasku i izlasku iz zemlje, o odbijanju ulaska u zemlju, kao i drugih relevantnih podataka, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 17.

U članu 31. u stavu (1) u tač. a) i d) riječi: "isprave propisane za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "putnu ispravu".

Stav (3) briše se.

Član 18.

Iza člana 35. dodaje se novi član 35a. koji glasi:

"Član 35a.

(Granična provjera određenih lica)

(1) Čelnici država i članovi njihovih delegacija čiji je dolazak i odlazak najavljen GPBiH diplomatskim putem ne podliježu graničnim provjerama.

(2) Piloti aviona i drugi članovi posade nosioci pilotske dozvole ili potvrde o pripadnosti posadi iz člana 9. Konvencije o civilnom zrakoplovstvu od 7. decembra 1944. mogu za vrijeme obavljanja dužnosti i na osnovu isprava:

a) ukrcavati se i iskrcavati se na aerodromu gdje privremeno pristaju,
b) ući na područje grada u koji privremeno slijeću,
c) putovati korištenjem bilo kojeg prijevoznog sredstva do aerodroma unutar teritorije BiH kako bi se tamo ukrcali na avion koji polijeće s tog aerodroma.

(3) Pomorcima koji imaju identifikacionu ispravu pomoraca izdatu u skladu sa Ženevskom konvencijom od 19. juna 2003., Londonskom konvencijom od 9. aprila 1965. te relevantnim međunarodnim pravom može se dopustiti da se iskrcaju na teritoriju BiH kako bi boravili na području luke gdje je njihov brod pristao ili u susjednim mjestima bez potrebe prelaska preko graničnog prijelaza pod uslovom da se nalaze na listi posade broda kojem pripadaju, koja je prethodno predata na provjeru tijelu nadležnom za graničnu kontrolu.

(4) Nosiocima diplomatskih ili službenih putnih isprava koje su im izdale njihove vlade i priznala ih BiH kao i nosiocima isprava međunarodnih organizacija, koji putuju radi obavljanja dužnosti, može se dati prednost pred ostalim putnicima na graničnim prijelazima i ne moraju imati dokaze o sredstvima za izdržavanje."

Član 19.

Iza člana 36. dodaje se član 36a. koji glasi:

"Član 36a.

(Granične provjere pripadnika vojnih snaga država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir)

Granične provjere pripadnika vojnih snaga država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir obavljat će se shodno odredbama Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir te ostalih pripadajućih protokola."

Član 20.

Naziv člana 53. mijenja se i glasi:

"(Uslovi za unošenje lovačkog oružja i municije)"

Stav (1) mijenja se i glasi:

"(1) Strani državljani koji dolaze u BiH radi lova obavezni su pokazati poziv lovačkog društva iz BiH, dati na uvid odobrenje nadležnog organa za nošenje oružja ili dokaz o članstvu u lovačkom društvu druge države te prijaviti lovačko oružje i municiju policijskim službenicima GPBiH prilikom prelaska državne granice."

Stav (3) mijenja se i glasi:

"(3) Podaci o odobrenju, oružju i municiji koji su uneseni u putnu ispravu ili posebni obrazac za prenošenje oružja i municije preko državne granice, shodno stavu (2) ovog člana, prilikom izlaska iz BiH obavezno se poništavaju odnosno razdužuju."

Iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

"(4) Državljani BiH i strani državljani koji unose ili iznose oružje i municiju u/iz BiH dužni su kod nadležnih carinskih organa razdužiti raniji privremeno odobreni postupak iznošenja, odnosno unošenja oružja i municije."

Dosadašnji stav (4) postaje stav (5).

Član 21.

U članu 57. u stavu (1) iza riječi: "podatke od lica" dodaju se riječi: "i podatke o vozilima".

Član 22.

Član 59. mijenja se i glasi:

"Član 59.

(Evidencije)

(1) Za potrebe efikasnog obavljanja granične kontrole, GPBiH ovlaštena je da vodi:
a) evidenciju o licima za koja su provedene detaljne granične provjere;
b) evidenciju o vozilima za koja su provedene detaljne granične provjere;
c) evidenciju o licima kojima je izdato granično odobrenje;
d) evidenciju o izdatom odobrenju boravka članu posade stranog broda u mjestu u kojem se nalazi granični prijelaz za međunarodni saobraćaj;
e) evidenciju o odobrenjima za ulazak u BiH pripadnika službi sigurnosti u uniformi s oružjem i vozilom;
f) evidenciju o licima kojima su izdate dozvole za kretanje i zadržavanje na području graničnog prijelaza u međunarodnoj zračoj luci;
g) evidenciju o vozilima za koja su izdate dozvole za kretanje i zadržavanje na području graničnog prijelaza u međunarodnoj zračnoj luci;
h) evidenciju o licima koja su počinila povrede u vezi s prelaskom državne granice;
i) evidenciju o licima koja su najavila lov u zaštitnom području;
j) evidenciju o licima koja prenose oružje i municiju preko državne granice;
k) evidenciju o primljenim zahtjevima i izdatim pograničnim propusnicama.

(2) Evidencija iz stava (1) tač. a) i b) ovog člana vodi se isključivo na osnovu prikupljanja podataka primjenom uređaja i drugih tehničkih pomagala za čitanje isprava za prelazak državne granice i registarskih tablica vozila."

Član 23.

Član 60. mijenja se i glasi:

"Član 60.

(Sadržaj evidencija)

(1) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka a) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, podaci o ispravi s kojom lice prelazi državnu granicu, mjesto, vrijeme i smjer prelaska državne granice, te otisci prstiju, otisci dlanova i podaci o drugim tjelesnim identifikacionim znacima, ako su bili uzeti.

(2) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka b) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati podaci o registarskim oznakama vozila.

(3) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka c) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, mjesto i vrijeme odobreno za prelazak državne granice.

(4) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka d) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, prebivalište, državljanstvo, naziv brodara, broj i vrsta isprave na osnovu koje je izdato odobrenje, rok važenja odobrenja.

(5) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka e) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, prebivalište, državljanstvo, vrsta i broj putne isprave na osnovu koje je izdato odobrenje, rok važenja odobrenja.

(6) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka f) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći

podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, naziv pravnog ili fizičkog lica kod kojeg su zaposleni, broj isprave na osnovu koje je izdata iskaznica, rok važenja iskaznice.

(7) U evidenciju iz člana 59. stav (1) tačka g) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: registarski broj vozila, marka vozila i podaci o vlasniku vozila.

(8) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka h) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, vrijeme i mjesto počinjenja povrede državne granice, vrsta, broj i rok važenja isprave na osnovu koje je utvrđen identitet.

(9) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka i) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, naziv lovačkog društva na čijem području se najavljuje lov, mjesto i vrijeme trajanja lova, vrsta, broj i vrijeme važenja isprave na osnovu koje je utvrđen identitet.

(10) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka j) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: ime i prezime, podaci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, podaci o vrsti, marki, tvorničkom broju i kalibru oružja, podaci o količini i kalibru municije, broj i vrsta isprave na osnovu koje je izdato odobrenje za držanje i nošenje oružja, rok važenja odobrenja.

(11) U evidenciji iz člana 59. stav (1) tačka k) ovog zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podaci: serijski broj pogranične propusnice, ime i prezime, datum rođenja, spol, državljanstvo, boravište, adresa stanovanja, datum izdavanja i datum važenja, područje u kojem je nosiocu dopušteno kretanje i boravak te broj putne isprave na osnovu koje je izdata propusnica."

Član 24.

Član 61. mijenja se i glasi:

"Član 61.

(Rokovi čuvanja podataka)

(1) Rokovi za čuvanje podataka iz evidencija iz člana 60. ovog zakona su:

a) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (1) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
b) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (2) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
c) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (3) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
d) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (4) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
e) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (5) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
f) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (6) ovog zakona čuvaju se deset godina nakon unošenja u evidenciju;
g) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (7) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
h) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (8) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
i) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (9) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
j) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (10) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;
k) podaci iz evidencije iz člana 60. stav (11) ovog zakona čuvaju se deset godina nakon unošenja u evidenciju.

(2) Nakon isteka roka čuvanja podataka navedenih u stavu (1) ovog člana podaci se uništavaju."

Član 25.

U članu 62. u stavu (1) tačka a) na početku rečenice dodaju se riječi: "pokuša da", a riječi: "isprava propisanih za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "važećih putnih isprava".

U stavu (2) u tački d) riječi: "graničnu kontrolu" zamjenjuju se riječima: "graničnim provjerama".

U tački e) riječi: "graničnoj kontroli" zamjenjuju se riječima: "granične provjere".

Iza tačke g) dodaje se nova tačka h) koja glasi:

"(h) kao operater, drugo pravno ili fizičko lice koje se na području graničnog prijelaza kreće vozilom u sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa na području međunarodnog aerodroma bez dozvole, kao i kad dozvola nije vidno istaknuta (član 20. stav (7)).".

Dosadašnje tač. h), i), j), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u) i v) postaju tač. i), j), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u).

U dosadašnjoj tački v) koja postaje tačka z) iza zagrade umjesto tačke stavlja se tačka-zarez i dodaju riječi: "ili ne razduži odobreni postupak privremenog iznošenja, odnosno unošenja oružja i municije (član 53. stav (4)).".

Član 26.

U članu 63. u stavu (1) iza tačke m) umjesto tačke stavlja se tačka - zarez i dodaje se tačka n) koja glasi:

"(n) čiji zapovjednik aviona ili ovlašteni predstavnik avioprijevoznika ne ispuni obaveze prije pristajanja u zračnu luku, odnosno ne ispuni obaveze nastale nakon pristajanja (član 21a. st. (1), (2), (3) i (4)).".

Član 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-1/14
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH Dr. **Milorad Živković**, s. r.	Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 66. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 14. svibnja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. lipnja 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GRANIČNOJ KONTROLI

Članak 1.

U Zakonu o graničnoj kontroli ("Službeni glasnik BiH", br. 53/09 i 54/10) članak 3. mijenja se i glasi:

"Članak 3.

(Definicije)

Pojedini izrazi korišteni u ovome Zakonu imaju sljedeće značenje:

a) *granična crta* je crta koja razgraničuje teritorij BiH od teritorija susjednih država na kopnu, moru, rijekama i jezerima, utvrđena sukladno međunarodnom ugovoru;

b) *državna granica* je zamišljena ravan koja okomito prolazi graničnom crtom, kao i na području graničnih prijelaza u zračnim, morskim i riječnim lukama i na željezničkim kolodvorima, preko kojih se odvija međunarodni promet;
c) *granični pojas* je područje koje se prostire do 10 kilometara od granične crte u dubinu teritorija BiH;
d) *zaštitno područje* je pojas koji se prostire do 300 metara od granične crte u dubinu teritorija BiH;
e) *granični prijelaz* je mjesto određeno za prelazak državne granice u cestovnom, željezničkom, zračnom, pomorskom i riječnom prometu;
f) *zajednički granični prijelaz* je svaki granični prijelaz na teritoriju BiH ili na teritoriju susjedne države na kojemu granične službe BiH i granične službe susjedne države provjeravaju ulaz i izlaz, jedan za drugim, sukladno svojim zakonima i na temelju bilateralnog sporazuma;
g) *putna isprava* je važeća putovnica ili druga identifikacijska isprava koju je izdalo nadležno tijelo vlasti BiH ili koju je izdalo strano nadležno tijelo vlasti i koju BiH priznaje, te važeća osobna iskaznica i druga osobna identifikacijska isprava s fotografijom koja se može koristiti za prelazak državne granice i priznata je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, kao i putna isprava izdana strancu u BiH sukladno Zakonu o kretanju i boravku stranaca i azilu;
h) *granična kontrola* podrazumijeva djelatnost koja se provodi na granici i koja se poduzima u slučaju namjeravanog prelaska ili neposredno nakon obavljanja prelaska državne granice, a koja se sastoji od graničnih provjera i nadzora granice;
i) *granične provjere* su radnje koje se provode na graničnim prijelazima kojima se osigurava da se osobama, uključujući njihova prijevozna sredstva i predmete u njihovom posjedu, može odobriti ulazak na teritorij BiH ili izlazak s teritorija BiH;
j) *nadzor granice* podrazumijeva primjenu radnji i postupaka između graničnih prijelaza i na graničnim prijelazima izvan utvrđenog radnog vremena, a kojima se sprječava izbjegavanje graničnih provjera;
k) *operater* je:
   1) pravna osoba koja je vlasnik ili korisnik zračne luke (operater zračne luke),
   2) lučka uprava morske luke i luke unutarnjih voda koje upravljaju lučkim područjem,
   3) pravna osoba koja se brine o željezničkom prometu odnosno željezničkim stabilnim postrojenjima;
l) *carinski službenik* je zaposlenik Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: UNO) koji je ovlašten za carinska postupanja;
m) *granično odobrenje* je dozvola za prelazak državne granice izvan graničnog prijelaza, izvan utvrđenog načina prelaska državne granice ili izvan utvrđenog radnog vremena graničnog prijelaza;
n) *oružjem i streljivom* smatraju se one vrste oružja i streljiva čija je nabava, držanje i nošenje uređeno važećim zakonima u BiH;
o) *inspekcijska kontrola* podrazumijeva granične provjere određenih vrsta roba koje, sukladno zakonskim nadležnostima, obavljaju granične veterinarske, fitosanitarne, sanitarne i tržišne inspekcije;
p) *avioprijevoznik* je svaka fizička ili pravna osoba koja pruža usluge prijevoza u međunarodnom zračnom prometu."

Članak 2.

U članku 6. u stavku (1) riječi: "i druge službene životinje" brišu se.

Članak 3.

U članku 7. u stavku (2) riječi: "ispravama propisanim za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "važećim putnim ispravama".

Iza stavka (4) dodaju se st. (5) i (6) koji glase:

"(5) Pojedinci ili skupine osoba mogu prelaziti granicu ako postoji potreba posebne vrste za povremenim prelaskom granice izvan graničnih prijelaza ili izvan radnog vremena ako oni posjeduju odobrenja propisana ovim Zakonom i ako nema sukoba interesa javne politike i unutarnje sigurnosti BiH.

(6) Prelazak granice, način izdavanja pograničnih propusnica kao i druga pitanja u režimu pograničnog prometa pobliže će se urediti provedbenim propisima koje će donijeti GPBiH u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.".

Članak 4.

U članku 8. stavak (1) mijenja se i glasi:

"(1) Kada postoje opravdani razlozi a ako nije drukčije uređeno međunarodnim ugovorom, mjesno nadležna jedinica GPBiH uz prethodno pribavljeno mišljenje UNO-a i suglasnost nadležnog tijela susjedne države može izdati granično odobrenje za prelazak državne granice izvan graničnog prijelaza, izvan utvrđenog načina prelaska državne granice ili izvan utvrđenog radnog vremena graničnog prijelaza."

Stavak (2) briše se.

Dosadašnji stavak (3) postaje stavak (2).

Članak 5.

U članku 9. u stavku (1) riječ "kontrola" zamjenjuje se riječju "provjera".

Stavak (2) mijenja se i glasi:

"(2) Iznimno od odredaba stavka (1), iz sigurnosnih razloga te ako postoji osnova sumnje o zlouporabi provoza na određenim letovima iz stavka (1) ovog članka, mogu se poduzeti poslovi graničnih provjera, odgovarajuće mjere i radnje sukladne važećim propisima i procedurama, što će biti pobliže propisano provedbenim propisima i procedurama koje donosi GPBiH."

Članak 6.

U članku 11. stavak (3) briše se.

Članak 7.

U članku 12. u stavku (1) riječi: "Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo financija i trezora), UNO-a i nadležnog tijela susjedne države" zamjenjuju se riječima: "UNO-a i nadležnog tijela susjedne države, te Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo financija i trezora) ako treba osigurati dodatna sredstva iz proračuna."

Članak 8.

Članak 13. mijenja se i glasi:

"Članak 13.

(Zabrane i ograničenja prijenosa roba)

Na privremenim graničnim prijelazima nije dozvoljeno prenositi robu komercijalnog karaktera, osim one za koju je dano odobrenje, niti robu koja podliježe inspekcijskim provjerama."

Članak 9.

Članak 14. mijenja se i glasi:

"Članak 14.

(Uvjeti izgradnje, opremanja i upravljanja graničnim prijelazima)

"(1) UNO je nadležan za poslove izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije, upravljanja i održavanja objekata i infrastrukture na graničnim prijelazima.

(2) Granični prijelaz mora biti izgrađen i opremljen tako da omogućava učinkovito i sigurno obavljanje graničnih provjera, sukladno standardima i uvjetima koje utvrđuje Vijeće ministara.

(3) U cilju ispunjavanja standarda opremljenosti i potrebnih uvjeta iz stavka (2) ovoga članka, UNO prethodno pribavlja mišljenje o tome od službi uključenih u granične provjere.

(4) Vijeće ministara donijeti će provedbeni propis o standardima i uvjetima izgradnje i opremanja graničnih prijelaza iz stavka (2) ovog članka u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona."

Članak 10.

U članku 15. u stavku (4) riječi: "graničnu kontrolu" zamjenjuju se riječima: "granične provjere".

Članak 11.

U članku 16. dodaje se stavak (4), koji glasi:

"(4) U slučaju odbijanja davanja suglasnosti iz stavka (2) ovoga članka žalba se može uložiti Ministarstvu sigurnosti u roku od 15 dana."

Članak 12.

U članku 20. dodaju se st. (7), (8) i (9) koji glase:

"(7) Kretanje i zadržavanje vozila u sigurnosnim zonama ograničenog pristupa na području međunarodne zračne luke odobreno je samo uz dozvolu, koju izdaje mjesno nadležna Jedinica GPBiH, a koja mora biti vidno istaknuta na prednjoj strani vozila.

(8) Nadležna Jedinica GPBiH izdavat će, kontrolirati i oduzimati dozvole za kretanje i zadržavanje vozila.

(9) GPBiH donijet će provedbeni propis o izgledu i sadržaju, kao i uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole iz stavka (7) ovoga članka, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona."

Članak 13.

Iza članka 21. dodaje se novi članak 21a., koji glasi:

"Članak 21a.

(Obveze avioprijevoznika)

(1) Avioprijevoznik u međunarodnom prometu dužan je, nakon polijetanja zrakoplova prema nekoj od zračnih luka u BiH, na pogodan način GPBiH dostaviti podatke o posadi i putnicima na tome letu koji će obvezno sadržavati: prezime, ime, datum rođenja, vrstu i broj putne isprave, državljanstvo, naziv graničnog prijelaza na kojemu će ući u BiH, oznaku leta, vrijeme polaska i dolaska, ukupan broj putnika i prvo mjesto ukrcaja.

(2) Podatci iz stavka (1) ovoga članka izbrisat će se ili na drugi način trajno uništiti u roku od 24 sata od vremena ulaska putnika u zemlju, osim ako su ti podatci naknadno potrebni za primjenu ovlasti GPBiH.

(3) Zapovjednik zrakoplova u međunarodnom prometu dužan je pristati u zračnu luku u kojoj se nalazi međunarodni granični prijelaz radi obavljanja graničnih provjera, osim u slučaju više sile.

(4) U slučaju pristajanja izvan zračne luke iz stavka (3) ovoga članka iz razloga više sile, zapovjednik zrakoplova u međunarodnom prometu dužan je bez nepotrebne odgode o tome izvijestiti GPBiH i lokalnu policiju.

(5) Avioprijevoznik u međunarodnom prometu dužan je provoditi mjere i osigurati uvjete, osim onih navedenih u članku 15. stavku (2) ovoga Zakona, a koji se tiču boravka na graničnom prijelazu i povratka osoba koje ne ispunjavaju uvjete za ulazak u državu a koje su doputovale letom tog avioprijevoznika.

(6) Avioprijevoznik je obvezan na prikladan način obavijestiti putnike o postupanju s osobnim podatcima iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 14.

Članak 28. mijenja se i glasi:

"Članak 28.

(Mjesto obavljanja i troškovi posebnih graničnih provjera)

(1) Granične provjere obavljaju se na graničnom prijelazu.

(2) Granična provjera može se obaviti i izvan graničnog prijelaza u vlakovima, zrakoplovima, plovilima ili na drugom mjestu u graničnom pojasu.

(3) U slučaju posebnih i opravdanih razloga, granična provjera može se obaviti i na drugom mjestu.

(4) Troškove provjera iz stavka (3) ovoga članka snosi stranka, a prema rješenju o visini troškova koje donosi GPBiH.

(5) Granične provjere obavljaju se na prvoj crti, a po potrebi se mogu obavljati i na drugoj crti provjera.

(6) Osobe koje budu podvrgnute graničnim provjerama na drugoj crti bit će obaviještene na jeziku koji razumiju ili na drugi prigodan način o razlozima provjera, kao i postupcima takvih provjera.

(7) GPBiH donijet će provedbeni propis kojim će pobliže urediti obavljanje i troškove graničnih provjera.

(8) Za granične provjere državljana BiH i stranih državljana mogu se uspostaviti odvojeni traci.

(9) Granična provjera ili dio granične provjere može se obavljati i na području druge države, odnosno na zajedničkom graničnom prijelazu, ako je to sukladno međunarodnom ugovoru."

Članak 15.

U članku 29. u stavku (1) riječi: "isprave propisane za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "važeću putnu ispravu".

Članak 16.

U članku 30. u stavku (2) iza riječi "pomagala" briše se zarez i dodaje riječ "i", a riječi: "i druge službene životinje" brišu se.

Iza stavka (2) dodaje se stavak (3), koji glasi:

"(3) GPBiH donijet će provedbeni propis o načinu obavljanja graničnih provjera, unošenja podataka u putne isprave, podataka o ulasku i izlasku iz zemlje, o odbijanju ulaska u zemlju, kao i drugih bitnih podataka, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona."

Članak 17.

U članku 31. u stavku (1) u toč. a) i d) riječi: "isprave propisane za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "putnu ispravu".

Stavak (3) briše se.

Članak 18.

Iza članka 35. dodaje se novi članak 35a., koji glasi:

"Članak 35a.

(Granična provjera određenih osoba)

(1) Čelnici država i članovi njihovih izaslanstava čiji je dolazak i odlazak najavljen GPBiH diplomatskim putem ne podliježu graničnim provjerama.

(2) Piloti zrakoplova i drugi članovi posade nositelji pilotske dozvole ili potvrde o pripadnosti posadi iz članka 9. Konvencije o civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944.

godine mogu za vrijeme obavljanja dužnosti i na temelju isprava:

a) ukrcavati se i iskrcavati se u zračnoj luci u kojoj privremeno pristaju,
b) ući na područje grada u koji privremeno slijeću,
c) putovati bilo kojim prijevoznim sredstvom do zračne luke unutar teritorija BiH kako bi se tamo ukrcao na zrakoplov koji polijeće iz te zračne luke.

(3) Pomorcima koji posjeduju identifikacijsku ispravu pomoraca izdanu sukladno Ženevskoj konvenciji od 19. lipnja 2003. godine, Londonskoj konvenciji od 9. travnja 1965. godine te mjerodavnom međunarodnom pravu može se dopustiti iskrcaj na teritoriju BiH kako bi boravili na području luke u kojoj je njihov brod pristao ili u susjednim mjestima bez potrebe prelaska preko graničnog prijelaza, pod uvjetom da se nalazi na popisu posade broda kojemu pripadaju, a koji je prethodno predan na provjeru nadležnom tijelu za graničnu kontrolu.

(4) Nositeljima diplomatskih ili službenih putnih isprava koje su izdale njihove vlade i priznaje ih BiH, kao i nositeljima isprava međunarodnih organizacija, koji putuju radi obavljanja svojih dužnosti na graničnim prijelazima može se dati prednost pred ostalim putnicima i oni ne moraju posjedovati dokaze o sredstvima za izdržavanje."

Članak 19.

Iza članka 36. dodaje se članak 36a., koji glasi:

"Članak 36a.

(Granične provjere pripadnika vojnih snaga država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir)

Granične provjere pripadnika vojnih snaga država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir obavljat će se shodno odredbama Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir te ostalih pripadajućih protokola."

Članak 20.

U članku 53. naziv članka mijenja se i glasi:

"(Uvjeti za unošenje lovačkog oružja i streljiva)"

Stavak (1) mijenja se i glasi:

"(1) Strani državljani koji dolaze u BiH radi lova obvezni su pokazati poziv lovačkog društva iz BiH, dati na uvid odobrenje nadležnog tijela za nošenje oružja ili dokaz o članstvu u lovačkom društvu druge države, te prijaviti lovačko oružje i streljivo policijskim službenicima GPBiH prilikom prelaska državne granice."

Stavak (3) mijenja se i glasi:

"(3) Podatci o odobrenju, oružju i streljivu koji su uneseni u putnu ispravu ili posebni obrazac za prenošenje oružja i streljiva preko državne granice, shodno stavku (2) ovog članka, prilikom izlaska iz BiH obvezno se poništavaju odnosno razdužuju."

Iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4), koji glasi:

"(4) Državljani BiH i strani državljani koji unose ili iznose oružje i streljivo u/iz BiH dužni su kod nadležnih carinskih tijela razdužiti raniji privremeno odobreni postupak iznošenja odnosno unošenja oružja i streljiva."

Dosadašnji stavak (4) postaje stavak (5).

Članak 21.

U članku 57. u stavku (1) iza riječi: "podatke od osoba" dodaju se riječi: "i podatke o vozilima".

Članak 22.

Članak 59. mijenja se i glasi:

"Članak 59.

(Evidencije)

(1) Za potrebe učinkovitog obavljanja granične kontrole, GPBiH ovlašten je za vođenje:

a) evidencije o osobama nad kojima su provedene detaljne granične provjere;
b) evidenciju o vozilima nad kojima su provedene detaljne granične provjere;
c) evidenciju o osobama kojima je izdano granično odobrenje;
d) evidenciju o izdanom odobrenju boravka članu posade stranog broda u mjestu u kojem se nalazi granični prijelaz za međunarodni promet;
e) evidenciju o odobrenjima za ulazak u BiH pripadnika službi sigurnosti u uniformi s oružjem i vozilom;
f) evidenciju o osobama kojima su izdane dozvole za kretanje i zadržavanje na području graničnog prijelaza u međunarodnoj zračnoj luci;
g) evidenciju o vozilima za koja su izdane dozvole za kretanje i zadržavanje na području graničnog prijelaza u međunarodnoj zračnoj luci;
h) evidenciju o osobama koje su počinile povrede u vezi s prelaskom državne granice;
i) evidenciju o osobama koje su najavile lov u zaštitnom području;
j) evidenciju o osobama koje prenose oružje i streljivo preko državne granice;
k) evidenciju o primljenim zahtjevima i izdanim pograničnim propusnicama.

(2) Evidencija iz stavka (1) toč. a) i b) ovog članka vodi se isključivo na temelju prikupljanja podataka primjenom uređaja i drugih tehničkih pomagala za čitanje isprava za prelazak državne granice i registarskih tablica vozila."

Članak 23.

Članak 60. mijenja se i glasi:

"Članak 60.

(Sadržaj evidencija)

(1) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke a) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, podatci o ispravi s kojom osoba prelazi državnu granicu, mjesto, vrijeme i smjer prelaska državne granice, te otisci prstiju, otisci dlanova i podatci o drugim tjelesnim identifikacijskim znacima, ako su bili uzeti.

(2) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke b) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati podatci o registarskim oznakama vozila.

(3) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke c) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, mjesto i vrijeme odobreno za prelazak državne granice.

(4) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke d) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, prebivalište, državljanstvo, naziv brodara, broj i vrsta isprave na temelju koje je izdano odobrenje, rok važenja odobrenja.

(5) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke e) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, prebivalište, državljanstvo, vrsta i broj putne isprave na temelju koje je izdano odobrenje, rok važenja odobrenja.

(6) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke f) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći

podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, naziv pravne ili fizičke osobe u kojoj su zaposleni, broj isprave na temelju koje je izdana iskaznica, rok važenja iskaznice.

(7) U evidenciju iz članka 59. stavka (1) točke g) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: registarski broj vozila, marka vozila i podatci o vlasniku vozila.

(8) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke h) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, vrijeme i mjesto počinjenja povrede državne granice, vrsta, broj i rok važenja isprave na temelju koje je utvrđen identitet.

(9) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke i) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, naziv lovačkog društva na čijem se području najavljuje lov, mjesto i vrijeme trajanja lova, vrsta, broj i vrijeme važenja isprave na temelju koje je utvrđen identitet.

(10) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke j) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: ime i prezime, podatci o rođenju, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, državljanstvo, podatci o vrsti, marki, tvorničkom broju i kalibru oružja, podatci o količini i kalibru streljiva, broj i vrsta isprave na temelju koje je izdano odobrenje za držanje i nošenje oružja, rok važenja odobrenja.

(11) U evidenciji iz članka 59. stavka (1) točke k) ovoga Zakona mogu se prikupljati, pohranjivati i obrađivati sljedeći podatci: serijski broj pogranične propusnice, ime i prezime, datum rođenja, spol, državljanstvo, boravište, adresa stanovanja, datum izdavanja i datum važenja, područje u kojemu je nositelju dopušteno kretanje i boravak te broj putne isprave na temelju koje je izdana propusnica."

Članak 24.

Članak 61. mijenja se i glasi:

"Članak 61.

(Rokovi za čuvanje podataka)

(1) Rokovi za čuvanje podataka iz evidencija iz članka 60. ovoga Zakona su:

a) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (1) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

b) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (2) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

c) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (3) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

d) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (4) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

e) podatci u evidenciji iz članka 60. stavak (5) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

f) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (6) ovoga Zakona čuvaju se deset godina nakon unošenja u evidenciju;

g) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (7) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

h) Podaci u evidenciji iz članka 60. stavak (8) ovog zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

i) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (9) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

j) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (10) ovoga Zakona čuvaju se pet godina nakon unošenja u evidenciju;

k) podatci u evidenciji iz članka 60. stavka (11) ovoga Zakona čuvaju se deset godina nakon unošenja u evidenciju.

(2) Nakon isteka rokova za čuvanje podataka navedenih u stavku (1) ovoga članka oni se uništavaju."

Članak 25.

U članku 62. u stavku (1) u točki a) na početku rečenice dodaju se riječi: "pokuša da", a riječi: "isprava propisanih za prelazak državne granice" zamjenjuju se riječima: "važećih putnih isprava".

U stavku (2) u točki d) riječi: "graničnu kontrolu" zamjenjuju se riječima: "graničnim provjerama".

U točki e) riječi: "graničnoj kontroli" zamjenjuju se riječima: "granične provjere".

Iza točke g) dodaje se nova točka h), koja glasi:

"(h) kao operater, druga pravna ili fizička osoba koja se na području graničnog prijelaza kreće vozilom u sigurnosnoj zoni ograničenog pristupa na području međunarodne zračne luke bez dozvole, kao i kada dozvola nije vidno istaknuta (članak 20. stavak (7))."

Dosadašnje toč. h), i), j), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u) i v) postaju toč. i), j), k), l), m), n), o), p), r), s), t) i u).

U dosadašnjoj točki v), koja postaje točka z), iza zagrade se umjesto točke stavlja točka-zarez i dodaju riječi: "ili ne razduži odobreni postupak privremenog iznošenja odnosno unošenja oružja i streljiva (članak 53. stavak (4)).".

Članak 26.

U članku 63. u stavku (1) iza točke m) umjesto točke stavlja se točka-zarez i dodaje se točka n), koja glasi:

"(n) čiji zapovjednik zrakoplova ili ovlašteni predstavnik avioprijevoznika ne ispuni obveze prije pristajanja u zračnu luku, odnosno ne ispuni obveze nastale nakon pristajanja (članak 21a. st. (1), (2), (3) i (4))."

Članak 27.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-1/14
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH	Predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, v. r.	Dr. **Dragan Čović**, v. r.

756

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 65. сједници Представничког дома, одржаној 15. априла 2014. године, и на 38. сједници Дома народа, одржаној 6. јуна 2014. године, усвојила је

ЗАКОН
О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРАВОБРАНИЛАШТВУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Закону о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 8/02, 10/02, 44/04 и 102/09) у члану 13. став 6. тачка се замјењује зарезом и додају ријечи: "и пред арбитражом која је предвиђена чланом VIII Споразума између држава чланица Сјеверноатлантског уговора о правном положају њихових снага, односно Споразума између држава чланица Сјеверноатлантског уговора и осталих држава које учествују у Партнерству за мир о правном положају њихових снага (PfP/NATO SOFA)."

У ставу 20. на крају се додаје нова реченица која гласи: "Ако се не постигне сагласност у мишљењу или ако субјекат који је заступан не одговори у одређеном року, коначну одлуку доноси Колегијум Правобранилаштва и о томе обавјештава субјекат којег заступа."

Члан 2.

Ступање на снагу

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-3/14
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући	Предсједавајући
Представничког дома	Дома народа
Парламентарне	Парламентарне
скупштине БиХ	скупштине БиХ
Др **Милорад Живковић**, с. р.	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 65. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 15. aprila 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. juna 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O PRAVOBRANILAŠTVU BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Zakonu o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 8/02, 10/02, 44/04 i 102/09) u članu 13. stav 6. tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: "i pred arbitražom koja je predviđena članom VIII. Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, odnosno Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga (PfP/NATO SOFA)."

U stavu 20. na kraju se dodaje nova rečenica koja glasi: "Ako se ne postigne saglasnost u mišljenju ili ako subjekat koji je zastupan ne odgovori u određenom roku, konačnu odluku donosi Kolegij Pravobranilaštva i o tome obavještava subjekat kojeg zastupa."

Član 2.

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-3/14
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Predstavničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, s. r.	Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na temelju članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 65. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 15. travnja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. lipnja 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O PRAVOBRANITELJSTVU BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Zakonu o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 8/02, 10/02, 44/04 i 102/09) u članku 13. stavku 6. točka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: "i pred arbitražom koja je predviđena člankom VIII. Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, odnosno Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga (PfP/NATO SOFA)".

U stavku 20. na kraju se dodaje nova rečenica koja glasi: "Ako se ne postigne suglasnost u mišljenju ili ako subjekt koji je zastupan ne odgovori u određenom roku, konačnu odluku donosi Kolegij Pravobraniteljstva i o tome obavještava subjekt koji zastupa".

Članak 2.

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-3/14
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Zastupničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, v. r.	Dr. **Dragan Čović**, v. r.

757

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 67. сједници Представничког дома, одржаној 28. маја 2014. године и на 38. сједници Дома народа, одржаној 6. јуна 2014. године, усвојила је

ЗАКОН
О ДОПУНИ ЗАКОНА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Закону о јавним набавкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 и 87/13), у члану 49а. став (6) на крају текста тачка се замјењује запетом и додају ријечи: "а до успостављања филијала надлежност за рјешавање по жалбама има КРЖ са сједиштем у Сарајеву."

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 01,02-02-1-23/14
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући	Предсједавајући
Представничког дома	Дома народа
Парламентарне	Парламентарне
скупштине БиХ	скупштине БиХ
Др **Милорад Живковић**, с. р.	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 67. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. maja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. juna 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O DOPUNI ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Zakonu o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 87/13), u članu 49a. stav (6) na kraju teksta tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: "a do uspostavljanja ispostava nadležnost za rješavanje po žalbama ima URŽ sa sjedištem u Sarajevu."

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a bit će objavljen i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 01,02-02-1-23/14
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Predstavničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr**. Milorad Živković**, s. r.	Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na temelju članka IV.4 a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 67. sjednici Zastupničkog doma održanoj 28. svibnja 2014. godine i na 38. sjednici Doma naroda održanoj 6. lipnja 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O DOPUNI ZAKONA O JAVNIM NABAVAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Zakonu o javnim nabavama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09, 60/10 i 87/13), u članku 49a. u stavku (6) na kraju teksta točka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: "a do osnivanja podružnica nadležnost za rješavanje po žalbama ima URŽ sa sjedištem u Sarajevu."

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a objavljuje se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 01,02-02-1-23/14
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Zastupničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, v. r.	Dr. **Dragan Čović**, v. r.

758

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 67. сједници Представничког дома, одржаној 28. маја 2014. године, и на 38. сједници Дома народа, одржаној 6. јуна 2014. године, усвојила је

ЗАКОН
О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет Закона)

Овим законом прописују се:

а) мјере, радње и поступци у финансијском и нефинансијском сектору које се предузимају с циљем спречавања и откривања прања новца и финансирања теористичких активности;

б) обвезници спровођења мјера, радњи и поступака који су дужни да поступају по овом закону;

ц) надзор над обвезницима у спровођењу мјера, радњи и поступака у финансијском и нефинансијском пословању, који се предузима ради спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;

д) задаци и надлежности Финансијско-обавјештајног одјељења Државне агенције за истраге и заштиту (у даљем тексту: ФОО);

е) међуинституционална сарадња надлежних органа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ), Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ФБиХ), Републике Српске (у даљем тексту: РС), Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БДБиХ) и осталих нивоа државне организације Босне и Херцеговине у спречавању прања новца и финансирања терористичких активности;

ф) међународна сарадња у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;

г) задаци, надлежности и поступци других органа и правних лица са јавним овлашћењима у спречавању прања новца и финансирања терористичких активности у БиХ;

х) остали послови значајни за развој система за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 2.

(Дефиниције прања новца и финансирања терористичких активности)

У смислу овог закона, дефиниције термина утврђују се како слиједи:

а) Прање новца подразумијева:

1) замјену или пренос имовине, ако је та имовина стечена криминалним радњама, а с циљем прикривања или заташкавања незаконитог поријекла имовине или пружања помоћи неком лицу које је умијешано у такве активности ради избјегавања законских посљедица почињених радњи;

2) прикривање или заташкавање праве природе, мјеста поријекла, располагања, кретања, права на или власништва над имовином ако је та имовина стечена криминалним радњама или чином учешћа у таквим радњама;

3) стицање, посједовање или коришћење имовине стечене криминалним радњама или чином учешћа у таквим радњама;

4) учешће или удруживање ради извршења, покушаја извршења, односно помагања, подстицања, олакшавања или давања савјета при извршењу било које од наведених радњи;

5) сврха, знање, намјера, потребни као елементи радње прања новца, могу се закључити на основу објективних и чињеничних околности.

б) Прањем новца сматраће се и то када су радње којима је стечена имовина која се пере извршене на територији друге државе.

ц) Финансирање терористичких активности подразумијева:

1) обезбјеђивање или прикупљање средстава, на било који начин, директно или индиректно, с намјером да буду употријебљена или са знањем да ће бити употријебљена, у потпуности или дјелимично, за извођење терористичких аката од стране терориста појединаца и/или од стране терористичких организација;

2) подстрекивање и помагање у осигуравању и прикупљању имовине, без обзира на то да ли је терористички акт извршен и да ли је имовина коришћена за извршавање терористичког акта.

д) Терористички акт подразумијева неку од сљедећих намјерних радњи, која с обзиром на своју природу или контекст може озбиљно оштетити државу или међународну организацију, с циљем озбиљног застрашивања становништва или присиљавања органа власти у Босни и Херцеговини, владе друге земље или међународне организације, да нешто изврши или не изврши, или с циљем озбиљне дестабилизације или уништавања основних политичких, уставних, привредних или друштвених структура у Босни и Херцеговини, друге земље или међународне организације:

1) напад на живот лица који може узроковати његову смрт;

2) напад на физички интегритет лица;

3) противправно затварање, држање затвореним или на други начин одузимање или ограничавање слободе кретања другог лица, с циљем да њега или неког другог присили да нешто изврши, не изврши или трпи (отмица) или узимање талаца;

4) наношење велике штете објектима у Босни и Херцеговини, владе друге државе или јавним објектима, транспортном систему, инфраструктурним објектима, укључујући информациони систем, фиксној платформи која се налази у континенталном појасу, јавном мјесту или приватној имовини, за коју је вјероватно да ће угрозити људски живот или довести до значајне привредне штете;

5) отмица авиона, брода или другог средства јавног саобраћаја или за превоз робе;

6) производња, посједовање, стицање, превоз, снабдијевање, коришћење или оспособљавање за коришћење оружја, експлозива, нуклеарног, биолошког или хемијског оружја или радиоактивног материјала, као и истраживање и развој биолошког и хемијског оружја или радиоактивног материјала;

7) испуштање опасних материја или изазивање пожара, експлозија или поплава са посљедицом угрожавања људских живота;

8) ометање или заустављање снабдијевања водом, електричном енергијом или другим основним природним ресурсима са посљедицом угрожавања људских живота;

9) пријетња почињењем неког дјела из алинеје од 1) до 8) ове тачке.

е) Терориста је лице које само или с другим лицима:

1) с намјером, непосредно или посредно, изврши или покуша да изврши терористички акт;

2) подстрекава или помаже у извршењу терористичког акта;

3) с намјером или са сазнањем о намјери групе лица да изврши терористички акт, допринесе, односно доприноси извршавању терористичког акта.

ф) Терористичка организација је организована група лица која:

1) с намјером, непосредно или посредно, изврши или покуша да изврши терористички акт;

2) подстрекава или помаже у извршењу терористичког акта или у покушају извршења терористичког акта;

3) с намјером или са сазнањем о намјери групе лица да изврши терористички акт, допринесе, односно доприноси извршавању терористичког акта или покушају извршења терористичког акта.

Члан 3.

(Дефиниције осталих појмова)

Дефиниције осталих појмова у смислу овог закона су:

а) трансакција је било какво примање, давање, чување, размјена, пренос, располагање или друго руковање новцем или имовином од стране обвезника, укључујући и готовинску трансакцију;

б) сумњива трансакција је свака трансакција за коју обвезник или надлежни орган процијени да у вези са трансакцијом или лицем које обавља трансакцију постоји оправдани разлози за сумњу или сумња на почињење кривичног дјела прања новца или финансирања терористичких активности, односно да трансакција укључује средства која су произашла из незаконитих активности;

ц) готовинска трансакција је свака трансакција приликом које обвезник физички прима или даје готов новац клијенту;

д) повезане трансакције су двије или више трансакција које потичу са рачуна или су усмјерене на рачун или на правно или физичко лице, а гдје је износ појединачних трансакција испод износа потребног за идентификацију и извјештавање према одредбама овог закона, али које заједно прекорачују износ поменут у члану 6. овог закона и могу се сматрати међусобно повезаним због временског периода у којем су извршене, због примаоца или налогодавца трансакције, метода вршења трансакција, разлога због којег су трансакције извршене или других фактора на основу којих се трансакције могу сматрати повезаним;

е) имовина подразумијева сва средства, материјална или нематеријална, било да се састоји у стварима или правима, покретна или непокретна, те исправе или инструменти у било којој форми, укључујући електронску или дигиталну, којима се доказује власништво или право власништва над имовином укључујући, али не и само, банкарске кредите, путничке чекове, банкарске чекове, новчане налоге, удјеле, хартије од вриједности, обвезнице, мјенице и кредитна писма;

ф) назнака вриједности у конвертибилним маркама (КМ) такође се односи и на одговарајућу вриједност у било којој страној валути према важећем службеном курсу у вријеме трансакције;

г) готовина подразумијева новчанице и ковани новац који је у оптицају као законско средство плаћања у БиХ, као и остала средства плаћања (путнички чекови, лични чекови, банковни чекови, поштанске дознаке, те остала средства плаћања у таквом облику да се титулар мијења по уручењу);

х) предикатно кривично дјело је кривично дјело чијим почињењем је прибављена имовина која је предмет кривичног дјела прања новца;

и) ризик прања новца и финансирања терористичких активности је ризик да ће клијент искористити финансијски систем или дјелатност обвезника за почињење кривичних дјела прања новца или финансирање терористичких активности, односно да ће неки пословни однос, трансакција, услуга или производ бити директно или индиректно употријебљени за поменута кривична дјела;

ј) пословни однос је сваки пословни или други уговорни однос који обвезник успостави или склопи с клијентом и повезан је с обављањем дјелатности обвезника;

к) кореспондентни однос је однос између домаће банке или кредитне институције и стране банке или кредитне институције, односно друге институције који настаје отварањем рачуна стране институције код домаће банке или кредитне институције, као и када домаћа банка или кредитна институција отвара рачун код стране кредитне институције;

л) фиктивна банка (*shell bank*) јесте страна кредитна или друга институција која се бави истом дјелатношћу, која је регистрована у држави у којој не обавља своју дјелатност и која није повезана са финансијском групом која подлијеже надзору ради откривања и спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;

м) лице које пружа предузетничке услуге (труст) јесте свако правно или физичко лице које као своју пословну дјелатност за трећа лица обавља неку од сљедећих услуга:

1) оснива правно лице,

2) обавља функцију предсједника или члана управе или другом лицу омогућава да обавља функцију предсједника или члана управе, пословође или ортака, а да се при томе не ради о стварном обављању пословодне функције, односно то лице не преузима пословни ризик у вези с капиталним улогом у правном лицу у којем је формално члан или партнер,

3) правном лицу обезбјеђује регистровано сједиште или изнајмљује пословну поштанску или административну адресу и друге услуге повезане с тим,

4) обавља функцију или другом лицу омогућава да обавља функцију управитеља установе, фонда или другог сличног страног правног лица које прима, управља или дијели имовинска средства за одређену намјену, при чему дефиниција искључује друштва за управљање инвестиционим и пензијским фондовима,

5) користи или другом лицу омогућава коришћење туђих акција ради остварења права гласа, осим ако се ради о друштву чијим се финансијским инструментима тргује на берзи или другом уређеном јавном тржишту за које у складу са међународним стандардима вриједе захтјеви за објављивањем података;

н) стварни власник клијента је:

1) стварни власник клијента и/или физичко лице у чије се име трансакција или активност обавља,

2) стварни власник привредног друштва, односно другог правног лица јесте:

- физичко лице које је посредно или непосредно ималац 20% или више пословног удјела, акција, права гласа или других права, на основу којих учествује у управљању правним лицем, односно учествује у капиталу правног лица са 20% или више удјела или има доминантан положај у управљању имовином правног лица;
- физичко лице које привредном друштву посредно обезбиједи или обезбјеђује

средства и по том основу има право да битно утиче на доношење одлука органа управљања привредним друштвом приликом одлучивања о финансирању и пословању,

3) стварни власник страног правног лица, које прима, управља или расподјељује имовину за одређену намјену јесте:
   - физичко лице које је посредни или непосредни корисник више од 20% имовине која је предмет управљања, под условом да су будући корисници одређени;
   - физичко лице или група лица у чијем интересу је страно правно лице основано или послује, под условом да се та лица или група лица могу одредити;
   - физичко лице које посредно или непосредно неограничено управља са више од 20% имовине страним правним лицем;

о) непрофитне организације су удружења, установе, фондације, заводи и вјерске заједнице, које су основане у складу са законом и које се баве дјелатношћу којом се не остварује добит;

п) факторинг је откуп потраживања с регресом или без њега;

р) форфетинг је извозно финансирање на основу откупа са дисконтом и без регреса дугорочних недоспјелих потраживања, осигураних финансијским инструментом;

с) страно правно лице је правно лице чије је сједиште изван БиХ;

т) политички и јавно експонирано лице, страно и домаће, у смислу овог закона, подразумијева свако физичко лице којем је повјерена или му је била повјерена истакнута јавна функција у претходној години, укључујући најближе чланове породице и ближе сараднике;

у) страно политички експонирано лице је физичко лице које има или је имало повјерену истакнуту јавну функцију:
   1) шеф државе, премијер, министри, њихови замјеници и помоћници,
   2) изабрани представници у законодавним органима,
   3) судије врховног и уставног суда и других високих судских установа,
   4) чланови ревизије и одбора гувернера централне банке,
   5) амбасадори и високопозиционирани официри оружаних снага,
   6) чланови управних, надзорних одбора и директори предузећа у већинском државном власништву;

в) домаће политички или јавно експонирано лице је физичко лице које има или је имало повјерену истакнуту јавну функцију:
   1) чланови Предсједништва БиХ, предсједавајући Савјета министара БиХ, министри и замјеници министара и руководећи државни службеници,
   2) предсједници, замјеници, предсједници влада, министри и њихови замјеници или помоћници на нивоу ФБиХ, РС, БДБиХ и кантона, те градоначелници, односно начелници општина,
   3) изабрани представници у законодавним органима на нивоу БиХ, РС, ФБиХ, БДБиХ и кантона,
   4) чланови предсједништава партија,
   5) судије уставних судова БиХ, ФБиХ и РС, и судије врховних судова РС и ФБиХ, судије Апелационог суда БДБиХ, судије Суда БиХ и чланови Високог судског и тужилачког савјета БиХ,
   6) главни тужилац и тужиоци Тужилаштва БиХ, главни тужилац и тужиоци тужилаштава РС, ФБиХ, БДБиХ и кантона,
   7) чланови Управног одбора, гувернер и замјеници гувернера Централне банке БиХ,
   8) дипломатски представници (амбасадори и конзули),
   9) чланови Заједничког штаба Оружаних снага БиХ,
   10) чланови управних, надзорних одбора и директори предузећа у већинском власништву државе, ентитета или БДБиХ;

з) најближи чланови породице лица наведених у тач. у) и в) овог члана су: брачни и ванбрачни супружници, родитељи, браћа и сестре, дјеца и њихови супружници;

аа) ближи сарадници особа из тач. у) и в) овог члана су сва физичка лица која учествују у добити од имовине или у пословној вези или су на било који начин повезани са послом;

бб) лични идентификациони документ је свака јавна исправа са фотографијом коју издаје надлежни домаћи или страни орган, а у сврху идентификације лица;

цц) надлежни органи су сви јавни органи на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини са одређеним одговорностима у борби против прања новца и/или финансирања терористичких активности, тачније ФОО, органи који имају обавјештајну функцију или функцију истраге и/или гоњења прања новца, предикатних кривичних дјела и финансирања терористичких активности и/или привременог одузимања/ замрзавања и трајног одузимања; органи који контролишу и извјештавају о прекограничном преносу новца, новчаних инструмената и других вриједности преко границе и органи са надзорним овлашћењима у погледу усклађености финансијског и нефинансијског сектора са законским прописима у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;

дд) страна финансијско обавјештајна јединица је централни национални орган за примање, анализу и прослеђивање информација, података и документације о сумњивим трансакцијама у вези са прањем новца и финансирањем терористичких активности.

Члан 4.

(Обвезници спровођења мјера)

Мјере за откривање и спречавање прања новца и финансирања терористичких активности у складу са овим законом спроводе доље наведени обвезници:

а) банке;

б) осигуравајућа друштва, друштва за посредовање у осигурању, која имају дозволу за обављање послова животног осигурања;
ц) лизинг друштва;
д) микрокредитне организације;
е) овлашћени посредници који тргују финансијским инструментима, девизама, размјеном, каматним стопама, индексним инструментима, преносивим хартијама од вриједности и робним фјучерсима;
ф) друштва која се баве електронским преносом новца;
г) инвестициона и пензиона друштва и фондови, независно од правне форме;
х) поште;
и) казина, коцкарнице и други организатори игара на срећу и посебних лутрија, а нарочито кладионичких игара, игара на срећу на аутоматима и игара на срећу на интернету и другим телекомуникацијским средствима;
ј) мјењачнице;
к) залагаонице;
л) лица која обављају професионалне дјелатности:
1) нотари,
2) адвокати,
3) рачуновође,
4) ревизори,
5) правна и физичка лица која обављају рачуноводствене и услуге пореског савјетовања;
м) агенције за некретнине;
н) правна и физичка лица која се баве сљедећим пословима:
1) пријемом и/или расподјелом новца или имовине у хуманитарне, добротворне, вјерске, просвјетне или социјалне сврхе,
2) преносом новца или вриједности,
3) факторингом,
4) форфетингом,
5) чувањем, инвестирањем, одржавањем, управљањем или давањем савјета у вези с управљањем имовином трећих лица,
6) издавањем, управљањем и пословањем са платним и кредитним картицама и другим средствима плаћања,
7) издавањем финансијских гаранција и других јамстава и обавеза,
8) давањем зајмова, кредитирањем, нуђењем и посредовањем у преговорима о зајмовима,
9) организовањем и вођењем лицитација,
10) прометом племенитих метала и драгог камења и њихових производа,
11) трговином умјетничких предмета, пловилима, возилима и летјелицама,
12) лица из члана 3. тачка м) овог закона;
о) агенције за приватизацију.

ГЛАВА II - ЗАДАЦИ И ОБАВЕЗЕ ОБВЕЗНИКА

Члан 5.

(Процјена ризика)

(1) Обвезник је дужан да изради процјену ризика којом утврђује степен ризичности група клијената или појединог клијента, пословног односа, трансакције или производа у вези с могућношћу злоупотребе у сврхе прања новца или финансирања терористичких активности.

(2) Процјена из става (1) овог члана припрема се у складу са смјерницама о процјени ризика које утврђују ФОО и надлежни надзорни органи, у складу с донесеним подзаконским актима којима се утврђују ближи критеријуми за израду смјерница (тип обвезника, обим и врста послова, врста клијената, односно производа и слично), као и врста трансакција за које је, због непостојања ризика од прања новца и финансирања терористичких активности, потребно извршити поједностављену идентификацију клијента у смислу овог закона.

Члан 6.

(Идентификација и праћење клијента)

(1) Обвезник је дужан да предузме мјере идентификације и праћења клијента приликом:
а) успостављања пословног односа с клијентом;
б) обављања трансакције у износу 30.000 КМ или више, без обзира на то да ли је трансакција обављена у једној операцији или у неколико евидентно повезаних трансакција;
ц) постојања сумње у вјеродостојност и адекватност претходно добијених информација о клијенту или стварном власнику;
д) постојања сумње на прање новца или финансирање терористичких активности у погледу трансакције или клијента без обзира на износ трансакције.

(2) Приликом трансакције из става (1) тачка б) овог члана која се обавља на основу претходно успостављеног пословног односа код обвезника, обвезник ће у оквиру мјера идентификације и праћења само провјерити идентитет клијента, односно лица која трансакцију обављају те прикупити податке који му недостају из члана 7. овог закона.

Члан 7.

(Елементи идентификације и праћења)

(1) Ако није другачије предвиђено овим законом, мјере идентификације и праћења подразумијевају:
а) утврђивање идентитета клијента и провјеру његовог идентитета на основу докумената, података или информација добијених од поузданих и независних извора;
б) утврђивање стварног власника;
ц) добијање података о сврси и намјени природе пословног односа или трансакције, као и других података прописаних овим законом;
д) спровођење сталног праћења пословних односа укључујући и контролу трансакција током пословног односа како би се осигурало да су трансакције које се обављају у складу са сазнањима обвезника о клијенту, пословном профилу и ризичности те, по потреби, извору средстава и осигуравање ажурирања документа-ције, података или информација које се воде.

(2) Обвезник ће дефинисати процедуре за спровођење мјера наведених у ставу (1) овог члана својим интерним актом.

Члан 8.

(Одбијање пословног односа и обављања трансакције)

(1) Обвезник који не може спровести мјере из члана 7. став (1) тач. а), б) и ц) овог закона не смије успоставити пословни однос или обавити трансакцију, односно мора прекинути већ успостављени пословни однос.

(2) У случају из става (1) овог члана обвезник ће обавијестити ФОО о одбијању или прекиду пословног

односа и одбијању обављања трансакције и доставити ФОО-у све до тада прикупљене податке о клијенту или трансакцији у складу са чл. 38. и 39. овог закона.

Члан 9.

(Филијале, подружнице и друге организационе јединице обвезника)

(1) Обвезници су дужни да у потпуности примјењују одредбе овог закона у истом обиму у свом сједишту, у свим филијалама и подружницама и другим организационим јединицама у земљи и у свим филијалама и подружницама или другим организационим јединицама у иностранству уколико је то дозвољено законима и прописима те државе.

(2) У случају када се минимални захтјеви спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности прописани овим законом и законом и прописима стране државе у којој се налази филијала, подружница и друга организациона јединица обвезника разликују, филијала, подружница и друга организациона јединица обвезника треба да примјењује или овај закон или законе и прописе стране државе, зависно од тога који прописи обезбјеђују виши стандард спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности, до мјере до које то дозвољавају закони и прописи те стране државе.

(3) Ако прописима стране државе није дозвољено спровођење радњи и мјера за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности у обиму прописаном овим законом, обвезник је дужан да о томе одмах обавијести ФОО и да донесе одговарајуће мјере за отклањање ризика од прања новца и финансирања терористичких активности.

(4) Појачане мјере идентификације и праћења обвезници су дужни примјењивати у филијалама и подружницама и другим организационим јединицама у иностранству, а посебно у државама које не примјењују међународно прихваћене страндарде у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности или то чине у недовољној мјери, онолико колико то дозвољавају закони и прописи страних земаља.

Члан 10.

(Одређивање и утврђивање идентитета физичког лица)

(1) За клијента који је физичко лице и његовог законског заступника те клијента који је предузетник или лице које се бави другом самосталном дјелатношћу обвезник утврђује и провјерава његов идентитет прикупљањем података из члана 7. овог закона увидом у важећи идентификациони документ клијента у његовом присуству.

(2) Ако увидом у важећи идентификациони документ обвезник не може прикупити све прописане податке, подаци који недостају прикупљају се из других важећих јавних исправа које подноси клијент, односно непосредно од клијента или на други начин.

Члан 11.

(Одређивање и утврђивање идентитета правног лица)

(1) Идентитет клијента који је правно лице обвезник утврђује и провјерава прикупљањем података из члана 7. овог закона увидом у оригинал или овјерену копију документације из судског или другог јавног регистра коју му у име правног лица достави законски заступник или опуномоћеник правног лица.

(2) Документација из става (1) овог члана приликом подношења обвезнику мора бити ажурирана и тачна и одражавати стварно стање клијента.

(3) Обвезник може утврдити и провјерити идентитет правног лица прикупљањем података из члана 7. овог закона непосредним увидом у судски или други јавни регистар. На изводу из регистра у који је остварен увид обвезник, у форми забиљешке, уписује датум и вријеме те име и презиме лица које је остварило увид. Извод из регистра обвезник чува у складу с одредбама овога закона које се односе на заштиту и чување података.

(4) Остале податке из члана 7. овог закона, осим података о стварном власнику, обвезник прикупља увидом у оригинале или овјерене копије исправа и другу пословну документацију. Ако из тих исправа и документације није могуће прикупити све податке из члана 7. овог закона, податке који недостају, осим података о стварном власнику, обвезник прикупља непосредно од законског заступника или опуномоћеника.

(5) Ако при утврђивању и провјери идентитета правног лица обвезник посумња у истинитост прикупљених података или вјеродостојност исправа и друге пословне документације из које су узимани подаци, мора од законског заступника или опуномоћеника прије успостављања пословног односа или обављања трансакције тражити и његову писану изјаву.

(6) Ако је клијент страно правно лице које обавља дјелатност у Босни и Херцеговини путем своје пословне јединице – подружнице или филијале, обвезник утврђује и провјерава идентитет страног правног лица и његове подружнице.

(7) Ако страно правно лице, са изузетком међународних владиних организација, обавља трансакције, обвезник је дужан најмање једном годишње обавити поновну идентификацију прибављањем података из члана 7. овог закона и нове пуномоћи из члана 13. овог закона.

Члан 12.

(Одређивање и утврђивање идентитета заступника правног лица)

(1) Обвезник утврђује и провјерава идентитет законског заступника правног лица прикупљањем података из члана 7. овог закона увидом у важећи идентификациони документ законског заступника у његовом присуству. Ако из тог документа није могуће прикупити све прописане податке, подаци који недостају прикупљају се из друге важеће јавне исправе коју предложи клијент, односно достави законски заступник.

(2) Ако при утврђивању и провјери идентитета законског заступника обвезник посумња у истинитост прикупљених података, мора тражити и његову писану изјаву.

Члан 13.

(Одређивање и утврђивање идентитета опуномоћеника)

(1) Ако пословни однос у име правног лица умјесто законског заступника из члана 12. овог закона успоставља опуномоћеник, обвезник утврђује и провјерава идентитет опуномоћеника прикупљањем података из члана 7. овог закона увидом у важећи идентификациони документ опуномоћеника у његовом присуству.

(2) Ако из документа из става (1) овог члана није могуће прикупити све прописане податке, подаци који недостају прикупљају се из друге важеће јавне исправе коју поднесе опуномоћеник, односно непосредно од опуномоћеника. Податке из члана 12. овог закона о законском заступнику који је, у име правног лица,

издао пуномоћ обвезник прикупља на основу података из овјерене пуномоћи.

(3) Ако трансакцију из члана 6. овог закона у име клијента који је правно лице, физичко лице, обртник или лице које се бави другом самосталном дјелатношћу обавља опуномоћеник, обвезник утврђује и провјерава идентитет опуномоћеника прикупљањем података из члана 7. овог закона.

(4) Податке из члана 11. овог закона о клијенту који је правно лице, а у чије име наступа опуномоћеник, обвезник прикупља на основу података из овјерене пуномоћи.

(5) Ако при утврђивању и провјери идентитета опуномоћеника обвезник посумња у истинитост прикупљених података, мора тражити и његову писану изјаву.

Члан 14.

(Одређивање и утврђивање идентитета других правних лица)

(1) За удружења, фондације и остала правна лица која не обављају привредну дјелатност, као и за друге субјекте који немају својство правног лица, али самостално наступају у правном промету, обвезник је дужан:
   а) утврдити и провјерити идентитет лица овлашћеног за заступање односно заступника;
   б) прибавити пуномоћ за заступање;
   ц) прикупити податке из члана 11. овог закона.

(2) Идентитет заступника из става (1) овог члана обвезник утврђује и провјерава прикупљањем података из члана 11. овог закона увидом у важећи идентификациони документ заступника у његовом присуству. Ако из тог документа није могуће прикупити све прописане податке, подаци који недостају прибављају се из друге важеће јавне исправе коју поднесе заступник, односно непосредно од заступника.

(3) Податке из члана 11. овог закона о сваком физичком лицу које је члан удружења или другог субјекта из става (1) овог члана обвезник прикупља из пуномоћи за заступање које му поднесе заступник. Ако из те пуномоћи није могуће прикупити све податке из члана 11. овог закона, подаци који недостају прикупљају се непосредно од заступника.

(4) Ако при утврђивању и провјери идентитета лица из става (1) овог члана обвезник посумња у истинитост прикупљених података или вјеродостојност исправа из којих су подаци узети, мора прије успостављања пословног односа или обављања трансакције тражити и писану изјаву заступника.

Члан 15.

(Специфични случајеви који се односе на одређивање и утврђивање идентитета клијента)

(1) Обвезник који обавља дјелатност чувања у сефовима мора утврдити и провјерити идентитет клијента приликом успостављања пословног односа с клијентом по основу издавања сефа у закуп. Идентитет клијента мора бити утврђен и провјерен и приликом сваког приступа клијента сефу.

(2) При утврђивању и провјери идентитета клијента на основу става (1) овог члана, обвезник прикупља податке из члана 7. овог закона.

(3) Одредбе овог члана у вези с обавезом провјере идентитета клијента приликом приступа сефу односе се на свако физичко лице које стварно приступи сефу, без обзира на то да ли је он корисник сефа према уговору о сефу, односно његов законски заступник или опуномоћеник.

(4) Осигуравајуће друштво и друго правно и физичко лице које се бави посредовањем приликом продаје полиса животног осигурања предузима мјере идентификације и праћења клијента у пословима осигурања живота у случајевима када укупни износ појединачне рате или неколико рата премије које треба да буду плаћене у року од једне године износи или прелази суму од 2.000 КМ, или ако исплата једне премије износи или прелази суму од 5.000 КМ. Мјере идентификације и праћења такође се предузимају и када појединачна рата или неколико рата премије које треба да буду исплаћене у року од једне године расту до или преко износа од 2.000 КМ.

(5) Осигуравајуће друштво и друго правно и физичко лице које се бави посредовањем приликом продаје полиса осигурања предузима мјере идентификације и праћења клијента и у пословима пензијског осигурања ако је полису осигурања могуће пренијети или је употријебити као колатерал за подизање зајма или кредита.

(6) Правна или физичка лица која обављају послове у вези с организовањем или вођењем јавних продаја или трговањем умјетничким предметима, пловилима, возилима или летјелицама, морају утврдити и провјерити идентитет клијента приликом готовинске трансакције или приликом више међусобно повезаних готовинских трансакција које износе или прелазе вриједност од 30.000 КМ.

(7) Казина, коцкарнице и други организатори игара на срећу и посебних лутрија дужни су утврдити и провјерити идентитет сваког учесника у игри који обавља трансакцију у износу од или преко 4.000 КМ.

(8) Казина ће извршити идентификацију странке одмах приликом њиховог уласка, без обзира на износ коцкарских жетона које су купиле.

(9) Обвезник врши идентификацију имаоца банковне књижице приликом сваке трансакције која се обавља на основу књижице.

(10) Правна и физичка лица која се баве прометом племенитих метала, драгог камења и њихових производа извршиће идентификацију продавца приликом сваког откупа.

Члан 16.

(Одређивање и утврђивање идентитета стварног власника)

(1) С циљем утврђивања идентитета стварног власника клијента који је привредно друштво или друго правно лице, представништво, подружница или филијала или други субјект домаћег и страног права, обвезник ће прикупити податке из члана 54. став (1) тачка м) овог закона увидом у оригинале и овјерену документацију из судског регистра или другог јавног регистра, која мора бити ажурирана и тачна и одражавати стварно стање клијента. Обвезник може добити те податке директним увидом у судски или други јавни регистар, поступајући сходно одредбама члана 11. став (3) овог закона.

(2) Ако се не могу добити сви подаци о стварном власнику из судског или другог јавног регистра, обвезник ће прикупити податке који недостају прегледом оригинала или овјерених докумената и пословних евиденција које је приложио законски заступник или опуномоћеник. Кад обвезник из објективних разлога не може добити податке на начин прописан овим чланом, он ће их добити из писане изјаве правног заступника или његовог овлашћеног лица.

(3) Обвезник мора прикупити податке о коначним стварним власницима клијента из става (1) овог члана. Прикупљене податке обвезник провјерава на начин који му омогућава познавање структуре власништва и контролу клијента у степену који, зависно од процјене ризика, одговара критеријуму задовољавајућег познавања стварних власника.

Члан 17.

(Треће лице)

(1) У смислу овог закона, трећа лица су организације наведене у члану 4. тач. а), б), ц), д), е) и л) алинеја 4) овог закона.

(2) Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства безбједности БиХ уз претходно обављене консултације са ФОО, може правилником одобрити да организације наведене у ставу (1) овог члана са сједиштем у земљи која се налази на листи земаља прописаној чланом 85. став (4) овог закона обавља послове трећег лица.

(3) Трећа лица наведена у ставу (1) овог члана неће укључивати пружаоце услуга спољног извора (*outsourcing*) и агенте.

(4) Без обзира на став (1) овог члана, обвезник се не може поуздати у трећа лица приликом спровођења процедуре идентификације и праћења клијента ако је клијент:

а) страно правно лице које се не бави или се не може бавити трговином, производњом или другом активности у држави на чијем подручју има сједиште;

б) фидуцијарно или друго слично страно правно лице с непознатим или скривеним власницима или менаџерима.

Члан 18.

(Идентификација и праћење клијената посредством трећих лица)

(1) Обвезник може, под условима одређеним овим законом и другим прописима донесеним сходно овом закону, при успостављању пословног односа с клијентом повјерити трећем лицу утврђивање и провјеру идентитета клијента, утврђивање идентитета стварног власника клијента и прикупљање података о намјени и предвиђеној природи пословног односа или трансакције.

(2) Обвезник је дужан претходно провјерити да ли треће лице којем ће повјерити спровођење мјера идентификације и праћења клијента испуњава услове прописане овим законом.

(3) Обвезник не смије да прихвати обављање појединих радњи и мјера идентификације и праћења клијента путем трећег лица ако је то лице утврдило и провјерило идентитет клијента без његовог присуства.

(4) Повјеравањем вршења појединих радњи и мјера идентификације и праћења клијента трећем лицу обвезник се не ослобађа одговорности за правилно вршење радњи и мјера идентификације и праћења клијента у складу са овим законом. Коначну одговорност за спровођење мјера идентификације и праћења повјерених трећем лицу и даље сноси обвезник.

(5) Треће лице је одговорно за испуњавање обавеза из овог закона, укључујући и одговорност за чување података и документације.

Члан 19.

(Прибављање података и документације од трећег лица)

(1) Треће лице које у складу с одредбама овог закона умјесто обвезника изврши поједине радње и мјере идентификације и праћења клијента дужно је да обвезнику достави прибављене податке о клијенту који су обвезнику неопходни за успостављање пословног односа по овом закону.

(2) Треће лице је дужно да обвезнику, на његов захтјев, без одгађања достави копије исправа и друге документације на основу којих је извршило радње и мјере идентификације и праћења клијента и прибавило тражене податке о клијенту. Прибављене копије исправа и документације обвезник чува у складу са овим законом.

(3) Ако обвезник посумња у вјеродостојност извршених радњи и мјера идентификације и праћења клијента односно идентификационе документације, или у истинитост прибављених података о клијенту, захтијеваће од трећег лица да достави писмену изјаву о вјеродостојности извршене радње или мјере идентификације и праћења клијента и истинитости прибављених података о клијенту.

Члан 20.

(Забрана успостављања пословног односа)

Обвезник не смије успоставити пословни однос ако:

а) је радње и мјере идентификације и праћења клијента извршило лице које није треће лице из члана 17. овог закона;

б) је треће лице утврдило и провјерило идентитет клијента без његовог присуства;

ц) од трећег лица није претходно прибавио податке из члана 19. став (1) овог закона;

д) од трећег лица претходно није добио копије идентификационих докумената и друге документације о клијенту;

е) је посумњао у вјеродостојност извршене радње и мјере идентификације и праћења клијента или истинитост прибављених података о клијенту, а није добио тражену писмену изјаву из члана 19. став (3) овог закона.

Члан 21.

(Редовно праћење пословних активности клијента)

(1) Обвезник прати пословне активности које предузима клијент спроводећи мјере идентификације и праћења уз примјену принципа упознај свог клијента, укључујући и поријекло средстава која се користе у пословним операцијама.

(2) Праћење пословних активности које предузима клијент преко обвезника укључује:

а) одређивање пословних операција клијента у складу са сврхом и намјеном пословног односа успостављеног између клијента и обвезника;

б) праћење и утврђивање пословних операција клијента у складу с обимом његових послова.

(3) Обвезник треба да одреди обим и учесталост мјера наведених у ставу (2) овог члана које одговарају ризику прања новца или финансирања терористичких активности којем је изложен у обављању појединачних трансакција или пословних операција појединачног клијента. Обвезник ће процијенити такав ризик у складу са чланом 5. овог закона.

(4) Активност редовног праћења се не може повјерити трећем лицу.

Члан 22.

(Облици идентификације и праћења)

Приликом идентификације и праћења активности клијената, обвезник може, у зависности од ризичности сваког појединог клијента, примијенити:

а) појачану идентификацију и праћење;
б) поједностављену идентификацију и праћење.

Члан 23.
(Појачана идентификација и праћење клијента)

(1) Појачане мјере идентификације и праћења, осим мјера из члана 7. овог закона, укључују и додатне мјере које су одређене овим законом приликом:
а) успостављања кореспондентног односа с банком или другом сличном кредитном институцијом која има сједиште у страној земљи, која није на листи из члана 85. став (4) овог закона;
б) успостављања пословног односа или обављање трансакције из члана 6. овог закона с клијентом који је политички и јавно експонирано лице из члана 27. овог закона;
ц) за случај када клијент није био лично присутан при утврђивању и провјери идентитета за вријеме спровођења мјера идентификације и праћења.

(2) Појачане мјере идентификације и праћења обвезник може примијенити и у другим случајевима, као и на постојеће клијенте, када због природе пословног односа, облика и начина обављања трансакције, пословног профила клијента, или због других околности повезаних с клијентом, на основу процјене ризика из члана 5. овог закона постоји или би могао постојати велики ризик од прања новца или финансирања терористичких активности.

Члан 24.
(Кореспондентски однос са кредитним институцијама са сједиштем у иностранству)

(1) Приликом успостављања кореспондентног пословног односа с банком или сличном кредитном институцијом са сједиштем у страној земљи која није на листи из члана 85. став (4) овог закона, обвезник ће примијенити мјере наведене у члану 7. овог закона везано за процедуру идентификације и праћења клијента и поред тога прикупити сљедеће податке, информације и документацију:
а) податке о издавању и периоду за који важи овлашћење за пружање банкарских услуга, назив и сједиште надлежног органа који је издао овлашћење;
б) опис спровођења интерних процедура које се тичу откривања и спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, посебно процедура за идентификацију и праћење клијента, процедура за одређивање стварног власника, за податке који се тичу извјештаја везаних за сумњиве трансакције надлежним органима, за чување извјештаја, интерну контролу и друге процедуре које је усвојила банка или слична кредитна институција за откривање и спречавање прања новца и финансирања терористичких активности;
ц) опис релевантног законодавства у области откривања и спречавања прања новца и финансирања терористичких активности које се примјењује у земљи у којој је банка или друга слична кредитна институција основана или регистрована;
д) писану изјаву да банка или друга слична кредитна институција не послује с фиктивним банкама;
е) писану изјаву да банка или друга слична кредитна институција нема успостављен или не улази у пословни однос са фиктивним банкама;
ф) писану изјаву да банка или слична кредитна институција подлијеже административном надзору у земљи свог сједишта или регистрације и да, у складу са законодавством те земље, има обавезу да усклади своје пословање са законима и одредбама које се тичу откривања и спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

(2) Запослени код обвезника који успоставља однос са кореспондентном банком наведеном у ставу (1) овог члана и спроводи процедуру појачане идентификације и праћења клијента прикупиће сва писана одобрења од највишег руководства обвезника прије уласка у такав однос, а ако је тај однос успостављен, не може се наставити без писменог одобрења највишег руководства у обвезнику.

(3) Обвезник ће прикупити све податке наведене у ставу (1) овог члана остварујући увид у јавне или друге доступне регистре или прегледом докумената и пословних извјештаја које је банка или друга слична кредитна институција са сједиштем у иностранству приложила.

(4) Обвезник неће улазити или наставити кореспондентну везу с банком или другом сличном кредитном институцијом из става (1) овог члана ако:
а) подаци наведени у ставу (1) тач. а), б), д), е) и ф) овог члана нису прикупљени унапријед;
б) запослени код обвезника није добио претходно написано одобрење од свог највишег руководства обвезника за ступање у кореспондентни однос;
ц) банка или друга слична кредитна институција са сједиштем у иностранству не примјењује систем за откривање и спречавање прања новца и финансирања терористичких активности или, у складу са законодавством земље у којој је основана или регистрована, није обавезна да спроводи законе и друге релевантне прописе који се тичу откривања и спречавања прања новца и финансирања терористичих активности;
д) банка или друга слична кредитна институција са сједиштем у иностранству послује као фиктивна банка или улази у кореспондентне или друге пословне односе и обавља трансакције с фиктивним банкама.

(5) Обвезник је дужан да, у уговору на основу којег се успоставља кореспондентски однос, посебно утврди и документује обавезе сваке уговорне стране у вези с откривањем и спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности.

(6) Обвезник не може успоставити кореспондентски однос са страном банком или сличном кредитном институцијом на основу ког та институција може користити рачун код обвезника тако што ће својим странкама омогућити директно коришћење овог рачуна.

Члан 25.
(Нова технолошка достигнућа)

(1) Обвезник је дужан да обрати нарочиту пажњу на ризик од прања новца и финансирања терористичких активности који произлази из примјене нових технолошких достигнућа која омогућавају анонимност клијента (нпр. електронско банкарство, употреба банкомата, телефонско банкарство и др.).

(2) Обвезник је дужан да успостави процедуре и предузме додатне мјере којима се отклањају ризици и спречава злоупотреба нових технолошких достигнућа у сврху

прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 26.

(Неуобичајене трансакције)

(1) Обвезник је дужан да обрати нарочиту пажњу на трансакције које карактеришу сложеност и неуобичајено висок износ, неуобичајени начин извршења, вриједност или повезаност трансакција које немају економски или правно основану намјену, односно нису усаглашене или су у несразмјери с уобичајеним, односно очекиваним пословањем странке, као и друге околности које су повезане са статусом или другим карактеристикама клијента.

(2) Обвезник је дужан да утврди основ и сврху трансакција из става (1) овог члана и уколико не утврди да се ради о сумњивој трансакцији, о томе сачини службену забиљешку у писаној форми, коју чува у складу са законом.

Члан 27.

(Политички и јавно експонирана лица)

(1) Обвезници ће успоставити одговарајућу процедуру за одређивање да ли је клијент и/или стварни власник клијента из БиХ или иностранства политички и јавно експониран. Такве процедуре дефинисаће својим интерним актом, истовремено пратећи смјернице ФОО и органа надлежних за надзор, наведених у члану 80. овог закона.

(2) Када је клијент и/или стварни власник клијента који улази у пословни однос или обавља трансакцију или ако је клијент и/или стварни власник клијента у чије име ступа у пословни однос или обавља трансакцију политички и јавно експонирано лице, обвезник ће, поред мјера наведених у члану 23. овог закона, у оквиру процедуре појачане идентификације и праћења клијента предузети сљедеће мјере:
   а) прикупити податке о извору средстава и имовине која јесте или ће бити предмет пословног односа или трансакције из докумената и остале документације коју је приложио клијент и/или стварни власник клијента. Када такви подаци не могу бити прикупљени на описани начин, обвезник ће их добити директно из писане изјаве клијента;
   б) запослени код обвезника који спроводи процедуру за успостављање пословног односа с клијентом и/или стварни власник клијента који је политички и јавно експонирано лице осигураће писмено одобрење највишег руководства прије него што уђе у такву врсту односа;
   ц) након ступања у пословни однос, обвезник ће пратити трансакције и остале пословне активности политички и јавно експонираног лица које се обављају преко обвезника путем процедуре идентификације и праћења.

(3) Ако обвезник утврди да је клијент или стварни власник клијента постао политички експонирано лице у току пословног односа примијениће радње и мјере из става (2) овог члана, а за наставак пословног односа с тим лицем прибавиће писмену сагласност највишег руководства.

Члан 28.

(Одређивање и утврђивање идентитета без физичког присуства клијента)

(1) Када клијент није физички присутан код обвезника приликом одређивања и утврђивања идентитета, обвезник ће, осим мјера наведених у члану 7. овог закона у оквиру процедуре идентификације и праћења, предузети једну или више мјера наведених у ставу (2) овог члана.

(2) Обвезник ће при утврђивању и провјери идентитета спровести сљедеће мјере:
   а) прикупити додатне исправе, податке или информације на основу којих ће провјерити идентитет клијента;
   б) додатно провјерити поднесене исправе или их додатно потврдити од стране кредитне или финансијске институције;
   ц) примјенити мјеру да се прво плаћање у пословној активности изврши путем рачуна отвореног у име клијента код друге кредитне институције.

(3) Успостављање пословног односа без присуства клијента није дозвољено, осим ако обвезник примјењује мјеру из става (2) тачка ц) овог члана.

Члан 29.

(Поједностављена идентификација и праћење клијента)

Процедура поједностављене идентификације и праћења клијента могућа је ако је клијент:
   а) орган и институција у Босни и Херцеговини, као и институција с јавним овлашћењима;
   б) банка, осигуравајуће друштво и друго правно и физичко лице које се бави посредовањем при продаји полиса осигурања, те инвестициона и пензиона друштва и фондови, независно од правне форме, са сједиштем у Босни и Херцеговини или сједиштем или централом у земљама које су на листи из члана 85. став (4) овог закона;
   ц) којег је обвезник сврстао у групу клијената с ниским нивоом ризика.

Члан 30.

(Прикупљање и утврђивање података о клијенту у оквиру поједностављене процедуре идентификације и праћења)

(1) Подаци о клијенту који се прибављају и провјеравају у оквиру поједностављене идентификације и праћења при успостављању пословног односа су:
   а) назив, адреса и сједиште правног лица које успоставља пословни однос, односно правног лица за које се успоставља пословни однос;
   б) име и презиме законског заступника или опуномоћеника који за правно лице успоставља пословни однос;
   ц) намјена и претпостављена природа пословног односа и датум успостављања пословног односа.

(2) Обвезник је дужан податке из става (1) овог члана прибавити увидом у оригинал или овјерену копију документације из судског или другог јавног регистра које јој достави клијент, односно непосредним увидом у званични јавни регистар.

(3) Ако није могуће добити податке на начин прописан у ставу (2) овог члана, подаци који недостају прибављају се из оригинала или овјерених копија исправа и друге пословне документације коју доставља клијент. Ако се подаци не могу добити ни на тај начин, обвезник непосредно узима писмену изјаву законског заступника или опуномоћеника.

(4) Документација из ст. (2) и (3) овог члана мора бити ажурирана и тачна и одражавати стварно стање клијента.

Члан 31.

(Електронски пренос новца)

Кредитне и финансијске институције, укључујући друштва која се баве електронским преносом новца (у даљњем тексту: пружаоци услуга плаћања и наплате), дужне су прикупити тачне и потпуне податке о уплатиоцу и укључити их у образац или поруку која прати електронски пренос новчаних средстава, посланих или примљених у било којој валути. При томе, ти подаци морају пратити пренос све вријеме проласка ланцем плаћања.

Члан 32.

(Подаци о налогодавцу електронског трансфера)

(1) Пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да прикупи тачне и потпуне податке о налогодавцу и да их укључи у образац или поруку која прати електронски трансфер средстава послатих или примљених, без обзира на валуту. Ти подаци морају пратити електронски трансфер цијелим путем у ланцу плаћања, без обзира на то да ли посредници у ланцу плаћања постоје и без обзира на њихов број.

(2) Подаци из става (1) овог члана су:
   а) име и презиме налогодавца електронског трансфера;
   б) адреса налогодавца електронског трансфера;
   ц) број рачуна налогодавца електронског трансфера или јединствену идентификациону ознаку.

(3) Уколико је немогуће прикупити податке о адреси налогодавца електронског трансфера, пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да, умјесто податка о адреси, прикупи неке од сљедећих података:
   а) јединствени матични број или други лични идентификациони број;
   б) мјесто и датум рођења налогодавца електронског трансфера.

Члан 33.

(Утврђивање и провјера идентитета налогодавца код електронског трансфера)

(1) Пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да у случајевима када се електронски трансфер врши без отварања рачуна и када трансфер износи 2000 КМ или више, осим података из члана 32. овог закона, утврди и провјери идентитет налогодавца електронског трансфера у складу са чл. од 10. до 14. овог закона.

(2) У складу са чланом 38. став (1) тачка а) и став (2), овог закона, без обзира на износ електронског трансфера, пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да увијек када постоји сумња да се ради о прању новца или финансирању терористичких активности, осим података из члана 32. овог закона, утврди и провјери идентитет налогодавца електронског трансфера у складу са чл. од 10. до 14. овог закона и да обавијести ФОО.

(3) Ако електронски трансфер не садржи тачне и потпуне податке о налогодавцу електронског трансфера, пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да у року од три дана од дана пријема трансфера прибави податке који недостају или да одбије извршење тог трансфера.

(4) Пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да размотри прекид пословне сарадње с другим пружаоцем услуге плаћања и наплате који учестало не испуњава обавезе из члана 32. став (1) овог закона, с тим што га прије прекида пословног односа о томе мора упозорити. Пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да о прекиду сарадње обавијести ФОО.

(5) Пружалац услуге плаћања и наплате дужан је да размотри да ли недостатак тачних и потпуних података о налогодавцу електронског трансфера представља сумњу да се ради о прању новца или финансирању терористичких активности и, уколико не утврди да се ради о сумњивој трансакцији, да о томе сачини службену забиљешку у писаној форми, коју чува у складу са законом, те с обзиром на процијењени степен ризика, да размотри примјену појачане идентификације и праћења клијента.

(6) Одредбе члана 32. овог закона и овог члана примјењују се без обзира на то да ли се ради о електронском трансферу који се врши у земљи или са иностранством, односно без обзира да ли га врше домаћи или страни пружаоци услуга плаћања и наплате.

(7) Приликом прикупљања података из члана 32. овог закона, пружаоци услуга плаћања и наплате идентификују уплатиоца користећи важећи идентификациони документ, те вјеродостојне и поуздане изворе документације.

Члан 34.

(Изузеци од обавезе прикупљања података о налогодавцу електронског трансфера)

(1) Пружалац услуге плаћања и наплате није дужан да прикупи податке о налогодавцу електронског трансфера у сљедећим случајевима:
   а) када се електронски трансфер врши са рачуна отвореног код пружаоца услуге плаћања и наплате и ако су мјере познавања и праћења клијента већ извршене у складу са овим законом;
   б) приликом коришћења кредитних и дебитних картица, под условом:
      1) да налогодавац електронског трансфера има уговор с пружаоцем услуге плаћања и наплате на основу којег може извршити плаћање робе и услуга,
      2) да преноси новчаних средстава буду обављени уз јединствену идентификациону ознаку на основу које се може утврдити идентитет налогодавца електронског трансфера,
   ц) када су и налогодавац и корисник електронског трансфера пружаоци услуге плаћања и наплате и дјелују у своје име и за свој рачун.

ГЛАВА III - ОГРАНИЧЕЊА ПРИЛИКОМ ПОСЛОВАЊА С КЛИЈЕНТИМА

Члан 35.

(Забрана коришћења скривених рачуна)

Обвезник неће отворити, издати или посједовати скривене рачуне, штедне књижице или штедне књижице на доносиоце или друге производе који омогућавају, директно или индиректно, скривање клијентовог идентитета.

Члан 36.

(Забрана пословања с фиктивним банкама)

Обвезник неће улазити или настављати везу кореспондентног банкарства с кореспондентном банком која послује или може пословати као фиктивна банка или друга слична кредитна институција позната по допуштању коришћења рачуна фиктивних банака.

Члан 37.

(Ограничења плаћања готовином)

(1) Лица која нису обвезници из члана 4. овог закона, а која обављају дјелатности продаје добара и услуга у Босни и Херцеговини, неће прихватити плаћање у готовини ако

прелази 30.000 КМ од њихових купаца приликом продаје појединачних добара и услуга. Под лицима која обављају активност продаје робе такође се подразумијевају и правна и физичка лица која организују или одржавају аукције које се тичу умјетничких дјела, племенитих метала или драгог камења или сличних производа те друга правна или физичка лица која примају готовину за робу и услуге.

(2) Ограничење плаћања готовином наведено у ставу (1) овог члана примјењује се и када се плаћање обавља у неколико повезаних трансакција готовином и њена укупна вриједност прелази износ од 30.000 КМ.

(3) Лица која нису обвезници из члана 4. овог закона, а која обављају дјелатност продаје добара и услуга, примиће плаћање наведено у ст. (1) и (2) овог члана од купаца на свој трансакцијски рачун, осим ако другачије није предвиђено неким другим законом.

ГЛАВА IV - ОБАВЈЕШТАВАЊЕ ФОО-а О ТРАНСАКЦИЈАМА

Члан 38.

(Обавјештавање)

(1) Обвезник је дужан да ФОО-у достави податке из члана 54. став (1) овог закона о:
   а) сваком покушају или обављеној сумњивој трансакцији и о сваком сумњивом клијенту или лицу;
   б) готовинској трансакцији чија вриједност износи или прелази суму од 30.000 КМ;
   ц) повезаним готовинским трансакцијама чија укупна вриједност износи или прелази суму од 30.000 КМ.

(2) Када обвезник пријављује сумњиву трансакцију, ФОО-у доставља и податке о томе да:
   а) трансакција, по својим карактеристикама повезаним са статусом клијента или другим карактеристикама клијента или средстава или другим карактеристикама, очигледно одступа од уобичајених трансакција истог клијента, те да одговара потребном броју и врсти показатеља који упућују на то да постоје разлози за сумњу на прање новца или финансирање терористичких активности;
   б) је трансакција усмјерена на избјегавање прописа којима се регулишу мјере спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

(3) Савјет министара БиХ може подзаконским актом прописати услове под којима се од обвезника не захтијева да ФОО-у достави информације о готовинским трансакцијама одређеног клијента у износима истим или већим од оних наведених у ставу (1) тач. б) и ц) овог члана.

Члан 39.

(Рокови обавјештавања о трансакцијама)

(1) У случајевима из члана 38. став (1) тачка а) овог закона, обвезник је дужан ФОО-у доставити информације, податке и документацију одмах након јављања сумње, а по могућности и прије обављања трансакције, наводећи период у којем се очекује обављање трансакције.

(2) Ако обвезник у случајевима из члана 38. став (1) тачка а) овог закона, због природе трансакције или зато што трансакција није у цјелини обављена или из других оправданих разлога, не може поступити по одредби из става (1) овог члана, дужан је ФОО-у информације, податке и документацију доставити што је прије могуће, уз обавјештење о разлозима због којих није поступио у складу с одредбама става (1) овог члана.

(3) У случајевима из члана 38. став (1) тач. б) и ц) овог закона, обвезник је дужан ФОО-у доставити информације, податке и докуметацију одмах по обављању трансакције, а најкасније три дана након обављања трансакције.

(4) Обвезници ФОО-у обавјештења могу достављати путем апликативног софтвера за пријаву трансакција електронским путем (у даљем тексту: АМЛС), посредством лица овлашћених за послове поштанског саобраћаја, те посредством лица овлашћеног за достављање документације - курира.

(5) Обавјештење из става (1) овог члана може се доставити и факсом, али је неопходно примјерак доставити и на начин прописан ставом (4) овог члана.

(6) Обавјештење из става (1) овог члана може се дати и телефоном, али ФОО мора бити накнадно обавијештен и у писаној форми, најкасније сљедећег радног дана.

ГЛАВА V - ОВЛАШЋЕНО ЛИЦЕ, СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ, ЛИСТА ПОКАЗАТЕЉА И ИНТЕРНА КОНТРОЛА

Члан 40.

(Овлашћена лица)

(1) С циљем достављања информација ФОО-у, те за извршење осталих дужности у складу с одредбама овог закона, обвезник именује овлашћено лице и једног или више замјеника овлашћеног лица (у даљем тексту: овлашћена лица) о чему обавјештава ФОО у року од седам дана од дана именовања, односно промјене података о овлашћеним лицима.

(2) За обвезнике који имају четири или мање запослених, уколико није именовано, овлашћеним лицем сматра се законски заступник или друго лице које води послове обвезника, односно одговорно лице обвезника према законским прописима.

Члан 41.

(Услови за овлашћена лица)

Обвезник ће обезбиједити да је посао овлашћеног лица повјерен искључиво лицу које треба да испуњава сљедеће услове:
   а) да има позицију у оквиру систематизације радних мјеста рангирану довољно високо да омогући брзо, квалитетно и благовремено испуњавање задатака прописаних овим законом и одредбама које из њега произлазе;
   б) да није било осуђивано правоснажном пресудом нити да се против њега води кривични поступак са изузетком за кривична дјела из области безбједности саобраћаја;
   ц) да има одговарајуће професионалне квалификације за задатке спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности те карактеристике и искуство неопходно за обављање функције овлашћеног лица;
   д) да добро познаје природу пословних активности обвезника на пољима изложеним ризику прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 42.

(Задаци овлашћених лица)

(1) Овлашћено лице наведено у члану 40. овог закона извршаваће сљедеће задатке:
   а) обезбиједити успостављање, функционисање и развој система за откривање и спречавање прања

новца и финансирања терористичких активности код обвезника;

б) обезбиједити исправно и благовремено извјештавање ФОО-а, у складу с овим законом и одредбама које из њега произлазе;

ц) учествовати у дефинисању и измјенама оперативних процедура и у припремама интерних одредаба које се тичу спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности;

д) учествовати у изради смјерница за спровођење контроле повезане с откривањем и спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности;

е) пратити и координирати активности обвезника у области откривања и спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;

ф) учествовати у успостављању и развоју информатичке подршке у вези с активностима које се односе на откривање и спречавање прања новца и финансирања терористичких активности обвезника;

г) правити приједлоге за менаџмент или друга административна тијела обвезника с циљем унапређења система за откривање и спречавање прања новца и финансирања терористичких активности обвезника;

х) учествовати у припреми професионалне едукације и програма обуке за запослене у области спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности.

(2) Замјеници ће мијењати овлашћено лице у његовом одсуству у извршавању свих задатака наведених у ставу (1) овог члана и извршавати све друге задатке прописане овим законом.

Члан 43.

(Обавезе обвезника)

(1) Обвезник ће овлашћеном лицу обезбиједити:

а) неограничен приступ подацима, информацијама и документацији која је неопходна за обављање његових послова;

б) одговарајуће кадровске, материјалне, информационо-техничке и друге услове за рад;

ц) одговарајуће просторне и техничке могућности које обезбјеђују одговарајући степен заштите повјерљивих података којима располаже овлашћено лице;

д) стално стручно оспособљавање;

е) замјену за вријеме његовог одсуства;

ф) заштиту у смислу забране одавања података о њему неовлашћеним лицима, као и заштиту од других поступака који могу утицати на несметано вршење његових дужности.

(2) Унутрашње организационе јединице, укључујући највише руководство у обвезнику, дужни су да овлашћеном лицу обезбиједе помоћ и подршку при обављању послова, као и да га редовно обавјештавају о чињеницама које су, или које би могле бити повезане са прањем новца или финансирањем терористичких активности. Обвезник је дужан да пропише начин сарадње између овлашћеног лица и осталих организационих јединица.

Члан 44.

(Интегритет запослених)

Обвезник ће утврдити поступак којим се, при заснивању радног односа на радном мјесту на којем се примјењују одредбе овог закона и прописа донесених на основу овог закона, кандидат за то радно мјесто провјерава да ли је осуђиван за кривична дјела којима се прибавља противправна имовинска корист или кривична дјела повезана са тероризмом.

Члан 45.

(Стручно оспособљавање)

(1) Обвезник је дужан да обезбиједи редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове на спречавању и откривању прања новца и финансирања терористичких активности.

(2) Стручно образовање, оспособљавање и усавршавање односи се на упознавање с одредбама закона и прописа донесених на основу њега и интерних аката, са стручном литературом о спречавању и откривању прања новца и финансирања терористичких активности, с листом показатеља за препознавање сумњивих активности клијената и сумњивих трансакција.

(3) Обвезник је дужан да изради програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених који раде на пословима спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности најкасније до краја марта за текућу годину.

Члан 46.

(Интерна контрола и ревизија)

(1) Обвезник је дужан да обезбиједи редовну интерну контролу и ревизију обављања послова спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности.

(2) Усклађеност пословања обвезника с одредбама овог закона треба да буде предмет активности интерне контроле и ревизије, што укључује процјену адекватности политика и процедура обвезника и обуке овлашћених и одговорних лица са аспекта стандарда којима је дефинисано спречавање прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 47.

(Листа показатеља)

(1) Обвезници из члана 4. овог закона израђују листу показатеља за идентификацију сумњивих трансакција и клијената у сарадњи са ФОО-ом и другим надзорним тијелима.

(2) Листу из става (1) овог члана обвезници су дужни доставити ФОО-у у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

ГЛАВА VI - ОБАВЕЗЕ И ЗАДАЦИ АДВОКАТА, АДВОКАТСКИХ ДРУШТАВА, НОТАРА, РЕВИЗОРСКИХ ДРУШТАВА И САМОСТАЛНИХ РЕВИЗОРА, ПРАВНИХ И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА КОЈА ОБАВЉАЈУ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ УСЛУГЕ И УСЛУГЕ ПОРЕСКОГ САВЈЕТОВАЊА

Члан 48.

(Опште одредбе)

Адвокат, адвокатско друштво, нотар те ревизорско друштво и самостални ревизор, правна и физичка лица која обављају рачуноводствене услуге и услуге пореског савјетовања (у даљем тексту: лица која обављају професионалне дјелатности) дужни су, приликом обављања

послова из свог дјелокруга одређених другим законима, спроводити мјере спречавања и откривања прања новца, те финансирања терористичких активности и поступати према одредбама овог закона и прописа донесених на основу овог закона који утврђују задатке и обавезе других обвезника, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 49.

(Задаци и обавезе лица која обављају професионалне дјелатности)

Лица која обављају професионалне дјелатности из члана 48. овог закона поступају у складу са чланом 6. овог закона у случају када:

а) помажу у планирању или обављању трансакција за клијента у вези са:
   1) куповином или продајом некретнина или удјела, односно акција привредног друштва,
   2) управљањем новчаним средствима, финансијским инструментима или другом имовином у власништву клијента,
   3) отварањем или управљањем банковним рачунима, штедним улозима или рачунима за пословање с финансијским инструментима,
   4) прикупљањем средстава потребних за оснивање, дјеловање или управљање привредним друштвом,
   5) оснивањем, дјеловањем или управљањем установом, фондом, привредним друштвом или другим сличним правно-организационим обликом.

б) обављају у име и за рачун клијента финансијску трансакцију или трансакције у вези с некретнинама.

Члан 50.

(Процедура идентификације и праћења клијената)

(1) Лица која обављају професионалне дјелатности у оквиру процедура идентификације и праћења клијента при успостављању пословног односа из члана 6. став (1) тачка а) овог закона и при обављању трансакције из члана 6. став (1) тачка б) овог закона прикупљају податке из члана 7. овог закона.

(2) Лица која обављају професионалне дјелатности у оквиру процедура идентификације и праћења клијента у случају кад постоји сумња у вјеродостојност и истинитост претходно прикупљених података о клијентима или о стварном власнику, те увијек када у вези с трансакцијом или клијентом постоје разлози за сумњу на прање новца или финансирање терористичкиха активности из члана 6. став (1) тачка д) овог закона прикупљају податке из члана 7. овог закона.

(3) У оквиру идентификације клијента, лица која обављају професионалне дјелатности утврђују идентитет клијента или његовог законског заступника, опуномоћеника те прикупљају податке из члана 7. овога закона увидом у важећи идентификациони документ клијента, односно у оригинал исправе, овјерену копију исправа или овјерену документацију из судског или другог јавног регистра која мора бити ажурирана и тачна и одражавати стварно стање клијента.

(4) Лица која обављају професионалне дјелатности утврђују стварног власника клијента који је правно лице или други сличан правни субјект на основу података из члана 7. овог закона увидом у оригиналну или овјерену копију документације из судског или другога јавног регистра која мора бити ажурирана и тачна и мора одражавати стварно стање клијента. Ако на основу извода из судског или другог јавног регистра није могуће прикупити све податке, подаци који недостају прикупљају се увидом у изворне или овјерене копије докумената и другу пословну документацију коју предочи законски заступник правног лица, односно његов опуномоћеник.

(5) Лица која обављају професионалне дјелатности остале податке из члана 7. овог закона прикупљају увидом у изворне или овјерене копије докумената и другу пословну документацију.

(6) Ако све податке није могуће прибавити на начин одређен у овом члану, подаци који недостају прикупљају се непосредно на основу писане изјаве клијента или његовог законског заступника.

(7) Лица која обављају професионалне дјелатности спроводе процедуру идентификације и праћења клијента из ст. од (1) до (6) овог члана у мјери и обиму који су примјерени њиховом дјелокругу.

Члан 51.

(Обавеза лица која обављају професионалне дјелатности о извјештавању ФОО-а)

(1) Када лица која обављају професионалне дјелатности утврде да у вези с трансакцијом или одређеним клијентом постоје разлози за сумњу на прање новца или финансирање терористичких активности, дужни су да без одгађања о томе обавијесте ФОО, у складу с одредбама чл. 38. и 39. овог закона.

(2) Лица која обављају професионалне дјелатности дужна су да сваки пут када клијент од њих затражи савјет у вези с прањем новца или финансирањем терористичких активности о томе обавијесте ФОО, и то одмах, а најкасније три радна дана од дана када је клијент од њих тражио такав савјет.

(3) Нотар је дужан да ФОО-у достави податке за сваки купопродајни уговор о промету некретнина за који постоји сумња на прање новца или финансирање терористичких активности тероризма, као и за сваки овјерени уговор о позајмицама чије вриједности износе 30.000 КМ или више у року од осам дана од дана овјере уговора.

Члан 52.

(Изузеци од обавјештавања)

(1) На лица која обављају адвокатску дјелатност не примјењују се одредбе члана 51. овог закона у вези са подацима које она добију од клијента или прикупе о клијенту у својству браниоца у складу са законима о кривичним поступцима у Босни и Херцеговини.

(2) У случају из става (1) овог члана, лица која обављају адвокатске дјелатности нису дужна доставити податке, информације и документацију на захтјев ФОО-а у складу с чланом 56. овог закона. У том случају они су дужни ФОО-у, без одгађања, а најкасније у року од 15 дана од пријема захтјева, образложити у писаној форми разлоге због којих нису поступали у складу са захтјевом ФОО-а.

(3) Лица која обављају професионалне дјелатности нису дужна:

а) ФОО обавјештавати о трансакцијама из члана 38. став (1), тач. б) и ц) овог закона;

б) спроводити интерну ревизију извршавања задатака у спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 53.
(Листа показатеља за препознавање сумњивих трансакција и клијената)

(1) Лица која обављају професионалне дјелатности дужна су да израде листу показатеља за препознавање сумњивих трансакција и клијената у сарадњи са ФОО-ом и другим надзорним тијелима.
(2) При изради листе из става (1) овог члана лица која обављају професионалне дјелатности узимају у обзир сложеност и обим извршења трансакција, неуобичајени начин извршења, вриједност или повезаност трансакција које немају економски или правно основану намјену, односно нису усаглашене или су у несразмјеру с уобичајеним, односно очекиваним пословањем клијента, као и друге околности које су повезане са статусом или другим карактеристикама клијента.
(3) Листу из става (1) овог члана лица која обављају професионалне дјелатности дужна су доставити ФОО-у у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

ГЛАВА VII - ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 54.
(Садржај евиденције)

(1) Евиденција о извршеној процедури идентификације и праћења клијената и трансакцијама из члана 7. став (1) овог закона садржи минимално сљедеће информације:
   а) назив, сједиште и матични број правног лица које има пословни однос или обавља трансакцију, односно правног лица у чије име се успоставља стални пословни однос или обавља трансакција;
   б) име, презиме, адресу пребивалишта, датум и мјесто рођења, те јединствени матични број запосленог или овлашћеног лица које за правно лице успоставља пословни однос или обавља трансакцију, као и назив органа који је издао важећи идентификациони документ;
   ц) име, презиме, адресу пребивалишта, датум и мјесто рођења, те јединствени матични број физичког лица које успоставља пословни однос, улази у просторије казина, коцкарнице или организатора игара на срећу, или које обави трансакцију, односно физичког лица за које се успоставља пословни однос или обавља трансакција, те број и назив органа који је издао важећи идентификациони документ;
   д) разлоге за успостављање пословног односа или обављање трансакције, те информације о дјелатности клијента;
   е) датум успостављања пословног односа или обављања трансакције;
   ф) вријеме обављања трансакције;
   г) износ трансакције и валута у којој се она обавља;
   х) сврху трансакције, као и име, презиме и стално пребивалиште, односно назив и сједиште правног лица којем је трансакција намијењена;
   и) начин обављања трансакције;
   ј) име и презиме, односно назив и сједиште налогодавца код дознака из иностранства;
   к) податке о поријеклу новца или имовине која је предмет трансакције;
   л) разлоге због којих је сумњива нека трансакција, клијент или лице;
   м) име, презиме, адресу пребивалишта, те датум и мјесто рођења сваког физичког лица које директно или индиректно посједује најмање 20% пословног удјела, акција, односно других права на основу којих има учешће у управљању правним лицем, односно његовим средствима.
(2) Обвезници за своје потребе остављају копије докумената на основу којих је извршена идентификација клијената, а на којима ће констатовати да је извршен увид у оригинални документ.
(3) Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства безбједности БиХ уз претходно обављене консултације са ФОО-ом, даје смјернице о томе које ће информације наведене у ставу (1) овог члана бити укључене у евиденцију о спроведеној идентификацији клијената и трансакција.
(4) Евиденција као и информација наведена у члану 71. овог закона о преносу готовине и имовине преко државне границе обухвата сљедеће податке:
   а) име, презиме, стално пребивалиште, датум и мјесто рођења и јединствени матични број физичког лица које преноси готовину или имовину преко државне границе;
   б) назив и сједиште и матични број правног лица или име и презиме, пребивалиште и јединствени матични број физичког лица за које се обавља пренос готовине или имовине преко државне границе износ, валуту, врсту и сврху трансакције и мјесто, датум и вријеме преласка државне границе;
   ц) податке о томе да ли је трансакција била пријављена органима царинске службе.
(5) Сви подаци, информације и документација из евиденције о идентификацији клијената достављају се ФОО-у без икакве накнаде.

ГЛАВА VIII - ЗАДАЦИ И НАДЛЕЖНОСТИ ФОО-а
Одјељак А. Поступање ФОО-а

Члан 55.
(Опште одредбе о ФОО-у)

(1) Послове који се односе на спречавање, истраживање и откривање операција прања новца и финансирања терористичких активности у складу с одредбама Закона о Државној агенцији за истраге и заштиту, овог и других закона, на промовисање сарадње између надлежних органа БиХ, ФБиХ, РС-а и Брчко Дистрикта у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, као и на промовисање сарадње и размјене информација с надлежним органима других држава и међународних организација задужених за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности обавља ФОО под надзором директора Државне агенције за истраге и заштиту.
(2) ФОО је централна финансијско-обавјештајна јединица која прима, сакупља, евидентира и анализира податке, информације и документацију.
(3) ФОО истражује и просљеђује резултате анализа и/или истрага, податке, информације и документацију надлежним тужилаштвима, органима који истражују кривично дјело прање новца и/или финансирање терористичких активности и/или другим надлежним органима у складу с одредбама овог закона.

Члан 56.
(Захтјеви обвезницима за достављање података о сумњивим трансакцијама и лицима)

(1) Ако ФОО у току поступања из своје надлежности, укључујући поступање по захтјевима органа из чл. 57, 62, 66. и 67. овог закона сумња у прање новца или

финансирање терористичких активности у вези с неком трансакцијом или лицем, може од обвезника у писменој форми захтијевати информације наведене у члану 54. овог закона, информације о власништву и о банковним трансакцијама тог лица као и остале информације, податке и документацију потребну за обављање послова ФОО у складу са одредбама овог члана. У хитним случајевима, ФОО може захтијевати информације, податке и документацију усмено и може извршити преглед документације у просторијама обвезника, с тим да је ФОО обавезан да поднесе писмени захтјев обвезнику најкасније сљедећег радног дана.

(2) Обвезник је дужан да без одгађања ФОО-у достави информације, податке и документацију из става (1) овог члана, а најкасније у року од осам радних дана од дана пријема захтјева од ФОО-а.

(3) Ако се ради о обимној документацији или другим оправданим разлозима ФОО може на писмени захтјев обвезника писменим обавјештењем продужити рок из става (2) овог члана и може у таквим случајевима извршити увид у документацију у просторијама обвезника.

Члан 57.

(Обавјештавање тужиоца и поступање по захтјеву тужиоца)

(1) Када ФОО утврди постојање основа сумње да је почињено кривично дјело прања новца или финансирања терористичких активности, по службеној дужности ће доставити надлежном тужилаштву извјештај о постојању основа сумње о почињеном кривичном дјелу и извршиоцима, с одговарајућим подацима, информацијама и документацијом.

(2) ФОО ће информисати надлежно тужилаштво о привременој обустави трансакције извршеној у складу са чланом 58. овог закона за коју оцијени да је потребно продужити рјешењем надлежног суда, као и о другим сазнањима за која је потребна процјена тужилаштва.

(3) ФОО ће на образложен захтјев или наредбу тужилаштва доставити расположиве, односно прикупљене податке, информације и документацију.

(4) Образложен захтјев из става (3) овог члана мора да садржи: правни основ за подношење захтјева, основне генералијске податке за физичко лице, односно назив и сједиште правног лица, опис сумње за кривично дјело прање новца, предикатно кривично дјело или финансирање терористичких активности.

(5) ФОО може одбити захтјев подносиоца из става (3) овог члана уколико захтјев подносиоца не испуњава услове прописане у ставу (4) овог члана, о чему ће писмено обавијестити подносиоца захтјева.

(6) ФОО, у случајевима из ст. (1), (2) и (3) овог члана, не наводи податке о запосленом лицу или лицима из обвезника која су му саопштила податке у складу с овим законом, или који су на било који други начин укључени у обављање трансакције у име обвезника, осим ако надлежни тужилац оцијени да постоје разлози за сумњу да је тај обвезник или његов запослени починио кривично дјело, или ако је та информација потребна за утврђивање чињеница током кривичног поступка.

Члан 58.

(Привремена обустава трансакција)

(1) Ако ФОО у току поступања из своје надлежности, укључујући поступање по захтјевима органа из чл. 57, 62. и 66. овог закона, сумња у прање новца или финансирање терористичких активности у вези с неком трансакцијом, рачуном или лицем, може издати писмени налог за привремену обуставу трансакције или трансакција у трајању од највише пет радних дана, а рок трајања привремене обуставе трансакције почиње тећи од момента издавања налога кад обуставу захтијева ФОО, односно од момента извјештавања о сумњивој трансакцији, када је извјештавање обављено прије трансакције, а потврђено од ФОО-а. ФОО може дати додатне инструкције обвезнику у вези с том трансакцијом, обуставом трансакције, обављањем трансакције те комуникацијом с лицем или лицима која су повезана с трансакцијом или трансакцијама.

(2) Налог за привремену обуставу трансакције или трансакција из става (1) овог члана у хитним случајевима ФОО може издати усмено, али је дужан најкасније сљедећег радног дана доставити и писмени налог обвезнику.

(3) Налог о привременој обустави трансакције или трансакција садржи:

а) датум и вријеме од када почиње тећи привремена обустава;

б) број трансакцијског рачуна;

ц) податке о власнику рачуна;

д) назив обвезника и остале његове податке;

е) износ новчане трансакције или трансакција која се привремено обустављa или се обустављају од извршења;

ф) друге податке који се односе на обвезника и сумњиву трансакцију или трансакције.

(4) Након истека рока из става (1) овог члана, финансијска трансакција може се привремено обуставити само рјешењем надлежног суда у складу са законима о кривичном поступку БиХ, ФБиХ, РС и БДБиХ.

(5) ФОО ће информисати органе из чл. 57, 62. и 66. о издатим писменим налозима или о разлозима неприхватања захтјева за привремену обуставу трансакције или трансакција.

Члан 59.

(Престанак важења налога за привремену обуставу трансакција)

(1) Ако ФОО, након издавања налога за привремену обуставу трансакције или трансакција, а у року из члана 58. став (1) овог закона, утврди да више нема разлога за привремену обуставу трансакције, о томе писаним путем, без одгађања, обавјештава обвезника који онда одмах може обавити трансакцију.

(2) Ако ФОО не предузме мјере из става (1) овог члана, обвезник може одмах обавити трансакцију.

(3) Престанак важења налога за привремену обуставу трансакција из ст. (1) и (2) овог члана, као и неиздавање налога за привремену обуставу пријављене сумњиве трансакције не представља нужну негацију сумње на прање новца или финансирања терористичких активности.

Члан 60.

(Налог обвезнику за континуирано праћење финансијског пословања клијента)

(1) ФОО може писмено наложити обвезнику континуирано праћење финансијског пословања клијента у вези с којим постоје разлози за сумњу на прање новца или финансирање терористичких активности или другог лица за које је могуће основано закључити да је помагало или учествовало у трансакцијама или пословима лица у вези с којим сумња постоји, те

редовно обавјештавање ФОО-а о трансакцијама или пословима које код обвезника изврше или имају намјеру да изврше наведена лица. У захтјеву ФОО мора одредити рокове у којима обвезници морају достављати тражене податке.

(2) Уколико ФОО није одредио рокове, податке из става (1) овог члана обвезник мора доставити ФОО-у прије обављања трансакције или успостављања пословног односа, а ако због природе трансакције, односно пословног односа или из других оправданих разлога обвезник није тако поступио, обвезник мора ФОО-у доставити извјештај у којем ће обавезно навести разлоге таквог поступања.

(3) Спровођење мјера из става (1) овог члана може трајати најдуже три мјесеца, а у оправданим случајевима трајање мјера може се продужити сваки пут за још један мјесец, с тиме што спровођење мјера укупно може трајати најдуже шест мјесеци.

Члан 61.

(Захтијевање и достављање података других органа)

(1) ФОО може захтијевати од органа и институција БиХ, ФБиХ, РС-а и Брчко Дистрикта, те од осталих органа с јавним овлашћењима, информације, податке и документацију која је потребна за обављање послова ФОО-а у складу с одредбама овог закона.

(2) Органи и институције наведени у ставу (1) овог члана дужни су ФОО-у хитно доставити тражене податке, информације и документацију.

(3) У случајевима обимне документације или усљед других оправданих разлога, ФОО може у таквим случајевима провјерити документацију у просторијама органа и институција с јавним овлашћењима наведеним у ставу (1) овог члана.

(4) Органи и институције наведени у ставу (1) овог члана без накнаде ће доставити ФОО-у тражене информације, податке и документацију. Подаци се могу размјењивати електронски, у складу с договореном процедуром.

Члан 62.

(Обавјештавање надлежних органа и поступање по њиховим захтјевима)

(1) ФОО ће надлежним органима у Босни и Херцеговини, на образложен захтјев, доставити расположиве, односно прикупљене податке, информације и документацију које могу бити значајне тим тијелима и институцијама при доношењу одлука из њихове надлежности у вези с истраживањем кривичних дјела прања новца, предикатних кривичних дјела и финансирања терористичких активности.

(2) Образложен захтјев из става (1) овог члана мора да садржи: правни основ за подношење захтјева, основне генералијске податке за физичко лице, односно назив и сједиште правног лица, опис сумње на кривично дјело прања новца, предикатно кривично дјело или финансирање терористичких активности, степен хитности у поступању ФОО-а.

(3) ФОО може одбити захтјев подносиоца из става (1) овог члана уколико захтјев подносиоца не испуњава услове прописане у ставу (2) овог члана, о чему ће писмено обавијестити подносиоца захтјева.

(4) Приликом поступања по захтјевима органа из става (1) овог члана, ФОО ће поступати хронолошким редослиједом или по сопственој процјени, узимајући у обзир значај и хитност.

(5) Када ФОО у току рада утврди да одређени подаци и информације које прикупи у складу са овим законом могу бити значајни органима из става (1) овог члана при доношењу одлука из њихове надлежности у вези с истраживањем кривичних дјела прања новца, предикатних кривична дјела и финансирања терористичких активности, о томе ће их самоиницијативно обавијестити у писаној форми и доставити одговарајуће податке, информације и документацију.

(6) Када ФОО поступи у складу са ст. (1) и (5) овог члана, органи из овог члана којима су прослијеђени подаци, информације и документација посебном информацијом ће обавијестити надлежно тужилаштво о предузетим радњама те о правном основу за поступање у року од 15 дана.

(7) ФОО, у случајевима из ст. (1) и (5) овог члана, не наводи податке о запосленом лицу или лицима из обвезника која су му саопштила податке у складу с овим законом, или који су на било који други начин укључени у обављање трансакције у име обвезника, осим ако надлежни тужилац оцијени да постоје разлози за сумњу да је тај обвезник или његов запослени починио кривично дјело, или ако је та информација потребна за утврђивање чињеница током кривичног поступка.

(8) За свако даље просљеђивање података, информација и документације достављених у складу са овим чланом другом органу потребна је претходна писмена сагласност ФОО-а, осим у случајевима из става (6) овог члана.

(9) Органи из ст. (1) и (5) овог члана дужни су обавијестити ФОО о резултатима до којих су довели подаци, информације и документација који су им прослијеђени.

Члан 63.

(Повратна информација)

(1) О резултатима анализе запримљених података који се односе на трансакцију или лице у вези с којима су утврђени разлози за сумњу на прање новца или финансирање терористичких активности ФОО ће обавијестити обвезнике из члана 4. овог закона који су пријавили трансакцију, осим ако оцијени да би то могло штетити даљем току и исходу поступка, и то тако што ће:

а) потврдити запримање обавјештења о пријављеној трансакцији;

б) доставити податак о одлуци или резултату тог случаја ако је случај по обавјештењу о трансакцији затворен или довршен, а податак о томе доступан;

ц) најмање једном годишње доставити обвезнику статистичке податке о запримљеним обавјештењима о трансакцијама и резултатима поступања.

(2) ФОО ће у складу с процјеном, у сарадњи са надзорним органима, на одговарајући начин информисати обвезнике о актуелним техникама, методама и трендовима прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 64.

(Остале обавезе ФОО-а)

Осим обавеза наведених у овом закону, у спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ФОО је обавезан да:

а) надлежним органима предложи измјене и допуне прописа који се односе на спречавање и

откривање прања новца и финансирање терористичких активности;

б) учествује у изради листе показатеља за препознавање сумњивих трансакција; као и листе земаља које примјењују међународно прихваћене стандарде у погледу спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности;

ц) учествује у стручном оспособљавању запослених и овлашћених лица у обвезницима, надлежним органима у Босни и Херцеговини, те институцијама с јавним овлашћењима;

д) објављује, најмање једном годишње, статистичке податке из области прања новца и финансирања терористичких активности, те на други примјерен начин обавјештава јавност о појавним облицима прања новца и финансирања терористичких активности;

е) директору и министру подноси годишње извјештаје о општим активностима ФОО-а, те о активностима везаним за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, а на њихов захтјев и чешће.

Одјељак Б. Међународна сарадња

Члан 65.

(Захтјев страном органу за достављање података, информација и документације)

(1) ФОО може од страних органа за спровођење закона, тужилачких или управних органа, финансијско-обавјештајних јединица и међународних организација укључених у спречавање прања новца и финансирања терористичких активности захтијевати податке, информације и документацију потребну за обављање послова ФОО-а у складу с одредбама овог закона.

(2) Податке, информације и документацију прибављене у складу са ставом (1) овог члана ФОО не смије достављати или дати на увид трећем физичком или правном лицу, односно другом органу или их користити у сврхе супротно условима и ограничењима које је поставио орган, јединица или организација из става (1) овог члана, којој је захтјев упућен.

Члан 66.

(Достављање података, информација и документације финансијско-обавјештајним јединицама других земаља)

(1) ФОО може достављати податке, информације и документацију прикупљену у Босни и Херцеговини финансијско-обавјештајним јединицама других земаља, на њихов захтјев или на сопствену иницијативу, у складу с одредбама овог закона, под условом да је обезбијеђена слична заштита тајности података.

(2) Прије достављања података финансијско-обавјештајним јединицама других земаља, ФОО захтијева писмену гаранцију да ће се информације, подаци и документација користити само у сврхе прописане одредбама овог закона. За свако даље просљеђивање података, информација и документације полицијским и правосудним органима друге земље потребна је претходна писмена сагласност ФОО-а.

Члан 67.

(Достављање података страним органима укљученим у спречавање прања новца и финансирања терористичких активности)

(1) ФОО може достављати податке, информације и документацију прикупљену у Босни и Херцеговини и другим страним агенцијама за спровођење закона само у оним случајевима када је достављено образложење сумње и конкретних веза с прањем новца и финансирањем терористичких активности, али под условом да је обезбијеђена слична заштита тајности података.

(2) Прије достављања података страним агенцијама за спровођење закона, ФОО захтијева писмену гаранцију да ће се информације, подаци и документација користити само у сврхе прописане одредбама овог закона.

Члан 68.

(Приједлог за привремено обустављање трансакције страној финансијско-обавјештајној јединици)

Приликом спровођења мјера и активности на спречавању и откривању кривичних дјела прања новца и финансирања терористичких активности, сходно одредбама овог закона, ФОО може иностраној финансијско-обавјештајној јединици доставити писани приједлог за привремено обустављање одређене трансакције или трансакција ако постоји сумња на прање новца или финансирање терористичких активности у вези с неким лицем или трансакцијом/трансакцијама.

Члан 69.

(Привремено обустављање трансакција на приједлог стране финансијско-обавјештајне јединице)

(1) На образложени писани приједлог иностране финансијско-обавјештајне јединице, ФОО може издати писмени налог обвезнику за привремено обустављање трансакције или трансакција. За издавање писменог налога и престанак важења налога за привремено обустављање на одговарајући начин примјењују се одредбе чл. 58. и 59. овог закона.

(2) ФОО ће о издатом налогу из става (1) овог члана без одгађања обавијестити надлежно тужилаштво у Босни и Херцеговини.

Одјељак Ц. Вођење евиденција ФОО-а

Члан 70.

(Врсте евиденција)

ФОО ће водити сљедеће евиденције:

а) Евиденције о обавјештењима и информацијама у складу с одредбама члана 57. овог закона које обухватају сљедеће податке:

1) име, презиме, датум рођења и пребивалиште физичког лица, односно назив и сједиште правног лица у вези с којим је ФОО доставио обавјештење или информацију;

2) податке о износу, валути, датуму или периоду обављања трансакције у вези с којом постоје разлози за сумњу да се ради о кривичном дјелу;

3) разлоге за сумњу да се ради о кривичном дјелу.

б) Евиденцију о издатим налозима за привремено обустављање трансакције или трансакција која садржи податке из члана 58. став (3) овог закона.

ц) Евиденцију о подацима прослијеђеним у иностранство у складу с одредбама чл. 65, 66, 67, 68. и 69. овог закона која обухвата сљедеће податке:

1) име, презиме, датум рођења и пребивалиште физичког лица, односно назив и сједиште правног лица чији подаци се шаљу у иностранство;

2) назив земље и назив надлежног органа којем се ти подаци достављају.

д) Евиденција о предузетим мјерама према обвезнику из члана 81. став (2) тачка ц) овог закона садржи:
   1) број и датум издатог прекршајног налога или захтјева за покретање прекршајног поступка и назив суда ком је поднешен;
   2) име, презиме, датум и мјесто рођења и стално пребивалиште физичког лица, односно назив и сједиште правног лица за које се сумња да је починило прекршај;
   3) мјесто, вријеме и начин извршења радње која има обиљежје прекршаја;
   4) подаци о изреченим казнама.

ГЛАВА IX - ОБАВЕЗЕ ОСТАЛИХ ОРГАНА ПРЕМА ОДРЕДБАМА ОВОГ ЗАКОНА

Члан 71.

(Управа за индиректно опорезивање БиХ)

(1) Управа за индиректно опорезивање БиХ дужна је ФОО-у доставити податке о сваком преносу готовог новца, чекова, хартија од вриједности на доносиоца, племенитих метала и драгог камења преко државне границе у вриједности од 10.000 КМ или више, најкасније у року од три дана од дана преношења.

(2) Управа за индиректно опорезивање БиХ дужна је ФОО-у доставити обавјештења и информације о предузетим мјерама и радњама против лица у вези с којим је поднесен захтјев за покретање прекршајног поступка.

Члан 72.

(Достављање статистичких података од стране тужилаштава, судова и агенција за спровођење закона)

(1) Ради обједињавања и анализе свих података у вези с прањем новца и финансирањем терористичких активности, надлежна тужилаштва дужна су ФОО-у два пута годишње доставити сљедеће информације о предметима за које је оптужница потврђена:
   а) име, презиме, датум рођења и стално пребивалиште физичког лица, односно назив и сједиште правног лица против којег је потврђена оптужница за прање новца или финансирање терористичких активности;
   б) мјесто, вријеме и начин извршења радње која има обиљежје кривичног дјела;
   ц) фаза поступка;
   д) износ привремено одузетог новца или вриједност имовине и датум доношења одлуке о одузимању.

(2) Надлежни судови у Босни и Херцеговини дужни су ФОО-у два пута годишње доставити податке о:
   а) правоснажно пресуђеним предметима за кривична дјела прања новца и финансирања терористичких активности;
   б) прекршајима у складу с одредбама чланом 83. овог закона.

(3 Агенције за спровођење закона дужне су ФОО-у, по подношењу Извјештаја о починиоцу и основу сумње да је извршено кривично дјело прања новца, предикатно кривично дјело, кривично дјело финансирања терористичких активности или кривично дјело којим је прибављена имовинска корист у већем обиму, доставити сљедеће податке:
   а) број и датум поднесеног извјештаја;
   б) тужилаштво којем је извјештај поднесен;
   ц) кратак опис кривичног дјела, износ "опраног новца", материјалне штете и имовинске користи.

ГЛАВА X - ЗАШТИТА И ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА

Члан 73.

(Опште одредбе)

ФОО ће користити информације, податке и документацију прибављену у складу с овим законом само у сврхе утврђене овим законом.

Члан 74.

(Заштита тајности података)

(1) Обвезник и његови запослени, укључујући чланове управе, надзорних или других извршних органа или друга лица која имају приступ заштићеним подацима не смију открити клијенту или трећем лицу да је информација, податак или документација о клијенту или трансакцији достављена ФОО-у, нити да је ФОО у складу с одредбама члана 58. овог закона привремено обуставио обављање трансакције или обвезнику дао упутства за поступање.

(2) Информације о захтјеву од ФОО-а или о достављању информација, података или документације ФОО-у, те о привременој обустави трансакције, односно о датом упутству из става (1) овог члана, сматрају се заштићеним податком.

(3) ФОО, друго овлашћено службено лице или тужилац не може открити извор информација, података и документације прикупљене у складу са овим законом лицима на која се односе.

(4) О скидању ознаке тајности одлучује ФОО.

Члан 75.

(Изузеци од принципа чувања тајности података)

(1) Приликом достављања информација, података и документације ФОО-у, према одредбама овог закона, обавеза чувања банкарске, пословне, службене, адвокатске, нотарске или друге професионалне тајне не односи се на обвезника, државне органе БиХ, ФБиХ, РС-а и Брчко Дистрикта, институцију с јавним овлашћењима, тужиоца, суд и њихово особље, осим ако овим законом није другачије одређено.

(2) Обвезник или његово особље не одговарају за штету проузроковану клијентима или трећим лицима нити ће бити кривично или грађански одговоран због достављања информација, података или документације ФОО-у, или због извршења наредбе ФОО-а о привременом обустављању трансакција, или упутства датог у вези с том наредбом, у складу с одредбама овог закона или на основу прописа донесених на основу овог закона.

Члан 76.

(Коришћење прикупљених података)

ФОО, обвезници из члана 4. овог закона, те државни органи, правна лица с јавним овлашћењима и други субјекти и њихови запослени могу податке, информације и документацију прикупљену у складу с овим законом користити као обавјештајне податке у сврху спречавања и откривања прања новца, педикатних кривичних дјела и финансирања терористичких активност и другим случајевима како је прописано овим законом.

Члан 77.

(Рок у којем је обвезник дужан чувати податке)

(1) Обвезник је дужан да информације, податке и документацију у вези с клијентом, успостављеним пословним односом с клијентом и извршеном трансакцијом, прибављене у складу с овим законом, чува најмање 10 година од дана окончања пословног односа, обављене трансакције, момента

идентификације клијента у казину, или играоници, или клијентовог приступа сефу.

(2) Обвезник је дужан да информације и пратећу документацију о овлашћеним лицима из члана 40. овог закона, стручном оспособљавању запослених и спровођењу интерне контроле чува најмање четири године након именовања овлашћених лица, обављеног стручног оспособљавања и интерне контроле.

Члан 78.

(Рок у којем је Управа за индиректно опорезивање БиХ дужна чувати податке)

Управа за индиректно опорезивање БиХ дужна је информације о преносу готовог новца, чекова, хартија од вриједности на доносиоца, племенитих метала и драгог камења преко државне границе чувати десет година од дана преноса. Ове информације и подаци уништавају се након истека овог рока.

Члан 79.

(Рок у којем је ФОО дужан чувати податке)

ФОО је дужан да информације, податке и документацију прикупљене и прослијеђене према одредбама овог закона чува 10 година од дана када их је добио или прослиједио, а уништава их након истека овог рока.

ГЛАВА XI - НАДЗОР

Члан 80.

(Опште одредбе)

(1) Надзор над радом обвезника у вези с примјеном одредаба овог и других закона којима се прописују обавезе спровођења мјера за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности врше посебне агенције и органи (у даљем тексту: надзорни органи) у складу с одредбама овог и посебних закона којима се уређује рад појединих обвезника и надлежних агенција и органа, како слиједи:

а) надзор над радом обвезника из члана 4. тач. а), ц) и д) овог закона врше Агенција за банкарство ФБиХ и Агенција за банкарство РС;

б) надзор над обвезником из члана 4. тачка ј) овог закона врше Агенције за банкарство ФБиХ, Агенција за банкарство РС и девизни инспекторати, свако у оквиру својих надлежности;

ц) надзор над радом обвезника из члана 4. тачка н) алиније 2), 3), 4), 5), 6), 7) и 8) овог закона, осим када те послове обавља банка као једну од својих дјелатности, врше надлежна ентитетска министарства финансија, односно Дирекција за финансије БДБиХ;

д) осим обвезника из тачке ц) овог става, надлежна ентитетска министарства финансија, односно Дирекција за финансије БДБиХ врше надзор и над обвезницима из члана 4. тач. ф), и) и к), тачка л) алинеје 3), 4) и 5), тачка м), тачка н) алинеје 9), 10) и 11) и тачка о) овог закона;

е) надлежна министарства правде врше надзор над обвезницима из члана 4. тачка л) алинеја 1) и н) алинеја 1) овог закона;

ф) адвокатске коморе ФБиХ и РС врше надзор над обвезницима из члана 4. тачка л) алинеја 2) овог закона;

г) Агенција за надзор осигурања ФБиХ и Агенција за осигурање РС врше надзор над радом обвезника из члана 4. тачка б) овог закона. Надзор над друштвима за управљање добровољним пензионим фондовима из члана 4. тачка г) овог закона на подручју РС врши Агенција за осигурање РС;

х) Комисија за хартије од вриједности РС, Комисија за вриједносне папире ФБиХ и Комисија за хартије од вриједности БДБиХ врше надзор над радом обвезника из члана 4. тач. е) и г) овог закона;

и) надлежна ентитетска министарства или управе у оквиру својих надлежности врше надзор над обвезницима из члана 4. тачка х) овог закона;

ј) ФОО ће вршити надзор над спровођењем одредаба овог закона код обвезника из члана 4. тачка н) алинеја 12) овог закона.

(2) Надлежна ентитетска министарства финансија и њихови органи, односно Дирекција за финансије БДБиХ врше надзор над примјеном одредаба члана 37. овог закона (Ограничење плаћања готовином) код лица која нису обвезници из члана 4. овог закона, а која обављају дјелатности продаје добара и услуга у Босни и Херцеговини.

(3) ФОО врши индиректни надзор над примјеном и спровођењем овог закона код свих обвезника из члана 4. овог закона прикупљањем и провјером података, информација и документације, достављених у складу са овим законом.

(4) ФОО и надзорни органи, у оквиру своје надлежности, сарађују у надзиру спровођење одредаба овог закона.

Члан 81.

(Поступање надзорних органа у случају неправилности у раду обвезника)

(1) Надзорни органи дужни су да, у складу с одредбама овог закона и закона којима се уређује начин пословања појединих обвезника и надзорних органа, редовно врше надзор усклађености пословања обвезника на лицу мјеста.

(2) О извршеном надзору усклађености пословања обвезника надзорни органи дужни су ФОО-у доставити:

а) записник о извршеном надзору;

б) рјешење о датим налозима за отклањање надзором утврђених неусклађености (неправилности и незаконитости);

ц) обавјештење о издатим прекршајним налозима или покренутим прекршајним поступцима, које ће садржати податке из члана 70. став (1) тачка д) овог закона;

д) записник о извршеном надзору примјене рјешењем наложених мјера.

Члан 82.

(Обавјештавање надзорног органа)

(1) ФОО је дужан да обавијести надзорне органе о мјерама које су предузете на основу информација и докуметације коју су му они доставили ФОО-у, а који се односе на сумњу на прање новца и финансирања терористичких активности у складу с одредбама члана 81. овог закона.

(2) ФОО је дужан да обавијести надлежне надзорне органе о мјерама које је предузео према обвезнику независно од надзора који су они извршили.

ГЛАВА XII - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 83.

(Кажњавање правних лица и одговорних лица у правном лицу за прекршаје)

(1) Новчаном казном у износу од 20.000 КМ до 200.000 КМ казниће се за прекршај правно лице из члана 4. овог закона ако:

а) не изради процјену ризика у складу с одредбама члана 5. став (1) овог закона;

б) не изради процјену ризика у складу са смјерницама за израду процјене ризика из члана 5. став (2) овог закона;

ц) не предузме мјере идентификације и праћења клијента приликом успостављања пословног односа с клијентом из члана 6. став (1) тачка а) овог закона;

д) не предузме мјере идентификације и праћења клијента приликом трансакције у износу од 30.000 КМ или више, у складу са чланом 6. став (1) тачка б) овог закона;

е) приликом обављања трансакције из члана 6. став (1) тачка б) овог закона, без претходно успостављеног пословног односа не прикупи податке из члана 7. овог закона, као и податке које недостају из члана 54. став (1) тач. а), б), ц), е), ф), г), и) и м) овог закона;

ф) у потпуности не спроводи одредбе из члана 9. став (1) овог закона у сједишту, филијалама, подружницама и другим организационим дијеловима у земљи и иностранству;

г) не спроводи појачане мјере идентификације и праћења из члана 9. став (4) овог закона у филијалама, подружницама и другим организационим дијеловима у иностранству а посебно у државама које не примјењују међународно прихваћене страндарде у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, или то чине у недовољној мјери;

х) не прибави податке за идентификацију у складу с одредбама члана 7. овог закона или идентификацију не изврши на начин из чл. 11, 12, 13, 14, 15, 16. и 18. овог закона;

и) не одреди и утврди идентитет физичког лица непосредним увидом у важећи идентификациони документ клијента у његовом присуству у складу са чланом 10. став (1) овог закона;

ј) не обави идентификацију клијента, или ако идентификација није обављена у складу с одредбама члана 7. овог закона;

к) обвезник не прикупи податке о коначним стварним власницима као што је предвиђено чланом 16. став (3) овог закона;

л) обвезник повјери обављање појединих радњи и мјера идентификације трећем лицу из државе која је на листи држава која не примјењује стандарде у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности из члана 17. овог закона;

м) ако обвезник прихвати мјере идентификације и праћења клијента посредством трећег лица, ако је то лице утврдило и провјерило идентитет клијента без његовог присуства у складу са чланом 18. став (3) овог закона;

н) обвезник не прати пословне активности које предузима клијент у складу са чланом 21. став (2) овог закона;

о) не примијене појачане мјере идентификације приликом успостављања кореспондентног односа с банком или другом сличном кредитном институцијом која има сједиште у иностранству, у складу са чланом 24. став (2) овог закона;

п) успостави пословни однос када клијент није лично присутан приликом утврђивања и провјере идентитета за вријеме примјене мјера идентификације и праћења у складу са чланом 28. став (3) овог закона;

р) приликом успостављања кореспондентног пословног односа с банком или сличном кредитном институцијом са сједиштем у страној земљи која није на листи из члана 85. став (4) овог закона, обвезник не прикупи податке, информације и документацију из члана 24. став (1) тачке а) до ф) овог закона;

с) запосленик код обвезника успостави однос са кореспондентном банком наведеном у члану 24. став (2) овог закона без претходног писаног одобрења највишег руководства обвезника;

т) успостави или настави кореспондентну везу с банком или сличном кредитном институцијом из члана 24. став (4) овог закона без претходног испуњења услова из става (4) тачке а) до д) овог члана;

у) не успостави одговарајућу процедуру за одређивање политички експонираног лица сходно члану 27. став (1) овог закона;

в) не предузме мјере појачане идентификације и праћења клијента и/или не прибави потребне сагласности из члана 27. ст. (2) и (3) овог закона;

з) не прибави податке о клијенту у оквиру поједностављене идентификације и праћења у складу са чланом 30. овог закона;

аа) не прикупи податке о налогодавцу електронског трансфера у складу са чланом 32. овог закона;

бб) не утврди и провјери идентитет налогодавца електронског трансфера у складу са чланом 33. ст. (1) или (2) овог закона;

цц) отвори, изда или омогући клијенту посједовање скривеног рачуна и осталих производа из члана 35. овог закона;

дд) успостави пословни однос са фиктивним банкама из члана 36. овог закона;

ее) не извијести ФОО или му не достави информације, податке или документацију прописане чл. 38. и 39. овог закона;

фф) лица која обављају професионалне дјелатности не поступе према одредбама члана 49. став (1) тач. а) или б) овог закона;

гг) ако лица која обављају професионалне дјелатности у оквиру процедура идентификације и праћења клијента при успостављању пословног односа и при обављању трансакције не поступе према одредбама члана 50. овог закона;

хх) ако лица која обављају професионалне дјелатности не обавијесте ФОО у складу са чланом 51. овог закона;

ии) евиденције обвезника не садрже минимално информације из члана 54. став (1) овог закона;

jj) ФОО-у не доставља прописане информације или их не доставља на прописан начин у складу с одредбама члана 56. овог закона;
кк) не поступи по налогу ФОО-а о привременој обустави трансакције или не поступи по упутствима датим од ФОО-а у вези с тим налогом а у складу с одредбама члана 58. овог закона;
лл) не чува информације, податке и документацију у складу с одредбама члана 77. став (1) овог закона.

(2) Казном из става (1) казниће се правно лице наведено у члану 37. овог закона које допусти плаћање готовином у износу већем од 30.000 КМ супротно одредби члана 37. овог закона.

(3) Новчаном казном у износу од 5.000 КМ до 20.000 КМ казниће се одговорно лице у правном лицу за прекршај из ст. (1) и (2) овог члана.

(4) Новчаном казном у износу од 3.000 КМ до 10.000 КМ казниће се физичко лице у обављању самосталних дјелатности за прекршај из ст. (1) и (2) овог члана.

(5) Новчаном казном у износу од 10.000 КМ до 100.000 КМ казниће се за прекршај правно лице из члана 4. овог закона ако:
а) не прикупи податке који недостају из других важећих јавних исправа у смислу одредаба члана 10. став (2) овог закона;
б) не обави поновну идентификацију страног правног лица најмање једном годишње у складу с одредбама члана 11. став (7) овог закона;
ц) обвезник не прикупи све податке наведене у члану 24. став (3) овог закона остварујући увид у јавне или друге доступне регистре или прегледом докумената и пословних извјештаја које је банка или друга слична кредитна институција са сједиштем у иностранству приложила;
д) не успостави интерну контролу или не састави листу показатеља за препознавање сумњивих трансакција у прописаном року или на прописани начин у складу с одредбама чл. 46, 47. и 53. овог закона;
е) не именује овлашћена лица или не обавијести ФОО о том именовању у складу с одредбама члана 40. овог закона;
ф) посао овлашћеног лица и његовог замјеника повјери лицу које не испуњава услове из члана 41. став (1) тачке а) до д) овог закона;
г) не обезбиједи стручно оспособљавање за особље у складу с одредбама члана 45. овог закона;
х) не чува податке о овлашћеном лицу и замјенику овлашћеног лица, о стручном оспособљавању запосленика и о вршењу интерне контроле најмање четири године након именовања овлашћеног лица и замјеника овлашћеног лица, након завршетка стручног оспособљавања или вршења интерне контроле, у складу с одредбом члана 77. став (2) овога закона.

(6) Новчаном казном у износу од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се одговорно лице у правном лицу за прекршај из става (5) овог члана.

(7) Новчаном казном у износу од 2.000 КМ до 10.000 КМ казниће се физичко лице које обавља самосталну дјелатност из члана 4. овог закона за прекршај из става (5) овог члана.

Члан 84.
(Кажњавање надзорног органа и одговорних лица у надзорном органу)

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 50.000 КМ казниће се надзорни орган ако не поступи по одредбама члана 81. овог закона.

(2) За прекршај из става (1) овог члана, новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се одговорно лице у надзорном органу.

ГЛАВА XIII - НАДЛЕЖНОСТ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ АКАТА

Члан 85.
(Подзаконски акти за спровођење овог закона)

(1) Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства безбједности БиХ уз претходно обављене консултације са ФОО-ом, донијеће подзаконске акте из члана 38. став (3) овог закона.

(2) Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства безбједности БиХ уз претходно обављене консултације са ФОО-ом, доноси правилнике, одлуке и упутства из чл. 17. и 54. овог закона и у складу с међународним стандардима о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства безбједности БиХ уз претходно обављене консултације са ФОО-ом, може прописати и додатна упутства о питањима наведеним у ставу (2) овог члана или у вези са спровођењем других одредаба овог закона.

(4) Савјет министара БиХ ће, на приједлог Министарства безбједности БиХ уз претходно обављене консултације са ФОО-ом, у складу са подацима које објављују релевантне међународне организације, утврдити листу земаља које примјењују међународно прихваћене стандарде у погледу спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности.

ГЛАВА XIV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 86.
(Примјена других прописа)

(1) На питања која нису регулисана овим законом, примјењују се одговарајуће одредбе других законских прописа.

(2) Сви други прописи којима се уређује ова материја биће усклађени с овим законом у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 87.
(Представљање БиХ у међународним, европским и регионалним тијелима)

Савјет министара Босне и Херцеговине ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона именовати делегације које представљају Босну и Херцеговину у међународним, европским и регионалним тијелима која доносе обавезујуће стандарде обухваћене овим законом или надзиру њихову примјену, у складу са уставоправном структуром БиХ (представници БиХ, ентитета, кантона и Брчко Дистрикта БиХ), те у складу са статутима, правилницима и процедурама тих тијела и у складу са законским надлежностима.

Члан 88.
(Престанак важења)

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 53/09).

Члан 89.
(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-02-1-24-1/14
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући	Предсједавајући
Представничког дома	Дома народа
Парламентарне	Парламентарне
скупштине БиХ	скупштине БиХ
Др **Милорад Живковић**, с. р.	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 67. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. maja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. juna 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Zakona)

Ovim zakonom propisuju se:

a) mjere, radnje i postupci u finansijskom i nefinansijskom sektoru koje se preduzimaju s ciljem sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja teorističkih aktivnosti;
b) obveznici provođenja mjera, radnji i postupaka koji su dužni postupati po ovom zakonu;
c) nadzor nad obveznicima u provođenju mjera, radnji i postupaka u finansijskom i nefinansijskom poslovanju, koji se preduzimaju radi sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
d) zadaci i nadležnosti Finansijsko-obavještajnog odjela Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljnjem tekstu: FOO);
e) međuinstitucionalna saradnja nadležnih organa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), Republike Srpske (u daljnjem tekstu: RS), Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BDBiH) i ostalih nivoa državne organizacije Bosne i Hercegovine u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
f) međunarodna saradnja u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
g) zadaci, nadležnosti i postupci drugih organa i pravnih lica s javnim ovlaštenjima u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH;
h) ostali poslovi značajni za razvoj sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 2.
(Definicije pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti)

U smislu ovog zakona, definicije termina utvrđuju se kako slijedi:

a) *Pranje novca* podrazumijeva:
   1) zamjenu ili prijenos imovine, ako je ta imovina stečena kriminalnim radnjama, a s ciljem prikrivanja ili zataškavanja nezakonitog porijekla imovine ili pružanja pomoći nekom licu koje je umiješano u takve aktivnosti radi izbjegavanja zakonskih posljedica počinjenih radnji;
   2) prikrivanje ili zataškavanje prave prirode, mjesta porijekla, raspolaganja, kretanja, prava na ili vlasništva nad imovinom ako je ta imovina stečena kriminalnim radnjama ili činom učešća u takvim radnjama;
   3) sticanje, posjedovanje ili korištenje imovine stečene kriminalnim radnjama ili činom učešća u takvim radnjama;
   4) učešće ili udruživanje radi izvršenja, pokušaja izvršenja, odnosno pomaganja, podsticanja, olakšavanja ili davanja savjeta pri izvršenju bilo koje od navedenih radnji;
   5) svrha, znanje, namjera potrebni kao elementi radnje pranja novca mogu se zaključiti na osnovu objektivnih i činjeničnih okolnosti.
b) *Pranjem novca* smatrat će se i to kada su radnje, kojima je stečena imovina koja se pere, izvršene na teritoriji druge države.
c) *Finansiranje terorističkih aktivnosti* podrazumijeva:
   1) osiguravanje ili prikupljanje sredstava, na bilo koji način, direktno ili indirektno, s namjerom da budu upotrijebljena ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u potpunosti ili djelimično, za izvođenje terorističkih akata od strane terorista pojedinaca i/ili od strane terorističkih organizacija;
   2) podstrekivanje i pomaganje u osiguravanju i prikupljanju imovine, bez obzira da li je teroristički akt izvršen i da li je imovina korištena za izvršavanje terorističkog akta.
d) *Teroristički akt* podrazumijeva neku od sljedećih namjernih radnji, koja s obzirom na svoju prirodu ili kontekst može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju, s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti u Bosni i Hercegovini, vlade druge zemlje ili međunarodne organizacije, da nešto izvrši ili ne izvrši, ili s ciljem ozbiljne destabilizacije ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura u Bosni i Hercegovini, druge zemlje ili međunarodne organizacije:
   1) napad na život lica koji može uzrokovati njegovu smrt;
   2) napad na fizički integritet lica;
   3) protupravno zatvaranje, držanje zatvorenim ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja drugog lica, s ciljem da njega ili nekog drugog prisili da nešto izvrši, ne izvrši ili trpi (otmica) ili uzimanje talaca;
   4) nanošenje velike štete objektima u Bosni i Hercegovini, vladi druge države ili javnim objektima, transportnom sistemu, infrastrukturnim objektima, uključujući informacioni sistem, fiksnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, javnom mjestu ili privatnoj imovini, za koju je vjerovatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do značajne privredne štete;
   5) otmica aviona, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili za prijevoz robe;
   6) proizvodnja, posjedovanje, sticanje, prijevoz, snabdijevanje, korištenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnog

materijala, kao i istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja ili radioaktivnog materijala;
7) ispuštanje opasnih materija ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s posljedicom ugrožavanja ljudskih života;
8) ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursima s posljedicom ugrožavanja ljudskih života;
9) prijetnja počinjenjem nekog djela iz alineje 1) do 8) ove tačke.

e) *Terorista* je lice koje samo ili s drugim licima:
1) s namjerom, neposredno ili posredno, izvrši ili pokuša da izvrši teroristički akt;
2) podstrekava ili pomaže u izvršenju terorističkog akta;
3) s namjerom ili sa saznanjem o namjeri grupe lica da izvrši teroristički akt, doprinese, odnosno doprinosi izvršavanju terorističkog akta.

f) *Teroristička organizacija* je organizirana grupa lica koja:
1) s namjerom, neposredno ili posredno, izvrši ili pokuša da izvrši teroristički akt;
2) podstrekava ili pomaže u izvršenju terorističkog akta ili u pokušaju izvršenja terorističkog akta;
3) s namjerom ili sa saznanjem o namjeri grupe lica da izvrši teroristički akt, doprinese, odnosno doprinosi izvršavanju terorističkog akta ili pokušaju izvršenja terorističkog akta.

Član 3.
(Definicije ostalih pojmova)

Definicije ostalih pojmova u smislu ovog zakona su:

a) *Transakcija* je bilo kakvo primanje, davanje, čuvanje, razmjena, prijenos, raspolaganje ili drugo rukovanje novcem ili imovinom od strane obveznika uključujući i gotovinsku transakciju;

b) *Sumnjiva transakcija* je svaka transakcija za koju obveznik ili nadležni organ procijeni da u vezi s transakcijom ili licem koje obavlja transakciju postoje opravdani razlozi za sumnju ili sumnja na počinjenje krivičnog djela pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti, odnosno da transakcija uključuje sredstva koja su proizašla iz nezakonitih aktivnosti;

c) *Gotovinska transakcija* je svaka transakcija pri kojoj obveznik fizički prima ili daje gotov novac klijentu;

d) *Povezane transakcije* su dvije ili više transakcija koje potiču s računa ili su usmjerene na račun ili na pravno ili fizičko lice, a gdje je iznos pojedinačnih transakcija ispod iznosa potrebnog za identifikaciju i izvještavanje prema odredbama ovog zakona, ali koje zajedno prekoračuju iznos pomenut u članu 6. ovog zakona i mogu se smatrati međusobno povezanim zbog vremenskog perioda u kojem su izvršene, zbog primaoca ili nalogodavca transakcije, načina obavljanja transakcija, razloga zbog kojeg su transakcije izvršene ili drugih faktora na osnovu kojih se transakcije mogu smatrati povezanim;

e) *Imovina* podrazumijeva sva sredstva, materijalna ili nematerijalna, bilo da se sastoji u stvarima ili pravima, pokretna ili nepokretna, te isprave ili instrumenti u bilo kojem obliku, uključujući elektronski ili digitalni, kojima se dokazuje vlasništvo ili pravo vlasništva nad imovinom uključujući, ali ne i samo, bankarske kredite, putničke čekove, bankarske čekove, novčane naloge, udjele, vrijednosne papire, obveznice, mjenice i kreditna pisma;

f) *Naznaka vrijednosti u konvertibilnim markama (KM)* također se odnosi i na odgovarajuću vrijednost u bilo kojoj stranoj valuti prema važećem službenom kursu u vrijeme transakcije;

g) *Gotovina* podrazumijeva novčanice i kovani novac koji je u opticaju kao zakonsko sredstvo plaćanja u BiH, kao i ostala sredstva plaćanja (putnički čekovi, lični čekovi, bankovni čekovi, poštanske doznake, te ostala sredstva plaćanja u takvom obliku da se titular mijenja po uručenju);

h) *Predikatno krivično djelo* je krivično djelo čijim počinjenjem je pribavljena imovina koja je predmet krivičnog djela pranja novca;

i) *Rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti* je rizik da će klijent iskoristiti finansijski sistem ili djelatnost obveznika za počinjenje krivičnih djela pranja novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija, usluga ili proizvod biti direktno ili indirektno upotrijebljeni za pomenuta krivična djela;

j) *Poslovni odnos* je svaki poslovni ili drugi ugovorni odnos koji obveznik uspostavi ili sklopi s klijentom i povezan je s obavljanjem djelatnosti obveznika;

k) *Korespondentni odnos* je odnos između domaće banke ili kreditne institucije i strane banke ili kreditne institucije, odnosno druge institucije koji nastaje otvaranjem računa strane institucije kod domaće banke ili kreditne institucije, kao i kada domaća banka ili kreditna institucija otvara račun kod strane kreditne institucije;

l) *Fiktivna banka (shell bank)* je strana kreditna ili druga institucija koja se bavi istom djelatnošću, koja je registrirana u državi u kojoj ne obavlja svoju djelatnost i koja nije povezana s finansijskom grupom koja podliježe nadzoru radi otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

m) *Lice koje pruža preduzetničke usluge (trust)* je svako pravno ili fizičko lice koje kao svoju poslovnu djelatnost za treća lica obavlja neku od sljedećih usluga:
1) osniva pravno lice;
2) obavlja funkciju predsjednika ili člana uprave ili drugom licu omogućava da obavlja funkciju predsjednika ili člana uprave, poslovođe ili ortaka, a da se pri tome ne radi o stvarnom obavljanju poslovodne funkcije, odnosno to lice ne preuzima poslovni rizik u vezi s kapitalnim ulogom u pravnom licu u kojem je formalno član ili ortak;
3) pravnom licu osigurava registrirano sjedište ili iznajmljuje poslovnu poštansku ili administrativnu adresu i druge usluge povezane s tim;
4) obavlja funkciju ili drugom licu omogućava da obavlja funkciju upravitelja ustanove, fonda ili drugog sličnog stranog pravnog lica koje prima, upravlja ili dijeli imovinska sredstva za određenu namjenu, pri čemu se iz definicije isključuju društva za upravljanje investicionim i penzionim fondovima;
5) koristi ili drugom licu omogućava korištenje tuđih dionica radi ostvarivanja prava glasa, osim ako se radi o društvu čijim se finansijskim instrumentima trguje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu za koje u skladu s

međunarodnim standardima važe zahtjevi za objavljivanje podataka.

n) *Stvarni vlasnik klijenta* je:
   1) stvarni vlasnik klijenta i/ili fizičko lice u čije se ime transakcija ili aktivnost obavlja;
   2) stvarni vlasnik privrednog društva, odnosno drugog pravnog lica je:
      - fizičko lice, koje je posredno ili neposredno imalac 20% ili više poslovnog udjela, dionica, prava glasa ili drugih prava, na osnovu kojih učestvuje u upravljanju pravnim licem, odnosno učestvuje u kapitalu pravnog lica sa 20% ili više udjela ili ima dominantan položaj u upravljanju imovinom pravnog lica;
      - fizičko lice, koje privrednom društvu posredno osigura ili osigurava sredstva i po tom osnovu ima pravo da bitno utiče na donošenje odluka organa upravljanja privrednim društvom prilikom odlučivanja o finansiranju i poslovanju.
   3) stvarni vlasnik stranog pravnog lica, koje prima, upravlja ili raspodjeljuje imovinu za određenu namjenu je:
      - fizičko lice, koje je posredni ili neposredni korisnik više od 20% imovine koja je predmet upravljanja, pod uslovom da su budući korisnici određeni;
      - fizičko lice ili grupa lica u čijem interesu je strano pravno lice osnovano ili posluje, pod uslovom da su to lice ili grupa lica odredivi;
      - fizičko lice koje posredno ili neposredno neograničeno upravlja s više od 20% imovine stranim pravnim licem.

o) *Neprofitne organizacije* su udruženja, ustanove, fondacije, zavodi i vjerske zajednice, koje su osnovane u skladu sa zakonom i koje se bave djelatnošću kojom se ne ostvaruje dobit;

p) *Factoring* je otkup potraživanja s regresom ili bez njega;

r) *Forfaiting* je izvozno finansiranje na osnovu otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja, osiguranih finansijskim instrumentom;

s) *Strano pravno lice* je pravno lice čije je sjedište izvan BiH;

t) Politički i javno eksponirano lice, strano i domaće, u smislu ovog zakona, podrazumijeva svako fizičko lice kojem je povjerena ili mu je bila povjerena istaknuta javna funkcija u prethodnoj godini, uključujući najbliže članove porodice i bliže saradnike;

u) Strano politički eksponirano lice je fizičko lice koje ima ili je imalo povjerenu istaknutu javnu funkciju:
   1) šef države, premijer, ministri, njihovi zamjenici i pomoćnici;
   2) izabrani predstavnici u zakonodavnim organima;
   3) sudije vrhovnog i ustavnog suda i drugih visokih sudskih ustanova;
   4) članovi revizije i odbora guvernera centralne banke;
   5) ambasadori i visokopozicionirani oficiri oružanih snaga;
   6) članovi upravnih i nadzornih odbora te direktori preduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

v) Domaće politički ili javno eksponirano lice je fizičko lice koje ima ili je imalo povjerenu istaknutu javnu funkciju:
   1) članovi Predsjedništva BiH, predsjedavajući Vijeća ministara BiH, ministri i zamjenici ministara i rukovodeći državni službenici;
   2) predsjednici, zamjenici, predsjednici vlada, ministri i njihovi zamjenici ili pomoćnici na nivou FBiH, RS-a, BDBiH i kantona, te gradonačelnici, odnosno načelnici općina;
   3) izabrani predstavnici u zakonodavnim organima na nivou BiH, RS-a, FBiH, BDBiH i kantona;
   4) članovi predsjedništava stranaka;
   5) sudije ustavnih sudova BiH, FBiH i RS-a, i sudije vrhovnih sudova RS-a i FBiH, sudije Apelacionog suda BDBiH, sudije Suda BiH i članovi Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH;
   6) glavni tužilac i tužioci Tužilaštva BiH, glavni tužilac i tužioci tužilaštava RS-a, FBiH, BDBiH i kantona;
   7) članovi Upravnog odbora, guverner i zamjenici guvernera Centralne banke BiH;
   8) diplomatski predstavnici (ambasadori i konzuli);
   9) članovi Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH;
   10) članovi upravnih, nadzornih odbora i direktori preduzeća u većinskom vlasništvu države, entiteta ili BDBiH.

z) Najbliži članovi porodice lica navedenih u tač. u) i v) ovog člana su: bračni i vanbračni supružnici, roditelji, braća i sestre, djeca i njihovi supružnici;

aa) Bliži saradnici lica iz tač. u) i v) ovog člana su sva fizička lica koja učestvuju u dobiti od imovine ili u poslovnoj vezi ili su na bilo koji način povezani s poslom;

bb) Lični identifikacioni dokument je svaka javna isprava s fotografijom koju izdaje nadležni domaći ili strani organ, a u svrhu identifikacije lica;

cc) Nadležni organi su svi javni organi na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini s određenim odgovornostima u borbi protiv pranja novca i/ili finansiranja terorističkih aktivnosti, tačnije FOO, organi koji imaju obavještajnu funkciju ili funkciju istrage i/ili gonjenja pranja novca, predikatnih krivičnih djela i finansiranja terorističkih aktivnosti i/ili privremenog oduzimanja/zamrzavanja i trajnog oduzimanja; organi koji kontroliraju i izvještavaju o prekograničnom prijenosu novca, novčanih instrumenata i drugih vrijednosti preko granice i organi s nadzornim ovlaštenjima u pogledu usklađenosti finansijskog i nefinansijskog sektora sa zakonskim propisima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

dd) Strana finansijsko-obavještajna jedinica je centralni nacionalni organ za primanje, analizu i prosljeđivanje informacija, podataka i dokumentacije o sumnjivim transakcijama u vezi s pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti.

Član 4.

(Obveznici provođenja mjera)

Mjere za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u skladu s ovim zakonom provode sljedeći obveznici:

a) banke;

b) osiguravajuća društva, društva za posredovanje u osiguranju, koja imaju dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja;
c) lizing društva;
d) mikrokreditne organizacije;
e) ovlašteni posrednici koji trguju finansijskim instrumentima, devizama, razmjenom, kamatnim stopama, indeksnim instrumentima, prenosivim vrijednosnim papirima i robnim fjučersima;
f) društva koja se bave elektronskim prijenosom novca;
g) investiciona i penziona društva i fondovi, nezavisno od pravne forme;
h) pošte;
i) kazina, kockarnice i drugi organizatori igara na sreću i posebnih lutrija, a naročito kladioničkih igara, igara na sreću na automatima i igara na sreću na internetu i drugim telekomunikacijskim sredstvima;
j) mjenjačnice;
k) zalagaonice;
l) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti:
   1) notari,
   2) advokati,
   3) računovođe,
   4) revizori,
   5) pravna i fizička lica koja obavljaju računovodstvene i usluge poreskog savjetovanja.
m) agencije za nekretnine;
n) pravna i fizička lica koja se bave sljedećim poslovima:
   1) prijemom i/ili raspodjelom novca ili imovine u humanitarne, dobrotvorne, vjerske, prosvjetne ili socijalne svrhe,
   2) prijenosom novca ili vrijednosti,
   3) factoringom,
   4) forfaitingom,
   5) čuvanjem, investiranjem, održavanjem, upravljanjem ili davanjem savjeta u vezi s upravljanjem imovinom trećih lica,
   6) izdavanje, upravljanje i poslovanje s platnim i kreditnim karticama i drugim sredstvima plaćanja,
   7) izdavanje finansijskih garancija i drugih jemstava i obaveza,
   8) davanje zajmova, kreditiranje, nuđenje i posredovanje u pregovorima o zajmovima,
   9) organiziranje i vođenje licitacija,
   10) promet plemenitih metala i dragog kamenja i njihovih proizvoda,
   11) trgovina umjetničkim predmetima, plovilima, vozilima i letjelicama,
   12) lica iz člana 3. tačka m) ovog zakona.
o) agencije za privatizaciju.

POGLAVLJE II. ZADACI I OBAVEZE OBVEZNIKA

Član 5.
(Procjena rizika)

(1) Obveznik je dužan da izradi procjenu rizika kojom utvrđuje stepen rizičnosti grupa klijenata ili pojedinog klijenta, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda u vezi s mogućnošću zloupotrebe u svrhe pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti.
(2) Procjena iz stava (1) ovog člana priprema se u skladu sa smjernicama o procjeni rizika koje utvrđuju FOO i nadležni nadzorni organi, u skladu s donesenim podzakonskim aktima kojima se utvrđuju bliži kriteriji za izradu smjernica (tip obveznika, obim i vrsta poslova, vrsta klijenata, odnosno proizvoda i slično), kao i vrsta transakcija za koje je, zbog nepostojanja rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, potrebno izvršiti pojednostavljenu identifikaciju klijenta u smislu ovog zakona.

Član 6.
(Identifikacija i praćenje klijenta)

(1) Obveznik je dužan preduzeti mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom:
   a) uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom;
   b) obavljanja transakcije u iznosu 30.000 KM ili više bez obzira da li je transakcija obavljena u jednoj operaciji ili u nekoliko evidentno povezanih transakcija;
   c) postojanja sumnje u vjerodostojnost i adekvatnost prethodno dobivenih informacija o klijentu ili stvarnom vlasniku;
   d) postojanja sumnje na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti u pogledu transakcije ili klijenta bez obzira na iznos transakcije.
(2) Prilikom transakcije iz stava (1) tačka b) ovog člana koja se obavlja na osnovu prethodno uspostavljenog poslovnog odnosa kod obveznika, obveznik će u okviru mjera identifikacije i praćenja samo provjeriti identitet klijenta, odnosno lica koja transakciju obavljaju te prikupiti podatke koji mu nedostaju iz člana 7. ovog zakona.

Član 7.
(Elementi identifikacije i praćenja)

(1) Ako nije drugačije predviđeno ovim zakonom, mjere identifikacije i praćenja podrazumijevaju:
   a) utvrđivanje identiteta klijenta i provjeru njegovog identiteta na osnovu dokumenata, podataka ili informacija dobivenih od pouzdanih i nezavisnih izvora;
   b) utvrđivanje stvarnog vlasnika;
   c) dobivanje podataka o svrsi i namjeni prirode poslovnog odnosa ili transakcije, kao i drugih podataka propisanih ovim zakonom;
   d) provođenje stalnog praćenja poslovnih odnosa uključujući i kontrolu transakcija tokom poslovnog odnosa kako bi se osiguralo da su transakcije koje se obavljaju u skladu sa saznanjima obveznika o klijentu, poslovnom profilu i rizičnosti te, po potrebi, izvoru sredstava i osiguravanje ažuriranja dokumentacije, podataka ili informacija koje se vode.
(2) Obveznik će svojim internim aktom definirati procedure za provođenje mjera navedenih u stavu (1) ovog člana.

Član 8.
(Odbijanje poslovnog odnosa i obavljanja transakcije)

(1) Obveznik koji ne može provesti mjere iz člana 7. stav (1) tač. a), b) i c) ovog zakona ne smije uspostaviti poslovni odnos ili izvršiti transakciju, odnosno mora prekinuti već uspostavljeni poslovni odnos.
(2) U slučaju iz stava (1) ovog člana obveznik će obavijestiti FOO o odbijanju ili prekidu poslovnog odnosa i odbijanju izvršavanja transakcije i dostaviti FOO-u sve do tada prikupljene podatke o klijentu ili transakciji u skladu s čl. 38. i 39. ovog zakona.

Član 9.
(Filijale, podružnice i druge organizacione jedinice obveznika)

(1) Obveznici su dužni u potpunosti provoditi odredbe ovog zakona u istom obimu u svom sjedištu, u svim filijalama i podružnicama i drugim organizacionim jedinicama u zemlji i u svim filijalama i podružnicama ili drugim organizacionim jedinicama u inozemstvu ako je to dozvoljeno zakonima i propisima te države.

(2) U slučaju kada se minimalni zahtjevi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti propisani ovim zakonom i zakonom i propisima strane države u kojoj se nalazi filijala, podružnica i druga organizaciona jedinica obveznika razlikuju, filijala, podružnica i druga organizaciona jedinica obveznika treba da primjenjuju ili ovaj zakon ili zakone i propise strane države zavisno od toga koji propisi osiguravaju viši standard sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti do mjere do koje to dozvoljavaju zakoni i propisi te strane države.

(3) Ako propisima strane države nije dozvoljeno provođenje radnji i mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u obimu propisanom ovim zakonom, obveznik je dužan o tome odmah obavijestiti FOO i donijeti odgovarajuće mjere za otklanjanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(4) Pojačane mjere identifikacije i praćenja obveznici su dužni provoditi u filijalama i podružnicama i drugim organizacionim jedinicama u inozemstvu, a posebno u državama koje ne primjenjuju međunarodno prihvaćene strandarde u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ili to čine u nedovoljnoj mjeri, onoliko koliko to dozvoljavaju zakoni i propisi stranih zemalja.

Član 10.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta fizičkog lica)

(1) Za klijenta koji je fizičko lice i njegovog zakonskog zastupnika te klijenta koji je preduzetnik ili lice koje se bavi drugom samostalnom djelatnošću obveznik utvrđuje i provjerava njegov identitet prikupljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona uvidom u važeći identifikacioni dokumenat klijenta u njegovom prisustvu.

(2) Ako uvidom u važeći identifikacioni dokument obveznik ne može prikupiti sve propisane podatke, podaci koji nedostaju prikupljaju se iz drugih važećih javnih isprava koje podnosi klijent, odnosno neposredno od klijenta ili na drugi način.

Član 11.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta pravnog lica)

(1) Identitet klijenta koji je pravno lice obveznik utvrđuje i provjerava prikupljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona uvidom u original ili ovjerenu kopiju dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koju mu u ime pravnog lica dostavi zakonski zastupnik ili opunomoćenik pravnog lica.

(2) Dokumentacija iz stava (1) ovog člana prilikom podnošenja obvezniku mora biti ažurirana i tačna i odražavati stvarno stanje klijenta.

(3) Obveznik može utvrditi i provjeriti identitet pravnog lica prikupljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona neposrednim uvidom u sudski ili drugi javni registar. Na izvodu iz registra u koji je izvršen uvid obveznik u formi zabilješke upisuje datum i vrijeme te ime i prezime lica koje je izvršilo uvid. Izvod iz registra obveznik čuva u skladu s odredbama ovog zakona koje se odnose na zaštitu i čuvanje podataka.

(4) Ostale podatke iz člana 7. ovog zakona, osim podataka o stvarnom vlasniku, obveznik prikuplja uvidom u originale ili ovjerene kopije isprava i drugu poslovnu dokumentaciju. Ako iz tih isprava i dokumentacije nije moguće prikupiti sve podatke iz člana 7. ovog zakona, podatke koji nedostaju, osim podataka o stvarnom vlasniku, obveznik prikuplja neposredno od zakonskog zastupnika ili opunomoćenika.

(5) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta pravnog lica obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka ili vjerodostojnost isprava i druge poslovne dokumentacije iz koje su uzimani podaci, mora od zakonskog zastupnika ili opunomoćenika prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja transakcije tražiti i njegovu pisanu izjavu.

(6) Ako je klijent strano pravno lice koje obavlja djelatnost u BiH preko svoje poslovne jedinice – podružnice ili filijale, obveznik utvrđuje i provjerava identitet stranog pravnog lica i njegove podružnice.

(7) Ako strano pravno lice, sa izuzetkom međunarodnih vladinih organizacija, obavlja transakcije, obveznik je dužan najmanje jednom godišnje obaviti ponovnu identifikaciju pribavljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona i nove punomoći iz člana 13. ovog zakona.

Član 12.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta zastupnika pravnog lica)

(1) Obveznik utvrđuje i provjerava identitet zakonskog zastupnika pravnog lica prikupljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona uvidom u važeći identifikacioni dokument zakonskog zastupnika u njegovom prisustvu. Ako iz tog dokumenta nije moguće prikupiti sve propisane podatke, podaci koji nedostaju prikupljaju se iz druge važeće javne isprave koju predloži klijent, odnosno dostavi zakonski zastupnik.

(2) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta zakonskog zastupnika obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka, mora tražiti i njegovu pisanu izjavu.

Član 13.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta opunomoćenika)

(1) Ako poslovni odnos u ime pravnog lica umjesto zakonskog zastupnika iz člana 12. ovog zakona uspostavlja opunomoćenik, obveznik utvrđuje i provjerava identitet opunomoćenika prikupljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona uvidom u važeći identifikacioni dokument opunomoćenika u njegovom prisustvu.

(2) Ako iz dokumenta iz stava (1) ovog člana nije moguće prikupiti sve propisane podatke, podaci koji nedostaju prikupljaju se iz druge važeće javne isprave koju podnese opunomoćenik, odnosno neposredno od opunomoćenika. Podatke iz člana 12. ovog zakona o zakonskom zastupniku koji je, u ime pravnog lica, izdao punomoć obveznik prikuplja na osnovu podataka iz ovjerene punomoći.

(3) Ako transakciju iz člana 6. ovog zakona u ime klijenta koji je pravno lice, fizičko lice, obrtnik ili lice koje se bavi drugom samostalnom djelatnošću obavlja opunomoćenik, obveznik utvrđuje i provjerava identitet opunomoćenika prikupljanjem podataka iz člana 7. ovog zakona.

(4) Podatke iz člana 11. ovog zakona o klijentu koji je pravno lice, a u čije ime nastupa opunomoćenik, obveznik prikuplja na osnovu podataka iz ovjerene punomoći.

(5) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta opunomoćenika obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka, mora tražiti i njegovu pisanu izjavu.

Član 14.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta drugih pravnih lica)

(1) Za udruženja, fondacije i ostala pravna lica koja ne obavljaju privrednu djelatnost, kao i za druge subjekte koji nemaju svojstvo pravnog lica, ali samostalno nastupaju u pravnom prometu, obveznik je dužan:

a) utvrditi i provjeriti identitet lica ovlaštenog za zastupanje odnosno zastupnika;
b) pribaviti punomoć za zastupanje;
c) prikupiti podatke iz člana 11. ovog zakona.

(2) Identitet zastupnika iz stava (1) ovog člana obveznik utvrđuje i provjerava prikupljanjem podataka iz člana 11. ovog zakona uvidom u važeći identifikacioni dokument zastupnika u njegovom prisustvu. Ako iz tog dokumenta nije moguće prikupiti sve propisane podatke, podaci koji nedostaju pribavljaju se iz druge važeće javne isprave koju podnese zastupnik, odnosno neposredno od zastupnika.

(3) Podatke iz člana 11. ovog zakona o svakom fizičkom licu koje je član udruženja ili drugog subjekta iz stava (1) ovog člana obveznik prikuplja iz punomoći za zastupanje koje mu podnese zastupnik. Ako iz te punomoći nije moguće prikupiti sve podatke iz člana 11. ovog zakona, podaci koji nedostaju prikupljaju se neposredno od zastupnika.

(4) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta lica iz stava (1) ovog člana obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka ili vjerodostojnost isprava iz kojih su podaci uzeti, mora prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije tražiti i pisanu izjavu zastupnika.

Član 15.

(Specifični slučajevi koji se odnose na određivanje i utvrđivanje identiteta klijenta)

(1) Obveznik koji obavlja djelatnost čuvanja u sefovima mora utvrditi i provjeriti identitet klijenta prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom po osnovu izdavanja sefa u zakup. Identitet klijenta mora biti utvrđen i provjeren i prilikom svakog pristupa klijenta sefu.

(2) Pri utvrđivanju i provjeri identiteta klijenta na osnovu stava (1) ovog člana obveznik prikuplja podatke iz člana 7. ovog zakona.

(3) Odredbe ovog člana u vezi s obavezom provjere identiteta klijenta kod pristupa sefu odnose se na svako fizičko lice koje stvarno pristupi sefu, bez obzira na to da li je on korisnik sefa prema ugovoru o sefu, odnosno njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik.

(4) Osiguravajuće društvo i drugo pravno i fizičko lice koje se bavi posredovanjem pri prodaji polica životnog osiguranja preduzima mjere identifikacije i praćenja klijenta u poslovima osiguranja života u slučajevima kada ukupni iznos pojedinačne rate ili nekoliko rata premije koje treba da budu plaćene u roku od jedne godine iznosi ili prelazi sumu od 2.000 KM, ili ako isplata jedne premije iznosi ili prelazi sumu od 5.000 KM. Mjere identifikacije i praćenja također se preduzimaju i kada pojedinačna rata ili nekoliko rata premije koje treba da budu isplaćene u roku od jedne godine rastu do ili preko iznosa od 2.000 KM.

(5) Osiguravajuće društvo i drugo pravno i fizičko lice koje se bavi posredovanjem pri prodaji polica osiguranja preduzima mjere identifikacije i praćenja klijenta i u poslovima penzijskog osiguranja ako je policu osiguranja moguće prenijeti ili je upotrijebiti kao kolateral za podizanje zajma ili kredita.

(6) Pravna ili fizička lica koja obavljaju poslove u vezi s organiziranjem ili vođenjem javnih prodaja ili trgovanja umjetničkim predmetima, plovilima, vozilima ili letjelicama, moraju utvrditi i provjeriti identitet klijenta prilikom gotovinske transakcije ili prilikom više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje iznose ili prelaze vrijednost od 30.000 KM.

(7) Kasina, kockarnice i drugi organizatori igara na sreću i posebnih lutrija dužni su utvrditi i provjeriti identitet svakog učesnika u igri koji obavlja transakciju u iznosu od ili preko 4.000 KM.

(8) Kasina će izvršiti identifikaciju stranaka odmah prilikom njihovog ulaska, bez obzira na iznos kockarskih žetona koje su kupili.

(9) Identifikaciju imaoca bankovne knjižice obveznik vrši prilikom svake transakcije koja se obavlja na osnovu knjižice.

(10) Pravna i fizička lica koja se bave prometom plemenitih metala, dragog kamenja i njihovih proizvoda izvršit će identifikaciju prodavca prilikom svakog otkupa.

Član 16.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika)

(1) S ciljem utvrđivanja identiteta stvarnog vlasnika klijenta koji je privredno društvo ili drugo pravno lice, predstavništvo, podružnica ili filijala ili drugi subjekat domaćeg i stranog prava, obveznik će prikupiti podatke iz člana 54. stav (1) tačka m) ovog zakona uvidom u originale i ovjerenu dokumentaciju iz sudskog registra ili drugog javnog registra, koja mora biti ažurirana i tačna i odražavati stvarno stanje klijenta. Obveznik može dobiti te podatke direktnim uvidom u sudski ili drugi javni registar, postupajući shodno odredbama člana 11. stav (3) ovog zakona.

(2) Ako se ne mogu dobiti svi podaci o stvarnom vlasniku iz sudskog ili drugog javnog registra, obveznik će prikupiti podatke koji nedostaju pregledom originala ili ovjerenih dokumenata i poslovnih evidencija koje je priložio zakonski zastupnik ili opunomoćenik. Kad obveznik iz objektivnih razloga ne može dobiti podatke na način propisan ovim članom, on će ih dobiti iz pisane izjave pravnog zastupnika ili njegovog ovlaštenog lica.

(3) Obveznik mora prikupiti podatke o konačnim stvarnim vlasnicima klijenta iz stava (1) ovog člana. Prikupljene podatke obveznik provjerava na način koji mu omogućava poznavanje strukture vlasništva i kontrolu klijenta u stepenu koji, zavisno od procjene rizika, odgovara kriteriju zadovoljavajućeg poznavanja stvarnih vlasnika.

Član 17.

(Treće lice)

(1) U smislu ovog zakona, treća lica su organizacije navedene u članu 4. tač. a), b), c), d), e) i l) alineja 4) ovog zakona.

(2) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljene konsultacije s FOO-om, može pravilnikom odobriti da organizacije navedene u stavu (1) ovog člana sa sjedištem u zemlji koja se nalazi na listi zemalja propisanoj članom 85. stav (4) ovog zakona obavlja poslove trećeg lica.

(3) Treća lica navedena u stavu (1) ovog člana neće uključivati pružaoce usluga vanjskog izvora (outsourcing) i agente.

(4) Bez obzira na stav (1) ovog člana, obveznik se ne može pouzdati u treća lica prilikom provođenja procedure identifikacije i praćenja klijenta ako je klijent:

a) strano pravno lice koje se ne bavi ili se ne može baviti trgovinom, proizvodnjom ili drugom aktivnosti u državi na čijoj teritoriji ima sjedište;

b) fiducijarno ili drugo slično strano pravno lice s nepoznatim ili skrivenim vlasnicima ili menadžerima.

Član 18.

(Identifikacija i praćenje klijenata preko trećih lica)

(1) Obveznik može, pod uslovima određenim ovim zakonom i drugim propisima donesenim shodno ovom zakonu, pri uspostavljanju poslovnog odnosa s klijentom povjeriti trećem licu utvrđivanje i provjeru identiteta klijenta, utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika klijenta i prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije.

(2) Obveznik je dužan prethodno provjeriti da li treće lice kojem će povjeriti provođenje mjera identifikacije i

praćenja klijenta ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

(3) Obveznik ne smije prihvatiti obavljanje pojedinih radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta preko trećeg lica ako je to lice utvrdilo i provjerilo identitet klijenta bez njegovog prisustva.

(4) Povjeravanjem izvršavanja pojedinih radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta trećem licu obveznik se ne oslobađa odgovornosti za pravilno izvršavanje radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta u skladu s ovim zakonom. Konačnu odgovornost za provođenje mjera identifikacije i praćenja povjerenih trećem licu i dalje snosi obveznik.

(5) Treće lice odgovorno je za ispunjavanje obaveza iz ovog zakona, uključujući i odgovornost za čuvanje podataka i dokumentacije.

Član 19.

(Pribavljanje podataka i dokumentacije od trećeg lica)

(1) Treće lice koje, u skladu s odredbama ovog zakona, umjesto obveznika izvrši pojedine radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta, dužno je obvezniku dostaviti pribavljene podatke o klijentu koji su obvezniku neophodni za uspostavljanje poslovnog odnosa po ovom zakonu.

(2) Treće lice dužno je obvezniku, na njegov zahtjev, bez odgađanja dostaviti kopije isprava i druge dokumentacije na osnovu kojih je izvršilo radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta i pribavilo tražene podatke o klijentu. Pribavljene kopije isprava i dokumentacije obveznik čuva u skladu s ovim zakonom.

(3) Ako obveznik posumnja u vjerodostojnost izvršenih radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta, odnosno identifikacione dokumentacije, ili u istinitost pribavljenih podataka o klijentu, zahtijevat će od trećeg lica da dostavi pisanu izjavu o vjerodostojnosti izvršene radnje ili mjere identifikacije i praćenja klijenta i istinitosti pribavljenih podataka o klijentu.

Član 20.

(Zabrana uspostavljanja poslovnog odnosa)

Obveznik ne smije uspostaviti poslovni odnos ako:

a) je radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta izvršilo lice koje nije treće lice iz člana 17. ovog zakona;
b) je treće lice utvrdilo i provjerilo identitet klijenta bez njegovog prisustva;
c) od trećeg lica nije prethodno pribavio podatke iz člana 19. stav (1) ovog zakona;
d) od trećeg lica prethodno nije dobio kopije identifikacionih isprava i druge dokumentacije o klijentu;
e) je posumnjao u vjerodostojnost izvršene radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta ili istinitost pribavljenih podataka o klijentu, a nije dobio traženu pisanu izjavu iz člana 19. stav (3) ovog zakona.

Član 21.

(Redovno praćenje poslovnih aktivnosti klijenta)

(1) Obveznik prati poslovne aktivnosti koje preduzima klijent provodeći mjere identifikacije i praćenja uz primjenu principa *upoznaj svog klijenta*, uključujući i porijeklo sredstava koja se koriste u poslovnim operacijama.

(2) Praćenje poslovnih aktivnosti koje preduzima klijent preko obveznika uključuje:

a) određivanje poslovnih operacija klijenta u skladu sa svrhom i namjenom poslovnog odnosa uspostavljenog između klijenta i obveznika;
b) praćenje i utvrđivanje poslovnih operacija klijenta u skladu s obimom njegovih poslova.

(3) Obveznik treba odrediti obim i učestalost mjera navedenih u stavu (2) ovog člana koje odgovaraju riziku pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti kojem je izložen u obavljanju pojedinačnih transakcija ili poslovnih operacija pojedinačnog klijenta. Obveznik će procijeniti takav rizik u skladu s članom 5. ovog zakona.

(4) Aktivnosti redovnog praćenja ne mogu se povjeriti trećem licu.

Član 22.

(Oblici identifikacije i praćenja)

Prilikom identifikacije i praćenja aktivnosti klijenata, obveznik može, u zavisnosti od rizičnosti svakog pojedinog klijenta, primijeniti:

a) pojačanu identifikaciju i praćenje;
b) pojednostavljenu identifikaciju i praćenje.

Član 23.

(Pojačana identifikacija i praćenje klijenta)

(1) Pojačane mjere identifikacije i praćenja, osim mjera iz člana 7. ovog zakona, uključuju i dodatne mjere koje su određene ovim zakonom prilikom:

a) uspostavljanja korespondentnog odnosa s bankom ili drugom sličnom kreditnom institucijom koja ima sjedište u stranoj zemlji, koja nije na listi iz člana 85. stav (4) ovog zakona;
b) uspostavljanja poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije iz člana 6. ovog zakona s klijentom koji je politički i javno eksponirano lice iz člana 27. ovog zakona;
c) u slučaju kada klijent nije bio lično prisutan pri utvrđivanju i provjeri identiteta za vrijeme provođenja mjera identifikacije i praćenja.

(2) Pojačane mjere identifikacije i praćenja obveznik može primijeniti i u drugim slučajevima, kao i na postojeće klijente, kada zbog prirode poslovnog odnosa, oblika i načina obavljanja transakcije, poslovnog profila klijenta, ili zbog drugih okolnosti povezanih s klijentom, na osnovu procjene rizika iz člana 5. ovog zakona postoji ili bi mogao postojati veliki rizik od pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 24.

(Korespondentni odnos s kreditnim institucijama sa sjedištem u inozemstvu)

(1) Prilikom uspostavljanja korespodentnog poslovnog odnosa s bankom ili sličnom kreditnom institucijom sa sjedištem u stranoj zemlji koja nije na listi iz člana 85. stav (4) ovog zakona, obveznik će primijeniti mjere navedene u članu 7. ovog zakona vezano za proceduru identifikacije i praćenja klijenta i pored toga prikupiti sljedeće podatke, informacije i dokumentaciju:

a) podatke o izdavanju i periodu za koji važi ovlaštenje za pružanje bankarskih usluga, naziv i sjedište nadležnog organa koji je izdao ovlaštenje;
b) opis provođenja internih procedura koje se tiču otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, posebno procedura za identifikaciju i praćenje klijenta, procedura za određivanje stvarnog vlasnika, za podatke koji se tiču izvještaja vezanih za sumnjive transakcije nadležnim organima, za čuvanje izvještaja, internu kontrolu i druge procedure koje je usvojila banka ili slična kreditna institucija za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

c) opis relevantnog zakonodavstva u oblasti otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koje se primjenjuje u zemlji u kojoj je banka ili druga slična kreditna institucija osnovana ili registrirana;
d) pisanu izjavu da banka ili druga slična kreditna institucija ne posluje s fiktivnim bankama;
e) pisanu izjavu da banka ili druga slična kreditna institucija nema uspostavljen ili ne ulazi u poslovni odnos s fiktivnim bankama;
f) pisanu izjavu da banka ili slična kreditna institucija podliježe administrativnom nadzoru u zemlji svog sjedišta ili registracije i da, u skladu sa zakonodavstvom te zemlje, ima obavezu uskladiti svoje poslovanje sa zakonima i odredbama koje se tiču otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Zaposleni kod obveznika koji uspostavlja odnos s korespondentnom bankom navedenom u stavu (1) ovog člana i provodi proceduru pojačane identifikacije i praćenja klijenta prikupit će sva pisana odobrenja od najvišeg rukovodstva obveznika prije ulaska u takav odnos, a ako je taj odnos uspostavljen, ne može se nastaviti bez pisanog odobrenja najvišeg rukovodstva u obvezniku.

(3) Obveznik će prikupiti sve podatke navedene u stavu (1) ovog člana uvidom u javne ili druge dostupne registre ili pregledom dokumenata i poslovnih izvještaja koje je banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu priložila.

(4) Obveznik neće ulaziti ili nastaviti korespondentnu vezu s bankom ili drugom sličnom kreditnom institucijom iz stava (1) ovog člana ako:
a) podaci navedeni u stavu (1) tač. a), b), d), e) i f) ovog člana nisu prikupljeni unaprijed;
b) zaposleni kod obveznika nije dobio prethodno napisano odobrenje od svog najvišeg rukovodstva obveznika za stupanje u korespondentni odnos;
c) banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu ne primjenjuje sistem za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ili, u skladu sa zakonodavstvom zemlje u kojoj je osnovana ili registrirana, nije obavezna provoditi zakone i druge relevantne propise koji se tiču otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističih aktivnosti;
d) banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu posluje kao fiktivna banka ili ulazi u korespondentne ili druge poslovne odnose i obavlja transakcije s fiktivnim bankama.

(5) Obveznik je dužan da, u ugovoru na osnovu kojeg se uspostavlja korespondentni odnos, posebno utvrdi i dokumentira obaveze svake ugovorne strane u vezi s otkrivanjem i sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(6) Obveznik ne može uspostaviti korespondentni odnos sa stranom bankom ili sličnom kreditnom institucijom na osnovu kojeg ta institucija može koristiti račun kod obveznika tako što će svojim strankama omogućiti direktno korištenje ovog računa.

Član 25.
(Nova tehnološka dostignuća)

(1) Obveznik je dužan naročito obratiti pažnju na rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji proizilazi iz primjene novih tehnoloških dostignuća koja omogućavaju anonimnost klijenta (npr. elektronsko bankarstvo, upotreba bankomata, telefonsko bankarstvo i dr.).

(2) Obveznik je dužan uspostaviti procedure i preduzeti dodatne mjere kojima se otklanjaju rizici i sprečava zloupotreba novih tehnoloških dostignuća u svrhu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 26.
(Neuobičajene transakcije)

(1) Obveznik je dužan naročito obratiti pažnju na transakcije koje karakteriziraju složenost i neuobičajeno visoki iznos, neuobičajeni način izvršenja, vrijednost ili povezanost transakcija koje nemaju ekonomski ili pravno osnovanu namjenu, odnosno nisu usaglašene ili su u nesrazmjeri s uobičajenim, odnosno očekivanim poslovanjem stranke, kao i druge okolnosti koje su povezane sa statusom ili drugim karakteristikama klijenta.

(2) Obveznik je dužan utvrditi osnov i svrhu transakcija iz stava (1) ovog člana i ako ne utvrdi da se radi o sumnjivoj transakciji, o tome sačiniti službenu zabilješku u pisanoj formi, koju čuva u skladu sa zakonom.

Član 27.
(Politički i javno eksponirana lica)

(1) Obveznici će uspostaviti odgovarajuću proceduru za određivanje da li je klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta iz BiH ili inozemstva politički i javno eksponiran. Definirat će takve procedure u svom internom aktu, istovremeno prateći smjernice FOO-a i organa nadležnih za nadzor, navedenih u članu 80. ovog zakona.

(2) Kada je klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta koji ulazi u poslovni odnos ili obavlja transakciju ili ako je klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta u čije ime stupa u poslovni odnos ili obavlja transakciju politički i javno eksponirano lice, obveznik će, osim mjera navedenih u članu 23. ovog zakona, u okviru procedure pojačane identifikacije i praćenja klijenta preduzeti sljedeće mjere:
a) prikupiti podatke o izvoru sredstava i imovine koja jeste ili će biti predmet poslovnog odnosa ili transakcije iz dokumenata i ostale dokumentacije koju je priložio klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta. Kada takvi podaci ne mogu biti prikupljeni na opisani način, obveznik će ih dobiti direktno iz pisane izjave klijenta;
b) zaposleni kod obveznika koji provodi proceduru za uspostavljanje poslovnog odnosa s klijentom i/ili stvarni vlasnik klijenta koji je politički i javno eksponirano lice osigurat će pisano odobrenje najvišeg rukovodstva prije nego što uđe u takvu vrstu odnosa;
c) nakon stupanja u poslovni odnos, obveznik će pratiti transakcije i ostale poslovne aktivnosti politički i javno eksponiranog lica koje se obavljaju preko obveznika putem procedure identifikacije i praćenja.

(3) Ako obveznik utvrdi da je klijent ili stvarni vlasnik klijenta postao politički eksponirano lice u toku poslovnog odnosa, primijenit će radnje i mjere iz stava (2) ovog člana, a za nastavak poslovnog odnosa s tim licem pribavit će pisanu saglasnost najvišeg rukovodstva.

Član 28.
(Određivanje i utvrđivanje identiteta bez fizičkog prisustva klijenta)

(1) Kada klijent nije fizički prisutan kod obveznika prilikom određivanja i utvrđivanja identiteta, obveznik će, osim mjera navedenih u članu 7. ovog zakona u okviru procedure identifikacije i praćenja, preduzeti jednu ili više mjera navedenih u stavu (2) ovog člana.

(2) Obveznik će pri utvrđivanju i provjeri identiteta provesti sljedeće mjere:
   a) prikupiti dodatne isprave, podatke ili informacije na osnovu kojih će provjeriti identitet klijenta;
   b) dodatno provjeriti podnesene isprave ili ih dodatno potvrditi od strane kreditne ili finansijske institucije;
   c) primjeniti mjeru da se prvo plaćanje u poslovnoj aktivnosti izvrši putem računa otvorenog u ime klijenta kod druge kreditne institucije.

(3) Uspostavljanje poslovnog odnosa bez prisustva klijenta nije dozvoljeno, osim ako obveznik primjenjuje mjeru iz stava (2) tačka c) ovog člana.

Član 29.

(Pojednostavljena identifikacija i praćenje klijenta)

Procedura pojednostavljene identifikacije i praćenja klijenta moguća je ako je klijent:
   a) organ i institucija u BiH, kao i institucija s javnim ovlaštenjima;
   b) banka, osiguravajuće društvo i drugo pravno i fizičko lice koje se bavi posredovanjem pri prodaji polica osiguranja, te investiciona i penziona društva i fondovi, nezavisno od pravne forme, sa sjedištem u BiH ili sjedištem ili centralom u zemljama koje su na listi iz člana 85. stav (4) ovog zakona;
   c) kojeg je obveznik svrstao u grupu klijenata s niskim nivoom rizika.

Član 30.

(Prikupljanje i utvrđivanje podataka o klijentu u okviru pojednostavljene procedure identifikacije i praćenja)

(1) Podaci o klijentu koji se pribavljaju i provjeravaju u okviru pojednostavljene identifikacije i praćenja pri uspostavljanju poslovnog odnosa su:
   a) naziv, adresa i sjedište pravnog lica, koje uspostavlja poslovni odnos, odnosno pravnog lica za koje se uspostavlja poslovni odnos;
   b) ime i prezime zakonskog zastupnika ili opunomoćenika koji za pravno lice uspostavlja poslovni odnos;
   c) namjena i pretpostavljena priroda poslovnog odnosa i datum uspostavljanja poslovnog odnosa.

(2) Obveznik je dužan podatke iz stava (1) ovog člana pribaviti uvidom u original ili ovjerenu kopiju dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koje joj dostavi klijent, odnosno neposrednim uvidom u zvanični javni registar.

(3) Ako nije moguće dobiti podatke na način propisan u stavu (2) ovog člana, podaci koji nedostaju pribavljaju se iz originala ili ovjerenih kopija isprava i druge poslovne dokumentacije koju dostavlja klijent. Ako se podaci ne mogu dobiti ni na taj način, obveznik neposredno uzima pisanu izjavu zakonskog zastupnika ili opunomoćenika.

(4) Dokumentacija iz st. (2) i (3) ovog člana mora biti ažurirana i tačna te odražavati stvarno stanje klijenta.

Član 31.

(Elektronski prijenos novca)

Kreditne i finansijske institucije, uključujući društva koja se bave elektronskim prijenosom novca (u daljnjem tekstu: pružaoci usluga plaćanja i naplate), dužne su prikupiti tačne i potpune podatke o uplatiocu i uključiti ih u obrazac ili poruku koja prati elektronski prijenos novčanih sredstava, poslanih ili primljenih u bilo kojoj valuti. Pri tome, ti podaci moraju pratiti prijenos sve vrijeme prolaska lancem plaćanja.

Član 32.

(Podaci o nalogodavcu elektronskog transfera)

(1) Pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je prikupiti tačne i potpune podatke o nalogodavcu i uključiti ih u obrazac ili poruku koja prati elektronski transfer sredstava poslatih ili primljenih, bez obzira na valutu. Ti podaci moraju pratiti elektronski transfer tokom cijelog puta u lancu plaćanja, bez obzira na to da li posrednici u lancu plaćanja postoje i bez obzira na njihov broj.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana su:
   a) ime i prezime nalogodavca elektronskog transfera;
   b) adresa nalogodavca elektronskog transfera;
   c) broj računa nalogodavca elektronskog transfera ili jedinstvena identifikaciona oznaka.

(3) Ako je nemoguće prikupiti podatke o adresi nalogodavca elektronskog transfera, pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je da, umjesto podatka o adresi, prikupi neke od sljedećih podataka:
   a) jedinstveni matični broj ili drugi lični identifikacioni broj;
   b) mjesto i datum rođenja nalogodavca elektronskog transfera.

Član 33.

(Utvrđivanje i provjera identiteta nalogodavca kod elektronskog transfera)

(1) Pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je u slučajevima kada se elektronski transfer obavlja bez otvaranja računa i kada transfer iznosi 2000 KM ili više, osim podataka iz člana 32. ovog zakona, da utvrdi i provjeri identitet nalogodavca elektronskog transfera u skladu s članovima od 10. do 14. ovog zakona.

(2) U skladu s članom 38. stav (1) tačka a) i stav (2) ovog zakona, bez obzira na iznos elektronskog transfera, pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je uvijek kada postoji sumnja da se radi o pranju novca ili finansiranju terorističkih aktivnosti da, osim podataka iz člana 32. ovog zakona, utvrdi i provjeri identitet nalogodavca elektronskog transfera u skladu s članovima od 10. do 14. ovog zakona i obavijesti FOO.

(3) Ako elektronski transfer ne sadrži tačne i potpune podatke o nalogodavcu elektronskog transfera, pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je u roku od tri dana od dana prijema transfera pribaviti podatke koji nedostaju ili odbiti izvršenje tog transfera.

(4) Pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je razmotriti prekid poslovne saradnje s drugim pružaocem usluge plaćanja i naplate koji učestalo ne ispunjava obaveze iz člana 32. stav (1) ovog zakona, s tim što ga na to mora upozoriti prije prekida poslovnog odnosa. Pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je o prekidu saradnje obavijestiti FOO.

(5) Pružalac usluge plaćanja i naplate dužan je razmotriti da li nedostatak tačnih i potpunih podataka o nalogodavcu elektronskog transfera predstavlja sumnju da se radi o pranju novca ili finansiranju terorističkih aktivnosti i ako ne utvrdi da se radi o sumnjivoj transakciji, o tome sačiniti službenu zabilješku u pisanoj formi, koju čuva u skladu sa zakonom, te s obzirom na procijenjeni stepen rizika, razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja klijenta.

(6) Odredbe člana 32. ovog zakona i ovog člana primjenjuju se bez obzira na to da li se radi o elektronskom transferu koji se obavlja u zemlji ili s inozemstvom, odnosno bez obzira da li ga obavljaju domaći ili strani pružaoci usluga plaćanja i naplate.

(7) Prilikom prikupljanja podataka iz člana 32. ovog zakona pružaoci usluga plaćanja i naplate identificiraju uplatioca koristeći važeći identifikacioni dokument, te vjerodostojne i pouzdane izvore dokumentacije.

Član 34.
(Izuzeci od obaveze prikupljanja podataka o nalogodavcu elektronskog transfera)

(1) Pružalac usluge plaćanja i naplate nije dužan prikupiti podatke o nalogodavcu elektronskog transfera u sljedećim slučajevima:
   a) kada se elektronski transfer obavlja s računa otvorenog kod pružaoca usluge plaćanja i naplate i ako su mjere poznavanja i praćenja klijenta već izvršene u skladu s ovim zakonom;
   b) prilikom korištenja kreditnih i debitnih kartica, pod uslovom da:
      1) nalogodavac elektronskog transfera ima ugovor s pružaocem usluge plaćanja i naplate na osnovu kojeg može izvršiti plaćanje robe i usluga,
      2) prijenosi novčanih sredstava budu provedeni uz jedinstvenu identifikacionu oznaku na osnovu koje se može utvrditi identitet nalogodavca elektronskog transfera.
   c) kada su i nalogodavac i korisnik elektronskog transfera pružaoci usluge plaćanja i naplate i djeluju u svoje ime i za svoj račun.

POGLAVLJE III. OGRANIČENJA KOD POSLOVANJA S KLIJENTIMA

Član 35.
(Zabrana korištenja skrivenih računa)

Obveznik neće otvoriti, izdati ili posjedovati skrivene račune, štedne knjižice ili štedne knjižice na donosioce ili druge proizvode koji omogućavaju, direktno ili indirektno, skrivanje klijentovog identiteta.

Član 36.
(Zabrana poslovanja s fiktivnim bankama)

Obveznik neće ulaziti ili nastavljati vezu korespondentnog bankarstva s korespondentnom bankom koja posluje ili može poslovati kao fiktivna banka ili druga slična kreditna institucija poznata po dopuštanju korištenja računa fiktivnih banaka.

Član 37.
(Ograničenja plaćanja gotovinom)

(1) Lica koja nisu obveznici iz člana 4. ovog zakona, a koja obavljaju djelatnosti prodaje dobara i usluga u Bosni i Hercegovini, neće prihvatiti plaćanje u gotovini ako prelazi iznos od 30.000 KM od njihovih kupaca kod prodaje pojedinačnih dobara i usluga. Pod licima koja obavljaju aktivnost prodaje robe također se podrazumijevaju i pravna i fizička lica koja organiziraju ili provode aukcije, koje se tiču umjetničkih djela, plemenitih metala ili dragog kamenja ili sličnih proizvoda i druga pravna ili fizička lica koja primaju gotovinu za robe i usluge.
(2) Ograničenje plaćanja gotovinom navedeno u stavu (1) ovog člana primjenjuje se i kada se plaćanje obavlja u nekoliko povezanih transakcija gotovinom i njena ukupna vrijednost prelazi 30.000 KM.
(3) Lica koja nisu obveznici iz člana 4. ovog zakona, a koja obavljaju djelatnost prodaje dobara i usluga, primit će plaćanje navedeno u st. (1) i (2) ovog člana od kupaca na svoj transakcijski račun, osim ako drugačije nije predviđeno nekim drugim zakonom.

POGLAVLJE IV. OBAVJEŠTAVANJE FOO-a O TRANSAKCIJAMA

Član 38.
(Obavještavanje)

(1) Obveznik je dužan FOO-u dostaviti podatke iz člana 54. stav (1) ovog zakona o:
   a) svakom pokušaju ili obavljenoj sumnjivoj transakciji i o svakom sumnjivom klijentu ili licu;
   b) gotovinskoj transakciji čija vrijednost iznosi ili prelazi sumu od 30.000 KM;
   c) povezanim gotovinskim transakcijama čija ukupna vrijednost iznosi ili prelazi sumu od 30.000 KM.
(2) Kada obveznik prijavljuje sumnjivu transakciju, FOO-u dostavlja i podatke da:
   a) transakcija, po svojim karakteristikama povezanim sa statusom klijenta ili drugim karakteristikama klijenta ili sredstava ili drugim karakteristikama, očito odstupa od uobičajenih transakcija istog klijenta, te da odgovara potrebnom broju i vrsti pokazatelja koji upućuju na to da postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti;
   b) je transakcija usmjerena na izbjegavanje propisa kojima se reguliraju mjere sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
(3) Vijeće ministara BiH može podzakonskim aktom propisati uslove pod kojima se od obveznika ne zahtijeva da FOO-u dostavi informacije o gotovinskim transakcijama određenog klijenta u iznosima istim ili većim od onih navedenih u stavu (1) tač. b) i c) ovog člana.

Član 39.
(Rokovi obavještavanja o transakcijama)

(1) U slučajevima iz člana 38. stav (1) tačka a) ovog zakona, obveznik je dužan FOO-u dostaviti informacije, podatke i dokumentaciju odmah nakon javljanja sumnje, a po mogućnosti i prije izvršenja transakcije, navodeći period u kojem se očekuje obavljanje transakcije.
(2) Ako obveznik u slučajevima iz člana 38. stav (1) tačka a) ovog zakona, zbog prirode transakcije ili zato što transakcija nije u cjelini izvršena ili iz drugih opravdanih razloga, ne može postupiti po odredbi iz stava (1) ovog člana, dužan je dostaviti FOO-u informacije, podatke i dokumentaciju što je prije moguće, uz obavještenje o razlozima zbog kojih nije postupio u skladu s odredbama stava (1) ovog člana.
(3) U slučajevima iz člana 38. stav (1) tač. b) i c) ovog zakona, obveznik je dužan dostaviti FOO-u informacije, podatke i dokumetaciju odmah po obavljanju transakcije, a najkasnije tri dana nakon obavljanja transakcije.
(4) Obveznici mogu dostavljati FOO-u obavještenja putem aplikativnog softvera za prijavu transakcija elektronskim putem (u daljnjem tekstu: AMLS), posredstvom lica ovlaštenih za poslove poštanskog saobraćaja, te posredstvom lica ovlaštenog za dostavljanje dokumentacije-kurira.
(5) Obavještenje iz stava (1) ovog člana može se dostaviti i faksom, ali je neophodno primjerak dostaviti i na način propisan stavom (4) ovog člana.
(6) Obavještenje iz stava (1) ovog člana može se dati i telefonom, ali FOO mora biti naknadno obaviješten i u pisanoj formi, najkasnije sljedećeg radnog dana.

POGLAVLJE V. OVLAŠTENO LICE, STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE, LISTA POKAZATELJA I INTERNA KONTROLA

Član 40.
(Ovlaštena lica)

(1) S ciljem dostavljanja informacija FOO-u, te za izvršenje ostalih dužnosti u skladu s odredbama ovog zakona, obveznik imenuje ovlašteno lice i jednog ili više zamjenika ovlaštenog lica (u daljnjem tekstu: ovlaštena lica) o čemu obavještava FOO u roku od sedam dana od dana

imenovanja, odnosno promjene podataka o ovlaštenim licima.

(2) Za obveznike koji imaju četiri ili manje zaposlenih, ako nije imenovano, ovlaštenim licem smatra se zakonski zastupnik ili drugo lice koje vodi poslove obveznika, odnosno odgovorno lice obveznika prema zakonskim propisima.

Član 41.

(Uslovi za ovlaštena lica)

Obveznik će osigurati da je posao ovlaštenog lica povjeren isključivo licu koje treba ispunjavati sljedeće uslove:

a) da ima poziciju u okviru sistematizacije radnih mjesta rangiranu dovoljno visoko da omogući brzo, kvalitetno i blagovremeno ispunjavanje zadataka propisanih ovim zakonom i odredbama koje iz njega proizilaze;
b) da nije bilo osuđivano pravosnažnom presudom niti da se protiv njega vodi krivični postupak sa izuzetkom za krivična djela iz oblasti sigurnosti saobraćaja;
c) da ima odgovarajuće profesionalne kvalifikacije za zadatke sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti te karakteristike i iskustvo neophodno za obavljanje funkcije ovlaštenog lica;
d) da dobro poznaje prirodu poslovnih aktivnosti obveznika na poljima izloženim riziku pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 42.

(Zadaci ovlaštenih lica)

(1) Ovlašteno lice navedeno u članu 40. ovog zakona izvršavat će sljedeće zadatke:
a) osigurati uspostavljanje, funkcioniranje i razvoj sistema za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kod obveznika;
b) osigurati ispravno i blagovremeno izvještavanje FOO-a, u skladu s ovim zakonom i odredbama koje iz njega proizilaze;
c) učestvovati u definiranju i izmjenama operativnih procedura i u pripremama internih odredbi koje se tiču sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
d) učestvovati u izradi smjernica za provođenje kontrole povezane s otkrivanjem i sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
e) pratiti i koordinirati aktivnosti obveznika u oblasti otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
f) učestvovati u uspostavljanju i razvoju informatičke podrške u vezi s aktivnostima koje se odnose na otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti obveznika;
g) praviti prijedloge za menadžment ili druga administrativna tijela obveznika s ciljem unapređenja sistema za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finanisranja terorističkih aktivnosti obveznika;
h) učestvovati u pripremi profesionalne edukacije i programa obuke za zaposlene u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Zamjenici će mijenjati ovlašteno lice u njegovom odsustvu u izvršavanju svih zadataka navedenih u stavu (1) ovog člana i izvršavati sve druge zadatke propisane ovim zakonom.

Član 43.

(Obaveze obveznika)

(1) Obveznik će ovlaštenom licu osigurati:
a) neograničen pristup podacima, informacijama i dokumentaciji koja je neophodna za obavljanje njegovih poslova;
b) odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad;
c) odgovarajuće prostorne i tehničke mogućnosti koje osiguravaju odgovarajući stepen zaštite povjerljivih podataka kojima raspolaže ovlašteno lice;
d) stalno stručno osposobljavanje;
e) zamjenu za vrijeme njegovog odsustva;
f) zaštitu u smislu zabrane odavanja podataka o njemu neovlaštenim licima, kao i zaštitu od drugih postupaka koji mogu uticati na nesmetano obavljanje njegovih dužnosti.

(2) Unutrašnje organizacione jedinice, uključujući najviše rukovodstvo u obvezniku, dužne su ovlaštenom licu osigurati pomoć i podršku pri obavljanju poslova, kao i redovno ga obavještavati o činjenicama koje su ili koje bi mogle biti povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti. Obveznik je dužan propisati način saradnje između ovlaštenog lica i ostalih organizacionih jedinica.

Član 44.

(Integritet zaposlenih)

Obveznik će utvrditi postupak kojim se, pri zasnivanju radnog odnosa na radnom mjestu na kojem se primjenjuju odredbe ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kandidat za to radno mjesto provjerava da li je osuđivan za krivična djela kojima se pribavlja protupravna imovinska korist ili za krivična djela povezana s terorizmom.

Član 45.

(Stručno osposobljavanje)

(1) Obveznik je dužan osigurati redovno stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih koji obavljaju poslove na sprečavanju i otkrivanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje odnosi se na upoznavanje s odredbama zakona i propisa donesenih na osnovu njega i internih akata, sa stručnom literaturom o sprečavanju i otkrivanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, s listom pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih aktivnosti klijenata i sumnjivih transakcija.

(3) Obveznik je dužan izraditi program godišnjeg stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih koji rade na poslovima sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti najkasnije do kraja marta za tekuću godinu.

Član 46.

(Interna kontrola i revizija)

(1) Obveznik je dužan osigurati redovnu internu kontrolu i reviziju obavljanja poslova sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Usklađenost poslovanja obveznika s odredbama ovog zakona treba da bude predmet aktivnosti interne kontrole i revizije, što uključuje procjenu adekvatnosti politika i procedura obveznika i obuke ovlaštenih i odgovornih lica sa aspekta standarda kojima je definirano sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 47.

(Lista pokazatelja)

(1) Obveznici iz člana 4. ovog zakona izrađuju listu pokazatelja za identifikaciju sumnjivih transakcija i klijenata u saradnji s FOO-om i drugim nadzornim tijelima.

(2) Listu iz stava (1) ovog člana obveznici su dužni dostaviti FOO-u u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

POGLAVLJE VI. OBAVEZE I ZADACI ADVOKATA, ADVOKATSKIH DRUŠTAVA, NOTARA, REVIZORSKIH DRUŠTAVA I SAMOSTALNIH REVIZORA, PRAVNIH I FIZIČKIH LICA KOJA OBAVLJAJU RAČUNOVODSTVENE USLUGE I USLUGE PORESKOG SAVJETOVANJA

Član 48.
(Opće odredbe)

Advokat, advokatsko društvo, notar te revizorsko društvo i samostalni revizor, pravna i fizička lica koja obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreskog savjetovanja (u daljnjem tekstu: lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti) dužni su, prilikom obavljanja poslova iz svog djelokruga određenih drugim zakonima, provoditi mjere sprečavanja i otkrivanja pranja novca, te finansiranja terorističkih aktivnosti i postupati prema odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona kojima se utvrđuju zadaci i obaveze drugih obveznika, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 49.
(Zadaci i obaveze lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti)

Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti iz člana 48. ovog zakona postupaju u skladu s članom 6. ovog zakona u slučaju kada:

a) pomažu u planiranju ili provođenju transakcija za klijenta u vezi sa:
   1) kupovinom ili prodajom nekretnina ili udjela, odnosno dionica privrednog društva,
   2) upravljanjem novčanim sredstvima, finansijskim instrumentima ili drugom imovinom u vlasništvu klijenta,
   3) otvaranjem ili upravljanjem bankovnim računima, štednim ulozima ili računima za poslovanje s finansijskim instrumentima,
   4) prikupljanjem sredstava potrebnih za osnivanje, djelovanje ili upravljanje privrednim društvom,
   5) osnivanjem, djelovanjem ili upravljanjem ustanovom, fondom, privrednim društvom ili drugim sličnim pravno-organizacionim oblikom.
b) obavljaju u ime i za račun klijenta finansijsku transakciju ili transakcije u vezi s nekretninama.

Član 50.
(Procedura identifikacije i praćenja klijenata)

(1) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti u okviru procedura identifikacije i praćenja klijenta pri uspostavljanju poslovnog odnosa iz člana 6. stav (1) tačka a) ovog zakona i pri obavljanju transakcije iz člana 6. stav (1) tačka b) ovog zakona prikupljaju podatke iz člana 7. ovog zakona.
(2) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti u okviru procedura identifikacije i praćenja klijenta u slučaju kad postoji sumnja u vjerodostojnost i istinitost prethodno prikupljenih podataka o klijentima ili o stvarnom vlasniku, te uvijek kada u vezi s transakcijom ili klijentom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti iz člana 6. stav (1) tačka d) ovog zakona prikupljaju podatke iz člana 7. ovog zakona.
(3) U okviru identifikacije klijenta, lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti utvrđuju identitet klijenta ili njegovog zakonskog zastupnika, opunomoćenika te prikupljaju podatke iz člana 7. ovog zakona uvidom u važeći identifikacioni dokument klijenta, odnosno u original isprave, ovjerenu kopiju isprava ili ovjerenu dokumentaciju iz sudskog ili drugog javnog registra koja mora biti ažurirana i tačna i odražavati stvarno stanje klijenta.
(4) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti utvrđuju stvarnog vlasnika klijenta koji je pravno lice ili drugi sličan pravni subjekat na osnovu podataka iz člana 7. ovog zakona uvidom u originalnu ili ovjerenu kopiju dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koja mora biti ažurirana i tačna i mora odražavati stvarno stanje klijenta. Ako na osnovu izvoda iz sudskog ili drugog javnog registra nije moguće prikupiti sve podatke, podaci koji nedostaju prikupljaju se uvidom u originalne ili ovjerene kopije dokumenata i drugu poslovnu dokumentaciju koju predoči zakonski zastupnik pravnog lica, odnosno njegov opunomoćenik.
(5) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti ostale podatke iz člana 7. ovog zakona prikupljaju uvidom u originalne ili ovjerene kopije dokumenata i drugu poslovnu dokumentaciju.
(6) Ako sve podatke nije moguće pribaviti na način određen u ovom članu, podaci koji nedostaju prikupljaju se neposredno na osnovu pisane izjave klijenta ili njegovog zakonskog zastupnika.
(7) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti provode proceduru identifikacije i praćenja klijenta iz st. (1) do (6) ovog člana u mjeri i obimu koji su primjereni djelokrugu njihovih poslova.

Član 51.
(Obaveza lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti o izvještavanju FOO-a)

(1) Kada lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti utvrde da u vezi s transakcijom ili određenim klijentom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, dužni su bez odgađanja o tome obavijestiti FOO, u skladu s odredbama čl. 38. i 39. ovog zakona.
(2) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti dužna su svaki put kada klijent od njih zatraži savjet u vezi s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti o tome obavijestiti FOO, i to odmah, a najkasnije tri radna dana od dana kada je klijent od njih tražio takav savjet.
(3) Notar je dužan dostaviti podatke FOO-u za svaki kupoprodajni ugovor o prometu nekretnina za koji postoji sumnja na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, kao i za svaki ovjereni ugovor o pozajmicama čije vrijednosti iznose 30.000 KM ili više u roku od osam dana od dana ovjere ugovora.

Član 52.
(Izuzeci od obavještavanja)

(1) Na lica koja obavljaju advokatsku djelatnost ne primjenjuju se odredbe člana 51. ovog zakona u vezi s podacima koje ona dobiju od klijenta ili prikupe o klijentu u svojstvu branioca u skladu sa zakonima o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini.
(2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, lica koja obavljaju advokatske djelatnosti nisu dužna dostaviti podatke, informacije i dokumentaciju na zahtjev FOO-a u skladu s članom 56. ovog zakona. U tom slučaju oni su dužni FOO-u, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od prijema zahtjeva, obrazložiti u pisanoj formi razloge zbog kojih nisu postupali u skladu sa zahtjevom FOO-a.
(3) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti nisu dužna:
   a) FOO obavještavati o transakcijama iz člana 38. stav (1) tač. b) i c) ovog zakona;

b) provoditi internu reviziju izvršavanja zadataka u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 53.
(Lista pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata)

(1) Lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti dužna su izraditi listu pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata u saradnji s FOO-om i drugim nadzornim tijelima.
(2) Kod izrade liste iz stava (1) ovog člana lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti uzimaju u obzir složenost i obim izvršenja transakcija, neuobičajeni način izvršenja, vrijednost ili povezanost transakcija koje nemaju ekonomski ili pravno osnovanu namjenu, odnosno nisu usaglašene ili su u nesrazmjeru s uobičajenim, odnosno očekivanim poslovanjem klijenta, kao i druge okolnosti koje su povezane sa statusom ili drugim karakteristikama klijenta.
(3) Listu iz stava (1) ovog člana lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti dužna su dostaviti FOO-u u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

POGLAVLJE VII. EVIDENCIJA

Član 54.
(Sadržaj evidencije)

(1) Evidencija o izvršenoj proceduri identifikacije i praćenja klijenata i transakcijama iz člana 7. stav (1) ovog zakona sadrži minimalno sljedeće informacije:
   a) naziv, sjedište i matični broj pravnog lica koje ima poslovni odnos ili obavlja transakciju, odnosno pravnog lica u čije ime se uspostavlja stalni poslovni odnos ili obavlja transakcija;
   b) ime, prezime, adresu prebivališta, datum i mjesto rođenja, te jedinstveni matični broj zaposlenog ili ovlaštenog lica koje za pravno lice uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakciju, kao i naziv organa koji je izdao važeći identifikacioni dokument;
   c) ime, prezime, adresu prebivališta, datum i mjesto rođenja, te jedinstveni matični broj fizičkog lica koje uspostavlja poslovni odnos, ulazi u prostorije kazina, kockarnice ili organizatora igara na sreću, ili koje obavi transakciju, odnosno fizičkog lica za koje se uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija, te broj i naziv organa koji je izdao važeći identifikacioni dokument;
   d) razloge za uspostavljanje poslovnog odnosa ili obavljanje transakcije, te informacije o djelatnosti klijenta;
   e) datum uspostavljanja poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije;
   f) vrijeme obavljanja transakcije;
   g) iznos transakcije i valuta u kojoj se ona obavlja;
   h) svrhu transakcije, kao i ime, prezime i stalno prebivalište, odnosno naziv i sjedište pravnog lica kojem je transakcija namijenjena;
   i) način obavljanja transakcije;
   j) ime i prezime, odnosno naziv i sjedište nalogodavca kod doznaka iz inozemstva;
   k) podatke o porijeklu novca ili imovine koja je predmet transakcije;
   l) razloge zbog kojih je sumnjiva neka transakcija, klijent ili lice;
   m) ime, prezime, adresu prebivališta, te datum i mjesto rođenja svakog fizičkog lica koje direktno ili indirektno ima najmanje 20% poslovnog udjela, akcija, odnosno drugih prava na osnovu kojih učestvuje u upravljanju pravnim licem, odnosno njegovim sredstvima.
(2) Obveznici za svoje potrebe ostavljaju kopije dokumenata na osnovu kojih je izvršena identifikacija klijenata, na kojima će konstatirati da je izvršen uvid u originalni dokumenat.
(3) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljene konsultacije s FOO-om, daje smjernice o tome koje će informacije navedene u stavu (1) ovog člana biti uključene u evidenciju o provedenoj identifikaciji klijenata i transakcija.
(4) Evidencija kao i informacija navedena u članu 71. ovog zakona o prijenosu gotovine i imovine preko državne granice obuhvata sljedeće podatke:
   a) ime, prezime, stalno prebivalište, datum i mjesto rođenja i jedinstveni matični broj fizičkog lica koje prenosi gotovinu ili imovinu preko državne granice;
   b) naziv i sjedište i matični broj pravnog lica ili ime i prezime, prebivalište i jedinstveni matični broj fizičkog lica za koje se obavlja prijenos gotovine ili imovine preko državne granice, iznos, valutu, vrstu i svrhu transakcije i mjesto, datum i vrijeme prelaska državne granice;
   c) podatke o tome da li je transakcija bila prijavljena organima carinske službe.
(5) Svi podaci, informacije i dokumentacija iz evidencije o identifikaciji klijenata dostavljaju se FOO-u bez ikakve naknade.

POGLAVLJE VIII. ZADACI I NADLEŽNOSTI FOO-a
Odjeljak A. Postupanje FOO-a

Član 55.
(Opće odredbe o FOO-u)

(1) Poslove koji se odnose na sprečavanje, istraživanje i otkrivanje operacija pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u skladu s odredbama Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, ovog i drugih zakona, na promoviranje saradnje između nadležnih organa BiH, FBiH, RS-a i BDBiH u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i na promoviranje saradnje i razmjene informacija s nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija zaduženih za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti obavlja FOO pod nadzorom direktora Državne agencije za istrage i zaštitu.
(2) FOO je centralna finansijsko - obavještajna jedinica koja prima, sakuplja, evidentira i analizira podatke, informacije i dokumentaciju.
(3) FOO istražuje i prosljeđuje rezultate analiza i/ili istraga, podatke, informacije i dokumentaciju nadležnim tužilaštvima, organima koji istražuju krivično djelo pranja novca i/ili finansiranja terorističkih aktivnosti i/ili drugim nadležnim organima u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 56.
(Zahtjevi obveznicima za dostavljanje podataka o sumnjivim transakcijama i licima)

(1) Ako FOO u toku postupanja iz svoje nadležnosti, uključujući postupanje po zahtjevima organa iz čl. 57., 62., 66. i 67. ovog zakona sumnja u pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti u vezi s nekom transakcijom ili licem, može od obveznika u pisanoj formi zahtijevati informacije navedene u članu 54. ovog zakona, informacije o vlasništvu i o bankovnim transakcijama tog lica kao i ostale informacije, podatke i dokumentaciju potrebnu za obavljanje poslova FOO-a u skladu s odredbama ovog člana. U hitnim slučajevima, FOO može zahtijevati informacije,

podatke i dokumentaciju usmeno i može izvršiti pregled dokumentacije u prostorijama obveznika, s tim da je obavezan podnijeti pisani zahtjev obvezniku najkasnije sljedećeg radnog dana.

(2) Obveznik je, dužan bez odgađanja, FOO-u dostaviti informacije, podatke i dokumentaciju iz stava (1) ovog člana, a najkasnije u roku od osam radnih dana od dana prijema zahtjeva od FOO-a.

(3) Ako se radi o obimnoj dokumentaciji ili drugim opravdanim razlozima, FOO može, na pisani zahtjev obveznika, pisanim obavještenjem produžiti rok iz stava (2) ovog člana i može u takvim slučajevima izvršiti uvid u dokumentaciju u prostorijama obveznika.

Član 57.

(Obavještavanje tužioca i postupanje po zahtjevu tužioca)

(1) Kada FOO utvrdi postojanje osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti, po službenoj dužnosti dostavit će nadležnom tužilaštvu izvještaj o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i izvršiocima, s odgovarajućim podacima, informacijama i dokumentacijom.

(2) FOO će informirati nadležno tužilaštvo o privremenoj obustavi transakcije izvršene u skladu s članom 58. ovog zakona za koju ocijeni da je potrebno produžiti rješenjem nadležnog suda, kao i o drugim saznanjima za koja je potrebna procjena tužilaštva.

(3) FOO će, na obrazložen zahtjev ili naredbu tužilaštva, dostaviti raspoložive, odnosno prikupljene podatke, informacije i dokumentaciju.

(4) Obrazložen zahtjev iz stava (3) ovog člana mora sadržavati: pravni osnov za podnošenje zahtjeva, osnovne generalijske podatke za fizičko lice, odnosno naziv i sjedište pravnog lica, opis sumnje za krivično djelo pranja novca, predikatno krivično djelo ili finansiranja terorističkih aktivnosti.

(5) FOO može odbiti zahtjev podnosioca iz stava (3) ovog člana ako zahtjev podnosioca ne ispunjava uslove propisane u stavu (4) ovog člana o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca zahtjeva.

(6) FOO, u slučajevima iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, ne navodi podatke o zaposlenom licu ili licima iz obveznika koja su mu saopćila podatke u skladu s ovim zakonom, ili koja su na bilo koji drugi način uključena u obavljanje transakcije u ime obveznika, osim ako nadležni tužilac ocijeni da postoje razlozi za sumnju da je taj obveznik ili njegov zaposleni počinio krivično djelo, ili ako je ta informacija potrebna za utvrđivanje činjenica tokom krivičnog postupka.

Član 58.

(Privremena obustava transakcija)

(1) Ako FOO u toku postupanja iz svoje nadležnosti, uključujući postupanje po zahtjevima organa iz čl. 57., 62. i 66. ovog zakona, sumnja u pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti u vezi s nekom transakcijom, računom ili licem, može izdati pisani nalog za privremenu obustavu transakcije ili transakcija u trajanju od najviše pet radnih dana, a rok trajanja privremene obustave transakcije počinje teći od momenta izdavanja naloga kad obustavu zahtijeva FOO, odnosno od momenta izvještavanja o sumnjivoj transakciji, kada je izvještavanje izvršeno prije transakcije, a potvrđeno od FOO-a. FOO može dati dodatne instrukcije obvezniku u vezi s tom transakcijom, obustavom transakcije, obavljanjem transakcije te komunikacijom s licem ili licima povezanim s transakcijom ili transakcijama.

(2) Nalog za privremenu obustavu transakcije ili transakcija iz stava (1) ovog člana u hitnim slučajevima FOO može izdati usmeno, ali je dužan najkasnije sljedećeg radnog dana dostaviti i pismeni nalog obvezniku.

(3) Nalog o privremenoj obustavi transakcije ili transakcija sadrži:

a) datum i vrijeme od kada počinje teći privremena obustava;
b) broj transakcijskog računa;
c) podatke o vlasniku računa;
d) naziv obveznika i ostale njegove podatke;
e) iznos novčane transakcije ili transakcija koja se privremeno obustavlja ili se obustavljaju od izvršenja;
f) druge podatke koji se odnose na obveznika i sumnjivu transakciju ili transakcije.

(4) Nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana, finansijska transakcija može se privremeno obustaviti samo rješenjem nadležnog suda u skladu sa zakonima o krivičnom postupku BiH, FBiH, RS-a i BDBiH.

(5) FOO će informirati organe iz čl. 57., 62. i 66. o izdatim pisanim nalozima ili o razlozima neprihvatanja zahtjeva za privremenu obustavu transakcije ili transakcija.

Član 59.

(Prestanak važenja naloga za privremenu obustavu transakcija)

(1) Ako FOO, nakon izdavanja naloga za privremenu obustavu transakcije ili transakcija, a u roku iz člana 58. stav (1) ovog zakona, utvrdi da više nema razloga za privremenu obustavu transakcije, o tome pisanim putem, bez odgađanja, obavještava obveznika koji onda odmah može obaviti transakciju.

(2) Ako FOO ne preduzme mjere iz stava (1) ovog člana, obveznik može odmah obaviti transakciju.

(3) Prestanak važenja naloga za privremenu obustavu transakcija iz st. (1) i (2) ovog člana, kao i neizdavanje naloga za privremenu obustavu prijavljene sumnjive transakcije ne predstavlja nužnu negaciju sumnje na pranje novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 60.

(Nalog obvezniku za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta)

(1) FOO može pismeno naložiti obvezniku kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta u vezi s kojim postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti ili drugog lica za koje je moguće osnovano zaključiti da je pomagalo ili učestvovalo u transakcijama ili poslovima lica u vezi s kojim sumnja postoji, te redovno obavještavanje FOO-a o transakcijama ili poslovima koje kod obveznika izvrše ili imaju namjeru izvršiti navedena lica. U zahtjevu FOO mora odrediti rokove u kojima obveznici moraju dostavljati tražene podatke.

(2) Ako FOO nije odredio rokove, podatke iz stava (1) ovog člana obveznik mora dostaviti FOO-u prije obavljanja transakcije ili uspostave poslovnog odnosa, a ako zbog prirode transakcije, odnosno poslovnog odnosa ili iz drugih opravdanih razloga obveznik nije tako postupio, obveznik mora FOO-u dostaviti izvještaj u kojem će obavezno navesti razloge takvog postupanja.

(3) Provođenje mjera iz stava (1) ovog člana može trajati najduže tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima trajanje mjera može se produžiti svaki put za još jedan mjesec, s tim što provođenje mjera ukupno može trajati najduže šest mjeseci.

Član 61.

(Zahtijevanje i dostavljanje podataka drugih organa)

(1) FOO može zahtijevati od organa i institucija BiH, FBiH, RS-a i BDBiH, te od ostalih organa s javnim ovlaštenjima

informacije, podatke i dokumentaciju koja je potrebna za obavljanje poslova FOO-a u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Organi i institucije navedeni u stavu (1) ovog člana dužni su FOO-u hitno dostaviti tražene podatke, informacije i dokumentaciju.

(3) U slučajevima obimne dokumentacije ili usljed drugih opravdanih razloga, FOO može u takvim slučajevima provjeriti dokumentaciju u prostorijama organa i institucija s javnim ovlaštenjima navedenim u stavu (1) ovog člana.

(4) Organi i institucije navedeni u stavu (1) ovog člana će bez naknade dostaviti FOO-u tražene informacije, podatke i dokumentaciju. Podaci se mogu razmjenjivati elektronski u skladu s dogovorenom procedurom.

Član 62.

(Obavještavanje nadležnih organa i postupanje po njihovim zahtjevima)

(1) FOO će nadležnim organima u Bosni i Hercegovini, na obrazložen zahtjev, dostaviti raspoložive, odnosno prikupljene podatke, informacije i dokumentaciju koji mogu biti od značaja tim tijelima i institucijama pri donošenju odluka iz njihove nadležnosti u vezi sa istraživanjem krivičnih djela pranja novca, predikatnih krivičnih djela i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Obrazložen zahtjev iz stava (1) ovog člana mora sadržavati: pravni osnov za podnošenje zahtjeva, osnovne generalijske podatke za fizičko lice, odnosno naziv i sjedište pravnog lica, opis sumnje za krivično djelo pranja novca, predikatno krivično djelo ili finansiranja terorističkih aktivnosti, te stepen hitnosti u postupanju FOO-a.

(3) FOO može odbiti zahtjev podnosioca iz stava (1) ovog člana ako zahtjev podnosioca ne ispunjava uslove propisane u stavu (2) ovog člana o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca zahtjeva.

(4) Prilikom postupanja po zahtjevima organa iz stava (1) ovog člana, FOO će postupati hronološkim redoslijedom ili po vlastitoj procjeni uzimajući u obzir značaj i hitnost.

(5) Kada FOO u toku rada utvrdi da određeni podaci i informacije koje prikupi u skladu s ovim zakonom mogu biti značajni organima iz stava (1) ovog člana pri donošenju odluka iz njihove nadležnosti u vezi sa istraživanjem krivičnih djela pranja novca, predikatnih krivična djela i finansiranja terorističkih aktivnosti, o tome će ih samoinicijativno obavijestiti u pisanoj formi i dostaviti odgovarajuće podatke, informacije i dokumentaciju.

(6) Kada FOO postupi u skladu sa st. (1) i (5) ovog člana, organi iz ovog člana kojima su proslijeđeni podaci, informacije i dokumentacija će posebnom informacijom obavijestiti nadležno tužilaštvo o preduzetim radnjama te o pravnom osnovu za postupanje u roku od 15 dana.

(7) FOO, u slučajevima iz st. (1) i (5) ovog člana, ne navodi podatke o zaposlenom licu ili licima iz obveznika koja su mu saopćila podatke u skladu s ovim zakonom, ili koja su na bilo koji drugi način uključena u obavljanje transakcije u ime obveznika, osim ako nadležni tužilac ocijeni da postoje razlozi za sumnju da je taj obveznik ili njegov zaposleni počinio krivično djelo, ili ako je ta informacija potrebna za utvrđivanje činjenica tokom krivičnog postupka.

(8) Za svako daljnje prosljeđivanje podataka, informacija i dokumentacije dostavljenih u skladu s ovim članom drugom organu potrebna je prethodna pisana saglasnost FOO-a, osim u slučajevima iz stava (6) ovog člana.

(9) Organi iz st. (1) i (5) ovog člana dužni su obavijestiti FOO o rezultatima do kojih su doveli podaci, informacije i dokumentacija koji su im proslijeđeni.

Član 63.

(Povratna informacija)

(1) O rezultatima analize zaprimljenih podataka koji se odnose na transakciju ili lice u vezi s kojima su utvrđeni razlozi za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti FOO će obavijestiti obveznike iz člana 4. ovog zakona koji su prijavili transakciju, osim ako ocijeni da bi to moglo štetiti daljnjem toku i ishodu postupka, i to na način da će:

a) potvrditi zaprimanje obavještenja o prijavljenoj transakciji;

b) dostaviti podatak o odluci ili rezultatu tog slučaja ako je slučaj po obavještenju o transakciji zatvoren ili dovršen, a podatak o tome dostupan;

c) najmanje jednom godišnje dostaviti obvezniku statističke podatke o zaprimljenim obavještenjima o transakcijama i rezultatima postupanja.

(2) FOO će, u skladu s procjenom, u saradnji s nadzornim organima, na odgovarajući način informirati obveznike o aktuelnim tehnikama, metodama i trendovima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 64.

(Ostale obaveze FOO-a)

Osim obaveza navedenih u ovom zakonu, u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti FOO je obavezan:

a) nadležnim organima predložiti izmjene i dopune propisa koji se odnose na sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti;

b) učestvovati u izradi liste pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija, kao i liste zemalja koje primjenjuju međunarodno prihvaćene standarde u pogledu sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

c) učestvovati u stručnom osposobljavanju zaposlenih i ovlaštenih lica u obveznicima, nadležnim organima u Bosni i Hercegovini, te institucijama s javnim ovlaštenjima;

d) objavljivati, najmanje jednom godišnje, statističke podatke iz oblasti pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te na drugi primjeren način obavještavati javnost o pojavnim oblicima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

e) direktoru i ministru podnositi godišnje izvještaje o općim aktivnostima FOO-a, te o aktivnostima vezanim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a na njihov zahtjev i češće.

Odjeljak B. Međunarodna saradnja

Član 65.

(Zahtjev stranom organu za dostavu podataka, informacija i dokumentacije)

(1) FOO može od stranih organa za provođenje zakona, tužilačkih ili upravnih organa, finansijsko-obavještajnih jedinica i međunarodnih organizacija uključenih u sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti zahtijevati podatke, informacije i dokumentaciju potrebnu za obavljanje poslova FOO-a u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Podatke, informacije i dokumentaciju pribavljene u skladu sa stavom (1) ovog člana FOO ne smije dostavljati ili dati na uvid trećem fizičkom ili pravnom licu, odnosno drugom organu ili ih koristiti u svrhe suprotno uslovima i ograničenjima koje je postavio organ, jedinica ili organizacija iz stava (1) ovog člana, kojoj je zahtjev upućen.

Član 66.

(Dostava podataka, informacija i dokumentacije finansijsko-obavještajnim jedinicama drugih zemalja)

(1) FOO može dostavljati podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu u BiH finansijsko-obavještajnim jedinicama drugih zemalja, na njihov zahtjev ili na vlastitu inicijativu, u skladu s odredbama ovog zakona, pod uslovom da je osigurana slična zaštita tajnosti podataka.

(2) Prije dostave podataka finansijsko-obavještajnim jedinicama drugih zemalja, FOO zahtijeva pisanu garanciju da će se informacije, podaci i dokumentacija koristiti samo u svrhe propisane odredbama ovog zakona. Za svako daljnje prosljeđivanje podataka, informacija i dokumentacije policijskim i pravosudnim organima druge zemlje potrebna je prethodna pisana saglasnost FOO-a.

Član 67.

(Dostava podataka stranim organima uključenim u sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti)

(1) FOO može dostavljati podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu u BiH i drugim stranim agencijama za provođenje zakona samo u onim slučajevima kada je dostavljeno obrazloženje sumnje i konkretnih veza s pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti, ali pod uslovom da je osigurana slična zaštita tajnosti podataka.

(2) Prije dostave podataka stranim agencijama za provođenje zakona, FOO zahtijeva pisanu garanciju da će se informacije, podaci i dokumentacija koristiti samo u svrhe propisane odredbama ovog zakona.

Član 68.

(Prijedlog za privremenu obustavu transakcije stranoj finansijsko-obavještajnoj jedinici)

Prilikom provođenja mjera i aktivnosti na sprečavanju i otkrivanju krivičnih djela pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, shodno odredbama ovog zakona, FOO može stranoj finansijsko-obavještajnoj jedinici dostaviti pisani prijedlog za privremenu obustavu određene transakcije ili transakcija ako postoji sumnja na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti u vezi s nekim licem ili transakcijom/transakcijama.

Član 69.

(Privremena obustava transakcija na prijedlog strane finansijsko-obavještajne jedinice)

(1) Na obrazloženi pisani prijedlog strane finansijsko-obavještajne jedinice, FOO može izdati pisani nalog obvezniku za privremenu obustavu transakcije ili transakcija. Za izdavanje pisanog naloga i prestanak važenja naloga za privremenu obustavu na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 58. i 59. ovog zakona.

(2) FOO će o izdatom nalogu iz stava (1) ovog člana bez odgađanja obavijestiti nadležno tužilaštvo u BiH.

Odjeljak C. Vođenje evidencija FOO-a

Član 70.

(Vrste evidencija)

FOO će voditi sljedeće evidencije:

a) Evidencije o obavještenjima i informacijama u skladu s odredbama člana 57. ovog zakona koje obuhvataju sljedeće podatke:
   1) ime, prezime, datum rođenja i prebivalište fizičkog lica; odnosno naziv i sjedište pravnog lica u vezi s kojim je FOO dostavio obavještenje ili informaciju;
   2) podatke o iznosu, valuti, datumu ili periodu obavljanja transakcije u vezi s kojom postoje razlozi za sumnju da se radi o krivičnom djelu;
   3) razloge za sumnju da se radi o krivičnom djelu.

b) Evidenciju o izdatim nalozima za privremenu obustavu transakcije ili transakcija koja sadrži podatke iz člana 58. stav (3) ovog zakona.

c Evidenciju o podacima proslijeđenim u inozemstvo u skladu s odredbama čl. 65., 66., 67., 68. i 69. ovog zakona koja obuhvata sljedeće podatke:
   1) ime, prezime, datum rođenja i prebivalište fizičkog lica; odnosno naziv i sjedište pravnog lica čiji podaci se šalju u inozemstvo;
   2) naziv zemlje i naziv nadležnog organa kojem se ti podaci dostavljaju.

d) Evidenciju o preduzetim mjerama prema obvezniku iz člana 81. stav (2) tačka c) ovog zakona sadrži:
   1) broj i datum izdatog prekršajnog naloga ili zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i naziv suda kojem je podnesen;
   2) ime, prezime, datum i mjesto rođenja i stalno prebivalište fizičkog lica, odnosno naziv i sjedište pravnog lica za koje se sumnja da je počinilo prekršaj;
   3) mjesto, vrijeme i način izvršenja radnje koja ima obilježje prekršaja;
   4) podaci o izrečenim kaznama.

POGLAVLJE IX. OBAVEZE OSTALIH ORGANA PREMA ODREDBAMA OVOG ZAKONA

Član 71.

(Uprava za indirektno oporezivanje BiH)

(1) Uprava za indirektno oporezivanje BiH dužna je FOO-u dostaviti podatke o svakom prijenosu gotovog novca, čekova, vrijednosnih papira na donosioca, plemenitih metala i dragog kamenja preko državne granice u vrijednosti od 10.000 KM ili više, najkasnije u roku od tri dana od dana prenošenja.

(2) Uprava za indirektno oporezivanje BiH dužna je FOO-u dostaviti obavještenja i informacije o preduzetim mjerama i radnjama protiv lica u vezi s kojim je podnesen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 72.

(Dostavljanje statističkih podataka od tužilaštava, sudova i agencija za provođenje zakona)

(1) Radi objedinjavanja i analize svih podataka u vezi s pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti nadležna tužilaštva dužna su FOO-u dva puta godišnje dostaviti sljedeće informacije o predmetima za koje je optužnica potvrđena:
   a) ime, prezime, datum rođenja i stalno prebivalište fizičkog lica, odnosno naziv i sjedište pravnog lica protiv kojeg je potvrđena optužnica za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti;
   b) mjesto, vrijeme i način izvršenja radnje koja ima obilježje krivičnog djela;
   c) faza postupka;
   d) iznos privremeno oduzetog novca ili vrijednost imovine i datum donošenja odluke o oduzimanju.

(2) Nadležni sudovi u BiH dužni su FOO-u dva puta godišnje dostaviti podatke o:
   a) pravosnažno presuđenim predmetima za krivična djela pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
   b) prekršajima u skladu s odredbama članom 83. ovog zakona.

(3) Agencije za provođenje zakona dužne su FOO-u, po podnošenju izvještaja o počiniocu i osnovu sumnje da je izvršeno krivično djelo pranja novca, predikatno krivčno

djelo, krivično djelo finansiranja terorističkih aktivnosti ili krivično djelo kojim je pribavljena imovinska korist u većem obimu, dostaviti sljedeće podatke:
a) broj i datum podnesenog izvještaja;
b) tužilaštvo kojem je izvještaj podnesen;
c) kratak opis krivičnog djela, iznos opranog novca, materijalne štete i imovinske koristi.

POGLAVLJE X. ZAŠTITA I ČUVANJE PODATAKA

Član 73.
(Opće odredbe)

FOO će koristiti informacije, podatke i dokumentaciju pribavljenu u skladu s ovim zakonom samo u svrhe utvrđene ovim zakonom.

Član 74.
(Zaštita tajnosti podataka)

(1) Obveznik i njegovi zaposleni, uključujući članove uprave, nadzornih ili drugih izvršnih organa ili druga lica koja imaju pristup zaštićenim podacima ne smiju otkriti klijentu ili trećem licu da je informacija, podatak ili dokumentacija o klijentu ili transakciji dostavljena FOO-u, niti da je FOO u skladu s odredbama člana 58. ovog zakona privremeno obustavio obavljanje transakcije ili obvezniku dao uputstva za postupanje.
(2) Informacije o zahtjevu od FOO-a ili o dostavljanju informacija, podataka ili dokumentacije FOO-u, te o privremenoj obustavi transakcije, odnosno o datom uputstvu iz stava (1) ovog člana, smatraju se zaštićenim podatkom.
(3) FOO, drugo ovlašteno službeno lice ili tužilac ne mogu otkriti izvor informacija, podataka i dokumentacije prikupljene u skladu s ovim zakonom licima na koja se odnose.
(4) O skidanju oznake tajnosti odlučuje FOO.

Član 75.
(Izuzeci od principa čuvanja tajnosti podataka)

(1) Prilikom dostavljanja informacija, podataka i dokumentacije FOO-u, prema odredbama ovog zakona, obaveza čuvanja bankarske, poslovne, službene, advokatske, notarske ili druge profesionalne tajne ne odnosi se na obveznika, državne organe BiH, FBiH, RS-a i BDBiH, instituciju s javnim ovlaštenjima, tužioca, sud i njihovo osoblje, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
(2) Obveznik ili njegovo osoblje ne odgovaraju za štetu uzrokovanu klijentima ili trećim licima niti će biti krivično ili građanski odgovorni zbog dostavljanja informacija, podataka ili dokumentacije FOO-u, ili zbog izvršenja naredbe FOO-a o privremenom obustavljanju transakcija, ili uputstva datog u vezi s tom naredbom, u skladu s odredbama ovog zakona ili na osnovu propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Član 76.
(Korištenje prikupljenih podataka)

FOO, obveznici iz člana 4. ovog zakona, te državni organi, pravna lica s javnim ovlaštenjima i drugi subjekti i njihovi zaposleni mogu podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu u skladu s ovim zakonom koristiti kao obavještajne podatke u svrhu sprečavanja i otkrivanja pranja novca, predikatnih krivičnih djela i finansiranja terorističkih aktivnosti i drugim slučajevima kako je propisano ovim zakonom.

Član 77.
(Rok u kojem je obveznik dužan čuvati podatke)

(1) Obveznik je dužan čuvati informacije, podatke i dokumentaciju u vezi s klijentom uspostavljenenim poslovnim odnosom s klijentom i izvršenom transakcijom pribavljene u skladu s ovim zakonom najmanje 10 godina od dana okončanja poslovnog odnosa, izvršene transakcije, momenta identifikacije klijenta u kasinu, ili igraonici, ili klijentovog pristupa sefu.
(2) Obveznik je dužan da informacije i prateću dokumentaciju o ovlaštenim licima iz člana 40. ovog zakona, stručnom osposobljavanju zaposlenih i provođenju interne kontrole čuva najmanje četiri godine nakon imenovanja ovlaštenih lica, obavljenog stručnog osposobljavanja i interne kontrole.

Član 78.
(Rok u kojem je Uprava za indirektno oporezivanje BiH dužna čuvati podatke)

Uprava za indirektno oporezivanje BiH dužna je čuvati informacije o prijenosu gotovog novca, čekova, vrijednosnih papira na donosioca, plemenitih metala i dragog kamenja preko državne granice 10 godina od dana prijenosa. Ove informacije i podaci uništavaju se nakon isteka ovog roka.

Član 79.
(Rok u kojem je FOO dužan čuvati podatke)

FOO je dužan čuvati informacije, podatke i dokumentaciju, prikupljene i proslijeđene prema odredbama ovog zakona, 10 godina od dana kada ih je dobio ili proslijedio, a uništava ih nakon isteka ovog roka.

POGLAVLJE XI. NADZOR

Član 80.
(Opće odredbe)

(1) Nadzor nad radom obveznika u vezi s primjenom odredbi ovog zakona i drugih zakona kojima se propisuju obaveze provođenja mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti provode posebne agencije i organi (u daljnjem tekstu: nadzorni organi) u skladu s odredbama ovog i posebnih zakona kojima se uređuje rad pojedinih obveznika i nadležnih agencija i organa, kako slijedi:
   a) nadzor nad radom obveznika iz člana 4. tač. a), c) i d) ovog zakona obavljaju Agencija za bankarstvo FBiH i Agencija za bankarstvo RS-a;
   b) nadzor nad obveznikom iz člana 4. tačka j) ovog zakona obavljaju: Agencija za bankarstvo FBiH, Agencija za bankarstvo RS-a i devizni inspektorati svako u okviru svojih nadležnosti;
   c) nadzor nad radom obveznika iz člana 4. tačka n) alinije 2), 3), 4), 5), 6), 7) i 8) ovog zakona, osim kad te poslove obavlja banka kao jednu od svojih djelatnosti, obavljaju nadležna entitetska ministarstva finansija, odnosno Direkcija za finansije BDBiH;
   d) osim obveznika iz tačke c) ovog stava, nadležna entitetska ministarstva finansija, odnosno Direkcija za finansije BDBiH obavljaju nadzor i nad obveznicima iz člana 4. tač. f), i) i k), tačka l) alineje 3), 4) i 5), tačka m), tačka n) alineje 9), 10) i 11) i tačka o) ovog zakona;
   e) nadležna ministarstva pravde obavljaju nadzor nad obveznicima iz člana 4. tač. l) alineja 1) i n) alineja 1) ovog zakona;
   f) advokatske komore FBiH i RS-a obavljaju nadzor nad obveznicima iz člana 4. tačka l) alineja 2) ovog zakona;
   g) Agencija za nadzor osiguranja FBiH i Agencija za osiguranje RS-a obavljaju nadzor nad radom obveznika iz člana 4. tačka b) ovog zakona. Nadzor nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima iz člana 4. tačka g) ovog zakona na području RS-a obavlja Agencija za osiguranje RS-a;

h) Komisija za hartije od vrijednosti RS-a, Komisija za vrijednosne papire FBiH i Komisija za hartije od vrijednosti BDBiH obavljaju nadzor nad radom obveznika iz člana 4. tač. e) i g) ovog zakona;
i) nadležna entitetska ministarstva ili uprave u okviru svojih nadležnosti obavljaju nadzor nad obveznicima iz člana 4. tačka h) ovog zakona;
j) FOO će obavljati nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona kod obveznika iz člana 4. tačka n) alineja 12) ovog zakona.

(2) Nadležna entitetska ministarstva finansija i njihovi organi, odnosno Direkcija za finansije BDBiH obavljaju nadzor nad primjenom odredbi člana 37. ovog zakona (Ograničenje plaćanja gotovinom) kod lica koja nisu obveznici iz člana 4. ovog zakona, a koja obavljaju djelatnosti prodaje dobara i usluga u BiH.

(3) FOO obavlja indirektni nadzor nad provođenjem ovog zakona kod svih obveznika iz člana 4. ovog zakona prikupljanjem i provjerom podataka, informacija i dokumentacije dostavljenih u skladu s ovim zakonom.

(4) FOO i nadzorni organi, u okviru svoje nadležnosti, sarađuju u nadzoru nad provođenjem odredbi ovog zakona.

Član 81.

(Postupanje nadzornih organa u slučaju nepravilnosti u radu obveznika)

(1) Nadzorni organi dužni su, u skladu s odredbama ovog zakona i zakona kojima se uređuje način poslovanja pojedinih obveznika i nadzornih organa, redovno obavljati nadzor usklađenosti poslovanja obveznika na licu mjesta.

(2) O obavljenim nadzorima usklađenosti poslovanja obveznika nadzorni organi dužni su FOO-u dostaviti:
a) zapisnik o izvršenom nadzoru;
b) rješenje o datim nalozima za otklanjanje nadzorom utvrđenih neusklađenosti (nepravilnosti i nezakonitosti);
c) obavještenje o izdatim prekršajnim nalozima ili pokrenutim prekršajnim postupcima, koje će sadržavati podatke iz člana 70. stav (1) tačka d) ovog zakona;
d) zapisnik o izvršenom nadzoru provođenja rješenjem naloženih mjera.

Član 82.

(Obavještavanje nadzornog organa)

(1) FOO je dužan obavijestiti nadzorne organe o mjerama koje su preduzete na osnovu informacija i dokumetacije koje su mu oni dostavili, a koji se odnose na sumnju na pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti u skladu s odredbama člana 81. ovog zakona.

(2) FOO je dužan obavijestiti nadležne nadzorne organe o mjerama koje je preduzeo prema obvezniku nezavisno od nadzora koji su oni izvršili.

POGLAVLJE XII. KAZNENE ODREDBE

Član 83.

(Kažnjavanje pravnih lica i odgovornih lica u pravnom licu za prekršaje)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 KM do 200.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice iz člana 4. ovog zakona ako:
a) ne izradi procjenu rizika u skladu s odredbama člana 5. stav (1) ovog zakona;
b) ne izradi procjenu rizika u skladu sa smjernicama za izradu procjene rizika iz člana 5. stav (2) ovog zakona;
c) ne preduzme mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom uspostave poslovnog odnosa s klijentom iz člana 6. stav (1) tačka a) ovog zakona;
d) ne preduzme mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom transakcije u iznosu 30.000 KM ili više, u skladu s članom 6. stav (1) tačka b) ovog zakona;
e) prilikom obavljanja transakcije iz člana 6. stav (1) tačka b) ovog zakona bez prethodno uspostavljenog poslovnog odnosa ne prikupi podatke iz člana 7. ovog zakona, kao i podatke koje nedostaju iz člana 54. stav (1) tač. a), b), c), e), f), g), i) i m) ovog zakona;
f) u potpunosti ne provodi odredbe iz člana 9. stav (1) ovog zakona u sjedištu, filijalama, područnicama i drugim organizacionim jedinicama u zemlji i inozemstvu;
g) ne provodi pojačane mjere identifikacije i praćenja iz člana 9. stav (4) ovog zakona u filijalama, područnicama i drugim organizacionim jedinicama u inozemstvu, a posebno u državama koje ne primjenjuju međunarodno prihvaćene strandarde u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ili to čine u nedovoljnoj mjeri;
h) ne pribavi podatke za identifikaciju u skladu s odredbama člana 7. ovog zakona ili identifikaciju ne izvrši na način iz čl. 11., 12., 13., 14., 15., 16. i 18. ovog zakona;
i) ne odredi i utvrdi identitet fizičkog lica neposrednim uvidom u važeći identifikacioni dokument klijenta u njegovom prisustvu u skladu s članom 10. stav (1) ovog zakona;
j) ne obavi identifikaciju klijenta, ili ako identifikacija nije obavljena u skladu s odredbama člana 7. ovog zakona;
k) obveznik ne prikupi podatke o konačnim stvarnim vlasnicima kao što je predviđeno članom 16. stav (3) ovog zakona;
l) obveznik povjeri obavljanje pojedinih radnji i mjera identifikacije trećem licu iz države koja je na listi država koje ne primjenjuju standarde u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti iz člana 17. ovog zakona;
m) ako obveznik prihvati mjere identifikacije i praćenja klijenta preko trećeg lica, ako je to lice utvrdilo i provjerilo identitet klijenta bez njegovog prisustva u skladu s članom 18. stav (3) ovog zakona;
n) obveznik ne prati poslovne aktivnosti koje preduzima klijent u skladu s članom 21. stav (2) ovog zakona;
o) ne primijene pojačane mjere identifikacije prilikom uspostavljanja korespondentnog odnosa s bankom ili drugom sličnom kreditnom institucijom koja ima sjedište u inozemstvu u skladu s članom 24. stav (2) ovog zakona;
p) uspostavi poslovni odnos kada klijent nije lično prisutan pri utvrđivanju i provjeri identiteta za vrijeme provođenja mjera identifikacije i praćenja u skladu s članom 28. stav (3) ovog zakona;
r) prilikom uspostavljanja korespondentnog poslovnog odnosa s bankom ili sličnom kreditnom institucijom sa sjedištem u stranoj zemlji koja nije na listi iz člana 85. stav (4) ovog zakona, obveznik ne prikupi podatke, informacije i dokumentaciju iz člana 24. stav (1) tačke a) do f) ovog zakona;
s) zaposleni kod obveznika uspostavi odnos s korespondentnom bankom navedenom u članu 24. stav (2) ovog zakona bez prethodnog pisanog odobrenja najvišeg rukovodstva obveznika;

t) uspostavi ili nastavi korespondentnu vezu s bankom ili sličnom kreditnom institucijom iz člana 24. stav (4) ovog zakona bez prethodnog ispunjavanja uslova iz stava (4) tač. a) do d) ovog člana;
u) ne uspostavi odgovarajuću proceduru za određivanje političko eksponiranog lica shodno članu 27. stav (1) ovog zakona;
v) ne preduzme mjere pojačane identifikacije i praćenja klijenta i/ili ne pribavi potrebne saglasnosti iz člana 27. st. (2) i (3) ovog zakona;
z) ne pribavi podatke o klijentu u okviru pojednostavljene identifikacije i praćenja u skladu s članom 30. ovog zakona;
aa) ne prikupi podatke o nalogodavcu elektronskog transfera u skladu s članom 32. ovog zakona;
bb) ne utvrdi i provjeri identitet nalogodavca elektronskog transfera u skladu s članom 33. st. (1) ili (2) ovog zakona;
cc) otvori, izda ili omogući klijentu posjedovanje skrivenog računa i ostalih proizvoda iz člana 35. ovog zakona;
dd) uspostavi poslovni odnos s fiktivnim bankama iz člana 36. ovog zakona;
ee) ne izvijesti FOO ili mu ne dostavi informacije, podatke ili dokumentaciju propisane čl. 38. i 39. ovog zakona;
ff) lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti ne postupe prema odredbama člana 49. stav (1) tač. a) ili b) ovog zakona;
gg) ako lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti u okviru procedura identifikacije i praćenja klijenta pri uspostavljanju poslovnog odnosa i pri obavljanju transakcije ne postupe prema odredbama člana 50. ovog zakona;
hh) ako lica koja obavljaju profesionalne djelatnosti ne izvrše obavještavanje FOO-a u skladu s članom 51. ovog zakona;
ii) evidencije obveznika ne sadrže minimalno informacije iz člana 54. stav (1) ovog zakona;
jj) FOO-u ne dostavlja propisane informacije ili ih ne dostavlja na propisan način u skladu s odredbama člana 56. ovog zakona;
kk) ne postupi po nalogu FOO-a o privremenoj obustavi transakcije ili ne postupi po uputstvima datim od FOO-a u vezi s tim nalogom a u skladu s odredbama člana 58. ovog zakona;
ll) ne čuva informacije, podatke i dokumentaciju u skladu s odredbama člana 77. stav (1) ovog zakona.

(2) Kaznom iz stava (1) kaznit će se pravno lice navedeno u članu 37. ovog zakona koje dopusti plaćanje gotovinom u iznosu većem od 30.000 KM suprotno odredbi člana 37. ovog zakona.
(3) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz st. (1) i (2) ovog člana.
(4) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM kaznit će se fizičko lice u obavljanju samostalnih djelatnosti za prekršaj iz st. (1) i (2) ovog člana.
(5) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice iz člana 4. ovog zakona ako:
a) ne prikupi podatke koji nedostaju iz drugih važećih javnih isprava u smislu odredbi člana 10. stav (2) ovog zakona;
b) ne obavi ponovnu identifikaciju stranog pravnog lica najmanje jednom godišnje u skladu s odredbama člana 11. stav (7) ovog zakona;
c) obveznik ne prikupi sve podatke navedene u članu 24. stav (3) ovog zakona uvidom u javne ili druge dostupne registre ili pregledom dokumenata i poslovnih izvještaja koje je priložila banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu;
d) ne uspostavi internu kontrolu ili ne sastavi listu pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija u propisanom roku ili na propisani način u skladu s odredbama čl. 46., 47. i 53. ovog zakona;
e) ne imenuje ovlaštena lica ili ne obavijesti FOO o tom imenovanju u skladu s odredbama člana 40. ovog zakona;
f) posao ovlaštenog lica i njegovog zamjenika povjeri licu koje ne ispunjava uslove iz člana 41. stav (1) tač. a) do d) ovog zakona;
g) ne osigura stručno osposobljavanje za osoblje u skladu s odredbama člana 45. ovog zakona;
h) ne čuva podatke o ovlaštenom licu i zamjeniku ovlaštenog lica, o stručnom osposobljavanju zaposlenih i o provođenju interne kontrole najmanje četiri godine nakon imenovanja ovlaštenog lica i zamjenika ovlaštenog lica, nakon završetka stručnog osposobljavanja ili provođenja interne kontrole, u skladu s odredbom člana 77. stav (2) ovog zakona.

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz stava (5) ovog člana.
(7) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 10.000 KM kaznit će se fizičko lice koje obavlja samostalnu djelatnost iz člana 4. ovog zakona za prekršaj iz stava (5) ovog člana.

Član 84.
(Kažnjavanje nadzornog organa i odgovornih lica u nadzornom organu)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 50.000 KM kaznit će se nadzorni organ ako ne postupi po odredbama člana 81. ovog zakona.
(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se odgovorno lice u nadzornom organu.

POGLAVLJE XIII. NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA

Član 85.
(Podzakonski akti za provođenje ovog zakona)

(1) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljene konsultacije s FOO-om, donijet će podzakonske akte iz člana 38. stav (3) ovog zakona.
(2) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljene konsultacije s FOO-om, donosi pravilnike, odluke i uputstva iz čl. 17. i 54. ovog zakona i u skladu s međunarodnim standardima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(3) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljene konsultacije s FOO-om, može propisati i dodatna uputstva o pitanjima navedenim u stavu (2) ovog člana ili u vezi s provođenjem drugih odredbi ovog zakona.
(4) Vijeće ministara BiH će, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljene konsultacije s FOO-om, u skladu s podacima koje objavljuju relevantne među-

narodne organizacije, utvrditi listu zemalja koje primjenjuju međunarodno prihvaćene standarde u pogledu sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

POGLAVLJE XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 86.
(Primjena drugih propisa)

(1) Na pitanja koja nisu regulirana ovim zakonom primjenjuju se odgovarajuće odredbe drugih zakonskih propisa.
(2) Svi drugi propisi kojima se uređuje ova materija bit će usklađeni s ovim zakonom u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 87.
(Predstavljanje BiH u međunarodnim, evropskim i regionalnim tijelima)

Vijeće ministara BiH će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona imenovati delegacije koje predstavljaju BiH u međunarodnim, evropskim i regionalnim tijelima koja donose obavezujuće standarde iz djelokruga ovog zakona ili nadziru njihovu primjenu, u skladu sa ustavnopravnom strukturom BiH (predstavnici BiH, entiteta, kantona i BDBiH), te u skladu sa statutima, pravilnicima i procedurama tih tijela kao i zakonskim nadležnostima.

Član 88.
(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 53/09).

Član 89.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-24-1/14
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Predstavničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, s. r.	Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 67. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 28. svibnja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. lipnja 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet Zakona)

Ovim Zakonom propisuju se:

a) mjere, radnje i postupci u financijskom i nefinancijskom sektoru koji se poduzimaju u cilju sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja teorističkih aktivnosti;
b) obveznici provedbe mjera, radnji i postupaka koji su dužni postupati prema ovome Zakonu;
c) nadzor nad obveznicima u provedbi mjera, radnji i postupaka u financijskom i nefinancijskom poslovanju, koji se poduzima radi sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
d) zadatci i nadležnosti Financijsko-obavještajnog odjela Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljnjem tekstu: FOO);
e) međuinstitucionalna suradnja nadležnih tijela Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), Republike Srpske (u daljnjem tekstu: RS) Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BDBiH) i ostalih razina državnog ustrojstva BiH u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
f) međunarodna suradnja na području sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
g) zadatci, nadležnosti i postupci drugih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH;
h) ostali poslovi od značaja za razvoj sustava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 2.
(Definicije pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti)

U smislu ovoga Zakona, definicije termina utvrđuju se kako slijedi:

a) *pranje novca* podrazumijeva:
   1) zamjenu ili prijenos imovine ako je ta imovina stečena kriminalnim radnjama, a s ciljem prikrivanja ili zataškavanja nezakonitog podrijetla imovine ili pružanja pomoći nekoj osobi koja je umiješana u takve aktivnosti radi izbjegavanja zakonskih posljedica počinjenih radnji,
   2) prikrivanje ili zataškavanje prave prirode, mjesta podrijetla, raspolaganja, kretanja, prava na ili vlasništva nad imovinom ako je ta imovina stečena kriminalnim radnjama ili činom sudjelovanja u takvim radnjama,
   3) stjecanje, posjedovanje ili korištenje imovine stečene kriminalnim radnjama ili činom sudjelovanja u takvim radnjama,
   4) sudjelovanje ili udruživanje radi činjenja, pokušaja činjenja odnosno pomaganja, poticanja, olakšavanja ili davanja savjeta pri činjenju bilo koje od navedenih radnji,
   5) svrha, znanje, namjera potrebni kao elementi radnje pranja novca mogu se zaključiti na osnovi objektivnih i činjeničnih okolnosti;
b) *pranjem novca* smatra će se i to kada su radnje kojima je stečena imovina, koja se pere, počinjene na teritoriju druge zemlje;
c) *financiranje terorističkih aktivnosti* podrazumijeva:
   1) osiguravanje ili prikupljanje sredstava na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da budu upotrijebljena ili sa znanjem da će ih upotrijebiti, u cijelosti ili djelomično, terorist pojedinac i/ili teroristička organizacija za izvođenje terorističkih radnji,
   2) pod financiranjem terorističkih aktivnosti smatra se i podstrekivanje i pomaganje u osiguravanju i prikupljanju imovine, bez obzira na to je li je teroristička radnja izvedena i je li imovina korištena za izvođenje terorističke radnje;
d) *teroristička radnja* podrazumijeva neku od sljedećih namjernih radnji koja, s obzirom na svoju prirodu ili kontekst, može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju, s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja tijela vlasti

u BiH, vlade druge zemlje ili međunarodne organizacije da nešto učini ili ne učini, ili s ciljem ozbiljne destabilizacije ili uništavanja temeljnih političkih, ustavnih, gospodarskih ili društvenih struktura u BiH, druge zemlje ili međunarodne organizacije:

1) napad na život osobe koji može uzrokovati njezinu smrt,
2) napad na fizički integritet osoba,
3) protupravno zatvaranje, držanje zatvorenom ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja druge osobe, kako bi nju ili nekoga drugoga prisilili da nešto učini, ne učini ili trpi (otmica) ili uzimanje talaca,
4) nanošenje velike štete objektima u BiH, vladi druge zemlje ili javnim objektima, transportnom sustavu, infrastrukturnim objektima, uključujući informacijski sustav, fiksnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, javnom mjestu ili privatnoj imovini, za koju je vjerojatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne gospodarske štete,
5) otmica zrakoplova, broda ili drugog sredstva javnog prometa ili za prijevoz roba,
6) proizvodnja, posjedovanje, stjecanje, prijevoz, opskrba, korištenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja ili radioaktivnog materijala, kao i istraživanje i razvoj biološkog i kemijskog oružja ili radioaktivnog materijala,
7) ispuštanje opasnih tvari ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s posljedicom ugrožavanja ljudskih života,
8) ometanje ili zaustavljanje opskrbe vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursima s posljedicom ugrožavanja ljudskih života,
9) prijetnja počinjenjem nekog djela iz alineja od 1) do 8) ove točke;

e) *terorist* je osoba koja sama ili s drugim osobama:
1) s namjerom, neposredno ili posredno, izvede ili pokuša izvesti terorističku radnju;
2) podstrekava ili pomaže u izvođenju terorističke radnje;
3) s namjerom ili sa saznanjem o namjeri skupine osoba da izvede terorističku radnju, doprinese, odnosno doprinosi izvođenju terorističke radnje;

f) *teroristička organizacija* je organizirana skupina osoba koja:
1) s namjerom, neposredno ili posredno, izvede ili pokuša izvesti terorističku radnju,
2) podstrekava ili pomaže u izvođeenju terorističkih radnji ili u pokušaju izvođenja terorističke radnje,
3) s namjerom ili sa saznanjem o namjeri skupine osoba da izvede terorističku radnju, doprinese, odnosno doprinosi izvođenju terorističke radnje ili pokušaju izvođenja terorističke radnje.

Članak 3.

(Definicije ostalih pojmova)

Definicije ostalih pojmova u smislu ovoga Zakona su:

a) *transakcija* jest bilo kakvo primanje, davanje, čuvanje, razmjena, prijenos, raspolaganje ili drugo rukovanje novcem ili imovinom obveznika, uključujući i gotovinsku transakciju;

b) *sumnjiva transakcija* jest svaka transakcija za koju obveznik ili nadležno tijelo procijeni da u vezi s transakcijom ili osobom koja obavlja transakciju postoje opravdani razlozi za sumnju ili sumnja na počinjenje kaznenog djela pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti, odnosno da transakcija uključuje sredstva koja su proizašla iz nezakonitih aktivnosti;

c) *gotovinska transakcija* jest svaka transakcija pri kojoj obveznik fizički prima ili daje gotovinu klijentu;

d) *povezane transakcije* su dvije ili više transakcija koje potječu s ili su usmjerene na račun ili na pravnu ili fizičku osobu, pri čemu je iznos pojedinačnih transakcija ispod iznosa potrebnog za identifikaciju i izvješćivanje prema odredbama ovoga Zakona, ali koje zajedno prekoračuju iznos iz članka 6. ovoga Zakona i mogu se smatrati međusobno povezanima zbog razdoblja u kojemu su obavljene, zbog primatelja ili nalogodavatelja transakcije, načina izvršenja transakcija, razloga zbog kojega su transakcije izvršene ili drugih čimbenika na temelju kojih se transakcije mogu smatrati povezanima;

e) *imovina* su sva sredstva, materijalna ili nematerijalna, bilo da se sastoji u predmetima ili pravima, pokretna ili nepokretna, te isprave ili instrumenti u bilo kojem obliku, uključujući elektronički ili digitalni, kojima se dokazuje vlasništvo ili pravo vlasništva nad imovinom uključujući, ali ne i samo, bankarske kredite, putničke čekove, bankarske čekove, novčane naloge, udjele, vrijednosnice, obveznice, mjenice i kreditna pisma;

f) *naznaka vrijednosti u konvertibilnim markama* (*KM*) također se odnosi i na odgovarajuću vrijednost u bilo kojoj stranoj valuti prema važećem službenom tečaju u vrijeme transakcije;

g) *gotovina* podrazumijeva novčanice i kovani novac koji je u opticaju kao zakonsko sredstvo plaćanja u BiH, kao i ostala platežna sredstva (putnički čekovi, osobni čekovi, bankovni čekovi, poštanske doznake, te ostala platežna sredstva u takvom obliku da se titular mijenja po uručenju);

h) *predikatno kazneno djelo* jest kazneno djelo čijim je počinjenjem pribavljena imovina koja je predmetom kaznenog djela pranja novca;

i) *rizik pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti* jest rizik da će klijent iskoristiti financijski sustav ili djelatnost obveznika za počinjenje kaznenih djela pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija, usluga ili proizvod biti izravno ili neizravno upotrijebljeni za spomenuta kaznena djela;

j) *poslovni odnos* jest svaki poslovni ili drugi ugovorni odnos koji obveznik uspostavi ili sklopi s klijentom i povezan je s obavljanjem djelatnosti obveznika;

k) *korespondentni odnos* jest odnos između domaće banke ili kreditne institucije i strane banke ili kreditne institucije odnosno druge institucije koji nastaje otvaranjem računa strane institucije kod domaće banke ili kreditne institucije, kao i kada domaća banka ili kreditna institucija otvara račun kod strane kreditne institucije;

l) *fiktivna banka (shell bank)* je strana kreditna ili druga institucija koja se bavi istom djelatnošću registriranom u zemlji u kojoj ne obavlja svoju djelatnost i koja nije povezana s financijskom grupom koja podliježe nadzoru radi otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;

m) *osoba koja pruža poduzetničke usluge (trust)* jest svaka pravna ili fizička osoba koja kao svoju poslovnu djelatnost za treće osobe obavlja neku od sljedećih usluga:
   1) osniva pravnu osobu,
   2) obavlja funkciju predsjednika ili člana uprave ili drugoj osobi omogućava obavljanje funkcije predsjednika ili člana uprave, poslovođe ili ortaka, a pritom se ne radi o stvarnom obavljanju poslovodne funkcije, odnosno ta osoba ne preuzima poslovni rizik u vezi s kapitalnim ulogom u pravnoj osobi u kojoj je formalno član ili partner,
   3) pravnoj osobi osigurava registrirano sjedište ili iznajmljuje poslovnu poštansku ili administrativnu adresu i druge s tim povezane usluge,
   4) obavlja funkciju ili drugoj osobi omogućava da obavlja funkciju upravitelja ustanove, fonda ili druge slične strane pravne osobe koja prima, upravlja ili dijeli imovinska sredstva za određenu namjenu, pri čemu su iz definicije isključena društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima,
   5) koristi ili drugoj osobi omogućava korištenje tuđih dionica radi ostvarenja prava glasa, osim ako se radi o društvu čijim se financijskim instumentima trguje na burzi ili drugom uređenom javnom tržištu za koje, sukladno međunarodnim standardima, vrijede zahtjevi za objavljivanje podataka;

n) *stvarni vlasnik klijenta* je:
   1) stvarni vlasnik klijenta i/ili fizička osoba u čije se ime obavlja transakcija ili aktivnost,
   2) stvarni vlasnik gospodarskog društva, odnosno druge pravne osobe jest:
      - fizička osoba koja je, posredno ili neposredno, vlasnik 20% ili više poslovnog udjela, dionica, prava glasa ili drugih prava, na temelju kojih sudjeluje u upravljanju pravnom osobom, odnosno sudjeluje u kapitalu pravne osobe s 20% ili više udjela ili ima dominantan položaj u upravljanju imovinom pravne osobe,
      - fizička osoba koja gospodarskom društvu posredno osigura ili osigurava sredstva i po toj osnovi ima pravo bitno utjecati na donošenje odluka upravljačkog tijela gospodarskog društva prilikom odlučivanja o financiranju i poslovanju,
   3) stvarni vlasnik strane pravne osobe koja prima, upravlja ili raspodjeljuje imovinu za određenu namjenu jest:
      - fizička osoba koja je posredni ili neposredni korisnik više od 20% imovine koja je predmetom upravljanja, pod uvjetom da su budući korisnici određeni,
      - fizička osoba ili skupina osoba u čijem je interesu osnovana ili posluje strana pravna osoba, pod uvjetom da je ta osoba ili skupina osoba odrediva,
      - fizička osoba koja posredno ili neposredno neograničeno upravlja s više od 20% imovine stranom pravnom osobom;

o) *neprofitne organizacije* su udruge, ustanove, zaklade, zavodi i vjerske zajednice koje su osnovane sukladno zakonu i koje se bave djelatnošću kojom se ne ostvaruje dobit;

p) *factoring* je otkup potraživanja s regresom ili bez njega;

r) *forfaiting* je izvozno financiranje na temelju otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja, osiguranih financijskim instrumentom;

s) *strana pravna osoba* jest pravna osoba čije je sjedište izvan BiH;

t) *politički i javno eksponirane osobe*, strane i domaće, u smislu ovoga Zakona, jesu sve fizičke osobe kojima je povjerena ili su im bile povjerene istaknute javne funkcije u prethodnoj godini, uključujući najbliže članove obitelji i bliže suradnike;

u) *strana politički eksponirana osoba* jest fizička osoba koja ima ili je imala povjerenu istaknutu javnu funkciju:
   1) šef države, premijer, ministri, njihovi zamjenici i pomoćnici,
   2) izabrani predstavnici u zakonodavnim tijelima,
   3) suci vrhovnog i ustavnog suda i drugih visokih sudbenih ustanova,
   4) članovi revizije i odbora guvernera središnje banke,
   5) veleposlanici i visoki časnici oružanih snaga BiH,
   6) članovi upravnih i nadzornih odbora te direktori poduzeća u većinskom državnom vlasništvu;

v) *domaća politički ili javno eksponirana osoba* jest fizička osoba koja ima ili je imala povjerenu istaknutu javnu funkciju:
   1) članovi Predsjedništva BiH, predsjedatelj Vijeća ministara BiH, ministri i zamjenici ministara i rukovedeći državni službenici,
   2) predsjednici, zamjenici, predsjednici vlada, ministri i njihovi zamjenici ili pomoćnici na razini FBiH, RS-a i BDBiH i kantona, te gradonačelnici odnosno načelnici općina,
   3) izabrani predstavnici u zakonodavnim tijelima na razini BiH, RS-a, FBiH i BDBiH i kantona;
   4) članovi predsjedništva stranaka,
   5) suci ustavnih sudova BiH, FBiH i RS-a, suci vrhovnih sudova RS-a i FBiH, suci Apelacijskog suda BDBiH, suci Suda BiH i članovi VSTV-a,
   6) glavni tužitelj i tužitelji Tužiteljstva BiH, glavni tužitelj i tužitelji tužiteljstva RS, FbiH, BDBiH i kantona,
   7) članovi upravnog odbora, guverner i zamjenici guvernera centralne banke BiH;
   8) diplomatski predstavnici (ambasadori i konzuli),
   9) članovi Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH,
   10) članovi upravnih i nadzornih odbora te direktori poduzeća u većinskom vlasništvu države, entiteta ili BDBiH;

z) *najbliži članovi obitelji* osoba iz toč. u) i v) ovoga članka su: bračni i izvanbračni supružnici, roditelji, braća i sestre, djeca i njihovi supružnici;

aa) *bliži suradnici osoba* iz toč. u) i v) ovoga članka su sve fizičke osobe koje sudjeluju u dobiti od imovine ili u poslovnoj vezi ili su na bilo koji način povezani s poslom;

bb) *osobna identifikacijska isprava* jest svaka javna isprava s fotografijom koju izdaje nadležo domaće ili strano tijelo, a u svrhu identifikacije osobe;

cc) *nadležna tijela* su sva javna tijela na svim razinama vlasti u BiH s određenim odgovornostima u borbi protiv pranja novca i/ili financiranja terorističkih aktivnosti, točnije: FOO, tijela koja imaju obavještajnu funkciju ili funkciju istrage i/ili progona pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorističkih aktivnosti i/ili privremenog oduzimanja/zamrzavanja i trajnog oduzimanja; tijela koja nadziru i izvješćuju o prekograničnom prijenosu novca, novčanih instrumenata i drugih vrijednosti preko granice i tijela s nadzornim ovlastima u pogledu usklađenosti financijskog i nefinancijskog sektora sa zakonskim propisima u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;

dd) *strana financijsko-obavještajna jedinica* jest središnje nacionalno tijelo za primanje, analizu i prosljeđivanje informacija, podataka i dokumentacije o sumnjivim transakcijama u vezi s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti.

Članak 4.

(Obveznici provedbe mjera)

Mjere za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, sukladno ovome Zakonu, provode sljedeći obveznici:

a) banke.
b) osiguravajuća društva i društva za posredovanje u osiguranju koja imaju dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja,
c) *leasing* društva,
d) mikrokreditne organizacije,
e) ovlašteni posrednici koji trguju financijskim instrumentima, devizama, razmjenom, kamatnim stopama, indeksnim instrumentima, prenosivim vrijednosnicama i robnim ročnicama (*futures*),
f) društva koja se bave elektroničkim prijenosom novca,
g) investicijska i mirovinska društva i fondovi, neovisno o pravnom obliku,
h) pošte,
i) kasina, kockarnice i drugi organizatori igara na sreću i posebnih lutrija, a naročito kladioničkih igara, igara na sreću na automatima i igara na sreću na internetu i drugim telekomunikacijskim sredstvima,
j) mjenjačnice,
k) zalagaonice,
l) osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti:
   1) notari (javni bilježnici),
   2) odvjetnici,
   3) računovođe,
   4) revizori,
   5) pravne i fizičke osobe koje obavljaju računovodstvene i usluge poreznog savjetovanja,
m) agencije za nekretnine,
n) pravne i fizičke osobe koje se bave sljedećim poslovima:
   1) primanjem i/ili raspodjelom novca ili imovine u humanitarne, dobrotvorne, vjerske, obrazovne ili socijalne svrhe,
   2) prijenosom novca ili vrijednosti,
   3) *factoringom*,
   4) *forfeitingom*,
   5) čuvanjem, investiranjem, održavanjem, upravljanjem ili davanjem savjeta u vezi s upravljanjem imovinom trećih osoba,
   6) izdavanjem, upravljanjem i poslovanjem s platnim i kreditnim karticama i drugim sredstvima plaćanja,
   7) izdavanjem financijskih garancija i drugih jamstava i obveza,
   8) davanjem zajmova, kreditiranjem, nuđenjem i posredovanjem u pregovorima o zajmovima,
   9) organiziranjem i vođenjem dražbi,
   10) prometom plemenitih metala i dragulja i njihovih proizvoda,
   11) trgovina umjetničkim predmetima, plovilima, vozilima i letjelicama,
   12) osobe iz članka 3. točka m) ovoga Zakona;
o) agencije za privatizaciju.

POGLAVLJE II. ZADATCI I OBVEZE OBVEZNIKA

Članak 5.

(Procjena rizika)

(1) Obveznik je dužan izraditi procjenu rizika kojom utvrđuje stupanj rizičnosti skupina klijenata ili pojedinog klijenta, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda u vezi s mogućnošću zlouporabe u svrhe pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Procjena iz stavka (1) ovoga članka priprema se sukladno smjernicama o procjeni rizika koje utvrđuju FOO i nadležna nadzorna tijela, sukladno donesenim podzakonskim aktima kojima se utvrđuju bliži kriteriji za izradu smjernica (tip obveznika, opseg i vrsta poslova, vrsta klijenata odnosno proizvoda i slično), kao i vrsta transakcija za koje je, zbog nepostojanja rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, potrebno obaviti pojednostavljenu identifikaciju klijenta u smislu ovoga Zakona.

Članak 6.

(Identifikacija i praćenje klijenta)

(1) Obveznik je dužan poduzeti mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom:
   a) uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom;
   b) obavljanja transakcije u iznosu od 30.000 KM ili višem, bez obzira na to je li transakcija obavljena u jednoj operaciji ili u nekoliko evidentno povezanih transakcija;
   c) postojanja sumnje u vjerodostojnost i primjerenost prethodno dobivenih informacija o klijentu ili stvarnom vlasniku;
   d) postojanja sumnje u pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u pogledu transakcije ili klijenta, bez obzira na iznos transakcije.

(2) Prilikom transakcije iz stavka (1) točke b) ovoga članka koja se obavlja na osnovi prethodno uspostavljenog poslovnog odnosa kod obveznika, obveznik će u sklopu mjera identifikacije i praćenja samo provjeriti identitet klijenta odnosno osoba koje obavljaju transakciju, te prikupiti njemu nedostajuće podatke iz članka 7. ovoga Zakona.

Članak 7.

(Elementi identifikacije i praćenja)

(1) Ako nije drukčije propisano ovim Zakonom, mjere identifikacije i praćenja podrazumijevaju:
   a) utvrđivanje identiteta klijenta i provjeru njegova identiteta na osnovi isprava, podataka ili informacija dobivenih od pouzdanih i neovisnih izvora;
   b) utvrđivanje stvarnog vlasnika;
   c) dobivanje podataka o svrsi i namjeni prirode poslovnog odnosa ili transakcije, kao i drugih podataka propisanih ovim Zakonom;

d) stalno praćenje poslovnih odnosa, uključujući i kontroliranje transakcija za vrijeme poslovnog odnosa kako bi se osigurala sukladnost transakcija koje se obavljaju sa saznanjima obveznika o klijentu, poslovnom profilu i rizičnosti te, po potrebi, izvoru sredstava i osiguranje ažuriranja dokumentacije, podataka ili informacija koje se vode.

(2) Obveznik će svojim internim aktom utvrditi procedure provođenja mjera iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 8.

(Odbijanje poslovnog odnosa i obavljanja transakcije)

(1) Obveznik koji ne može provesti mjere iz članka 7. stavka (1) toč. a), b) i c) ovoga Zakona ne smije uspostaviti poslovni odnos ili obaviti transakciju, odnosno mora prekinuti već uspostavljeni poslovni odnos.

(2) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka, obveznik će obavijestiti FOO o odbijanju ili prekidu poslovnog odnosa i odbijanju obavljanja transakcije i dostaviti FOO-u sve dotad prikupljene podatke o klijentu ili transakciji sukladno čl. 38. i 39. ovoga Zakona.

Članak 9.

(Filijale, podružnice i druge organizacijske jedinice obveznika)

(1) Obveznici su dužni potpuno provoditi odredbe ovoga Zakona u istom opsegu u svome sjedištu, u svim filijalama i podružnicama i drugim organizacijskim jedinicama u zemlji i u svim filijalama i podružnicama ili drugim organizacijskim jedinicama u inozemstvu ako je to dopušteno zakonima i propisima te zemlje.

(2) U slučaju kada se minimalni zahtjevi u pogledu sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti propisani ovim Zakonom i zakonom i propisima strane zemlje u kojoj se nalazi filijala, podružnica i druga organizacijska jedinica obveznika razlikuju, filijala, podružnica i druga organizacijska jedinica obveznika treba primjenjivati ili ovaj Zakon ili zakone i propise strane zemlje, ovisno o tome kojim se propisima osigurava viši standard sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, do mjere do koje je to dopušteno zakonima i propisima te strane zemlje.

(3) Ako propisima strane zemlje nije dopuštena provedba radnji i mjera za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u opsegu propisanom ovim Zakonom, obveznik je dužan o tome odmah obavijestiti FOO i donijeti odgovarajuće mjere za otklanjanje rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(4) Obveznici su dužni provoditi pojačane mjere identifikacije i praćenja u filijalama i podružnicama i drugim organizacijskim jedinicama u inozemstvu, a naročito u zemljama koje ne primjenjuju međunarodno prihvaćene strandarde iz područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ili to čine u nedovoljnoj mjeri, onoliko koliko je to dozvoljeno zakonima i propisima stranih zemalja.

Članak 10.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta fizičke osobe)

(1) Za klijenta koji je fizička osoba i njezinog zakonskog zastupnika te klijenta koji je poduzetnik ili osoba koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću obveznik utvrđuje i provjerava njegov identitet prikupljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u važeću identifikacijsku ispravu klijenta u njegovoj nazočnosti.

(2) Ako uvidom u važeću identifikacijsku ispravu obveznik ne može prikupiti sve propisane podatke, nedostajući podatci prikupljaju se iz drugih važećih javnih isprava koje podnosi klijent, odnosno neposredno od klijenta ili na drugi način.

Članak 11.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta pravne osobe)

(1) Identitet klijenta koji je pravna osoba obveznik utvrđuje i provjerava prikupljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u izvornik ili ovjerenu presliku dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koju mu, u ime pravne osobe, dostavi zakonski zastupnik ili punomoćnik pravne osobe.

(2) Dokumentacija iz stavka (1) ovoga članka prilikom podnošenja obvezniku mora biti ažurirana i točna i odražavati stvarno stanje klijenta.

(3) Obveznik može utvrditi i provjeriti identitet pravne osobe prikupljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona neposrednim uvidom u sudski ili drugi javni registar. Na izvatku iz registra u koji je ostvaren uvid obveznik, u obliku bilješke, upisuje datum i vrijeme te ime i prezime osobe koja je ostvarila uvid. Obveznik čuva izvadak iz registra sukladno odredbama ovoga Zakona koje se odnose na zaštitu i čuvanje podataka.

(4) Ostale podatke iz članka 7. ovoga Zakona, osim podataka o stvarnom vlasniku, obveznik prikuplja uvidom u izvornike ili ovjerene preslike isprava i drugu poslovnu dokumentaciju. Ako iz tih isprava i dokumentacije nije moguće prikupiti sve podatke iz članka 7. ovoga Zakona, nedostajuće podatke, osim podataka o stvarnom vlasniku, obveznik prikuplja neposredno od zakonskoga zastupnika ili punomoćnika.

(5) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta pravne osobe obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka ili vjerodostojnost isprava i druge poslovne dokumentacije iz koje su uzimani podatci, mora od zakonskog zastupnika ili punomoćnika prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije tražiti i njegovu pisanu izjavu.

(6) Ako je klijent strana pravna osoba koja obavlja djelatnost u BiH putem svoje poslovne jedinice - podružnice ili filijale, obveznik utvrđuje i provjerava identitet strane pravne osobe i njezine podružnice.

(7) Ako strana pravna osoba, s iznimkom međunarodnih vladinih organizacija, obavlja transakcije, obveznik je dužan najmanje jednom godišnje obaviti ponovnu identifikaciju pribavljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona i nove punomoći iz članka 13. ovoga Zakona.

Članak 12.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta zastupnika pravne osobe)

(1) Obveznik utvrđuje i provjerava identitet zakonskog zastupnika pravne osobe prikupljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u važeću identifikacijsku ispravu zakonskog zastupnika u njegovoj nazočnosti. Ako iz te isprave nije moguće prikupiti sve propisane podatke, nedostajući podatci prikupljaju se iz druge važeće javne isprave koju predloži klijent, odnosno dostavi zakonski zastupnik.

(2) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta zakonskog zastupnika obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka, mora tražiti i njegovu pisanu izjavu.

Članak 13.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta punomoćnika)

(1) Ako poslovni odnos u ime pravne osobe umjesto zakonskog zastupnika iz članka 12. ovoga Zakona uspostavlja punomoćnik, obveznik utvrđuje i provjerava identitet punomoćnika prikupljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u važeću identifikacijsku ispravu punomoćnika u njegovoj nazočnosti.

(2) Ako iz isprave iz stavka (1) ovoga članka nije moguće prikupiti sve propisane podatke, nedostajući podatci prikupljaju se iz druge važeće javne isprave koju podnese punomoćnik, odnosno neposredno od punomoćnika. Obveznik prikuplja podatke iz članka 12. ovoga Zakona o zakonskom zastupniku koji je, u ime pravne osobe, izdao punomoć na osnovi podataka iz ovjerene punomoći.

(3) Ako transakciju iz članka 6. ovoga Zakona u ime klijenta, koji je pravna osoba, fizička osoba, obrtnik ili osoba koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću, obavlja punomoćnik, obveznik utvrđuje i provjerava identitet punomoćnika prikupljanjem podataka iz članka 7. ovoga Zakona.

(4) Podatke iz članka 11. ovoga Zakona o klijentu koji je pravna osoba, a u čije ime nastupa punomoćnik, obveznik prikuplja na osnovi podataka iz ovjerene punomoći.

(5) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta punomoćnika obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka, mora tražiti i njegovu pisanu izjavu.

Članak 14.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta drugih pravnih osoba)

(1) Za udruge, zaklade i ostale pravne osobe koje ne obavljaju gospodarsku djelatnost, kao i za druge subjekte koji nemaju svojstvo pravne osobe, ali samostalno nastupaju u pravnom prometu, obveznik je dužan:
   a) utvrditi i provjeriti identitet osobe ovlaštene za zastupanje odnosno zastupnika;
   b) pribaviti punomoć za zastupanje;
   c prikupiti podatke iz članka 11. ovoga Zakona.

(2) Obveznik utvrđuje i provjerava identitet zastupnika iz stavka (1) ovoga članka prikupljanjem podataka iz članka 11. ovoga Zakona uvidom u važeću identifikacijsku ispravu zastupnika u njegovoj nazočnosti. Ako iz te isprave nije moguće prikupiti sve propisane podatke, nedostajući podatci pribavljaju se iz druge važeće javne isprave koju podnese zastupnik, odnosno neposredno od zastupnika.

(3) Podatke iz članka 11. ovoga Zakona o svakoj fizičkoj osobi koja je član udruge ili drugog subjekta iz stavka (1) ovoga članka obveznik prikuplja iz punomoći za zastupanje koju mu podnese zastupnik. Ako iz te punomoći nije moguće prikupiti sve podatke iz članka 11. ovoga Zakona, nedostajući podatci prikupljaju se neposredno od zastupnika.

(4) Ako pri utvrđivanju i provjeri identiteta osobe iz stavka (1) ovoga članka obveznik posumnja u istinitost prikupljenih podataka ili vjerodostojnost isprava iz kojih su uzeti podatci, prije uspostave poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije mora tražiti i pisanu izjavu zastupnika.

Članak 15.

(Specifični slučajevi koji se odnose na određivanje i utvrđivanje identiteta klijenta)

(1) Obveznik koji obavlja djelatnost čuvanja u sefovima mora utvrditi i provjeriti identitet klijenta prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom po osnovi izdavanja sefa u zakup. Identitet klijenta mora biti utvrđen i provjeren i prilikom svakog pristupa klijenta sefu.

(2) Pri utvrđivanju i provjeri identiteta klijenta, na temelju stavka (1) ovog članka, obveznik prikuplja podatke iz članka 7. ovoga Zakona.

(3) Odredbe ovoga članka u vezi s obvezom provjere identiteta klijenta prilikom pristupa sefu odnose se na svaku fizičku osobu koja stvarno pristupi sefu, bez obzira na to je li ona korisnik sefa prema ugovoru o sefu, odnosno njegov zakonski zastupnik ili punomoćnik.

(4) Osiguravajuće društvo i druga pravna i fizička osoba koja se bavi posredovanjem pri prodaji polica životnog osiguranja poduzima mjere identifikacije i praćenja klijenta u poslovima osiguranja života u slučajevima kada ukupni iznos pojedinačne rate ili nekoliko rata premije koje trebaju biti plaćene u roku od jedne godine iznosi ili prelazi iznos od 2.000 KM, ili ako isplata jedne premije iznosi ili prelazi iznos od 5.000 KM. Mjere identifikacije i praćenja također se poduzimaju i kada pojedinačna rata ili nekoliko rata premije koje trebaju biti isplaćene u roku od jedne godine rastu do ili iznad iznosa od 2.000 KM.

(5) Osiguravajuće društvo i druga pravna i fizička osoba koja se bavi posredovanjem pri prodaji polica osiguranja poduzima mjere identifikacije i praćenja klijenta i u poslovima mirovinskog osiguranja ako je policu osiguranja moguće prenijeti ili je koristiti kao kolateral za podizanje zajma ili kredita.

(6) Pravne ili fizičke osobe koje obavljaju poslove u vezi s organiziranjem ili vođenjem javnih prodaja ili trgovine umjetničkim predmetima, plovilima, vozilima ili letjelicama moraju utvrditi i provjeriti identitet klijenta prilikom gotovinske transakcije ili prilikom više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje iznose ili premašuju vrijednost od 30.000 KM.

(7) Kasina, kockarnice i drugi organizatori igara na sreću i posebnih lutrija dužni su utvrditi i provjeriti identitet svakog sudionika u igri koji obavlja transakciju u iznosu od ili preko 4.000 KM.

(8) Kasina će obaviti identifikaciju stranaka odmah pri njihovu ulasku, bez obzira na iznos kockarskih žetona koje su kupili.

(9) Obveznik obavlja identifikaciju imatelja bankovne knjižice pri svakoj transakciji koja se obavlja na osnovi knjižice.

(10) Pravne i fizičke osobe koje se bave prometom plemenitih metala, dragulja i njihovih proizvoda obavit će identifikaciju prodavatelja pri svakom otkupu.

Članak 16.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika)

(1) S ciljem utvrđivanja identiteta stvarnog vlasnika klijenta koji je gospodarsko društvo ili druga pravna osoba, predstavništvo, podružnica ili filijala ili drugi subjekt domaćeg i stranog prava, obveznik će prikupiti podatke iz članka 54. stavka (1) točke m) ovoga Zakona uvidom u izvornike i ovjerene preslike dokumentacije iz sudskog registra ili drugog javnog registra, koja mora biti ažurirana i točna i odražavati stvarno stanje klijenta. Obveznik može dobiti te podatke izravnim uvidom u sudski ili drugi javni registar, postupajući sukladno odredbama članka 11. stavka (3) ovoga Zakona.

(2) Ako se ne mogu dobiti svi podatci o stvarnom vlasniku iz sudskog ili drugog javnog registra, obveznik će prikupiti nedostajuće podatke pregledom izvornika ili ovjerenih preslika dokumenata i poslovnih evidencija koje je priložio zakonski zastupnik ili punomoćnik. Kad obveznik iz objektivnih razloga ne može dobiti podatke na način propisan ovim člankom, dobit će ih iz pisane izjave pravnog zastupnika ili njegove ovlaštene osobe.

(3) Obveznik mora prikupiti podatke o konačnim stvarnim vlasnicima klijenta iz stavka (1) ovoga članka. Prikupljene podatke obveznik provjerava na način koji mu omogućuje poznavanje strukture vlasništva i nadzor klijenta u stupnju koji, ovisno o procjeni rizika, odgovara kriteriju zadovoljavajućeg poznavanja stvarnih vlasnika.

Članak 17.
(Treća osoba)

(1) Treće osobe, u smislu ovoga Zakona, jesu organizacije navedene u članku 4. toč. a), b), c), d), e) i l) alineji 4) ovoga Zakona.
(2) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH i uz prethodno obavljene konzultacije s FOO-om, može pravilnikom odobriti organizacijama iz stavka (1) ovoga članka sa sjedištem u zemlji koja se nalazi na listi zemalja propisanoj člankom 85. stavak (4) ovoga Zakona obavljanje poslova treće osobe.
(3) Treće osobe iz stavka (1) ovoga članka neće uključivati davatelje usluga vanjskog izvora (*outsourcing*) i agente.
(4) Bez obzira na stavak (1) ovoga članka, obveznik se ne može pouzdati u treće osobe pri provođenju procedure identifikacije i praćenja klijenta ako je klijent:
   a) strana pravna osoba koja se ne bavi ili ne može baviti trgovinom, proizvodnjom ili drugom aktivnošću u zemlji na čijem području ima sjedište;
   b) fiducijarna ili druga slična strana pravna osoba s nepoznatim ili skrivenim vlasnicima ili menadžerima.

Članak 18.
(Identifikacija i praćenje klijenata putem trećih osoba)

(1) Obveznik može, pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima donesenim sukladno ovome Zakonu, pri uspostavljanju poslovnog odnosa s klijentom povjeriti trećoj osobi utvrđivanje i provjeru identiteta klijenta, utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika klijenta i prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije.
(2) Obveznik je dužan prethodno provjeriti ispunjava li treća osoba kojoj će povjeriti provođenje mjera identifikacije i praćenja klijenta uvjete propisane ovim Zakonom.
(3) Obveznik ne smije prihvatiti provođenje pojedinih radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta putem treće osobe ako je ta osoba utvrdila i provjerila identitet klijenta bez njegove nazočnosti.
(4) Povjeravanjem provedbe pojedinih radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta trećoj osobi obveznik se ne oslobađa odgovornosti za pravilno provođenje radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta sukladno ovome Zakonu. Konačnu odgovornost za provedbu mjera identifikacije i praćenja povjerenih trećoj osobi i dalje snosi obveznik.
(5) Treća osoba odgovorna je za ispunjavanje obveza iz ovoga Zakona, uključujući i odgovornost za čuvanje podataka i dokumentacije.

Članak 19.
(Pribavljanje podataka i dokumentacije od treće osobe)

(1) Treća osoba koja, sukladno odredbama ovoga Zakona, umjesto obveznika provede pojedine radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta dužna je obvezniku dostaviti pribavljene podatke o klijentu koji su obvezniku potrebni za uspostavu poslovnog odnosa prema ovome Zakonu.
(2) Treća osoba dužna je obvezniku, na njegov zahtjev, bez odgode dostaviti preslike isprava i druge dokumentacije na temelju kojih je provela radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta i pribavila tražene podatke o klijentu. Pribavljene preslike isprava i dokumentacije obveznik čuva sukladno ovome Zakonu.
(3) Ako obveznik posumnja u vjerodostojnost provedenih radnji i mjera identifikacije i praćenja klijenta odnosno identifikacijske dokumentacije, ili u istinitost pribavljenih podataka o klijentu, zahtjevat će od treće osobe da dostavi pismenu izjavu o vjerodostojnosti provedene radnje ili mjere identifikacije i praćenja klijenta i istinitosti pribavljenih podataka o klijentu.

Članak 20.
(Zabrana uspostave poslovnog odnosa)

Obveznik ne smije uspostaviti poslovni odnos ako:
a) je radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta provela osoba koja nije treća osoba iz članka 17. ovoga Zakona;
b) je treća osoba utvrdila i provjerila identitet klijenta bez njegove nazočnosti;
c) od treće osobe prethodno nije pribavio podatke iz članka 19. stavka (1) ovoga Zakona;
d) od treće osobe prethodno nije dobio preslike identifikacijskih isprava i druge dokumentacije o klijentu;
e) je posumnjao u vjerodostojnost provedene radnje i mjere identifikacije i praćenja klijenta ili istinitost pribavljenih podataka o klijentu, a nije dobio traženu pismenu izjavu iz članka 19. stavka (3) ovoga Zakona.

Članak 21.
(Redovito praćenje poslovnih aktivnosti klijenta)

(1) Obveznik prati poslovne aktivnosti koje poduzima klijent provodeći mjere identifikacije i praćenja uz primjenu načela *upoznaj svoga klijenta*, uključujući i podrijetlo sredstava koja se koriste u poslovnim operacijama.
(2) Praćenje poslovnih aktivnosti koje poduzima klijent posredstvom obveznika uključuje:
   a) određivanje poslovnih operacija klijenta sukladno svrsi i namjeni poslovnog odnosa uspostavljenog između klijenta i obveznika;
   b) praćenje i utvrđivanje poslovnih operacija klijenta sukladno opsegu njegovih poslova.
(3) Obveznik treba odrediti opseg i učestalost mjera navedenih u stavku (2) ovoga članka koje odgovaraju riziku pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti kojemu je izložen u obavljanju pojedinačnih transakcija ili poslovnih operacija pojedinačnog klijenta. Obveznik će procijeniti takav rizik sukladno članku 5. ovoga Zakona.
(4) Poslovi redovitog praćenja se ne mogu povjeriti trećoj osobi.

Članak 22.
(Oblici identifikacije i praćenja)

Pri identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenata obveznik može, ovisno o rizičnosti svakog pojedinog klijenta, primijeniti:
a) pojačanu identifikaciju i praćenje,
b) pojednostavljenu identifikaciju i praćenje.

Članak 23.
(Pojačana identifikacija i praćenje klijenta)

(1) Pojačane mjere identifikacije i praćenja, osim mjera iz članka 7. ovoga Zakona, uključuju i dodatne mjere koje su određene ovim Zakonom prilikom:
   a) uspostavljanja korespondentnog odnosa s bankom ili drugom sličnom kreditnom institucijom koja ima sjedište u stranoj zemlji koja nije na listi iz članka 85. stavka (4) ovoga Zakona;
   b) uspostavljanja poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije iz članka 6. ovoga Zakona s klijentom koji je politički i javno eksponirana osoba iz članka 27. ovoga Zakona;
   c) za slučaj kada klijent nije bio osobno nazočan utvrđivanju i provjeri identiteta za vrijeme provedbe mjera identifikacije i praćenja.
(2) Obveznik može primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja i u drugim slučajevima, kao i na postojeće klijente,

kada zbog prirode poslovnog odnosa, oblika i načina obavljanja transakcije, poslovnog profila klijenta ili zbog drugih okolnosti povezanih s klijentom, na osnovi procjene rizika iz članka 5. ovoga Zakona, postoji ili bi mogao postojati veliki rizik od pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 24.

(Korespondentni odnos s kreditnim institucijama sa sjedištem u inozemstvu)

(1) Prilikom uspostave korespodentnog poslovnog odnosa s bankom ili sličnom kreditnom institucijom sa sjedištem u stranoj zemlji koja nije na listi iz članka 85. stavka (4) ovoga Zakona, obveznik će primijeniti mjere navedene u članku 7. ovoga Zakona vezane uz proceduru identifikacije i praćenja klijenta i uz to prikupiti sljedeće podatke, informacije i dokumentaciju:
   a) podatke o izdavanju i roku važenja ovlaštenja za obavljanje bankarskih usluga, naziv i sjedište nadležnog tijela koje je izdalo ovlaštenje;
   b) opis provođenja internih procedura koje se tiču: otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, naročito identifikacije i praćenja klijenta, određivanja stvarnog vlasnika, podataka koji se tiču izvješća o sumnjivim transakcijama nadležnim tijelima, čuvanja izvješća, unutarnje kontrole i drugih procedura koje je usvojila banka ili slična kreditna institucija za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
   c) opis mjerodavnog zakonodavstva iz područja otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti koje se primjenjuje u zemlji u kojoj je banka ili druga slična kreditna institucija osnovana ili registrirana;
   d) pisanu izjavu da banka ili druga slična kreditna institucija ne posluje s fiktivnim bankama;
   e) pisanu izjavu da banka ili druga slična kreditna institucija nema uspostavljen ili ne ulazi u poslovni odnos s fiktivnim bankama;
   f) pisanu izjavu da banka ili slična kreditna institucija podliježe upravnom nadzoru u zemlji svoga sjedišta ili registracije i da, sukladno zakonodavstvu te zemlje, ima obvezu uskladiti svoje poslovanje sa zakonima i odredbama koji se tiču otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Zaposlenik obveznika koji uspostavlja odnos s korespondentnom bankom iz stavka (1) ovoga članka i provodi proceduru pojačane identifikacije i praćenja klijenta prikupit će sva pisana odobrenja od najvišeg vodstva obveznika prije ulaska u takav odnos, a ako je taj odnos uspostavljen, ne može se nastaviti bez pisanog odobrenja najvišeg vodstva u obvezniku.

(3) Obveznik će prikupiti sve podatke navedene u stavku (1) ovoga članka uvidom u javne ili druge dostupne registre ili pregledom dokumenata i poslovnih izvješća koje je priložila banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu.

(4) Obveznik neće ulaziti ili nastaviti korespondentnu vezu s bankom ili drugom sličnom kreditnom institucijom iz stavka (1) ovoga članka ako:
   a) podatci iz stavka (1) toč. a), b), d), e) i f) ovoga članka nisu unaprijed prikupljeni;
   b) zaposlenik obveznika nije dobio prethodno pisano odobrenje svog najvišeg vodstva obveznika za stupanje u korespondentni odnos;
   c) banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu ne primjenjuje sustav za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ili, sukladno zakonodavstvu zemlje u kojoj je osnovana ili registrirana, nije obvezna provoditi zakone i druge mejrodavne propise koji se tiču otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističih aktivnosti;
   d) banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu posluje kao fiktivna banka ili ulazi u korespondentne ili druge poslovne odnose i obavlja transakcije s fiktivnim bankama.

(5) Obveznik je dužan, u ugovoru na temelju kojega se uspostavlja korespondentni odnos, posebno utvrditi i dokumentirati obveze svake ugovorne stranke u vezi s otkrivanjem i sprječavanjem pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(6) Obveznik ne može uspostaviti korespondentni odnos sa stranom bankom ili sličnom kreditnom institucijom na temelju kojega ta institucija može koristiti račun kod obveznika tako što će svojim strankama omogućiti izravno korištenje tog računa.

Članak 25.

(Nova tehnološka postignuća)

(1) Obveznik je dužan obratiti posebnu pozornost na rizik od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti koji proizlazi iz primjene novih tehnoloških postignuća koja omogućavaju anonimnost klijenta (npr. elektroničko bankarstvo, uporaba bankomata, telefonsko bankarstvo i dr.).

(2) Obveznik je dužan uspostaviti procedure i poduzeti dodatne mjere kojima se otklanjaju rizici i sprječava zlouporaba novih tehnoloških postignuća u svrhu pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 26.

(Neuobičajene transakcije)

(1) Obveznik je dužan obratiti posebnu pozornost na transakcije koje karakteriziraju složenost i neuobičajeno visoki iznos, neuobičajeni način obavljanja, vrijednost ili povezanost transakcija koje nemaju ekonomsku ili pravno utemeljenu namjenu, odnosno nisu usuglašene ili su nerazmjerne uobičajenom odnosno očekivanom poslovanju stranke, kao i druge okolnosti povezane sa statusom ili drugim osobinama klijenta.

(2) Obveznik je dužan utvrditi osnovu i svrhu transakcija iz stavka (1) ovoga članka i ako ne utvrdi da se radi o sumnjivoj transakciji, o tome sastaviti službenu zabilješku u pisanom obliku, koju čuva sukladno zakonu.

Članak 27.

(Politički i javno eksponirane osobe)

(1) Obveznici će uspostaviti odgovarajuću proceduru radi određivanja je li klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta iz BiH ili inozemstva politički i javno eksponiran. Utvrditt će takve procedure u svome internom aktu, istodobno prateći smjernice FOO-a i tijela nadležnih za nadzor iz članka 80. ovoga Zakona.

(2) Kada je klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta koji ulazi u poslovni odnos ili obavlja transakciju ili ako je klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta u čije ime stupa u poslovni odnos ili obavlja transakciju politički i javno eksponirana osoba, obveznik će, uz mjere iz članka 23. ovoga Zakona, u sklopu procedure pojačane identifikacije i praćenja klijenta poduzeti sljedeće mjere:
   a) prikupiti podatke o izvoru sredstava i imovine koja jest ili će biti predmetom poslovnog odnosa ili

transakcije iz dokumenata i ostale dokumentacije koju je priložio klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta. Kada takvi podatci ne mogu biti prikupljeni na opisani način, obveznik će ih dobiti izravno iz pisane izjave klijenta;

b) zaposlenik obveznika koji provodi proceduru uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom i/ili stvarni vlasnik klijenta koji je politički i javno eksponirana osoba osigurat će pisano odobrenje najvišeg vodstva prije nego što uđe u takvu vrstu odnosa;

c) nakon što stupi u poslovni odnos, obveznik će pratiti transakcije i ostale poslovne aktivnosti politički i javno eksponirane osobe koje se obavljaju posredstvom obveznika putem procedure identifikacije i praćenja.

(3) Ako obveznik utvrdi da je klijent ili stvarni vlasnik klijenta postao politički eksponirana osoba za vrijeme poslovnog odnosa, primjenit će radnje i mjere iz stavka (2) ovoga članka, a za nastavak poslovnog odnosa s tom osobom pribavit će pismenu suglasnost najvišeg vodstva.

Članak 28.

(Određivanje i utvrđivanje identiteta bez fizičke nazočnosti klijenta)

(1) Kada klijent nije fizički nazočan u obvezniku pri određivanju i utvrđivanju identiteta, obveznik će, uz mjere iz članka 7. ovoga Zakona u sklopu procedure identifikacije i praćenja, poduzeti jednu ili više mjera navedenih u stavku (2) ovoga članka.

(2) Obveznik će pri utvrđivanju i provjeri identiteta provesti sljedeće mjere:

a) prikupiti dodatne isprave, podatke ili informacije na temelju kojih će provjeriti identitet klijenta;

b) dodatno provjeriti podnesene isprave ili ih dodatno potvrditi kod kreditne ili financijske institucije;

c) primijeniti mjeru kojom se prvo plaćanje u poslovnoj aktivnosti izvršava putem računa otvorenog u ime klijenta kod druge kreditne institucije.

(3) Nije dozvoljeno uspostaviti poslovni odnos bez nazočnosti klijenta, osim ako obveznik primjenjuje mjeru iz stavka (2) točke c) ovoga članka.

Članak 29.

(Pojednostavljena identifikacija i praćenje klijenta)

Procedura pojednostavljene identifikacije i praćenja klijenta moguća je ako je klijent:

a) tijelo i institucija u BiH, kao i institucija s javnim ovlastima;

b) banka, osiguravajuće društvo i druga pravna i fizička osoba koja se bavi posredovanjem pri prodaji polica osiguranja, te investicijska i mirovinska društva i fondovi, neovisno o pravnom obliku, sa sjedištem u BiH ili sjedištem ili središnjicom u zemljama koje su na listi iz članka 85. stavka (4) ovoga Zakona;

c) kojeg je obveznik svrstao u skupinu klijenata s niskom razinom rizika.

Članak 30.

(Prikupljanje i utvrđivanje podataka o klijentu u sklopu pojednostavljene procedure identifikacije i praćenja)

(1) Podatci o klijentu koji se pribavljaju i provjeravaju u sklopu pojednostavljene identifikacije i praćenja pri uspostavljanju poslovnog odnosa su:

a) naziv, adresa i sjedište pravne osobe koja uspostavlja poslovni odnos, odnosno pravne osobe za koju se uspostavlja poslovni odnos;

b) ime i prezime zakonskog zastupnika ili punomoćnika koji uspostavlja poslovni odnos za pravnu osobu;

c) namjena i pretpostavljena priroda poslovnog odnosa i datum uspostave poslovnog odnosa.

(2) Obveznik je dužan pribaviti podatke iz stavka (1) ovoga članka uvidom u izvornik ili ovjerenu presliku dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koju joj dostavi klijent, odnosno neposrednim uvidom u službeni javni registar.

(3) Ako nije moguće dobiti podatke na način propisan stavkom (2) ovoga članka, nedostajući podatci pribavljaju se iz izvornika ili ovjerenih preslika isprava i druge poslovne dokumentacije koju dostavlja klijent. Ako se podatci ne mogu dobiti ni na taj način, obveznik neposredno uzima pismenu izjavu od zakonskog zastupnika ili punomoćnika.

(4) Dokumentacija iz st. (2) i (3) ovoga članka mora biti ažurirana i točna i odražavati stvarno stanje klijenta.

Članak 31.

(Elektronički prijenos novca)

Kreditne i financijske institucije, uključujući društva koja se bave elektroničkim prijenosom novca (u daljnjem tekstu: davatelji usluga plaćanja i naplate), dužne su prikupiti točne i potpune podatke o uplatitelju i uključiti ih u obrazac ili poruku koja prati elektronički prijenos novčanih sredstava, poslanih ili primljenih u bilo kojoj valuti. Pritom ti podatci moraju pratiti prijenos sve vrijeme dok prolaze lanac plaćanja.

Članak 32.

(Podatci o nalogodavatelju elektroničkog transfera)

(1) Davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je prikupiti točne i potpune podatke o nalogodavatelju i uključiti ih u obrazac ili poruku koja prati elektronički transfer sredstava poslanih ili primljenih, bez obzira na valutu. Ti podatci moraju pratiti elektronički transfer tijekom cijelog puta u lancu plaćanja, bez obzira na to ima li posrednika u lancu plaćanja i bez obzira na njihov broj.

(2) Podatci iz stavka (1) ovog članka su:

a) ime i prezime nalogodavatelja elektroničkog transfera;

b) adresa nalogodavatelja elektroničkog transfera;

c) broj računa nalogodavatelja elektroničkog transfera ili jedinstvenu identifikacijsku oznaku.

(3) Ako je nemoguće prikupiti podatke o adresi nalogodavatelja elektroničkog transfera, davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je, umjesto podatka o adresi, prikupiti neke od sljedećih podataka:

a) jedinstveni matični broj ili drugi osobni identifikacijski broj;

b) mjesto i datum rođenja nalogodavatelja elektroničkog transfera.

Članak 33.

(Utvrđivanje i provjera identiteta nalogodavatelja pri elektroničkom transferu)

(1) Davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je u slučajevima kada se elektronički transfer obavlja bez otvaranja računa i kada transfer iznosi 2000 KM ili više, uz podatke iz članka 32. ovoga Zakona, utvrditi i provjeriti identitet nalogodavatelja elektroničkog transfera sukladno čl. od 10. do 14. ovoga Zakona.

(2) Sukladno članku 38. stavku (1) točki a) i stavku (2) ovoga Zakona, bez obzira na iznos elektroničkog transfera, davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je uvijek kada postoji sumnja da se radi o pranju novca ili financiranju terorističkih aktivnosti uz podatke iz članka 32. ovoga Zakona utvrditi i provjeriti identitet nalogodavatelja elektroničkog transfera sukladno čl. od 10. do 14. ovoga Zakona i obavijesti FOO-a.

(3) Ako elektronički transfer ne sadrži točne i potpune podatke o nalogodavatelju elektroničkog transfera, davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je u roku od tri dana od dana primitka transfera pribaviti nedostajuće podatke ili odbiti obavljanje tog transfera.

(4) Davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je razmotriti prekid poslovne suradnje s drugim davateljem usluge plaćanja i naplate koji učestalo ne ispunjava obveze iz članka 32. stavka (1) ovoga Zakona, s tim što ga prije prekida poslovnog odnosa mora upozoriti na to. Davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je obavijestiti FOO o prekidu suradnje.

(5) Davatelj usluge plaćanja i naplate dužan je razmotriti predstavlja li nedostatak točnih i potpunih podataka o nalogodavatelju elektroničkog transfera sumnju na to da se radi o pranju novca ili financiranju terorističkih aktivnosti i ako ne utvrdi da se radi o sumnjivoj transakciji, sastaviti službenu zabilješku u pisanom obliku o tome, koju čuva sukladno zakonu, te s obzirom na procijenjeni stupanj rizika razmotriti primjenu pojačane identifikacije i praćenja klijenta.

(6) Odredbe članka 32. ovoga Zakona i ovoga članka primjenjuju se bez obzira na to radi li se o elektroničkom transferu koji se obavlja u zemlji ili s inozemstvom, odnosno bez obzira na to obavljaju li ga domaći ili strani davatelji usluga plaćanja i naplate.

(7) Pri prikupljanju podataka iz članka 32. ovoga Zakona davatelji usluga plaćanja i naplate identificiraju uplatitelja koristeći važeću identifikacijsku ispravu, te vjerodostojne i pouzdane izvore dokumentacije.

Članak 34.

(Iznimke od obveze prikupljanja podataka o nalogodavatelju elektroničkog transfera)

(1) Davatelj usluge plaćanja i naplate nije dužan prikupiti podatke o nalogodavatelju elektroničkog transfera u sljedećim slučajevima:
   a) kada se elektronički transfer obavlja s računa otvorenog kod davatelja usluge plaćanja i naplate i ako su mjere poznavanja i praćenja klijenta već provedene sukladno ovome Zakonu;
   b) kada se koriste kreditne i debitne kartice, pod uvjetom:
      1) da nalogodavatelj elektroničkog transfera ima ugovor s davateljem usluge plaćanja i naplate na osnovi kojega može obaviti plaćanje robe i usluga,
      2) da prijenosi novčanih sredstava budu provedeni uz jedinstvenu identifikacijsku oznaku na osnovi koje se može utvrditi identitet nalogodavatelja elektroničkog transfera.
   c) kada su i nalogodavatelj i korisnik elektroničkog transfera davatelji usluge plaćanja i naplate i djeluju u svoje ime i za svoj račun.

POGLAVLJE III. OGRANIČENJA U POSLOVANJU S KLIJENTIMA

Članak 35.

(Zabrana korištenja skrivenih računa)

Obveznik neće otvoriti, izdati ili posjedovati skrivene račune, štedne knjižice ili štedne knjižice na donositelje ili druge proizvode koji omogućavaju, izravno ili neizravno, skrivanje klijentova identiteta.

Članak 36.

(Zabrana poslovanja s fiktivnim bankama)

Obveznik neće ulaziti ili nastavljati vezu korespondentnog bankarstva s korespondentnom bankom koja posluje ili može poslovati kao fiktivna banka ili druga slična kreditna institucija poznata po dopuštanju korištenja računa fiktivnih banaka.

Članak 37.

(Ograničenja u plaćanju gotovinom)

(1) Osobe koje nisu obveznici iz članka 4. ovoga Zakona, a koje obavljaju djelatnosti prodaje dobara i usluga u BiH, neće prihvatiti plaćanje u gotovini ako prelazi iznos od 30.000 KM od njihovih kupaca u prodaji pojedinačnih dobara i usluga. Pod osobama koje obavljaju djelatnost prodaje robe također se podrazumijevaju i pravne i fizičke osobe koje organiziraju ili provode dražbe koje se tiču umjetničkih djela, plemenitih metala ili dragulja ili sličnih proizvoda, te druge pravne ili fizičke osobe koje primaju gotovinu za robe i usluge.

(2) Ograničenje u plaćanju gotovinom iz stavka (1) ovoga članka primjenjuje se i kada se plaćanje obavlja u nekoliko povezanih transakcija gotovinom čija ukupna vrijednost prelazi 30.000 KM.

(3) Osobe koje nisu obveznici iz članka 4. ovoga Zakona, a koje obavljaju djelatnost prodaje dobara i usluga, primit će plaćanje navedeno u st. (1) i (2) ovoga članka od kupaca na svoj transakcijski račun, osim ako nekim drugim zakonom nije drukčije predviđeno.

POGLAVLJE IV. OBAVJEŠTAVANJE FOO-a O TRANSAKCIJAMA

Članak 38.

(Obavještavanje)

(1) Obveznik je dužan FOO-u dostaviti podatke iz članka 54. stavka (1) ovoga Zakona o:
   a) svakom pokušaju ili obavljenoj sumnjivoj transakciji i o svakom sumnjivom klijentu ili osobi;
   b) gotovinskoj transakciji čija vrijednost iznosi ili prelazi iznos od 30.000 KM;
   c) povezanim gotovinskim transakcijama čija ukupna vrijednost iznosi ili prelazi iznos od 30.000 KM.

(2) Kada obveznik prijavljuje sumnjivu transakciju, FOO-u dostavlja i podatke o tome da:
   a) transakcija, po svojim osobenostima povezanim sa statusom klijenta ili drugim osobenostima klijenta ili sredstava ili drugim osobenostima, očito odstupa od uobičajenih transakcija istog klijenta, te da odgovara potrebnom broju i vrsti pokazatelja koji upućuju na to postojanje razloga za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti;
   b) je transakcija usmjerena na izbjegavanje propisa kojima se uređuju mjere sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(3) Vijeće ministara BiH može podzakonskim aktom propisati uvjete pod kojima se od obveznika ne zahtijeva da FOO-u dostavi informacije o gotovinskim transakcijama određenog klijenta u iznosima jednakim ili višim od onih navedenih u stavku (1) toč. b) i c) ovoga članka.

Članak 39.

(Rokovi za obavještavanje o transakcijama)

(1) U slučajevima iz članka 38. stavka (1) točke a) ovoga Zakona, obveznik je dužan FOO-u dostaviti informacije, podatke i dokumentaciju odmah nakon javljanja sumnje, a po mogućnosti i prije obavljanja transakcije, navodeći vrijeme u kojemu se očekuje obavljanje transakcije.

(2) Ako obveznik u slučajevima iz članka 38. stavka (1) točke a) ovoga Zakona, zbog prirode transakcije ili zato što transakcija nije obavljena u cjelini ili iz drugih opravdanih razloga, ne može postupiti prema odredbi stavka (1) ovog članka, dužan je dostaviti FOO-u informacije, podatke i dokumentaciju što je prije moguće, uz obavijest o razlozima

zbog kojih nije postupio sukladno odredbama stavka (1) ovoga članka.

(3) U slučajevima iz članka 38. stavka (1) toč. b) i c) ovoga Zakona, obveznik je dužan FOO-u dostaviti informacije, podatke i dokumetaciju odmah po obavljanju transakcije, a najkasnije tri dana nakon obavljanja transakcije.

(4) Obveznici mogu dostavljati FOO-u obavijest putem aplikativnog softvera za prijavu transakcija elektroničkim putem (u daljnjem tekstu: AMLS), posredstvom osoba ovlaštenih za poslove poštanskog prometa, te posredstvom osobe ovlaštene za dostavu dokumentacije-kurira.

(5) Obavijest iz stavka (1) ovoga članka može se dostaviti i faksom, ali je potrebno dostaviti primjerak i na način propisan stavkom (4) ovoga članka.

(6) Obavijest iz stavka (1) ovoga članka može se dati i telefonom, ali FOO mora biti naknadno obaviješten i u pisanom obliku, najkasnije idućeg radnog dana.

POGLAVLJE V. OVLAŠTENA OSOBA, STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE, LISTA POKAZATELJA I UNUTARNJA KONTROLA

Članak 40.
(Ovlaštene osobe)

(1) S ciljem dostavljanja informacija FOO-u te radi ispunjavanja ostalih dužnosti sukladno odredbama ovoga Zakona, obveznik imenuje ovlaštenu osobu i jednog ili više zamjenika ovlaštene osobe (u daljnjem tekstu: ovlaštene osobe), o čemu obavještava FOO u roku od sedam dana od dana imenovanja, odnosno promjene podataka o ovlaštenim osobama.

(2) Za obveznike koji imaju četiri ili manje zaposlenika, ako nije imenovana, ovlaštenom osobom smatra se zakonski zastupnik ili druga osoba koja vodi poslove obveznika, odnosno odgovorna osoba obveznika prema zakonskim propisima.

Članak 41.
(Uvjeti za ovlaštene osobe)

Obveznik će osigurati da posao ovlaštene osobe povjeri isključivo osobi koja treba ispunjavati sljedeće uvjete:

a) da ima mjesto u sistematizaciji radnih mjesta rangirano dovoljno visoko da omogući brzo, kvalitetno i pravovremeno izvršavanje zadataka propisanih ovim Zakonom i odredbama koje iz njega proizlaze;
b) da nije bila osuđivana pravomoćnom presudom niti da se protiv nje vodi kazneni postupak, s iznimkom za kaznena djela iz područja sigurnosti prometa;
c) da ima odgovarajuće profesionalne kvalifikacije za zadatke sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti te osobine i iskustvo potrebno za obavljanje funkcije ovlaštene osobe;
d) da dobro poznaje prirodu poslovnih aktivnosti obveznika na poljima izloženim riziku pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 42.
(Zadatci ovlaštenih osoba)

(1) Ovlaštena osoba iz članka 40. ovoga Zakona obavljat će sljedeće zadatke:
   a) osigurati uspostavu, funkcioniranje i razvoj sustava otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti kod obveznika;
   b) osigurati ispravno i pravovremeno izvješćivanje FOO-a, sukladno ovome Zakonu i odredbama koje iz njega proizlaze;
   c) sudjelovati u određivanju i izmjenama operativnih procedura i u pripremama internih odredaba koje se tiču sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
   d) sudjelovati u izradi smjernica za provođenje kontrole povezane s otkrivanjem i sprječavanjem pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
   e) pratiti i koordinirati aktivnostima obveznika na području otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
   f) sudjelovati u uspostavi i razvoju informatičke podrške u vezi s aktivnostima koje se odnose na otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti obveznika;
   g) raditi prijedloge za menadžment ili druga upravna tijela obveznika s ciljem unaprjeđenja sustava otkrivanja i sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti obveznika;
   h) sudjelovati u pripremi profesionalne edukacije i programa obuke za zaposlenike iz područja sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Zamjenici će mijenjati ovlaštenu osobu u njezinoj odsutnosti u obavljanju svih zadataka iz stavka (1) ovoga članka i obavljati sve druge zadatke propisane ovim Zakonom.

Članak 43.
(Obveze obveznika)

(1) Obveznik će osigurati ovlaštenoj osobi:
   a) neograničen pristup podatcima, informacijama i dokumentaciji potrebnim za obavljanje njezinih poslova;
   b) odgovarajuće kadrovske, materijalne, informacijsko-tehničke i druge uvjete za rad;
   c) odgovarajuće prostorne i tehničke mogućnosti koje osiguravaju odgovarajući stupanj zaštite povjerljivih podataka kojima raspolaže ovlaštena osoba;
   d) stalno stručno osposobljavanje;
   e) zamjenu za vrijeme njezine odsutnosti;
   f) zaštitu u smislu zabrane odavanja podataka o njoj neovlaštenim osobama, kao i zaštitu od drugih postupaka koji mogu utjecati na nesmetano obavljanje njezinih dužnosti.

(2) Unutarnje organizacijske jedinice, uključujući najviše vodstvo u obvezniku, dužne su ovlaštenoj osobi osigurati pomoć i podršku u obavljanju poslova, te je redovito obavještavati o činjenicama koje su ili koje bi mogle biti povezane s pranjem novca ili financiranjem terorističkih aktivnosti. Obveznik je dužan propisati način suradnje između ovlaštene osobe i ostalih organizacijskih jedinica.

Članak 44.
(Integritet zaposlenika)

Obveznik će utvrditi postupak kojim se pri zasnivanju radnog odnosa na radnom mjestu na kojem se primjenjuju odredbe ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona kandidat za to radno mjesto provjerava je li osuđivan za kaznena djela kojima se pribavlja protupravna imovinska korist ili kaznena djela povezana s terorizmom.

Članak 45.
(Stručno osposobljavanje)

(1) Obveznik je dužan osigurati redovito stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji obavljaju poslove na sprječavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje odnosi se na upoznavanje s odredbama zakona i propisa donesenih na temelju njega i internih akata, sa stručnom literaturom o sprječavanju i otkrivanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, s listom pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih aktivnosti klijenata i sumnjivih transakcija.

(3) Obveznik je dužan izraditi program godišnjeg stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika koji rade na poslovima sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti najkasnije do kraja ožujka za tekuću godinu.

Članak 46.

(Unutarnja kontrola i revizija)

(1) Obveznik je dužan osigurati redovitu unutarnju kontrolu i reviziju obavljanja poslova sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Usklađenost poslovanja obveznika s odredbama ovoga Zakona treba biti predmetom rada unutarnje kontrole i revizije, što uključuje procjenu primjerenosti politika i procedura obveznika i obuke ovlaštenih i odgovornih osoba s aspekta standarda kojima je definirano sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 47.

(Lista pokazatelja)

(1) Obveznici iz članka 4. ovoga Zakona izrađuju listu pokazatelja za identifikaciju sumnjivih transakcija i klijenata, u suradnji s FOO-om i drugim nadzornim tijelima.

(2) Listu iz stavka (1) ovog članka obveznici su dužni dostaviti FOO-u u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

POGLAVLJE VI. OBVEZE I ZADATCI ODVJETNIKA, ODVJETNIČKIH DRUŠTAVA, NOTARA, REVIZORSKIH DRUŠTAVA I SAMOSTALNIH REVIZORA, PRAVNIH I FIZIČKIH OSOBA KOJE OBAVLJAJU RAČUNOVODSTVENE USLUGE I USLUGE POREZNOG SAVJETOVANJA

Članak 48.

(Opće odredbe)

Odvjetnik, odvjetničko društvo, notar te revizorsko društvo i samostalni revizor, pravne i fizičke osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja (u daljnjem tekstu: osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti) dužni su u obavljanju poslova iz svoga djelokruga određenih drugim zakonima provoditi mjere sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te postupati prema odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona kojima se utvrđuju zadatci i obveze drugih obveznika, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 49.

(Zadatci i obveze osoba koje obavljaju profesionalne djelatnosti)

Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti iz članka 48. ovoga Zakona postupaju sukladno članku 6. ovoga Zakona u slučaju kada:

a) pomažu u planiranju ili obavljanju transakcija za klijenta u vezi s:
   1) kupovinom ili prodajom nekretnina ili udjela, odnosno dionica gospodarskog društva,
   2) upravljanjem novčanim sredstvima, financijskim instrumentima ili drugom imovinom u vlasništvu klijenta,
   3) otvaranjem ili upravljanjem bankovnim računima, štednim ulozima ili računima za poslovanje s financijskim instrumentima,
   4) prikupljanjem sredstava potrebnih za osnivanje, djelovanje ili upravljanje gospodarskim društvom,
   5) osnivanjem, djelovanjem ili upravljanjem ustanovom, fondom, gospodarskim društvom ili drugim sličnim pravno-organizacijskim oblikom;

b) obavljaju u ime i za račun klijenta financijsku transakciju ili transakcije u vezi s nekretninama.

Članak 50.

(Procedura identifikacije i praćenja klijenata)

(1) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti u sklopu procedura identifikacije i praćenja klijenta pri uspostavljanju poslovnog odnosa iz članka 6. stavka (1) točke a) i pri obavljanju transakcije iz članka 6. stavka (1) točke b) ovoga Zakona prikupljaju podatke iz članka 7. ovoga Zakona.

(2) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti u sklopu procedura identifikacije i praćenja klijenta u slučaju postojanja sumnje u vjerodostojnost i istinitost prethodno prikupljenih podataka o klijentima ili o stvarnom vlasniku, te uvijek kada u vezi s transakcijom ili klijentom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti iz članka 6. stavka (1) točke d) ovoga Zakona, prikupljaju podatke iz članka 7. ovoga Zakona.

(3) U sklopu identifikacije klijenta, osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti utvrđuju identitet klijenta ili njegova zakonskog zastupnika, punomoćnika te prikupljaju podatke iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u važeću identifikacijsku ispravu klijenta, odnosno u izvornik isprave, ovjerenu presliku isprava ili ovjerenu dokumentaciju iz sudskog ili drugoga javnog registra, koja mora biti ažurirana i točna i odražavati stvarno stanje klijenta.

(4) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti utvrđuju stvarnog vlasnika klijenta koji je pravna osoba ili drugi sličan pravni subjekt na temelju podataka iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u izvornik ili ovjerenu presliku dokumentacije iz sudskog ili drugoga javnog registra, koja mora biti ažurirana i točna i mora odražavati stvarno stanje klijenta. Ako na temelju izvatka iz sudskog ili drugog javnog registra nije moguće prikupiti sve podatke, nedostajući podatci prikupljaju se uvidom u izvornike ili ovjerene preslike dokumenata i drugu poslovnu dokumentaciju koju predoči zakonski zastupnik pravne osobe, odnosno njegov punomoćnik.

(5) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti prikupljaju ostale podatke iz članka 7. ovoga Zakona uvidom u izvornike ili ovjerene preslike dokumenata i drugu poslovnu dokumentaciju.

(6) Ako sve podatke nije moguće pribaviti na način određen ovim člankom, nedostajući podatci prikupljaju se neposredno na temelju pisane izjave klijenta ili njegova zakonskog zastupnika.

(7) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti provode proceduru identifikacije i praćenja klijenta iz st. od (1) do (6) ovoga članka u mjeri i opsegu koji su primjereni djelokrugu njihovih poslova.

Članak 51.
(Obveza osoba koje obavljaju profesionalne djelatnosti u izvješćivanju FOO-a)

(1) Kada osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti utvrde da u vezi s transakcijom ili određenim klijentom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti, dužni su bez odgode o tome obavijestiti FOO, sukladno odredbama čl. 38. i 39. ovoga Zakona.
(2) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti dužne su svaki puta kada klijent od njih zatraži savjet u vezi s pranjem novca ili financiranjem terorističkih aktivnosti o tome obavijestiti FOO, i to odmah, a najkasnije tri radna dana od dana kada je klijent tražio od njih takav savjet.
(3) Notar je dužan dostaviti FOO-u podatke za svaki kupoprodajni ugovor o prometu nekretnina za koji postoji sumnja na pranje novca ili financiranje trorističkih aktivnosti, kao i za svaki ovjereni ugovor o zajmovima čije vrijednosti iznose 30.000 KM ili više u roku od osam dana od dana ovjere ugovora.

Članak 52.
(Iznimke od obavještavanja)

(1) Na osobe koje obavljaju odvjetničku djelatnost ne primjenjuju se odredbe članka 51. ovoga zakona u vezi s podatcima koje dobiju od klijenta ili prikupe o klijentu u svojstvu branitelja sukladno zakonima o kaznenim postupcima u BiH.
(2) U slučaju iz stavka (1) ovog članka, osobe koje obavljaju odvjetničke djelatnosti nisu dužne dostaviti podatke, informacije i dokumentaciju na zahtjev FOO-a sukladno članku 56. ovoga Zakona. U tom slučaju oni su dužni obrazložiti u pisanom obliku FOO-u bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana od primitka zahtjeva, razloge zbog kojih nisu postupali sukladno zahtjevu FOO-a.
(3) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti nisu dužne:
   a) obavještavati FOO o transakcijama iz članka 38. stavka (1) toč. b) i c) ovoga Zakona;
   b) provoditi unutarnju reviziju obavljanja zadataka u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 53.
(Lista pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata)

(1) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti dužne su izraditi listu pokazatelja za prepoznavanje sumnjvih transakcija i klijenata, u suradnji s FOO-om i drugim nadzornim tijelima.
(2) Pri izradi liste iz stavka (1) ovog članka osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti uzimaju u obzir složenost i opseg obavljanja transakcija, neuobičajeni način obavljanja, vrijednost ili povezanost transakcija koje nemaju ekonomski ili pravno utemeljenu namjenu, odnosno nisu usuglašene ili su nerazmjerne uobičajenom odnosno očekivanom poslovanju klijenta, kao i druge okolnosti koje su povezane sa statusom ili drugim osobenostima klijenta.
(3) Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti dužne su dostaviti FOO-u listu iz stavka (1) ovoga članka u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

POGLAVLJE VII. EVIDENCIJA

Članak 54.
(Sadržaj evidencije)

(1) Evidencija o provedenoj proceduri identifikacije i praćenja klijenata i transakcijama iz članka 7. stavka (1) ovoga Zakona sadrži najmanje sljedeće informacije:
   a) naziv, sjedište i matični broj pravne osobe koja ima poslovni odnos ili obavlja transakciju, odnosno pravne osobe u čije se ime uspostavlja stalni poslovni odnos ili obavlja transakcija;
   b) ime, prezime, adresu prebivališta, datum i mjesto rođenja, te jedinstveni matični broj zaposlene ili ovlaštene osobe koja uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakciju za pravnu osobu, kao i naziv tijela koje je izdalo važeću identifikacijsku ispravu;
   c) ime, prezime, adresu prebivališta, datum i mjesto rođenja, te jedinstveni matični broj fizičke osobe koja uspostavlja poslovni odnos, ulazi u prostorije kasina, kockarnice ili organizatora igara na sreću ili koje obavi transakciju, odnosno fizičke osobe za koju se uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija, te broj i naziv tijela koje je izdalo važeću identifikacijsku ispravu;
   d) razloge za uspostavu poslovnog odnosa ili obavljanje transakcije, te informacije o djelatnosti klijenta;
   e) datum uspostave poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije;
   f) vrijeme obavljanja transakcije;
   g) iznos transakcije i valuta u kojoj se ona obavlja;
   h) svrhu transakcije, kao i ime, prezime i stalno prebivalište, odnosno naziv i sjedište pravne osobe kojoj je namijenjena transakcija;
   i) način obavljanja transakcije;
   j) ime i prezime, odnosno naziv i sjedište nalogodavatelja za doznake iz inozemstva;
   k) podatke o podrijetlu novca ili imovine koja je predmetom transakcije;
   l) razloge zbog kojih je neka transakcija, klijent ili osoba sumnjiva;
   m) ime, prezime, adresu prebivališta, te datum i mjesto rođenja svake fizičke osobe koja izravno ili neizravno posjeduje najmanje 20% poslovnog udjela, dionica, odnosno drugih prava na temelju kojih ima udjel u upravljanju pravnom osobom, odnosno njegovim sredstvima.
(2) Obveznici za svoje potrebe ostavljaju preslike dokumenata na temelju kojih je provedena identifikacija klijenata, na kojima će konstatirati da je ostvaren uvid u izvornik isprave.
(3) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, uz prethodno obavljanje konzultacije s FOO-om, daje smjernice o tome koje će informacije iz stavka (1) ovoga članka biti uvrštene u evidenciju o provedenoj identifikaciji klijenata i transakcija.
(4) Evidencija te informacija iz članka 71. ovoga Zakona o prijenosu gotovine i imovine preko državne granice obuhvaća sljedeće podatke:
   a) ime, prezime, stalno prebivalište, datum i mjesto rođenja i jedinstveni matični broj fizičke osobe koja prenosi gotovinu ili imovinu preko državne granice;
   b) naziv i sjedište i matični broj pravne osobe ili ime i prezime, prebivalište i jedinstveni matični broj fizičke osobe za koju se obavlja prijenos gotovine ili imovine preko državne granice iznos, valutu, vrstu i svrhu transakcije i mjesto, datum i vrijeme prelaska državne granice;
   c) podatke o tome je li transakcija bila prijavljena tijelima carinske službe.
(5) Svi podatci, informacije i dokumentacija iz evidencije o identifikaciji klijenata dostavljaju se FOO-u bez ikakve naknade.

POGLAVLJE VIII. ZADATCI I NADLEŽNOSTI FOO-a
Odjeljak A. Postupanje FOO-a

Članak 55.
(Opće odredbe o FOO-u)

(1) Poslove koji se odnose na sprječavanje, istraživanje i otkrivanje operacija pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, sukladno odredbama Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, ovog i drugih zakona, na promicanje suradnje između nadležnih tijela BiH, FBiH, RS-a i BDBiH na području sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, kao i na promicanje suradnje i razmjene informacija s nadležnim tijelima drugih zemalja i međunarodnih organizacija zaduženih za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti obavlja FOO pod nadzorom ravnatelja Državne agencije za istrage i zaštitu.
(2) FOO je središnja financijsko-obavještajna jedinica koja prima, prikuplja, evidentira i analizira podatke, informacije i dokumentaciju.
(3) FOO istražuje i prosljeđuje rezultate analiza i/ili istraga, podatke, informacije i dokumentaciju nadležnim tužiteljstvima, tijelima koji istražuju kaznena djela pranja novca i/ili financiranja terorističkih aktivnosti i/ili drugim nadležnim rijelima sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 56.
(Zahtjevi obveznicima za dostavu podataka o sumnjivim transakcijama i osobama)

(1) Ako FOO tijekom postupanja iz svoje nadležnosti, uključujući postupanje po zahtjevima tijela iz čl. 57., 62., 66. i 67. ovoga Zakona, posumnja u pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u vezi s nekom transakcijom ili osobom, može u pisanom obliku zahtijevati od obveznika informacije iz članka 54. ovoga Zakona, informacije o vlasništvu i o bankovnim transakcijama te osobe, kao i ostale informacije, podatke i dokumentaciju potrebnu za obavljanje poslova FOO-a sukladno odredbama ovoga članka. U hitnim slučajevima, FOO može zahtjevati informacije, podatke i dokumentaciju usmeno i može pregledati dokumentacijeu u prostorijama obveznika, s tim što je FOO obvezan podnijeti pisani zahtjev obvezniku najkasnije idućeg radnog dana.
(2) Obveznik je dužan bez odgode dostaviti FOO-u informacije, podatke i dokumentaciju iz stavka (1) ovoga članka, a najkasnije u roku od osam radnih dana od dana primitka zahtjeva od FOO-a.
(3) Ako se radi o opsežnoj dokumentaciji ili drugim opravdanim razlozima, FOO može, na pisani zahtjev obveznika, pisanom obaviješću produljiti rok iz stavka (2) ovoga članka i u takvim slučajevima može izvršiti uvid u dokumentaciju u prostorijama obveznika.

Članak 57.
(Obavještavanje tužitelja i postupanje po zahtjevu tužitelja)

(1) Kada FOO utvrdi postojanje osnova sumnje da je počinjeno kazneno djelo pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti, po službenoj će dužnosti dostaviti nadležnom tužiteljstvu izvješće o postojanju osnova sumnje o počinjenom kaznenom djelu i počiniteljima, s odgovarajućim podatcima, informacijama i dokumentacijom.
(2) FOO će obavijestiti nadležno tužiteljstvo o privremenoj obustavi transakcije obavljenoj sukladno članku 58. ovoga Zakona za koju ocijeni da je treba produžiti rješenjem nadležnog suda, kao i o drugim saznanjima za koja je potrebna procjena tužiteljstva.
(3) FOO će, na obrazloženi zahtjev ili nalog tužiteljstva, dostaviti raspoložive odnosno prikupljene podatke, informacije i dokumentaciju.
(4) Obrazloženi zahtjev iz stavka (3) ovoga članka mora sadržavati: pravni temelj za podnošenje zahtjeva, osnovne generalijske podatke o fizičkoj osobi, odnosno naziv i sjedište pravne osobe, opis sumnje za kazneno djelo pranja novca, predikatnog kaznenog djela ili financiranja terorističkih aktivnosti.
(5) FOO može odbiti zahtjev podnositelja iz stavka (3) ovoga članka ako podnositeljev zahtjev ne ispunjava uvjete propisane stavkom (4) ovoga članka, o čemu će pisano obavijestiti podnositelja zahtjeva.
(6) U slučajevima iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka, FOO ne navodi podatke o zaposlenoj osobi ili osobama u obveznicima koje su mu priopćile podatke sukladno ovome Zakonu ili koje su na bilo koji drugi način uključene u obavljanje transakcije u ime obveznika, osim ako nadležni tužitelj ocjeni da postoje razlozi za sumnju da je taj obveznik ili njegov zaposlenik počinio kazneno djelo ili ako je ta informacija potrebna za utvrđivanje činjenica tijekom kaznenog postupka.

Članak 58.
(Privremena obustava transakcija)

(1) Ako FOO tijekom postupanja iz svoje nadležnosti, uključujući postupanje po zahtjevima tijela iz čl. 57., 62. i 66. ovoga Zakona, posumnja u pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u vezi s nekom transakcijom, računom ili osobom, može izdati pismeni nalog za privremenu obustavu transakcije ili transakcija u trajanju od najviše pet radnih dana, a rok trajanja privremene obustave transakcije počinje teći od trenutka izdavanja naloga kada obustavu zahtijeva FOO, odnosno od trenutka izvješćivanja o sumnjivoj transakciji kada je izviješćeno prije transakcije, a potvrđeno u FOO-u. FOO može dati dodatne upute obvezniku u vezi s tom transakcijom, obustavom transakcije, obavljanjem transakcije te komunikacijom s osobom ili osobama koje su povezane s transakcijom ili transakcijama.
(2) FOO može usmeno izdati nalog za privremenu obustavu transakcije ili transakcija iz stavka (1) ovoga članka u hitnim slučajevima, ali je dužan najkasnije idućeg radnog dana obvezniku dostaviti i pisani nalog.
(3) Nalog o privremenoj obustavi transakcije ili transakcija sadrži:
   a) datum i vrijeme od kada počinje teći privremena obustava;
   b) broj transakcijskog računa;
   c) podatke o vlasniku računa;
   d) naziv obveznika i njegove ostale podatke;
   e) iznos novčane transakcije ili transakcija čije se obavljanje privremeno obustavlja;
   f) druge podatke koji se odnose na obveznika i sumnjivu transakciju ili transakcije.
(4) Nakon isteka roka iz stavka (1) ovoga članka financijska transakcija može se privremeno obustaviti samo rješenjem nadležnog suda, sukladno zakonima o kaznenom postupku BiH, FBiH, RS-a i BDBiH.
(5) FOO će obavijestiti tijela iz čl. 57., 62. i 66. o izdanim pisanim nalozima ili o razlozima neprihvaćanja zahtjeva za privremenu obustavu transakcije ili transakcija.

Članak 59.
(Prestanak važenja naloga za privremenu obustavu transakcija)

(1) Ako FOO nakon izdavanja naloga za privremenu obustavu transakcije ili transakcija, a u roku iz članka 58. stavka (1)

ovoga Zakona, utvrdi da više nema razloga za privremenu obustavu transakcije, o tome bez odgode pismenim putem obavještava obveznika, koji odmah može obaviti transakciju.

(2) Ako FOO ne poduzme mjere stavka (1) ovoga članka, obveznik može odmah obaviti transakciju.

(3) Prestanak važenja naloga za privremenu obustavu transakcija iz st. (1) i (2) ovoga članka, kao i neizdavanje naloga za privremenu obustavu prijavljene sumnjive transakcije, ne predstavlja nužno nijekanje sumnje na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti.

Članak 60.

(Nalog obvezniku za kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta)

(1) FOO može pismeno naložiti obvezniku kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta u vezi s kojim postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti ili druge osobe za koju je moguće osnovano zaključiti da je pomagala ili sudjelovala u transakcijama ili poslovima osobe u vezi s kojom postoji sumnja, te redovito obavještavanje FOO-a o transakcijama ili poslovima koje u obvezniku obavljaju ili imaju namjeru obaviti navedene osobe. U zahtjevu FOO mora odrediti rokove u kojima obveznici moraju dostavljati tražene podatke.

(2) Ako FOO nije odredio rokove, podatke iz stavka (1) ovoga članka obveznik mora dostaviti FOO-u prije obavljanja transakcije ili uspostave poslovnog odnosa, a ako zbog prirode transakcije, odnosno poslovnog odnosa ili iz drugih opravdanih razloga obveznik nije tako postupio, obveznik mora FOO-u dostaviti izvješće u kojemu će obvezno navesti razloge za takvo postupanje.

(3) Provođenje mjera iz stavka (1) ovoga članka može trajati najdulje tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima može se produljiti trajanje mjera svaki puta za još jedan mjesec, s time što provođenje mjera može ukupno trajati najdulje šest mjeseci.

Članak 61.

(Zahtjevanje i elektronički pristup podatcima drugih tijela)

(1) FOO može zahtijevati od tijela i institucija BiH, FBiH, RS-a i BDBiH te od ostalih tijela s javnim ovlastima informacije, podatke i dokumentaciju potrebne za obavljanje poslova FOO-a sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Tijela i institucije iz stavka (1) ovogs članka dužni su FOO-u dostaviti tražene podatke, informacije i dokumentaciju.

(3) U slučajevima opsežne dokumentacije ili iz drugih opravdanih razloga, FOO u takvim slučajevima može provjeriti dokumentaciju u prostorijama tijela i institucija s javnim ovlastima iz stavka (1) ovoga članka.

(4) Tijela i institucije iz stavka (1) ovoga članka će bez naknade dostaviti FOO-u tražene informacije, podatke i dokumentaciju. Podatci se mogu razmjenjivati elektroničkim putem u skladu s dogovorenom procedurom.

Članak 62.

(Obavještavanje nadležnih tijela i postupanje po njihovim zahtjevima)

(1) FOO će nadležnim tijelima u BiH, na obrazloženi zahtjev, dostaviti raspoložive odnosno prikupljene podatke, informacije i dokumentaciju koji mogu biti od značaja tim tijelima i institucijama u donošenju odluka iz njihove nadležnosti u vezi s istraživanjem kaznenih djela pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Obrazloženi zahtjev iz stavka (1) ovoga članka mora sadržavati: pravni temelj za podnošenje zahtjeva, osnovne generalijske podatke o fizičkoj osobi, odnosno naziv i sjedište pravne osobe, opis sumnje za kazneno djelo pranja novca, predikatnog kaznenog djela ili financiranja terorističkih aktivnosti, stupanj hitnosti u postupanju FOO-a.

(3) FOO može odbiti zahtjev podnositelja iz stavka (1) ovoga članka ako podnositeljev zahtjev ne ispunjava uvjete propisane stavkom (2) ovoga članka, o čemu će pismeno obavijestiti podnositelja zahtjeva.

(4) Prilikom postupanja po zahtjevima organa iz stavka (1), ovoga članka FOO će postupati kronološkim redoslijedom ili po svojoj vlastitoj procjeni uzimajući u obzir značaj i hitnost.

(5) Kada FOO u radu utvrdi da određeni podatci i informacije koje prikupi sukladno ovome Zakonu mogu biti od značaja tijelima iz stavka (1) ovoga članka u donošenju odluka iz njihove nadležnosti u vezi s istraživanjem kaznenih djela pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorističkih aktivnosti, o tome će ih samoincijativno obavijestiti u pisanom obliku i dostaviti odgovarajuće podatke, informacije i dokumentaciju.

(6) Kada FOO postupi sukladno st. (1) i (5) ovoga članka, tijela iz ovoga članka kojima su prosljeđeni podatci, informacije i dokumentacija će posebnom informacijom obavijestiti nadležno tužiteljstvo o poduzetim radnjama i o pravnom temelju za postupanje u roku od 15 dana.

(7) U slučajevima iz st. (1) i (5) ovoga članka, FOO ne navodi podatke o zaposlenoj osobi ili osobama u obvezniku koje su mu priopćile podatke sukladno ovome Zakonu ili koje su na bilo koji drugi način uključene u obavljanje transakcije u ime obveznika, osim ako nadležni tužitelj ocijeni da postoje razlozi za sumnju da je taj obveznik ili njegov zaposlenik počinio kazneno djelo ili ako je ta informacija potrebna za utvrđivanje činjenica tijekom kaznenog postupka.

(8) Za svako daljnje prosljeđivanje drugom tijelu podataka, informacija i dokumentacije dostavljenih sukladno ovome članku potrebna je prethodna pisana suglasnost FOO-a, osim u slučajevima iz stavka (6) ovoga članka.

(9) Tijela iz st. (1) i (5) ovoga članka dužna su obavijestiti FOO o rezultatima do kojih su doveli podatci, informacije i dokumentacija koji su im prosljeđeni.

Članak 63.

(Povratna informacija)

(1) O rezultatima analize zaprimljenih podataka koji se odnose na transakciju ili osobu u vezi s kojom su utvrđeni razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti FOO će obavijestiti obveznike iz članka 4. ovoga Zakona koji su prijavili transakciju, osim ako ocijeni da bi to moglo štetiti daljnjem tijeku i ishodu postupka, i to tako što će:

a) potvrditi zaprimanje obavijesti o prijavljenoj transakciji;

b) dostaviti podatak o odluci ili ishodu tog slučaja ako je slučaj povodom obavijesti o transakciji zatvoren ili okončan, a podatak o tome dostupan;

c) najmanje jednom godišnje dostaviti obvezniku statističke podatke o zaprimljenim obavijestima o transakcijama i ishodima postupanja.

(2) FOO će sukladno procjeni, u suradnji s nadzornim tijelima, na odgovarajući način informirati obveznike o aktuealnim tehnikama, metodama i trendovima pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 64.
(Ostale obveze FOO-a)

Osim obveza navedenih u ovome Zakonu, u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti FOO je obvezan:

a) predložiti nadležnim tijelima izmjene i dopune propisa koji se odnose na sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
b) sudjelovati u izradi liste pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija, kao i popisa zemalja koje primjenjuju međunarodno prihvaćene standarde u pogledu sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
c) sudjelovati u stručnom osposobljavanju zaposlenika i ovlaštenih osoba u obveznicima, nadležnim tijelima u BiH i institucijama s javnim ovlastima;
d) objavljivati, najmanje jednom godišnje, statističke podatke iz područja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te na drugi primjeren način obavještavati javnost o pojavnim oblicima pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
e) ravnatelju i ministru podnositi godišnja izvješća o općim aktivnostima FOO-a, te o aktivnostima vezanim za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a na njihov zahtjev i češće.

Odjeljak B. Međunarodna suradnja

Članak 65.
(Zahtjev stranom tijelu za dostavu podataka, informacija i dokumentacije)

(1) FOO može zahtijevati od stranih tijela za provedbu zakona, tužiteljskih ili upravnih tijela, financijsko-obavještajnih jedinica i međunarodnih organizacija uključenih u sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti podatke, informacije i dokumentaciju potrebne za obavljanje poslova FOO-a sukladno odredbama ovoga Zakona.
(2) Podatke, informacije i dokumentaciju pribavljene sukladno stavku (1) ovoga članka FOO ne smije dostavljati ili dati na uvid trećoj fizičkoj ili pravnoj osobi odnosno drugom tijelu ili ih koristiti u svrhe suprotno uvjetima i ograničenjima što ih je postavilo tijelo, jedinica ili organizacija iz stavka (1) ovoga članka kojoj je zahtjev upućen.

Članak 66.
(Dostava podataka, informacija i dokumentacije financijsko-obavještajnim jedinicama drugih zemalja)

(1) FOO može dostavljati podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu u BiH financijsko-obavještajnim jedinicama drugih zemalja, na njihov zahtjev ili na vlastitu inicijativu, sukladno odredbama ovoga Zakona, pod uvjetom da je osigurana slična zaštita tajnosti podataka.
(2) Prije dostave podataka financijsko-obavještajnim jedinicama drugih zemalja, FOO zahtijeva pisanu garanciju da će se informacije, podatci i dokumentacija koristiti samo u svrhe propisane odredbama ovoga Zakona. Za svako daljnje prosljeđivanje podataka, informacija i dokumentacije policijskim i pravosudnim tijelima druge zemlje potrebna je prethodna pisana suglasnost FOO-a.

Članak 67.
(Dostava podataka stranim tijelima uključenim u sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti)

(1) FOO može dostavljati podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu u BiH i drugim stranim agencijama za provedbu zakona samo u onim slučajevima kada je dostavljeno obrazloženje sumnje i konkretnih veza s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti, ali pod uvjetom da je osigurana slična zaštita tajnosti podataka.
(2) Prije dostave podataka stranim agencijama za provedbu zakona, FOO zahtijeva pisanu garanciju da će se informacije, podatci i dokumentacija koristiti samo u svrhe propisane odredbama ovoga Zakona.

Članak 68.
(Prijedlog za privremenu obustavu transakcije stranoj financijsko-obavještajnoj jedinici)

U provođenju mjera i aktivnosti na sprječavanju i otkrivanju kaznenih djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, sukladno odredbama ovoga Zakona, FOO može dostaviti stranoj financijsko-obavještajnoj jedinici pisani prijedlog za privremenu obustavu određene transakcije ili transakcija ako postoji sumnja na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u vezi s nekom osobom ili transakcijom/transakcijama.

Članak 69.
(Privremena obustava transakcija na prijedlog strane financijsko-obavještajne jedinice)

(1) Na obrazloženi pisani prijedlog strane financijsko-obavještajne jedinice, FOO može izdati obvezniku pisani nalog za privremenu obustavu transakcije ili transakcija. Za izdavanje pisanog naloga i prestanak važenja naloga za privremenu obustavu na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 58. i 59. ovoga Zakona.
(2) FOO će bez odgode obavijestiti o izdanom nalogu iz stavka (1) ovoga članka nadležno tužiteljstvo u BiH.

Odjeljak C. Vođenje evidencija FOO-a

Članak 70.
(Vrste evidencija)

FOO će voditi sljedeće evidencije:

a) evidencije o obavijestima i informacijama, sukladno odredbama članka 57. ovoga Zakona, koja obuhvaćaju sljedeće podatke:
   1) ime, prezime, datum rođenja i prebivalište fizičke osobe, odnosno naziv i sjedište pravne osobe u vezi s kojom je FOO dostavio obavijest ili informaciju,
   2) podatke o iznosu, valuti, datumu ili vremenu obavljanja transakcije u vezi s kojom postoje razlozi za sumnju da se radi o kaznenom djelu,
   3) razloge za sumnju da se radi o kaznenom djelu;
b) evidenciju o izdanim nalozima za privremenu obustavu transakcije ili transakcija, koja sadrži podatke iz članka 58. stavka (3) ovoga Zakona;
c) evidenciju o podatcima proslijeđenim u inozemstvo, sukladno odredbama čl. 65., 66., 67., 68. i 69. ovoga Zakona, koja obuhvaća sljedeće podatke:
   1) ime, prezime, datum rođenja i prebivalište fizičke osobe, odnosno naziv i sjedište pravne osobe čiji se podatci šalju u inozemstvo,
   2) naziv zemlje i naziv nadležnog tijela kojemu se dostavljaju ti podatci;
d) evidenciju o poduzetim mjerama prema obvezniku iz članka 81. stavka (2) točke c), koja sadrži:
   1) broj i datum izdanog prekršajnog naloga ili zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i naziv suda kojemu je podnesen,
   2) ime, prezime, datum i mjesto rođenja i stalno prebivalište fizičke osobe, odnosno naziv i sjedište pravne osobe za koju se sumnja da je počinila prekršaj,

3) mjesto, vrijeme i način činjenja radnje koja ima obilježje prekršaja,
4) podatke o izrečenim kaznama.

POGLAVLJE IX. OBVEZE OSTALIH TIJELA PREMA ODREDBAMA OVOGA ZAKONA

Članak 71.
(Uprava za neizravno oporezivanje BiH)

(1) Uprava za neizravno oporezivanje BiH dužna je FOO-u dostaviti podatke o svakom prijenosu gotovine, čekova, vrijednosnica na donositelja, plemetintih metala i dragulja preko državne granice u vrijednosti od 10.000 KM ili višoj najkasnije u roku od tri dana od dana prenošenja.
(2) Uprava za neizravno oporezivanje BiH dužna je FOO-u dostaviti obavijesti i informacije o poduzetim mjerama i radnjama protiv osobe u vezi s kojom je podnesen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Članak 72.
(Dostavljanje statističkih podataka od tužiteljstava, sudova i agencija za provedbu zakona)

(1) Radi objedinjavanja i analize svih podataka u vezi s pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti, nadležna tužiteljstva dužna su FOO-u dva puta godišnje dostaviti sljedeće informacije o predmetima za koje je potvrđena optužnica:
   a) ime, prezime, datum rođenja i stalno prebivalište fizičke osobe, odnosno naziv i sjedište pravne osobe protiv koje je potvrđena optužnica za pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti;
   b) mjesto, vrijeme i način činjenja radnje koja ima obilježje kaznenog djela;
   c) faza postupka;
   d) iznos privremeno oduzetog novca ili vrijednost imovine i datum donošenja odluke o oduzimanju.
(2) Nadležni sudovi u BiH dužni su FOO-u dva puta godišnje dostaviti podatke o:
   a) pravomoćno presuđenim predmetima za kaznena djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
   b) prekršajima sukladno odredbama članka 83. ovoga Zakona.
(3) Agencije za provedbu zakona dužne su FOO-u, nakon podnošenja izvješća o počinitelju i osnovi sumnje da je počinjeno kazneno djelo pranja novca, predikatno kazneno djelo, kazneno djelo financiranja terorističkih aktivnosti ili kazneno djelo kojim je pribavljena imovinska korist u većem opsegu, dostaviti sljedeće podatke:
   a) broj i datum podnesenog izvješća;
   b) tužiteljstvo kojemu je podneseno izvješće;
   c) kratak opis kaznenog djela, iznos opranog novca, materijalne štete i imovinske koristi.

POGLAVLJE X. ZAŠTITA I ČUVANJE PODATAKA

Članak 73.
(Opće odredbe)

FOO će koristiti informacije, podatke i dokumentaciju pribavljenu sukladno ovome Zakonu samo u svrhe utvrđene ovim Zakonom.

Članak 74.
(Zaštita tajnosti podataka)

(1) Obveznik i njegovi zaposlenici, uključujući članove uprave, nadzornih ili drugih izvršnih organa, ili druge osobe koje imaju pristup zaštićenim podatcima ne smiju otkriti klijentu ili trećoj osobi da je informacija, podatak ili dokumentacija o klijentu ili transakciji dostavljena FOO-u niti da je FOO, sukladno odredbama članka 58. ovoga Zakona, privremeno obustavio obavljanje transakcije ili obvezniku dao upute za postupanje.
(2) Informacije o zahtjevu FOO-a ili o dostavljanju informacija, podataka ili dokumentacije FOO-u te o privremenoj obustavi transakcije, odnosno o danoj uputi iz stavka (1) ovoga članka, smatraju se zaštićenim podatkom.
(3) FOO, druga ovlaštena službena osoba ili tužitelj ne može otkriti izvor informacija, podataka i dokumentacije prikupljene sukladno ovome Zakonu osobama na koje se odnose.
(4) FOO odlučuje o skidanju oznake tajnosti.

Članak 75.
(Iznimke od načela čuvanja tajnosti podataka)

(1) Prilikom dostavljanja informacija, podataka i dokumentacije FOO-u, prema odredbama ovoga Zakona, obveza čuvanja bankarske, poslovne, službene, odvjetničke, notarske ili druge profesionalne tajne ne odnosi se na obveznika, državna tijela BiH, FBiH, RS-a i BDBiH, instituciju s javnim ovlastima, tužitelja, sud i njegovo osoblje, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
(2) Obveznik ili njegovo osoblje ne odgovaraju za štetu prouzrokovanu klijentima ili trećim osobama niti će biti kazneno ili građanski odgovoran zbog dostavljanja informacija, podataka ili dokumentacije FOO-u, ili zbog izvršenja naredbe FOO-a o privremenoj obustavi transakcije, ili upute dane u vezi s tom naredbom, sukladno odredbama ovoga Zakona ili na temelju propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

Članak 76.
(Korištenje prikupljenih podataka)

FOO, obveznici iz članka 4. ovoga Zakona te državna tijela, pravne osobe s javnim ovlastima i drugi subjekti i njihovi zaposlenici mogu koristiti podatke, informacije i dokumentaciju prikupljene sukladno ovome Zakonu kao obavještajne podatke u svrhu sprječavanja i otkrivanja pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorističkih aktivnost i u drugim slučajevima kako je propisano ovim Zakonom.

Članak 77.
(Rok u kojemu je obveznik dužan čuvati podatke)

(1) Obveznik je dužan čuvati informacije, podatke i dokumentaciju u vezi s klijentom, uspostavljenim poslovnim odnosom s klijentom i obavljenoj transakciji, pribavljene sukladno ovome Zakonu, najmanje deset godina od dana okončanja poslovnog odnosa, obavljanja transakcije i trenutka identifikacije klijenta u kasinu ili igraonici ili klijentova pristupa sefu.
(2) Obveznik je dužan čuvati informacije i prateću dokumentaciju o ovlaštenim osobama iz članka 40. ovoga Zakona, stručnom osposobljavanju zaposlenika i provođenju unutarnje kontrole najmanje četiri godine nakon imenovanja ovlaštenih osoba, obavljaja stručnog osposobljavanja i unutarnje kontrole.

Članak 78.
(Rok u kojemu je Uprava za neizravno oporezivanje BiH dužna čuvati podatke)

Uprava za neizravno oporezivanje BiH dužna je čuvati informacije o prijenosu gotovine, čekova, vrijednosnica na donositelja, plemenitih metala i dragulja preko državne granice deset godina od dana prijenosa. Ove informacije i podatci uništavaju se nakon isteka ovoga roka.

Članak 79.
(Rok u kojemu je FOO dužan čuvati podatke)

FOO je dužan čuvati informacije, podatke i dokumentaciju prikupljene i proslijeđene prema odredbama ovoga Zakona deset

godina od dana kada ih je dobio ili proslijedio, a uništava ih nakon isteka ovoga roka.

POGLAVLJE XI. NADZOR

Članak 80.
(Opće odredbe)

(1) Nadzor nad radom obveznika u vezi s primjenom odredaba ovoga Zakona i drugih zakona kojima se propisuje obveza provođenja mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti provode posebne agencije i tijela (u daljnjem tekstu: nadzorna tijela) sukladno odredbama ovog i posebnih zakona kojima se uređuje rad pojedinih obveznika i nadležnih agencija i tijela, kako slijedi:
   a) nadzor nad radom obveznika iz članka 4. toč. a), c) i d) ovoga Zakona provode Agencija za bankarstvo FBiH i Agencija za bankarstvo RS-a;
   b) nadzor nad obveznikom iz članka 4. točke j) ovoga Zakona provode Agencija za bankarstvo FBiH, Agencija za bankarstvo RS-a i devizni inspektorati, svatko unutar svojih nadležnosti;
   c) nadzor nad radom obveznika iz članka 4. točke n) alineja 2), 3), 4), 5), 6), 7) i 8) ovoga Zakona, osim kada te poslove obavlja banka kao jednu od svojih djelatnosti, provode nadležna entitetska ministarstva financija odnosno Direkcija za financije BDBiH;
   d) osim nad obveznicima iz točke c) ovoga stavka, nadležna entitetska ministarstva financija odnosno Direkcija za financije BDBiH provode nadzor i nad obveznicima iz članka 4. toč. f), i), k), l) alineja 3), 4) i 5), toč. m) i n) alineja 9), 10) i 11) i točka o) ovoga Zakona;
   e) nadležna ministarstva pravde provode nadzor nad obveznicima iz članka 4. točke l) alineje 1) i točke n) alineje 1) ovoga Zakona;
   f) odvjetničke komore FBiH i RS-a provode nadzor nad obveznicima iz članka 4. točke l) alineje 2) ovoga Zakona;
   g) Agencija za nadzor osiguranja FBiH i Agencija za osiguranje RS-a provode nadzor nad radom obveznika iz članka 4. točke b) ovoga Zakona. Nadzor nad društvima za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima iz članka 4. točka g) na području RS-a provodi Agencija za osiguranje RS-a;
   h) Komisija za hartije od vrijednosti RS-a, Povjerenstvo za vrijednosne papire FBiH i Povjerenstvo za vrijenosne papire BDBiH provode nadzor nad radom obveznika iz članka 4. toč. e) i g) ovoga Zakona;
   i) nadležna entitetska ministarstva ili uprave, unutar svojih nadležnosti, provode nadzor nad obveznicima iz članka 4. točke h) ovoga Zakona;
   j) FOO će provoditi nadzor nad provođenjem odredaba ovoga Zakona kod obveznika iz članka 4. točke n) alineje 12) ovoga Zakona.

(2) Nadležna entitetska ministarstva financija i njihova tijela odnosno Direkcija za financije BDBiH provode nadzor nad primjenom odredaba članka 37. ovoga Zakona (Ograničenje u plaćanju gotovinom) kod osoba koje nisu obveznici iz članka 4. ovoga Zakona, a koje obavljaju djelatnosti prodaje dobara i usluga u BiH.

(3) FOO provodi neizravni nadzor nad primjenom i provedbom ovoga Zakona kod svih obveznika iz članka 4. ovoga Zakona prikupljanjem i provjerom podataka, informacija i dokumentacije dostavljenih sukladno ovome Zakonu.

(4) FOO i nadzorna tijela, unutar svoje nadležnosti, surađuju u nadzoru nad provedbom odredaba ovoga Zakona.

Članak 81.
(Postupanje nadzornih tijela u slučaju nepravilnosti u radu obveznika)

(1) Nadzorna tijela dužna su, sukladno odredbama ovoga Zakona i zakona kojima se uređuje način poslovanja pojedinih obveznika i nadzornih tijela, provoditi redovite nadzore usklađenosti poslovanja obveznika na licu mjesta.

(2) O provodenim nadzorima usklađenosti poslovanja obveznika nadzorna tijela dužna su dostaviti FOO-u:
   a) zapisnik o provedenom nadzoru;
   b) rješenje o danim nalozima za otklanjanje nadzorom utvrđenih neusklađenosti (nepravilnosti i nezakonitosti);
   c) obavijest o izdanim prekršajnim nalozima ili pokrenutim prekršajnim postupcima, koja će sadržavati podatke iz članka 70. stavka (1) točke d) ovoga Zakona;
   d) zapisnik o provedenom nadzoru nad provođenjm rješenjem naloženih mjera.

Članak 82.
(Obavještavanje nadzornog tijela)

(1) FOO je dužan obavijestiti nadzorna tijela o mjerama poduzetim na temelju informacija i dokumetacije koje su mu ona dostavila, a koje se odnose na sumnju na pranje novca i finaciranje terorističkih aktivnosti, sukladno odredbama članka 81. ovoga Zakona.

(2) FOO je dužan obavijestiti nadležna nadzorna tijela o mjerama koje je poduzeo prema obvezniku neovisno o nadzoru koji su ona provela.

POGLAVLJE XII. KAZNENE ODREDBE

Članak 83.
(Kažnjavanje pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnoj osobi za prekršaje)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 KM do 200.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba iz članka 4. ovoga Zakona ako:
   a) ne izradi procjenu rizika sukladno odredbama članka 5. stavka (1) ovoga Zakona;
   b) ne izradi procjenu rizika sukladno smjernicama za izradu procjene rizika iz članka 5. stavka (2) ovoga Zakona;
   c) ne poduzme mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom uspostave poslovnog odnosa s klijentom iz članka 6. stavka (1) točke a) ovoga Zakona;
   d) ne poduzme mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom transakcije u iznosu 30.000 KM ili više, sukladno članku 6. stavku (1) točki b) ovoga Zakona;
   e) prilikom obavljanja transakcije iz članka 6. stavka (1) točke b) ovoga Zakona bez prethodno uspostavljenog poslovnog odnosa, ne prikupi podatke iz članka 7. ovoga Zakona, kao i nedostajuće podatke iz članka 54. stavka (1) toč. a), b), c), e), f), g), i) i m) ovoga Zakona;
   f) ne provodi potpuno odredbe iz članka 9. stavka (1) ovoga Zakona u sjedištu, filijalama, podružnicama, i drugim organizacijskim dijelovima u zemlji i inozemstvu;
   g) ne provodi pojačane mjere identifikacije i praćenja iz članka 9. stavka (4) ovoga Zakona u filijalama, podružnicama, i drugim organizacijskim dijelovima u inozemstvu, a naročito u zemljama koje ne primjenjuju međunarodno prihvaćene strandarde iz područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ili to čine u nedovoljnoj mjeri;

h) ne pribavi podatke za identifikaciju sukladno odredbama članka 7. ovoga Zakona ili ne obavi identifikaciju na način iz čl. 11., 12., 13., 14., 15., 16. i 18. ovoga Zakona;
i) ne odredi i utvrdi identitet fizičke osobe neposrednim uvidom u važeću identifikacijsku ispravu klijenta u njegovoj nazočnosti, sukladno članku 10. stavku (1) ovoga Zakona;
j) ne obavi identifikaciju klijenta ili ako identifikacija nije obavljena sukladno odredbama članka 7. ovoga Zakona;
k) obveznik ne prikupi podatke o konačnim stvarnim vlasnicima, kako je predviđeno člankom 16. stavkom (3) ovoga Zakona;
l) obveznik povjeri provođenje pojedinih radnji i mjera identifikacije trećoj osobi iz zemlje koja je na popisu država koja ne primjenjuje standarde iz područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti iz članka 17. ovoga Zakona;
m) obveznik prihvati mjere identifikacije i praćenja klijenta putem treće osobe, ukoliko je ta osoba utvrdila i provjerila identitet klijenta bez njezine nazočnosti sukladno članku 18. stavku (3) ovoga Zakona;
n) obveznik ne prati poslovne aktivnosti koje poduzima klijent sukladno članku 21. stavku (2) ovoga Zakona;
o) ne primijeni pojačane mjere identifikacije prilikom uspostavljanja korespodentnog odnosa s bankom ili drugom sličnom kreditnom institucijom koja ima sjedište u inozemstvu, sukladno članku 24. stavku (2) ovoga Zakona;
p) uspostavi poslovni odnos kada klijent nije osobno nazočan pri utvrđivanju i provjeri identiteta za vrijeme provođenja mjera identifikacije i praćenja, sukladno članku 28. stavku (3) ovoga Zakona;
r) prilikom uspostavljanja korespodentnog poslovnog odnosa s bankom ili sličnom kreditnom institucijom sa sjedištem u stranoj zemlji koja nije na popisu iz članka 85. stavka (4), obveznik ne prikupi podatke, informacije i dokumentaciju iz članka 24. stavka (1) toč. od a) do f) ovoga Zakona;
s) zaposlenik obveznika uspostavi odnos s korespodentnom bankom iz članka 24. stavka (2) ovoga Zakona bez prethodnog pisanog odobrenja najvišeg vodstva obveznika;
t) uspostavi ili nastavi korespodentnu vezu s bankom ili sličnom kreditnom institucijom iz članka 24. stavka (4) ovoga Zakona bez prethodnog ispunjenja uvjeta iz stavka (4) toč. od a) do d) ovoga Zakona;
u) ne uspostavi odgovarajuću proceduru za određivanje politički eksponirane osobe sukladno članku 27. stavku (1) ovoga Zakona;
v) ne poduzme mjere pojačane identifikacije i praćenja klijenta i/ili ne pribavi potrebne suglasnosti iz članka 27. st. (2) i (3) ovoga Zakona;
z) ne pribavi podatke o klijentu u sklopu pojednostavljene identifikacije i praćenja sukladno članku 30. ovoga Zakona;
aa) ne prikupi podatke o nalogodavatelju elektroničkog transfera sukladno članku 32. ovoga Zakona;
bb) ne utvrdi i provjeri identitet nalogodavatelja elektroničkog transfera sukladno članku 33. stavak (1) ili (2) ovoga Zakona;
cc) otvori, izda ili omogući klijentu posjedovanje skrivenog računa i ostalih proizvoda iz članka 35. ovoga Zakona;
dd) uspostavi poslovni odnos s fiktivnim bankama iz članka 36. ovoga Zakona;
ee) ne izvijesti FOO ili mu ne dostavi informacije, podatke ili dokumentaciju propisane čl. 38. i 39. ovoga Zakona;
ff) osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti ne postupe prema odredbama članka 49. stavka (1) točke a) ili b) ovoga Zakona;
gg) osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti u sklopu procedura identifikacije i praćenja klijenta pri uspostavi poslovnog odnosa i pri obavljanju transakcije ne postupe prema odredbama članka 50. ovoga Zakona;
hh) osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti ne obavijeste FOO-a sukladno članku 51. ovoga Zakona;
ii) evidencije obveznika ne sadrže najmanje informacije iz članka 54. stavka (1) ovoga Zakona;
jj) FOO-u ne dostavlja propisane informacije ili ih ne dostavlja na propisani način, sukladno odredbama članka 56. ovoga Zakona;
kk) ne postupi prema nalogu FOO-a o privremenoj obustavi transakcije ili ne postupi porema uputama FOO-a u vezi s tim nalogom sukladno odredbama članka 58. ovoga Zakona;
ll) ne čuva informacije, podatke i dokumentaciju sukladno odredbama članka 77. stavka (1) ovoga Zakona.

(2) Kaznom iz stavka (1) kaznit će se pravna osoba iz članka 37. ovoga Zakona koja dopusti plaćanje gotovinom u iznosu višem od 30.000 KM suprotno odredbi članka 37. ovoga Zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz st. (1) i (2) ovoga članka.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM kaznit će se fizička osoba u obavljanju samostalnih djelatnosti za prekršaj iz st. (1) i (2) ovoga članka.

(5) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba iz članka 4. ovoga Zakona ako:
a) ne prikupi nedostajuće podatke iz drugih važećih javnih isprava u smislu odredaba članka 10. stavka (2) ovoga Zakona;
b) ne obavi ponovnu identifikaciju strane pravne osobe najmanje jednom godišnje sukladno odredbama članka 11. stavka (7) ovoga Zakona;
c) obveznik ne prikupi sve podatke navedene u članku 24. stavku (3) ovoga Zakona uvidom u javne ili druge dostupne registre ili pregledom dokumenata i poslovnih izvješća koje je priložila banka ili druga slična kreditna institucija sa sjedištem u inozemstvu;
d) ne uspostavi unutarnju kontrolu ili ne sastavi listu pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija u propisanom roku ili na propisani način, sukladno odredbama čl. 46., 47. i 53. ovoga Zakona;
e) ne imenuje ovlaštene osobe ili ne obavijesti FOO o tom imenovanju sukladno odredbama članka 40. ovoga Zakona;
f) posao ovlaštene osobe i njezinog zamjenika povjeri osobi koja ne ispunjava uvjete iz članka 41. stavka (1) toč. od a) do d) ovoga Zakona;
g) ne osigura stručno osposobljavanje za osoblje sukladno odredbama članka 45. ovoga Zakona;
h) ne čuva podatke o ovlaštenoj osobi i zamjeniku ovlaštene osobe, o stručnom osposobljavanju zaposlenika i o obavljanju unutarnje kontrole

najmanje četiri godine nakon imenovanja ovlaštene osobe i zamjenika ovlaštene osobe, nakon završetka stručnog osposobljavanja ili obavljanja unutarnje kontrole, sukladno odredbi članka 77. stavka (2) ovoga Zakona.

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz stavka (5) ovoga članka.

(7) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 10.000 KM kaznit će se fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost iz članka 4. ovoga Zakona za prekršaj iz stavka (5) toga članka.

Članak 84.

(Kažnjavanje nadzornog tijela i odgovornih osoba u nadzornom tijelu)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 50.000 KM kaznit će se nadzorno tijelo ako ne postupi prema odredbama članka 81. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se odgovorna osoba u nadzornom tijelu za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

POGLAVLJE XIII. NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA

Članak 85.

(Podzakonski akti za provedbu ovoga Zakona)

(1) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH i uz prethodno obavljene konzultacije s FOO-om, donijet će podzakonske akte iz članka 38. stavka (3) ovoga Zakona.

(2) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH i uz prethodno obavljene konzultacije s FOO-om, donosi pravilnike, odluke i upute iz čl. 17. i 54. ovoga Zakona i u skladu s međunarodnim standardima o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH i uz prethodno obavljene konzultacije s FOO-om, može propisati i dodatne upute o pitanjima navedenim u stavku (2) ovoga članka ili u vezi s provođenjem drugih odredaba ovoga Zakona.

(4) Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH i uz prethodno obavljene konzultacije s FOO-om, u skladu s podatcima koje objavljuju relevantne međunarodne organizacije, utvrdit će popis zemalja koje primjenjuju međunarodno prihvaćene standarde u pogledu sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

POGLAVLJE XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 86.

(Primjena drugih propisa)

(1) Ako nešto nije propisano ovim Zakonom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe drugih zakonskih propisa.

(2) U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona s njime će biti usklađeni svi drugi propisi kojima se uređuje ova materija.

Članak 87.

(Predstavljanje BiH u međunarodnim, europskim i regionalnim tijelima)

Vijeće ministara BiH će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona imenovati izaslanstva koja predstavljaju BiH u međunarodnim, europskim i regionalnim tijelima koja donose obvezujuće standarde iz djelokruga ovoga Zakona ili nadziru njihovu primjenu, sukladno ustavnopravnoj strukturi BiH (predstavnici BiH, entiteta, kantona i BDBiH) te sukladno statutima, pravilnicima i procedurama tih tijela i sukladno zakonskim nadležnostima.

Članak 88.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 53/09).

Članak 89.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osamoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-24-1/14
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Zastupničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, v. r.	Dr. **Dragan Čović**, v. r.

759

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 67. сједници Представничког дома, одржаној 28. маја 2014. године, и на 38. сједници Дома народа, одржаној 6. јуна 2014. године, усвојила је

ЗАКОН
О ДОПУНИ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Кривичном закону Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 и 8/10), иза члана 162 а. додаје се нови члан 162б. који гласи:

"Члан 162б.

(Противзаконито формирање и придруживање страним паравојним или параполицијским формацијама)

(1) Ко противно Закону о одбрани Босне и Херцеговине или Закону о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине организује, руководи, обучава, опрема или мобилише појединце или групе људи с циљем придруживања, на било који начин, страној војној, страној паравојној или страној параполицијској формацији које дјелују ван Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора у трајању од најмање пет година.

(2) Ко се на било који начин придружи страној војној, страној паравојној или страној параполицијској формацији, обученој, опремљеној или мобилисаној у смислу става (1) овог члана, казниће се казном затвора у трајању од најмање три године.

(3) Ко набавља или оспособљава средства, уклања препреке, ствара план или се договара с другима или врбује другога или предузме било коју другу радњу којом се стварају услови за директно почињење овог кривичног дјела, казниће се казном затвора у трајању од једне до десет година.

(4) Ко јавно, путем средстава информисања, дистрибуира или на било који други начин упути поруку јавности, која за циљ има подстицање другог на извршење овог кривичног дјела, казниће се казном затвора у трајању од три мјесеца до три године.

(5) Починилац кривичног дјела из става (1) овог члана који откривањем групе спријечи почињење кривичног дјела или открије групу прије почињења кривичног дјела, казниће се казном затвора у трајању од шест мјесеци до три године, а може се и ослободити од казне.

(6) Одредбе овог члана неће се примјењивати на лица која су на законит начин стекла држављанство стране земље признате од стране Босне и Херцеговине у чијој војсци или војној формацији служе, или служе војним формацијама под контролом међународно признатих влада од стране Уједињених нација, формираним на основу закона."

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број: 01,02-02-1-49/13
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ	Предсједавајући Дома народа Парламентарне скупштине БиХ
Др **Милорад Живковић**, с. р.	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 67. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 28. maja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. juna 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10) iza člana 162a. dodaje se novi član 162b. koji glasi:

"Član 162b.
(Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama)

(1) Ko protivno Zakonu o odbrani Bosne i Hercegovine ili Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine organizira, rukovodi, obučava, oprema ili mobilizira pojedince ili grupe ljudi s ciljem pridruživanja, na bilo koji način, stranoj vojnoj, stranoj paravojnoj ili stranoj parapolicijskoj formaciji koje djeluju van Bosne i Hercegovine, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet godina.

(2) Ko se na bilo koji način pridruži stranoj vojnoj, stranoj paravojnoj ili stranoj parapolicijskoj formaciji, obučenoj, opremljenoj ili mobiliziranoj u smislu stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od najmanje tri godine.

(3) Ko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugima ili vrbuje drugoga ili preduzme bilo koju drugu radnju kojom se stvaraju uslovi za direktno počinjenje ovog krivičnog djela, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od jedne do deset godina.

(4) Ko javno, putem sredstava informiranja, distribuira ili na bilo koji drugi način uputi poruku javnosti, koja ima za cilj podsticanje drugog na izvršenje ovog krivičnog djela, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od tri mjeseca do tri godine.

(5) Počinilac krivičnog djela iz stava (1) ovog člana koji otkrivanjem grupe spriječi počinjenje krivičnog djela ili otkrije grupu prije počinjenja krivičnog djela, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do tri godine, a može se i osloboditi od kazne.

(6) Odredbe ovog člana neće se primjenjivati na lica koja su na zakonit način stekla državljanstvo strane zemlje priznate od strane Bosne i Hercegovine u čijoj vojsci ili vojnoj formaciji služe, ili služe vojnim formacijama pod kontrolom međunarodnopriznatih vlada od strane Ujedinjenih naroda, formiranim na osnovu zakona."

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-49/13
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH	Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, s. r.	Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 67. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 28. svibnja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda, održanoj 6. lipnja 2014. godine, usvojila je

ZAKON
O DOPUNI KAZNENOG ZAKONA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Kaznenom zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10) iza članka 162a. dodaje se novi članak 162b., koji glasi:

"Članak 162b.
(Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama)

(1) Tko protivno Zakonu o obrani Bosne i Hercegovine ili Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine organizira, rukovodi, obučava, oprema ili mobilizira pojedince ili skupine ljudi s ciljem pridruživanja, na bilo koji način, stranoj vojnoj, stranoj paravojnoj ili stranoj parapolicijskoj formaciji koje djeluju izvan Bosne i Hercegovine, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet godina.

(2) Tko se na bilo koji način pridruži stranoj vojnoj, stranoj paravojnoj ili stranoj parapolicijskoj formaciji obučenoj, opremljenoj ili mobiliziranoj u smislu stavka (1) ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od najmanje tri godine.

(3) Tko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugima ili vrbuje drugoga ili poduzme bilo koju drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno počinjenje ovog kaznenog djela, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od jedne do deset godina.

(4) Tko javno, putem sredstava informiranja, distribuira ili na bilo koji drugi način uputi poruku javnosti, koja ima za cilj potaknuti drugoga na počinjenje ovog kaznenog djela, kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od tri mjeseca do tri godine.

(5) Počinitelj kaznenog djela iz stavka (1) ovoga članka koji otkrivanjem skupine spriječi počinjenje kaznenog djela ili otkrije skupinu prije počinjenja kaznenog djela, kaznit će se

kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do tri godine, a može se i osloboditi od kazne.

(6) Odredbe ovoga članka neće se primjenjivati na osobe koje su na zakonit način stekle državljanstvo strane zemlje priznate od strane Bosne i Hercegovine u čijoj vojsci ili vojnoj formaciji služe ili služe u vojnim formacijama pod nadzorom međunarodno priznatih vlada od strane Ujedinjenih naroda, formiranim na temelju zakona."

Članak 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-49/13
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Zastupničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, v. r.	Dr. **Dragan Čović**, v. r.

760

На основу члана 47. став (2) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 и 28/12) и члана 41. став (2) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 и 32/12), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 66. сједници Представничког дома одржаној 14. маја 2014. године и на 38. сједници Дома народа одржаној 6. јуна 2014. године, донијела је

ЗАКЉУЧАК
О ОСНИВАЊУ ПРИВРЕМЕНЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМИСИЈЕ ОБА ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ РАДИ СПРОВОЂЕЊА ПРОЦЕДУРЕ ЗА ИМЕНОВАЊЕ ЈЕДНОГ ПРЕДСТАВНИКА АКАДЕМСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ЈЕДНОГ ПРЕДСТАВНИКА НЕВЛАДИНОГ СЕКТОРА У КОМИСИЈУ ЗА ИЗБОР И ПРАЋЕЊЕ РАДА АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ КОРУПЦИЈЕ И КООРДИНАЦИЈУ БОРБЕ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ

Члан 1.

Оснива се Привремена заједничка комисија оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ради спровођења процедуре за именовање једног представника академске заједнице и једног представника невладиног сектора у Комисију за избор и праћење рада Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (у даљем тексту: Комисија).

Члан 2.

У Привремену заједничку комисију из члана 1. овог закључка из Представничког дома именују се посланици:

1. Емир Кабил,
2. Звонко Јуришић,
3. Александра Пандуревић.

Из Дома народа именују се делегати:

1. Мартин Рагуж,
2. Мехмед Брадарић,
3. Младен Иванић.

Члан 3.

Задатак Привремене комисије је да спроведе процедуру оглашавања за чланове Комисије и домовима предложи именовање кандидата назначених у члану 1. овог закључка ради именовања.

Члан 4.

Овај закључак ступа на снагу кад га у истовјетном тексту усвоје оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а биће објављен у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-34-2-487/14
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући	Предсједавајући
Представничког дома	Дома народа
Парламентарне	Парламентарне
скупштине БиХ	скупштине БиХ
Др **Милорад Живковић**, с. р.	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana 47. stav (2) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 i 28/12) i člana 41. stav (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 66. sjednici Predstavničkog doma održanoj 14. maja 2014. godine, i na 38. sjednici Doma naroda održanoj 6. juna 2014. godine, donijela je

ZAKLJUČAK
O OSNIVANJU PRIVREMENE ZAJEDNIČKE KOMISIJE OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE RADI PROVOĐENJA PROCEDURE ZA IMENOVANJE JEDNOG PREDSTAVNIKA AKADEMSKE ZAJEDNICE I JEDNOG PREDSTAVNIKA NEVLADINOG SEKTORA U KOMISIJU ZA IZBOR I PRAĆENJE RADA AGENCIJE ZA PREVENCIJU KORUPCIJE I KOORDINACIJU BORBE PROTIV KORUPCIJE

Član 1.

Osniva se Privremena zajednička komisija oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine radi provođenja procedure za imenovanje jednog predstavnika akademske zajednice i jednog predstavnika nevladinog sektora u Komisiju za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (u daljnjem tekstu: Komisija).

Član 2.

U Privremenu zajedničku komisiju iz člana 1. ovog zaključka iz Predstavničkog doma imenuju se poslanici:

1. Emir Kabil,
2. Zvonko Jurišić,
3. Aleksandra Pandurević.

Iz Doma naroda imenuju se delegati:

1. Martin Raguž,
2. Mehmed Bradarić,
3. Mladen Ivanić.

Član 3.

Zadatak Privremene komisije je da provede proceduru oglašavanja za članove Komisije i domovima predloži imenovanje kandidata naznačenih u članu 1. ovog zaključka radi imenovanja.

Član 4.

Ovaj zaključak stupa na snagu kad ga u istovjetnom tekstu usvoje oba doma Parlamentarne skupštine BiH, a bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-34-2-487/14
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Predstavničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, s. r.	Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na temelju članka 47. stavka (2) Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 i 28/12) i članka 41. stavka (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 66. sjednici Zastupničkog doma održanoj 14. svibnja 2014. godine i na 38. sjednici Doma naroda održanoj 6. lipnja 2014. godine, donijela je

ZAKLJUČAK
O OSNIVANJU PRIVREMENOG ZAJEDNIČKOG POVJERENSTVA OBAJU DOMOVA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE ZA PROVOĐENJE PROCEDURE IMENOVANJA JEDNOG PREDSTAVNIKA AKADEMSKE ZAJEDNICE I JEDNOGA PREDSTAVNIKA NEVLADINOG SEKTORA U POVJERENSTVO ZA IZBOR I PRAĆENJE RADA AGENCIJE ZA PREVENCIJU KORUPCIJE I KOORDINACIJU BORBE PROTIV KORUPCIJE

Članak 1.

Osniva se Privremeno zajedničko povjerenstvo obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za provođenje procedure imenovanja jednog predstavnika akademske zajednice i jednoga predstavnika nevladinog sektora u Povjerenstvo za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Članak 2.

U Privremeno zajedničko povjerenstvo iz članka 1. ovoga Zaključka iz Zastupničkog se doma imenuju zastupnici:

1. Emir Kabil,
2. Zvonko Jurišić,
3. Aleksandra Pandurević.

Iz Doma naroda imenuju se izaslanici:

1. Martin Raguž,
2. Mehmed Bradarić,
3. Mladen Ivanić.

Članak 3.

Zadaća Privremenog zajedničkog povjerenstva je provesti proceduru oglašavanja za članove Povjerenstva i domovima predložiti imenovanje kandidata naznačenih u članku 1. ovoga Zaključka radi imenovanja.

Članak 4.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom usvajanja u istovjetnom tekstu u oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-34-2-487/14
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Zastupničkog doma	Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH	Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, v. r.	Dr. **Dragan Čović**, v. r.

ДОМ НАРОДА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

761

На основу чл. 170. став (2) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 и 32/12), Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 38. сједници одржаној 6. јуна 2014. године, донио је

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ИНТЕРПАРЛАМЕНТАРНИХ ГРУПА ПРИЈАТЕЉСТВА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА БИЛАТЕРАЛНУ САРАДЊУ СА ПАРЛАМЕНТАРНИМ ТИЈЕЛИМА ДРУГИХ ЗЕМАЉА

I

У Одлуци о именовању чланова интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу са парламентарним тијелима других земаља ("Службени гласник БиХ", бр. 97/11) у тачки I алинеји 9. ријечи: "Хасан Бећировић (СДПБиХ)" замјењују се ријечима: "Сеудин Хоџић (СДПБиХ)".

II

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

	Предсједавајући
Број 02-34-1-697/14	Дома народа
6. јуна 2014. године	Парламентарне скупштине БиХ
Сарајево	Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu čl. 170. stav (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na 38. sjednici, održanoj 6. juna 2014. godine, donio

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA INTERPARLAMENTARNIH GRUPA PRIJATELJSTVA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE ZA BILATERALNU SARADNJU S PARLAMENTARNIM TIJELIMA DRUGIH ZEMALJA

I.

U Odluci o imenovanju članova interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu saradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja ("Službeni glasnik BiH", broj 97/11) u tački I. alineji 9. riječi:

"Hasan Bećirović (SDPBiH)" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić (SDPBiH)".

II.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Predsjedavajući
Broj 02-34-1-697/14 Doma naroda
6. juna 2014. godine Parlamentarne skupštine BiH
Sarajevo Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na temelju članka 170. stavak (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 38. sjednici održanoj 6. lipnja 2014. godine, donio je

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA MEĐUPARLAMENTARNIH SKUPINA PRIJATELJSTVA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE ZA BILATERALNU SURADNJU S PARLAMENTARNIM TIJELIMA DRUGIH ZEMALJA

I.

U Odluci o imenovanju članova međuparlamentarnih skupina prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja ("Službeni glasnik BiH", broj 97/11) u točki I. alineji 9. riječi: "Hasan Bećirović (SDPBiH)" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić (SDPBiH)".

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave se u "Službenom glasniku BiH".

Predsjedavajući
Broj 02-34-1-697/14 Doma naroda
6. lipnja 2014. godine Parlamentarne skupštine BiH
Sarajevo Dr. **Dragan Čović**, v. r.

762

На основу чл. 30, 31. и 143. Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 и 32/12), Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 38. сједници одржаној 6. јуна 2014. године, донио је

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА СТАЛНИХ КОМИСИЈА ДОМА НАРОДА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

У Одлуци о именовању чланова сталних комисија Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 54/11) у тачки II алинеји 1. ријечи: "Хасан Бећировић" замјењују се ријечима: "Сеудин Хоџић".

II

У тачки III алинеји 3. ријечи: "Хасан Бећировић" замјењују се ријечима: "Сеудин Хоџић".

III

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Предсједавајући
Број 02-50-6-694/14 Дома народа
6. јуна 2014. године Парламентарне скупштине БиХ
Сарајево Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu čl. 30., 31. i 143. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je, na 38. sjednici održanoj 6. juna 2014. godine, donio

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA STALNIH KOMISIJA DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

I.

U Odluci o imenovanju članova stalnih komisija Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 54/11) u tački II. alineji 1. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

II.

U tački III. alineji 3. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

III.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Predsjedavajući
Broj 02-50-6-694/14 Doma naroda
6. juna 2014. godine Parlamentarne skupštine BiH
Sarajevo Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na temelju čl. 30., 31. i 143. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06 i 91/07 i 32/12), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 38. sjednici održanoj 6. lipnja 2014. godine, donio je

ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA STALNIH POVJERENSTAVA DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

I.

U Odluci o imenovanju članova stalnih povjerenstava Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 54/11) u točki II. alineji 1. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

II.

U točki III alineji 3. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku BiH".

Predsjedatelj
Broj 02-50-6-694/14 Doma naroda
6. lipnja 2014. godine Parlamentarne skupštine BiH
Sarajevo Dr. **Dragan Čović**, v. r.

763

На основу члана 42. став (1) и члана 143. став (2) тачка б) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 и 32/12), Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 38. сједници одржаној 6. јуна 2014. године, донио је

ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНАМА ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ЧЛАНОВА ЗАЈЕДНИЧКИХ КОМИСИЈА ОБА ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

У Одлуци о избору чланова заједничких комисија оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 54/11), у тачки II алинеји 8. ријечи: "Хасан Бећировић" замјењују се ријечима: "Сеудин Хоџић".

II

У тачки III алинеји 8. ријечи: "Хасан Бећировић" замјењују се ријечима: "Сеудин Хоџић".

III

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-50-6-695/14
6. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Др **Драган Човић**, с. р.

Na osnovu člana 42. stav (1) i člana 143. stav (2) tačka b) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je, na 38. sjednici održanoj 6. juna 2014. godine, donio

ODLUKU
O IZMJENAMA ODLUKE O IZBORU ČLANOVA ZAJEDNIČKIH KOMISIJA OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

I.

U Odluci o izboru članova zajedničkih komisija oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 54/11) u tački II. alineji 8. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

II.

U tački III. alineji 8. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

III.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-50-6-695/14
6. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na temelju članka 42. stavak (1) i članka 143. stavak (2) točka b) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 38. sjednici održanoj 6. lipnja 2014. godine, donio je

ODLUKU
O IZMJENAMA ODLUKE O IZBORU ČLANOVA ZAJEDNIČKIH POVJERENSTAVA OBAJU DOMOVA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

I.

U Odluci o izboru članova zajedničkih povjerenstava obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 54/11), u točki II. alineji 8. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

II.

U točki III. alineji 8. riječi: "Hasan Bećirović" zamjenjuju se riječima: "Seudin Hodžić".

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-50-6-695/14
6. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Dragan Čović**, v. r.

РЕГУЛАТОРНИ ОДБОР ЖЕЉЕЗНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

764

На основу члана 8. тачка А. став 1. и 2. Закона о жељезницама БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 52/05), Регулаторни одбор жељезница БиХ доноси

ПРАВИЛНИК 413а
О ЖЕЉЕЗНИЧКОЈ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНОЈ МРЕЖИ У ЖС БиХ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет правилника)

Овај правилник дефинише услове за пројектовање, изградњу, реконструкцију, обнову и одржавање жељезничке телекомуникационе мреже, неопходне за безбједно и несметано одвијање жељезничког саобраћаја у жељезничком систему (ЖС) Босне и Херцеговине.

Члан 2.
(Примјена правилника)

(1) Одредбе овог правилника се примјењују на пројектовање, изградњу, реконструкцију, обнову и одржавање жељезничке телекомуникационе мреже која омогућава поуздан пренос сигнала и информација између телекомуникационих уређаја, између уређаја за пренос говора и података за вођење жељезничког саобраћаја који имају карактер сигурносног уређаја у смислу обезбјеђивања сигурности имовине и људи и доприносе побољшању квалитета за сигурно и несметано одвијања жељезничког саобраћаја.

(2) Одредбе овог правилника примјењују се и на све остале дијелове жељезничке телекомуникационе мреже који не посједују безбједоносне функције поменуте у претходном ставу.

Члан 3.
(Изрази и скраћенице)

(1) Изрази поменути у овом правилнику имају сљедећа значења:

"информација" је свака порука која се преноси путем телекомуникационе мреже;

"интероперабилност жељезничке телекомуникационе мреже" је способност трансевропског жељезничког

подсистема "Вођење - управљање и сигнализација - телекомуникациона мрежа" да обезбиједи безбједан и непрекидан саобраћај возова уз постизање траженог степена искоришћености капацитета дате пруге;

"изградња" је извођење радова којима се гради нови подсистем или дио подсистема;

"извођач радова" је правно или физичко лице које пружа услуге у обављању припремних радова на градилишту, извођења грађевинских радова, монтажних радова код инсталисања машинских и електро инсталација и извођење завршних грађевинских радова;

"јавна жељезничка инфраструктура" су објекти и постројења потребни за неометано одвијање јавног жељезничког саобраћаја и припадајућа земљишта која функционално служе њиховом намјенском коришћењу;

"корисник" је физичко или правно лице које користи услуге жељезничке телекомуникационе мреже (ЖТКм) за потребе своје дјелатности;

"квар у жељезничкој телекомуникационој мрежи" је недостатак у функционисању жељезничког телекомуникационог система који утиче на његову функционалност услед чега може бити угрожена безбједност и уредност саобраћаја и дјелимично или потпуно онемогућено извршење пословних активности;

"лице задужено за одржавање телекомуникационе мреже и опреме" је извршни жељезнички радник који је запослен код управљача и квалификован да изврши послове на одржавању у складу са прописима који уређују стручну оспособљеност жељезничког извршног особља;

"модернизација" је увођење нових система или технологија или замјена постојећих система или технологија савременијим;

"**обнова**" је било каква већа замјена на подсистему или дијелу подсистема којом се не мијењају његове основне карактеристике;

"помоћни телефон" је врста телефонског апарата који се користи као помоћни или у случају отказа (прекида) свих других говорних веза на ТК пулту;

"преносни медијум" је средина која омогућава пренос информација са намјером међусобног повезивања двају или више телекомуникационих уређаја или система;

"преносни систем" је телекомуникациони систем, који омогућава истовремени пренос више података преко преносног медијума;

"пружни водови" су врста телекомуникационих веза; протежу се дуж одређених дијелова пруге и завршавају се у свим станицама на том дијелу пруге;

"путник" означава лице које има важећу карту или је намјерава купити у возу од тренутка када се нађе у зони која је намијењена за путнике који путују возом до момента док по завршеном путовању не напусти жељезничку зону намијењену за путнике;

"радио везе" су начини успоставе комуникације између двије или више тачака при чему се за пренос користе радио електромагнетни таласи;

"редунданса" је повећање поузданости преноса информације између двије или више тачака, што се постиже увођењем додатног, од основног независног преносног пута или удвајањем виталних дијелова уређаја или система, или уз коришћење одређених протокола;

"реконструкција (надградња)" је свака значајнија измјена подсистема или дијела подсистема којом се побољшавају његове опште карактеристике,

"резерве у телекомуникационом систему" су резерве које остану неискоришћене када су задовољене све тренутне и на истој технологији засноване, планиране потребе за наредних пет година;

"сметња у жељезничкој телекомуникационој мрежи" је недостатак у раду жељезничке телекомуникационе мреже који битно не утиче на њену функционалност и зато не угрожава безбједност и уредност жељезничког саобраћаја и не омета обављање саобраћајних или пословних активности;

"техничка документација" је документација о подсистему или чиниоцу интероперабилности која садржи све његове техничке карактеристике, укључујући и упутство за његово коришћење и одржавање;

"телекомуникациони уређај" је уређај који обезбјеђује одређене телекомуникационе услуге или је битан саставни дио неког телекомуникационог система;

"телекомуникациони пулт" је врста ТКу који се инсталише на радним мјестима извршног особља у области саобраћаја и омогућава успостављање свих врста веза које су неопходне за радна мјеста наведена у Прилогу 2, који је саставни дио овог Правилника;

"**објаве UIC"** су објаве међународне жељезничке уније;

"управљач јавне жељезничке инфраструктуре-управљач" (УИ) је свако јавно предузеће или компанија која је одговорна за успостављање и одржавање јавне жељезничке инфраструктуре или приватне жељезничке инфраструктуре повезане с јавном жељезничком инфраструктуром;

"уређај за напајање" је уређај који жељезнички телекомуникациони систем опскрбљује потребном електричном енергијом;

"EIRENE" (European Integrated Railway Radio Enhanced Network) је пројекат UIC у оквиру кога су изграђене и у оквиру кога се надограђују постојеће спецификације за функционалне и системске захтјеве GSM-R система;

"витални дио" уређаја је дио уређаја чији неправилан рад или престанак рада узрокује неисправан рад или престанак рада читавог уређаја;

"жељезнички систем" (ЖС) означава укупност подсистема у структурним и оперативним областима, као и управљање и оперативно функционисање система као цјелине;

"жељезнички телекомуникациони систем" је дио жељезничке телекомуникационе мреже који представља функционалну цјелину;

"жељезничка телекомуникациона мрежа" је функционално заокружена мрежа састављена од жељезничко телекомуникационих система и телекомуникационих уређаја која омогућава задовољење потребе за телекомуникационим услугама да би се обезбиједило несметано, безбједно и уредно одвијање јавног жељезничког саобраћаја на ЖС у Босни и Херцеговини и омогућио пренос информација и података за потребе управљања саобраћајем и одржавање инфраструктуре, пренос информација за пословне комуникације, пренос информација даљинског вођења и управљања саобраћајем као и управљања електроенергетским постројењима, пренос информација за остале кориснике који жељезнички телекомуникациони систем користе за обављање своје пословне дјелатности повезано са жељезницом.

(2) Скраћенице употријебљене у овом Правилнику имају сљедеће значење:

1) "**БАС ЕН**" је ознака БиХ стандарда које доноси Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине и преузима европске хармонизоване стандарде ЕН;

2) **"ЦУС"** је Центар управљања саобраћајем;
3) **"EIRENE"** (European Integrated Railway Radio Enhanced Network) је побољшана европска интегрисана жељезничка радио мрежа;
4) **"EIRENE FRS"** (EIRENE Functional Requirements Specifications) су спецификације функционалних захтјева ЕИРЕНЕ;
5) **"EIRENE SRS"** (EIRENE System Requirements Specifications) су спецификације системских захтјева ЕИРЕНЕ;
6) **"ЕЛ"** - листа за евидентирање;
7) **"GSM-R"** (Global System for Mobile Communications - Railways) - глобални систем за мобилне комуникације за потребе жељезнице;
8) **"ЈЖИ"** - јавна железничка инфраструктура;
9) **"КМ"** - контактна мрежа;
10) **"МЛ"** - мјерна листа;
11) **"РДВ"** - радио-диспечерска веза; систем бежичне комуникације развијен специјално за потребе жељезничког саобраћаја;
15) **"РОЖ БиХ"** - Регулаторни одбор жељезница Босне и Херцеговине;
16) **"СТС"** - саобраћајни телекомуникациони систем;
17) **"ССу"** - сигнално-сигурносни уређај;
18) **"ССУ"** - систем сигурног управљања;
19) **"ТКу"** - телекомуникациони уређај;
20) **"ТКм"** - телекомуникациона мрежа;
21) **"ТК-пулт"** - телекомуникациони пулт;
22) **"ТСИ"** - техничке спецификације интероперабилности;
23) **"UIC"** - Међународна жељезничка унија;
24) **"УКТ "** - систем радио-комуникација у фреквентном опсегу ултра кратких таласа;
25) **"UTP"** (Uniform Technical Prescriptions) - су јединствени технички прописи који означавају техничке спецификације са којима подсистем или дио подсистема конвенционалног жељезничког система мора бити усаглашен у циљу испуњења основних захтјева и обезбјеђивања интероперабилности жељезничког система.
26) **"WiFi"** (Wireless Fidelity) - бежична мрежа гдје се подаци имеђу два или више рачунара преносе помоћу радио фреквенција (РФ) и одговарајућих антена;
27) **"WiMax"** (Worldwide Interoperability for Microwave Access)- свјетска интероперабилност за микроталасни приступ;
28) **"ЖАТ"** - жељезничка аутоматска телефонија;
29) **"ЖТКм"** - жељезничка телекомуникациона мрежа;
30) **"ЖТКс"** - жељезнички телекомуникациони систем.

(3) Остали појмови употријебљени у овом Правилнику имају иста значења као што је прописано у "Инструкцијама за безбједност и интероперабилност жељезничког система у Босни Херцеговини" и другим прописима из области жељезничког саобраћаја, телекомуникација и изградње објеката.

Члан 4.

(Функционални захтјеви и примјена стандарда на жељезничко телекомуникационој мрежи)

(1) ЖТКм мора бити пројектована, изграђена, реконструисана, обновљена и одржавана тако да се обезбиједи безбједна и несметана предаја, пренос и пријем свих облика сигнала, знакова, писаних информација, слике, звука и порука за обезбјеђење безбједног и уредног жељезничког саобраћаја. Да би се ова функционалност обезбиједила треба бити повезана са другим телекомуникационим мрежама које нису дио ЈЖИ.

(2) Код пројектовања, изградње, реконструкције, обнове и одржавања ЖТКм, морају се испоштовати одредбе: Закон о жељезницама БиХ; Закон о заштити човјекове околине, "Инструкције за безбједност и интероперабилност жељезничког система у Босни и Херцеговини" - прописа и упутстава за грађење и одржавање пруга и пружних постројења, призната техничка правила струке за ову област дефинисана законима и ратификованим међународним споразумима чија је потписница Босна и Херцеговина, "Упутства о поступку и начину издавања дозволе за коришћење жељезничких возила, уређаја, дијелова и опреме за жељезничка возила и уређаја, дијелова и опреме за жељезничку инфраструктуру".

(3) РОЖ БиХ прописује техничке стандарде и техничке спецификације који се објављују у Службеном гласнику БиХ и службеним гласилима енитета и Брчко дистрикта.

(4) Сматра се да је ЖТКм или да су њени поједини дијелови или уређаји у складу са захтјевима овог Правилника, уколико су у складу са одредбама наведеним у ставу (2) овог члана.

(5) У случају када су у питању лични подаци који се морају штити у складу са законом којим се уређује заштита личних података код преноса података и порука посредством ЖТКм, код приступа к њима, руковању са њима, њиховој обради и складиштењу потребно је да хардвер, системски и апликативни софтвер обезбиједе да употреба података буде у границама овлашћења корисника.

II ЖЕЉЕЗНИЧКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА

Члан 5.

(Обим жељезничко телекомуникационе мреже)

(1) ЖТКм чине преносни медијуми, ЖТКс, ТКу и терминални уређаји.

(2) За пренос се користе жичани (метал, оптички) или бежични медијуми.

(3) У ЖТКм се могу инсталисати сљедећи ЖТКс и ТКу са одговарајућим системским софтвером:
- преносни системи,
- кабловски системи,
- систем жељезничких аутоматских телефонских веза (ЖАТ),
- саобраћајни телекомуникациони систем (СТС),
- жељезнички систем пружних веза,
- уређаји за радио-комуникације,
- уређаји за снимање преношених порука,
- уређаји за пренос података и рачунарска мрежа,
- уређаји за аудио и визуелно информисање путника у реалном времену,
- интерфонски уређаји,
- разгласни уређаји за службену употребу,
- уређаји за пренос и приказивање тачног времена,
- уређаји за напајање ТКу,
- уређаји за централизовани надзор и управљање телекомуникационим системом,
- раздјелници, инсталације и локалне комуникационе мреже,
- уземљења и остали уређаји за заштиту телекомуникационих система,
- системи видео надзора, или

- уређаји за позивање у случају хитности (СОС).

(4) Терминални уређаји су:
- телефони,
- телефакс уређаји,
- интерфонски терминали,
- телекомуникациони пултови (ТК-пултови),
- терминални радио уређаји,
- компјутерски терминали и персонални рачунари,
- уређаји за продају карата (картомати), и
- остали терминални уређаји који се као крајњи елементи уграђују код корисника.

Члан 6.

(Класификација уређаја жељезничке телекомуникационе мреже - ЖТКм)

(1) Уређаји ЖТКм су подијељени у сљедеће категорије:
а) уређаји прве категорије су ЖТКс и ТКу са сигнално-сигурносним функцијама, који својим радом непосредно учествују у обезбјеђењу безбједности и уредности жељезничког саобраћаја,
б) уређаји друге категорије су ЖТКс и ТКу без сигнално-безбједоносне функције који посједују својства значајна за безбједно и уредно одвијање жељезничког саобраћаја или обезбјеђују већу безбједност, и
ц) уређаји треће категорије су ЖТКс и ТКу без сигнално-сигурносних и сигурносно значајних функција.

(2) Класификација постојећих ЖТКс и ТКу у складу са претходним ставом је презентована у Прилогу 1, који је саставни дио овог Правилника.

Члан 7.

(Посебни услови)

(1) Уређаји који су дио ЖТКм морају обезбиједити поузданост и доступност. Код свих облика преноса мора се дати приоритет поруци и обавјештењу о опасности или пријетњи за безбједност жељезничког саобраћаја, људске животе или настанку веће штете на имовини.

(2) Поузданост ЖТКс који се у складу са чланом 6. овог Правилника сврстава у прву или другу категорију је загарантована обезбјеђењем редундансе. За обезбјеђење редундансе могу се користити други телекомуникациони системи у ЖС Босне Херцеговине или у иностранству.

(3) За системе који се у складу са чланом 6. овог Правилника сврставају у прву или другу категорију редундантност се такође обезбјеђује на нивоу хардвера и софтвера виталних дијелова система. За поједине врсте уређаја, витални дијелови гдје се захтијева редунданса су дефинисани у UTP.

(4) За сваки ЖТКс и ТКу поузданост и расположивост су у складу са првим ставом овог члана дефинисане у UTP.

Члан 8.

(Обим и врста жељезничко телекомуникационих система и телекомуникационих уређаја)

(1) Обим и врста ЖТКс и ТКу који се уграђују у јавну ЖТКм је дефинисан у складу са:
а) категоријом пруге,
б) обимом и врстом саобраћаја,
ц) начином вођења и управљања саобраћајем,
д) опремљености пруге са сигнално-сигурносним уређајима,
е) постојећим преносним медијумима и телекомуникационим уређајима, и
ф) осталим захтјевима наведеним у ТСИ или UTP који дефинишу опремљеност службених и радних мјеста на прузи,

(2) Минимална опремљеност радних мјеста, узимајући у обзир критеријуме описане у претходном ставу презентована је у прилогу 2. овог Правилника.

(3) На ТКу може бити прикључена само терминална опрема која испуњава техничке услове дефинисане у члана 4. овог Правилника.

Члан 9.

(Додатне могућности коришћења жељезничко телекомуникационе мреже)

Уколико техничке карактеристике и капацитет ЖТКм омогућавају пружање телекомуникационих услуга, то могу бити услуге које се обављају за сопствени рачун или као комерцијалне услуге на отвореном тржишту телекомуникационих услуга, на начин да Управљач направи уговор са власником ЈЖИ.

III ПРОЈЕКТОВАЊЕ ЖЕЉЕЗНИЧКЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ МРЕЖЕ

Члан 10.

(Општи услови)

(1) ЖТКм не смије уносити у околину непотребна оптерећења, урбанистички несклад, електромагнетне утицаје који би премашили дозвољене нивое и друге запреке.

(2) ТКу морају да испуњавају сљедеће захтјеве:
а) висок степен поузданости, модуларност и брзу замјењивост појединих елемената у случају квара,
б) даљинско управљање и надзор као и минимални обим одржавања,
ц) повезивање са другим телекомуникационим мрежама и постојећим уређајима у ЖТКм,
д) услове интероперабилности трансевропске жељезничке мреже за ТКу наведене у ТСИ,
е) сигурност уређаја и људи, и
ф) имуност на електромагнетне сметње које узрокује околина.

(3) Код уградње ТКу мора се испунити усклађеност са ЖТКм или њеним дијеловима под условима наведеним у члану 4 овог Правилника.

(4) ЖТКм мора бити осигурана од утицаја из других телекомуникационих мрежа.

(5) На пругама електрифицираним монофазним системом 25 kV, 50 Hz, мора се узети у обзир утицај наизмјеничне струје вуче. Морају бити подузете све техничко заштитне мјере за смањење утицаја ових струја на најмању могућу мјеру.

(6) Радио комуникациони уређаји и системи морају радити у фреквентним опсезима које је надлежни орган у складу са одредбама прописа који регулишу ову област додијелио за коришћење у жељезничком саобраћају.

(7) У случају терминалних уређаја који се инсталишу код корисника треба узети у обзир њихове ергономске и еколошке аспекте.
Терминални уређаји морају испуњавати стандарде у погледу нивоа електромагнетног зрачења и сигурности корисника. Терминални уређаји морају бити повезани на ТКу тако да је обезбијеђен несметан и безбједан рад корисника.

(8) Технички простори у којим се инсталишу ЖТКс и ТКу морају испуњавати захтјеве дефинисане кроз ТСИ. За сваку врсту опреме морају се узети у обзир захтјеви и препоруке произвођача опреме у погледу климатских и других услова.

Ако се у истој просторији планира инсталација више типова ТКу који имају различите захтјеве у погледу еколошких услова, треба испоштовати захтјев највишег нивоа који не може бити нижи од захтјева наведених у овом Правилнику.

(9) Приступ до ЖТКс и ТКу се мора извести тако да је омогућен само овлаштеним лицима. Приступ неовалаштеним лицима се физички онемогућује на начин да се ТКУ инсталише у посебну просторију или кабинет које је могуће закључати. У случају пројектовања нових и постојећих простора до којих треба омогућити слободан приступ трећим лицима користити техничка рјешења за централни надзор приступа објекту.

(10) Управљач може одобрити инсталисање ЖТКс или ТКу ради тестирања нових технологија, техничких рјешења или нових метода одржавања. Одобрење може бити издато за ограничени и локацијски дефинисан простор на основу елабората који дефинише намјену, начин одржавања и контроле, као и трајање пробне инсталације при чему се обезбиједи да тестирани уређај не судјелује у обезбјеђивању безбједности и уредности жељезничког саобраћаја. У случају успјешног завршетка пробног рада, ЖТКс или ТКу може остати инсталисан и у функцији, уколико су испуњени остали захтјеви за ЖТКс или ТКу наведени у овом члану и посебни захтјеви за ЖТКс или ТКу наведени у чланови 4. и 9. овог Правилника.

(11) Код изградње, реконструкције, обнове и одржавања кабловских траса морају се узети у обзир пројектима предвиђене потребе свих дијелова јавне жељезничке инфраструктуре.

(12) Код изградње, реконструкције, обнове и одржавања жељезничке телекомуникационе мреже на постојећим станицама или стајалиштима морају се узети у обзир комуникационе и енергетске потребе везано за инсталацију картомата и уређаја за аудио и визуелно обавјештавање путника уколико је та врста рада могућа.

Члан 11.

(Услови за пројектанта)

Пројектовање ЖТК система и ТКу могу вршити лиценцирани пројектанти који могу обезбиједити израду пројектне и техничке документације као и уважавање законских и подзаконских аката који се односе на безбједност жељезничког саобраћаја у БиХ.

Члан 12.

(Опремљеност радних мјеста жељезничког извршног особља)

(1) Радна мјеста жељезничког извршног особља, управљача саобраћајем возова на јавној жељезничкој инфраструктури се опремају са:
   а) ТК пулт,
   б) комуникационо мјесто,
   ц) у помоћни телефон,
   д) приступ мрежи за пренос података,
   е) уређај за приказ тачног времена (сат) комуникационо мјесто,
   ф) савремено техничко рјешење у складу са развојем технологије,
   г) ЖАТ прикључак.

(2) Радно мјесто жељезничког извршног особља у управљању саобраћајем на пругама које су опремљене радио системом за везу између машиновође и мјеста са кога се управља саобраћајем мора бити опремљено са опремом наведеном у првом ставу овог члана која омогућава комуникацију по том систему.

(3) Обавезна опремљеност сваког радног мјеста са телекомуникационим уређајима из овог члана је дефинисана у прилогу 2 овог Правилника.

Члан 13.

(Телекомуникациони пулт)

(1) За концентрацију свих телекомуникационих веза у жељезничким станицама треба уградити телекомуникациони пулт.

(2) Телекомимикациони пулт треба да је подешен тако да може да прими сљедеће врсте прикључака:
   а) за аутоматску телефонију (ЖАТ и ПТТ),
   б) ЦБ прикључке
   ц) индукторске, са уређајем за аутоматско давање полазних сигнала,
   д) индукторске, са и без излучивања позива,
   е) диспечерске, за саобраћајне диспечере без телекоманде и диспечере електровуче,
   ф) диспечерске прикључке за телефоне код пружних, улазних и излазних сигнала, са уређајем за бирање и идентификацију и уређајем за прекопчавање за суседне станице или ка диспечеру телекоманде,
   г) интерфонске прикључке,
   х) за уређаје за озвучавање, ради обавештавања путника или службених места.

(3) Телекомуникациони пулт треба да буде израђен тако да омогућава постављање паралелног пулта.

(4) Позиви треба да су оптички и акустички, са могућношћу пригушења акустичног позива. Телекомуникациони пулт треба да је тако подешен да може да се прикључи дуплекс појачивач и регистрофон. Напајање треба да буде из централне батерије.

Члан 14.

(Жељезничка аутоматска телефонска мрежа - ЖАТ)

(1) ЖАТ мора бити реализована тако да:
   а) обезбиједи говорну комуникацију корисника пословног подручја и подручја оперативних послова у управљању саобраћајем унутар цјелокупне јавне железничке мреже у Босни и Херцеговини, као и на нивоу међународне жељезничке телефонске мреже и корисника јавне фиксне и мобилне телефонске мреже,
   б) омогући друге телефонске услуге и дата комуникације корисника с пословног подручја и подручја оперативних послова у управљању саобраћајем у оквиру свих јавних жељезничких мрежа, као и приватних жељезничких мрежа које су повезане са јавним жељезничким мрежама, унутар ЖС БиХ као и на нивоу међународне жељезничке телефонске мреже и корисника јавне телефонске мреже,
   ц) је спојива са осталим ЖТКс и ТКу у оквиру ЖТКм, компатибилна са постојећим технологијама и омогућава даљинско управљање и контролу система и његових елемената,
   д) омогућава успостављање веза у долазном и одлазном смјеру без учешћа оператера, и
   е) омогућава надоградњу на нивоу хардвера и софтвера.

(2) Шема нумерисања ЖАТ мреже мора бити усклађена са међународним препорукама и прописима који регулишу шему нумерације жељезничке телефоније и прописима из области телекомуникација у ЖС БиХ.

Члан 15.

(Саобраћајни телекомуникациони систем)

(1) Саобраћајни телекомуникациони систем мора обезбиједити комуникациону подршку за потребе радних мјеста жељезничког извршног особља које учествује у обезбјеђивању безбједног и уредног одвијања жељезничког саобраћаја. Саобраћајни телекомуникациони систем чине централни уређај (телефонска централа), ТК пултови и интерфејси.

Систем мора подржавати:

а) све функције за потребе жељезничке пружне телефоније,
б) диспечерске везе (селективне телефонске везе диспечера саобраћаја и диспечера електро вуче),
ц) повезивање са радио системима, ЖАТ мрежом и системима за аутоматску најаву возова,
д) станичне терминалне уређаје, а посебно интерфонске везе, озвучење за потребе обавјештавања путника, разглас за службену употребу и телефонске везе у станичном подручју,
е) прикључење терминалних уређаја за пренос информација података,
ф) прикључење система за позив у случају нужде (СОС),
г) повезивање са другим ЖТКс и ТКу у оквиру ЖТКм,
х) прикључење на јавну мрежу,
и) компатибилност са постојећом технологијом, и
ј) даљинско управљање и контролу система и његових елемената.

Систем мора обезбиједити:

а) функционалност телефонске централе неопходне за обављање безбједног и уредног жељезничког саобраћаја,
б) интерфејс за прикључење уређаја за снимање разговора, и
ц) приказивање тачног времена које мора бити синхронизовано са осталим уређајима за
д) приказ тачног времена у складу са четвртим ставом члана 23. овог правилника.

(2) Улаз у СТС из ЖАТ или из јавне телефонске мреже, мора да буде реализован на начин да се не угрози безбједно и уредно одвијање жељезничког саобраћаја.

(3) Озвучење за потребе обавјештавања путника у складу са одредбама прописа који регулишу опремљеност станица и стајалишта се инсталише на станицама и стајалиштима и служи за обавјештавање путника у реалном времену. Контрола система за озвучење се може обављати ручно са ТК пулта или аутоматски.

(4) Озвучење се може реализовати у оквиру СТС или као посебан систем.

Члан 16.

(Помоћни телефон - ПТ)

(1) ПТ је телефон са потребним телефонским преклопником инсталисан на столу или зиду.

(2) ПТ се мора се инсталисати на свим мјестима гдје је инсталисан ТК пулт.

(3) ПТ мора обезбиједити говорну комуникацију по пружним водовима између двије сусједне станице и станицама на датој пружној дионици.

(4) ПТ морају бити међусобно повезани на начин да је загарантована расположивост рада најмање 99,9%.

Члан 17.

(Систем напајања)

(1) Извори систем напајања подјељени су на:

а) редовне изворе напајања - прикључак за напајање из дистрибутивне мреже 230/400 главни извор напајања,
б) резервне изворе напајања - прикључак за напајање из КМ, 25 kV, 50 Hz или дизел агрегата, напојни уређај који претвара електричну енергију из јавне дистрибутивне мреже, КМ или дизел агрегата у облик и номиналну вриједност која је за ЖТКс и ТКу дефинисана у ТС, и
ц) помоћне изворе напајања - напајање из батерије.

(2) Код пројектовања напојних уређаја за напајање ЖТКс и ТКу треба посматрати DC напајање називног напона (У <50 V =).

(3) Капацитет батерија има се предвидјети за осмочасовни рад уређаја, а рад дизел агрегата треба да обезбиједи непрекидно напајање уређаја за 24 сата без додавања погонског горива.

(4) Морају се користити батерије које обезбјеђују независно резервно напајање како је дефинисано ставом 3. овога члана узимајући у обзир све безбједоносне захтјеве који се односе на руковање опасним и штетним материјама и поштовање поступака о руковању по њиховом искључењу из употребе.

(5) Морају се користити такве врсте батерија, које не захтијевају посебно уређење простора, ако је то могуће, ако није онда се за њих мора обезбједити засебна просторија.

(6) Прелаз са напајања из дистрибутивне мреже на резервно или обратно и са резервног напајања на помоћно и обратно треба да буде аутоматски и не смије да узрокује промјене постојећег стања на уређају.

(7) У одређеним случајевима Инвеститор може да одреди да као резервни извор напајања служи само акумулаторска батерија. У овом случају капацитет акумулаторске батерије треба да буде за напајање уређаја.

(8) За рад дизел агрегата предвидјети могућност даљинског укључења-искључења као и ручног стављања дизел агрегата у погон на лицу мјеста.

(9) У станицама и другим службеним мјестима на прузи гдје то услови дозвољавају, напајање телекомуникационих уређаја извршити у склопу напајања станичних сигнално-сигурносних постројења.

(10) Напојни уређаји морају омогућити надоградњу, модуларност, даљинско управљање и контролу свих саставних дијелова укључујући и могућност даљинског укључења и искључења уређаја и агрегата.

Члан 18.

(Радио-комуникациони системи)

(1) Радио-комуникациони системи се користе у саобраћајно-оперативним пословима у јавном жељезничком саобраћају и у другим пословима који су повезани са жељезничким саобраћајем и одржавањем јавне жељезничке инфраструктуре. Могу се користити:

а) УКТ радио системи у фреквентним опсезима које је одобрио надлежни орган,
б) радио комуникациони системи који су развијени за потребе жељезнице (GSM-R)
ц) радио диспечерска веза РДВ, и
д) остали радио-комуникациони системи (WiMax, WiFi, итд).

(2) У основи, систем GSM-R мора обезбиједити говорне и дата комуникационе услуге за потребе жељезнице. У ту сврху може бити повезан са мрежама других жељезница, јавним мобилним и фиксним мрежама,

специјалним жељезничким системима (нпр системи за вођење саобраћаја) и системима за надзор.

(3) GSM-R је стандардизовани систем и мора испуњавати функционалане и системске спецификације EIRENE (EIRENE FRS и EIRENE SRS).

(4) Ако на прузи не постоји GSM-R систем или још увијек није изграђен, у станицама које се налазе на таквој прузи за комуникацију жељезничког извршног особља и комуникацију особља одржавања могу се користити УКТ и РДВ системи.

(5) За покривање већих станичних подручја могу се инсталисати репетиторски УКТ радио уређаји.

(6) За пренос порука које имају утицај на безбједност и уредност жељезничког саобраћаја за све радио комуникационе системе се мора обезбиједити могућност снимања свих преношених порука.

(7) Код пројектовања радио-комуникационих система морају се користити канали унутар фреквентног опсега предвиђеног за жељезнички саобраћај.

(8) Код изградње, реконструкције, обнове и одржавања радио комуникационих система из четврте алинеје првог става овога члана мора бити загарантована компатибилност радио комуникационих система из прве и друге алинеје истог става овога члана као што је дефинисано прописом који регулише електромагнетску компатибилност.

Члан 19.

(Преносни системи)

(1) Преносни систем се користи за повезивање појединих независних ТКу у ЖТКм као функционалну цјелину. При томе се као преносни пут употребљавају све врсте преносних медијума као што је дефинисано у члану 20. овог Правилника.

(2) Преносни систем мора бити пројектован тако да:
   а) је компатибилан са преносним системима других жељезничких управа и преносним системима других домаћих и страних телекомуникационих система,
   б) обезбједи поузданост, расположивост и редундантност на нивоу опреме и преносних путева, и
   ц) омогућава даљинско управљање и контролу до нивоа крајњег прикључка.

Члан 20.

(Преносни медијуми)

(1) Код пројектовања кабловских медијума преноса мора се водити рачуна о врсти, типу, капацитету и конструкцији металних, оптичких или комбинованих метално-оптичких каблова с обзиром на:
   а) категорију пруге,
   б) начин полагања кабла,
   ц) потребни број проводника у односу на потребни капацитет преноса и преносни систем, и
   д) вањске утицаје, а нарочито утицај струје електровуче и атмосферских пражњења.

(2) Код пројектовања бежичних веза мора се водити рачуна о карактеристикама ширења електромагнетних таласа и испоштовати законодавство из области телекомуникација.

Члан 21.

(Пружна телефонска мрежа)

(1) Пружна телефонска мрежа мора омогућити говорну комуникацију између комуникационих мјеста дуж жељезничке пруге и радних мјеста жељезничког извршног особља у области вођења саобраћаја и служби одржавања управљача.

(2) Радна мјеста жељезничког извршног особља у управљању саобраћајем на којим мора бити обезбијеђена говорна комуникација се одређују на основу:
   (а) категорије пруге, и
   (б) начина вођења и управљања саобраћајем и опремљености пруге са СС уређајима.

(3) Комуникациона мјеста дуж жељезничке пруге се морају пројектовати у складу са прописима о безбједности и ТСИ.

(4) Комуникациона мјеста дуж пруге се морају реализовати тако да су компатибилна са СТС.

(5) Пружна телефонска мрежа мора укључивати следеће врсте веза:
   - *Чуварски вод* повезује двије сусједне станице међусобно.

   На вод се прикључују сљедећа службена мјеста:
   а) станице и остала службена мјеста на прузи (као индукторски прикључак на телекомуникациони пулт),
   б) телефонски ормари код улазних, излазних, заштитних, просторних сигнала, и
   ц) чувари путних прелаза,

   Сви прикључци на вод морају бити изведени паралелно.
   - *Вод грађевинске службе* - повезује надлежну службу за одржавање грађевинске дионице са пружном дионицом свог рејона, као и са осталим службеним мјестима на прузи. Вод је индукторски. Сви прикључци на вод морају бити изведени паралелно.
   - *Вод службе за одржавање СС постројења* - повезује надлежну службу за одржавање сигнално-сигурносних постројења са пружном дионицом свог рејона. Вод је индукторски. На вод се, на његовом рејону прикључују:
     а) станице и остала службена мјеста на прузи (као индукторски прикључак на телекомуникациони пулт са излучивачем позива),
     б) сви помоћни телефони,
     ц) све просторије за смјештај сигнално-сигурносних уређаја у станицама и осталим службеним мјестима на прузи,
     д) телефони код АПБ и путних прелаза, и
     е) телефони код улазних, излазних, заштитних, просторних сигнала.

   Сви прикључци на вод морају бити изведени паралелно.
   - *Вод службе за одржавање електроенергетских постројења и контактне мреже* - повезује надлежну службу за одржавање контактне мреже и енергетских постројења са електровучним подстаницама, постројењима за секционисање, постројењима за секционисање са неутралним водом, свим станицама на тој пружној дионици (као индукторски прикључак на телекомуникациони пулт са излучивачем позива) и са пругом преко телефона инсталираних дуж пруге у телефонским објектима.

   Сви прикључци на вод морају бити изведени паралелно.
   - *Вод за удесе* је врста говорне везе који повезује ЖАТ- мрежу са комуникационим мјестима на датој пружној дионици и све станице на тој пружној дионици. Користи се код ванредних

догађаја на прузи или станицама за повезивање ових мјеста са надлежним органима.

Сви прикључци на вод морају бити изведени паралелно.

Позивање од стране прикључака по објектима је само у смјеру пруга - ЖАТ централа.

Повезивање у ЖАТ мрежу може бити аутоматско или преко посредника.

- *Пословни вод* повезује станице и остала службена мјеста на прузи на датој пружној дионици. Двожични је. У свакој станици вод се прикључује на телекомуникациони пулт као индукторски прикључак са излучивачем позива.

Све везе се морају завршити на ТК пулту и на помоћном телефону.

У случају даљинског управљања саобраћајем из ЦУС водови из друге, треће, четврте и пете алинеје овог става морају бити прикључени на ТК пулт и помоћни телефон у ЦУС.

(6) Поред напријед поменутих веза, у станичним подручјима гдје се такве говорне везе користе, такође се морају обезбиједити сљедеће врсте веза:
- Скретнички вод који као локална линија повезује скретничко подручје и подручје отправника возова,
- Вод који као локална линија повезује улазни/излазни сигнал и отправника возова.

(7) Телефонски ормари

Телефонски ормари на прузи, у зависности од распореда објеката датих у техничким подлогама инвеститора могу се понудити у различитим изведбама, као:

а) ормар аутоматског пружног блока,
б) типска кућица (бетонска, пластична, алуминијумска и сл.) у којој су смјештени и уређаји аутоматског пружног блока или путног прелаза, и
ц) посебан телефонски ормар.

(8) Уведени каблови треба да су заштићени. Унутрашњи простор треба да је заштићен од могућности кондензовања влаге. Кабловска глава, транслатори, осигурачи и други телефонски прибор осим самог телефонског апарата, преклопника и утикача треба да су смјештени тако да су неприступачни за кориснике телефона.

Врата понуђеног објекта треба да су добро заптивена и морају бити опремљена са бравом јединственог типа, с тим да се кључ не може извадити из браве ако врата нису поуздано забрављена.

Унутрашњу расвјету простора за смештај телефона, извршити на начин, да се иста укључује отварањем врата. У ормару се мора инсталисати телефон тропске изведбе.

Транслатори, утикачи и телефонски преклопници треба да буду заштићени од атмосферских и електричних утицаја. Предвиђени начин прикључака треба да буде тако изведен да оптерећење телефонског вода настаје само у случају када је телефон преклопником или утикачем спојен са водом.

На пругама са аутоматским пружним блоком, код излазних сигнала или у рејону скретничких група као и код просторних сигнала гдје се у подлогама инвеститора захтијева посебан телефонски ормар, потребно је предвидети уградњу посебних малих телефонских ормара.

Телефонски апарат који се уграђује у овај ормар мора бити тропске изведбе. Конструкција и заштита треба да буде иста као код великих ормара.

Члан 22.

(Регистрофонски уређаји)

(1) Уређаји за снимање телефонских разговора и других порука које се преносе посредством ЖТКс и ТКу, морају да обезбиједе њихов квалитет и дугорочно складиштење на одговарајућим медијумима.

(2) Морају омогућити снимање свих говорних веза и других порука које се у складу са прописима који регулишу организацију жељезничког саобраћаја морају снимати.

(3) Вријеме складиштења снимљених разговора и порука на посједнутим саобраћајним мјестима не смије бити краће од 48 сати.

(4) Уређаји за снимање морају имати даљинску контролу оперативног стања. Уређај који приказује оперативни статус се мора инсталисати на радном мјесту извршног жељезничког радника оператера које је запосједнуто 24 сата на дан и 7 дана у седмици.

(5) Напајање регистрофонских уређаја електричном енергијом треба извести у склопу напајања телекомуникационих уређаја.

(6) Репродукцију и брисање записа на регистрофонским уређајима могу вршити само за то овлаштене особе.

Члан 23.

(Уређаји за мјерење и приказивање времена)

(1) За извршење реда вожње у жељезничком саобраћају потребно је јединствено тачно вријеме.

Уређаји за мјерење времена који показују тачно вријеме морају бити инсталисани на:

а) радном мјесту извршног жељезничког радника - отправника возова, диспечера саобраћаја и диспечера електро вуче и
б) на мјестима предвиђеним прописом који уређује опремљеност железничких станица и осталих службених мјеста на прузи.

(2) Уређај за мјерење времена из прве алинеје претходног става је службени сат који мора показивати вријеме у секундама.

(3) У складу са прописима који регулишу опремање станица и осталих службених мјеста на прузи, уређаји за мјерење времена се морају инсталисати на станицама и осталим службеним мјестима на прузи. У овом случају уређаји морају да обезбиједе аналогни приказ времена.

(4) Уређаји за мјерење времена који се користе за контролу ТКу, ССу и електро-енергетских постројења морају бити синхронизовани са извором тачног времена.

(5) Сви уређаји за мјерење тачног времена морају бити синхронизовани са извором тачног времена. Као извор тачног времена се користи матични сат. Матични сат је извор тачног времена који може бити синхронизован на више начина и представља извор тачног времена за све кориснике.

Члан 24.

(Видео надзор)

(1) Системи видео надзора се инсталишу да обезбиједе већу пасивну сигурност на перонима, чекаоницама, техничким просторима и другим мјестима гдје инсталисање таквог система доприноси повећању пасивне безбједности (нпр. путни прелази у нивоу, у усјецима, пожаром угроженим подручјима дуж жељезничких пруга).

(2) Видео камере се постављају на начин да се обезбиједи покривање цјелокупног простора који је предвиђен за надзор. Код инсталисања вањских уређаја морају се

испоштовати захтјеви у погледу температурних услова и отпорности на прашину.

(3) Уређај за снимање мора посједовати капацитет за прописано вријеме складиштења снимака, даљински приступ до снимака и омогућити даљинско управљање над свим карактеристикама уређаја.

(4) Вријеме складиштења снимака не смије бити краће од од 48 сати.

(5) Систем видео надзора којим се врши видео надзор мора бити заштићен од неовлаштеног приступа.

(6) О примјени видео надзора се мора објавити обавјештење које мора да буде јасно и разумљиво, објављено на начин који омогућава да појединац буде упознат о његовом постојању.

(7) Приликом инсталисања система видео надзора морају се испоштовати и други прописи из области жељезничког саобраћаја који одређују мјесто инсталисања.

Члан 25.

(Системи за визуелно информисање путника)

Системи за визуелно информисање путника у реалном времену пружају информације о доласцима и одласцима возова или њиховом кашњењу.

Системи се инсталишу на станицама и осталим службеним мјестима на прузи.

Контрола ових система се обавља локално или централно.

Код локалне контроле, подаци се уносе на саобраћајном мјесту, а код централне контроле то може бити ручни или аутоматски начин контроле. Код ручне централне контроле подаци се уносе у систем он-лине или из унапријед припремљених база података, док се код аутоматске централне контроле, у систем за визуелно обавјештавање путника, саобраћајни подаци о кретању возова који су намијењени за обавјештавање путника, аутоматски преносе из система за управљање вожње возова.

Члан 26.

(Остали жељезничко телекомуникациони системи и телекомуникациони уређаји)

(1) Остали ЖТКс и ТКу као: уземљења, громобранска заштита, локална ожичења, су системи и уређаји који нису описани у члановима 14. до 25. овог правилника.

(2) Код пројектовања тих система и уређаја примјењују се одредбе члана 11. овог правилника.

(3) Технички и функционални захтјеви за остале ЖТКс и Тку су дефинисани у UTP.

IV ИЗГРАДЊА ЖЕЉЕЗНИЧКЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ МРЕЖЕ

Члан 27.

(Основне одредбе)

(1) Изградња ЖТКм мора бити у складу са чланом 4. овог правилника.

(2) Сви уређаји, дијелови и опрема за ЖТКм морају имати дозволу за коришћење.

(3) Дозволу за коришћење, за уређаје, дијелове и опрему који се уграђују у ЖТКм ЖС БиХ издаје РОЖБиХ.

Поступак и начин издавања дозволе за коришћење прописан је "Упутством о поступку и начину издавања дозволе за коришћење жељезничких возила, уређаја, дијелова и опреме за жељезничка возила и уређаја, дијелова и опреме за жељезничку инфраструктуру".

V ОДРЖАВАЊЕ, ОБНОВА И РЕКОНСТРУКЦИЈА ЖЕЉЕЗНИЧКЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ МРЕЖЕ

1. Основне одредбе

Члан 28.

(Циљеви за одржавање и обнову)

Кроз одржавање и обнову ЖТКс и ТКу мора се обезбиједити:

а) Рад ТКу у њиховом вијеку трајања,

б) Смањење броја кварова и обезбјеђење највишег могућег нивоа расположивости ЖТКм,

ц) Отклањање сметњи у роковима које прописује овај правилник, и

д) Продужење времена рада ЖТКс и ТКу.

Члан 29.

(Врсте одржавања и обнове)

Одржавања могу бити:

а) редовно одржавање које обухвата радове којим се одржава нормални оперативни капацитет ЖТКс и ТКу и гарантује безбједност саобраћаја. Одржавање укључује замјену у оквиру одржавања, контролу ЖТКс и ТКу, обезбјеђење превозне моћи пруге, вођење регистара и евиденција и вршење мјерења појединих параметара или дијелова ЖТКс и ТКу,

б) обнова, и

ц) брзо отклањање потенцијалних кварова и сметњи.

Члан 30.

(Организација одржавања)

(1) Сви радови на одржавању морају се планирати и вршити тако да не угрожавају безбједност жељезничког саобраћаја и да не ремете технолошки процес одвијања жељезничког саобраћаја.

(2) Уколико се одржавање не може организовани у складу са претходним ставом, одржавање ТКу и ЖТКс управљач мора организовати у оквиру система сигурног управљања.

Рад мора бити планиран и извршаван у времену:

а) затвора пруге због рада на другим објектима и уређајима,

б) ниског интензитета саобраћаја, или

ц) размаку између вожњи возова.

(3) Када се радови одржавања не могу извршити како је наведено у претходном ставу, током интервенције, ТКу или ЖТК систем се искључује из рада. При томе, а посебно при обављању радова на одржавању ТКу и ЖТКс који су у складу са првим ставом члана 6 овог Правилника сврстани у прву или другу категорију, Управљач мора обезбиједити безбједно одвијање саобраћаја.

Безбједно одвијање саобраћаја се обезбјеђује са техничким средствима и одговарајућим начином управљања саобраћајем.

Члан 31.

(Обавеза за провођење мјера за безбједност)

Управљач мора организовати одржавање тако да обезбиједи максималну безбједност саобраћаја, имовине и људи.

Члан 32.

(Чување документације)

(1) Од дана преузимања документације о одржавању, Управљач преузима сву бригу за њу и одговоран је за њену комплетност и ажурирање.

(2) У документацију из претходног става морају се у реалном времену уписивати сви радови вршени на уређају.

(3) Вођење, ажурирање, чување и праћење промјена у техничкој документацији врши се у складу са општим прописима који регулишу ову област.

Члан 33.

(Зимски период)

(1) До почетка зимског периода Управљач мора обавити све неопходне радње на ТКу и ЖТКс који служе за комуникацију у станичним подручјима и на отвореној прузи и отклонити идентификоване сметње као што је дефинисано у ССУ.

(2) Управљач мора испоштовати и одредбе других прописа из области жељезничког саобраћаја који регулишу ову област.

2. Одржавање жељезничко телекомуникационе мреже

Члан 34.

(Услови за управљача)

(1) За одржавање ЖТКм Управљач мора располагати са:
- особљем са одговарајућим квалификацијама,
- са простором,
- са алатом и мјерном опремом,
- са резервним дијеловима и материјалом,
- средствима превоза, и
- средствима заштите на раду.

(2) За поједине послове одржавања Управљач може ангажовати вањског извођача.

У том случају Управљач мора вршити стални надзор над извршењем радова и одговоран је за одржавање безбједности жељезничког саобраћаја.

Члан 35.

(Услови за особље одржавања)

(1) Управљач мора имати особље које је стручно оспособљено за одржавање свих типова ЖТКс и ТКу.

(2) Жељезнички извршни радници који раде на одржавању ЖТКс и ТКу морају испуњавати услове дефинисане овим правилником и прописима који регулишу радна мјеста жељезничког извршног особља, стручну оспособљеност жељезничког извршног особља и процедуре за провјеру менталне и физичке способности жељезничког извршног особља.

3. Редовно одржавање

Члан 36.

(Услови за редовно одржавање)

(1) Редовно одржавање уређаја у њиховом вијеку трајања се врши редовним мјерењима, контролом и периодичним прегледима.

(2) Зависно од техничких могућности појединог ТКу или ЖТКс, они се могу контролисати помоћу система даљинске контроле или кроз редовне контроле на самом уређају.

(3) ТКу и ЖТКс се морају прегледати у редовним временским интервалима, наведеним у прилогу 1 овог правилника. Уколико произвођач препоручује чешће прегледе то треба бити дефинисано у упутству за одржавање за одређену врсту уређаја.

У оквиру ССУ, Управљач детаљним упутствима прописује начин и учесталост контрола ТКу и ЖТКс, начин редовног одржавања и извршиоце радова и њихове одговорности.

(4) Прегледи осталих ТКу и ЖТКс се обављају у периодима који су дефинисани у упутствима за одржавање.

(5) За вођење евиденције о извршеним прегледима одговоран је Управљач ТКу или ЖТКс.

Члан 37.

(Вођење евиденције)

(1) За ЖТКс и ТКу, који су у складу са чланом 6. овог Правилника сврстани у прву или другу категорију мора се водити евиденција о контроли, прегледима и кваровима.

(2) За сваки тип ТКу и његове саставне дијелове Управљач мора разрадити листе за евидентирање и мјерне листе. ЕЛ и МЛ су основа за редовно одржавање.

(3) ЕЛ мора да садржи:
а) на првој страни:
- тип ТКу и намјену;
- податке о локацији;
- податке о јединици надлежној за одржавање; и
- табеларне рубрике за уписивање датума редовног прегледа у складу са прописаним терминима и овјеру извршиоца;

б) на другој страни:
- листу најзначајнијих склопова који су предмет редовног прегледа;
- списак потребних материјала, алата, мјерних уређаја и индикатора; и
- мјесто за упис датума и овјеру контролног прегледа.

(4) МЛ мора да садржи:
- податке о типу ТКу и саставним дијеловима на којим се обављају мјерења;
- податке о локацији;
- релевантне податке о јединици која врши одржавање; и
- вриједности измјерених величина.

(5) За сваки тип уређаја ЕЛ и МЛ листе морају бити похрањене у посебном регистратору.Детаљан садржај ЕЛ и МЛ прописује Управљач у оквиру ССУ.

(6) Евиденција о контроли дијелова, свим интервенцијама, промјенама и кваровима на ТКу и ЖТКс, гдје је то технички могуће региструје се као запис у фајлу података на електронском медијуму. Уколико то није могуће евиденција се води у књизи контроле и прегледа која се налази код уређаја.

(7) За вођење евиденције одговоран је Управљач.

Члан 38.

(Редовно одржавање након истека животног вијека уређаја)

Након истека животног вијека, одржавање уређаја врши периодичним прегледима и превентивним замјенама виталних дијелова уређаја.

Члан 39.

(Приступ службеним просторијама)

(1) Особљу одражавања телекомуникационих мрежа и опреме мора бити омогућен слободан приступ до свих службених-техничких простора у којим се налазе уређаји које Управљач мора одржавати. Уколико су у техничком простору инсталисани други уређаји који нису предмет одржавања, неовлаштено особље Управљача у њих не смије улазити.

(2) О уласку у просторе наведене у овом члану се води књига улазака. Особље којем је дозвољен улаз у ове просторе уписује сљедеће податке: име и презиме, податке о времену уласка, сврси уласка и времену изласка из просторије.

(3) Радник Управљача мора имати могућност самосталног приступа или приступа у друштву трећег лица у

просторије који нису технички простори, ако је у њима инсталисана телекомуникациона опрема коју одржава особље Управљача.

(4) У случају другог и трећег става овог члана особље Управљача мора бити поучено о специфичним радним условима у овим техничким просторима и одговарајућим мјерама безбједности.

Ако не постоји централни надзор контроле приступа, трећа лица у техничке просторе могу ући само у пратњи лица која у простор могу ући самостално.

(5) Општи услови приступа техничким просторима су дефинисани у деветом пасусу члана 10. овог Правилника.

4. Обнова и реконструкција

Члан 40.

(Обнова и реконструкција)

Обнова и реконструкција ЖТКс и ТКу проводи се у складу са усвојеним и обвезујућим техничким прописима и стандардима за ЖС БиХ као и међународним прописима ТСИ и UTP, и у складу са одредбама члана 4. овог Правилника.

5. Отклањање кварова и сметњи

Члан 41.

(Начин отклањања кварова и сметњи)

(1) У случају идентификованог или пријављеног квара морају се одмах предузети активности за његово отклањање.

(2) У случају идентификоване или пријављене сметње, са активностима за њено отклањање се може започети када је то са аспекта оптималне искориштености капацитета Управљача најпримјереније. Вријеме почетка отклањања сметње не смије бити дуже од 72 сата.

(3) Отклањање кварова и сметњи је прописано у упутству за одржавање појединог ТКу или ЖТКс.

(4) Током отклањања, кварови имају приоритет у односу на сметње.

(5) Код отклањања кварова, приоритет имају кварови на ТКу и ЖТКс који су сврстани у прву категорију у односу на кварове на ТКу и ЖТКс који су сврстани у другу категорију. Кварови на ТКу и ЖТКс који су сврстани у прву или другу категорију имају приоритет у односу на кварове на Тку и ЖТКс који су сврстани у трећу категорију.

(6) Корисници ТКу и ЖТКс морају пријавити кварове на унапријед утврђен начин и по поступку кога одреди Управљач.

(7) Сви пријављени кварови морају бити правилно регистровани у складу са начинима споразумијевања који су дефинисани у уредбама које дефинишу услове и начин организације жељезничког саобраћаја, што се сматра као доказано пријављен квар.

Детаље, Управљач прописује у организационој регулативи за ту област.

(8) Кварови који се пријављују путем факса или е-маила могу се сматрати као доказано пријављени. Пошиљалац поруке о квару мора у овом случају поред документа којим обавјештава о квару сачувати документ којим се потврђује успјешна предаја поруке.

(9) Управљач мора водити евиденцију о примљеним обавјештењима о сметњама и кваровима која се чува пет година.

Члан 42.

(Вријеме отклањања квара)

(1) Од тренутка када је у складу са претходним чланом квар пријављен па до тренутка када је квар отклоњен не смије протећи више од:

- Три сата - на магистралним, и
- Шест сати - на осталим пругама.

(2) Код кварова који су посљедица природних катастрофа, ванредних догађаја, атмосферских пражњења или других ванредних догађаја, рокови за отклањање кварова се продужавају.

(3) Не гледајући на временска ограничења прописана у првом ставу овог члана, Управљач мора квар отклонити у што краћем року.

Члан 43.

(Информације о отклањању кварова)

(1) Квар се сматра отклоњеним када уређај ради, а у случају запосједнутог радног мјеста да је о томе обавијештен корисник.

За пренос поруке о отклањању квара кориснику морају се примјењивати одредбе шестог, седмог и осмог става члана 41. овог правилника.

Поруку кориснику о отклањању квара може послати и радник за одржавање лично.

Уколико корисник води писмену евиденцију пријављених кварова, радник на одржавању, по отклањању квара на радном мјесту корисника, својим потписом потврђује да је отклонио квар.

(2) Кроз организационо правило, Управљач детаљно упознаје све одговорне учеснике са поступком споразумијавања у вези настанка и отклањања квара.

Члан 44.

(Управљање укупном евиденцијом кварова и сметњи)

(1) Управљач мора водити евиденцију о свим идентификованим и пријављеним сметњама и кваровима.

(2) Евиденција мора садржавати најмање:

а) датум и вријеме настанка сметње или квара,
б) датум и вријеме пријема обавјештења о сметњи или квару,
ц) мјесто гдје су се сметња или квар догодили (станица, километарски положај пруге),
д) врста уређаја или система на коме је дошло до сметње или квара,
е) узрок сметње или квара, и
ф) датум и вријеме отклањања.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 45.

(Прелазни период)

До изградње GSM-R може се користити постојећи радио-диспечерски систем.

Члан 46.

(Стандарди и техничке спецификације)

Техничке захтјеви које морају испунити уређаји, дијелови и опрема који се односе на телекомуникациону мрежу морају бити у складу са одредбама члана 4. овог правилника, а стандарди који се на њих односе, дефинисани су у Прилогу 3. овог правилника.

Члан 47.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта, а исти ће се примјењивати, након што РОЖ БиХ од ентитета добије

писмену потврду о прихватању и примјени одредби овог правилника у сврху измјене Прилога I "Инструкције за безбједност и интероперабилност жељезничког система у БиХ" ("Службени гласник БиХ", бр. 11/12).

Број 10-01-29-7-157-1/14.
02. јуна 2014. године Директор
Добој **Борка Тркуља**, с. р.

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1
КЛАСИФИКАЦИЈА ЖТКс И ТКу И ПЕРИОДИЧНОСТ ПРЕГЛЕДА

Редни број	Телекомуникациони уређај	Категорија	Периодичност прегледа
1	Саобраћајни телекомуникациони систем(СТС)	2	3 мјесеца
2	Аутоматска најава возова	2	3 мјесеца
3	Видео надзорни системи за надзор незапосједнутих станица и осталих службених мјеста на прузи	2	6 мјесеци
4	Локалне инсталације ако су на њих прикључени уређаји прве или друге категорије	2	12 мјесеци
5	Локалне инсталације ако су на њих прикључени уређаји треће категорије	3	12 мјесеци
6	Уређаји за звучно обавјештавање путника или запослених (који нису контролисани преко СТС)	2	3 мјесеци
7	Радио диспечерски систем	2	2 мјесеци
8	УКТ радио систем	2	3 мјесеци
9	Системи за звучно и визуелно обавјештавање путника	3	6 мјесеци
10	Телефонске централе ЖАТ - пословна телефонија за инфраструктуру, саобраћај и друге кориснике	3	6 мјесеци
11	Телефонске централе ЖАТ - посредством којих комуницира изваншно особље	2	6 мјесеци
12	Преносни системи по којим се преносе информације за уређаје 1 и 2 категорије	2	6 мјесеци
13	Остали преносни ситеми и њихови саставни дијелови	3	6 мјесеци
14	Кабловски системи	3	6 мјесеци
15	Системи за снимање разговора и порука за потребе оперативних служби	2	3 мјесеци
16	Системи контроле - за безбједоносне системе (осим система за вођење саобраћаја)	2	6 мјесеци
17	Системи надзора - за све друге системе	3	6 мјесеци
18	Уређаји за синхронизацију времена и мреже	2	6 мјесеци
19	Сатни уређаји	3	6 мјесеци
20	Системи за напајање	2	3 мјесеци
21	Помоћни телефон	2	6 мјесеци
22	Пружна комуникациона мјеста	2	6 мјесеци
23	GSM-R	2	6 мјесеци

Напомена: Приликом пуштања система у рад периода се може промијенити.

ПРИЛОГ 2
ОПРЕМЉЕНОСТ РАДНИХ МЈЕСТА СА ЖТКс И ТКу

	Опремљеност пруге					
Радно мјесто	Даљинско управљање и РДВ	Даљинско управљање и GSM-R	РДВ	GSM-R	Даљинско управљање без РДВ/GSM-R	Без РДВ/GSM-R
1	2	3	4	5	6	7
Чувар пруге	- Комуникационо мјесто	- Комуникационо мјесто - GSM-R	- Комуникационо мјесто	- Комуникационо мјесто - GSM-R	- Комуникационо мјесто	- Комуникационо Мјесто
Надзорни скретничар	- Комуникационо мјесто	- Комуникационо мјесто - GSM-R	- Комуникационо мјесто	- Комуникационо мјесто - GSM-R	- Комуникационо мјесто	- Комуникационо Мјесто - сат
Одјавник	Комуникационо мјесто	• Комуникационо мјесто • GSM-R	• Комуникационо мјесто	- Комуникационо мјесто - GSM-R	• Комуникационо мјесто	• Комуникационо Мјесто . сат
Отправниквозова	- ТК- пулт - Помоћни телефон -ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт са приступом на GSM-R - Помоћни Телефон - ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК- пулт - Помоћни телефон - ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт –са приступом на GSM-R - Помоћни телефон - ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт -Помоћни Телефон - ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт - Помоћни Телефон - ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података -Сат
Диспечер саобраћаја	- ТК-пулт - Помоћни телефон - РД централа -ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну елефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт са приступом на GSM-R - Помоћни телефон - ЖАТ-прикључак -Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт - Помоћни телефон - РД централа - ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ТК-пулт са приступом на GSM-R - Помоћни телефон -ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података -Сат	- ТК-пулт - Помоћни телефон - ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за Пренос података - Сат	- ТК-пулт - Помоћни телефон - ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат
Диспечер стабилних постројења електро	- ТК- пулт - Помоћни телефон	- ТК-пулт са приступом на GSM-R Помоћни телефон -	- ТК - пулт - Помоћни телефон	- ТК-пулт са приступом на	- ТК - пулт - Помоћни Телефон	- ТК - пулт - Помоћни Телефон

вуче	- ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	GSM-R - Помоћни телефон - ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат	- ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос одатака - Сат	- ЖАТ-прикључак - Прикључак на јавну телефонску мрежу - Приступ мрежи за пренос података - Сат
Особље одржавања пруге,објеката и пружних постројења	-ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - GSM-R	-ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података-	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи запренос података - GSM-R	-ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	-ЖАТ-прикључак• Приступ мрежи запренос података
Особље одржавања ТК мреже и постројења	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - GSM-R	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - GSM-R	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак -Приступ мрежи за пренос података
Особље одржавања сигнално-сигурносних уређаја	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - GSM-R	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - GSM-R	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак -Приступ мрежи за пренос података
Особље одржавања СПЕВ	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података - GSM-R	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података -GSM-R	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података	- ЖАТ-прикључак - Приступ мрежи за пренос података

ПРИЛОГ 3
ЛИСТА СТАНДАРДА

Редни број	Ознака стандарда[1]	Назив стандарда на службеном језику	Референтни стандард(и)[2]	Ознака замијењеног стандарда[3]	Датум замијењеног стандарда **Напомена 1**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
1	BAS EN 300219-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Zemaljska mobilna usluga - Radio oprema koja emituje signale da inicira specifican odgovor u prijemniku - Dio 2: EN harmonizovan sa esencijalnim zahtjevima prema članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Land Mobile Service; Radio equipment with an internal or external RF connector intended primarily for analogue speech; Part 2: Harmonised EN covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300219-2 V1.1.1:2001		
2	BAS EN 300341-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Zemaljska mobilna usluga (RP 02) - Radio uređaj koji koristi integriranu antenu za predaju signala koji se odnose na specifični odziv u prijemniku - Dio 2: Usklađeni EN sa članom 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Land Mobile service (RP 02); Radio equipment using an integral antenna transmitting signals to initiate a specific response in the receiver; Part 2: Harmonised EN under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300341-2 V1.1.1:2000		
3	BAS EN 300454-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Širokopojasni audiolinkovi - Dio 2: EN harmonizovan prema članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Wide band audio links; Part 2: Harmonised EN under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300454-2 V1.1.1:2000		
4	BAS EN 300761-2:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Uređaji kratkog dometa (SRD) - Automatska identifikacija vozila (AVI) za željeznice koje rade u frekventnom opsegu 2,45 GHz - Dio 2: Harmonizovani standard koji pokriva esencijalne zahtjeve po članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Short Range Devices (SRD); Automatic Vehicle Identification (AVI) for railways operating in the 2,45 GHz frequency range; Part 2: Harmonised standard covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300761-2 V1.1.1:2001		
5		Digitalni celularni celularni telekomunikacioni system(Faza 2) - Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija (GSM) - Dio 1:Mobilne stanice u GSM 900 i DCS 1800 opsegu - Pristup (GSM 13.01 verzija 4.0.1) (primjenjivi dijelovi: 12.1.2, 12.2.1, 12.2.2, 13.1,13.2, 13.3-1, 13.4, 14.1.1.2,14.1.2.2, 14.3, 14.4.1,14.5.1, 14.6.1, 14.7.1, 19.1,19.2, 19.3, 20.1, 20.2, 20.3,20.4, 20.5, 20.6, 20.7, 20.8,20.9,	EN 301 419-1 V4.0.1:1999		

[1] Ознака БАС стандарда: Стандардизована референтна ознака стандарда састоји се од ознаке босанскохерцеговачког стандарда (БАС) словне ознаке изворног документа и идентификационог броја

[2] Назив стандарда на једном од службених језика у Босни и Херцеговини и назив стандарда на енглеском језику

[3] Ознака стандарда је референтна ознака стандарда са годином издања

		20.10, 20.11, 20.12,20.13, 20.15, 20.16, 20.20.1, 20.20.2, 21.1, 21.2,21.3.1, 21.3.2, 21.4, 22.1, 25.2.1.1.4, 25.2.1.2.3,25.2.1.2.4, 25.2.3, 26.2.1.1, 26.2.1.2, 26.2.1.3, 26.2.2,26.6.1.1, 26.6.1.2, 26.6.13.10,26.6.13.3,26.6.13.5, 26.6.13.6, 26.6.13.8, 6.6.13.9,26.7.4.6, 26.7.5.7.1, 26.8.1.2.6.6, 26.8.1.3.5.2, 26. 8.2.1, 28.8.2.2, 26.8.2.3, 26.8.3, 26.9.2, 26.9.3,26.9.4, 26.9.5, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2, 26.11.2.1, 26.12.1, 26.12.2.1, 26.12.3, 26.12.4, 27.6, 27.7, 31.6.1.1, 34.2.1, 34.2.2, 34.2.3) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM) – Part 1: Mobile stations in the GSM 900 and DCS 1 800 bands - Access (GSM 13.01 version 4.0.1) (applicable parts: 12.1.1, 12.1.2, 12.2.1, 12.2.2, 13.1,13.2, 13.3-1, 13.4, 14.1.1.2,14.1.2.2, 14.3, 14.4.1,14.5.1, 14.6.1, 14.7.1, 19.1,19.2, 19.3, 20.1, 20.2, 20.3,20.4, 20.5, 20.6, 20.7, 20.8,20.9, 20.10, 20.11, 20.12,20.13, 20.15, 20.16,20.20.1, 20.20.2, 21.1, 21.2,21.3.1, 21.3.2, 21.4, 22.1,25.2.1.1.4, 25.2.1.2.3,25.2.1.2.4, 25.2.3, 26.2.1.1,26.2.1.2, 26.2.1.3, 26.2.2,26.6.1.1, 26.6.1.2, 26.6.13.10, 26.6.13.3,26.6.13.5, 26.6.13.6,26.6.13.8, 6.6.13.9,26.7.4.6, 26.7.5.7.1, 26.8.1.2.6.6, 26.8.1.3.5.2, 26. 8.2.1, 28.8.2.2, 26.8.2.3,26.8.3, 26.9.2, 26.9.3,26.9.4, 26.9.5, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2, 26.11.2.1, 26.12.1, 26.12.2.1, 26.12.3, 26.12.4, 27.6, 27.7, 31.6.1.1, 34.2.1, 34.2.2, 34.2.3)*			
6		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Kola velikih brizina za komutaciju podataka(HSCSD) Multislot Mobile Stations - Pristup (GSM 13.34 verzija 5.1.1 Izdanje 1996) *Digital cellular telecommunications system(Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM); High Speed Circuit Switched Data (HSCSD) Multislot Mobile Stations - Access (GSM 13.34 version 5.1.1 Release 1996)*	EN 301 419-2 V5.1.1:2000		
7		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+)– Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Advanced Speech Call Items(ASCI) - Mobilne stanice - Pristup(GSM 13.68 verzija 5.0.2 Izdanje 1996) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM) - Advanced Speech Call Items (ASCI) - Mobile Stations - Access (GSM 13.68 version 5.0.2 Release 1996)*	EN 301 419-3 V5.0.2:1999		
8		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih željezničkih komunikacija(R-GSM)- Mobilne stanice - Pristup (GSM 13.67 verzija 5.0.2 izdanje 1996)(primjenjivi dijelovi: 12.3.1, 12.3.2, 12.4.1,12.4.2, 13.9, 14.7.3,20.21.1, 20.21.2, 20.21.3, 20.21.4, 20.21.5, 20.21.6, 20.21.7, 20.21.8, 20.21.9, 20.21.10, 20.21.11, 20.21.12, 20.21.13, 20.21.15, 20.21.16, 20.21.18, 26.10. 2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for MobileRailways Band (R-GSM) - Mobile Stations - Access (GSM 13.67 version 5.0.2 Release 1996) (applicable parts: 12.3.1, 12.3.2, 12.4.1,12.4.2, 13.9, 14.7.3,20.21.1, 20.21.2, 20.21.3, 20.21.4, 20.21.5, 20.21.6, 20.21.7, 20.21.8, 20.21.9, 20.21.10, 20.21.11, 20.21.12, 20.21.13, 20.21.15, 20.21.16, 20.21.18, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2)*	EN 301 419-7 V5.0.2:1999		
9	BAS EN 301489-24:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Standard za elektromagnetsku kompatibilnost (EMC) radio opreme i usluga; Dio 24: Specifični uslovi za IMT-2000 CDMA za direktno proširenje spektra (UTRA) za mobilnu i prenosivu (UE) radio i pomoćnu opremu *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Electromagnetic Compatibility (EMC) standard for radio equipment and services; Part 24: Specific conditions for IMT-2000 CDMA Direct Spread (UTRA) for mobile and portable (UE) radio and ancillary equipment*	EN 301489-24 V.1.4.1:2007		
10	BAS EN 301526:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Harmonizovani EN za CDMA mobilne stanice sa proširenim spektrom koje rade u 450 MHz (CDMA 450); 410, 450 i 870 MHz PAMR (CDMA-PAMR) ćelijskim frekventnim opsezima, koji pokriva zahtjeve člana 3(2) R&TTE direktive *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Harmonised EN for CDMA spread spectrum mobile stations operating in the 450 MHz cellular band (CDMA 450) and 410, 450 and 870 MHz PAMR bands (CDMA-PAMR) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301526 V1.1.1:2006		
11	BAS EN 301908-08:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS) i korisnička oprema (UE) za Treću generaciju celularnih mreža IMT-2000; Dio 8: Harmonizovani EN za IMT-2000, TDMA sa jednim nosiocem (UWC 136) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS) and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third Generation cellular networks; Part 8: Harmonised EN for IMT-2000, TDMA Single-Carrier (UWC 136) (UE) covering essentialessential*	EN 301908-08 V1.1.1:2002		

		requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive			
12	BAS EN 301908-09:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS) i korisnička oprema (UE) za Treću generaciju celularnih mreža IMT-2000; Dio 9: Harmonizovani EN za IMT-2000, TDMA sa jednim nosiocem (UWC 136) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS) and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third Generation cellular networks; Part 9: Harmonised EN for IMT-2000, TDMA Single-Carrier (UWC 136) (BS) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301908-09 V1.1.1:2002		
13	BAS EN 301908-13:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 13: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 13: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (UE) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-13 V4.2.1:2010		
14	BAS EN 301908-14:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 14: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 13: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (BS) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-14 V4.2.1:2010		
15	BAS EN 301908-15:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 15: Harmonizovani EN za IMT-2000, Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (FDD repetitori)) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 15: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (FDD Repeaters) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-15 V4.2.1:2010		
16	BAS EN 301908-16:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 16: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni CDMA sa više nosilaca ultra mobilne širokopojasnosti (UMB) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 16: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved CDMA Multi-Carrier Ultra Mobile Broadband (UMB) (UE) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-16 V4.2.1:2010		
17	BAS EN 301908-17:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 17: Harmonizovani EN za IMT-2000 Unaprijeđeni CDMA sa više nosilaca ultra mobilne širokopojasnosti (UMB) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 17: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved CDMA Multi-Carrier Ultra Mobile Broadband (UMB) (BS) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-17 V4.2.1:2010		
18	BAS EN 301908-18:2012	IMT celularne mreže; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R & TTE; dio 18: E-UTRA, UTRA i GSM / EDGE multi-standardna radio (MSR) bazna stanica (BS) *IMT cellular networks; Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive; Part 18: E-UTRA, UTRA and GSM/EDGE Multi-Standard Radio (MSR) Base Station (BS)*	EN 301 908-18 V5.2.1:2011		
19	BAS EN 301908-19:2012	IMT celularne mreže; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 R&TTE direktive; Dio 19: OFDMA TDD WMAN (Mobilni WiMAX) TDD Korisnička oprema (UE) *IMT cellular networks;Harmonized EN covering the essential*	EN 301 908-19 V5.2.1:2011		

		requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive;Part 19: OFDMA TDD WMAN (Mobile WiMAX) TDD User Equipment (UE)			
20	BAS EN 301997-2:2007	Prenos i multipleksiranje (TM); Oprema za veze sa više tačaka; Radio oprema za korištenje u multimedijalnim bežičnim sistemima (MWS) u frekvencijskom području 40,5 GHz do 43,5 GHz; Dio 2: Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Transmission and Multiplexing (TM); Multipoint equipment; Radio equipment for use in Multimedia Wireless Systems (MWS) in the frequency band 40,5 GHz to 43,5 GHz; Part 2: Harmonised EN covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301997-2 V1.1.1:2003		
21	BAS EN 302065:2009	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Sistemi prikazivanja za radarske aplikacije sa zemaljskim i zidnim sondama (GNS/WPR); Dio 2: Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve prema članu 3.2 R&TTE direktive *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Ultra WideBand (UWB) technologies for communication purposes; Harmonised EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302065 V1.1.1:2008		
22	BAS EN 302426:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Harmonizovani EN za CDMA repetitore proširenog spektra koji rade u 450 MHz ćelijskom opsegu (CDMA450) i 410, 450 i 850 MHz PAMR opsezima (CDMA PAMR), koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Harmonised EN for CDMA spread spectrum repeaters operating in the 450 MHz cellular band (CDMA450) and the 410, 450 and 870 MHz PAMR bands (CDMA PAMR) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 302426 V1.1.1:2006		
23	BAS EN 302448:2009	Zemaljske satelitske stanice i sistemi (SES);Harmonizovani EN za praćenje zemaljskih stanica na vozovima (ESTs) radeći u 14/12 GHz frekventnim opsezima koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Satellite Earth Stations and Systems (SES); Harmonised EN for tracking Earth Stations on Trains (ESTs) operating in the 14/12 GHz frequency bands covering essential requirements under article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302448 V1.1.1:2007		
24	BAS EN 302608:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Uređaji kratkog dometa (SRD); Radio oprema za Eurobalise sistem željeznica; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM);Short Range Devices (SRD); Radio equipment for Eurobalise railway systems;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302 608 V1.1.1:2008		
25	BAS EN 302609:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Uređaji kratkog dometa (SRD); Radio oprema za Euroloop sistem željeznica; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM);Short Range Devices (SRD); Radio equipment for Euroloop railway systems;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302 609 V1.1.1:2008		
26	SIST EN 50085-1:1999	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50085- 1:1997	-	-
27	EN 50085-1:2006	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50085- 1:2005	EN 50085 -1:1997 Napomena 2.1	-
28	EN 50085-2-1:2007	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 2.1: Sistemi kablovskih kanala I kablovskih cijevi predviđeni za montažu na zidove i plafone *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 2-1: Cable trunking systems and cable ducting systems intended for mounting on walls and ceilings*	EN 50085-2-1:2006	-	-
29	EN 50085-2-3:2000	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 2.3: Posebni zahtjevi za sisteme kablovskih kanala sa prorezima namijenjenih za instalaciju u ormarima *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 2-3: Particular requirements for slotted cable trunking systems intended for installation in cabinets*	EN 50085-2-3:1999	-	-
30		Kanalski sistemi za električne instalacije - Dio 1:Opšti zahtjevi *Conduit systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50086-1:1993	-	-
31		Koaksijalni kablovi - Dio 4-1: Sektorska specifikacija za kablove za BCT kabliranje u saglasnosti sa standrdom EN 50173 - Unutrašnji zaključni kablovi za sisteme koji rade u opsegu 5 MHz - 3000 MHz	EN 50117-4-1:2008	-	-

		Coaxial cables - Part 4-1: Sectional specification for cables for BCT cabling in accordance with EN 50173- Indoor drop cables for systems operating at 5 MHz - 3 000 MHz			
32	BAS EN 50124-2:2010	Područje primjene na željeznici - Usklađivanje izolacije-Dio 2: Prenaponi i zaštita od prenapona *Railway applications - Insulation coordination - Part 2:Overvoltages and related protection*	EN 50124-2:201		
33	BAS EN 50125-2:2010	Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 2: Fiksne električne instalacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 2:Fixed electrical installations*	EN 50125-2:2002		
34		Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 2: Fiksne električne instalacije Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 2:Fixed electrical installations	EN 50125-2:2002 /AC:2010		
35	BAS EN 50125-3:2010	Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 3: Oprema za signalizaciju i telekomunikacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 3:Equipment for signalling and telecommunications*	EN 50125-3:2003		
36		Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 3: Oprema za signalizaciju i telekomunikacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 3:Equipment for signalling and telecommunications*	EN 50125-3:2003 /AC:2010		
37	BAS EN 50126-1:2010	Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi I generički procesi Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process	EN 50126-1:1999		
38		Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi i generički procesi *Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process*	EN 50126-1:1999/AC:2010		
39		Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi I generički proces *Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process*	EN 50126-1:1999/AC:2006		
40	BAS EN 50129:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacioni, signalni I procesni sistemi - Sigurnosni elektronski sistemi za signalizaciju *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety related electronic systems for signaling*	EN 50129:2003		
41		Područje primjene na željeznici - Komunikacija, signalizacija I processing sistemi –Sigurnosni sistemi za signalizaciju *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety related electronic systems for signaling*	EN 50129:2003/AC:2010		
42		*Kablovske spojnice za električne instalacije Cable ties for electrical installations*	EN 50146:2000		
43	BAS EN 50159:2011	Područje primjene na željeznici - Komunikacije, signalizacija i sistem obrade podataka - Sigurnost komunikacija u prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety - related communication in transmission systems*	BAS EN 50159:2010		
44	BAS EN 50159 -1:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacije, signalizacija i sistem obrade podataka - Dio 1:Sigurnost komunikacija u prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 1:Safety - related communication in transmission systems*	BAS EN 50159 - 1:2001		
45		*Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 1: Safety - related communication in transmission systems*			
46	BAS EN 50159 -2:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacioni, signalni i procesni sistemi - Dio 2:Sigurnosne komunikacije u otvorenim prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 2:Safety - related communication in open transmission systems*	BAS EN 50159 - 2:2001		
47		Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 2:Safety - related communication in open transmission systems	BAS EN 50159 - 2:2001 /AC-2010		
48		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara Test pri vertikalnom širenju požara vertikalno instaliranih usnopljenih žica ili kablova - Dio 2-5: Procedure - Mali kablovi - Kategorija D *Common test methods for cables under fire conditions - Test for vertical flame spread of verticallymounted bunched wires or cables - Part 2-5 Procedures - Small cables - Category D*	EN 50266-2-5:2001	-	-

49		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara - Testovi na gasove koji nastaju pri gorenju kablovskih materijala - Dio 2.1: Procedure - Određivanje iznosa gasa halogenske kiseline *Common test methods for cables under fire conditions– Tests on gases evolved during combustion of materials from cables - Part 2-1: Procedures - Determination of the amount of halogen acid gas*	EN 50267-2-1:1998	-	EN 50267-2-1:1998
50		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara - Testovi na gasove koji nastaju pri gorenju kablovskih materijala - Dio 2.2: Procedure - Određivanje stepena kiselosti gasova za kablovske materijale mjerenjem pH i provodnosti gasa halogenske kiseline *Common test methods for cables under fire conditions - Tests on gases evolved during combustion of materials from cables - Part 2-2: Procedures - Determination of degree of acidity of gases for materials by measuring pH and conductivity*	EN 50267-2-2:1998	-	-
51		*Low-voltage switchgear and controlgear assemblies - Protection against electric shock - Protection against unintentional direct contactwith hazardous live parts*	EN 50274:2002	-	-
52	BAS EN 50360:2005	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti mobilnih telefona sa osnovnim zabranama koje se odnose na izloženost ljudi elektromagnetnom polju (300 MHZ - 3 GHz) *Product standard to demonstrate the compliance of mobile phones with the basic restrictions related to human exposure to electromagnetic fields (300 MHz - 3 GHz)*			
53		Kablovske obujmice za električne instalacije *Cable cleats for electrical Installations*	EN 50368:2003	-	-
54		Sistemi sa tekućinski nepropusnim plaštom za vođenje kablova *Liquid tight sheathing systems for cable management*	EN 50369:2005	-	-
55	BAS EN 50371:2007(*)	Osnovni standard za dokazivanje usklađenosti niskoenergetskog elektronskih i električnih aparata sa osnovnim ograničenjima vezanim za izlaganje čovjeka elektromagnetnim poljima (10 MHz - 300 GHz) - Šira javnost *Generic standard to demonstrate the compliance of low power electronic and electrical apparatus with the basic restrictions related to human exposure to electromagnetic fields (10 MHz - 300 GHz) - General public*	EN 50371:2002		
56	BAS EN 50385:2005(*)	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti radio baznih stanica i fiksnih terminalnih uređaja za bežične telekomunikacione sisteme sa osnovnim zabranama ili referentnim nivoima koji se odnose na izloženost ljudi elektromagnetnom polju radio frekvencija (100MHz - 10 GHz) *Product standard to demonstrate the compliance of radio base stations and fixed terminal stations for wireless telecommunication systems with the basic restrictions or the reference levels related to human exposure to radio frequency electromagnetic fields (110 MHz - 40 GHz) -General public*	EN 50385:2002		
57	BAS EN 50401:2008	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti fiksne opreme za radio prenos (110 MHz - 40 GHz) namijenjene za korištenje u bežičnim telekomunikacionim sistemima sa osnovnim zabranama ili referentnim nivoima koji se odnose na izloženost ljudi radio frekventnim elektromagnetnim poljima, pri puštanju u rad *Product standard to demonstrate the compliance of fixed equipment for radio transmission (110 MHz - 40 GHz) intended for use in wireless telecommunication networks with the basic restrictions or the reference levels related to general public exposure to radio frequency electromagnetic fields, when put into service*	EN 50401:2006		
58	BAS EN 55022/Cor:2012	Oprema za informacionu tehnologiju - Karakteristike radio smetnji - Granične vrijednosti i metode mjerenja *Information technology equipment - Radio disturbance characteristics - Limits and methods of measurement*	EN 55022:2010 /AC:2011		
59	BAS EN 60065/Cor 1:2012	Audio, video i slični elektronski aparati - Zahtjevi za sigurnost *Audio, video and similar electronic apparatus - Safety requirements*	EN 60065:2002 /AC:2006		
60	BAS EN 60065/Cor 2:2012	Audio, video i slični elektronski aparati - Zahtjevi za sigurnost *Audio, video and similar electronic apparatus - Safety requirements*	EN 60065:2002 /AC:2007		
61	BAS EN 60215:2007 (*)	Sigurnosni zahtjevi za radio-predajnu opremu *Safety requirements for radio transmitting equipment*	EN 60215:1989		
62		Ispitivanja električnih i optičkih kablova u uslovima požara - Dio 1-3: Ispitivanje vertikalnog širenja plamena na pojedinačnom izolovanom provodniku ili kablu - Postupak za određivanje zapaljenih kapljica/čestica (IEC 60332-1- 1:2004) *Tests on electric and optical fibre cables under fire conditions - Part 1-3: Test for vertical flame propagation for a single insulated wire or cable - Procedure for determination of flaming droplets/particles (IEC 60332-1-3:2004)*	EN 60332-1:2004	-	-
63		Sigurnost laserskih proizvoda - Dio 2: Sigurnost komunikacionih sistema sa optičkim vlaknima (OFCS) *Safety of laser products -- Part 2: Safety of optical fibre communication systems (OFCS)*	EN 60825-2:2004 /A2:2010	Napomena 3	01/10/2013 Plan rada za 2012 TC 90
64		laserskih proizvoda - Dio 4: Laserski štitnici	EN 60825-4:2006 /A2:2011	Napomena 3	3.5.2014 Plan

		Safety of laser products -- Part 4: Laser guards			rada za TC 90
65	BAS EN 60825-12:2007	Sigurnost laserskih proizvoda - Deo 12: Sigurnost sistema optičkih telekomunikacija u slobodnom prostoru koji se koriste za prenos informacija *Safety of laser products - Part 12: Safety of free space optical communication systems used for transmission of information*	EN 60825-12:2004		
66	BAS EN 60950-22:2008	Oprema za informacionu tehnologiju - Sigurnost - Dio 22: Uređaji za spoljnu montažu *Information technology equipment - Safety - Part 22: Equipment installed outdoors*	EN 60950-22:2006		
67	BAS EN 60950-23:2008	Oprema za informacionu tehnologiju - Sigurnost - Dio 23: Veliki uređaji za skladištenje podataka *Information technology equipment - Safety - Part 23: Large data storage equipment*	EN 60950-23:2006		
68	BAS EN 61000-6-2/Cor:2012	Elektromagnetska kompatibilnost (EMC) - Dio 6-2: Generički standardi - Imunost za industrijska okruženja *Electromagnetic compatibility (EMC) -- Part 6-2: Generic standards - Immunity for industrial environments*	EN 61000-6-2:2005/AC:2005		
69		Niskonaponski uređaji za napajanje,izlaz jednosmerne struje - Karakteristike performance i sigurnosni zahtjevi (IEC 61204:1993 (Izmijenjen) *Low-voltage power supply devices, d.c. oUTPut - Performance characteristics and safety requirements (IEC 61204:1993 (Modified))*	EN 61204:1995	-	-
70		*Sistemi cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi(IEC 61386-1:1996 +A1:2000) Conduit systems for electrical installations - Part 1: General requirements (IEC 61386-1:1996 +A1:2000)*	EN 61386-1:2004	EN 50086-1:1993 Napomena 2.1	-
71		Sistemi kablovskih polica i sistemi kablovskih ljestvi za vođenje kablovaIEC 61537:2001) *Cable tray systems and cable ladder systems for cable management (IEC 61537:2001)*	EN 61537:2001	-	
72		Prenaponski zaštitni uređaji niskog napona - Dio 21: Uređaji za odvođenje prenapona povezani sa telekomunikacionim i signalnim mrežama - Zahtjevi za performanse i metode ispitivanja(IEC 61643-21:2000) *Low voltage surge protective devices - Part 21: Surge protective devices connected to telecommunications and signalling networks - Performance requirements and testing methods (IEC 61643-21:2000)*	EN 61643-21:2001	-	-
73	BAS EN 62311:2009	Ocjena elektronske i električne opreme s obzirom na ograničenja izloženosti ljudi elektromagnetnim poljima (0 Hz - 300 GHz) *Assessment of electronic and electrical equipment related to human exposure restrictions for electromagnetic fields (0 Hz - 300 GHz)*	EN 62311:2008		

* Стандард је преузет методом превода

ТС - Технички комитет

ISO: Међународна организација за стандардизацију (International Organization for Standardization)

IEC: Међународна комисија за електротехнику (International Electrotechnical Commission)

CEN: Европски комитет за стандардизацију (European Committee for Standardization)

CENELEC (CLC): Европски комитет за стандардизацију у електротехници (European Committee for Electrotechnical Standardization)

ETSI: Европски институт за стандарде на подручју телекомуникација (European Telecommunications Standards Institute)

Техничка спецификација ТС - документ којим се прописују технички захтјеви које треба задовољити неки производ, процес или услуга

Хармонизовани документ ХД (HD**) -** документ о усклађивању CENELEC стандард који се обавезно мора примијенити на националном нивоу, барем објављивањем његовог назива и броја ХД (HD) те се морају повући сви конфликтни национални стандарди

Напомена 1: Уопште, датум замјењеног стандарда је датум повлачења "dow" који даје европска организација за стандардизацију али се корисницима ових стандарда скреће пажња на чињеницу да у одређеним посебним случајевима може бити и другачије.

Напомена 2.1: Нови (или допуњени/измијењени стандард) има исто подручје примјене као и замијењени стандард.С датумом наведеним у шестој колони престаје важити претпоставка о усклађености са основним захтјевима правилника на бази надомјештеног стандарда.

Напомена 2.2: Подручје употребе новог стандарда је опширније него подручје употребе надомјештеног стандарда. С датумом наведеним у шестој колони престаје важити претпоставка о усклађености са основним захтјевима правилника на бази надомјештеног стандарда.

Напомена 2.3: Подручје употребе новог стандарда је уже од подручја употребе надомјештеног стандарда.Са датумом наведеним у колони 6, за (дјелимично) повучени стандард престаје претпоставка усклађености са основним захтјевима правилника за оне производе који потпадају у подручје примјене новог стандарда. Претпоставка о усклађености са основним захтјевима Директиве остаје важећа за производе који не спадају у подручје примјене новог стандарда, потпадају у подручје примјене (дјелимично) надомјештеног стандарда.

Напомена 3: Услучају амандмана, стандард на који се упућује је ЕН, његови претходни амандмани и нови, наведени амандмани.

Надомјештени стандард (колона 56) се стога састоји од ЕН и његових претходних амандмана али без нових наведених амандамана.Са датумом наведеним у седмој колони за надомјештени стандард престаје важити претпоставка усклађености са основним захтјевима правилника.

Листа стандарда презентована у Прилогу 3 овог правилника - за усклађеност производа радио опреме и телекомуникационе терминалне опреме са захтјевима Закона о комуникацијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број

31/03, 75/06 и 32/10), са захтјевима Наредбе о електричној опреми намијењеној за употребу унутар одређених напонских граница ("Службени гласник БиХ", бр. 98/09) и Наредбе о електромагнетској компатибилности ("Службени гласник БиХ", бр. 41/10).

Na osnovu člana 8. tačka A. stav 1. i 2. Zakona o željeznicama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 52/05), Regulatorni odbor željeznica BiH donosi

PRAVILNIK 413a
O ŽELJEZNIČKOJ TELEKOMUNIKACIONOJ MREŽI U ŽS BiH

I OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet pravilnika)

Ovaj pravilnik definira uvjete za Projektiranje, izgradnju, rekonstrukciju, obnovu i održavanje željezničke telekomunikacione mreže, potrebne za sigurno i nesmetano odvijanje željezničkog saobraćaja u željezničkom sistemu (ŽS) Bosne i Hercegovine.

Član 2.
(Primjena pravilnika)

(1) Odredbe ovog pravilnika se primjenjuju na Projektiranje, izgradnju, rekonstrukciju, obnovu i održavanje željezničke telekomunikacione mreže koja omogućava pouzdan prenos signala i informacija između telekomunikacionih uređaja, između uređaja za prenos govora i podataka za vođenje željezničkog saobraćaja koji imaju karakter sigurnosnog uređaja u smislu obezbjeđivanja sigurnosti imovine i ljudi i doprinose poboljšanju kvaliteta za sigurno i nesmetano odvijanja željezničkog saobraćaja.
(2) Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se i na sve ostale dijelove željezničke telekomunikacione mreže koji ne posjeduju sigurnosne funkcije pomenute u prethodnom stavu.

Član 3.
(Izrazi i skraćenice)

(1) Izrazi pomenuti u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

"informacija" je svaka poruka koja se prenosi putem telekomunikacione mreže;

"interoperabilnost željezničke telekomunikacione mreže" je sposobnost transevropskog željezničkog podsistema "Vođenje - upravljanje i signalizacija - telekomunikaciona mreža" da osigura bezbjedan i neprekidan saobraćaj vozova uz postizanje traženog stepena iskorištenosti kapaciteta date pruge;

"izgradnja" je izvođenje radova kojima se gradi novi podsistem ili dio podsistema;

"izvođač radova" je pravno ili fizičko lice koje pruža usluge u obavljanju pripremnih radova na gradilištu, izvođenja građevinskih radova, montažnih radova kod instaliranja mehaničkih i elektro instalacija i izvođenje završnih građevinskih radova;

"javna željeznička infrastruktura" su objekti i postrojenja potrebni za neometano odvijanje javnog željezničkog saobraćaja i pripadajuća zemljišta koja funkcionalno služe njihovom namjenskom korištenju;

"korisnik" je fizičko ili pravno lice koje koristi usluge željezničke telekomunikacione mreže (ŽTKm) za potrebe svoje djelatnosti;

"kvar u željezničkoj telekomunikacionoj mreži" je nedostatak u funkcioniranju željezničkog telekomunikacionog sistema koji utiče na njegovu funkcionalnost usljed čega može biti ugrožena sigurnost i urednost saobraćaja i djelimično ili potpuno onemogućeno izvršenje poslovnih aktivnosti;

"lice zaduženo za održavanje telekomunikacione mreže i opreme" je izvršni željeznički radnik koji je zaposlen kod Upravitelja i kvalificiran da izvrši poslove na održavanju u skladu sa propisima koji uređuju stručnu osposobljenost željezničkog izvršnog osoblja;

"modernizacija" je uvođenje novih sistema ili tehnologija ili zamjena postojećih sistema ili tehnologija savremenijim;

"**obnova**" je bilo kakva veća zamjena na podsistemu ili dijelu podsistema kojom se ne mijenjaju njegove osnovne karakteristike;

"pomoćni telefon" je vrsta telefonskog aparata koji se koristi kao pomoćni ili u slučaju otkaza (prekida) svih drugih govornih veza na TK pultu;

"prijenosni medijum" je sredina koja omogućava prenos informacija sa namjerom međusobnog povezivanja dvaju ili više telekomunikacionih uređaja ili sistema;

"prijenosni sistem" je telekomunikacioni sistem, koji omogućava istovremeni prenos više podataka preko prenosnog medijuma;

"pružni vodovi" su vrsta telekomunikacionih veza; protežu se duž određenih dijelova pruge i završavaju se u svim stanicama na tom dijelu pruge;

"putnik" označava lice koje ima važeću kartu ili je namjerava kupiti u vozu od trenutka kada se nađe u zoni koja je namijenjena za putnike koji putuju vozom do momenta dok po završenom putovanju ne napusti željezničku zonu namijenjenu za putnike;

"radio veze" su načini uspostave komunikacije između dvije ili više tačaka pri čemu se za prenos koriste radio elektromagnetni talasi;

"redundansa" je povećanje pouzdanosti prenosa informacije između dvije ili više tačaka, što se postiže uvođenjem dodatnog, od osnovnog neovisnog prenosnog puta ili udvajanjem vitalnih dijelova uređaja ili sistema, ili uz korištenje određenih protokola;

"rekonstrukcija (nadgradnja)" je svaka značajnija izmjena podsistema ili dijela podsistema kojom se poboljšavaju njegove opće karakteristike,

"rezerve u telekomunikacionom sistemu" su rezerve koje ostanu neiskorištene kada su zadovoljene sve trenutne i na istoj tehnologiji zasnovane, planirane potrebe za narednih pet godina;

"smetnja u željezničkoj telekomunikacionoj mreži" je nedostatak u radu željezničke telekomunikacione mreže koji bitno ne utiče na njenu funkcionalnost i zato ne ugrožava sigurnost i urednost željezničkog saobraćaja i ne ometa obavljanje saobraćajnih ili poslovnih aktivnosti;

"tehnička dokumentacija" je dokumentacija o podsistemu ili činiocu interoperabilnosti koja sadrži sve njegove tehničke karakteristike, uključujući i uputstvo za njegovo korištenje i održavanje;

"telekomunikacioni uređaj" je uređaj koji osigurava određene telekomunikacione usluge ili je bitan sastavni dio nekog telekomunikacionog sistema;

"telekomunikacioni pult" je vrsta TKu koji se instalira na radnim mjestima izvršnog osoblja u oblasti saobraćaja i omogućava uspostavljanje svih vrsta veza koje su neopodne za radna mjesta navedena u Dodatku 2, koji je sastavni dio ovog Pravilnika;

"**objave UIC"** su objave međunarodne željezničke unije;

"Upravitelj javne željezničke infrastrukture-Upravitelj" (UI) je svako javno preduzeće ili kompanija koja je odgovorna za uspostavljanje i održavanje javne željezničke infrastrukture ili privatne željezničke infrastrukture povezane s javnom željezničkom infrastrukturom;

"uređaj za napajanje" je uređaj koji željeznički telekomunikacioni sistem opskrbljuje potrebnom električnom energijom;

"EIRENE" (European Integrated Railway Radio Enhanced Network) je projekat UIC u okviru koga su izgrađene i u okviru koga se nadograđuju postojeće specifikacije za funkcionalne i sistemske zahtjeve GSM-R sistema;

"vitalni dio" uređaja je dio uređaja čiji nepravilan rad ili prestanak rada uzrokuje neispravan rad ili prestanak rada čitavog uređaja;

"željeznički sistem" (ŽS) označava ukupnost podsistema u strukturnim i operativnim oblastima, kao i upravljanje i operativno funkcioniranje sistema kao cjeline;

"željeznički telekomunikacioni sistem" je dio željezničke telekomunikacione mreže koji predstavlja funkcionalnu cjelinu;

"željeznička telekomunikaciona mreža" je funkcionalno zaokružena mreža sastavljena od željezničko telekomunikacionih sistema i telekomunikacionih uređaja koja omogućava zadovoljenje potrebe za telekomunikacionim uslugama da bi se osiguralo nesmetano, sigurno i uredno odvijanje javnog željezničkog saobraćaja na ŽS u Bosni i Hercegovini i omogućio prenos informacija i podataka za potrebe upravljanja saobraćajem i održavanje infrastrukture, prenos informacija za poslovne komunikacije, prenos informacija daljinskog vođenja i upravljanja saobraćajem kao i upravljanja elektro-energetskim postrojenjima, prenos informacija za ostale korisnike koji željeznički telekomunikacioni sistem koriste za obavljanje svoje poslovne djelatnosti povezano sa željeznicom.

(2) Skraćenice upotrijebljene u ovom Pravilniku imaju slijedeće značenje:
1) "**BAS EN**" je oznaka BiH standarda koje donosi Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine i preuzima evropske harmonizirane standarde EN;
2) **"CUS"** je Centar upravljanja saobraćajem;
3) **"EIRENE"** (European Integrated Railway Radio Enhanced Network) je poboljšana evropska integrirana željeznička radio mreža;
4) **"EIRENE FRS"** (EIRENE Functional Requirements Specifications) su specifikacije funkcionalnih zahtjeva EIRENE;
5) **"EIRENE SRS"** (EIRENE System Requirements Specifications) su specifikacije sistemskih zahtjeva EIRENE;
6) **"EL"** - lista za evidentiranje;
7) **"GSM-R"** (Global System for Mobile Communications – Railways) - globalni sistem za mobilne komunikacije za potrebe željeznice;
8) **"JŽI"** - javna železnička infrastruktura;
9) **"KM"** - kontaktna mreža;
10) **"ML"** - mjerna lista;
11) **"RDV"** - radio-dispečerska veza; sistem bežične komunikacije razvijen specijalno za potrebe željezničkog saobraćaja;
15) **"ROŽ BiH"** – Regulatorni odbor željeznica Bosne i Hercegovine;
16) **"STS"** - saobraćajni telekomunikacioni sistem;
17) **"SSu"** - signalno-sigurnosni uređaj;
18) **"SSU"** - sistem sigurnog upravljanja;
19) **"TKu"** - telekomunikacioni uređaj;
20) **"TKm"** - telekomunikaciona mreža;
21) **"TK-pult"** - telekomunikacioni pult;
22) **"TSI"** - tehničke specifikacije interoperabilnosti;
23) **"UIC"** - Međunarodna željeznička unija;
24) **"UKT"** - sistem radio-komunikacija u frekventnom opsegu ultra kratkih talasa;
25) **"UTP"** (Uniform Technical Prescriptions)- su jedinstveni tehnički propisi koji označavaju tehničke specifikacije sa kojima podsistem ili dio podsistema konvencionalnog željezničkog sistema mora biti usaglašen u cilju ispunjenja osnovnih zahtjeva i obezbjeđivanja interoperabilnosti željezničkog sistema.
26) **"WiFi"** (Wireless Fidelity) - bežična mreža gdje se podaci između dva ili više računara prenose pomoću radio frekvencija (RF) i odgovarajućih antena;
27) **"WiMax"** (Worldwide Interoperability for Microwave Access) - svjetska interoperabilnost za mikrotalasni pristup;
28) **"ŽAT"** - željeznička automatska telefonija;
29) **"ŽTKm"** - željeznička telekomunikaciona mreža;
30) **"ŽTKs"**- željeznički telekomunikacioni sistem.

(3) Ostali pojmovi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju ista značenja kao što je propisano u "Instrukcijama za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sistema u Bosni Hercegovini" i drugim propisima iz oblasti željezničkog saobraćaja, telekomunikacija i izgradnje objekata.

Član 4.

(Funkcionalni zahtjevi i primjena standarda na željezničko telekomunikacionoj mreži)

(1) ŽTKm mora biti projektovana, izgrađena, rekonstruirana, obnovljena i održavana tako da se osigura bezbjedna i nesmetana predaja, prenos i prijem svih oblika signala, znakova, pisanih informacija, slike, zvuka i poruka za osiguranje sigurnog i urednog željezničkog saobraćaja. Da bi se ova funkcionalnost osigurala treba biti povezana sa drugim telekomunikacionim mrežama koje nisu dio JŽI.

(2) Kod projektiranja, izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja ŽTKm, moraju se ispoštovati odredbe: Zakon o željeznicama BiH; Zakon o zaštiti čovjekove okoline, "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sistema u Bosni i Hercegovini" - propisa i uputstava za građenje i održavanje pruga i pružnih postrojenja, priznata tehnička pravila struke za ovu oblast definirana zakonima i ratificiranim međunarodnim sporazumima čija je potpisnica Bosna i Hercegovina, "Uputstva o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu".

(3) ROŽ BiH propisuje tehničke standarde i tehničke specifikacije koji se objavljuju u Službenom glasniku BiH i službenim glasilima eniteta i Brčko distrikta.

(4) Smatra se da je ŽTKm ili da su njeni pojedini dijelovi ili uređaji u skladu sa zahtjevima ovog Pravilnika, ukoliko su u skladu sa odredbama navedenim u stavu (2) ovog člana.

(5) U slučaju kada su u pitanju lični podaci koji se moraju štiti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka kod prenosa podataka i poruka posredstvom ŽTKm, kod pristupa k njima, rukovanju sa njima, njihovoj obradi i skladištenju potrebno je da hardver, sistemski i aplikativni softver osiguraju da upotreba podataka bude u granicama ovlaštenja korisnika.

II. ŽELJEZNIČKA TELEKOMUNIKACIONA MREŽA

Član 5.

(Obim željezničko telekomunikacione mreže)

(1) ŽTKm čine prijenosni medijumi, ŽTKs, TKu i terminalni uređaji.

(2) Za prenos se koriste žičani (metal, optički) ili bežični medijumi.

(3) U ŽTKm se mogu instalirati slijedeći ŽTKs i TKu sa odgovarajućim sistemskim softverom:

- prijenosni sistemi,
- kablovski sistemi,
- sistem željezničkih automatskih telefonskih veza (ŽAT),
- saobraćajni telekomunikacioni sistem (STS),
- željeznički sistem pružnih veza,
- uređaji za radio-komunikacije,
- uređaji za snimanje prenošenih poruka,
- uređaji za prenos podataka i računarska mreža,
- uređaji za audio i vizuelno informiranje putnika u realnom vremenu,
- interfonski uređaji,
- razglasni uređaji za službenu upotrebu,
- uređaji za prenos i prikazivanje tačnog vremena,
- uređaji za napajanje TKu,
- uređaji za centralizirani nadzor i upravljanje telekomunikacionim sistemom,
- razdjelnici, instalacije i lokalne komunikacione mreže,
- uzemljenja i ostali uređaji za zaštitu telekomunikacionih sistema,
- sistemi video nadzora, ili
- uređaji za pozivanje u slučaju hitnosti (SOS).

(4) Terminalni uređaji su:
- telefoni,
- telefaks uređaji,
- interfonski terminali,
- telekomunikacioni pultovi (TK-pultovi),
- terminalni radio uređaji,
- kompjuterski terminali i personalni računari,
- uređaji za prodaju karata (kartomati), i
- ostali terminalni uređaji koji se kao krajnji elementi ugrađuju kod korisnika,

Član 6.
(Klasifikacija uređaja željezničke telekomunikacione mreže - ŽTKm)

(1) Uređaji ŽTKm su podijeljeni u slijedeće kategorije:
a) uređaji prve kategorije su ŽTKs i TKu sa signalno-sigurnosnim funkcijama, koji svojim radom neposredno učestvuju u obezbjeđenju sigurnosti i urednosti željezničkog saobraćaja,
b) uređaji druge kategorije su ŽTKs i TKu bez signalno-sigurnosne funkcije koji posjeduju svojstva značajna za sigurno i uredno odvijanje željezničkog saobraćaja ili obezbjeđuju veću sigurnost, i
c) uređaji treće kategorije su ŽTKs i TKu bez signalno-sigurnosnih i sigurnosno značajnih funkcija.

(2) Klasifikacija postojećih ŽTKs i TKu u skladu sa prethodnim stavom je prezentirana u Dodatku 1, koji je sastavni dio ovog Pravilnika.

Član 7.
(Posebni uslovi)

(1) Uređaji koji su dio ŽTKm moraju osigurati pouzdanost i dostupnost. Kod svih oblika prenosa mora se dati prioritet poruci i obavještenju o opasnosti ili prijetnji za sigurnost željezničkog saobraćaja, ljudske živote ili nastanku veće štete na imovini.

(2) Pouzdanost ŽTKs koji se u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika svrstava u prvu ili drugu kategoriju je zagarantirana osiguranjem redundanse. Za osiguranje redundanse mogu se koristiti drugi telekomunikacioni sistemi u ŽS Bosne Hercegovine ili u inostranstvu.

(3) Za sisteme koji se u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika svrstavaju u prvu ili drugu kategoriju redundantnost se takođe osigurava na razini hardvera i softvera vitalnih dijelova sistema. Za pojedine vrste uređaja, vitalni dijelovi gdje se zahtijeva redundansa su definirani u UTP.

(4) Za svaki ŽTKs i TKu pouzdanost i raspoloživost su u skladu sa prvim stavom ovog člana definirane u UTP.

Član 8.
(Obim i vrsta željezničko telekomunikacionih sistema i telekomunikacionih uređaja)

(1) Obim i vrsta ŽTKs i TKu koji se ugrađuju u javnu ŽTKm je definiran u skladu sa:
a) kategorijom pruge,
b) obimom i vrstom saobraćaja,
c) načinom vođenja i upravljanja saobraćajem,
d) opremljenosti pruge sa signalno-sigurnosnim uređajima,
e) postojećim prijenosnim medijumima i telekomunikacionim uređajima, i
f) ostalim zahtjevima navedenim u TSI ili UTP koji definiraju opremljenost službenih i radnih mjesta na pruzi,

(2) Minimalna opremljenost radnih mjesta, uzimajući u obzir kriterijume opisane u prethodnom stavu prezentirana je u Dodatku 2. ovog Pravilnika.

(3) Na TKu može biti priključena samo terminalna oprema koja ispunjava tehničke uvjete definirane u člana 4. ovog Pravilnika.

Član 9.
(Dodatne mogućnosti korištenja željezničko telekomunikacione mreže)

Ukoliko tehničke karakteristike i kapacitet ŽTKm omogućavaju pružanje telekomunikacionih usluga, to mogu biti usluge koje se obavljaju za sopstveni račun ili kao komercijalne usluge na otvorenom tržištu telekomunikacionih usluga, na način da Upravitelj napravi ugovor sa vlasnikom JŽI.

III PROJEKTIRANJE ŽELJEZNIČKE TELEKOMUNIKACIONE MREŽE

Član 10.
(Opšti uslovi)

(1) ŽTKm ne smije unositi u okolinu nepotrebna opterećenja, urbanistički nesklad, elektromagnetne uticaje koji bi premašili dozvoljene razine i druge zapreke.

(2) TKu moraju da ispunjavaju slijedeće zahtjeve:
a) visok stepen pouzdanosti, modularnost i brzu zamjenjivost pojedinih elemenata u slučaju kvara,
b) daljinsko upravljanje i nadzor kao i minimalni obim održavanja,
c) povezivanje sa drugim telekomunikacionim mrežama i postojećim uređajima u ŽTKm,
d) uvjete interoperabilnosti transevropske željezničke mreže za TKu navedene u TSI,
e) sigurnost uređaja i ljudi, i
f) imunost na elektromagnetne smetnje koje uzrokuje okolina.

(3) Kod ugradnje TKu mora se ispuniti usklađenost sa ŽTKm ili njenim dijelovima pod uslovima navedenim u članu 4 ovog Pravilnika.

(4) ŽTKm mora biti osigurana od uticaja iz drugih telekomunikacionih mreža.

(5) Na prugama elektrificiranim monofaznim sistemom 25 kV, 50 Hz, mora se uzeti u obzir uticaj naizmjenične struje vuče. Moraju biti poduzete sve tehničko zaštitne mjere za smanjenje uticaja ovih struja na najmanju moguću mjeru.

(6) Radio komunikacioni uređaji i sistemi moraju raditi u frekventnim opsezima koje je nadležni organ u skladu sa odredbama propisa koji reguliraju ovu oblast dodijelio za korištenje u željezničkom saobraćaju.

(7) U slučaju terminalnih uređaja koji se instaliraju kod korisnika treba uzeti u obzir njihove ergonomske i ekološke aspekte.
Terminalni uređaji moraju ispunjavati standarde u pogledu razine elektromagnetnog zračenja i sigurnosti korisnika. Terminalni uređaji moraju biti povezani na TKu tako da je obezbijeđen nesmetan i bezbjedan rad korisnika.

(8) Tehnički prostori u kojim se instaliraju ŽTKs i TKu moraju ispunjavati zahtjeve definirane kroz TSI. Za svaku vrstu opreme moraju se uobziriti zahtjevi i preporuke proizvođača opreme u pogledu klimatskih i drugih uvjeta.
Ako se u istoj prostoriji planira instalacija više tipova TKu koji imaju različite zahtjeve u pogledu ekoloških uvjeta, treba ispoštovati zahtjev najvišeg razine koji ne može biti niži od zahtjeva navedenih u ovom Pravilniku.

(9) Pristup do ŽTKs i TKu se mora izvesti tako da je omogućen samo ovlaštenim licima. Pristup neovalaštenim licima se fizički onemogućuje na način da se TKu instalira u posebnu prostoriju ili kabinet koje je moguće zaključati. U slučaju projektiranja novih i postojećih prostora do kojih treba omogućiti slobodan pristup trećim licima koristiti tehnička rješenja za centralni nadzor pristupa objektu.

(10) Upravitelj može odobriti instaliranje ŽTKs ili TKu radi testiranja novih tehnologija, tehničkih rješenja ili novih metoda održavanja. Odobrenje može biti izdato za ograničeni i lokacijski definiran prostor na osnovu elaborata koji definira namjenu, način održavanja i kontrole, kao i trajanje probne instalacije pri čemu se osigura da testirani uređaj ne sudjeluje u obezbjeđivanju sigurnosti i urednosti željezničkog saobraćaja. U slučaju uspješnog završetka probnog rada, ŽTKs ili TKu može ostati instaliran i u funkciji, ukoliko su ispunjeni ostali zahtjevi za ŽTKs ili TKu navedeni u ovom članu i posebni zahtjevi za ŽTKs ili TKu navedeni u članovi 4. i 9. ovog Pravilnika.

(11) Kod izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja kablovskih trasa moraju se uzeti u obzir projektima predviđene potrebe svih dijelova javne željezničke infrastrukture.

(12) Kod izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja željezničke telekomunikacione mreže na postojećim stanicama ili stajalištima moraju se uzeti u obzir komunikacione i energetske potrebe vezano za instalaciju kartomata i uređaja za audio i vizuelno obavještavanje putnika ukoliko je ta vrsta rada moguća.

Član 11.
(Uslovi za projektanta)

Projektovanje ŽTK sistema i TKu mogu vršiti licencirani projektanti koji mogu osigurati izradu projektne i tehničke dokumentacije kao i uvažavanje zakonskih i podzakonskih akata koji se odnose na sigurnost željezničkog saobraćaja u BiH.

Član 12.
(Opremljenost radnih mjesta željezničkog izvršnog osoblja)

(1) Radna mjesta željezničkog izvršnog osoblja, Upravitelja saobraćajem vozova na javnoj željezničkoj infrastrukturi se opremaju sa:
   a) TK pult,
   b) komunikaciono mjesto,
   c) u pomoćni telefon,
   d) pristup mreži za prenos podataka,
   e) uređaj za prikaz tačnog vremena (sat) komunikaciono mjesto,
   f) savremeno tehničko rješenje u skladu sa razvojem tehnologije,
   g) ŽAT priključak.

(2) Radno mjesto željezničkog izvršnog osoblja u upravljanju saobraćajem na prugama koje su opremljene radio sistemom za vezu između mašinovođe i mjesta sa koga se upravlja saobraćajem mora biti opremljeno sa opremom navedenom u prvom stavu ovog člana koja omogućava komunikaciju po tom sistemu.

(3) Obavezna opremljenost svakog radnog mjesta sa telekomunikacionim uređajima iz ovog člana je definirana u Dodatku 2 ovog Pravilnika.

Član 13.
(Telekomunikacioni pult)

(1) Za koncentraciju svih telekomunikacionih veza u željezničkim stanicama treba ugraditi telekomunikacioni pult.

(2) Telekomimikacioni pult treba da je podešen tako da može da primi slijedeće vrste priključaka:
   a) za automatsku telefoniju (ŽAT i PTT),
   b) CB priključke
   c) induktorske, sa uređajem za automatsko davanje polaznih signala,
   d) induktorske, sa i bez izlučivanja poziva,
   e) dispečerske, za saobraćajne dispečere bez telekomande i dispečere elektrovuče,
   f) dispečerske priključke za telefone kod pružnih, ulaznih i izlaznih signala, sa uređajem za biranje i identifikaciju i uređajem za prekopčavanje za susedne stanice ili ka dispečeru telekomande,
   g) interfonske priključke,
   h) za uređaje za ozvučavanje, radi obaveštavanja putnika ili službenih mesta.

(3) Telekomunikacioni pult treba da bude izrađen tako da omogućava postavljanje paralelnog pulta.

(4) Pozivi treba da su optički i akustički, sa mogućnošću prigušenja akustičnog poziva. Telekomunikacioni pult treba da je tako podešen da može da se priključi dupleks pojačivač i registrofon. Napajanje treba da bude iz centralne baterije.

Član 14.
(Željeznička automatska telefonska mreža - ŽAT)

(1) ŽAT mora biti realizirana tako da:
   a) osigura govornu komunikaciju korisnika poslovnog područja i područja operativnih poslova u upravljanju saobraćajem unutar cjelokupne javne železničke mreže u Bosni i Hercegovini, kao i na razini međunarodne željezničke telefonske mreže i korisnika javne fiksne i mobilne telefonske mreže,
   b) omogući druge telefonske usluge i data komunikacije korisnika s poslovnog područja i područja operativnih poslova u upravljanju saobraćajem u okviru svih javnih željezničkih mreža, kao i privatnih željezničkih mreža koje su povezane sa javnim željezničkim mrežama, unutar ŽS BiH kao i na razini međunarodne željezničke telefonske mreže i korisnika javne telefonske mreže,
   c) je spojiva sa ostalim ŽTKs i TKu u okviru ŽTKm, kompatibilna sa postojećim tehnologijama i omogućava daljinsko upravljanje i kontrolu sistema i njegovih elemenata,
   d) omogućava uspostavljanje veza u dolaznom i odlaznom smjeru bez učešća operatera i
   e) omogućava nadogradnju na razini hardvera i softvera.

(2) Šema numeriranja ŽAT mreže mora biti usklađena sa međunarodnim preporukama i propisima koji reguliraju šemu numeracije željezničke telefonije i propisima iz oblasti telekomunikacija u ŽS BiH.

Član 15.
(Saobraćajni telekomunikacioni sistem)

(1) Saobraćajni telekomunikacioni sistem mora osigurati komunikacionu podršku za potrebe radnih mjesta željezničkog izvršnog osoblja koje sudjeluje u obezbjeđivanju sigurnog i urednog odvijanja željezničkog saobraćaja. Saobraćajni telekomunikacioni sistem čine centralni uređaj (telefonska centrala), TK pultovi i interfejsi.
Sistem mora podržavati:
a) sve funkcije za potrebe željezničke pružne telefonije,
b) dispečerske veze (selektivne telefonske veze dispečera saobraćaja i dispečera elektro vuče),
c) povezivanje sa radio sistemima, ŽAT mrežom i sistemima za automatsku najavu vozova,
d) stanične terminalne uređaje, a posebno interfonske veze, ozvučenje za potrebe obavještavanja putnika, razglas za službenu upotrebu i telefonske veze u staničnom području,
e) priključenje terminalnih uređaja za prenos informacija podataka,
f) priključenje sistema za poziv u slučaju nužde (SOS),
g) povezivanje sa drugim ŽTKs i TKu u okviru ŽTKm,
h) priključenje na javnu mrežu,
i) kompatibilnost sa postojećom tehnologijom, i
j) daljinsko upravljanje i kontrolu sistema i njegovih elemenata.
Sistem mora osigurati:
a) funkcionalnost telefonske centrale potrebne za obavljanje sigurnog i urednog željezničkog saobraćaja,
b) interfejs za priključenje uređaja za snimanje razgovora, i
c) prikazivanje tačnog vremena koje mora biti sinhronizovano sa ostalim uređajima za
d) prikaz tačnog vremena u skladu sa četvrtim stavom člana 23. ovog Pravilnika.

(2) Ulaz u STS iz ŽAT ili iz javne telefonske mreže, mora da bude realiziran na način da se ne ugrozi sigurno i uredno odvijanje željezničkog saobraćaja.

(3) Ozvučenje za potrebe obavještavanja putnika u skladu sa odredbama propisa koji reguliraju opremljenost stanica i stajališta se instalira na stanicama i stajalištima i služi za obavještavanje putnika u realnom vremenu. Kontrola sistema za ozvučenje se može obavljati ručno sa TK pulta ili automatski.

(4) Ozvučenje se može realizirati u okviru STS ili kao poseban sistem.

Član 16.
(Pomoćni telefon - PT)

(1) PT je telefon sa potrebnim telefonskim preklopnikom instaliran na stolu ili zidu.

(2) PT se mora se instalirati na svim mjestima gdje je instaliran TK pult.

(3) PT mora osigurati govornu komunikaciju po pružnim vodovima između dvije susjedne stanice i stanicama na datoj pružnoj dionici.

(4) PT moraju biti međusobno povezani na način da je zagarantirana raspoloživost rada najmanje 99,9%.

Član 17.
(Sistem napajanja)

(1) Izvori sistem napajanja podjeljeni su na:
a) redovne izvore napajanja - priključak za napajanje iz distributivne mreže 230/400 glavni izvor napajanja,
b) rezervne izvore napajanja - priključak za napajanje iz KM, 25 kV, 50 Hz ili dizel agregata, napojni uređaj koji pretvara električnu energiju iz javne distributivne mreže, KM ili dizel agregata u oblik i nominalnu vrijednost koja je za ŽTKs i TKu definirana u TS, i
c) pomoćne izvore napajanja - napajanje iz baterije.

(2) Kod projektiranja napojnih uređaja za napajanje ŽTKs i TKu treba posmatrati DC napajanje nazivnog napona (U <50 V =).

(3) Kapacitet baterija ima se predvidjeti za osmočasovni rad uređaja, a rad dizel agregata treba da osigura neprekidno napajanje uređaja za 24 sata bez dodavanja pogonskog goriva.

(4) Moraju se koristiti baterije koje obezbjeđuju nezavisno rezervno napajanje kako je definirano stavom 3. ovoga člana uzimajući u obzir sve sigurnosne zahtjeve koji se odnose na rukovanje opasnim i štetnim materijama i poštovanje postupaka o rukovanju po njihovom isključenju iz upotrebe.

(5) Moraju se koristiti takve vrste baterija, koje ne zahtijevaju posebno uređenje prostora, ako je to moguće, ako nije onda se za njih mora obezbjediti zasebna prostorija.

(6) Prelaz sa napajanja iz distributivne mreže na rezervno ili obratno i sa rezervnog napajanja na pomoćno i obratno treba da bude automatski i ne smije da uzrokuje promjene postojećeg stanja na uređaju.

(7) U određenim slučajevima Investitor može da odredi da kao rezervni izvor napajanja služi samo akumulatorska baterija. U ovom slučaju kapacitet akumulatorske baterije treba da bude za napajanje uređaja.

(8) Za rad dizel agregata predvidjeti mogućnost daljinskog uključenja-isključenja kao i ručnog stavljanja dizel agregata u pogon na licu mjesta.

(9) U stanicama i drugim službenim mjestima na pruzi gdje to uslovi dozvoljavaju, napajanje telekomunikacionih uređaja izvršiti u sklopu napajanja staničnih signalno-sigurnosnih postrojenja.

(10) Napojni uređaji moraju omogućiti nadogradnju, modularnost, daljinsko upravljanje i kontrolu svih sastavnih dijelova uključujući i mogućnost daljinskog uključenja i isključenja uređaja i agregata.

Član 18.
(Radio-komunikacioni sistemi)

(1) Radio-komunikacioni sistemi se koriste u saobraćajno-operativnim poslovima u javnom željezničkom saobraćaju i u drugim poslovima koji su povezani sa željezničkim saobraćajem i održavanjem javne željezničke infrastrukture. Mogu se koristiti:
a) UKT radio sistemi u frekventnim opsezima koje je odobrio nadležni organ,
b) radio komunikacioni sistemi koji su razvijeni za potrebe željeznice (GSM-R)
c) radio dispečerska veza RDV i
d) ostali radio-komunikacioni sistemi (WiMax, WiFi, itd).

(2) U osnovi, sistem GSM-R mora osigurati govorne i data komunikacione usluge za potrebe željeznice. U tu svrhu može biti povezan sa mrežama drugih željeznica, javnim mobilnim i fiksnim mrežama, specijalnim željezničkim sistemima (npr sistemi za vođenje saobraćaja) i sistemima za nadzor.

(3) GSM-R je standardizirani sistem i mora ispunjavati funkcionalane i sistemske specifikacije EIRENE (EIRENE FRS i EIRENE SRS).

(4) Ako na pruzi ne postoji GSM-R sistem ili još uvijek nije izgrađen, u stanicama koje se nalaze na takvoj pruzi za

komunikaciju željezničkog izvršnog osoblja i komunikaciju osoblja održavanja mogu se koristiti UKT i RDV sistemi.

(5) Za pokrivanje većih staničnih područja mogu se instalirati repetitorski UKT radio uređaji.

(6) Za prenos poruka koje imaju uticaj na sigurnost i urednost željezničkog saobraćaja za sve radio komunikacione sisteme se mora osigurati mogućnost snimanja svih prenošenih poruka.

(7) Kod projektiranja radio-komunikacionih sistema moraju se koristiti kanali unutar frekventnog opsega predviđenog za željeznički saobraćaj.

(8) Kod izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja radio komunikacionih sistema iz četvrte alineje prvog stava ovoga člana mora biti zagarantirana kompatibilnost radio komunikacionih sistema iz prve i druge alineje istog stava ovoga člana kao što je definirano propisom koji regulira elektromagnetsku kompatibilnost.

Član 19.

(Prijenosni sistemi)

(1) Prijenosni sistem se koristi za povezivanje pojedinih nezavisnih TKu u ŽTKm kao funkcionalnu cjelinu. Pri tome se kao prijenosni put upotrebljavaju sve vrste prijenosnih medijuma kao što je definirano u članu 20. ovog Pravilnika.

(2) Prijenosni sistem mora biti projektovan tako da:
   a) je kompatibilan sa prijenosnim sistemima drugih željezničkih uprava i prijenosnim sistemima drugih domaćih i stranih telekomunikacionih sistema,
   b) obezbjedi pouzdanost, raspoloživost i redundantnost na razini opreme i prijenosnih puteva i
   c) omogućava daljinsko upravljanje i kontrolu do razine krajnjeg priključka.

Član 20.

(Prijenosni medijumi)

(1) Kod projektiranja kablovskih medijuma prenosa mora se voditi računa o vrsti, tipu, kapacitetu i konstrukciji metalnih, optičkih ili kombinovanih metalno-optičkih kablova s obzirom na:
   a) kategoriju pruge,
   b) način polaganja kabla,
   c) potrebni broj provodnika u odnosu na potrebni kapacitet prenosa i prijenosni sistem i
   d) vanjske uticaje, a naročito uticaj struje elektrovuče i atmosferskih pražnjenja.

(2) Kod projektiranja bežičnih veza mora se voditi računa o karakteristikama širenja elektromagnetnih talasa i ispoštovati zakonodavstvo iz oblasti telekomunikacija.

Član 21.

(Pružna telefonska mreža)

(1) Pružna telefonska mreža mora omogućiti govornu komunikaciju između komunikacionih mjesta duž željezničke pruge i radnih mjesta željezničkog izvršnog osoblja u oblasti vođenja saobraćaja i službi održavanja Upravitelja.

(2) Radna mjesta željezničkog izvršnog osoblja u upravljanju saobraćajem na kojim mora biti obezbijeđena govorna komunikacija se određuju na osnovu:
   (a) kategorije pruge, i
   (b) načina vođenja i upravljanja saobraćajem i opremljenosti pruge sa SS uređajima.

(3) Komunikaciona mjesta duž željezničke pruge se moraju projektovati u skladu sa propisima o sigurnosti i TSI.

(4) Komunikaciona mjesta duž pruge se moraju realizirati tako da su kompatibilna sa STS.

(5) Pružna telefonska mreža mora uključivati sledeće vrste veza:
   - *Čuvarski vod* povezuje dvije susjedne stanice međusobno.

   Na vod se priključuju sljedeća službena mjesta:
   a) stanice i ostala službena mjesta na pruzi (kao induktorski priključak na telekomunikacioni pult),
   b) telefonski ormari kod ulaznih, izlaznih, zaštitnih, prostornih signala,
   c) čuvari putnih prelaza,

   Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
   - *Vod građevinske službe* - povezuje nadležnu službu za održavanje građevinske dionice sa pružnom dionicom svog rejona, kao i sa ostalim službenim mjestima na pruzi. Vod je induktorski. Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
   - *Vod službe za održavanje SS postrojenja* - povezuje nadležnu službu za održavanje signalno-sigurnosnih postrojenja sa pružnom dionicom svog rejona. Vod je induktorski. Na vod se, na njegovom rejonu priključuju:
     a) stanice i ostala službena mjesta na pruzi (kao induktorski priključak na telekomunikacioni pult sa izlučivačem poziva),
     b) svi pomoćni telefoni,
     c) sve prostorije za smještaj signalno-sigurnosnih uređaja u stanicama i ostalim službenim mjestima na pruzi,
     d) telefoni kod APB i putnih prelaza, i
     e) telefoni kod ulaznih, izlaznih, zaštitnih, prostornih signala.

   Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
   - *Vod službe za održavanje elektroenergetskih postrojenja i kontaktne mreže* - povezuje nadležnu službu za održavanje kontaktne mreže i energetskih postrojenja sa elektrovučnim podstanicama, postrojenjima za sekcioniranje, postrojenjima za sekcioniranje sa neutralnim vodom, svim stanicama na toj pružnoj dionici (kao induktorski priključak na telekomunikacioni pult sa izlučivačem poziva) i sa prugom preko telefona instaliranih duž pruge u telefonskim objektima.

   Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
   - *Vod za udese* je vrsta govorne veze koji povezuje ŽAT- mrežu sa komunikacionim mjestima na datoj pružnoj dionici i sve stanice na toj pružnoj dionici. Koristi se kod vanrednih događaja na pruzi ili stanicama za povezivanje ovih mjesta sa nadležnim organima.

   Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.

   Pozivanje od strane priključaka po objektima je samo u smjeru pruga – ŽAT centrala.

   Povezivanje u ŽAT mrežu može biti automatsko ili preko posrednika.
   - *Poslovni vod* povezuje stanice i ostala službena mjesta na pruzi na datoj pružnoj dionici. Dvožični je. U svakoj stanici vod se priključuje na telekomunikacioni pult kao induktorski priključak sa izlučivačem poziva.

   Sve veze se moraju završiti na TK pultu i na pomoćnom telefonu.

   U slučaju daljinskog upravljanja saobraćajem iz CUS vodovi iz druge, treće, četvrte i pete alineje ovog stava moraju biti priključeni na TK pult i pomoćni telefon u CUS.

(6) Pored naprijed pomenutih veza, u staničnim područjima gdje se takve govorne veze koriste, takođe se moraju osigurati slijedeće vrste veza:

- Skretnički vod koji kao lokalna linija povezuje skretničko područje i područje otpravnika vozova,
- Vod koji kao lokalna linija povezuje ulazni/izlazni signal i otpravnika vozova.

(7) Telefonski ormari

Telefonski ormari na pruzi, u zavisnosti od rasporeda objekata datih u tehničkim podlogama investitora mogu se ponuditi u različitim izvedbama, kao:

a) ormar automatskog pružnog bloka,
b) tipska kućica (betonska, plastična, aluminijumska i sl.) u kojoj su smješteni i uređaji automatskog pružnog bloka ili putnog prelaza, i
c) poseban telefonski ormar.

(8) Uvedeni kablovi treba da su zaštićeni. Unutrašnji prostor treba da je zaštićen od mogućnosti kondenzovanja vlage. Kablovska glava, translatori, osigurači i drugi telefonski pribor osim samog telefonskog aparata, preklopnika i utikača treba da su smješteni tako da su nepristupačni za korisnike telefona.

Vrata ponuđenog objekta treba da su dobro zaptivena i moraju biti opremljena sa bravom jedinstvenog tipa, s tim da se ključ ne može izvaditi iz brave ako vrata nisu pouzdano zabravljena.

Unutrašnju rasvjetu prostora za smeštaj telefona, izvršiti na način, da se ista uključuje otvaranjem vrata. U ormaru se mora instalirati telefon tropske izvedbe.

Translatori, utikači i telefonski preklopnici treba da budu zaštićeni od atmosferskih i električnih uticaja. Predviđeni način priključaka treba da bude tako izveden da opterećenje telefonskog voda nastaje samo u slučaju kada je telefon preklopnikom ili utikačem spojen sa vodom.

Na prugama sa automatskim pružnim blokom, kod izlaznih signala ili u rejonu skretničkih grupa kao i kod prostornih signala gdje se u podlogama investitora zahtijeva poseban telefonski ormar, potrebno je predvideti ugradnju posebnih malih telefonskih ormara.

Telefonski aparat koji se ugrađuje u ovaj ormar mora biti tropske izvedbe. Konstrukcija i zaštita treba da bude ista kao kod velikih ormara.

Član 22.

(Registrofonski uređaji)

(1) Uređaji za snimanje telefonskih razgovora i drugih poruka koje se prenose posredstvom ŽTKs i TKu, moraju da osiguraju njihov kvalitet i dugoročno skladištenje na odgovarajućim medijumima.
(2) Moraju omogućiti snimanje svih govornih veza i drugih poruka koje se u skladu sa propisima koji reguliraju organizaciju željezničkog saobraćaja moraju snimati.
(3) Vrijeme skladištenja snimljenih razgovora i poruka na posjednutim saobraćajnim mjestima ne smije biti kraće od 48 sati.
(4) Uređaji za snimanje moraju imati daljinsku kontrolu operativnog stanja. Uređaj koji prikazuje operativni status se mora instalirati na radnom mjestu izvršnog željezničkog radnika operatera koje je zaposjednuto 24 sata na dan i 7 dana u sedmici.
(5) Napajanje registrofonskih uređaja električnom energijom treba izvesti u sklopu napajanja telekomunikacionih uređaja.
(6) Reprodukciju i brisanje zapisa na registrofonskim uređajima mogu vršiti samo za to ovlaštene osobe.

Član 23.

(Uređaji za mjerenje i prikazivanje vremena)

(1) Za izvršenje reda vožnje u željezničkom saobraćaju potrebno je jedinstveno tačno vrijeme.

Uređaji za mjerenje vremena koji pokazuju tačno vrijeme moraju biti instalirani na:

a) radnom mjestu izvršnog željezničkog radnika – otpravnika vozova, dispečera saobraćaja i dispečera elektro vuče i
b) na mjestima predviđenim propisom koji uređuje opremljenost železničkih stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi.

(2) Uređaj za mjerenje vremena iz prve alineje prethodnog stava je službeni sat koji mora pokazivati vrijeme u sekundama.
(3) U skladu sa propisima koji reguliraju opremanje stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi, uređaji za mjerenje vremena se moraju instalirati na stanicama i ostalim službenim mjestima na pruzi. U ovom slučaju uređaji moraju da osiguraju analogni prikaz vremena.
(4) Uređaji za mjerenje vremena koji se koriste za kontrolu TKu, SSu i elektro-energetskih postrojenja moraju biti sinhronizovani sa izvorom tačnog vremena.
(5) Svi uređaji za mjerenje tačnog vremena moraju biti sinhronizovani sa izvorom tačnog vremena. Kao izvor tačnog vremena se koristi matični sat. Matični sat je izvor tačnog vremena koji može biti sinhronizovan na više načina i predstavlja izvor tačnog vremena za sve korisnike.

Član 24.

(Video nadzor)

(1) Sistemi video nadzora se instaliraju da osiguraju veću pasivnu sigurnost na peronima, čekaonicama, tehničkim prostorima i drugim mjestima gdje instaliranje takvog sistema doprinosi povećanju pasivne sigurnosti (npr. putni prelazi u razini, u usjecima, požarom ugroženim područjima duž željezničkih pruga).
(2) Video kamere se postavljaju na način da se osigura pokrivanje cjelokupnog prostora koji je predviđen za nadzor. Kod instaliranja vanjskih uređaja moraju se ispoštovati zahtjevi u pogledu temperaturnih uvjeta i otpornosti na prašinu.
(3) Uređaj za snimanje mora posjedovati kapacitet za propisano vrijeme skladištenja snimaka, daljinski pristup do snimaka i omogućiti daljinsko upravljanje nad svim karakteristikama uređaja.
(4) Vrijeme skladištenja snimaka ne smije biti kraće od od 48 sati.
(5) Sistem video nadzora kojim se vrši video nadzor mora biti zaštićen od neovlaštenog pristupa.
(6) O primjeni video nadzora se mora objaviti obavještenje koje mora da bude jasno i razumljivo, objavljeno na način koji omogućava da pojedinac bude upoznat o njegovom postojanju.
(7) Prilikom instaliranja sistema video nadzora moraju se ispoštovati i drugi propisi iz oblasti željezničkog saobraćaja koji određuju mjesto instaliranja.

Član 25.

(Sistemi za vizuelno informiranje putnika)

Sistemi za vizuelno informiranje putnika u realnom vremenu pružaju informacije o dolascima i odlascima vozova ili njihovom kašnjenju.

Sistemi se instaliraju na stanicama i ostalim službenim mjestima na pruzi.

Kontrola ovih sistema se obavlja lokalno ili centralno.

Kod lokalne kontrole, podaci se unose na saobraćajnom mjestu, a kod centralne kontrole to može biti ručni ili automatski način kontrole. Kod ručne centralne kontrole podaci se unose u sistem on-line ili iz unaprijed pripremljenih baza podataka, dok se kod automatske centralne kontrole, u sistem za vizuelno

obavještavanje putnika, saobraćajni podaci o kretanju vozova koji su namijenjeni za obavještavanje putnika, automatski prenose iz sistema za upravljanje vožnje vozova.

Član 26.
(Ostali željezničko telekomunikacioni sistemi i telekomunikacioni uređaji)

(1) Ostali ŽTKs i TKu kao: uzemljenja, gromobranska zaštita, lokalna ožičenja, su sistemi i uređaji koji nisu opisani u članovima 14. do 25. ovog pravilnika.
(2) Kod projektiranja tih sistema i uređaja primjenjuju se odredbe člana 11. ovog pravilnika.
(3) Tehnički i funkcionalni zahtjevi za ostale ŽTKs i Tku su definirani u UTP.

IV IZGRADNJA ŽELJEZNIČKE TELEKOMUNIKACIONE MREŽE

Član 27.
(Osnovne odredbe)

(1) Izgradnja ŽTKm mora biti u skladu sa članom 4. ovog pravilnika.
(2) Svi uređaji, dijelovi i oprema za ŽTKm moraju imati dozvolu za korištenje.
(3) Dozvolu za korištenje, za uređaje, dijelove i opremu koji se ugrađuju u ŽTKm ŽS BiH izdaje ROŽBiH.

Postupak i način izdavanja dozvole za korištenje propisan je "Uputstvom o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu".

V ODRŽAVANJE, OBNOVA I REKONSTRUKCIJA ŽELJEZNIČKE TELEKOMUNIKACIONE MREŽE

1. Osnovne odredbe

Član 28.
(Ciljevi za održavanje i obnovu)

Kroz održavanje i obnovu ŽTKs i TKu mora se osigurati:
a) Rad TKu u njihovom vijeku trajanja,
b) Smanjenje broja kvarova i osiguranje najvišeg mogućeg razine raspoloživosti ŽTKm,
c) Otklanjanje smetnji u rokovima koje propisuje ovaj pravilnik i
d) Produženje vremena rada ŽTKs i TKu.

Član 29.
(Vrste održavanja i obnove)

Održavanja mogu biti:
a) redovno održavanje koje obuhvata radove kojim se održava normalni operativni kapacitet ŽTKs i TKu i garantuje sigurnost saobraćaja.Održavanje uključuje zamjenu u okviru održavanja, kontrolu ŽTKs i TKu, osiguranje prevozne moći pruge, vođenje registara i evidencija i vršenje mjerenja pojedinih parametara ili dijelova ŽTKs i TKu,
b) obnova, i
c) brzo otklanjanje potencijalnih kvarova i smetnji.

Član 30.
(Organizacija održavanja)

(1) Svi radovi na održavanju moraju se planirati i vršiti tako da ne ugrožavaju sigurnost željezničkog saobraćaja i da ne remete tehnološki proces odvijanja željezničkog saobraćaja.
(2) Ukoliko se održavanje ne može organizovani u skladu sa prethodnim stavom, održavanje TKu i ŽTKs Upravitelj mora organizovati u okviru sistema sigurnog upravljanja.
Rad mora biti planiran i izvršavan u vremenu:
a) zatvora pruge zbog rada na drugim objektima i uređajima,
b) niskog intenziteta saobraćaja, ili
c) razmaku između vožnji vozova.
(3) Kada se radovi održavanja ne mogu izvršiti kako je navedeno u prethodnom stavu, tokom intervencije, TKu ili ŽTK sistem se isključuje iz rada. Pri tome, a posebno pri obavljanju radova na održavanju TKu i ŽTKs koji su u skladu sa prvim stavom člana 6 ovog Pravilnika svrstani u prvu ili drugu kategoriju, Upravitelj mora osigurati sigurno odvijanje saobraćaja.

Sigurno odvijanje saobraćaja se osigurava sa tehničkim sredstvima i odgovarajućim načinom upravljanja saobraćajem.

Član 31.
(Obaveza za provođenje mjera za sigurnost)

Upravitelj mora organizovati održavanje tako da osigura maksimalnu sigurnost saobraćaja, imovine i ljudi.

Član 32.
(Čuvanje dokumentacije)

(1) Od dana preuzimanja dokumentacije o održavanju, Upravitelj preuzima svu brigu za nju i odgovoran je za njenu kompletnost i ažuriranje.
(2) U dokumentaciju iz prethodnog stava moraju se u realnom vremenu upisivati svi radovi vršeni na uređaju.
(3) Vođenje, ažuriranje, čuvanje i praćenje promjena u tehničkoj dokumentaciji vrši se u skladu sa opštim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Član 33.
(Zimski period)

(1) Do početka zimskog perioda Upravitelj mora obaviti sve potrebne radnje na TKu i ŽTKs koji služe za komunikaciju u staničnim područjima i na otvorenoj pruzi i otkloniti identifikovane smetnje kao što je definirano u SSU.
(2) Upravitelj mora ispoštovati i odredbe drugih propisa iz oblasti željezničkog saobraćaja koji reguliraju ovu oblast.

2. Održavanje željezničko telekomunikacione mreže

Član 34.
(Uslovi za Upravitelja)

(1) Za održavanje ŽTKm Upravitelj mora raspolagati sa:
- osobljem sa odgovarajućim kvalifikacijama,
- sa prostorom,
- sa alatom i mjernom opremom,
- sa rezervnim dijelovima i materijalom,
- sredstvima prevoza, i
- sredstvima zaštite na radu.

(2) Za pojedine poslove održavanja Upravitelj može angažovati vanjskog izvođača.

U tom slučaju Upravitelj mora vršiti stalni nadzor nad izvršenjem radova i odgovoran je za održavanje sigurnosti željezničkog saobraćaja.

Član 35.
(Uslovi za osoblje održavanja)

(1) Upravitelj mora imati osoblje koje je stručno osposobljeno za održavanje svih tipova ŽTKs i TKu.
(2) Željeznički izvršni radnici koji rade na održavanju ŽTKs i TKu moraju ispunjavati uvjete definirane ovim pravilnikom i propisima koji reguliraju radna mjesta željezničkog izvršnog osoblja, stručnu osposobljenost željezničkog izvršnog osoblja i procedure za provjeru mentalne i fizičke sposobnosti željezničkog izvršnog osoblja.

3. Redovno održavanje

Član 36.
(Uslovi za redovno održavanje)

(1) Redovno održavanje uređaja u njihovom vijeku trajanja se vrši redovnim mjerenjima, kontrolom i periodičnim pregledima.

(2) Zavisno od tehničkih mogućnosti pojedinog TKu ili ŽTKs, oni se mogu kontrolirati pomoću sistema daljinske kontrole ili kroz redovne kontrole na samom uređaju.

(3) TKu i ŽTKs se moraju pregledati u redovnim vremenskim intervalima, navedenim u Dodatku 1 ovog pravilnika. Ukoliko proizvođač preporučuje češće preglede to treba biti definirano u uputstvu za održavanje za određenu vrstu uređaja.
U okviru SSU, Upravitelj detaljnim uputstvima propisuje način i učestalost kontrola TKu i ŽTKs, način redovnog održavanja i izvršioce radova i njihove odgovornosti.

(4) Pregledi ostalih TKu i ŽTKs se obavljaju u periodima koji su definirani u uputstvima za održavanje.

(5) Za vođenje evidencije o izvršenim pregledima odgovoran je Upravitelj TKu ili ŽTKs.

Član 37.
(Vođenje evidencije)

(1) Za ŽTKs i TKu, koji su u skladu sa članom 6. ovog Pravilnika svrstani u prvu ili drugu kategoriju mora se voditi evidencija o kontroli, pregledima i kvarovima.

(2) Za svaki tip TKu i njegove sastavne dijelove Upravitelj mora razraditi liste za evidentiranje i mjerne liste. EL i ML su osnova za redovno održavanje.

(3) EL mora da sadrži:
a) na prvoj strani:
- tip TKu i namjenu;
- podatke o lokaciji;
- podatke o jedinici nadležnoj za održavanje; i
- tabelarne rubrike za upisivanje datuma redovnog pregleda u skladu sa propisanim terminima i ovjeru izvršioca;

b) na drugoj strani:
- listu najznačajnijih sklopova koji su predmet redovnog pregleda;
- spisak potrebnih materijala, alata, mjernih uređaja i indikatora; i
- mjesto za upis datuma i ovjeru kontrolnog pregleda.

(4) ML mora da sadrži:
- podatke o tipu TKu i sastavnim dijelovima na kojim se obavljaju mjerenja;
- podatke o lokaciji;
- relevantne podatke o jedinici koja vrši održavanje; i
- vrijednosti izmjerenih veličina.

(5) Za svaki tip uređaja EL i ML liste moraju biti pohranjene u posebnom registratoru.Detaljan sadržaj EL i ML propisuje Upravitelj u okviru SSU.

(6) Evidencija o kontroli dijelova, svim intervencijama, promjenama i kvarovima na TKu i ŽTKs, gdje je to tehnički moguće registruje se kao zapis u fajlu podataka na elektronskom medijumu. Ukoliko to nije moguće evidencija se vodi u knjizi kontrole i pregleda koja se nalazi kod uređaja.

(7) Za vođenje evidencije odgovoran je Upravitelj.

Član 38.
(Redovno održavanje nakon isteka životnog vijeka uređaja)

Nakon isteka životnog vijeka, održavanje uređaja vrši periodičnim pregledima i preventivnim zamjenama vitalnih dijelova uređaja.

Član 39.
(Pristup službenim prostorijama)

(1) Osoblju odražavanja telekomunikacionih mreža i opreme mora biti omogućen slobodan pristup do svih službenih-tehničkih prostora u kojim se nalaze uređaji koje Upravitelj mora održavati. Ukoliko su u tehničkom prostoru instalirani drugi uređaji koji nisu predmet održavanja, neovlašteno osoblje Upravitelja u njih ne smije ulaziti.

(2) O ulasku u prostore navedene u ovom članu se vodi knjiga ulazaka. Osoblje kojem je dozvoljen ulaz u ove prostore upisuje slijedeće podatke: ime i prezime, podatke o vremenu ulaska, svrsi ulaska i vremenu izlaska iz prostorije.

(3) Radnik Upravitelja mora imati mogućnost samostalnog pristupa ili pristupa u društvu trećeg lica u prostorije koji nisu tehnički prostori, ako je u njima instalirana telekomunikaciona oprema koju održava osoblje Upravitelja.

(4) U slučaju drugog i trećeg stava ovog člana osoblje Upravitelja mora biti poučeno o specifičnim radnim uslovima u ovim tehničkim prostorima i odgovarajućim mjerama sigurnosti.
Ako ne postoji centralni nadzor kontrole pristupa, treća lica u tehničke prostore mogu ući samo u pratnji lica koja u prostor mogu ući samostalno.

(5) Opšti uslovi pristupa tehničkim prostorima su definirani u devetom pasusu člana 10. ovog Pravilnika.

4. Obnova i rekonstrukcija

Član 40.
(Obnova i rekonstrukcija)

Obnova i rekonstrukcija ŽTKs i TKu provodi se u skladu sa usvojenim i obvezujućim tehničkim propisima i standardima za ŽS BiH kao i međunarodnim propisima TSI i UTP, i u skladu sa odredbama člana 4. ovog Pravilnika.

5. Otklanjanje kvarova i smetnji

Član 41.
(Način otklanjanja kvarova i smetnji)

(1) U slučaju identifikovanog ili prijavljenog kvara moraju se odmah preduzeti aktivnosti za njegovo otklanjanje.

(2) U slučaju identifikovane ili prijavljene smetnje, sa aktivnostima za njeno otklanjanje se može započeti kada je to sa aspekta optimalne iskorištenosti kapaciteta Upravitelja najprimjerenije. Vrijeme početka otklanjanja smetnje ne smije biti duže od 72 sata.

(3) Otklanjanje kvarova i smetnji je propisano u uputstvu za održavanje pojedinog TKu ili ŽTKs.

(4) Tokom otklanjanja, kvarovi imaju prioritet u odnosu na smetnje.

(5) Kod otklanjanja kvarova, prioritet imaju kvarovi na TKu i ŽTKs koji su svrstani u prvu kategoriju u odnosu na kvarove na TKu i ŽTKs koji su svrstani u drugu kategoriju. Kvarovi na TKu i ŽTKs koji su svrstani u prvu ili drugu kategoriju imaju prioritet u odnosu na kvarove na Tku i ŽTKs koji su svrstani u treću kategoriju.

(6) Korisnici TKu i ŽTKs moraju prijaviti kvarove na unaprijed utvrđen način i po postupku koga odredi Upravitelj.

(7) Svi prijavljeni kvarovi moraju biti pravilno registrovani u skladu sa načinima sporazumijevanja koji su definirani u uredbama koje definišu uvjete i način organizacije željezničkog saobraćaja, što se smatra kao dokazano prijavljen kvar.
Detalje, Upravitelj propisuje u organizacionoj regulativi za tu oblast.

(8) Kvarovi koji se prijavljuju putem faksa ili e-maila mogu se smatrati kao dokazano prijavljeni. Pošiljalac poruke o kvaru mora u ovom slučaju pored dokumenta kojim obavještava o kvaru sačuvati dokument kojim se potvrđuje uspješna predaja poruke.

(9) Upravitelj mora voditi evidenciju o primljenim obavještenjima o smetnjama i kvarovima koja se čuva pet godina.

Član 42.
(Vrijeme otklanjanja kvara)

(1) Od trenutka kada je u skladu sa prethodnim članom kvar prijavljen pa do trenutka kada je kvar otklonjen ne smije proteći više od:
- Tri sata - na magistralnim, i
- Šest sati -na ostalim prugama.

(2) Kod kvarova koji su posljedica prirodnih katastrofa, vanrednih događaja, atmosferskih pražnjenja ili drugih vanrednih događaja, rokovi za otklanjanje kvarova se produžavaju.

(3) Ne gledajući na vremenska ograničenja propisana u prvom stavu ovog člana, Upravitelj mora kvar otkloniti u što kraćem roku.

Član 43.
(Informacije o otklanjanju kvarova)

(1) Kvar se smatra otklonjenim kada uređaj radi, a u slučaju zaposjednutog radnog mjesta da je o tome obaviješten korisnik.
Za prenos poruke o otklanjanju kvara korisniku moraju se primjenjivati odredbe šestog, sedmog i osmog stava člana 41. ovog pravilnika.
Poruku korisniku o otklanjanju kvara može poslati i radnik za održavanje lično.
Ukoliko korisnik vodi pismenu evidenciju prijavljenih kvarova, radnik na održavanju, po otklanjanju kvara na radnom mjestu korisnika, svojim potpisom potvrđuje da je otklonio kvar.

(2) Kroz organizaciono pravilo, Upravitelj detaljno upoznaje sve odgovorne učesnike sa postupkom sporazumijavanja u vezi nastanka i otklanjanja kvara.

Član 44.
(Upravljanje ukupnom evidencijom kvarova i smetnji)

(1) Upravitelj mora voditi evidenciju o svim identifikovanim i prijavljenim smetnjama i kvarovima.

(2) Evidencija mora sadržavati najmanje:
a) datum i vrijeme nastanka smetnje ili kvara,
b) datum i vrijeme prijema obavještenja o smetnji ili kvaru,
c) mjesto gdje su se smetnja ili kvar dogodili (stanica, kilometarski položaj pruge),
d) vrsta uređaja ili sistema na kome je došlo do smetnje ili kvara,
e) uzrok smetnje ili kvara, i
f) datum i vrijeme otklanjanja.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 45.
(Prelazni period)

Do izgradnje GSM-R može se koristiti postojeći radio-dispečerski sistem.

Član 46.
(Standardi i tehničke specifikacije)

Tehničke zahtjevi koje moraju ispuniti uređaji, dijelovi i oprema koji se odnose na telekomunikacionu mrežu moraju biti u skladu sa odredbama člana 4. ovog pravilnika, a standardi koji se na njih odnose, definirani su u Dodatku 3. ovog pravilnika.

Član 47.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta, a isti će se primjenjivati, nakon što ROŽ BiH od entiteta dobije pismenu potvrdu o prihvatanju i primjeni odredbi ovog pravilnika u svrhu izmjene Dodatka I "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sistema u BiH" ("Službeni glasnik BiH" br. 11/12).

Broj 10-01-29-7-157-1/14
02. juna 2014. godine
Doboj

Direktor
Borka Trkulja, s. r.

DODACI

DODATAK 1
KLASIFIKACIJA ŽTKs I TKu I PERIODIČNOST PREGLEDA

Redni broj	Telekomunikacioni uređaj	Kategorija	Periodičnost pregleda
1	Saobraćajni telekomunikacioni sistem(STS)	2	3 mjeseca
2	Automatska najava vozova	2	3 mjeseca
3	Video nadzorni sistemi za nadzor nezaposjednutih stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi	2	6 mjeseci
4	Lokalne instalacije ako su na njih priključeni uređaji prve ili druge kategorije	2	12 mjeseci
5	Lokalne instalacije ako su na njih priključeni uređaji treće kategorije	3	12 mjeseci
6	Uređaji za zvučno obavještavanje putnika ili zaposlenih (koji nisu kontrolirani preko STS)	2	3 mjeseci
7	Radio dispečerski sistem	2	2 mjeseci
8	UKT radio sistem	2	3 mjeseci
9	Sistemi za zvučno i vizuelno obavještavanje putnika	3	6 mjeseci
10	Telefonske centrale ŽAT - poslovna telefonija za infrastrukturu, saobraćaj i druge korisnike	3	6 mjeseci
11	Telefonske centrale ŽAT - posredstvom kojih komunicira izvršno osoblje	2	6 mjeseci
12	Prijenosni sistemi po kojim se prenose informacije za uređaje 1 i 2 kategorije	2	6 mjeseci
13	Ostali prijenosni sitemi i njihovi sastavni dijelovi	3	6 mjeseci
14	Kablovski sistemi	3	6 mjeseci
15	Sistemi za snimanje razgovora i poruka za potrebe operativnih službi	2	3 mjeseci
16	Sistemi kontrole - za sigurnosne sisteme (osim sistema za vođenje saobraćaja)	2	6 mjeseci
17	Sistemi nadzora - za sve druge sisteme	3	6 mjeseci
18	Uređaji za sinhronizaciju vremena i mreže	2	6 mjeseci
19	Satni uređaji	3	6 mjeseci
20	Sistemi za napajanje	2	3 mjeseci
21	Pomoćni telefon	2	6 mjeseci
22	Pružna komunikaciona mjesta	2	6 mjeseci
23	GSM-R	2	6 mjeseci

Napomena: Prilikom puštanja sistema u rad perioda se može promijeniti.

DODATAK 2
OPREMLJENOST RADNIH MJESTA SA ŽTKs I TKu

	Opremljenost pruge					
Radno mjesto	**Daljinsko upravljanje i RDV**	**Daljinsko upravljanje i GSM-R**	**RDV**	**GSM-R**	**Daljinsko upravljanje bez RDV/GSM-R**	**Bez RDV/GSM-R**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Čuvar pruge	- Komunka- ciono mjesto	- Komunika-ciono mjesto - GSM-R	- Komunika-ciono mjesto	- Komunika- ciono mjesto - GSM-R	- Komunika-ciono mjesto	- Komunika- ciono Mjesto
Nadzorni skretničar	- Komunka-ciono mjesto	- Komunika-ciono mjesto - GSM-R	- Komunika-cio no mjesto	- Komunika-ciono mjesto - GSM-R	- Komunika-ciono mjesto	- Komunikaci-ono mjesto sat
Odjavnik	- Komunka-ciono mjesto	- Komunika-ciono mjesto - GSM-R	- Komunika-cio no mjesto	- Komunika-ciono mjesto - GSM-R	- Komunika-ciono mjesto	- Komunika-ciono mjesto sat
Otpravnik vozova	- TK- pult - Pomoćni telefon -ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka Sat-	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK- pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult - sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult -Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak - - Pristup mreži za prenos podataka - - Sat	-TK-pult - Pomoćni Telefon -ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat
Dispečer saobraćaja	- TK-pult - Pomoćni telefon - RD centrala - ŽAT-priključak - Priključak na javnu elefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka -Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R -Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult - Pomoćni telefon - RD centrala - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka -Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za Prenos podataka - Sat	- TK-pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka -Sat
Dispečer stabilnih postrojenja elektro vuče	- TK- pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK - pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK - pult - Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak -Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos odataka - Sat	- TK - pult - Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat
Osoblje održavanja pruge,objekata i pružnih postrojenja	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	• ŽAT-priključak • Pristup mreži za prenos podataka
Osoblje održavanja TK mreže i postrojenja	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka
Osoblje održavanja signalno-sigurnosnih uređaja	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak -Pristup mreži za prenos podataka
Osoblje održavanja SPEV	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka -GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka

DODATAK 3
LISTA STANDARDA

Red-ni broj	**Oznaka standarda[1]**	**Naziv standarda na službenom jeziku**	**Referentni standard(i)[2]**	**Oznaka zamijenjenog standarda[3]**	**Datum zamijenjenog standarda Napomena 1**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
1	BAS EN 300219-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Zemaljska mobilna usluga - Radio oprema koja emituje signale da inicira specifican odgovor u prijemniku - Dio 2: EN harmonizovan sa esencijalnim zahtjevima prema članu 3.2 direktive R&TTE Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Land Mobile Service; Radio equipment with an internal or external RF connector intended primarily for analogue speech; Part 2: Harmonised EN covering	EN 300219-2 V1.1.1:2001		

[1] Oznaka BAS standarda. Standardizovana referentna oznaka standarda sastoji se od oznake bosanskohercegovačkog standarda (BAS), slovne oznake,izvornog dokumenta i identifikacionog broja

[2] Naziv standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i naziv standarda na engleskom jeziku

[3] Oznaka standarda je referentna oznaka standarda sa godinom izdanja

		essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive			
2	BAS EN 300341-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Zemaljska mobilna usluga (RP 02) - Radio uređaj koji koristi integriranu antenu za predaju signala koji se odnose na specifični odziv u prijemniku - Dio 2: Usklađeni EN sa članom 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Land Mobile service (RP 02); Radio equipment using an integral antenna transmitting signals to initiate a specific response in the receiver; Part 2: Harmonised EN under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300341-2 V1.1.1:2000		
3	BAS EN 300454-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Širokopojasni audiolinkovi - Dio 2: EN harmonizovan prema članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Wide band audio links; Part 2: Harmonised EN under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300454-2 V1.1.1:2000		
4	BAS EN 300761-2:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Uređaji kratkog dometa (SRD) - Automatska identifikacija vozila (AVI) za željeznice koje rade u frekventnom opsegu 2,45 GHz - Dio 2: Harmonizovani standard koji pokriva esencijalne zahtjeve po članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Short Range Devices (SRD); Automatic Vehicle Identification (AVI) for railways operating in the 2,45 GHz frequency range; Part 2: Harmonised standard covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300761-2 V1.1.1:2001		
5		Digitalni celularni celularni telekomunikacioni system(Faza 2) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Dio 1:Mobilne stanice u GSM 900 i DCS 1800 opsegu - Pristup (GSM 13.01 verzija 4.0.1)(primjenjivi dijelovi: 12.1.2, 12.2.1, 12.2.2, 13.1,13.2, 13.3-1, 13.4, 14.1.1.2,14.1.2.2, 14.3, 14.4.1,14.5.1, 14.6.1, 14.7.1, 19.1,19.2, 19.3, 20.1, 20.2, 20.3,20.4, 20.5, 20.6, 20.7, 20.8,20.9, 20.10, 20.11, 20.12,20.13, 20.15, 20.16,20.20.1, 20.20.2, 21.1, 21.2,21.3.1, 21.3.2, 21.4, 22.1,25.2.1.1.4, 25.2.1.2.3,25.2.1.2.4, 25.2.3, 26.2.1.1,26.2.1.2, 26.2.1.3, 26.2.2,26.6.1.1, 26.6.1.2,26.6.13.10,26.6.13.3,26.6.13.5, 26.6.13.6, 26.6.13.8, 6.6.13.9, 26.7.4.6, 26.7.5.7.1,26.8.1.2.6.6, 26.8.1.3.5.2,26. 8.2.1, 28.8.2.2, 26.8.2.3,26.8.3, 26.9.2, 26.9.3,26.9.4, 26.9.5, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1,26.10.2.4.2, 26.11.2.1, 26.12.1, 26.12.2.1, 26.12.3,26.12.4, 27.6, 27.7,31.6.1.1, 34.2.1, 34.2.2, 34.2.3) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM) –Part 1: Mobile stations in the GSM 900 and DCS 1 800 bands - Access (GSM 13.01 version 4.0.1) (applicable parts: 12.1.1, 12.1.2, 12.2.1, 12.2.2, 13.1,13.2, 13.3-1, 13.4, 14.1.1.2,14.1.2.2, 14.3, 14.4.1,14.5.1, 14.6.1, 14.7.1, 19.1,19.2, 19.3, 20.1, 20.2, 20.3,20.4, 20.5, 20.6, 20.7, 20.8,20.9, 20.10, 20.11, 20.12,20.13, 20.15, 20.16,20.20.1, 20.20.2, 21.1, 21.2,21.3.1, 21.3.2, 21.4, 22.1,25.2.1.1.4, 25.2.1.2.3,25.2.1.2.4, 25.2.3, 26.2.1.1,26.2.1.2, 26.2.1.3, 26.2.2,26.6.1.1, 26.6.1.2,26.6.13.10,26.6.13.3,26.6.13.5, 26.6.13.6, 26.6.13.8, 6.6.13.9,26.7.4.6, 26.7.5.7.1, 26.8.1.2.6.6, 26.8.1.3.5.2,26. 8.2.1, 28.8.2.2, 26.8.2.3, 26.8.3, 26.9.2, 26.9.3,26.9.4, 26.9.5, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1,26.10.2.4.2, 26.11.2.1, 26.12.1, 26.12.2.1, 26.12.3,26.12.4, 27.6, 27.7,31.6.1.1, 34.2.1, 34.2.2, 34.2.3)*	EN 301 419-1 V4.0.1:1999		
6		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Kola velikih brizina za komutaciju podataka(HSCSD) Multislot Mobile Stations - Pristup (GSM 13.34 verzija 5.1.1 Izdanje 1996) *Digital cellular telecommunications system(Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM); High Speed Circuit Switched Data (HSCSD) Multislot Mobile Stations - Access (GSM 13.34 version 5.1.1 Release 1996)*	EN 301 419-2 V5.1.1:2000		
7		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+)– Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Advanced Speech Call Items(ASCI) - Mobilne stanice - Pristup(GSM 13.68 verzija 5.0.2 Izdanje 1996) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM) - Advanced Speech Call Items (ASCI) - Mobile Stations - Access (GSM 13.68 version 5.0.2 Release 1996)*	EN 301 419-3 V5.0.2:1999		
8		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih željezničkih komunikacija(R-GSM)- Mobilne stanice - Pristup (GSM 13.67 verzija 5.0.2 izdanje 1996)(primjenjivi dijelovi: 12.3.1, 12.3.2, 12.4.1,12.4.2, 13.9, 14.7.3,20.21.1, 20.21.2, 20.21.3, 20.21.4, 20.21.5, 20.21.6, 20.21.7, 20.21.8, 20.21.9, 20.21.10, 20.21.11, 20.21.12, 20.21.13, 20.21.15, 20.21.16, 20.21.18, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for MobileRailways Band (R-GSM) - Mobile Stations - Access (GSM 13.67 version 5.0.2 Release 1996) (applicable parts: 12.3.1, 12.3.2, 12.4.1,12.4.2, 13.9, 14.7.3,20.21.1, 20.21.2, 20.21.3, 20.21.4, 20.21.5, 20.21.6, 20.21.7, 20.21.8, 20.21.9, 20.21.10, 20.21.11, 20.21.12, 20.21.13, 20.21.15, 20.21.16, 20.21.18,*	EN 301 419-7 V5.0.2:1999		

		26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2)			
9	BAS EN 301489-24:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Standard za elektromagnetsku kompatibilnost (EMC) radio opreme i usluga; Dio 24: Specifični uslovi za IMT-2000 CDMA za direktno proširenje spektra (UTRA) za mobilnu i prenosivu (UE) radio i pomoćnu opremu *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Electromagnetic Compatibility (EMC) standard for radio equipment and services; Part 24: Specific conditions for IMT-2000 CDMA Direct Spread (UTRA) for mobile and portable (UE) radio and ancillary equipment*	EN 301489-24 V.1.4.1:2007		
10	BAS EN 301526:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Harmonizovani EN za CDMA mobilne stanice sa proširenim spektrom koje rade u 450 MHz (CDMA 450); 410, 450 i 870 MHz PAMR (CDMA-PAMR) ćelijskim frekventnim opsezima, koji pokriva zahtjeve člana 3(2) R&TTE direktive *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Harmonised EN for CDMA spread spectrum mobile stations operating in the 450 MHz cellular band (CDMA 450) and 410, 450 and 870 MHz PAMR bands (CDMA-PAMR) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301526 V1.1.1:2006		
11	BAS EN 301908-08:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS) i korisnička oprema (UE) za Treću generaciju celularnih mreža IMT-2000; Dio 8: Harmonizovani EN za IMT-2000, TDMA sa jednim nosiocem (UWC 136) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS) and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third Generation cellular networks; Part 8: Harmonised EN for IMT-2000, TDMA Single-Carrier (UWC 136) (UE) covering essentialessential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301908-08 V1.1.1:2002		
12	BAS EN 301908-09:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS) i korisnička oprema (UE) za Treću generaciju celularnih mreža IMT-2000; Dio 9: Harmonizovani EN za IMT-2000, TDMA sa jednim nosiocem (UWC 136) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS) and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third Generation cellular networks; Part 9: Harmonised EN for IMT-2000, TDMA Single-Carrier (UWC 136) (BS) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301908-09 V1.1.1:2002		
13	BAS EN 301908-13:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 13: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 13: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (UE) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-13 V4.2.1:2010		
14	BAS EN 301908-14:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 14: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 13: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (BS) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-14 V4.2.1:2010		
15	BAS EN 301908-15:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 15: Harmonizovani EN za IMT-2000, Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (FDD repetitori)) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 15: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (FDD Repeaters) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-15 V4.2.1:2010		
16	BAS EN 301908-16:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 16: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni CDMA sa više nosilaca ultra mobilne širokopojasnosti (UMB) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 16: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved CDMA Multi-Carrier Ultra Mobile Broadband (UMB) (UE)*	EN 301 908-16 V4.2.1:2010		

		covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive			
17	BAS EN 301908-17:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 17: Harmonizovani EN za IMT-2000 Unaprijeđeni CDMA sa više nosilaca ultra mobilne širokopojasnosti (UMB) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 17: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved CDMA Multi-Carrier Ultra Mobile Broadband (UMB) (BS) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-17 V4.2.1:2010		
18	BAS EN 301908-18:2012	IMT celularne mreže; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R & TTE; dio 18: E-UTRA, UTRA i GSM / EDGE multi-standardna radio (MSR) bazna stanica (BS) *IMT cellular networks; Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive; Part 18: E-UTRA, UTRA and GSM/EDGE Multi-Standard Radio (MSR) Base Station (BS)*	EN 301 908-18 V5.2.1:2011		
19	BAS EN 301908-19:2012	IMT celularne mreže; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 R&TTE direktive; Dio 19: OFDMA TDD WMAN (Mobilni WiMAX) TDD Korisnička oprema (UE) *IMT cellular networks;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive;Part 19: OFDMA TDD WMAN (Mobile WiMAX) TDD User Equipment (UE)*	EN 301 908-19 V5.2.1:2011		
20	BAS EN 301997-2:2007	Prenos i multipleksiranje (TM); Oprema za veze sa više tačaka; Radio oprema za korištenje u multimedijalnim bežičnim sistemima (MWS) u frekvencijskom području 40,5 GHz do 43,5 GHz; Dio 2: Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Transmission and Multiplexing (TM); Multipoint equipment; Radio equipment for use in Multimedia Wireless Systems (MWS) in the frequency band 40,5 GHz to 43,5 GHz; Part 2: Harmonised EN covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301997-2 V1.1.1:2003		
21	BAS EN 302065:2009	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Sistemi prikazivanja za radarske aplikacije sa zemaljskim i zidnim sondama (GNS/WPR); Dio 2: Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve prema članu 3.2 R&TTE direktive *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Ultra WideBand (UWB) technologies for communication purposes; Harmonised EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302065 V1.1.1:2008		
22	BAS EN 302426:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Harmonizovani EN za CDMA repetitore proširenog spektra koji rade u 450 MHz ćelijskom opsegu (CDMA450) i 410, 450 i 850 MHz PAMR opsezima (CDMA PAMR), koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Harmonised EN for CDMA spread spectrum repeaters operating in the 450 MHz cellular band (CDMA450) and the 410, 450 and 870 MHz PAMR bands (CDMA PAMR) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 302426 V1.1.1:2006		
23	BAS EN 302448:2009	Zemaljske satelitske stanice i sistemi (SES);Harmonizovani EN za praćenje zemaljskih stanica na vozovima (ESTs) radeći u 14/12 GHz frekventnim opsezima koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Satellite Earth Stations and Systems (SES); Harmonised EN for tracking Earth Stations on Trains (ESTs) operating in the 14/12 GHz frequency bands covering essential requirements under article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302448 V1.1.1:2007		
24	BAS EN 302608:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Uređaji kratkog dometa (SRD); Radio oprema za Eurobalise sistem željeznica; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM);Short Range Devices (SRD); Radio equipment for Eurobalise railway systems;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302 608 V1.1.1:2008		
25	BAS EN 302609:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Uređaji kratkog dometa (SRD); Radio oprema za Euroloop sistem željeznica; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM);Short Range Devices (SRD); Radio equipment for Euroloop railway systems;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302 609 V1.1.1:2008		
26	SIST EN 50085-1:1999	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50085- 1:1997	-	-
27	EN 50085-1:2006	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50085- 1:2005	EN 50085 - 1:1997 Napomena 2.1	-

28	EN 50085-2-1:2007	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 2.1: Sistemi kablovskih kanala I kablovskih cijevi predviđeni za montažu na zidove i plafone *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 2-1: Cable trunking systems and cable ducting systems intended for mounting on walls and ceilings*	EN 50085-2-1:2006	-	-
29	EN 50085-2-3:2000	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 2.3: Posebni zahtjevi za sisteme kablovskih kanala sa prorezima namijenjenih za instalaciju u ormarima *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 2-3: Particular requirements for slotted cable trunking systems intended for installation in cabinets*	EN 50085-2-3:1999	-	-
30		Kanalski sistemi za električne instalacije - Dio 1:Opšti zahtjevi *Conduit systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50086-1:1993	-	-
31		Koaksijalni kablovi - Dio 4-1: Sektorska specifikacija za kablove za BCT kabliranje u saglasnosti sa standrdom EN 50173 - Unutrašnji zaključni kablovi za sisteme koji rade u opsegu 5 MHz - 3000 MHz *Coaxial cables - Part 4-1: Sectional specification for cables for BCT cabling in accordance with EN 50173– Indoor drop cables for systems operating at 5 MHz - 3 000 MHz*	EN 50117-4-1:2008	-	-
32	BAS EN 50124-2:2010	Područje primjene na željeznici - Usklađivanje izolacije-Dio 2: Prenaponi i zaštita od prenapona *Railway applications - Insulation coordination - Part 2:Overvoltages and related protection*	EN 50124-2:201		
33	BAS EN 50125-2:2010	Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 2: Fiksne električne instalacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 2:Fixed electrical installations*	EN 50125-2:2002		
34		Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 2: Fiksne električne instalacije Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 2:Fixed electrical installations	EN 50125-2:2002 /AC:2010		
35	BAS EN 50125-3:2010	Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 3: Oprema za signalizaciju i telekomunikacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 3:Equipment for signalling and telecommunications*	EN 50125-3:2003		
36		Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 3: Oprema za signalizaciju i telekomunikacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 3:Equipment for signalling and telecommunications*	EN 50125-3:2003 /AC:2010		
37	BAS EN 50126-1:2010	Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja i sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi I generički procesi Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process	EN 50126-1:1999		
38		Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi i generički procesi *Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process*	EN 50126-1:1999/AC:2010		
39		Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi I generički proces *Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process*	EN 50126-1:1999/AC:2006		
40	BAS EN 50129:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacioni, signalni I procesni sistemi - Sigurnosni elektronski sistemi za signalizaciju *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety related electronic systems for signaling*	EN 50129:2003		
41		Područje primjene na željeznici - Komunikacija, signalizacija I processing sistemi –Sigurnosni sistemi za signalizaciju *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety related electronic systems for signaling*	EN 50129:2003/AC:2010		
42		*Kablovske spojnice za električne instalacije* *Cable ties for electrical installations*	EN 50146:2000		
43	BAS EN 50159:2011	Područje primjene na željeznici - Komunikacije, signalizacija i sistem obrade podataka - Sigurnost komunikacija u prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety - related communication in transmission systems*	BAS EN 50159:2010		
44	BAS EN 50159 -1:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacije, signalizacija i sistem obrade podataka - Dio 1:Sigurnost komunikacija u prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 1:Safety - related communication in transmission systems*	BAS EN 50159 - 1:2001		
45		*Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 1: Safety - related communication in transmission systems*			
46	BAS EN 50159 -2:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacioni, signalni i procesni sistemi - Dio 2:Sigurnosne komunikacije u otvorenim prijenosnim	BAS EN 50159 - 2:2001		

		sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 2:Safety - related communication in open transmission systems*			
47		Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 2:Safety - related communication in open transmission systems	BAS EN 50159 - 2:2001 /AC-2010		
48		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara Test pri vertikalnom širenju požara vertikalno instaliranih usnopljenih žica ili kablova - Dio 2-5: Procedure - Mali kablovi - Kategorija D *Common test methods for cables under fire conditions – Test for vertical flame spread of verticallymounted bunched wires or cables - Part 2-5 Procedures - Small cables - Category D*	EN 50266-2-5:2001	-	-
49		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara - Testovi na gasove koji nastaju pri gorenju kablovskih materijala - Dio 2.1: Procedure - Određivanje iznosa gasa halogenske kiseline *Common test methods for cables under fire conditions– Tests on gases evolved during combustion of materials from cables - Part 2-1: Procedures - Determination of the amount of halogen acid gas*	EN 50267-2-1:1998	-	EN 50267-2-1:1998
50		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara - Testovi na gasove koji nastaju pri gorenju kablovskih materijala - Dio 2.2: Procedure - Određivanje stepena kiselosti gasova za kablovske materijale mjerenjem pH i provodnosti gasa halogenske kiseline *Common test methods for cables under fire conditions - Tests on gases evolved during combustion of materials from cables - Part 2-2: Procedures - Determination of degree of acidity of gases for materials by measuring pH and conductivity*	EN 50267-2-2:1998	-	-
51		*Low-voltage switchgear and controlgear assemblies - Protection against electric shock - Protection against unintentional direct contactwith hazardous live parts*	EN 50274:2002	-	-
52	BAS EN 50360:2005	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti mobilnih telefona sa osnovnim zabranama koje se odnose na izloženost ljudi elektromagnetnom polju (300 MHZ - 3 GHz) *Product standard to demonstrate the compliance of mobile phones with the basic restrictions related to human exposure to electromagnetic fields (300 MHz - 3 GHz)*			
53		Kablovske obujmice za električne instalacije *Cable cleats for electrical Installations*	EN 50368:2003	-	-
54		Sistemi sa tekućinski nepropusnim plaštom za vođenje kablova *Liquid tight sheathing systems for cable management*	EN 50369:2005	-	-
55	BAS EN 50371:2007(*)	Osnovni standard za dokazivanje usklađenosti niskoenergetskog elektronskih i električnih aparata sa osnovnim ograničenjima vezanim za izlaganje čovjeka elektromagnetnim poljima (10 MHz - 300 GHz) - Šira javnost *Generic standard to demonstrate the compliance of low power electronic and electrical apparatus with the basic restrictions related to human exposure to electromagnetic fields (10 MHz - 300 GHz) - General public*	EN 50371:2002		
56	BAS EN 50385:2005(*)	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti radio baznih stanica i fiksnih terminalnih uređaja za bežične telekomunikacione sisteme sa osnovnim zabranama ili referentnim nivoima koji se odnose na izloženost ljudi elektromagnetnom polju radio frekvencija (100MHz - 10 GHz) *Product standard to demonstrate the compliance of radio base stations and fixed terminal stations for wireless telecommunication systems with the basic restrictions or the reference levels related to human exposure to radio frequency electromagnetic fields (110 MHz - 40 GHz) -General public*	EN 50385:2002		
57	BAS EN 50401:2008	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti fiksne opreme za radio prenos (110 MHz - 40 GHz) namijenjene za korištenje u bežičnim telekomunikacionim sistemima sa osnovnim zabranama ili referentnim nivoima koji se odnose na izloženost ljudi radio frekventnim elektromagnetnim poljima, pri puštanju u rad *Product standard to demonstrate the compliance of fixed equipment for radio transmission (110 MHz - 40 GHz) intended for use in wireless telecommunication networks with the basic restrictions or the reference levels related to general public exposure to radio frequency electromagnetic fields, when put into service*	EN 50401:2006		
58	BAS EN 55022/Cor:2012	Oprema za informacionu tehnologiju - Karakteristike radio smetnji - Granične vrijednosti i metode mjerenja *Information technology equipment - Radio disturbance characteristics - Limits and methods of measurement*	EN 55022:2010 /AC:2011		
59	BAS EN 60065/Cor 1:2012	Audio, video i slični elektronski aparati - Zahtjevi za sigurnost *Audio, video and similar electronic apparatus - Safety requirements*	EN 60065:2002 /AC:2006		
60	BAS EN 60065/Cor 2:2012	Audio, video i slični elektronski aparati - Zahtjevi za sigurnost *Audio, video and similar electronic apparatus - Safety requirements*	EN 60065:2002 /AC:2007		
61	BAS EN 60215:2007 (*)	Sigurnosni zahtjevi za radio-predajnu opremu *Safety requirements for radio transmitting equipment*	EN 60215:1989		
62		Ispitivanja električnih i optičkih kablova u uslovima požara - Dio 1-3: Ispitivanje vertikalnog širenja plamena na pojedinačnom izolovanom provodniku ili kablu - Postupak za određivanje zapaljenih kapljica/čestica (IEC 60332-1- 1:2004)	EN 60332-1:2004	-	-

		Tests on electric and optical fibre cables under fire conditions - Part 1-3: Test for vertical flame propagation for a single insulated wire or cable - Procedure for determination of flaming droplets/particles (IEC 60332-1-3:2004)			
63		Sigurnost laserskih proizvoda - Dio 2: Sigurnost komunikacionih sistema sa optičkim vlaknima (OFCS) *Safety of laser products -- Part 2: Safety of optical fibre communication systems (OFCS)*	EN 60825-2:2004 /A2:2010	Napomena 3	01/10/2013 Plan rada za 2012 TC 90
64		laserskih proizvoda - Dio 4: Laserski štitnici Safety of laser products -- Part 4: Laser guards	EN 60825-4:2006 /A2:2011	Napomena 3	3.5.2014 Plan rada za TC 90
65	BAS EN 60825-12:2007	Sigurnost laserskih proizvoda - Deo 12: Sigurnost sistema optičkih telekomunikacija u slobodnom prostoru koji se koriste za prenos informacija *Safety of laser products — Part 12: Safety of free space optical communication systems used for transmission of information*	EN 60825-12:2004		
66	BAS EN 60950-22:2008	Oprema za informacionu tehnologiju - Sigurnost - Dio 22: Uređaji za spoljnu montažu *Information technology equipment - Safety - Part 22: Equipment installed outdoors*	EN 60950-22:2006		
67	BAS EN 60950-23:2008	Oprema za informacionu tehnologiju - Sigurnost - Dio 23: Veliki uređaji za skladištenje podataka *Information technology equipment - Safety - Part 23: Large data storage equipment*	EN 60950-23:2006		
68	BAS EN 61000-6-2/Cor:2012	Elektromagnetska kompatibilnost (EMC) - Dio 6-2: Generički standardi - Imunost za industrijska okruženja *Electromagnetic compatibility (EMC) -- Part 6-2: Generic standards - Immunity for industrial environments*	EN 61000-6-2:2005/AC:2005		
69		Niskonaponski uređaji za napajanje,izlaz jednosmerne struje - Karakteristike performance i sigurnosni zahtjevi (IEC 61204:1993 (Izmijenjen) *Low-voltage power supply devices, d.c. oUTPut - Performance characteristics and safety requirements (IEC 61204:1993 (Modified))*	EN 61204:1995	-	-
70		*Sistemi cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi(IEC 61386-1:1996 +A1:2000)* *Conduit systems for electrical installations - Part 1: General requirements (IEC 61386-1:1996 +A1:2000)*	EN 61386-1:2004	EN 50086-1:1993 Napomena 2.1	-
71		Sistemi kablovskih polica i sistemi kablovskih ljestvi za vođenje kablovaIEC 61537:2001) *Cable tray systems and cable ladder systems for cable management (IEC 61537:2001)*	EN 61537:2001	-	
72		Prenaponski zaštitni uređaji niskog napona - Dio 21: Uređaji za odvođenje prenapona povezani sa telekomunikacionim i signalnim mrežama - Zahtjevi za performanse I metode ispitivanja(IEC 61643-21:2000) *Low voltage surge protective devices - Part 21: Surge protective devices connected to telecommunications and signalling networks - Performance requirements* *and testing methods (IEC 61643-21:2000)*	EN 61643-21:2001	-	-
73	BAS EN 62311:2009	Ocjena elektronske i električne opreme s obzirom na ograničenja izloženosti ljudi elektromagnetnim poljima (0 Hz - 300 GHz) *Assessment of electronic and electrical equipment related to human exposure restrictions for electromagnetic fields* *(0 Hz - 300 GHz)*	EN 62311:2008		

* Standard je preuzet metodom prevoda

TC - Tehnički komitet

ISO: Međunarodna organizacija za standardizaciju (International Organization for Standardization)

IEC: Međunarodna komisija za elektrotehniku (International Electrotechnical Commission)

CEN: Evropski komitet za standardizaciju (European Committee for Standardization)

CENELEC (CLC): Evropski komitet za standardizaciju u elektrotehnici (European Committee for Electrotechnical Standardization)

ETSI: Evropski institut za standarde na području telekomunikacija (European Telecommunications Standards Institute)

Tehnička specifikacija TS - dokument kojim se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti neki proizvod, proces ili usluga

Harmonizovani dokument HD (HD**)-** dokument o usklađivanju CENELEC standard koji se obavezno mora primijeniti na nacionalnom razini, barem objavljivanjem njegovog naziva i broja HD (HD) te se moraju povući svi konfliktni nacionalni standardi

Napomena 1: Uopće, datum zamijenjenog standarda treba biti datum povlačenja "dow" koji daje evropska organizacija za standardizaciju ali se korisnicima ovih standarda skreće pažnja na činjenicu da u određenim posebnim slučajevima može biti i drugačije.

Napomena 2.1: Novi (ili dopunjeni/izmijenjeni standard) ima isto područje primjene kao i zamijenjeni standard.S datumom navedenim u šestoj koloni prestaje važiti pretpostavka o usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika na bazi nadomještenog standarda.

Napomena 2.2: Područje upotrebe novog standarda je opširnije nego područje upotrebe nadomještenog standarda. S datumom navedenim u šestoj koloni prestaje važiti pretpostavka o usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika na bazi nadomještenog standarda.

Napomena 2.3: Područje upotrebe novog standarda je uže od područja upotrebe nadomještenog standarda.Sa datumom navedenim u koloni 6, za (djelimično) povučeni standard prestaje pretpostavka usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika za

one proizvode koji potpadaju u područje primjene novog standarda. Pretpostavka o usklađenosti sa osnovnim zahtjevima Direktive ostaje važeća za proizvode koji ne spadaju u područje primjene novog standarda, potpadaju u područje primjene (djelimično) nadomještenog standarda.

Napomena 3: Uslučaju amandmana, standard na koji se upućuje je EN, njegovi prethodni amandmani i novi, navedeni amandmani.

Nadomješteni standard (kolona 56) se stoga sastoji od EN i njegovih prethodnih amandmana ali bez novih navedenih amandamana.Sa datumom navedenim u sedmoj koloni za nadomješteni standard prestaje važiti pretpostavka usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika.

Lista standarda prezentirana u Dodatku 3 ovog pravilnika - za usklađenost proizvoda radio opreme i telekomunikacione terminalne opreme sa zahtjevima Zakona o komunikacijama BiH ("Službeni glasnik BiH" 31/03, 75/06 i 32/10), sa zahtjevima Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica ("Službeni glasnik BiH", br.98/09) i Naredbe o elektromagnetskoj kompatibilnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 41/10).

Na temelju članka 8. točka A. stavak 1. i 2. Zakona o željeznicama BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 52/05), Regulatorni odbor željeznica BiH donosi

PRAVILNIK 413a
O ŽELJEZNIČKOJ TELEKOMUNIKACIJSKOJ MREŽI U ŽS BiH

I OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet pravilnika)

Ovaj pravilnik definira uvjete za projektiranje, izgradnju, rekonstrukciju, obnovu i održavanje željezničke telekomunikacijske mreže, neophodne za sigurno i nesmetano odvijanje željezničkog prometa u željezničkom sustavu (ŽS) Bosne i Hercegovine.

Članak 2.
(Primjena pravilnika)

(1) Odredbe ovog pravilnika se primjenjuju na projektiranje, izgradnju, rekonstrukciju, obnovu i održavanje željezničke telekomunikacijske mreže koja omogućuje pouzdan prijenos signala i informacija između telekomunikacijskih uređaja, između uređaja za prijenos govora i podataka za vođenje željezničkog prometa koji imaju znak sigurnosnog uređaja u smislu obezbjeđivanja sigurnosti imovine i ljudi i doprinose poboljšanju kvalitete za sigurno i nesmetano odvijanja željezničkog prometa.
(2) Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se i na sve ostale dijelove željezničke telekomunikacijske mreže koji ne posjeduju sigurnosne značajke spomenute u prethodnom stavku.

Članak 3.
(Izrazi i skraćenice)

(1) Izrazi spomenuti u ovom pravilniku imaju slijedeća značenja:

"informacija" je svaka poruka koja se prenosi putem telekomunikacijske mreže;

"interoperabilnost željezničke telekomunikacijske mreže" je sposobnost transeuropskog željezničkog podsustava "Vođenje - upravljanje i signalizacija - telekomunikacijska mreža" da osigura siguran i neprekidan promet vlakova uz postizanje traženog stupnja iskorištenosti kapaciteta date pruge;

"Izgradnja" je izvođenje radova kojima se gradi novi podsustav ili dio podsustava;

"Izvođač radova" je pravna ili fizička osoba koja pruža usluge u obavljanju pripremnih radova na gradilištu, izvođenja građevinskih radova, montažnih radova kod instaliranja strojarskih i elektro instalacija i izvođenje završnih građevinskih radova;

"javna željeznička infrastruktura" su objekti i postrojenja potrebni za neometano odvijanje javnog željezničkog prometa i pripadajuća zemljišta koja funkcionalno služe njihovom namjenskom korištenju;

"korisnik" je fizička ili pravna osoba koja koristi usluge željezničke telekomunikacijske mreže (ŽTKm) za potrebe svoje djelatnosti;

"kvar u željezničkoj telekomunikacijskoj mreži" je nedostatak u funkcioniranju željezničkog telekomunikacijskog sustava koji utječe na njegovu funkcionalnost uslijed čega može biti ugrožena sigurnost i urednost prometa i djelimično ili potpuno onemogućeno izvršenje poslovnih aktivnosti;

"osoba zadužena za održavanje telekomunikacijske mreže i opreme" je izvršni željeznički radnik koji je zaposlen kod upravljača i kvalificiran da izvrši poslove na održavanju u skladu s propisima koji uređuju stručnu osposobljenost željezničkog izvršnog osoblja;

"modernizacija" je uvođenje novih sustava ili tehnologija ili zamjena postojećih sustava ili tehnologija suvremenijim;

"obnova" je bilo kakva veća zamjena na podsustavu ili dijelu podsustava kojom se ne mijenjaju njegove osnovne karakteristike;

"pomoćni telefon" je vrsta telefona koji se koristi kao pomoćni ili u slučaju otkaza (prekida) svih drugih govornih veza na TK pultu;

"prijenosni medij" je sredina koja omogućuje prijenos informacija s namjerom međusobnog povezivanja dvaju ili više telekomunikacijskih uređaja ili sustava;

"prijenosni sustav" je telekomunikacijski sustav, koji omogućava istovremeni prijenos više podataka preko prijenosnog medija;

"pružni vodovi" su vrsta telekomunikacijskih veza; protežu se duž određenih dijelova pruge i završavaju se u svim stanicama na tom dijelu pruge;

"putnik" označava lice koje ima važeću iskaznicu ili je namjerava kupiti u vlaku od trenutka kada se nađe u zoni koja je namijenjena za putnike koji putuju vlakom do momenta dok po završenom putovanju ne napusti željezničku zonu namijenjenu za putnike;

"radio veze" su načini uspostave komunikacije između dvije ili više točaka pri čemu se za prijenos koriste radio elektromagnetski valovi;

"redundansa (zalihost)" je povećanje pouzdanosti prijenosa informacije između dvije ili više točaka, što se postiže uvođenjem dodatnog, od osnovnog neovisnog prijenosnog puta ili udvajanjem vitalnih dijelova uređaja ili sustava, ili uz korištenje određenih protokola;

"rekonstrukcija (nadgradnja)" je svaka značajnija izmjena podsustava ili dijela podsustava kojom se poboljšavaju njegove opće značajke,

"rezerve u telekomunikacijskom sustavu" su rezerve koje ostanu neiskorištene kada su zadovoljene sve trenutne i na istoj tehnologiji zasnovane, planirane potrebe za narednih pet godina;

"smetnja u željezničkoj telekomunikacijskoj mreži" je nedostatak u radu željezničke telekomunikacijske mreže koji bitno ne utječe na njenu funkcionalnost i zato ne ugrožava sigurnost i urednost željezničkog prometa i ne ometa obavljanje prometnih ili poslovnih aktivnosti;

"tehnička dokumentacija" je dokumentacija o podsustavu ili činiocu interoperabilnosti koja sadrži sve njegove tehničke karakteristike, uključujući uputu za njegovo korištenje i održavanje;

"telekomunikacijski uređaj" je uređaj koji osigurava određene telekomunikacijske usluge ili je bitan sastavni dio nekog telekomunikacijskog sustava;

"telekomunikacijski pult" je vrsta TKu koji se instalira na radnim mjestima izvršnog osoblja u području prometa i omogućuje uspostavljanje svih vrsta veza koje su neopodne za radna mjesta navedena u Privitku 2, koji je sastavni dio ovog pravilnika;

"objave UIC" su objave međunarodne željezničke unije;

"upravljač javne željezničke infrastrukture - upravljač" (UI) je svako javno poduzeće ili tvrtka koja je odgovorna za uspostavljanje i održavanje javne željezničke infrastrukture ili privatne željezničke infrastrukture povezane s javnom željezničkom infrastrukturom;

"uređaj za napajanje" je uređaj koji željeznički telekomunikacijski sustav opskrbljuje potrebnom električnom energijom;

"EIRENE" (European Integrated Railway Radio Enhanced Network) je projekt UIC u okviru koga su izgrađene i u okviru koga se nadograđuju postojeće specifikacije za funkcionalne i sistemske zahtjeve GSM - R sustava;

"vitalni dio" uređaja je dio uređaja čiji nepravilan rad ili prestanak rada uzrokuje neispravan rad ili prestanak rada čitavog uređaja;

"željeznički sustav" (ŽS) označava ukupnost podsustava u strukturnim i operativnim područjima, kao i upravljanje i operativno funkcioniranje sustava kao cjeline;

"željeznički telekomunikacijski sustav" je dio željezničke telekomunikacijske mreže koji predstavlja funkcionalnu cjelinu;

"željeznička telekomunikacijska mreža" je funkcionalno zaokružena mreža sastavljena od željezničko telekomunikacijskih sustava i telekomunikacijskih uređaja koja omogućuje zadovoljenje potrebe za telekomunikacijskim uslugama da bi se osiguralo nesmetano, bezbjedno i uredno odvijanje javnog željezničkog prometa na ŽS u Bosni i Hercegovini i omogućio prijenos informacija i podataka za potrebe upravljanja prometom i održavanje infrastrukture, prijenos informacija za poslovne komunikacije, prijenos informacija daljinskog vođenja i upravljanja prometom kao i upravljanja elektro-energetskim postrojenjima, prijenos informacija za ostale korisnike koji željeznički telekomunikacijski sustav koriste za obavljanje svoje poslovne djelatnosti povezano sa željeznicom.

(2) Kratice upotrijebljene u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

1) **"BAS EN"** je oznaka BiH standarda koje donosi Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine i preuzima europske harmonizirane standarde EN;
2) **"CUS"** je Centar upravljanja prometom;
3) **"EIRENE"** (European Integrated Railway Radio Enhanced Network) je poboljšana europska integrirana željeznička radio mreža;
4) **"EIRENE FRS"** (Eirene Functional Requirements Specifications) su specifikacije funkcionalnih zahtjeva Eirene;
5) **"EIRENE SRS"** (Eirene System Requirements Specifications) su specifikacije sistemskih zahtjeva Eirene;
6) **"EL"** - lista za evidentiranje;
7) **"GSM-R"** (Global System for Mobile Communications - Railways) - globalni sustav za mobilne komunikacije za potrebe željeznice;
8) **"JŽI"** - javna željeznička infrastruktura;
9) **"KM"** - kontaktna mreža;
10) **"ML"** - mjerna lista;
11) **"RDV"** - radio-dispečerska veza; sustav bežične komunikacije razvijen specijalno za potrebe željezničkog prometa;
15) **"ROŽ BiH"** - Regulatorni odbor željeznica Bosne i Hercegovine;
16) **"STS"** - prometni telekomunikacijski sustav;
17) **"SSu"** - signalno - sigurnosni uređaj;
18) **"SSU"** - sustav sigurnog upravljanja;
19) **"TKu"** - telekomunikacijski uređaj;
20) **"TKm"** - telekomunikacijska mreža;
21) **"TK-pult"** - telekomunikacijski pult;
22) **"TSI"** - tehničke specifikacije interoperabilnosti;
23) **"UIC"** - Međunarodna željeznička unija;
24) **"UKV"** - sustav radiokomunikacija u frekvencijskom rasponu ultra kratkih valova;
25) **"UTP"** (Uniform Technical Prescriptions) - su jedinstveni tehnički propisi koji označavaju tehničke specifikacije s kojima podsustav ili dio podsustava konvencionalnog željezničkog sustava mora biti usuglašen u cilju ispunjenja osnovnih zahtjeva i osiguravanja interoperabilnosti željezničkog sustava.
26) **"WiFi"** (Wireless Fidelity) - bežična mreža gdje se podaci između dva ili više računala prenose pomoću radio frekvencija (RF) i odgovarajućih antena;
27) **"WiMax"** (Worldwide Interoperability for Microwave Access) - svjetska interoperabilnost za mikrovalni pristup;
28) **"ŽAT"** - željeznička automatska telefonija;
29) **"ŽTKm"** - željeznička telekomunikacijska mreža;
30) **"ŽTKs"** - željeznički telekomunikacijski sustav.

(3) Ostali pojmovi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju ista značenja kao što je propisano u "Instrukcijama za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sustava u Bosni Hercegovini" i drugim propisima iz oblasti željezničkog prometa, telekomunikacija i izgradnje objekata.

Članak 4.

(Funkcionalni zahtjevi i primjena standarda na željezničko telekomunikacijskoj mreži)

(1) ŽTKm mora biti projektirana, izgrađena, rekonstruirana, obnovljena i održavana tako da se osigura sigurna i nesmetana predaja, prijenos i prijem svih oblika signala, znakova, pisanih informacija, slike, zvuka i poruka za osiguranje sigurnog i urednog željezničkog prometa. Da bi se ova funkcionalnost obezbijedila treba biti povezana s drugim telekomunikacijskim mrežama koje nisu dio JŽI.

(2) Kod projektiranja, izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja ŽTKm, moraju se ispoštovati odredbe: Zakon o željeznicama BiH; Zakon o zaštiti čovjekove okoline, "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sustava u Bosni i Hercegovini" - propisa i uputstava za građenje i održavanje pruga i pružnih postrojenja, priznata tehnička pravila struke za ovu oblast definirana zakonima i ratificiranim međunarodnim sporazumima čija je potpisnica Bosna i Hercegovina, "Upute o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu".

(3) ROŽ BiH propisuje tehničke standarde i tehničke specifikacije koji se objavljuju u Službenom glasniku BiH i službenim glasilima eniteta i Brčko distrikta.

(4) Smatra se da je ŽTKm ili da su njeni pojedini dijelovi ili uređaji sukladni sa zahtjevima ovog pravilnika, ukoliko su sukladni s odredbama navedenim u stavku (2) ovog članka.

(5) U slučaju kada su u pitanju osobni podaci koji se moraju štiti sukladno sa zakonom kojim se uređuje zaštita osobnih podataka kod prijenosa podataka i poruka posredstvom ŽTKm, kod pristupa k njima, rukovanju s njima, njihovoj obradi i skladištenju potrebno je da hardver, sistemski i aplikativni softver obezbijede da upotreba podataka bude u granicama ovlasti korisnika.

II ŽELJEZNIČKA TELEKOMUNIKACIONA MREŽA

Članak 5.

(Opseg željezničko telekomunikacijske mreže)

(1) ŽTKm čine prijenosni mediji, ŽTKs, TKU i terminalni uređaji.

(2) Za prijenos se koriste žični (metal, optički) ili bežični mediji.

(3) U ŽTKm se mogu instalirati slijedeći ŽTKs i TKu s odgovarajućim sistemskim softverom:
- prijenosni sustavi,
- kabelski sustavi,
- sustav željezničkih automatskih telefonskih veza (ŽAT),
- prometni telekomunikacijski sustav (STS),
- željeznički sustav pružnih veza,
- uređaji za radio - komunikacije,
- uređaji za snimanje prenošenih poruka,
- uređaji za prijenos podataka i računalna mreža,
- uređaji za audio i vizualno informiranje putnika u realnom vremenu,
- interkom uređaji,
- razglasni uređaji za službenu uporabu,
- uređaji za prijenos i prikazivanje točnog vremena,
- uređaji za napajanje TKu,
- uređaji za centralizirani nadzor i upravljanje telekomunikacijskim sustavom,
- razdjelnici, instalacije i lokalne mreže,
- uzemljenja i ostali uređaji za zaštitu telekomunikacijskih sustava,
- sustavi video nadzora, ili
- uređaji za pozivanje u slučaju hitnosti (SOS).

(4) Terminalni uređaji su:
- telefoni,
- telefax uređaji,
- interkom terminali,
- telekomunikacijski pultovi (TK - pultovi)
- terminalni radiouređaji,
- računalni terminali i osobna računala,
- uređaji za prodaju karata (kartomati), i
- ostali terminalni uređaji koji se kao krajnji elementi ugrađuju kod korisnika.

Članak 6.

(Klasifikacija uređaja željezničke telekomunikacijske mreže - ŽTKm)

(1) Uređaji ŽTKm su podijeljeni u slijedeće kategorije:
a) uređaji prve kategorije su ŽTKs i tku sa signalno - sigurnosnim značajkama, koji svojim radom neposredno sudjeluju u osiguranju sigurnosti i urednosti željezničkog prometa,
b) uređaji druge kategorije su ŽTKs i TKu bez signalno-sigurnosne značajke koji posjeduju svojstva značajna za bezbjedno i uredno odvijanje željezničkog prometa ili osiguravaju veću sigurnost, i
c) uređaji treće kategorije su ŽTKs i TKu bez signalno-sigurnosnih i sigurnosno značajnih funkcija.

(2) Klasifikacija postojećih ŽTKs i TKu u skladu sa prethodnim stavom je prezentirana u Privitku 1, koji je sastavni dio ovog Pravilnika.

Članak 7.

(Posebni uvjeti)

(1) Uređaji koji su dio ŽTKm moraju osigurati pouzdanost i dostupnost. Kod svih oblika prijenosa mora se dati prioritet poruci i obavještenju o opasnosti ili prijetnji za sigurnost željezničkog prometa, ljudske živote ili nastanku veće štete na imovini.

(2) Pouzdanost ŽTKs koji se sukladno članku 6. ovog Pravilnika svrstava u prvu ili drugu kategoriju je zajamčena obezbjeđenjem redundancije. Za obezbjeđenje redundancije mogu se koristiti drugi telekomunikacijski sustavi u ŽS Bosne Hercegovine ili u inozemstvu.

(3) Za sustave koji se sukladno članku 6. ovog Pravilnika svrstavaju u prvu ili drugu kategoriju zalihost se također osigurava na razini hardvera i softvera vitalnih dijelova sustava. Za pojedine vrste uređaja, vitalni dijelovi gdje se zahtijeva redundansa su definirani u UTP.

(4) Za svaki ŽTKs i TKu pouzdanost i raspoloživost su u skladu s prvim stavom ovog članka definirane u UTP.

Članak 8.

(Obim i vrsta željezničko telekomunikacijskih sustava i telekomunikacijskih uređaja)

(1) Opseg i vrsta ŽTKs i TKu koji se ugrađuju u javnu ŽTKm je definiran u skladu sa:
a) kategorijom pruge,
b) obimom i vrstom prometa,
c) načinom vođenja i upravljanja prometom,
d) opremljenosti pruge sa signalno - sigurnosnim uređajima,
e) postojećim prijenosnim medijima i telekomunikacijskim uređajima, i
f) ostalim zahtjevima navedenim u TSI ili UTP koji defunira opremljenost službenih i radnih mjesta na pruzi,

(2) Minimalna opremljenost radnih mjesta, uzimajući u obzir kriterije opisane u prethodnom stavku prezentirana je u Privitku 2. ovog Pravilnika.

(3) Na TKu može biti priključena samo terminalna oprema koja ispunjava tehničke uvjete definirane u članka 4. ovog Pravilnika.

Članak 9.

(Dodatne mogućnosti korištenja željezničko telekomunikacijske mreže)

Ukoliko tehničke karakteristike i kapacitet ŽTKm omogućuju pružanje telekomunikacijskih usluga, to mogu biti usluge koje se obavljaju za vlastiti račun ili kao komercijalne usluge na otvorenom tržištu telekomunikacijskih usluga, na način da Upravitelj napravi ugovor s vlasnikom JŽI.

III PROJEKTIRANJE ŽELJEZNIČKE TELEKOMUNIKACIONE MREŽE

Članak 10.

(Opći uvjeti)

(1) ŽTKm ne smije unositi u okoliš nepotrebna opterećenja, urbanistički nesklad, elektromagnetske utjecaje koji bi premašili dopuštene razine i druge zapreke.

(2) TKU moraju ispunjavati slijedeće zahtjeve:
a) visok stupanj pouzdanosti, modularnost i brzu zamjenjivost pojedinih elemenata u slučaju kvara,
b) daljinsko upravljanje i nadzor kao i minimalni opseg održavanja,
c) povezivanje s drugim telekomunikacijskim mrežama i postojećim uređajima u ŽTKm,
d) uvjete interoperabilnosti transeuropske željezničke mreže za TKu navedene u TSI,
e) sigurnost uređaja i ljudi, i

f) imunost na elektromagnetske smetnje koje uzrokuje okolina.

(3) Kod ugradnje TKu mora se ispuniti usklađenost sa ŽTKm ili njenim dijelovima pod uvjetima navedenim u članku 4 ovog Pravilnika.

(4) ŽTKm mora biti osigurana od utjecaja iz drugih telekomunikacijskih mreža.

(5) Na prugama elektrificiranim jednofaznim sustavom 25 kV 0,50 Hz, mora se uzeti u obzir utjecaj naizmjenične struje vuče. Moraju biti poduzete sve tehničko zaštitne mjere za smanjenje utjecaja ovih struja na najmanju moguću mjeru.

(6) Radio komunikacijski uređaji i sustavi moraju raditi u frekvencijama koje je nadležno tijelo sukladno s odredbama propisa koji reguliraju ovu oblast dodijelio za korištenje u željezničkom prometu.

(7) U slučaju terminalnih uređaja koji se instaliraju kod korisnika treba uzeti u obzir njihove ergonomske i ekološke aspekte.
Terminalni uređaji moraju ispunjavati standarde u pogledu razine elektromagnetskog zračenja i sigurnosti korisnika. Terminalni uređaji moraju biti povezani na TKu tako da je osiguran nesmetan i siguran rad korisnika.

(8) Tehnički prostori u kojim se instaliraju ŽTKs i TKu moraju ispunjavati zahtjeve definirane kroz TSI. Za svaku vrstu opreme moraju se uobziriti zahtjevi i preporuke proizvođača opreme u pogledu klimatskih i drugih uvjeta.
Ako se u istoj prostoriji planira instalacija više tipova TKu koji imaju različite zahtjeve u pogledu ekoloških uvjeta, treba ispoštovati zahtjev najviše razine koja ne može biti niži od zahtjeva navedenih u ovom Pravilniku.

(9) Pristup do ŽTKs i TKu se mora izvesti tako da je omogućen samo ovlaštenim osobama. Pristup neovalaštenim osobama se fizički onemogućuje na način da se TKu instalira u posebnu prostoriju ili kabinet koje je moguće zaključati. U slučaju projektiranja novih i postojećih prostora do kojih treba omogućiti slobodan pristup trećim osobama koristiti tehnička rješenja za centralni nadzor pristupa objektu.

(10) Upravitelj može odobriti instaliranje ŽTKs ili TKu radi testiranja novih tehnologija, tehničkih rješenja ili novih metoda održavanja. Odobrenje može biti izdano za ograničeni i lokacijski definiran prostor na temelju elaborata koji definira namjenu, način održavanja i kontrole, kao i trajanje probne instalacije pri čemu se osigura da testirani uređaj ne sudjeluje u osiguravanju sigurnosti i urednosti željezničkog prometa. U slučaju uspješnog završetka probnog rada, ŽTKs ili TKu može ostati instaliran i u funkciji, ukoliko su ispunjeni ostali zahtjevi za ŽTKs ili TKu navedeni u ovom članku i posebni zahtjevi za ŽTKs ili TKu navedeni u članovi 4. i 9. ovog Pravilnika.

(11) Kod izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja kabelskih trasa moraju se uzeti u obzir projektima predviđene potrebe svih dijelova javne željezničke infrastrukture.

(12) Kod izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja željezničke telekomunikacijske mreže na postojećim stanicama ili stajalištima moraju se uzeti u obzir komunikacijske i energetske potrebe vezano za instalaciju kartomata i uređaja za audio i vizualno obavještavanje putnika ukoliko je ta vrsta rada moguća.

Članak 11.
(Uvjeti za projektanta)

Projektovanje ŽTK sustava i TKu mogu vršiti licencirani projektanti koji mogu osigurati izradu projektne i tehničke dokumentacije kao i uvažavanje zakonskih i podzakonskih akata koji se odnose na sigurnost željezničkog prometa u BiH.

Članak 12.
(Opremljenost radnih mjesta željezničkog izvršnog osoblja)

(1) Radna mjesta željezničkog izvršnog osoblja, upravitelja prometom vlakova na javnoj željezničkoj infrastrukturi se opremaju sa:
a) TK pult,
b) komunikacijsko mjesto,
c) u pomoćni telefon,
d) pristup mreži za prijenos podataka,
e) uređaj za prikaz točnog vremena (sat) komunikacijsko mjesto,
f) suvremeno tehničko rješenje u skladu s razvojem tehnologije,
g) ŽAT priključak.

(2) Radno mjesto željezničkog izvršnog osoblja u upravljanju prometom na prugama koje su opremljene radio sustavom za vezu između strojovođe i mjesta sa koga se upravlja prometom mora biti opremljeno s opremom navedenom u prvom stavku ovog članka koja omogućuje komunikaciju po tom sustavu.

(3) Obavezna opremljenost svakog radnog mjesta sa telekomunikacijskim uređajima iz ovog članka je definirana u Privitku 2 ovog Pravilnika.

Članak 13.
(Telekomunikacijske pult)

(1) Za koncentraciju svih telekomunikacijskih veza u željezničkim stanicama treba ugraditi telekomunikacijski pult.

(2) Telekomimikacioni pult treba biti podešen tako da može primiti slijedeće vrste priključaka:
a) za automatsku telefoniju (ŽAT i PTT),
b) CB priključke
c) induktorski, s uređajem za automatsko davanje polaznih signala,
d) induktorski, sa i bez izlučivanja poziva,
e) dispečerske, za prometne dispečere bez telekomande i dispečere elektrovuče,
f) dispečerske priključke za telefone kod pružnih, ulaznih i izlaznih signala, s uređajem za biranje i identifikaciju i uređajem za prebacivanje za susjedne stanice ili ka dispečeru telekomande,
g) interfonske priključke, i
h) za uređaje za ozvučavanje, radi obavještavanja putnika ili službenih mjesta.

(3) Telekomunikacijske pult treba biti izrađen tako da omogućava postavljanje paralelnog pulta.

(4) Pozivi treba da su optički i akustički, sa mogućnošću prigušenja akustičnog poziva. Telekomunikacijski pult treba biti tako podešen da se može priključiti dupleks pojačivač i registrofona. Napajanje treba biti iz središnje baterije.

Članak 14.
(Željeznička automatska telefonska mreža - ŽAT)

(1) ŽAT mora biti realizirana tako da:
a) obezbijedi glasovnu komunikaciju korisnika poslovnog područja i područja operativnih poslova u upravljanju prometom unutar cjelokupne javne željezničke mreže u Bosni i Hercegovini, kao i na razini međunarodne željezničke telefonske mreže i korisnika javne fiksne i mobilne telefonske mreže,
b) omogući druge telefonske usluge i podatkovne komunikacije korisnika s poslovnog područja i područja operativnih poslova u upravljanju prometom u okviru svih javnih željezničkih mreža, kao i privatnih željezničkih mreža koje su povezane s

javnim željezničkim mrežama, unutar ŽS BiH kao i na razini međunarodne željezničke telefonske mreže i korisnika javne telefonske mreže,

c) je spojiva s ostalim ŽTKs i TKu unutar ŽTKm, kompatibilna sa postojećim tehnologijama i omogućuje daljinsko upravljanje i kontrolu sustava i njegovih elemenata,

d) omogućuje uspostavljanje veza u dolaznom i odlaznom smjeru bez sudjelovanja operatera, i

e) omogućuje nadogradnju na razini hardvera i softvera.

(2) Shema numeriranja ŽAT mreže mora biti usklađena s međunarodnim preporukama i propisima koji reguliraju shemu numeracije željezničke telefonije i propisima iz područja telekomunikacija u ŽS BiH.

Članak 15.

(Prometni telekomunikacijski sustav)

(1) Prometni telekomunikacijski sustav mora osigurati komunikacijsku podršku za potrebe radnih mjesta željezničkog izvršnog osoblja koje sudjeluje u osiguravanju sigurnog i urednog odvijanja željezničkog prometa. Prometni telekomunikacijski sustav čine središnji uređaj (telefonska centrala), TK pultovi i sučelja.

Sustav mora podržavati:

a) sve funkcije za potrebe željezničke pružne telefonije,

b) dispečerske veze (selektivne telefonske veze dispečera prometa i dispečera elektro vuče),

c) povezivanje s radio sustavima, ŽAT mrežom i sustavima za automatsku najavu vlakova,

d) stanične terminalne uređaje, a posebno interfonske veze, ozvučenje za potrebe obavještavanja putnika, razglas za službenu uporabu i telefonske veze u staničnom području,

e) priključenje terminalnih uređaja za prijenos informacija podataka,

f) priključenje sustava za poziv u slučaju nužde (SOS),

g) povezivanje s drugim ŽTKs i TKu unutar ŽTKm,

h) priključenje na javnu mrežu,

i) kompatibilnost s postojećom tehnologijom, i

j) daljinsko upravljanje i kontrolu sustava i njegovih elemenata.

Sustav mora osigurati:

a) funkcionalnost telefonske centrale neophodne za obavljanje sigurnog i urednog željezničkog prometa,

b) sučelje za priključenje uređaja za snimanje razgovora, i

c) prikazivanje točnog vremena koje mora biti sinkronizirano sa ostalim uređajima za

d) prikaz točnog vremena u skladu s četvrtim stavkom članka 23. ovog pravilnika.

(2) Ulaz u STS iz ŽAT ili iz javne telefonske mreže, mora biti realiziran na način da se ne ugrozi bezbjedno i uredno odvijanje željezničkog prometa.

(3) Ozvučenje za potrebe obavještavanja putnika u skladu s odredbama propisa koji reguliraju opremljenost stanica i stajališta se instalira na stanicama i stajalištima i služi za obavještavanje putnika u stvarnom vremenu. Kontrola sustava za ozvučenje se može obavljati ručno sa TK pulta ili automatski.

(4) Ozvučenje se može realizirati u okviru STS ili kao poseban sustav.

Članak 16.

(Pomoćni telefon - PT)

(1) PT je telefon s potrebnim telefonskim preklopnikom instaliran na stolu ili zidu.

(2) PT se mora se instalirati na svim mjestima gdje je instaliran TK pult.

(3) PT mora osigurati glasovnu komunikaciju po pružnim vodovima između dvije susjedne stanice i stanicama na datoj pružnoj dionici.

(4) PT moraju biti međusobno povezani na način da je zajamčena raspoloživost rada najmanje 99,9%..

Članak 17.

(Sustav napajanja)

(1) Izvori sustav napajanja podjeljeni su na:

a) redovite izvore napajanja - priključak napajanja iz distribucijske mreže 230/400 glavni izvor napajanja,

b) rezervne izvore napajanja - priključak napajanje iz KM 0,25 kV 0,50 Hz ili dizel agregata, napojni uređaj koji pretvara električnu energiju iz javne distribucijske mreže, KM ili dizel agregata u oblik i nominalnu vrijednost koja je za ŽTKs i TKu definirana u TS, i

c) pomoćne izvore napajanja - napajanje iz baterije.

(2) Kod projektiranja napojnih uređaja za napajanje ŽTKs i TKu treba promatrati DC napajanje nazivnog napona (U < 50 V =).

(3) Kapacitet baterija ima se predvidjeti za osmosatni rad uređaja, a rad dizel agregata treba osigurati neprekidno napajanje uređaja za 24 sata bez dodavanja pogonskog goriva.

(4) Moraju se koristiti baterije koje osiguravaju neovisno rezervno napajanje kako je definirano stavkom 3. ovoga članka uzimajući u obzir sve sigurnosne zahtjeve koji se odnose na rukovanje opasnim i štetnim tvarima i poštovanje postupaka o rukovanju po njihovom isključenju iz uporabe.

(5) Moraju se koristiti takve vrste baterija, koje ne zahtijevaju posebno uređenje prostora, ako je to moguće, ako nije onda se za njih mora osigurati zasebna prostorija.

(6) Prijelaz s napajanja iz distribucijske mreže na rezervno ili obratno i sa rezervnog napajanja na pomoćno i obratno treba biti automatski i ne smije da uzrokuje promjene postojećeg stanja na uređaju.

(7) U određenim slučajevima Investitor može odrediti da kao rezervni izvor napajanja služi samo akumulatorska baterija. U ovom slučaju kapacitet akumulatorske baterije treba biti za napajanje uređaja.

(8) Za rad dizel agregata predvidjeti mogućnost daljinskog uključenja - isključenja kao i ručnog stavljanja dizel agregata u pogon na licu mjesta.

(9) U stanicama i drugim službenim mjestima na pruzi gdje to uvjeti dopuštaju, napajanje telekomunikacijskih uređaja izvršiti u sklopu napajanja staničnih signalno-sigurnosnih postrojenja.

(10) Napojni uređaji moraju omogućiti nadogradnju, modularnost, daljinsko upravljanje i kontrolu svih sastavnih dijelova uključujući i mogućnost daljinskog uključenja i isključenja uređaja i agregata.

Članak 18.

(Radio-komunikacijski sustavi)

(1) Radio-komunikacijski sustavi se koriste u prometno-operativnim poslovima u javnom željezničkom prometu i u drugim poslovima koji su povezani sa željezničkim prometom i održavanjem javne željezničke infrastrukture. Mogu se koristiti:

a) VHF radio sustavi u frekvencijama koje je odobrio nadležni organ,

b) radio komunikacijski sustavi koji su razvijeni za potrebe željeznice (GSM-R)

c) radio dispečerska veza RDV, i

d) ostali radio-komunikacijski sustavi (WiMax, WiFi, itd.).

(2) U osnovi, sustav GSM-R mora obezbijediti glasovne i podatkovne komunikacijske usluge za potrebe željeznice. U tu svrhu može biti povezan s mrežama drugih željeznica, javnim mobilnim i fiksnim mrežama, specijalnim željezničkim sustavima (npr. sustavi za vođenje prometa) i sustavima za nadzor.

(3) GSM-R je standardizirani sustav i mora ispunjavati funkcionalan i sistemske specifikacije EIRENE (EIRENE FRS i EIRENE SRS).

(4) Ako na pruzi nema GSM-R sustav ili još uvijek nije izgrađen, u stanicama koje se nalaze na takvoj pruzi za komunikaciju željezničkog izvršnog osoblja i komunikaciju osoblja održavanja mogu se koristiti VHF i RDV sustavi.

(5) Za pokrivanje većih staničnih područja mogu se instalirati repetitorski VHF radio uređaji.

(6) Za prijenos poruka koje imaju utjecaj na sigurnost i urednost željezničkog prometa za sve radio komunikacijske sustave se mora osigurati mogućnost snimanja svih prenošenih poruka.

(7) Kod projektiranja radio-komunikacijskih sustava moraju se koristiti kanali unutar frekvencije predviđenog za željeznički promet.

(8) Kod izgradnje, rekonstrukcije, obnove i održavanja radio komunikacijskih sustava iz četvrte alineje prvog stavka ovoga članka mora biti zajamčena kompatibilnost radio komunikacijskih sustava iz prve i druge alineje istog stavka ovoga članka kao što je definirano propisom koji regulira elektromagnetsku kompatibilnost.

Članak 19.
(Prijenosni sustavi)

(1) Prijenosni sustav se koristi za povezivanje pojedinih nezavisnih TKu u ŽTKm kao funkcionalnu cjelinu. Pri tome se kao prijenosni put upotrebljavaju sve vrste prijenosnih medija kao što je definirano u članku 20. ovog Pravilnika.

(2) Prijenosni sustav mora biti projektiran tako da:
a) je kompatibilan s prijenosnim sustavima drugih željezničkih uprava i prijenosnim sustavima drugih domaćih i stranih telekomunikacijskih sustava,
b) obezbjedi pouzdanost, raspoloživost i pouzdanost na razini opreme i prijenosnih puteva, i
c) omogućuje daljinsko upravljanje i kontrolu do razine krajnjeg priključka.

Članak 20.
(Prijenosni mediji)

(1) Kod projektiranja kabelskih medija prijenosa mora se voditi računa o vrsti, tipu, kapacitetu i konstrukciji metalnih, optičkih ili kombiniranih metalno-optičkih kabela s obzirom na:
a) kategoriju pruge,
b) način polaganja kabela,
c) potrebni broj vodiča u odnosu na potrebni kapacitet prijenosa i prijenosni sustav, i
d) vanjske utjecaje, a naročito utjecaj struje elektrovuče i atmosferskih pražnjenja.

(2) Kod projektiranja bežičnih veza mora se voditi računa o značajkama širenja elektromagnetskih valova i ispoštovati zakonodavstvo iz oblasti telekomunikacija.

Članak 21.
(Pružni telefonska mreža)

(1) Pružna telefonska mreža mora omogućiti glasovnu komunikaciju između komunikacijskih mjesta duž željezničke pruge i radnih mjesta željezničkog izvršnog osoblja u području vođenja prometa i službi održavanja upravljača.

(2) Radna mjesta željezničkog izvršnog osoblja u upravljanju prometom na kojim mora biti obezbijeđena govorna komunikacija se određuju na temelju:
(a) kategorije pruge, i
(b) načina vođenja i upravljanja prometom i opremljenosti pruge sa SS uređajima.

(3) Komunikacijska mjesta duž željezničke pruge se moraju projektirati u skladu s propisima o sigurnosti i TSI.

(4) Komunikacijska mjesta duž pruge se moraju realizirati tako da su kompatibilna sa STS.

(5) Pružna telefonska mreža mora uključivati slijedeće vrste veza:
- *Čuvarske vod* povezuje dvije susjedne stanice međusobno.

Na vod se priključuju slijedeća službena mjesta:
a) stanice i ostala službena mjesta na pruzi (kao induktorski priključak na telekomunikacijski pult),
b) telefonski ormari kod ulaznih, izlaznih, zaštitnih, prostornih signala, i
c) čuvari putnih prijelaza,

Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
- *Vod građevinske službe* - povezuje nadležnu službu za održavanje građevinske dionice s pružnom dionicom svog rejona, kao i sa ostalim službenim mjestima na pruzi. Vod je induktorski. Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
- Vod službe za održavanje SS postrojenja - povezuje nadležnu službu za održavanje signalno-sigurnosnih postrojenja s pružnom dionicom svog rejona. Vod je induktorski. Na vod se, na njegovom rejonu priključuju:
  a) stanice i ostala službena mjesta na pruzi (kao induktorski priključak na telekomunikacijski pult sa izlučivačem poziva),
  b) svi pomoćni telefoni,
  c) sve prostorije za smještaj signalno - sigurnosnih uređaja u stanicama i ostalim službenim mjestima na pruzi,
  d) telefoni kod APB i putnih prijelaza, i
  e) telefoni kod ulaznih, izlaznih, zaštitnih, prostornih signala.

Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
- *Vod službe za održavanje elektroenergetskih postrojenja i kontaktne mreže* - povezuje nadležnu službu za održavanje kontaktne mreže i energetskih postrojenja sa elektrovučne podstanicama, postrojenjima za sekcioniranje, postrojenjima za sekcioniranje s neutralnim vodom, svim stanicama na toj pružnoj dionici (kao induktorski priključak na telekomunikacijski pult sa izlučivaći poziva) i sa prugom preko telefona instaliranih duž pruge u telefonskim objektima.

Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.
- *Vod za udese* je vrsta govorne veze koji povezuje ŽAT - mrežu s komunikacijskim mjestima na datoj pružnoj dionici i sve stanice na toj pružnoj dionici. Koristi se kod izvanrednih događaja na pruzi ili stanicama za povezivanje tih mjesta sa nadležnim organima.

Svi priključci na vod moraju biti izvedeni paralelno.

Pozivanje od strane priključaka po objektima je samo u smjeru pruga - ŽAT centrala.

Povezivanje u zat mrežu može biti automatsko ili preko posrednika.

- *Poslovni vod* povezuje stanice i ostala službena mjesta na pruzi na datoj pružnoj dionici. Dvožični je. U svakoj stanici vod se priključuje na telekomunikacijski pult kao induktorski priključak sa izlučivaći poziva.

Sve veze se moraju završiti na TK pultu i na pomoćnom telefonu.

U slučaju daljinskog upravljanja prometom iz CUS vodovi iz druge, treće, četvrte i pete alineje ovog stava moraju biti priključeni na TK pult i pomoćni telefon u CUS.

(6) Pored naprijed spomenutih veza, u staničnim područjima gdje se takve govorne veze koriste, također se moraju obezbijediti slijedeće vrste veza:
- Skretnički vod koji kao lokalna linija povezuje skretničko područje i područje otpravnika vlakova,
- Vod koji kao lokalna linija povezuje ulazni/izlazni signal i otpravnika vlakova.

(7) Telefonski ormari
Telefonski ormari na pruzi, ovisno od rasporeda objekata danih u tehničkim podlogama investitora mogu se ponuditi u različitim izvedbama, kao:
a) ormar automatskog pružnog bloka,
b) tipska kućica (betonska, plastična, aluminijska i sl.) u kojoj su smješteni i uređaji automatskog pružnog bloka ili putnog prijelaza, i
c) poseban telefonski ormar.

(8) Uvedeni kabeli trebaju biti zaštićeni. Unutrašnji prostor treba da je zaštićen od mogućnosti kondenzacije vlage. Kabelska glava, translatori, osigurači i drugi telefonski pribor osim samog telefona, preklopnika i utikača treba su smješteni tako da su nepristupačni za upotrebu telefona.

Vrata ponuđenog objekta moraju biti dobro zabrtvljena i biti opremljena s bravom jedinstvenog tipa, s tim da se ključ ne može izvaditi iz brave ako vrata nisu pouzdano učvršćena.

Unutrašnju rasvjetu prostora za smještaj telefona, izvršiti na način, da se ista uključuje otvaranjem vrata. U ormaru se mora instalirati telefon tropske izvedbe.

Translatori, utikači i telefonski preklopnici trebaju biti zaštićeni od atmosferskih i električnih utjecaja. Predviđeni način priključaka treba biti tako izveden da opterećenje telefonskog voda nastaje samo u slučaju kada je telefon preklopnikom ili priključkom spojen s vodom.

Na prugama s automatskim pružnim blokom, kod izlaznih signala ili u rejonu skretničkih grupa kao i kod prostornih signala gdje se u podlogama investitora zahtijeva poseban telefonski ormar, potrebno je predvidjeti ugradnju posebnih malih telefonskih ormara.

Telefonski aparat koji se ugrađuje u ovaj ormar mora biti tropske izvedbe. Konstrukcija i zaštita treba biti ista kao kod velikih ormara.

Članak 22.
(Registrofonski uređaji)

(1) Uređaji za snimanje telefonskih razgovora i drugih poruka koje se prenose posredstvom ŽTKs i TKu, moraju osigurati njihovu kvalitetu i dugoročno skladištenje na odgovarajućim medijima.
(2) Moraju omogućiti snimanje svih glasovnih veza i drugih poruka koje se sukledne propisima koji reguliraju organizaciju željezničkog prometa moraju snimati.
(3) Vrijeme skladištenja snimljenih razgovora i poruka na posjednut prometnim mjestima ne smije biti kraće od 48 sati.
(4) Uređaji za snimanje moraju imati daljinsku kontrolu operativnog stanja. Uređaj koji prikazuje operativni status se mora instalirati na radnom mjestu izvršnog željezničkog radnika operatera koje je zaposjednuto 24 sata na dan i 7 dana u tjednu.
(5) Napajanje registrofonskih uređaja električnom energijom treba izvesti u sklopu napajanja telekomunikacijskih uređaja.
(6) Reprodukciju i brisanje zapisa na registrofonskim uređajima mogu vršiti samo za to ovlaštene osobe.

Članak 23.
(Uređaji za mjerenje i prikazivanje vremena)

(1) Za izvršenje reda vožnje u željezničkom prometu potrebno je jedinstveno točno vrijeme. Uređaji za mjerenje vremena koji pokazuju točno vrijeme moraju biti instalirani na:
a) radnom mjestu izvršnog željezničkog radnika - otpravnika vlakova, dispečera prometa i dispečera elektro vuče, i
b) na mjestima predviđenim propisom koji uređuje opremljenost željezničkih stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi.
(2) Uređaj za mjerenje vremena iz prve alineje prethodnog stavka je službeni sat koji mora pokazivati vrijeme u sekundama.
(3) Sukladno s propisima koji reguliraju opremanje stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi, uređaji za mjerenje vremena se moraju instalirati na stanicama i ostalim službenim mjestima na pruzi. U ovom slučaju uređaji moraju osigurati analogni prikaz vremena.
(4) Uređaji za mjerenje vremena koji se koriste za kontrolu TKu, SSu i elektro-energetskih postrojenja moraju biti sinkronizirani s izvorom točnog vremena.
(5) Svi uređaji za mjerenje točnog vremena moraju biti sinkronizirani s izvorom točnog vremena. Kao izvor točnog vremena se koristi matični sat. Matični sat je izvor točnog vremena koji može biti sinkroniziran na više načina i predstavlja izvor točnog vremena za sve korisnike.

Članak 24.
(Video nadzor)

(1) Sustavi video nadzora se instaliraju da osiguraju veću pasivnu sigurnost na peronima, čekaonicama, tehničkim prostorima i drugim mjestima gdje instaliranje takvog sustava doprinosi povećanju pasivne sigurnosti (npr. putni prelazi u razini, u usjecima, požarom ugroženim područjima duž željezničkih pruga).
(2) Video kamere se postavljaju na način da se osigura pokrivanje cjelokupnog prostora koji je predviđen za nadzor. Kod instaliranja vanjskih uređaja moraju se ispoštovati zahtjevi glede temperaturnih uvjeta i otpornosti na prašinu.
(3) Uređaj za snimanje mora posjedovati kapacitet za propisano vrijeme skladištenja snimaka, daljinski pristup do snimaka i omogućiti daljinsko upravljanje nad svim značajkama uređaja.
(4) Vrijeme skladištenja snimaka ne smije biti kraće od 48 sati.
(5) Sustav video nadzora kojim se vrši video nadzor mora biti zaštićen od neovlaštenog pristupa.
(6) O primjeni video nadzora se mora objaviti obavještenje koje mora biti jasno i razumljivo, objavljeno na način koji omogućava da pojedinac bude upoznat o njegovom postojanju.
(7) Prilikom instaliranja sustava video nadzora moraju se ispoštovati i drugi propisi iz oblasti željezničkog prometa koji određuju mjesto instaliranja.

Članak 25.
(Sustavi za vizualno informiranje putnika)

Sustavi za vizualno informiranje putnika u realnom vremenu pružaju informacije o dolascima i odlascima vlakova ili njihovom kašnjenju.

Sustavi se instaliraju na stanicama i ostalim službenim mjestima na pruzi.

Kontrola ovih sustava se obavlja lokalno ili centralno.

Kod lokalne kontrole, podaci se unose na prometnom mjestu, a kod središnje kontrole to može biti ručni ili automatski način kontrole. Kod ručne središnje kontrole podaci se unose u sustav on-line ili iz unaprijed pripremljenih baza podataka, dok se kod automatske središnje kontrole, u sustav za vizualno obavještavanje putnika, prometni podaci o kretanju vlakova koji su namijenjeni za obavještavanje putnika, automatski prenose iz sustava za upravljanje vožnje vlakova.

Članak 26.
(Ostali željezničko telekomunikacijski sustavi i telekomunikacijski uređaji)

(1) Ostali ŽTKs i TKu kao: uzemljenja, gromobranska zaštita, lokalna ožičenja, su sustavi i uređaji koji nisu opisani u člancima 14. do 25. ovog pravilnika.
(2) Kod projektiranja tih sustava i uređaja primjenjuju se odredbe članka 11. ovog pravilnika.
(3) Tehnički i funkcionalni zahtjevi za ostale ŽTKs i TKu su definirani u UTP.

IV IZGRADNJA ŽELJEZNIČKE TELEKOMUNIKACIJSKE MREŽE

Članak 27.
(Osnovne odredbe)

(1) Izgradnja ŽTKm mora biti sukladno s člankom 4. ovog Pravilnika.
(2) Svi uređaji, dijelovi i oprema za ŽTKm moraju imati dozvolu za korištenje.
(3) Dozvolu za korištenje, za uređaje, dijelove i opremu koji se ugrađuju u ŽTKm ŽS BiH izdaje ROŽBiH.

Postupak i način izdavanja dozvole za korištenje propisan je "Naputkom o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu".

V ODRŽAVANJE, OBNOVA I REKONSTRUKCIJA ŽELJEZNIČKE TELEKOMUNIKACIJSKE MREŽE

1. Osnovne odredbe

Članak 28.
(Ciljevi za održavanje i obnovu)

Kroz održavanje i obnovu ŽTKs i TKu mora se osigurati:
a) Rad TKu u njihovom vijeku trajanja,
b) Smanjenje broja kvarova i obezbjeđenje najvišeg mogućeg nivoa raspoloživosti ŽTKm,
c) Otklanjanje smetnji u rokovima koje propisuje ovaj pravilnik, i
d) Produženje vremena rada ŽTKs i TKu.

Članak 29.
(Vrste održavanja i obnove)

Održavanja mogu biti:
a) redovito održavanje koje obuhvaća radove kojim se održava normalni operativni kapacitet ŽTKs i TKu i jamči sigurnost saobraćaja. Održavanje uključuje zamjenu u okviru održavanja, kontrolu ŽTKs i TKu, obezbjeđenje prijevozne moći pruge, vođenje registara i evidencija i vršenje mjerenja pojedinih parametara ili dijelova ŽTKs i TKu,
b) obnova, i
c) brzo otklanjanje potencijalnih kvarova i smetnji.

Članak 30.
(Organizacija održavanja)

(1) Svi radovi na održavanju moraju se planirati i vršiti tako da ne ugrožavaju sigurnost željezničkog prometa i da ne remete tehnološki proces odvijanja željezničkog prometa.
(2) Ukoliko se održavanje ne može organizirani u skladu sa prethodnim stavom, održavanje TKu i ŽTKs upravljač mora organizirati u okviru sustava sigurnog upravljanja.
Rad mora biti planiran i izvršavan u vremenu:
a) zatvora pruge zbog rada na drugim objektima i uređajima,
b) niskog intenziteta prometa, ili
c) razmaku između vožnji vlakova.
(3) Kada se radovi održavanja ne mogu izvršiti kako je navedeno u prethodnom stavku, tijekom intervencije, TKu ili ZTK sustav se isključuje iz rada. Pri tome, a posebno pri obavljanju radova na održavanju TKu i ŽTKs koji su u skladu s prvim stavom člana 6. ovog Pravilnika svrstani u prvu ili drugu kategoriju, Upravitelj mora osigurati sigurno odvijanje prometa.
Sigurno odvijanje prometa se osigurava s tehničkim sredstvima i odgovarajućim načinom upravljanja prometom.

Članak 31.
(Obveza za provođenje mjera za sigurnost)

Upravljač mora organizirati održavanje tako da obezbijedi maksimalnu sigurnost prometa, imovine i ljudi.

Članak 32.
(Čuvanje dokumentacije)

(1) Od dana preuzimanja dokumentacije o održavanju, Upravitelj preuzima svu brigu za nju i odgovoran je za njenu potpunost i ažuriranje.
(2) U dokumentaciju iz prethodnog stavka moraju se u realnom vremenu upisivati svi radovi vršeni na uređaju.
(3) Vođenje, ažuriranje, čuvanje i praćenje promjena u tehničkoj dokumentaciji vrši se u skladu s općim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Članak 33.
(Zimski period)

(1) Do početka zimskog perioda Upravljač mora obaviti sve potrebne radnje na TKu i ŽTKs koji služe za komunikaciju u staničnim područjima i na otvorenoj pruzi i otkloniti identificirane smetnje kao što je definirano u SSU.
(2) Upravitelj mora ispoštovati i odredbe drugih propisa iz oblasti željezničkog prometa koji reguliraju ovu oblast.

2. Održavanje željezničko telekomunikacijske mreže

Članak 34.
(Uvjeti za upravitelja)

(1) Za održavanje ŽTKm Upravitelj mora raspolagati sa:
- osobljem s odgovarajućim kvalifikacijama,
- s prostorom,
- s alatom i mjernom opremom,
- sa rezervnim dijelovima i materijalom,
- sredstvima prijevoza, i
- sredstvima zaštite na radu.

(2) Za pojedine poslove održavanja Upravitelj može angažirati vanjskog izvođača.

U tom slučaju Upravitelj mora vršiti stalni nadzor nad izvršenjem radova i odgovoran je za održavanje sigurnosti željezničkog prometa.

Članak 35.
(Uvjeti za osoblje održavanja)

(1) Upravitelj mora imati osoblje koje je stručno osposobljena za održavanje svih tipova ŽTKs i TKu.
(2) Željeznički izvršni radnici koji rade na održavanju ŽTKs i TKu moraju ispunjavati uvjete definirane ovim pravilnikom i propisima koji reguliraju radna mjesta željezničkog izvršnog osoblja, stručnu osposobljenost željezničkog izvršnog osoblja i procedure za provjeru mentalne i fizičke sposobnosti željezničkog izvršnog osoblja.

3. Redovito održavanje

Članak 36.
(Uvjeti za redovito održavanje)

(1) Redovito održavanje uređaja u njihovom vijeku trajanja se vrši redovitim mjerenjima, kontrolom i periodičnim pregledima.
(2) Ovisno od tehničkih mogućnosti pojedinog tku ili ŽTKs, oni se mogu kontrolirati pomoću sustava daljinske kontrole ili kroz redovite kontrole na samom uređaju.
(3) TKu i ŽTKs se moraju pregledati u redovitim vremenskim intervalima, navedenim u Privitku 1 ovog Pravilnika. Ukoliko proizvođač preporučuje češće preglede to treba biti definirano u uputama za održavanje za određenu vrstu uređaja.
U okviru SSU, Upravljač detaljnim uputama propisuje način i učestalost kontrola TKu i ŽTKs, način redovitog održavanja i izvršioce radova i njihove odgovornosti.
(4) Pregledi ostalih TKu i ŽTKs se obavljaju u periodima koji su definirani u uputama za održavanje.
(5) Za vođenje evidencije o izvršenim pregledima odgovoran je Upravitelj TKu ili ŽTKs.

Članak 37.
(Vođenje evidencije)

(1) Za ŽTKs i TKu, koji su sukladno s člankom 6. ovog Pravilnika svrstani u prvu ili drugu kategoriju mora se voditi evidencija o kontroli, pregledima i kvarovima.
(2) Za svaki tip TKu i njegove sastavne dijelove Upravljač mora razraditi liste za evidentiranje i mjerne liste. EL i ML su osnova za redovito održavanje.
(3) EL mora sadržavati:
   a) na prvoj strani:
      - tip TKu i namjenu;
      - podatke o mjestu;
      - podatke o jedinici nadležnoj za održavanje; i
      - tablične rubrike za upisivanje datuma redovnog pregleda sukladno s propisanim terminima i ovjeru izvršitelja;
   b) na drugoj strani:
      - listu najznačajnijih sklopova koji su predmet redovitog pregleda;
      - popis potrebnih materijala, alata, mjernih uređaja i indikatora; i
      - mjesto za upis datuma i ovjeru kontrolnog pregleda.
(4) ML mora sadržavati:
   - podatke o tipu TKu i sastavnim dijelovima na kojim se obavljaju mjerenja;
   - podatke o mjestu;
   - relevantne podatke o jedinici koja vrši održavanje; i
   - vrijednosti izmjerenih veličina.
(5) Za svaki tip uređaja EL i ML liste moraju biti pohranjene u posebnom registratoru. Detaljan sadržaj EL i ML propisuje Upravitelj unutar SSU.
(6) Evidencija o kontroli dijelova, svih intervencijama, promjenama i kvarovima na TKu i ŽTKs, gdje je to tehnički moguće registrira se kao zapis u datoteci podataka na elektronskom mediju. Ukoliko to nije moguće evidencija se vodi u knjizi kontrole i pregleda koja se nalazi kod uređaja.
(7) Za vođenje evidencije odgovoran je Upravitelj.

Članak 38.
(Redovito održavanje nakon isteka životnog vijeka uređaja)

Nakon isteka životnog vijeka, održavanje uređaja vrši periodičnim pregledima i preventivnim zamjenama vitalnih dijelova uređaja.

Članak 39.
(Pristup službenim prostorijama)

(1) Osoblju odražavanja telekomunikacijskih mreža i opreme mora biti omogućen slobodan pristup do svih službenih - tehničkih prostora u kojim se nalaze uređaji koje Upravitelj mora održavati. Ukoliko su u tehničkom prostoru instalirani drugi uređaji koji nisu predmet održavanja, neovlašteno osoblje Upravtelja u njih ne smije ulaziti.
(2) O ulasku u prostore navedene u ovom članku se vodi knjiga ulazaka. Osoblje kojem je dozvoljen ulaz u ove prostore upisuje slijedeće podatke: ime i prezime, podatke o vremenu ulaska, svrsi ulaska i vremenu izlaska iz prostorije.
(3) Radnik Upravitelja mora imati mogućnost samostalnog pristupa ili pristupa u društvu treće osobe u prostorije koji nisu tehnički prostori, ako je u njima instalirana telekomunikacijska oprema koju održava osoblje Upravitelja.
(4) U slučaju drugog i trećeg stavka ovog članka osoblje Upravitelja mora biti poučena o specifičnim radnim uvjetima u ovim tehničkim prostorima i odgovarajućim mjerama sigurnosti.
Ako ne postoji centralni nadzor kontrole pristupa, treća osoba u tehničke prostore mogu ući samo u pratnji osobe koja u prostor mogu ući samostalno.
(5) Opći uvjeti pristupa tehničkim prostorima su definirani u devetom pasusu članka 10. ovog Pravilnika.

4. Obnova i rekonstrukcija

Članak 40.
(Obnova i rekonstrukcija)

Obnova i rekonstrukcija ŽTKs i TKu provodi se sukladno usvojenim i obvezujućim tehničkim propisima i standardima za ŽS BiH kao i međunarodnim propisima TSI i UTP, i sukladno s odredbama članka 4. ovog Pravilnika.

5. Otklanjanje kvarova i smetnji

Članak 41.
(Način otklanjanja kvarova i smetnji)

(1) U slučaju identificiranog ili prijavljenog kvara moraju se odmah poduzeti aktivnosti za njegovo otklanjanje.
(2) U slučaju identificirane ili prijavljene smetnje, s aktivnostima za njeno otklanjanje se može započeti kada je to sa aspekta optimalne iskorištenosti kapaciteta Upravitelja najprimjerenije. Vrijeme početka otklanjanja smetnje ne smije biti duže od 72 sata.
(3) Otklanjanje kvarova i smetnji je propisano u uputama za održavanje pojedinog tku ili ŽTKs.
(4) Tijekom otklanjanja, kvarovi imaju prioritet u odnosu na smetnje.
(5) Kod otklanjanja kvarova, prioritet imaju kvarovi na TKu i ŽTKs koji su svrstani u prvu kategoriju u odnosu na kvarove TKu i ŽTKs koji su svrstani u drugu kategoriju. Kvarovi na TKu i ŽTKs koji su svrstani u prvu ili drugu kategoriju imaju prioritet u odnosu na kvarove TKu i ŽTKs koji su svrstani u treću kategoriju.

(6) Korisnici TKu i ŽTKs moraju prijaviti kvarove unaprijed utvrđen način i po postupku koga odredi Upravitelj.

(7) Svi prijavljeni kvarovi moraju biti pravilno registrirani sukladno s načinima sporazumijevanja koji su definirani u uredbama koje definiraju uvjete i način organizacije željezničkog prometa, što se smatra kao dokazano prijavljen kvar.
Detalje, Upravljač propisuje u organizacijskoj regulativi za tu oblast.

(8) Kvarovi koji se prijavljuju putem faksa ili e-maila mogu se smatrati kao dokazano prijavljeni. Pošiljatelj poruke o kvaru mora u ovom slučaju pored dokumenta kojim obavještava o kvaru sačuvati dokument kojim se potvrđuje uspješna predaja poruke.

(9) Upravitelj mora voditi evidenciju o primljenim obavijestima o smetnjama i kvarovima koja se čuva pet godina.

Članak 42.
(Vrijeme otklanjanja kvara)

(1) Od trenutka kada je sukladno s prethodnim člankom kvar prijavljen pa do trenutka kada je kvar otklonjen ne smije proteći više od:
- Tri sata - na magistralnim, i
- Šest sati - na ostalim prugama.

(2) Kod kvarova koji su posljedica prirodnih katastrofa, izvanrednih događaja, atmosferskih pražnjenja ili drugih izvanrednih događaja, rokovi za otklanjanje kvarova se produžuju.

(3) Ne gledajući na vremenska ograničenja propisana u prvom stavku ovog članka, Upravitelj mora kvar otkloniti u što kraćem roku.

Članak 43.
(Informacije o otklanjanju kvarova)

(1) Kvar se smatra otklonjenim kada uređaj radi, au slučaju zaposjednutog radnog mjesta da je o tome obaviješten korisnik.
Za prijenos poruke o otklanjanju kvara korisniku moraju se primjenjivati odredbe šestog, sedmog i osmog stavka članka 41. ovog Pravilnika.
Poruku korisniku o otklanjanju kvara može poslati i radnik za održavanje osobno.
Ukoliko korisnik vodi pismenu evidenciju prijavljenih kvarova, radnik na održavanju, po otklanjanju kvara na radnom mjestu korisnika, svojim potpisom potvrđuje da je otklonio kvar.

(2) Kroz organizaciono pravilo, Upravitelj detaljno upoznaje sve odgovorne sudionike s postupkom sporazumijavanja u vezi nastanka i otklanjanja kvara.

Članak 44.
(Upravljanje ukupnom evidencijom kvarova i smetnji)

(1) Upravitelj mora voditi evidenciju o svim identificiranim i prijavljenim smetnjama i kvarovima.

(2) Evidencija mora sadržavati najmanje:
a) datum i vrijeme nastanka smetnje ili kvara,
b) datum i vrijeme primitka obavijesti o smetnji ili kvaru,
c) mjesto gdje su se smetnja ili kvar dogodili (stanica, kilometarski položaj pruge),
d) vrsta uređaja ili sustava na kome je došlo do smetnje ili kvara,
e) uzrok smetnje ili kvara, i
f) datum i vrijeme otklanjanja.

VI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 45.
(Prijelazno razdoblje)

Do izgradnje GSM-R može se koristiti postojeći radio-dispečerski sustav.

Članak 46.
(Standardi i tehničke specifikacije)

Tehničke zahtjevi koje moraju ispuniti uređaji, dijelovi i oprema koji se odnose na telekomunikacijsku mrežu moraju biti sukladni s odredbama članka 4. ovog Pravilnika, a standardi koji se na njih odnose, definirani su u Privitku 3. ovog pravilnika.

Članak 47.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta, a isti će se primjenjivati, nako što ROŽ BiH od entiteta dobije pismenu potvrdu o prihvatanju i primjeni odredbi ovog pravilnika u svrhu izmjene Privitak I "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sustava u BiH" ("Službeni glasnik BiH", br.11/12).

Broj 10-01-29-7-157-1/14.
02. lipnja 2014. godine
Doboj

Ravnatelj
Borka Trkulja, v. r.

PRIVICI

PRIVITAK 1
KLASIFIKACIJA ŽTKs I TKu I PERIODIČNOST PREGLEDA

Redni broj	Telekomunikacioni uređaj	Kategorija	Periodičnost pregleda
1	Saobraćajni telekomunikacioni sistem(STS)	2	3 mjeseca
2	Automatska najava vozova	2	3 mjeseca
3	Video nadzorni sistemi za nadzor nezaposjednutih stanica i ostalih službenih mjesta na pruzi	2	6 mjeseci
4	Lokalne instalacije ako su na njih priključeni uređaji prve ili druge kategorije	2	12 mjeseci
5	Lokalne instalacije ako su na njih priključeni uređaji treće kategorije	3	12 mjeseci
6	Uređaji za zvučno obavještavanje putnika ili zaposlenih (koji nisu kontrolirani preko STS)	2	3 mjeseci
7	Radio dispečerski sistem	2	2 mjeseci
8	UKT radio sistem	2	3 mjeseci
9	Sistemi za zvučno i vizuelno obavještavanje putnika	3	6 mjeseci
10	Telefonske centrale ŽAT - poslovna telefonija za infrastrukturu, saobraćaj i druge korisnike	3	6 mjeseci
11	Telefonske centrale ŽAT - posredstvom kojih komunicira izvršno osoblje	2	6 mjeseci
12	Prijenosni sistemi po kojim se prenose informacije za uređaje 1 i 2 kategorije	2	6 mjeseci
13	Ostali prijenosni sitemi i njihovi sastavni dijelovi	3	6 mjeseci
14	Kablovski sistemi	3	6 mjeseci
15	Sistemi za snimanje razgovora i poruka za potrebe operativnih službi	2	3 mjeseci
16	Sistemi kontrole - za sigurnosne sisteme (osim sistema za vođenje saobraćaja)	2	6 mjeseci
17	Sistemi nadzora - za sve druge sisteme	3	6 mjeseci
18	Uređaji za sinhronizaciju vremena i mreže	2	6 mjeseci

19	Satni uređaji	3	6 mjeseci
20	Sistemi za napajanje	2	3 mjeseci
21	Pomoćni telefon	2	6 mjeseci
22	Pružna komunikaciona mjesta	2	6 mjeseci
23	GSM-R	2	6 mjeseci

Napomena: Prilikom puštanja sistema u rad perioda se može promijeniti.

PRIVITAK 2
OPREMLJENOST RADNIH MJESTA SA ŽTKs I TKu

	Opremljenost pruge					
Radno mjesto	**Daljinsko upravljanje i RDV**	**Daljinsko upravljanje i GSM-R**	**RDV**	**GSM-R**	**Daljinsko upravljanje bez RDV/GSM-R**	**Bez RDV/GSM-R**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Čuvar pruge	- Komunkacio-no mjesto	- Komunikaciono mjesto - GSM-R	- Komunikacio no mjesto	- Komunikaciono mjesto - GSM-R	- Komunikaciono mjesto	- Komunikaciono Mjesto
Nadzorni skretničar	- Komunkacio-no mjesto	- Komunikaciono mjesto - GSM-R	- Komunikacio no mjesto	- Komunikaciono mjesto - GSM-R	- Komunikaciono mjesto	- Komunikaciono Mjesto sat
Odjavnik	- Komunkacio-no mjesto	- Komunikaciono mjesto - GSM-R	- Komunikacio no mjesto	- Komunikaciono mjesto - GSM-R	- Komunikaciono mjesto	- Komunikaciono Mjesto sat
Otpravnik vozova	- TK- pult - Pomoćni telefon -ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka Sat-	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK- pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult - sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult -Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	-TK-pult - Pomoćni Telefon -ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - - Sat
Dispečer saobraćaja	- TK-pult - Pomoćni telefon - RD centrala - ŽAT-priključak - Priključak na javnu elefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka -Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R -Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult - Pomoćni telefon - RD centrala - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka -Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za Prenos podataka - Sat	- TK-pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka -Sat
Dispečer stabilnih postrojenja elektro vuče	- TK- pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK - pult - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK-pult sa pristupom na GSM-R - Pomoćni telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat	- TK - pult - Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak -Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos odataka - Sat	- TK - pult - Pomoćni Telefon - ŽAT-priključak - Priključak na javnu telefonsku mrežu - Pristup mreži za prenos podataka - Sat
Osoblje održavanja pruge,objekata i pružnih postrojenja	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	• ŽAT-priključak • Pristup mreži za prenos podataka
Osoblje održavanja TK mreže i postrojenja	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	-ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka
Osoblje održavanja signalno-sigurnosnih uređaja	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak -Pristup mreži za prenos podataka
Osoblje održavanja SPEV	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka - GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka -GSM-R	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka	- ŽAT-priključak - Pristup mreži za prenos podataka

PRIVITAK 3
LISTA STANDARDA

Red-ni broj	**Oznaka standarda[1]**	**Naziv standarda na službenom jeziku**	**Referentni standard(i)[2]**	**Oznaka zamijenjenog standarda[3]**	**Datum zamijenjenog standarda Napomena 1**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
1	BAS EN 300219-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Zemaljska mobilna usluga - Radio oprema koja emituje signale da inicira	EN 300219-2 V1.1.1:2001		

[1] Oznaka BAS standarda. Standardizovana referentna oznaka standarda sastoji se od oznake bosanskohercegovačkog standarda (BAS), slovne oznake, izvornog dokumenta i identifikacionog broja

[2] Naziv standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i naziv standarda na engleskom jeziku

[3] Oznaka standarda je referentna oznaka standarda sa godinom izdanja

		specifican odgovor u prijemniku - Dio 2: EN harmonizovan sa esencijalnim zahtjevima prema članu 3.2 direktive R&TTE Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Land Mobile Service; Radio equipment with an internal or external RF connector intended primarily for analogue speech; Part 2: Harmonised EN covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive			
2	BAS EN 300341-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Zemaljska mobilna usluga (RP 02) - Radio uređaj koji koristi integriranu antenu za predaju signala koji se odnose na specifični odziv u prijemniku - Dio 2: Usklađeni EN sa članom 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Land Mobile service (RP 02); Radio equipment using an integral antenna transmitting signals to initiate a specific response in the receiver; Part 2: Harmonised EN under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300341-2 V1.1.1:2000		
3	BAS EN 300454-2:2002	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) - Širokopojasni audiolinkovi - Dio 2: EN harmonizovan prema članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Wide band audio links; Part 2: Harmonised EN under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300454-2 V1.1.1:2000		
4	BAS EN 300761-2:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM) -Uređaji kratkog dometa (SRD) - Automatska identifikacija vozila (AVI) za željeznice koje rade u frekventnom opsegu 2,45 GHz - Dio 2: Harmonizovani standard koji pokriva esencijalne zahjteve po članu 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Short Range Devices (SRD); Automatic Vehicle Identification (AVI) for railways operating in the 2,45 GHz frequency range; Part 2: Harmonised standard covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 300761-2 V1.1.1:2001		
5		Digitalni celularni celularni telekomunikacioni system(Faza 2) – Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Dio 1:Mobilne stanice u GSM 900 i DCS 1800 opsegu - Pristup (GSM 13.01 verzija 4.0.1)(primjenjivi dijelovi: 12.1.2, 12.2.1, 12.2.2, 13.1,13.2, 13.3-1, 13.4, 14.1.1.2,14.1.2.2, 14.3, 14.4.1,14.5.1, 14.6.1, 14.7.1, 19.1,19.2, 19.3, 20.1, 20.2, 20.3,20.4, 20.5, 20.6, 20.7, 20.8,20.9, 20.10, 20.11, 20.12,20.13, 20.15, 20.16,20.20.1, 20.20.2, 21.1, 21.2,21.3.1, 21.3.2, 21.4, 22.1,25.2.1.1.4, 25.2.1.2.3,25.2.1.2.4, 25.2.3, 26.2.1.1,26.2.1.2, 26.2.1.3, 26.2.2,26.6.1.1, 26.6.1.2,26.6.13.10,26.6.13.3,26.6.13.5, 26.6.13.6, 26.6.13.8, 6.6.13.9, 26.7.4.6, 26.7.5.7.1,26.8.1.2.6.6, 26.8.1.3.5.2,26. 8.2.1, 28.8.2.2, 26.8.2.3,26.8.3, 26.9.2, 26.9.3,26.9.4, 26.9.5, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1,26.10.2.4.2, 26.11.2.1, 26.12.1, 26.12.2.1, 26.12.3,26.12.4, 27.6, 27.7,31.6.1.1, 34.2.1, 34.2.2, 34.2.3) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM) – Part 1: Mobile stations in the GSM 900 and DCS 1 800 bands - Access (GSM 13.01 version 4.0.1) (applicable parts: 12.1.1, 12.1.2, 12.2.1, 12.2.2, 13.1,13.2, 13.3-1, 13.4, 14.1.1.2,14.1.2.2, 14.3, 14.4.1,14.5.1, 14.6.1, 14.7.1, 19.1,19.2, 19.3, 20.1, 20.2, 20.3,20.4, 20.5, 20.6, 20.7, 20.8,20.9, 20.10, 20.11, 20.12,20.13, 20.15, 20.16,20.20.1, 20.20.2, 21.1, 21.2,21.3.1, 21.3.2, 21.4, 22.1,25.2.1.1.4, 25.2.1.2.3,25.2.1.2.4, 25.2.3, 26.2.1.1,26.2.1.2, 26.2.1.3, 26.2.2,26.6.1.1, 26.6.1.2,26.6.13.10,26.6.13.3,26.6.13.5, 26.6.13.6, 26.6.13.8, 6.6.13.9,26.7.4.6, 26.7.5.7.1, 26.8.1.2.6.6, 26.8.1.3.5.2,26. 8.2.1, 28.8.2.2, 26.8.2.3, 26.8.3, 26.9.2, 26.9.3,26.9.4, 26.9.5, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1,26.10.2.4.2, 26.11.2.1, 26.12.1, 26.12.2.1, 26.12.3,26.12.4, 27.6, 27.7,31.6.1.1, 34.2.1, 34.2.2, 34.2.3)*	EN 301 419-1 V4.0.1:1999		
6		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Kola velikih brizina za komutaciju podataka(HSCSD) Multislot Mobile Stations - Pristup (GSM 13.34 verzija 5.1.1 Izdanje 1996) *Digital cellular telecommunications system(Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM); High Speed Circuit Switched Data (HSCSD) Multislot Mobile Stations - Access (GSM 13.34 version 5.1.1 Release 1996)*	EN 301 419-2 V5.1.1:2000		
7		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+)– Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih komunikacija(GSM) - Advanced Speech Call Items(ASCI) - Mobilne stanice - Pristup(GSM 13.68 verzija 5.0.2 Izdanje 1996) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for Mobile communications (GSM) - Advanced Speech Call Items (ASCI) - Mobile Stations - Access (GSM 13.68 version 5.0.2 Release 1996)*	EN 301 419-3 V5.0.2:1999		

8		Digitalni celularni telekomunikacioni system(Faza 2+) –Dodatak zahtjeva za sistem globalnih mobilnih željezničkih komunikacija(R-GSM)- Mobilne stanice - Pristup (GSM 13.67 verzija 5.0.2 izdanje 1996)(primjenjivi dijelovi: 12.3.1, 12.3.2, 12.4.1,12.4.2, 13.9, 14.7.3,20.21.1, 20.21.2, 20.21.3, 20.21.4, 20.21.5, 20.21.6, 20.21.7, 20.21.8, 20.21.9, 20.21.10, 20.21.11, 20.21.12, 20.21.13, 20.21.15, 20.21.16, 20.21.18, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2) *Digital cellular telecommunications system (Phase 2+) - Attachment requirements for Global System for MobileRailways Band (R-GSM) - Mobile Stations - Access (GSM 13.67 version 5.0.2 Release 1996) (applicable parts: 12.3.1, 12.3.2, 12.4.1,12.4.2, 13.9, 14.7.3,20.21.1, 20.21.2, 20.21.3, 20.21.4, 20.21.5, 20.21.6, 20.21.7, 20.21.8, 20.21.9, 20.21.10, 20.21.11, 20.21.12, 20.21.13, 20.21.15, 20.21.16, 20.21.18, 26.10.2.2, 26.10.2.3, 26.10.2.4.1, 26.10.2.4.2)*	EN 301 419-7 V5.0.2:1999		
9	BAS EN 301489-24:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Standard za elektromagnetsku kompatibilnost (EMC) radio opreme i usluga; Dio 24: Specifični uslovi za IMT-2000 CDMA za direktno proširenje spektra (UTRA) za mobilnu i prenosivu (UE) radio i pomoćnu opremu *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Electromagnetic Compatibility (EMC) standard for radio equipment and services; Part 24: Specific conditions for IMT-2000 CDMA Direct Spread (UTRA) for mobile and portable (UE) radio and ancillary equipment*	EN 301489-24 V.1.4.1:2007		
10	BAS EN 301526:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Harmonizovani EN za CDMA mobilne stanice sa proširenim spektrom koje rade u 450 MHz (CDMA 450); 410, 450 i 870 MHz PAMR (CDMA-PAMR) ćelijskim frekventnim opsezima, koji pokriva zahtjeve člana 3(2) R&TTE direktive *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Harmonised EN for CDMA spread spectrum mobile stations operating in the 450 MHz cellular band (CDMA 450) and 410, 450 and 870 MHz PAMR bands (CDMA-PAMR) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301526 V1.1.1:2006		
11	BAS EN 301908-08:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS) i korisnička oprema (UE) za Treću generaciju celularnih mreža IMT-2000; Dio 8: Harmonizovani EN za IMT-2000, TDMA sa jednim nosiocem (UWC 136) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS) and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third Generation cellular networks; Part 8: Harmonised EN for IMT-2000, TDMA Single-Carrier (UWC 136) (UE) covering essentialessential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301908-08 V1.1.1:2002		
12	BAS EN 301908-09:2007	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS) i korisnička oprema (UE) za Treću generaciju celularnih mreža IMT-2000; Dio 9: Harmonizovani EN za IMT-2000, TDMA sa jednim nosiocem (UWC 136) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS) and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third Generation cellular networks; Part 9: Harmonised EN for IMT-2000, TDMA Single-Carrier (UWC 136) (BS) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301908-09 V1.1.1:2002		
13	BAS EN 301908-13:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 13: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 13: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (UE) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-13 V4.2.1:2010		
14	BAS EN 301908-14:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 14: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 13: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (BS) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-14 V4.2.1:2010		
15	BAS EN 301908-15:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 15: Harmonizovani EN za IMT-	EN 301 908-15 V4.2.1:2010		

		2000, Unaprijeđeni univerzalni zemaljski radio pristup (E-UTRA) (FDD repetitori)) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 15: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved Universal Terrestrial Radio Access (E-UTRA) (FDD Repeaters) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*			
16	BAS EN 301908-16:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 16: Harmonizovani EN za IMT-2000,Unaprijeđeni CDMA sa više nosilaca ultra mobilne širokopojasnosti (UMB) (UE) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 16: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved CDMA Multi-Carrier Ultra Mobile Broadband (UMB) (UE) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-16 V4.2.1:2010		
17	BAS EN 301908-17:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Bazne stanice (BS), repetitori i korisnička oprema (UE) za celularne mreže treće generacije IMT-2000; Dio 17: Harmonizovani EN za IMT-2000 Unaprijeđeni CDMA sa više nosilaca ultra mobilne širokopojasnosti (UMB) (BS) koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Base Stations (BS), Repeaters and User Equipment (UE) for IMT-2000 Third-Generation cellular networks; Part 17: Harmonized EN for IMT-2000, Evolved CDMA Multi-Carrier Ultra Mobile Broadband (UMB) (BS) covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 301 908-17 V4.2.1:2010		
18	BAS EN 301908-18:2012	IMT celularne mreže; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R & TTE; dio 18: E-UTRA, UTRA i GSM / EDGE multi-standardna radio (MSR) bazna stanica (BS) *IMT cellular networks; Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive; Part 18: E-UTRA, UTRA and GSM/EDGE Multi-Standard Radio (MSR) Base Station (BS)*	EN 301 908-18 V5.2.1:2011		
19	BAS EN 301908-19:2012	IMT celularne mreže; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 R&TTE direktive; Dio 19: OFDMA TDD WMAN (Mobilni WiMAX) TDD Korisnička oprema (UE) *IMT cellular networks;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive;Part 19: OFDMA TDD WMAN (Mobile WiMAX) TDD User Equipment (UE)*	EN 301 908-19 V5.2.1:2011		
20	BAS EN 301997-2:2007	Prenos i multipleksiranje (TM); Oprema za veze sa više tačaka; Radio oprema za korištenje u multimedijalnim bežičnim sistemima (MWS) u frekvencijskom području 40,5 GHz do 43,5 GHz; Dio 2: Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Transmission and Multiplexing (TM); Multipoint equipment; Radio equipment for use in Multimedia Wireless Systems (MWS) in the frequency band 40,5 GHz to 43,5 GHz; Part 2: Harmonised EN covering essential requirements under Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 301997-2 V1.1.1:2003		
21	BAS EN 302065:2009	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Sistemi prikazivanja za radarske aplikacije sa zemaljskim i zidnim sondama (GNS/WPR); Dio 2: Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve prema članu 3.2 R&TTE direktive *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Ultra WideBand (UWB) technologies for communication purposes; Harmonised EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302065 V1.1.1:2008		
22	BAS EN 302426:2008	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Harmonizovani EN za CDMA repetitore proširenog spektra koji rade u 450 MHz ćelijskom opsegu (CDMA450) i 410, 450 i 850 MHz PAMR opsezima (CDMA PAMR), koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM); Harmonised EN for CDMA spread spectrum repeaters operating in the 450 MHz cellular band (CDMA450) and the 410, 450 and 870 MHz PAMR bands (CDMA PAMR) covering essential requirements of Article 3(2) of the R&TTE Directive*	EN 302426 V1.1.1:2006		
23	BAS EN 302448:2009	Zemaljske satelitske stanice i sistemi (SES);Harmonizovani EN za praćenje zemaljskih stanica na vozovima (ESTs) radeći u 14/12 GHz frekventnim opsezima koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Satellite Earth Stations and Systems (SES); Harmonised EN for*	EN 302448 V1.1.1:2007		

		tracking Earth Stations on Trains (ESTs) operating in the 14/12 GHz frequency bands covering essential requirements under article 3.2 of the R&TTE Directive			
24	BAS EN 302608:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Uređaji kratkog dometa (SRD); Radio oprema za Eurobalise sistem željeznica; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM);Short Range Devices (SRD); Radio equipment for Eurobalise railway systems;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302 608 V1.1.1:2008		
25	BAS EN 302609:2011	Elektromagnetska kompatibilnost i radio spektar (ERM); Uređaji kratkog dometa (SRD); Radio oprema za Euroloop sistem željeznica; Harmonizovani EN koji pokriva esencijalne zahtjeve člana 3.2 direktive R&TTE *Electromagnetic compatibility and Radio spectrum Matters (ERM);Short Range Devices (SRD); Radio equipment for Euroloop railway systems;Harmonized EN covering the essential requirements of article 3.2 of the R&TTE Directive*	EN 302 609 V1.1.1:2008		
26	SIST EN 50085-1:1999	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50085- 1:1997	-	-
27	EN 50085-1:2006	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50085- 1:2005	EN 50085 - 1:1997 Napomena 2.1	-
28	EN 50085-2-1:2007	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 2.1: Sistemi kablovskih kanala I kablovskih cijevi predviđeni za montažu na zidove i plafone *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 2-1: Cable trunking systems and cable ducting systems intended for mounting on walls and ceilings*	EN 50085-2-1:2006	-	-
29	EN 50085-2-3:2000	Sistemi kablovskih kanala i kablovskih cijevi za električne instalacije - Dio 2.3: Posebni zahtjevi za sisteme kablovskih kanala sa prorezima namijenjenih za instalaciju u ormarima *Cable trunking systems and cable ducting systems for electrical installations - Part 2-3: Particular requirements for slotted cable trunking systems intended for installation in cabinets*	EN 50085-2-3:1999	-	-
30		Kanalski sistemi za električne instalacije - Dio 1:Opšti zahtjevi *Conduit systems for electrical installations - Part 1: General requirements*	EN 50086-1:1993	-	-
31		Koaksijalni kablovi - Dio 4-1: Sektorska specifikacija za kablove za BCT kabliranje u saglasnosti sa standrdom EN 50173 - Unutrašnji zaključni kablovi za sisteme koji rade u opsegu 5 MHz - 3000 MHz *Coaxial cables - Part 4-1: Sectional specification for cables for BCT cabling in accordance with EN 50173– Indoor drop cables for systems operating at 5 MHz - 3 000 MHz*	EN 50117-4-1:2008	-	-
32	BAS EN 50124-2:2010	Područje primjene na željeznici - Usklađivanje izolacije-Dio 2: Prenaponi i zaštita od prenapona *Railway applications - Insulation coordination - Part 2:Overvoltages and related protection*	EN 50124-2:201		
33	BAS EN 50125-2:2010	Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 2: Fiksne električne instalacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 2:Fixed electrical installations*	EN 50125-2:2002		
34		Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 2: Fiksne električne instalacije Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 2:Fixed electrical installations	EN 50125-2:2002 /AC:2010		
35	BAS EN 50125-3:2010	Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 3: Oprema za signalizaciju i telekomunikacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 3:Equipment for signalling and telecommunications*	EN 50125-3:2003		
36		Područje primjene na željeznici - Uslovi okoline za opremu-Dio 3: Oprema za signalizaciju i telekomunikacije *Railway applications - Environmental conditions for equipment - Part 3:Equipment for signalling and telecommunications*	EN 50125-3:2003 /AC:2010		
37	BAS EN 50126-1:2010	Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi I generički procesi Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process	EN 50126-1:1999		
38		Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio 1:Osnovni zahtjevi i generički procesi *Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process*	EN 50126-1:1999/AC:2010		
39		Područje primjene na željeznici - Specifikacija i prikaz pouzdanosti, raspoloživosti, mogućnosti održavanja I sigurnosti(RAMS) - Dio	EN 50126-1:1999/AC:2006		

		1:Osnovni zahtjevi I generički proces *Railway applications - The specification and demonstration of Reliability, Availability, Maintainability and Safety(RAMS) - Part 1:Basic requirements and generic process*			
40	BAS EN 50129:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacioni, signalni I procesni sistemi - Sigurnosni elektronski sistemi za signalizaciju *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety related electronic systems for signaling*	EN 50129:2003		
41		Područje primjene na željeznici - Komunikacija, signalizacija I processing sistemi –Sigurnosni sistemi za signalizaciju *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety related electronic systems for signaling*	EN 50129:2003/AC:2010		
42		*Kablovske spojnice za električne instalacije* *Cable ties for electrical installations*	EN 50146:2000		
43	BAS EN 50159:2011	Područje primjene na željeznici - Komunikacije, signalizacija i sistem obrade podataka - Sigurnost komunikacija u prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Safety - related communication in transmission systems*	BAS EN 50159:2010		
44	BAS EN 50159 -1:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacije, signalizacija i sistem obrade podataka - Dio 1:Sigurnost komunikacija u prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 1:Safety - related communication in transmission systems*	BAS EN 50159 - 1:2001		
45		*Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 1: Safety - related communication in transmission systems*			
46	BAS EN 50159 -2:2010	Područje primjene na željeznici - Komunikacioni, signalni i procesni sistemi - Dio 2:Sigurnosne komunikacije u otvorenim prijenosnim sistemima *Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 2:Safety - related communication in open transmission systems*	BAS EN 50159 - 2:2001		
47		Railway applications - Communication, signaling and processing systems - Part 2:Safety - related communication in open transmission systems	BAS EN 50159 - 2:2001 /AC-2010		
48		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara Test pri vertikalnom širenju požara vertikalno instaliranih usnopljenih žica ili kablova - Dio 2-5: Procedure - Mali kablovi - Kategorija D *Common test methods for cables under fire conditions – Test for vertical flame spread of verticallymounted bunched wires or cables - Part 2-5 Procedures - Small cables - Category D*	EN 50266-2-5:2001	-	-
49		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara - Testovi na gasove koji nastaju pri gorenju kablovskih materijala - Dio 2.1: Procedure - Određivanje iznosa gasa halogenske kiseline *Common test methods for cables under fire conditions– Tests on gases evolved during combustion of materials from cables - Part 2-1: Procedures - Determination of the amount of halogen acid gas*	EN 50267-2-1:1998	-	EN 50267-2-1:1998
50		Opće ispitne metode za kablove u uslovima požara - Testovi na gasove koji nastaju pri gorenju kablovskih materijala - Dio 2.2: Procedure - Određivanje stepena kiselosti gasova za kablovske materijale mjerenjem pH i provodnosti gasa halogenske kiseline *Common test methods for cables under fire conditions - Tests on gases evolved during combustion of materials from cables - Part 2-2: Procedures - Determination of degree of acidity of gases for materials by measuring pH and conductivity*	EN 50267-2-2:1998	-	-
51		*Low-voltage switchgear and controlgear assemblies - Protection against electric shock - Protection against unintentional direct contactwith hazardous live parts*	EN 50274:2002	-	-
52	BAS EN 50360:2005	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti mobilnih telefona sa osnovnim zabranama koje se odnose na izloženost ljudi elektromagnetnom polju (300 MHZ - 3 GHz) *Product standard to demonstrate the compliance of mobile phones with the basic restrictions related to human exposure to electromagnetic fields (300 MHz - 3 GHz)*			
53		Kablovske obujmice za električne instalacije *Cable cleats for electrical Installations*	EN 50368:2003	-	-
54		Sistemi sa tekućinski nepropusnim plaštom za vođenje kablova *Liquid tight sheathing systems for cable management*	EN 50369:2005	-	-
55	BAS EN 50371:2007(*)	Osnovni standard za dokazivanje usklađenosti niskoenergetskog elektronskih i električnih aparata sa osnovnim ograničenjima vezanim za izlaganje čovjeka elektromagnetnim poljima (10 MHz - 300 GHz) - Šira javnost *Generic standard to demonstrate the compliance of low power electronic and electrical apparatus with the basic restrictions related to human exposure to electromagnetic fields (10 MHz - 300 GHz) - General public*	EN 50371:2002		
56	BAS EN 50385:2005(*)	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti radio baznih	EN 50385:2002		

		stanica i fiksnih terminalnih uređaja za bežične telekomunikacione sisteme sa osnovnim zabranama ili referentnim nivoima koji se odnose na izloženost ljudi elektromagnetnom polju radio frekvencija (100MHz - 10 GHz) *Product standard to demonstrate the compliance of radio base stations and fixed terminal stations for wireless telecommunication systems with the basic restrictions or the reference levels related to human exposure to radio frequency electromagnetic fields (110 MHz - 40 GHz) -General public*			
57	BAS EN 50401:2008	Standard za proizvod za dokazivanje usklađenosti fiksne opreme za radio prenos (110 MHz - 40 GHz) namijenjene za korištenje u bežičnim telekomunikacionim sistemima sa osnovnim zabranama ili referentnim nivoima koji se odnose na izloženost ljudi radio frekventnim elektromagnetnim poljima, pri puštanju u rad *Product standard to demonstrate the compliance of fixed equipment for radio transmission (110 MHz - 40 GHz) intended for use in wireless telecommunication networks with the basic restrictions or the reference levels related to general public exposure to radio frequency electromagnetic fields, when put into service*	EN 50401:2006		
58	BAS EN 55022/Cor:2012	Oprema za informacionu tehnologiju - Karakteristike radio smetnji - Granične vrijednosti i metode mjerenja *Information technology equipment - Radio disturbance characteristics - Limits and methods of measurement*	EN 55022:2010 /AC:2011		
59	BAS EN 60065/Cor 1:2012	Audio, video i slični elektronski aparati - Zahtjevi za sigurnost *Audio, video and similar electronic apparatus - Safety requirements*	EN 60065:2002 /AC:2006		
60	BAS EN 60065/Cor 2:2012	Audio, video i slični elektronski aparati - Zahtjevi za sigurnost *Audio, video and similar electronic apparatus - Safety requirements*	EN 60065:2002 /AC:2007		
61	BAS EN 60215:2007 (*)	Sigurnosni zahtjevi za radio-predajnu opremu *Safety requirements for radio transmitting equipment*	EN 60215:1989		
62		Ispitivanja električnih i optičkih kablova u uslovima požara - Dio 1-3: Ispitivanje vertikalnog širenja plamena na pojedinačnom izolovanom provodniku ili kablu - Postupak za određivanje zapaljenih kapljica/čestica (IEC 60332-1- 1:2004) *Tests on electric and optical fibre cables under fire conditions - Part 1-3: Test for vertical flame propagation for a single insulated wire or cable - Procedure for determination of flaming droplets/particles (IEC 60332-1-3:2004)*	EN 60332-1:2004	-	-
63		Sigurnost laserskih proizvoda - Dio 2: Sigurnost komunikacionih sistema sa optičkim vlaknima (OFCS) *Safety of laser products -- Part 2: Safety of optical fibre communication systems (OFCS)*	EN 60825-2:2004 /A2:2010	Napomena 3	01/10/2013 Plan rada za 2012 TC 90
64		laserskih proizvoda - Dio 4: Laserski štitnici Safety of laser products -- Part 4: Laser guards	EN 60825-4:2006 /A2:2011	Napomena 3	3.5.2014 Plan rada za TC 90
65	BAS EN 60825-12:2007	Sigurnost laserskih proizvoda - Deo 12: Sigurnost sistema optičkih telekomunikacija u slobodnom prostoru koji se koriste za prenos informacija *Safety of laser products — Part 12: Safety of free space optical communication systems used for transmission of information*	EN 60825-12:2004		
66	BAS EN 60950-22:2008	Oprema za informacionu tehnologiju - Sigurnost - Dio 22: Uređaji za spoljnu montažu *Information technology equipment - Safety - Part 22: Equipment installed outdoors*	EN 60950-22:2006		
67	BAS EN 60950-23:2008	Oprema za informacionu tehnologiju - Sigurnost - Dio 23: Veliki uređaji za skladištenje podataka *Information technology equipment - Safety - Part 23: Large data storage equipment*	EN 60950-23:2006		
68	BAS EN 61000-6-2/Cor:2012	Elektromagnetska kompatibilnost (EMC) - Dio 6-2: Generički standardi - Imunost za industrijska okruženja *Electromagnetic compatibility (EMC) -- Part 6-2: Generic standards - Immunity for industrial environments*	EN 61000-6-2:2005/AC:2005		
69		Niskonaponski uređaji za napajanje,izlaz jednosmerne struje - Karakteristike performance i sigurnosni zahtjevi (IEC 61204:1993 (Izmijenjen) *Low-voltage power supply devices, d.c. oUTPut - Performance characteristics and safety requirements (IEC 61204:1993 (Modified))*	EN 61204:1995	-	-
70		*Sistemi cijevi za električne instalacije - Dio 1: Opšti zahtjevi(IEC 61386-1:1996 +A1:2000)* *Conduit systems for electrical installations - Part 1: General requirements (IEC 61386-1:1996 +A1:2000)*	EN 61386-1:2004	EN 50086-1:1993 Napomena 2.1	-
71		Sistemi kablovskih polica i sistemi kablovskih ljestvi za vođenje kablovaIEC 61537:2001) *Cable tray systems and cable ladder systems for cable management (IEC 61537:2001)*	EN 61537:2001	-	
72		Prenaponski zaštitni uređaji niskog napona - Dio 21: Uređaji za odvođenje prenapona povezani sa telekomunikacionim i signalnim mrežama - Zahtjevi za performanse I metode ispitivanja(IEC 61643-21:2000) *Low voltage surge protective devices - Part 21: Surge protective*	EN 61643-21:2001	-	-

		devices connected to telecommunications and signalling networks - Performance requirements and testing methods (IEC 61643-21:2000)			
73	BAS EN 62311:2009	Ocjena elektronske i električne opreme s obzirom na ograničenja izloženosti ljudi elektromagnetnim poljima (0 Hz - 300 GHz) *Assessment of electronic and electrical equipment related to human exposure restrictions for electromagnetic fields (0 Hz - 300 GHz)*	EN 62311:2008		

* Standard je preuzet metodom prevoda

TC - Tehnički komitet

ISO: Međunarodna organizacija za standardizaciju (International Organization for Standardization)

IEC: Međunarodna komisija za elektrotehniku (International Electrotechnical Commission)

CEN: Evropski komitet za standardizaciju (European Committee for Standardization)

CENELEC (CLC): Evropski komitet za standardi-zaciju u elektrotehnici (European Committee for Electrotechnical Standardization)

ETSI: Evropski institut za standarde na području telekomunikacija (European Telecommunications Standards Institute)

Tehnička specifikacija TS - dokument kojim se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti neki proizvod, proces ili usluga

Harmonizovani dokument HD (HD**)-** dokument o usklađivanju CENELEC standard koji se obavezno mora primijeniti na nacionalnom razini, barem objavljivanjem njegovog naziva i broja HD (HD) te se moraju povući svi konfliktni nacionalni standardi

Napomena 1: Uopće, datum zamijenjenog standarda treba biti datum povlačenja "dow" koji daje evropska organizacija za standardizaciju ali se korisnicima ovih standarda skreće pažnja na činjenicu da u određenim posebnim slučajevima može biti i drugačije.

Napomena 2.1: Novi (ili dopunjeni/izmijenjeni standard) ima isto područje primjene kao i zamijenjeni standard.S datumom navedenim u šestoj koloni prestaje važiti pretpostavka o usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika na bazi nadomještenog standarda.

Napomena 2.2: Područje upotrebe novog standarda je opširnije nego područje upotrebe nadomještenog standarda. S datumom navedenim u šestoj koloni prestaje važiti pretpostavka o usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika na bazi nadomještenog standarda.

Napomena 2.3: Područje upotrebe novog standarda je uže od područja upotrebe nadomještenog standarda.Sa datumom navedenim u koloni 6, za (djelimično) povučeni standard prestaje pretpostavka usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika za one proizvode koji potpadaju u područje primjene novog standarda. Pretpostavka o usklađenosti sa osnovnim zahtjevima Direktive ostaje važeća za proizvode koji ne spadaju u područje primjene novog standarda, potpadaju u područje primjene (djelimično) nadomještenog standarda.

Napomena 3: Uslučaju amandmana, standard na koji se upućuje je EN, njegovi prethodni amandmani i novi, navedeni amandmani.

Nadomješteni standard (kolona 56) se stoga sastoji od EN i njegovih prethodnih amandmana ali bez novih navedenih amandamana.Sa datumom navedenim u sedmoj koloni za nadomješteni standard prestaje važiti pretpostavka usklađenosti sa osnovnim zahtjevima pravilnika.

Lista standarda prezentirana u Dodatku 3 ovog pravilnika - za usklađenost proizvoda radio opreme i telekomunikacione terminalne opreme sa zahtjevima Zakona o komunikacijama BiH ("Službeni glasnik BiH", 31/03, 75/06 i 32/10), sa zahtjevima Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica ("Službeni glasnik BiH", br. 98/09) i Naredbe o elektromagnetskoj kompatibilnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 41/10).

765

На основу члана 8. тачка А. став 1. и 2. Закона о жељезницама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 52/05), Регулаторни одбор жељезница БиХ доноси

ПРАВИЛНИК 413 б

О СИГНАЛНО-СИГУРНОСНОЈ МРЕЖИ У ЖС БиХ

ПОГЛАВЉЕ I
УВОДНЕ ОДРЕДБЕ И ДЕФИНИЦИЈЕ

Члан 1.

(Сврха Правилника)

Сврха овог Правилника је да, уважавајући постојеће законске легислативе и прописе везане за безбједност у жељезничком саобраћају, ближе дефинишу технички захтјеви, норме, упутства и методе ради побољшања и развоја сигурности жељезничке инфраструктуре, слиједећи при томе европске стандарде, норме, принципе, регулативе и директиве, у складу са одредбама Закона о жељезницама БиХ.

Члан 2.

(Предмет Правилника)

(1) Овим Правилником прописују се општи технички услови за испоруку и уградњу електро-релејних и електронских сигнално-сигурносних уређаја (у даљем тексту СС уређаји) на пругама ЖС БиХ.

(2) Предмет овог Правилника су:
- а) станични СС уређаји;
- б) СС уређаји на отвореној прузи;
- ц) ауто-стоп уређаји, и
- д) СС уређаји за осигурање путних прелаза у нивоу.

(3) На пругама ЖС БиХ могу се уграђивати СС уређаји и њихове саставне компоненте, који испуњавају одредбе: Закон о жељезницама БиХ; Закон о заштити човјекове околине, "Инструкције за безбједност и интероперабилност жељезничког система у Босни и Херцеговини" - прописа и упутстава за грађење и одржавање пруга и пружних постројења, призната техничка правила струке за ову област дефинисана законима и ратифицираним међународним споразумима чија је потписница Босна и Херцеговина, "Упутства о поступку и начину издавања дозволе за коришћење жељезничких возила, уређаја, дијелова и опреме за жељезничка возила и уређаја, дијелова и опреме за жељезничку инфраструктуру", као и одребе овог Правилника.

Члан 3.

(Основни појмови)

У Правилнику се користе сљедећи термини:

1) **"Управљач инфраструктуре"** је свако јавно предузеће или компанија која је одговорна за успостављање и одржавање јавне жељезничке инфраструктуре или приватне жељезничке

инфраструктуре повезане са јавном жељезничком инфраструктуром;

2) **"Интероперабилност"** је способност жељезничког система која омогућава сигуран и непрекидан саобраћај возова уз постизање траженог степена ефикасности, а која се заснива на регулативи те техничким и оперативним условима који за то морају бити испуњени;

3) **"Мрежа"** је цјелокупна жељезничка инфраструктура којом управља управљач инфраструктуре;

4) **"Регулаторни одбор жељезница - РОЖ"** је управна организација при Министарству комуникација и промета БиХ, чија је организација, финансирање и овлашћења дефинисана у Закону о жељезницама БиХ;

5) **"Жељезничка компанија"** подразумијева жељезничке компаније које обављају послове управљача инфраструктуре и послове оператера али са раздвојеним трошковима пословања;

6) **"СС уређај"** представља скуп одређених сигнално-сигурносних склопова, са својим својствима и међусобним везама, помоћу којих се остварује функционална цјелина за безбједно управљање саобраћајем на одређеном жељезничком подручју;

7) **"Сигурност-сигурносно својство СС уређаја"** представља његово својство, које карактерише његово специфично понашање у случају појаве квара или сметње у њему. СС уређај мора да има сигурносно својство које не дозвољава да појава било какве неисправности у његовим саставним дијеловима или да појава одређених догађаја у околној средини измијени стање нормалног функционисања уређаја у такво поремећено стање (отказ у раду - квар) које би својим неправилним функционисањем проузроковало угрожавање безбједности саобраћаја на контролисаном жељезничком подручју:

8) **"Сигурносна анализа СС уређаја"** представља скуп поступака који резултирају документом у којем произвођач уређаја доказује, примјеном одговарајућих метода, да је дотични уређај - постројење реализовано на сигурносан начин, тј. да посједује сигурносно својство према важећим прописима;

9) Под **шемотехничким кваром** се подразумијева онај квар који настаје на елементима струјних кола СС уређаја;

10) **"ETCS** (European Train Control System)" Европски систем за надзор и управљање ходом воза;

11) **"GSM-R"** - радио систем за вођење жељезничког саобраћаја помоћу мобилне телефоније;

12) **"Ауто-стоп уређај"** је уређај који аутоматски активира заустављање воза код сигнала у положају "стој", уколико машиновођа није предузео потребне мјере за правовремено заустављање воза. Ауто-стоп уређаји се састоје од пружног и локомотивског дијела;

13) **"CISPR** - Comité International Spécial des Perturbations Radioélectriques" - Међународни специјални комитет за радио сметње.

ПОГЛАВЉЕ II
ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 4.

(Начин планирања)

(1) Управљач инфраструктуре (у даљем тексту УИ) доноси план развоја жељезничке инфраструктуре у којима дефинише:

а) обим, врсту и технолошки ниво опреме за осигурање станица;

б) обим, врсту и технолошки ниво опреме за осигурање саобраћаја на отвореној прузи (МЗ - међустанична зависност, АПБ - аутоматски пружни блок, ауто-стоп уређаји);

ц) обим, врсту и технолошки ниво опреме за осигурање путних прелаза у нивоу;

д) начин управљања жељезничким саобраћајем (телекоманда саобраћаја, кабинска сигнализација и аутоматско регулисање брзине кретања воза, односно ETCS систем), и

е) динамику уградње СС уређаја по појединим пругама или дијеловима пруге.

(2) У случају вршења капиталног ремонта на прузи или дијелу пруге, потребно је предвидјети реконструкцију постојећих или уградњу нових СС постројења, тако да исти по својим техничким карактеристикама и нивоу осигурања одговарају за брзине за које се врши капитални ремонт или веће брзине.

(3) За службено мјесто које се опрема СС уређајем мора постојати одобрен пројекат, израђен и ревидован на основу важећих законских и жељезничких прописа о изради и ревизији пројеката ове врсте.

(4) Уколико се пруга (или дионица пруге) опрема и пружним уређајима аутоматског пружног блока (АПБ), тада је потребно посебним пројектом обухватити сигурносни уређај АПБ-а а у појединачним пројектима осигурања појединих службених мјеста пројектовати све потребне елементе за увезивање са пружним уређајима. Ако је перспективним планом предвиђена каснија уградња аутоматског пружног блока или телекомандног уређаја мора се о томе водити рачуна код израде појединачних пројеката за осигурање службених мјеста.

(5) Уколико се осигурање неког службеног мјеста изводи етапно, онда се у пројекту једне етапе мора предвидјети све што је потребно за касније лако дограђивање и повезивање уређаја сљедећих етапа.

(6) Уколико је за извођење радова на уградњи сигнално-сигурносних уређаја потребно да се претходно изврше и одређени радови друге врсте (као нпр.: довод електричне енергије, изградња или адаптација просторија, промјена колосјечне ситуације, измјена непрописних и неподесних скретница, довођење прагова, застора и горњег строја у исправно стање, одводњавање, и сл.), онда се за те радове морају израдити посебни пројекти, уколико не спадају у домен редовног или инвестиционог одржавања пруге.

Члан 5.

(Издавање дозволе за коришћење новог типа СС уређаја)

(1) За уградњу новог типа СС уређаја и његових склопова који се по први пут уграђују на подручју ЖС БиХ неопходно је обезбиједи дозволу за коришћење.

(2) У складу са Законом о жељезницама БиХ, надлежни орган за издавање дозволе за коришћење новог типа СС уређаја и његових склопова на ЖС БиХ је РОЖ-а БиХ.

(3) Издавање дозволе за коришћење се врши у складу са "Упутством о поступку и начину издавања дозволе за коришћење жељезничких возила, уређаја, дијелова и опреме за жељезничка возила и уређаја, дијелова и опреме за жељезничку инфраструктуру".

ПОГЛАВЉЕ III
ШЕМОТЕХНИЧКИ И ФУНКЦИОНАЛНИ УСЛОВИ ЗА СС УРЕЂАЈЕ

Члан 6.
(Општи услови)

(1) Сигнално-сигурносни уређаји морају у експлоатационом и техничком погледу да испуњавају сљедеће основне услове:
   а) да омогуће безбједно одвијање саобраћаја за максималне брзине вожње до 120 km/h.
   б) да се на ову опрему могу доградити без већих реконструкција додатни уређаји који омогућавају брзине вожње до 160 km/h, и то:
      - за пренос показивања главних сигнала у кабину машиновође;
      - за аутоматско регулисање брзина;
   ц) да задовоље техничке спецификације интероперабилности.

(2) Конструкција и састав сигурносних уређаја треба да су такви, да на оптималан начин испуњавају све постављене функционалне и сигурносне услове, у складу са саобраћајним и техничким прописима за ту врсту уређаја.

Члан 7.
(Основи изведбе)

(1) Електро-релејни СС уређаји за осигурање станица, жељезничких чворова и других службених мјеста, се изводе према географском распореду колосјечних постројења по мозаик принципу, у даљем тексту "мозаик техника".

(2) Основни елементи мозаик технике морају бити израђени у виду стандардних утикачких група (за скретнице, сигнале, путеве вожње итд.) које се међусобно повезују стандардним утикачким кабловима према колосјечној ситуацији. Стандардне утикачке групе исте намјене (скретничка, сигнална итд.) морају бити конструктивно и шемотехнички једнаке.

(3) Поставнице код електро-релејних СС уређаја, морају бити израђене из мозаик елемената са извршним и показним органима распоређеним према географској слици колосечне ситуације.

(4) Могу се понудити и друга техничка рјешења која се не заснивају на принципу мозаик технике ако пружају значајна техничка и експлоатациона преимућства у односу на рјешења по мозаик принципу.

(5) Аналогно одредбама из претходног става овог члана, могу се понудити и електронски СС уређаји, који испуњавају одредбе овог Правилника и Правилника о посебним техничким условима за опремање станица електронским СС уређајима.

(6) Уређаји за постављање и контролу скретница (поставне справе) морају бити изведени и напајани тако да се постигне што већа удаљеност истих од поставнице уз примјену максимално четири жиле у каблу. Код станица без ранжирних сигнала скретнички ликови морају бити освијетљени.

(7) Техничко рјешење за напајање и контролу свјетлосних сигнала мора бити такво да се њиме омогућује што већа удаљеност сигнала од поставнице уз примјену што мањег пречника и броја жила у каблу.

(8) Систем сигнализације се мора прилагодити сигналним појмовима датим у прилозима 1. и 2. овог Правилника, а све у складу са Правилником 1. (Сигнални правилник).

(9) На електрифицираним пругама СС уређаји морају бити заштићени од свих штетних утицаја струје вуче, како у погледу рада самог уређаја тако и у погледу безбједности особља које рукује СС уређајем.

Члан 8.
(Шемотехнички услови)

(1) Сигурносни уређаји морају бити тако шемотехнички и конструктивно изведени и уграђени да су потпуно задовољени сви сигурносни и функционални услови који се по овим и посебним прописима захтијевају од тих уређаја.

(2) Примјењеним шемотехничким и конструктивним рјешењима, могућност појаве шемотехничких кварова и грешака, нарочито оних који би могли довести до стања уређаја опасног по безбједност саобраћаја или до појаве понављаних и дужих сметњи у раду уређаја мора бити сведена на најмању могућу дозвољену мјеру.

(3) СС уређај мора бити опремљен посебним бројачима који региструју сваку употребу команди за принудно разрјешење скретница или путева вожње, постављање скретница послије пресјечења, неисправног изолованог одсјека, сигнала или других манипулација при кваровима.

(4) Шемотехничко рјешење СС уређаја мора бити такво да омогући индивидуално постављање скретница, употребом одговарајућих тастера односно команди издатих помоћу миша/тастатуре. При образовању одређеног пута вожње, све скретнице у путу вожње и заштитне скретнице се имају постављати аутоматски.

(5) Шематска и конструктивна рјешења морају бити таква да у случају квара који би могао довести до стања опасног по безбједност саобраћаја, цио систем за регулисање саобраћаја аутоматски доводе у стање које пружа већу безбједност. Стања опасна по безбједност саобраћаја су нпр.: погрешно покретање скретнице, погрешно показивање стања незаузетости колосјека и скретнице, погрешно постављање сигнала у положај "слободно", пријевремено разрјешење пута вожње и слично.

(6) У смислу заштите од појаве стања опасног по безбједност саобраћаја, у шемама се мора рачунати са истовременом појавом једног квара и једне погонске сметње при чему појава новог квара не смије имати за посљедицу стање опасности по безбједност саобраћаја.

(7) Струјним колима, која су битна за безбједност саобраћаја као што су нпр. струјна кола која обезбјеђују непрекидност рада СС уређаја или струјна кола са елементима чија се исправност рада не може трајно контролисати или показати при првом наредном руковању, шемотехничким рјешењем се мора предвидјети удвајање контакта у истом струјном колу на угроженим мјестима, понављањем контакта у неком другом струјном колу или другим одговарајућим шемотехничким решењем.

(8) Појава неког квара или погонске сметње мора се по правилу одмах показати на поставници/монитору код дежурног службеника како би се могао благовремено спровести поступак за отклањање квара или сметње. Од

овог се може одустати само за оне кварове чије показивање не би било могуће усљед саме природе квара, као и за оне кварове чије би индицирање изискивало примјену неекономичних рјешења, а њихова природа није таква да доводи у питање безбједност саобраћаја и могућност руковања уређајем. У овим случајевима се ипак квар или погонска сметња морају показати при првом наредном руковању са СС уређајем.

(9) Код трајне контроле појаве квара сматра се да је квар показан ако је на унапријед дефинисан и прописан начин одмах сигналисан и објављен алармом на поставници/монитору. Код непостојања трајне контроле појаве квара сматра се да је квар сигналисан тиме што је онемогућено давање нове команде која обухвата елеменат уређаја у квару.

(10) Сигурносна струјна кола морају бити заштићена од појаве прекида проводника, међусобног додира проводника, додира проводника са масом и појава страног напона.

(11) У сигурносним струјним колима морају се примјењивати искључиво сигурносни релеји. Под сигурносним релејима у смислу ових техничких услова подразумјевају се релеји са принудном зависношћу контакта тако да ни један радни контакт не може да се затвори док сви мирни контакти нису прекинули и обрнуто.

(12) Прекид струјног кола не смије да доведе до неправилног разрјешења забрављених скретница и постављеног пута вожње. По повратку струје мора се појавити стање које је било прије прекида.

(13) Шеме морају бити тако изведне да се сигнали могу прекопчати са дневног на ноћни напон и обрнуто без утицаја на правилан рад струјних кола.

ПОГЛАВЉЕ IV
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА СМЈЕШТАЈ И УГРАДЊУ УНУТРАШЊЕГ ДИЈЕЛА СС УРЕЂАЈА

Члан 9.
(Општи услови за смјештај станичних СС уређаја)

(1) Конструктивна рјешења станичних сигнално-сигурносних уређаја морају бити таква, да смјештај унутрашњих уређаја изискује што је могуће мање простора у зградама.

(2) Унутрашњи СС уређаји ће се смјестити у постојеће намјенски предвиђене просторије, које ће се адаптирати у складу са одобреним пројектом и посебним захтјевима произвођача опреме.

(3) Колосјечна слика на лицу командне табле/монитора треба се приказивати увијек тако, како се виде колосјеци када се стане испред најближег колосјека лицем окренутим према њему, с тим што је најближи колосјек најнижи на табли/монитору.

Члан 10.
(Уградња поставнице-радне станице отправника возова)

(1) Централне, командне и командно-извршне поставнице је потребно уградити у службеној просторији отправника возова. Уградњу извршити тако да је службеник који рукује поставницом окренут лицем према колосјецима и скретницама којима рукује, тако да има што бољи и потпунији преглед над ситуацијом у опслуживаном рејону.

(2) Ергономски захтјеви за елементе радне станице отправника возова и услови за интензитет флуоресцентне расвјете просторије отправника возова су дефинисани нормом ЕН ISO 9241.

(3) Између задње стране стола поставнице и првог паралелног зида мора бити остављен слободан простор ширине најмање 0,8 m за рад особља одржавања.

(4) За кабловско повезивање радне станице отправника са СС просторијом се, зависно од удаљености просторије отправника возова и СС просторије, користе двије ПЕХД цијеви Ø50 mm, које се од дуплог пода у СС просторији воде кроз под канцеларије отправника возова до стола за радну станицу отправника возова. Испод радне станице отправника возова уграђује се мало кабловско окно димензија 50x50 cm за довод каблова.

Члан 11.
(Релејна СС просторија)

(1) Код потпуних електричних СС уређаја мора бити предвиђена посебна релејна просторија за смјештај релеја, раздјелника и других унутрашњих дијелова сигурносног уређаја, као и уређаји за напајање, уколико за ове не постоји посебна просторија. У релејну просторију се не смију постављати акумулатори за које мора постојати посебна просторија. Ова просторија треба да је у непосредној близини службене просторије у којој је уграђена сама поставница.

(2) Висина просторије за смјештај унутрашњег СС уређаја треба бити 2,8 m (мин. 2,5 m).

(3) Зидови и таванице морају бити квалитетно обрађени, да током времена не дође до отпадања материјала и стварања прашине. Завршни слој зидова треба бити од глатке жбуке или бетона са глатком површином да се на њиховим неравнинама не би скупљала прашина. Изолација зидова с пластифицираном или неком другом посебном бојом треба бити таква да се оствари минимални отпор изолације од 200 kΩ. Потребно је користити одговарајуће материјале да се оствари потребна звучна и топлотна изолација.

(4) Под просторија за смјештај унутрашњег СС уређаја мора испуњавати сљедеће услове:

а) бити добро изравнат и нивелисан са дозвољеним толеранцијама ±5 mm, и то у условима када је дио просторије оптерећен са уређајима а преостали дио просторије празан,

б) бити од издржљивог изолационог материјала велике диелектричне чврсточе, прелазне отпорности према земљи од мин. 200 kΩ, а резултантног отпора од 6,4 MΩ до 1 GΩ,

ц) по могућности треба користити изоловани дупли под у облику мозаика (квадрати 600x600 mm) прелазне отпорности мин. 200 kΩ, носивости 8 KN/m^2,

д) метални носачи мозаика дуплог пода морају се спојити на централно уземљење (сабирницу) и морају бити електрично изоловани од мозаика дуплог пода,

е) висина дуплог пода треба бити мин. 30 cm ради обезбјеђивања простора за циркулацију ваздуха (код климатизованих просторија),

ф) при полагању каблова у дуплом поду, мора се водити рачуна да кабловски снопови не ометају циркулацију ваздуха у дуплом поду,

г) горња површина мозаик-плоче дуплог пода мора бити глатка ради лакшег чишћења, те отпорна на трошење,

х) мозаик плоче дуплог пода морају бити антистатичке и од незапаљивог материјала, те материјала који је у складу са ЕН 60721-3-3.

(5) Врата требају бити са минималном ширином пролаза од 1 m и висином 2,1 m, чврста сигурносна противпровална врата са пожарном отпорношћу не мањом од пожарне отпорности зидова, са отварањем према вани.

(6) Прозоре треба прекрити због утицаја сунчеве свјетлости. У циљу заштите релејне просторије од прашине и спољних утицаја, прозори требају бити двоструки и са мрежом на њима, а врата, такође, двострука са поузданом бравом коју смије отварати само орган одржавања уређаја.

(7) С обзиром да спољни климатски услови у погледу температурног подручја спадају у класу T1 (-25° до +40°C) према EH 50125-3, оптимална температура рада унутрашњег СС уређаја с коришћењем уређаја за климатизацију треба бити од +18°C до +27°C. У СС просторију је потребно уградити 2 клима уређаја (ради остварења редундансе), у складу са одобреним пројектом и произвођачким упутствима за рад СС опреме.

(8) Клима уређаји се уграђују на висини од око 2,2 m изнад пода, али не изнад сталака и кабинета у којима је опрема СС уређаја.

(9) Интензитет освјетљења СС просторије мора бити 500 Lx (најмање 30 W/m^2). Флуоросцентна расвјетна тијела морају бити двоструко изоловане изведбе, причвршћене на строп да дају оптимално освјетљење између ормара са опремом, сталака и сл. Излаз из релејне просторије мора бити опремљен (означен) "паник" свјетлом (ознака излаза у случају потребе).

(10) Прекидаче за укључење расвјете уградити у близини улазних врата на висини која је прописана условима за извођење ел. инсталација у зградама.

(11) У СС просторији морају се предвидјети минимално по једна електрична поджбукна утичница на сваких 10 m^2 површине просторије. Зидне утичнице морају бити неуземљене (са заштитном мјером напајања преко изолационог трансформатора).

(12) Све електричне инсталације зграде (склопке, утичнице, расвјета, климатизацијски и вентилацијски уређаји) морају бити једнофазни.

Члан 12.

(Уградња релејних рамова)

(1) Релејни рамови служе за ношење вертикалних релејних, напојних, разводних и других слогова. Њихова величина зависи од броја слогова које треба смјестити на њима. Они у зависности од своје величине морају бити тако састављени да се по потреби могу раставити ради лакшег транспорта и уноса у релејну просторију. Рамови се требају ослањати на под помоћу подесних ножица.

(2) Вертикални релејни, напојни, разводни и други слогови, који се причвршћују на рамове, морају бити истих димензија. Костур ових слогова мора бити израђен тако да он одговара за све случајеве његове примјене (као релејног, напојног, разводног и другог слога).

(3) Рамови и костур вертикалних слогова морају бити изграђени од одговарајућег профилисоног челика и обојени два пута сивом бојом.

(4) Рамове треба конструисати тако да се по потреби могу електрично изоловати од ножица, веза са зидовима и других рамовима. Висина рамова треба да буде таква да се они могу поставити у релејну просторију са висином плафона од 2,8 m (мин. 2,5 m).

(5) У горњем пољу сваког од вертикалних слогова мора се поставити напојна група слога са осигурачима и разводом свих напона који су потребни за рад појединих елемената у слогу.

(6) Над сваким од вертикалних слогова мора се у горњем пољу слога предвидјети одговарајуће свијетлеће мјесто за помоћно освјетљење свих поља слога. Грло ове сијалице треба бити удаљено око 30 cm од ивице слога. Прекидач за ову сијалицу мора се поставити са стране на подесном мјесту. На том мјесту се треба предвидјети и утикачка кутија. Напајање сијалица и утикачке кутије треба бити вршено из напојног уређаја а не из мреже.

(7) Сви вертикални слогови морају бити потпуно опремљени и шемирани у фабрици, тако да се на градилишту мора вршити само њихово учвршћивање на рамове и међусобна повезивања.

(8) Рамови једне релејне просторије морају бити међусобно повезани спајањем по бочним страницама (када су у једном реду) и попречним везама горњих паралелних страница (када су у паралелним редовима). Ако се оваквим повезивањем не може остварити статички стабилан систем, онда се морају ножице рамова причврстити за под. Овако повезан систем рамова мора се најмање у двије тачке причврстити за зид у висини попречних веза рамова.

(9) Рамови у релејној СС просторији се требају тако постављати, да се код потпуно опремљених рамова, између паралелних рамова налази слободан радни простор ширине 1,2 m а између рамова и паралелних зидова слободан простор ширине 1 m. Осим тога, за неометано кретање по релејној просторији, мора се оставити слободан пролаз између крајњих ивица рамова и зидова вертикалних у односу на рамове и то са једне стране 1,2 m а са друге стране најмање 0,6 m.

(10) Сви проводни дијелови који могу добити напон већи од 60 V морају бити заштићени од могућих случајних додира и бити обиљежени одговарајућом таблицом упозорења на уочљив начин.

Члан 13.

(Смјештај напојног уређаја у посебној просторији)

(1) Посебне просторије за смјештај напојних уређаја, поред услова који захтјевају сами уређаји, морају бити обезбијеђени услови за рад и боравак особља које ради на одржавању и контроли тих уређаја.

(2) За уређаје који имају велику дисипацију топлоте, потребно је обезбиједити климатизацију (два клима уређаја због остварења редундансе) и довољну вентилацију за одвођење топлоте и довођење свјежег ваздуха, у складу са одобреним пројектом и техничким условима за оптималан рад опреме која се уграђује.

(3) Локација просторије за смјештај уређаја за напајање треба бити технолошки везана са просторијом дизел агрегата и просторијом за акумулаторске батерије. Растојање акумулаторске батерије и уређај за напајање мора бити што краћа, да би батеријски и напојни водови, обзиром на условљене падове напона, били краћи са што мањим пресјеком.

(4) Потребне димензије просторије за смјештај уређаја за напајање, зависи од врсте, снаге, броја и типа уређаја који се у тим просторијама лоцирају. При томе се мора водити рачуна да опрема којој се приступа са задње стране мора бити одмакнута од зида просторије најмање 0,8 m. Ако се уређајима и опреми приступа са предње стране, уређаји и опрема се могу смјестити до зида. Са предње стране уређаја мора се обезбиједити чист манипулативни простор најмање 1 m.

(5) У просторијама треба предвидјети одговарајуће канале у поду и отворе у зидовима и плафону, који служе за

међусобно кабловско повезивање уређаја који су смјештени у различитим просторијама.

(6) Просторије за смјештај напојног уређаја морају бити суве и обезбијеђене од продирања подземних вода и поплава. Из истих разлога кроз ове просторије не смију да пролазе инсталације водовода, топловода, кишне и фекалне инсталације. Опрему у новоизграђене и адаптиране просторије не треба монтирати прије него што се исте добро не исуше.

(7) Под просторије мора бити добро изравнат и нивелисан. Дозвољене толеранције у нивелисању су ±5 mm и то у условима када је дио просторије оптерећен са уређајима, а преостали дио просторије празан. Преко бетонске подлоге пода, као завршну обраду, поставити винилне плоче, лакирани паркет или неки други изолациони под. Може се примјенити и дупли под, у складу са захтјевима за релејне СС просторије.

(8) Зидови и таванице морају бити квалитетно обрађени, да током времена не дође до отпадања материјала и стварања прашине. Зидови треба да буду изглачани да се на њиховим неравнинама не би скупљала прашина, а боје и остали материјали, који представљају завршну обраду зидова и таваница, не смију испуштати састојке који могу бити штетни за уређаје.

(9) Интензитет освјетљења посебне просторије за напојни уређај мора бити 500 Lx (најмање 30 W/m^2). Флуоросцентна расвјетна тијела морају бити двоструко изоловане изведбе, причвршћене на строп да дају оптимално освјетљење између ормара са опремом, сталака и сл. Излаз из напојне просторије мора бити опремљен (означен) "паник" свјетлом (ознака излаза у случају нужде).

Члан 14.

(Просторија за акумулаторе)

(1) Акумулаторска батерија треба бити постављена у посебној акумулаторској просторији, коју мора да стави на располагање УИ. За смјештај батерија малог напона и капацитета може пројектом бити предвиђено и друго одговарајуће мјесто уз потребна обезбјеђења како саме батерије од спољних утицаја тако и околине од штетних утицаја гасова који се развијају при пуњењу.

(2) Акумулаторска просторија, мора бити изведена по важећим прописима за акумулаторске просторије. При овоме треба нарочито пазити на сљедеће:

а) да је просторија сува и свијетла, добро заштићена од продирања влаге и прашине споља, као и да није изложена великим температурним промјенама;

б) да је без директне везе са другим просторијама и да има свој посебан улаз споља, са сигурно закључаним вратима, која се требају отварати на спољну страну. У изузетним случајевима може се дозволити и улаз из неког споредног ходника, уколико није изражен штетан утицај гасова;

ц) да је просторија добро вентилирана за одвод гасова који се јављају при пуњењу, при чему треба водити рачуна да се ти гасови одводе до мјеста гдје неће штетно дјеловати на околину и лица;

д) да су електрично освјетљење и утикачи за прикључак испитних сијалица изведени са осигурањем од варничења, која могу довести до експлозије;

е) да су зидови и таваница изграђени од цементног малтера, углачани и премазани свијетлом масном бојом и специјалним лаком отпорним према киселинама или да су обложени одговарајућим плочицама;

ф) да под има потребну носивост и да је израђен од одговарајућег материјала отпорног на утицај киселина као и да има потребан нагиб за одводњавање;

г) да се у просторији не налазе гвоздени дијелови, јер су изложени брзом пропадању.

(3) Од појединих услова наведених у претходном ставу се може одустати у случају да се испоручују тзв. безодржавајуће батерије.

ПОГЛАВЉЕ V
СИГУРНОСНИ РЕЛЕЈИ И РЕЛЕЈНЕ ГРУПЕ

Члан 15.

(Релеји)

(1) У сигурносним уређајима се могу примјењивати само они типови релеја који су испитани и одобрени за примјену у сигурносним уређајима. Сви уграђени релеји морају бити у складу са овим техничким условима као и посебним техничким условима за израду, испоруку, испитивање и пријем сигналних релеја, односно минимално у складу са препоруком UIC 736.

(2) У зависности од улоге релеја у остварењу захтјеваних сигурносних и функционалних услова рада уређаја, требају се примјењивати сљедеће категорије релеја:

а) сигнални релеј прве класе, који се морају примјењивати у свим оним сигурносним струјним колима уређаја, чији се рад не може контролисати шемотехничким путем као нпр. релеји за контролу положаја сигнала, скретнице и сл.,

б) сигнални релеј друге класе, који се могу примјењивати умјесто релеја прве класе у оним струјним колима, чији се рад може контролисати шемотехничким путем. Код примјене релеја прве класе у овим струјним колима није обавезно шемотехничко провјеравање рада, осим уколико то није условљено из сигурносних и функционалних разлога,

ц) колосјечни релеј који се примјењују у шинским струјним колима, и

д) релеји телекомуникационих и јакострујних уређаја, који се могу употребљавати само у несигурносним помоћним струјним колима уређаја.

(3) Сигнални релеји прве класе обавезно се примјењују у оним струјним колима СС уређаја, гдје они својим привученим (радним) положајем омогућавају остварење одређеног стања уређаја у вези са саобраћајем возова, при чему у исто вријеме врше и контролисање тог стања, на начин да се у случају настале промјене опасне по безбједност саобраћаја, релеј аутоматски враћа у редован (мирни) положај у коме се преко његових контакта успоставља стање уређаја које обезбјеђује саобраћај.

(4) Сигнални релеји прве класе морају бити тако конструисани и израђени да је обезбијеђено аутоматско враћање тог релеја у мирно стање чак и у случају било каквог шемотехничког квара на релеју. Из ових разлога релеји прве класе морају задовољити сљедеће услове:

а) да се релеј мора вратити из радног у мирно стање са потпуним прекидањем свих радних и исправним затварањем свих мирних контаката при сваком прекиду струје кроз намотаје релеја и то дејством сопствене тежине котве. У случају

када је ради остварења потребног контактног притиска на мирним контактима дејство тежине котве неког релеја појачано неком опругом или додатним тегом, релеј се мора вратити при прекиду струје кроз намотаје у мирни положај, под дејством тежине саме котве и у случају да је опруга отказала или да је додатни тег спао;

б) да је релеј потпуно обезбијеђен од заваривања на контактима насталог усљед варничења, како би се избјегло блокирање котве завареним контактом и њен прелазак из радног у мирни положај.

(5) Услови а) и б) овог члана важе и за колосјечне релеје.

(6) Релеји друге класе се могу употребљавати као релеји прве класе само по одобрењу надлежног органа. Сигнални релеји друге класе треба такође да задовоље услове из става 4. овог члана, али се код њих може дозволити и таква конструкција, код које је при преласку релеја из једног положаја у други конструктивно потпуно обезбијеђен једновремени правилни рад свих контаката задовољавајући при томе и ниже наведене услове:

а) ако је заварен неки мирни контакт онда при привлачењу котве не смије доћи до затварања ниједног од радних контаката, док остали мирни контакти могу бити мање или више прекинути или остати затворени;

б) ако је заварен неки радни контакт, онда при отпуштању котве не смије доћи до затварања ниједног од мирних контаката, док остали радни контакти могу остати затворени или прекинути;

ц) код примјене сигналних релеја овакве конструкције морају се предвидјети и одговарајућа шемотехничка рјешења, код којих наведени положаји контаката под а) и б) не могу изазвати никакво стање опасно по саобраћај или прекиде у раду уређаја.

(7) Сви сигнални и колосјечни релеји треба да су тако конструисани и израђени да гарантују поуздан рад под нормалним условима рада сигурносног уређаја за најмање 5 милиона прекида на контактима без накнадног регулисања или чишћења контаката.

(8) Контакти релеја морају бити у принципу израђени са потребним контактним притиском од најмање 20 грама и морају обезбјеђивати потребан међусобни минимални размак који условљава понуђени тип релеја. Поред тога мора бити обезбијеђено чишћење контакта трењем при њиховом раду. Мора бити обезбијеђено и враћање у основни сигурносни положај силом гравитације (са или без комбинација са повратном опругом).

(9) Прелазни отпор на новим контактима не смије да буде већи од 0,03 Ω, а послије 100.000 привлачења релеја он не смије да постане већи од 0,1 Ω.

(10) Температура контакта при пролазу струје два пута јаче од номиналне за вријеме од 15 мин. не смије бити већа од 100°C.

(11) Конструкција релеја треба да буде таква да се при изради и оправци релеја може регулисати ваздушни међупростор између котве и језгра намотаја. Код релеја код којих може доћи до "лијепљења" котве за језгро, ово мора бити спријечено стављањем граничника од немагнетног материјала на котву. Релеји даље морају бити тако израђени да не смије постојати могућност да релеј остане у привученом положају усљед реманентног магнетизма.

(12) Сви метални дијелови релеја морају бити заштићени од оксидације осим самих контаката који морају бити начињени од материјала који не оксидира или оксидацијом не мијења своје карактеристике. Бојење се као заштита дозвољава једино код поклопца и евентуално ламелираног језгра релеја.

(13) Сваки од релеја мора носити на себи ознаку произвођача, тип релеја, фабрички број као и податке о основним електричним вриједностима: јачину струје отпуштања и привлачења, отпор калемова и др. све према прописима и техничким условима за израду, испитивање и испоруку сигналних релеја.

(14) Релеји морају бити затворени појединачно, или групно ако су у склопу неке затворене функционалне релејне групе. Имају се употребити такви поклопци који омогућавају поглед на контакте без скидања поклопца. Поклопци морају бити послије извршеног испитивања исправности релеја заштићени заштитним печатом произвођача тако да је приступ могућ само послије ломљења печата.

(15) Појединачно затворени релеји као и цијеле функционалне релејне групе морају бити израђени по систему утикача или сл., тако да је у експлоатацији могућа брза замјена неисправних релеја или релејних група без икаквих других интервенција у шемирању.

(16) Код колосјечних релеја однос струје привлачења према струји отпуштања треба да је што већи и не смије да буде испод 0,65.

(17) Колосјечни релеј може да учествује у раду других струјних кола било непосредно, било посредством помоћних релеја понављача. Понављач колосјечног релеја мора да увијек буде сигнални релеј прве класе.

(18) Код испитивања колосјечних и сигналних релеја, они морају да издрже без отказа 700.000 привлачења. Релеји трепћућег напона морају издржати без отказа најмање 100 милиона привлачења.

(19) Остали релеји који се могу употребљавати у техници сигурносних уређаја (телефонски, јакострујни итд.) израђују се у типском извођењу а према условима који се траже за њихову основну намјену.

Члан 16.

(Основни технички услови за сигнални релеј)

(1) Сигнални релеји морају да задовоље сљедеће основне услове:

а) Покретање контакта, односно контактних опруга релеја мора се обављати котвом или њој припадајућим подизачима.

б) Релеј треба да је тако израђен у погледу квалитета материјала и конструктивног рјешења, да беспријекорно функционише у температурном опсегу од - 10°C до + 15°C. Код релеја за спољну монтажу овај се опсег проширује на границе од -40° C до + 70° C.

ц) Конструкција релеја мора бити таква да без оштећења подноси механичке потресе и ударе који редовно настају током транспорта, монтаже и експлоатације.

д) Сви битни дијелови релеја морају бити одговарајућим поступцима заштићени од корозије.

е) Релеј треба у нормалном радном положају, код потреса вибрацијама синусних облика амплитуде 1 mm и фреквенције 5-50 Hz још увијек да ради исправно тј. да се затворени контакти не смију покренути а отворени се не смију затворити без обзира да ли је котва релеја привучена или не.

ф) Код релеја који се враћају силом опруге, конструкција мора бити тако изведена да се при

изостанку опружне силе релеј врати у мирни положај.

г) Код релеја са комбинованим дејством опруге и силе теже, враћање у мирни положај мора услиједити и код дјеловања само силе теже појединачно.

х) Конструкција релеја мора бити таква да обезбјеђује минимални вијек сигурног рада релеја у износу од најмање 2 x 10^6 функционисања под најтежим режимом оптерећења. Понуђач ће дати ближе податке у овом погледу за све типове понуђених релеја. Исто тако он ће дати податке за ове релеје и податке о условима механичког испитавања понуђених релеја, као и податке о гарантованим резултатима.

и) Понуђач је дужан да за сваки од понуђених типова релеја, изда и фактор квалитета релеја тј. однос између електричних елемената за привлачење и отпуштање контакта релеја (однос између струје отпуштања и струје привлачења итд.).

ј) Изолација између појединих намотаја једног калема и између сваког намотаја и осталих дијелова мора издржати пробојни напон од 750 V/50 Hz у времену од једног минута. Изолација између осталих изолованих дијелова (контактних пера, прикључница и друго) мора издржати пробојни напон од 2000 V/50 Hz у времену од једног минута.

к) Контактни материјал релеја треба да је тешко заварљив, да задржава добру електричну проводљивост и код појаве оксидног слоја, те да је оштећење и деформација контактних главица настало усљед дејства електричне варнице при контактирању што мање.

л) Опасност заваривања контакта треба да је умањена конструктивним мјерама, када то склоп релеја допушта, као што су заједничко вођење кантакта, мале сопствене вибрације контактних опруга код прекопчавања, јака повратна сила и слично.

м) Вријеме сопствених вибрација контакта код прекопчавања не смије бити веће од 10 ms. Ово вријеме се мјери у тренутку отпуштања релеја, пошто је по правилу веће него код привлачења.

н) Материјал од кога су начињени поједини дијелови контактног механизма не смије бити запаљив нити подложан хабању.

о) Ако један радни контакт остане усљед заваривања при отпуштању релеја затворен, други радни контакти треба да се отворе док се мирни контакти при томе не смију затворити. Када мирни контакт који обавља сигурносну функцију остаје код привлачења котве затворен, радни контакти истог релеја се не смију затворити нити код повећања струје на 1,5 вриједности од номиналне.

Члан 17.

(Релејне групе)

(1) Под релејним групама у смислу ових прописа подразумевају се поједине функционалне групе релеја (нпр. скретничке групе, сигналне групе и др.), које се понављају као основни шемотехнички елементи у одговарајућим системима сигурносних уређаја.

(2) У сигурносним уређајима се смију примјењивати само оне релејне групе и комбинације група, које је послије испитивања одобрио надлежни орган, који тада одобрава и принципијелна шемотехничка и конструктивна рјешења тих група и њихов начин повезивања у једну функционалну цјелину.

(3) Релејне групе се имају тако конструисати и израдити да представљају једну затворену цјелину, која се преко утикача или сл. може поуздано постављати на скелете релејних рамова, као и лако скидати са истих ради замјене.

(4) У свакој релејној групи треба предвидјети одвојено релејно и контролно поље:

а) релејно поље садржава све релеје и друге потребне шемотехничке елементе групе и оно представља једну затворену осигурану цјелину, која се у експлоатацији уређаја не смије отварати већ се у случају каквог квара треба замјењивати другом цијелом исправном релејном групом, и.

б) контролно поље које садржи показне сијалице, осигураче и друге елементе, до којих треба обезбиједити приступ у експлоатацији ради замјене, регулисања и сл.

(5) Свака од релејних група треба да буде опремљена у контролном пољу групе са показним сијалицама које показују положај и стања објекта (сигнала скретнице, путева, вожње и сл.) на сличан начин као на командним плочама поставница.

(6) На свакој релејној групи оних сигнала који су опремљени са помоћном црвеном свјетлошћу мора постојати у контролном пољу испитни тастер за провјеру исправности контроле и провјеру рада помоћне црвене свјетлости.

(7) Сигналне релејне групе морају бити тако израђене да при вађењу исте, сигнал не остане угашен већ се аутоматски мора на сигналу појавити сигнални појам "стој".

(8) Код сигналних релејних група треба предвидјети могућност укључења амперметра без прекида струјних кола сијалица сигналних свјетиљки, као и могућност регулисања промјенљивих отпорника без отварања групе.

(9) Прегоријевање осигурача мора бити показано на уочљив начин посебном сијалицом на контролном пољу сваке групе. Исто тако треба за сваки вертикални релејни слог, који садржи негруписане релеје, предвидјети по слогу ову контролу прегоријевања осигурача.

ПОГЛАВЉЕ VI
ОСНОВНИ ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА НАПОЈНЕ УРЕЂАЈЕ

Члан 18.

(Технички услови за напојне уређаје)

(1) Уређаји за напајање станичних сигнално-сигурносних постројења, морају бити изведени тако, да обезбиједе трајно функционисање СС уређаја без угрожавања и ометања одвијања саобраћаја.

(2) Уређај за напајање мора бити тако изведен, да квар појединих саставних функционалних цјелина што мање утиче на расположивост и сигуран рад СС уређаја у цјелини.

(3) Ако се редовно напајање појединих дијелова СС уређаја врши преко активног претварача истосмјерног напона у трофазни наизмјенични напон (инвертор), овакав претварач мора имати свој резервни претварач, који ће се у случају квара основног претварача аутоматски укључити.

(4) Уређаји за напајање морају бити изведени и димензионисани тако да је из истих омогућено напајање уређаја путних прелаза, уређаја међустаничне зависности, уређаја аутоматског пружног блока и телекомуникационих уређаја, преко посебних извода на напојном уређају.

(5) Може се понудити и други начин напајања пружних уређаја из претходног става, уколико се покаже да је такво рјешење економски исплативије, ако је такво рјешење већ у примјени код жељезница из окружења, ако такво техничко рјешење предвиђа три независна извора напајања за телекомуникационе и пружне СС уређаје (путни прелази, аутоматски пружни блок), и ако исто обезбјеђује трајно функционисање СС уређаја без угрожавања и ометања одвијања саобраћаја.

(6) Уређај за напајање треба да обезбиједи сигурно напајање које гарантује нормалан рад СС уређаја при варијацијама номиналног улазног напона од ± 10%.

(7) Сваки квар или сметња у раду претварача, исправљача или другог битног елемента уређаја за напајање, мора бити на одговарајући начин показан на самом уређају за напајање односно на поставници.

(8) Напајање наизмјеничним напоном потрошача као што су сигнали, скретничке поставне справе, скретничка расвјета и др., извести преко изолационог трансформатора, уз обавезну примјену уређаја за контролу и дојаву пробоја изолације, минимално у складу са стандардима ЕН 60742 и ЕН 61557-1, 2...13.

Члан 19.

(Основни и резервни извори напајања)

(1) Као основни извор електричне енергије за рад напојног уређаја мора се обезбиједити посебан прикључак на трофазну дистрибутивну мрежу 3x380/220 V, 50 Hz. При нестанку напона у дистрибутивној мрежи или промјене улазног напона преко дозвољене границе, предвидјети аутоматско укључивање резервног извора напајања.

(2) Резервни извор напајања треба обезбиједити из два посебна независна извора. Као први резервни извор напајања предвидјети прикључак на контактну мрежу преко одговарајућег статичког претварача (претварач једнофазног у трофазни наизмјенични напон), а за други акумулаторску батерију одговарајућег капацитета. Прелаз са основног на резервно напајање и обрнуто, односно прелаз са једног резервног напајања на друго, треба да се дешава аутоматски.

(3) Статички претварачи напона контактне мреже, који трансформишу улазни монофазни напон 220V/50Hz у излазни трофазни напон 3x380V/50 Hz, морају да обезбиједе потребне услове за неометан рад уређаја за напајање при варијацијама улазног напона од +15% до -20%. Статички претварачи морају минимално да испуњавају норме ЕН 50091-2 класа Б (радио сметње), ЕН 60950 (сигурност), ЕН 62040-2 (електромагнетна компатибилност), ИСО 9001.

(4) У случају да пруга није електрифицирана, за први резервни извор напајања предвидјети акумулаторску батерију одговарајућег капацитета, а за други, стационарни дизел агрегат за непрекидно напајање СС уређаја у времену од 24 сата без додавања погонског горива. Прелаз са основног на први резервни извор напајања и обрнуто треба да буде аутоматски док је за прелазак са првог резервног напајања на рад дизел агрегата потребно предвидјети могућност укључења/искључења са поставнице као и ручног стављања дизел агрегата у погон на лицу мјеста.

(5) Стационарни дизел агрегат се смјешта у посебну просторију предвиђену за ту намјену.

(6) Прелазни процеси укључења/искључења резервног напајања не смију да утичу на поуздан и безбједан рад цјелокупног СС уређаја.

Члан 20.

(Услов регулисања напона за освјетљење)

(1) Напајање сигналних сијалица треба да је тако изведено да је могуће регулисање напона за освјетљење дан-ноћ.

(2) Код напајања сигналних сијалица предвидјети могућност подешавања јачине освјетљења.

Члан 21.

(Акумулаторске батерије)

(1) Капацитет акумулаторских батерија треба се предвидјети за трочасовно нормално функционисање свих компоненти СС уређаја и још додатних 8 часова за напајање црвених свјетиљки свих главних сигнала. Пожељно је да се ово напајање црвених свјетиљки врши директно из акумулаторске батерије.

(2) Капацитет акумулаторских батерија срачунат по напред датом критеријуму из претходног става, треба бити повећан за 10% ради евентуалног проширења сигурносног уређаја и за 20% ради обезбјеђења потребног капацитета због старења акумулаторских ћелија.

(3) Ако је други резервни извор напајања непоуздан или уопште не постоји, тада је капацитет акумулаторске батерије потребно израчунати за 8-часовно резервно напајање при максималном оптерећењу.

(4) Могу се понудити и тзв. безодржавајуће батерије одговарајућег капацитета, при чему треба да буду одговарајућих карактеристика у складу са понуђеним типом напојног уређаја и да имају што дужи радни вијек поузданог рада.

Члан 22.

(Разводни ормари)

(1) За послуживање напојног постројења и за надзор над овим постројењем имају бити предвиђени одговарајући разводни ормари и помоћни разводни ормари.

(2) У принципу, главни разводни ормар треба смјестити тако да је приступачан само надлежној служби за одржавања сигурносног уређаја због чега је исти потребно смјестити у релејној просторији. У извјесним случајевима, ако то условљавају мјесне прилике, разводни ормар може бити смјештен и на другом мјесту (нпр. код отправника возова).

(3) На разводном ормару морају се налазити сви потребни командни и контролни уређаји, мјерни инструменти, осигурачи и остали прибор.

Члан 23.

(Контрола система напајања из поставнице)

Свака од поставница мора имати органе или индикације за показивање режима рада напојног постројења као и већих кварова на овом постројењу у циљу контроле од стране службеника који рукује поставницом и благовременог пријављивања насталих поремећаја надлежној служби за одржавања сигурносног уређаја.

Члан 24.

(Пратећа документација за напојне уређаје)

Уз свако постројење за напајање сигурносног уређаја извођач мора да достави технички опис постројења са принципијелним и монтажним шемама, Упутство за руковање и Упутство за одржавање уређаја за напајање.

ПОГЛАВЉЕ VII
ОБРАЗОВАЊЕ И РАЗРЈЕШЕЊЕ ПУТА ВОЖЊЕ

Члан 25.

(Дефиниције забрављења и притврђења пута вожње)

(1) Код електричних сигнално сигурносних постројења, у зависности од тога да ли обезбјеђење неког пута вожње траје само док је главни сигнал тога пута вожње на "слободно" или оно мора да зависи и од неких других услова (нпр. прелазак цијелог воза преко посљедње скретнице у путу вожње или преко неког другог мјеста), разликујемо два начина за обезбјеђење неког пута вожње и то:
   а) притврђени пут вожње, и
   б) забрављени пут вожње.

(2) Код притврђеног пута вожње, све скретнице и други елементи пута вожње остају принудно у положају који је условљен датим путем вожње само док односни сигнал тог пута вожње показује појам дозвољене вожње. Преласком односног сигнала у појам забрањене вожње престаје обезбјеђење постављеног пута вожње и скретнице се аутоматски ослобађају/разрјешавају за поновно постављање. Овако обезбијеђене скретнице у путу вожње су електрично притврђене скретнице у смислу ових прописа.

(3) Код забрављеног/блокираног пута вожње, све скретнице и елементи пута вожње остају принудно у положају који је условљен датим путем вожње и послије враћања односног сигнала пута вожње у појам забрањене вожње, све док не буду испуњени и остали услови за ослобађење постављеног пута вожње. Супротно, односни сигнал пута вожње се може поставити у појам дозвољене вожње само ако је прије тога цијели пут вожње образован и забрављен. Овако обезбијеђене скретнице у путу вожње су електрично забрављене скретнице у смислу ових прописа.

Члан 26.

(Образовање возног пута вожње)

(1) Возни пут вожње је дио колосјека и скретница на којима је обавезно обезбиједити сљедеће услове за вожњу воза:
   а) слободне изоловане одсјеке, укључиво са путем претрчавања,
   б) правилан и исправан положај свих скретница у томе возном путу вожње, укључиво и скретнице у путу претрчавања,
   ц) обезбиједити бочну заштиту положајем заштитних скретница, исклизницама на колосјеку или главним сигналима, граничним колосјечним сигналима или маневарским сигналима за заштиту колосјечног пута блокираним да показују само сигнални знак забрањене вожње,
   д) обезбиједити чеону заштиту, тј. да су главни сигнали, гранични колосјечни сигнали или маневарски сигнали за заштиту колосјечног пута за супротне вожње блокирани да показују само сигнални знак забрањене вожње, и
   е) заштитити пут вожње од свих маневарских или возних путева вожње који се сијеку са постављеним.

(2) Пут вожње треба да се аутоматски образује притиском на одговарајуће колосјечне тастере таблоа (или одговарајућом манипулацијом мишем/тастатуром) по принципу "старт-циљ". При томе је потребно шемотехнички обезбиједити извршење дате команде на начин да ће се све скретнице преко којих се вози као и све заштитне скретнице и исклизнице аутоматски, по унапријед утврђеном редосљеду, поставити у одговарајући правилан положај за дати пут вожње. Неизоловане скретнице, као и скретнице пута претрчавања преко којих би се возило уз језичак, морају прије давања команде бити појединачно постављене у правилан положај.

(3) За путеве вожњи који се могу остварити са више варијанти у возном дијелу или дијелу пута претрчавања, прије задавања команде за аутоматско образовање пута вожње, морају се појединачно поставити у одговарајући правилан и исправан положај оне скретнице које су одлучујуће за избор жељене варијанте.

(4) ко је била задана команда за појединачно постављање неке скретнице, а одмах затим и команда за аутоматско образовање пута вожње који обухвата и ову скретницу, аутоматска команда смије ступити у дејство тек по извршењу команде за појединачно постављање скретнице.

(5) Давањем команде за аутоматско образовање неког пута вожње мора бити искључена могућност давања команде за појединачно постављање скретница у оквиру тог пута вожње.

(6) Извршење команде за аутоматско образовање возног пута вожње не смије бити могуће:
   а) ако нису испуњени услови незаузетости изолованих колосјечних, скретничких и других одсјека у путу вожње, и
   б) ако је нека од скретница пута вожње пресјечена или ако је неки елеменат тог пута вожње у квару.

(7) Задата команда за образовање возног пута вожње мора аутоматски да се поништи ако није извршена у времену од 30-60 секунди.

Члан 27.

(Забрављење скретница)

(1) Прије забрављења возног пута вожње мора се шемотехнички испитати да ли су све скретнице тог пута вожње у правилном и исправном положају, као и да ли су сви одговарајући изоловани одсјеци слободни.

(2) Код путева вожњи улаза, излаза и пролаза возова све скретнице преко којих се вози морају бити забрављене, што је предуслов за постављање односног главног сигнала у положај "слободно". Забрављење се вршити аутоматски задавањем команде за образовање возног пута вожње.

(3) Забрављене скретнице у постављеном путу вожње остају у том стању све док се не заврши вожња преко њих, односно док се не испуне остали услови за њихово разрјешење.

(4) Заштитне скретнице и скретнице у путу претрчавања постављеног возног пута вожње улаза, излаза и пролаза возова морају заузимати одређени правилан положај за дату вожњу, при чему морају бити условно забрављене (услови за њихово разрјешење се разликују).

Члан 28.

(Разрјешење скретница)

(1) До аутоматског разрјешења забрављених скретница смије доћи након што се шемотехнички потврди сљедеће:
   а) да је изоловани одсјек испред односне скретнице прво био заузет (колосјечни релеј отпуштен) а затим ослобођен (колосјечни релеј привучен),
   б) да је изоловани одсјек односне скретнице прво био заузет а затим ослобођен, и

ц) да је наредни изоловани одсјек, посматрано у смјеру кретања воза, заузет (колосјечни релеј отпуштен).

(2) До аутоматског разрјешења условно забрављених скретница у возним путевима вожњи улаза, излаза и пролаза возова смије доћи након што се шемотехнички провјери да је претходно ослобођен дио пута вожње штићен заштитном скретницом.

(3) Шинска струјна кола просторних одсјека у оквиру пружног блока не смију учествовати у разрјешењу пута вожње.

Члан 29.

(Разрјешење возног пута вожње)

(1) Разрјешење забрављеног пута вожње врши се аутоматски од стране самог воза.

(2) Возни пут вожње се разрјешава постепено, заузимањем и потом ослобађањем изолованих одсјека у смјеру кретања воза, према географском редосљеду тј. од старта ка циљу.

(3) Пут претрчавања постављеног возног пута вожње се разрјешава када је разрјешен возни пут вожње, са временском задршком од 30 секунди. Ако се возни пут вожње разрјешава присилно, онда ове задршке нема, али се ова радња мора посебно регистровати.

(4) СС уређај мора да омогући разрјешење постављеног незабрављеног пута вожње са употребом два тастера (или задавањем одговарајуће команде мишем или тастатуром), при чему се ова манипулација не мора регистровати.

(5) СС уређај мора да омогућити принудно разрјешење забрављеног пута вожње са употребом два тастера (или задавањем одговарајуће команде мишем или тастатуром), при чему се ова манипулација мора посебно регистровати.

(6) За враћање главног сигнала из положаја "слободно" у положај "стој" у случају какве хитне потребе, мора се на поставници предвидјети посебан групни тастер за сигнал "стој" који се има једновремено притиснути са одговарајућим тастером сигнала. У случају електронског СС уређаја, предвидјети посебну команду за ову манипулацију.

Члан 30.

(Образовање маневарског пута вожње)

(1) Постављање маневарског пута вожње није зависно од стања изолованих одсјека на путањи маневарске вожње (да ли су заузети или слободни).

(2) Скретнице у маневарском путу вожње морају бити забрављене и трајно контролисане у одговарајућем правилном и исправном положају за дату маневарску вожњу, тако да се у случају губитка контроле скретнице у маневарском путу вожње, у року од 1 секунде морају аутоматски укључити црвене сијалице на граничним колосјечним или маневарским сигналима који штите скретницу.

(3) Скретнице у бочној заштити маневарског пута вожње морају бити забрављене и трајно контролисане у штитном положају према датој маневарској вожњи, тако да се у случају губитка контроле штитног положаја скретнице бочне заштите, у року од 1 секунде морају аутоматски укључити црвене сијалице на граничним колосјечним или маневарским сигналима који штите скретницу.

(4) Изоловани одсјеци у подручју бочне заштите морају бити слободни, што је један од услова за постављање маневарског пута вожње. Промјена стања (заузеће или грешка) изолованог одсјека у бочној заштити, мора у року од 2 секунде поставити маневарски или гранични колосјечни сигнал скретнице у појам забрањене вожње (забрана маневрисања).

(5) Маневарски пут вожње треба се образовати истовременим притиском на тастер маневарског сигнала код кога вожња почиње и на тастер маневарског сигнала код кога се вожња завршава. Код електронског СС уређаја користи се исти принцип, уз задавање одговарајуће команде за постављање маневарског пута вожње.

(6) Ако се маневарска вожња завршава на станичном колосјеку, тада се умјесто тастера завршног маневарског сигнала има притиснути тастер односног колосјека.

(7) Ако се маневарска вожња завршава на одсјеку пруге између улазне скретнице и улазног сигнала, тада се умјесто тастера завршног маневарског сигнала треба притиснути на групни излазни тастер.

(8) Код маневарских путева вожњи, све скретнице морају бити аутоматски притврђене доласком маневарског сигнала у положај дозвољене вожње и оне морају остати у том притврђеном положају све док је односни маневарски сигнал у положају дозвољене вожње.

Члан 31.

(Разрјешење скретница маневарског пута вожње)

(1) Разрјешење скретница у маневарским путевима вожње настаје враћањем маневарског сигнала у појам забрањене вожње. Превежени маневарски пут вожње разрјешава се под сљедећим условима:

а) маневарски пут вожње се разрјешава са ослобађањем превезеног изолованог одсјека,

б) при извршењу маневарске вожње, изоловани одсјеци у маневарском путу вожње морају бити заузимани и ослобађани у правилном редосљеду, и

ц) изоловани одсјек у подручју бочне заштите се разрјешава заједно са разрјешењем скретнице или укрштаја, којем је давао бочну заштиту.

(2) Скретница у бочној заштити маневарског пута вожње се разрјешава истовремено са скретницом којој даје бочну заштиту.

ПОГЛАВЉЕ VIII
НАЧИНИ ОБЕЗБЈЕЂЕЊА ПУТА ВОЖЊЕ

Члан 32.

(Услови за обезбјеђење пута вожње)

Сваки пут вожње мора садржати у себи и све елементе обезбјеђења дате вожње од угрожавања са бока, са чела и сустизања (заштитне скретнице, исклизнице, главни сигнали опасних вожњи, маневарски сигнали).

Члан 33.

(Заштита од сустизања)

Заштита од сустизања се мора остварити аутоматским преласком сигнала крај којег је воз прошао из положаја "слободно", у положај "стој", и то:

а) код излаза возова при наиласку воза на изоловани одсјек прве улазне скретнице, и

б) код улаза возова при наиласку воза на први изоловани одсјек који почиње најмање 50 метара иза улазног сигнала.

Члан 34.

(Чеона заштита)

(1) Не смије бити могуће једновремено образовање два пута вожње који би били идентични по правцу а

различити само по смјеру вожње (забрана једновремених улаза из супротних праваца, забрана једновременог улаза и излаза са неког колосјека).

(2) Чеона заштита од опасних вожњи које угрожавају чело датог кретања воза мора се извести заштитном скретницом на свим мјестима гдје то омогућавају скретничке везе. У осталим случајевима ова заштита се мора извести сигналима.

(3) Чеона заштита за возни пут вожње се обезбјеђује на сљедећи начин:

а) главним, граничним колосјечним или маневарским сигналом за заштиту колосјечног пута вожње из смјера супротног постављеном возном путу вожње, на коме мора бити упаљена црвена свјетиљка (сигнални знак "стој" и "забрана маневрисања"), и

б) са заштитним скретницама постављеним и блокираним у штитном положају.

Члан 35.

(Бочна заштита)

(1) Бочна заштита има за сврху да заштити дати пут вожње од угрожавајућих бочних кретања других возова, маневарских састава и неправилно потиснутих или одбјеглих возила.

(2) У циљу остварења бочне заштите, уређајем мора бити онемогућено образовање два или више путева вожњи који би се додиривали ма у једној тачци на цијелој њиховој дужини, укључујући и пут претрчавања.

(3) Бочна заштита возног пута вожње се обезбјеђује на сљедећи начин:

а) са заштитним скретницама постављеним и блокираним у штитном положају,

б) са исклизницама постављеним и блокираним на колосјеку,

ц) са главним, граничним колосјечним или маневарским сигналима за заштиту колосјечног пута вожње, на којима мора бити упаљена црвена свјетиљка (сигнални знак "стој" и "забрана маневрисања"), и

д) дио колосјека између скретнице или укрштаја у превоженом возном путу вожње и елемента који даје бочну заштиту мора бити слободан.

(4) Код бочне заштите главним сигналима прикључака на отвореној прузи (распутнице, прикључци индустријских пруга, укрштање пруга), главни сигнали који штите дату вожњу се постављају тако да је између тачке угрожавања (мђик одвојне скретнице, укрштај и итд.) и односног главног сигнала осигуран размак од најмање 100 m, односно 200 m ако је пруга у паду према скретници.

(5) Ако су услови видљивости неповољни или ако за то постоје и други оправдани разлози, размак из претходног става се може повећати и до 400 m, у ком случају сви сигнали морају имати предсигнале. Изузетно, код споредних и индустријских пруга може се одустати од предсигнала ако су услови видљивости врло повољни или ако постоји заштитна скретница са хватачима.

Члан 36.

(Заштитне скретнице)

(1) Ако у неким случајевима не постоји подесна скретница за остварење заштите, а теренске и саобраћајне прилике су такве, да се не може задовољити простијом заштитом (нпр. само сигналом), нити се заштита смије извести исклизницом, тада треба размотрити уградњу посебне заштитне скретнице.

(2) За заштиту неког пута вожње морају се, где год је то могуће, користити постојеће скретнице као заштитне. Ако се иста заштита може извести са двије или више скретница, тада се као заштитна скретница треба узимати она скретница, која омогућава највећи број истовремених путева вожњи.

(3) Заштитне скретнице (постојеће или нове) треба изабрати тако да се између штићеног пута вожње и заштитне скретнице не може налазити неко возило. Ако се овај услов не може испунити, тада се овај простор мора изоловати, како би се могла извршити провјера заузетости тог простора приликом постављања штићеног пута вожње.

(4) Код свих прикључака на отвореној прузи мора бити предвиђена бочна заштита главним сигналима, заштитним скретницама и исклизницама при чему исклизнице долазе у обзир само уколико се ради о заштити од возила која стоје на неком индустријском колосјеку, који је у успону ка прузи.

(5) Ако се на неком од главних колосјека станице налази скретничка веза на корисном дијелу колосјека (између излазних сигнала), тада се мора обавезно извршити заштита главних колосјека заштитном скретницом. Изузетно, уколико нема скретнице, која би се могла користити као заштитна, а скретничка веза води ка неком споредном магацинском колосјеку, за бочно осигурање може се примјенити исклизница.

(6) Ако заштитна скретница штити два истовремено дозвољена пута вожње својим супротним положајима, тада таква скретница улази аутоматски као заштитна скретница за пут вожње који се први образује. За други истовремени пут вожње ова скретница се контролише само у погледу заузетости изолованог скретничког одсјека. Међутим, одмах по разрјешењу првог пута вожње, треба се у случају да је образован други пут вожње, појавити на поставници захтјев за њено појединачно прекретање у положај заштите за овај други пут вожње.

(7) Заштитне скретнице се увијек морају налазити положају који пружа заштиту важнијим путевима вожње.

Члан 37.

(Пут претрчавања)

(1) Пут претрчавања улази у састав самог улазног пута вожње као заштита тог улаза од угрожавања у скретничкој и колосјечној зони иза излазног сигнала за случај да се воз из било којих разлога није могао зауставити пред његовим излазним сигналом у положај "стој".

(2) Пут претрчавања обухвата и захтијева: одређене правилне и исправне положаје свих скретница преко којих би воз у случају претрчавања возио уз језичак, као и свих оних заштитних скретница које би могле угрозити са бока једно такво претрчавање; стање незаузетости свих скретничких и колосјечних одсјека у зони претрчавања; активиране уређаје осигурања путних прелаза у зони пута претрчавања, уколико је то изричито тражено као потребно с обзиром на мјесне прилике и степен угрожености (положај браника, нагиб пруге, услови видљивости, јачина жељезничког и друмског саобраћаја и сл.).

(3) Возни пут вожње и одговарајући пут претрчавања се не могу поставити на одсјеку који је већ "обиљежен" као

дио неког другог пута вожње или пута претрчавања или маневарског пута вожње.

(4) У путу претрчавања се не смије налазити ниједна исклизница.

(5) Редовна дужина пута претрчавања одређује се за сваки поједини случај у зависности од мјесних и саобраћајних прилика (нагиба пруге, дужине зауставног пута итд.), јачине саобраћаја и маневарског рада у станици, односно степена ометања тих кретања у зони пута претрчавања.

(6) Под нормалним околностима дужина пута претрчавања треба да износи од 100-200 m, не дужи од 300 m. У извјесним случајевима, када је то потребно из саобраћајних разлога и због што мањег ометања процеса рада у станици, може се овај пут претрчавања узети краћи од 100 m, али не испод 50 m.

(7) Код путева вожњи за пролаз возова пут претрчавања има у цјелини бити обухваћен путем вожње излаза.

(8) У случајевима када се за неки дати пут вожње улаза могу према колосјечној ситуацији изабрати више различитих путева претрчавања, онда уређајем треба омогућити да се према потреби и саобраћајној ситуацији на излазном крају станице може остварити било који од њих.

(9) Све скретнице пута вожње са вожњом уз језичак као и заштитне скретнице у путу претрчавања морају бити условно забрављене путем вожње према датим условима за њихово разрјешење. Све остале скретнице и изоловани одсјеци пута претрчавања морају бити контролисани струјним колом улазног сигнала у положају "слободно", за све вријеме док је овај у том положају.

(10) Пут претрчавања може водити на слијепи колосјек само ако је овај дуг најмање 100 m, рачунајући од излазних сигнала до краја слијепог колосјека и ако је слијепи колосјек редовно слободан, и контролисан у погледу заузећа. У том случају слијепи колосјек мора да буде израђен у потребној дужини, са потребним нагибом и са засутим пјешчаним крајем ради сигурног заустављања воза у покрету.

(11) Уколико неки постојећи слијепи колосјек не испуњава услове из претходног става, тада се он не смије користити за ову сврху а скретница која води на слијепи колосјек мора бити условно забрављена у путу вожње у супротном положају.

ПОГЛАВЉЕ IX
КОНТРОЛА СТАЊА СС УРЕЂАЈА НА ПОСТАВНИЦИ

Члан 38.
(Општи услови)

(1) На поставници/монитору морају бити показивани одговарајућим свјетлосним показивачима:

а) положај свих скретница као и стање истих у погледу њиховог блокирања у оквиру путева вожњи: заузетости од стране возова; пресјецања и евентуално датог овлашћења за послуживање скретница на лицу мјеста,

б) стање свих сигнала,

ц) стање заузећа изолованих одсјека,

д) стање образовања, блокирања, заузећа и разрјешавања путева вожњи,

е) положај путопрелазних браника у рејону станице,

ф) тражење и давање привола у вези са АПБ и МЗ за означавање смјера кретања;

г) показивање кварова и сметњи, која имају бити праћена и са одговарајућим акустичним алармним сигналом. Овај акустични сигнал може бити искључен послије његове појаве притиском на посебан тастер при чему не смије бити искључен свјетлосни показивач сметње и квара, и

х) код станица које нису укључене у међустаничну зависност или аутоматски пружни блок, потребна је индикација наиласка воза испред сигнала на 80 m.

(2) Код електронских поставница, поред наведених показивача обавезни су и сљедећи индикатори:

а) индикација стања напојног уређаја односно његових функционалних цјелина,

б) индикација неисправне изолације ИТ система заштите,

ц) индикација врсте улазног напона (дистрибутивна мрежа, контактна мрежа/дизел агрегат, АКУ батерија), и

д) индикација о напону на сигналима (дневни или ноћни напон), као и остале индикације и функције претходно усаглашене између произвођача опреме и УИ.

(3) Документ којим се дефинише приказ (индикације) могућих стања спољних и унутрашњих елемената СС уређаја на монитору електронске поставнице, приказ стања путева вожњи, дефинишу могуће команде у систему електронског осигурања и начин задавања истих, услови и међусобне зависности, начин дијагностицирања грешака и др., назива се ЦРС (Customer Requirement Specifications). ЦРС предлаже испоручилац опреме а прилаагођава и одобрава УИ. Након одобравања, ЦРС се пресликава у софтвер електронске поставнице.

(4) Код електронских СС уређаја, индикације стања појединих елемената (скретнице, исклизнице, локални рад, путеви вожње и др.) се могу разликовати од индикација описаних у наставку ових техничких услова.

Члан 39.
(Индикација стања скретнице)

(1) Положај скретнице у коме се она налази треба се показивати мирном жутом свјетлошћу на одговарајућем показивачу положаја скретнице.

(2) Давање команде за постављање неке скретнице мора се показивати на показивачима положаја скретнице гашењем оног показивача положаја скретнице у коме се скретница налазила у тренутку давања команде и појавом трептајуће жуте свјетлости у показивачу положаја у који скретница треба да се постави.

(3) Прелазни положај језичака скретнице, тј. положај у коме скретница није ни у једном од крајњих положаја, треба се показивати на показивачима положаја на исти начин као и код давања команде за постављање.

(4) Заузеће изолованог скретничког одсјека треба се показивати појавом црвене свјетлости у одговарајућем показивачу положаја скретнице умјесто жуте свјетлости.

(5) Пресјецање скретнице треба бити показано гашењем показивача положаја, појавом трепћуће свјетлости у показивачу стања, као и појавом сигнала аларма.

Члан 40.
(Индикација путева вожњи)

(1) Давање команде за образовање неког пута вожње мора бити показано на колосјечној шеми поставнице појавом жуте трепћуће свјетлости у показивачу колосјека. Сваки колосјечни одсјек који учествује у формирању

датог пута вожње треба имати свој посебни показивач колосјека.

(2) По завршеном образовању датог пута вожње и његовом забрављењу или притврђењу, мора се на показивачима колосјека појавити мирна жута свјетлост.

(3) Како у пут вожње улази и одсјек пруге између улазне скретнице и улазног сигнала, то се и ови одсјеци морају опремити са показивачима стања који при задавању команде показују трепћућу свјетлост а по завршеном образовању и обезбјеђењу пута вожње, мирну свјетлост.

(4) Код давања команде за маневарске путеве вожње мора се у показивачима колосјека јављати трепћућа плава свјетлост, а код завршеног образовања и обезбјеђења маневарског пута, мирна плава свјетлост.

(5) Заузеће улазног изолованог одсјека и изолованог одсјека колосјека треба се показати појавом црвене свјетлости у одговарајућим показивачима.

Члан 41.

(Индиктори смјера вожње)

(1) На колосјечној шеми поставнице/монитора на линијама које представљају пругу морају постојати и показивачи смјера (улаза и излаза). Овај показивач се састоји из двије састављене стрелице са правцем улаза и са правцем излаза, које су код датог пута вожње освијетљене исто као и показивачи колосјека.

(2) Образовани и обезбијеђени пут вожње треба, према напријед наведеном, бити показиван једновременим жутим освјетљењем сљедећих показивача:

а) код улаза: улазном половином показивача смјера, показивачем стања одсјека између улазне скретнице и свих показивача колосјека у путу вожње, скупа са показивачима положаја и стања скретница пута вожње, и

б) код излаза: као под а) али са излазном половином показивача смјера.

Члан 42.

(Индиктори стања сигнала)

(1) Положај сигнала мора се контролисати помоћу показивача сигнала на поставници/монитору са које се управља сигналима као и свих оних поставница које их могу враћати у случају потребе у положај "стој".

(2) Сигнална слика "стој" мора се на показивачу односног сигнала поновити у цјелини, док се сигнална слика "слободно" на сигналу може показивати на показивачу само једном зеленом показном сијалицом без обзира на број и комбинацију сигналних свјетлости за показиване сигнале "слободно" на сигналу.

(3) Сваки квар на неком од сигнала, као на примјер гашење неког од сигнала, паљење помоћне црвене свјетлости, неисправност струјног кола помоћне црвене свјетлости и др., мора се показати на поставници трепћућом црвеном свјетлошћу у показивачу тога сигнала и укључењем аларма. Ако се послије гашења црвене свјетлости није активирала помоћна црвена свјетлост, или ако се и сама помоћна свјетлост угасила, угасиће се и показна сијалица односног показивача у поставници, али се при томе мора укључити аларм.

(4) Алармни сигнал се треба састојати из акустичног и оптичког знака. Акустични знак се даје звоном, а оптички црвеном импулсном свјетлошћу. Акустични знак може да се искључи тастером, али само под условом да је оптички знак остао и даље у показивачу аларма. У случају гашења оптичког знака дешава аутоматски, тада мора поново да се укључи акустични знак. Сигнал аларма се искључује уклањањем сметње која га је проузроковала.

ПОГЛАВЉЕ X
ТЕХНИЧКИ И ФУНКЦИОНАЛНИ УСЛОВИ ЗА СИГНАЛЕ

Члан 43.

(Врсте сигнала и сигнализација)

(1) Сви сигнали који се примјењују у електричним сигурносним уређајима по овим прописима морају бити свјетлосни сигнали.

(2) Под сигналима у смислу ових прописа подразумјевају се сви главни сигнали (улазни, излазни, просторни), њихови предсигнали, брзински, правчани и други показивачи, сигнали на спушталицама, маневарски сигнали и путопрелазни сигнали који долазе у обзир за примјену код електричних сигурносних уређаја у циљу обезбјеђења и регулисања улаза, излаза и пролаза возова и других кретања у станицама.

(3) Сви сигнали примјењени у електричним сигурносним уређајима морају у погледу сигналних слика и њихових знакова одговарати према Сигналном правилнику ЖС БиХ.

(4) У истој станици не смију постојати истовремено свјетлосни и механички сигнали. Изузеци од наведеног става су привременог карактера и регулисани су посебним Упутствима надлежног УИ.

(5) Предсигнал неког свјетлосног сигнала мора увијек бити свјетлосни.

(6) Станични и просторни сигнали на цијелом одсјеку пруге опремљеном аутоматским пружним блоком и телекомандом, морају бити искључиво свјетлосни.

Члан 44.

(Употреба сигнала)

У електричним сигурносним уређајима, морају бити примјењивани сигнали у оном обиму, на онај начин и за ону сврху, како је то прописано у важећим прописима ЖС БиХ:

а) Сигналним правилником;

б) Саобраћајним правилником;

ц) Посебним прописима ЖСБиХ за монтажу и примјену појединих врста сигнала; и

д) Овим прописима.

Члан 45.

(Општи прописи за сигнале)

(1) Сви сигнали једног службеног мјеста осигураног сигурносним уређајима у смислу ових прописа морају бити у таквој међусобној принудној зависности, да се са њима истовремено не могу дозвољавати вожње које би се међусобно угрожавале. Осим тога, сваки сигнал мора бити у одговарајућој принудној зависности са елементима путева вожње за који он важи (скретница, исклизница, маневарски сигнали, браници, контрола заузетости колосјека и скретница).

(2) Свака неправилна промјена сигналног појма на сигналу мора аутоматски довести сигнал у положај показивања сигналног појма који пружа највећу безбједност за саобраћај. Све такве промјене морају се одмах показати на поставници одговарајућом промјеном на показним елементима поставнице и укључењем знака аларма.

(3) Све трепћуће свјетлости на сигналима треба да буду изведене са 60 трептаја у минути уз толеранцију до ±10%. Однос времена освјетљења и таме мора да износи 1:1 до 1:2.

Члан 46.

(Општи функционални захтјеви за сигнале)

(1) Постављање сваког сигнала у положај "слободно", мора бити могуће само ако су притиснута истовремено два одговарајућа тастера на командној плочи, односно давањем одговарајуће команде путем миша или тастатуре.

(2) Враћање сваког од сигнала у положај "стој", за случај какве опасности или потребе мора бити могуће у било ком тренутку притиском на два одговарајућа тастера (од којих је један предвиђен као посебан тастер за ту сврху), односно давањем одговарајуће команде путем миша или тастатуре.

(3) Постављање предсигнала у положај "главни сигнал у положају слободно", врши се се аутоматски са доласком главног сигнала у положај "слободно". И враћање предсигнала у положај "опрезно", врши аутоматски са доласком сигнала у положај "стој".

(4) Маневарски сигнали се требају постављати у положај за вожњу из централне поставнице или из спољне поставнице у неком скретничком рејону станице, што се треба одредити пројектом за сваки појединачни случај посебно.

(5) Редовно враћање сигнала из положаја "слободно" у положај "стој", мора бити аутоматски у зависности од кретања воза и под условима датим овим прописима. Поновно постављање сигнала у положај "слободно" је могуће само послије разрјешења претходног пута вожње и задавања нове команде за образовање новог пута вожње.

(6) Главни сигнал у положају "слободно" за неки дати пут вожње мора аутоматски прећи у положај "стој", ако настане неки од сљедећих случајева:

а) пресјечена нека од скретница обухваћена датим путем вожње или ако су неке од скретница, исклизница изашле из правилног и исправног положаја условљеног датим путем вожње,

б) неки од сигнала који штите дати пут вожње од опасних вожњи неправилно прешао у положај којим се угрожава дата вожња,

ц) неки од релеја за контролу положаја скретница, исклизница и заштитних сигнала отказао,

д) заузет неки од изолованих одсјека образованог пута вожње, и

е) ако је дошло до квара на уређају за осигурање станичног путног прелаза.

(7) Разрјешење пута вожње смије да наступи само ако је поред испуњења осталих услова за разрјешење, шемотехнички испитано да је односни главни сигнал враћен у положај "стој".

(8) Појам "стој" на сигналу смије да се промијени само појавом исправног појма "слободно". Ако је неко од струјних кола сигналног појма "слободно" у квару, на сигналу мора остати појам "стој".

(9) Сигнал смије доћи у положај "слободно", само ако су претходно шемотехнички испитани у погледу правилности положаја: колосјечни релеји свих скретница, исклизница и главних сигнала као и колосјечни релеји свих изолованих одсјека у датом путу вожње. Исто тако се мора претходно испитати да ли је остварено правилно забрављење датог пута вожње.

(10) Главни сигнал смије да пређе на појам "слободно" тек када се његов пут вожње образовао и забравио и када су слободни сви одсјеци пута вожње, пута претрчавања и бочне заштите. Уколико у возном дијелу постоји уређај путног прелаза, он претходно мора да заузме положај забрањеног прелаза преко пруге.

(11) Сигнал са појма "слободно" мора аутоматски да пређе на појам "стој" ако се нека скретница елемента бочне заштите тог пута вожње пресијече или напусти правилан положај, ако дође до квара уређаја путног прелаза који је у постављеном путу вожње, или ако нека контрола у оквиру постављеног пута вожње откаже. Поновно постављање сигнала на "слободно" може се извршити једино поновним постављањем пута вожње.

(12) Главни сигнал мора да пређе на појам "стој" наиласком возила на сљедећи изоловани одсјек који је удаљен најмање 50 m иза односног сигнала.

(13) Код главних сигнала за појмове "стој" или "слободно" морају постојати посебни повратни водови.

(14) Усљед неког квара или сметње не смије се на сигналима појавити сигнални појам опаснији по саобраћај од оног који би сигнал нормално показивао да није било квара или сметње, као што су то нпр. показивање појма "слободно" умјесто "стој", показивање појма "слободно у правац" умјесто "слободно у скретање" као и показивање појма веће брзине умјесто једне одређене мање брзине.

(15) Ако при појму "слободно" наступи прекид напојне мреже (главног/резервног) краћи од 2 секунде, сигнал не смије да се прекопча на појам "стој". Уколико изостанак напајања, траје дуже од 2 секунде, сигнал треба да покаже појам "стој" а може да пређе на појам "слободно" тек по поновном давању исправне команде.

Члан 47.

(Помоћна црвена свјетлост)

(1) Улазни и излазни свјетлосни сигнали главних пролазних колосјека морају имати помоћну црвену свјетлост која се мора аутоматски укључити у случају изостанка главне црвене свјетлости.

(2) Струјно коло главне и помоћне црвене свјетлости мора бити трајно контролисано у погледу исправности рада и свака неправилност, односно, промјена стања у њему, мора бити одмах показана на поставници одговарајућом индикацијом и алармом.

(3) Изузетно, струјно коло помоћне црвене свјетлости се не мора трајно контролисати ако понуђено шемотехничко рјешење омогућава да се свака неправилност у том струјном колу покаже на поставници одговарајућом индикацијом и алармом најкасније код следећег руковања СС уређајем и ако су испуњени остали услови из члана 8 став 8. овог Правилника.

Члан 48.

(Радно стање сигнала)

(1) У радном стању, свјетлосни сигнали морају да испуњавају сљедеће услове:

а) када се сигналу да команда за сигналисање вожње редовном или ограниченом брзином, дотични сигнал и његов предсигнал морају показивати командоване сигналне знаке, показни органи ових сигнала на поставници морају показивати исте знаке, док сви остали сигнали у односном службеном мјесту који могу да угрозе дати пут вожње морају показивати сигнални знак "стој";

б) ако главни сигнал показује сигнални знак "слободно", па се из свог лежишта извади нека од сијалица оствареног сигналног знака, аутоматски се мора укључити сијалица за црвену свјетлост на

односном главном сигналу. Ова промјена мора се показати и алармом објавити на поставници;

ц) ако главни сигнал опремљен црвеном свјетиљком и сијалицом са два влакна показује сигнални знак "стој", а струјно коло главног влакна се прекине, на сигналу се мора аутоматски укључити помоћно влакно сијалице за црвену свјетлост. Ова промјена мора се показати и алармом објавити на поставници;

д) ако главни сигнал опремљен црвеном свјетиљком и сијалицом са два влакна, показује сигнални знак "стој", па дође до прекида и струјног кола помоћног влакна сијалице за црвену свјетлост, овај прекид се мора одмах показати и алармом објавити на поставници;

е) ако улазни сигнал показује сигнални знак "стој", предсигнал излаза, када је постављен на стубу улазног сигнала, али на посебној сигналној плочи, мора бити угашен.

(2) Свјетлосни предсигнали у процесу рада сматрају се исправним ако се при редовном прегледу и контроли њиховог рада утврди да испуњавају сљедеће услове:

а) ако предсигнал показује сигнални знак "очекуј слободно" или сигнални знак "очекуј ограничење брзине", па се из лежишта свјетиљке за зелену свјетлост извади сијалица, аутоматски се мора укључити сијалица свјетиљке за жуту свјетлост, што се мора показати на поставници;

б) ако предсигнал показује сигнални знак "очекуј стој", тј. ако је укључена сијалица свјетиљке за жуту свјетлост, па се она извади из лежишта, то се мора показати и алармирати на поставници.

(3) Свјетлосни понављачи предсигналисања у процесу рада сматрају се исправним ако се при редовном прегледу и контроли њиховог рада утврди да испуњавају сљедеће услове:

а) ако понављач предсигналисања показује сигнални знак "главни сигнал показује "слободно", или сигнални знак "главни сигнал показује ограничење брзине", па се извади сијалица свјетиљке за зелену свјетлост, аутоматски се мора укључити сијалица свјетиљке за жуту свјетлост, што се мора приказати на поставници;

б) ако понављач предсигналисања показује сигнални знак "главни сигнал показује "слободно", сигнални знак "главни сигнал показује ограничење брзине", или сигнални знак "главни сигнал показује "стој", па се извади сијалица свјетиљке за бијелу свјетлост, аутоматски се морају угасити сијалице осталих свјетиљки, тако да понављач предсигналисања остаје неосвјетљен;

ц) ако се понављачу предсигналисања, који показује сигнални знак "главни сигнал показује "стој"" извади сијалица свјетиљке за жуту свјетлост, то се мора показати на поставници.

Члан 49.

(Услови за руковање позивним сигналом 12a/12b)

(1) Улазни сигнали морају бити опремљени позивним сигналима. Позивни сигнал је редовно угашен и смије се појавити на улазном сигналу само ако је улазни сигнал у положају "стој" (црвена свјетлост) и када је чело воза удаљено испред сигнала највише 80 метара.

(2) Давање позивног сигнала треба се у извјесним случајевима, гдје је то из мјесних и сигурносних разлога потребно, условити исправним или притврђеним положајем скретница образовног пута вожње али никако уз услов незаузетости изолованих одсјека.

(3) Једновремено давање позивних сигнала у некој станици смије бити могуће само уколико је колосјечном ситуацијом и уређајем осигурано да се њихови путеви вожње међусобно не угрожавају.

(4) Позивни сигнал треба се аутоматски искључити када прође 30-90 секунди од његовог давања.

Члан 50.

(Зависност показивања главног сигнала и предсигнала)

(1) Зависност између главног сигнала и његовог предсигнала мора бити таква, да се на предсигналу јавља аутоматски онај појам, који одговара појму који је на његовом главном сигналу. Свака промјена у положају главног сигнала мора изазвати одговарајућу промјену у показивању предсигнала.

(2) Предсигнал не смије никад остати у положају "слободно", ако се главни сигнал налази у положају "стој".

(3) Предсигнал који би био постављен на стубу главног сигнала, који се налази испред његовог главног сигнала (као напр. излазни предсигнал на стубу улазног сигнала), мора бити неосвјетљен за све вријеме док је главни сигнал, на чијем стубу је предсигнал, у положају "стој".

Члан 51.

(Маневарски сигнали)

(1) Маневарски сигнал за заштиту колосјечног пута уграђује се за сваки колосјек десно испред изолованог састава односно скретнице. Ови сигнали су свјетлосни и морају бити у зависности са скретницама. У случају потребе, ови сигнали могу се уградити у подножју стуба излазног сигнала. Ако настане потреба да се маневарски сигнал за заштиту колосјечног пута постави на високом сигналном стубу на мјесту гдје нема главног сигнала, онда треба поставити гранични колосјечни сигнал на високом стубу.

(2) Редован сигнални знак маневарског сигнала за заштиту колосјечног пута је сигнални знак "маневрисање забрањено". Сигнални знак "маневрисање забрањено" наређује да је даља вожња од овог сигнала забрањена.

(3) Сигнални знак "маневрисање слободно" дозвољава маневарском особљу, односно машиновођи непраћене локомотиве вожњу до наредног маневарског сигнала, односно до сигналног знака "граница маневарских вожњи", или до кола на колосјеку. Овим сигналним знаком не може се наређивати полазак воза.

(4) Сигнални знак "маневрисање слободно" дат маневарским сигналом код излазног сигнала важи за маневарске вожње само уколико главни сигнал показује сигнални знак "стој".

(5) У обезбијеђеном путу вожње воза сви маневарски сигнали за заштиту колосјечног пута морају показивати сигнални знак "маневрисање слободно". На сусједним колосјецима са којих се може угрозити дати пут вожње возу ови сигнали морају показивати сигнални знак "маневрисање забрањено".

(6) Када се возу дозвољава улазак у станицу сигналним знаком 12a: "опрезан улазак у станицу са 20 km/h", маневарски сигнали за заштиту колосјечног пута у путу вожње воза морају показивати сигнални знак "маневрисање слободно".

(7) Постављање маневарског сигнала на "слободно" смије услиједити тек послије постављања скретница маневар-

ског пута у правилан положај и испуњења осталих услова обезбјеђења дате вожње.

(8) Маневарски сигнали се морају аутоматски враћати из сигналног појма за дозвољену вожњу у сигнални појам забрањене вожње:
   а) ослобођењем пута вожње маневарског сигнала, при чему се претходно шемотехнички мора провјерити редосљед заузећа превезеног пута вожње;
   б) давањем неке друге команде која искључује постављени пут вожње, уколико дата вожња није већ отпочела;
   ц) притиском на тастер (давањем команде) за постављање маневарског сигнала у појам забрањене вожње.

(9) Постављање маневарског сигнала за појам дозвољене вожњене смије бити могуће, ако се у његовом путу вожње налази исклизница, све док се шемотехнички не испита да ли је исклизница у положају ван шине. С друге стране, исклизница се смије вратити на шину тек када је шемотехнички испитано да је маневарски сигнал прешао у сигнални појам забрањене вожње.

(10) Пројектом осигурања се треба за сваки поједини случај детаљно обрадити најоптималнији распоред маневарских сигнала, њихов међусобни однос и однос према главним сигналима и путевима вожње као и одредити услове рада и пројектованих принудних зависности.

Члан 52.

(Струковне норме за сигнале)

(1) Свјетлосни сигнали се састоје од темеља, сигналног стуба, плоче са сигналним свјетиљкама, заштитне корпе и сигналног ормарића са улошком. Облик и основне мјере за свјетлосни сигнал прописане су струковним нормама:
   а) Сигнал са 3 свјетиљке струковном нормом- С1.003;
   б) Сигнал са 4 свјетиљке струковном нормом С1.004;
   ц) Сигналне свјетиљке с пуном лећом Ø 136 mm - С2.009;
   д) Свјетлосни сигнали - С3.002:;
   е) За гранични колосјечни сигнал - С1.020;
   ф) За маневарски сигнал за заштиту колосјечног пута С1.025.

Члан 53.

(Конструктивни услови за сигналне ормариће)

(1) Сигнални ормарић је предвиђен за уградњу извршно контролног органа за управљање и контролу сигнала, те за смјештај интерфејса за прикључење пружних бализа индуктивног система за пренос информација пруга-воз са пружним бализама 500 Hz и комбинованих бализа 1000/2000 Hz.

(2) Могу се понудити и друга рјешења за смјештај горе наведених елемената водећи рачуна о дозвољеним габаритним мјерама у слободном профилу на мјесту уградње сигнала и расположивом простору у ормарићима на сигналима, као и мјерама кућишта маневарског сигнала за заштиту колосјечног пута, пошто те димензије условљавају габарите уграђених контролно управљачких елемената сигнала.

(3) Сигнални ормари за смештај дијелова опреме на сигналима морају бити опремљени бравом са кључем.

Члан 54.

(Конструктивни услови за сигналне стубове)

(1) Сигнални стуб треба бити конструисан и усађен тако да заједно са сигналним главама може издржати максимално оптерећење при брзини вјетра од 50 m/s, без појава таквих помјерања сигналних глава које би имале за посљедицу губљење или слабљење видљивости сигнала.

(2) Сигнални стуб се бетонира у посебне бетонске темеље водећи рачуна о услову из претходног става.

(3) Сигнални стуб мора бити опремљен пењалицама и осигураном платформом за рад на сигналној глави.

(4) Конструкцијом сигналног стуба треба ријешити и заштиту привода кабла до сигналне главе.

(5) Стуб патуљастих маневарских сигнала треба бити од цијеви, а кућиште истих од лима или лива отпорног на ударе.

(6) Сви метални дијелови сигнала морају бити на поуздан начин осигурани од рђања и атмосферских утицаја.

Члан 55.

(Конструктивни услови за сигналне табле)

(1) Сигналне табле морају бити израђене од лима дебљине најмање 2 mm са појачањима од угаоног гвожђа.

(2) Сигналне табле морају у начелу бити тако димензионисане и таквих геометријских облика да се на њима могу монтирати по одређеном, распореду све сигналне свјетиљке једног датог сигнала, обезбјеђујући при томе:
   а) обликом табле остварење што упадљивије разлике између врсте сигнала, нарочито између главног сигнала и предсигнала, као и између главних сигнала и маневарских сигнала и између сигнала и правчаних или брзинских показивача,
   б) остварење потребног размака између свјетиљки које истовремено свијетле на сигналној глави тако да се оне могу јасно и недвосмислено уочавати најмање са даљине зауставног пута. Овај размак између двије такве свјетиљке не смије бити мањи од 60 cm, чак и у случају да се ради између светиљки двају различитих глава на истом стубу,
   ц) остварење довољних ивичних рубова и тамне површине да би се јасно оцртавала сигнална светлост дању обзиром на свијетлу позадину.

(3) Код комбиновних сигнала на истом стубу, као нпр. улазни сигнал са излазним предсигналом, главни сигнал са правчаним или брзинским показивачем и сл. морају за сваки од сигнала постојати посебне сигналне табле.

(4) Систем причвршћивања сигналне главе на сигнални стуб мора бити тако конструктивно ријешен да се положај главе у водоравној равни може регулисати најмање за 12° у оба смјера. Регулисање усмјерености појединих свјетиљки у вертикалној равни мора се вршити појединачним регулисањем положаја самих свјетиљки на глави. На свјетиљкама се мора омогућити и регулисање у хоризонталној равни. Регулисањем положаја једне свјетиљке не смије бити поремећен положај осталих свјетиљки.

(5) Сигнална глава патуљастих маневарских сигнала мора бити тако постављена на стуб, да се њен положај може регулисати само у водорвној равни за угао до 30° у оба смјера. Сигналне свјетиљке требају, међутим, бити фиксно притврђене на глави тако да су осе свјетлосних снопова свих свјетиљки на глави међусобно паралелне.

Члан 56.
(Сигналне свјетиљке)

(1) Сигналне светиљке морају да задовоље сљедеће конструктивне захтјеве:
   а) примјењени оптички систем мора да онемогући појаву фантомских свјетлости, а омогући добијање усмереног обојеног свјетлосног снопа са таквим водоравним и вертикалним расипањем да се постигне најефикасније коришћење свјетлосног извора уз најповољније услове видљивости сигнала са цијелог одсјека пруге пред сигналом. Расипна стакла морају имати могућност расипања свјетлости лијево и десно од оптичке осе у свему према струковној норми С2.008.
   б) да буду подесиве ради усмеравања на тачку усмеравања. Причврсни завртњеви морају да буду осигурани од лабављења. Омогућити усмеравање са колиматором (дурбином). Регулисано стање свјетиљке мора бити тако обезбијеђено да се ово стање не смије пореметити усљед потреса, атмосферских утицаја или сличних узрока. На сигналима се морају уграђивати само оне свјетиљке које су правилно фокусиране и у том положају фиксно утврђене тако да се ово фокусирање не може временом мијењати.
   ц) да се примјењују обојена стакла по стандарду С2.003.
   д) ради избјегавања рефлексија с унутрашње стране кућишта сигналне свјетиљке, потребно је нанијети премаз дубоко црне боје РАЛ 9005. С предње стране на видљиве спољашње дијелове кућишта треба нанијети премаз дубоко црне боје РАЛ 9005.
   е) да буду опремљене сјенилима у циљу заштите од сунца и атмосфералија. Сјенила морају споља и изнутра да имају премаз дубоко црне боје РАЛ 9005.
   ф) да има посебне отворе за вентилационо хлађење, а ови отвори морају бити изведени тако да кроз њих не може да продре у свјетиљку киша, прашина, инсекти и да спријече кондензовање влаге.
   г) поклопац кућишта свјетиљке који постоји ради замјене сијалице мора бити тако изведен да у затвореном стању обезбјеђује потпуну заптивеност у погледу продирања влаге, прашине, инсеката и др. Поклопац мора бити опремљен бравом са кључем ради онемогућавања трећих лица.
   х) да је подножје сијалице у свјетиљки фиксирано и има заштиту од директног додирног напона, ако се не користи безбједносни мали напон.
(2) Кориштење сигналних свјетиљки израђених по другим стандардима привременог рока и односи се на већ уграђене до истека њиховог вијека трајања.

Члан 57.
(Сигналне сијалице)

(1) На сигналима се требају примјењивати само специјалне сијалице са кратким влакном, одређеног типа и снаге у вези са примјењеном оптиком и системом напајања.
(2) Примјењене сигналне сијалице морају имати просјечан радни вијек од најмање 1.000 сати. Прије уградње у сигналне свјетиљке, сијалице морају бити испитане у погледу исправности подвргавајући их 10-то часовном раду, под нормалним вриједностима струје и напона, послије чега не смију показивати никакав недостатак.
(3) У сваком струјном колу сигналне сијалице мора постојати промјењиви отпорник, помоћу којег се може регулисати струја сијалица у границама од 85% до 100% од вриједности номиналне струје.
(4) У непосредној близини промјењивог отпорника морају бити предвиђене прикључнице за укључивање амперметра у коло сигналне сијалице тако, да се при укључивању амперметра не смије прекидати струјно коло сијалице.
(5) У сигналним светиљкама на сигналима се могу примјењивати сигналне сијалице израђене по стандарду С2.006. Коришћење сигналних сијалица израђених по другим стандардима одобрава надлежни орган.

ПОГЛАВЉЕ XI
ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ЗА СКРЕТНИЧКЕ ПОСТАВНЕ СПРАВЕ

Члан 58.
(Врсте скретница)

(1) На подручју ЖС БиХ уграђују се стандардне скретнице С-45, С-49 и UIC 60. Ближе податке о врстама скретница и њиховој расподјели на појединим службеним мјестима даје УИ.
(2) Скретнице типа С-45, С-49 и UIC 60 опремљене су са спољашњим стреличастим затварачима, па према томе скретничке поставне справе морају се понудити за овакав тип скретница.

Члан 59.
(Скретнице и путеви вожње)

(1) Све скретнице и исклизнице, које улазе у састав путева вожњи било као скретнице преко којих се вози или као скретнице и исклизнице које својим положајем штите дату вожњу, морају бити опремљене одговарајућим скретничким поставним справама, које се траже по одобреном пројекту сигурносног уређаја. Све те сигурносне направе на скретницама морају одговарати постојећем типу скретнице и горњег строја, као и овим условима и другим важећим условима за монтажу и примјену тих направа.
(2) Све скретнице и исклизнице које улазе у систем осигурања морају бити прије монтаже прегледане и прихваћене од стране контролно пријемног органа.
(3) Истовремено са поступком прегледа скретница мора се извршити преглед колосјечних одсјека који ће бити изоловани у оквиру пројектованог сигурносног уређаја.

Члан 60.
(Скретничке браве)

(1) Ручне скретничке браве оних скретница које улазе у састав сигурносног уређаја морају у свему одговарати одговарајућим стандардима за браве као и важећим условима за испоруку, уградњу и примјену тих брава на скретницама.
(2) Механичка конструкција браве мора бити таква да се она може уградити на свим стандардним скретницама. Скретничка брава мора бити тако изведена да се не може скинути са скретнице када је у забрављеном стању.
(3) Скретничке браве морају бити тако постављене да се брава може закључати и из ње извадити кључ само ако је скретница у одређеном правилном и исправном положају.
(4) Кључ скретничке браве чува онај радник без чијег одобрења се положај скретнице не смије мијењати. Кључ скретничке браве се може чувати у електро-магнетној брави.
(5) Уколико су у оквиру пројектованог сигурносног уређаја предвиђене електро-магнетне браве, пројектованим шемотехничким рјешењем се мора

остварити зависност стања ЕБ са показивањима односних сигнала а такво рјешење мора бити претходно одобрено од стране надлежног органа.

(6) Електро-магнетна брава (ЕБ) мора бити изведена тако:
- а) да се кључ скретничке браве не може извадити из електро-магнетне браве без посебне команде од стране отправника возова;
- б) да су контакти ЕБ заштићени од свих спољних штетних утицаја;
- ц) да су контакти присту¬пачни само послије отварања кућишта-браве;
- д) да су струјна кола за повезивање електро-магнетне браве у сигурносни уређај изведена на поуздан начин, који гарантује безбједност саобраћаја.

Члан 61.

(Исклизнице)

(1) Код централног руковања исклизницом треба се примењивати иста поставна справа као и за скретнице, са одговарајућим прибором.

(2) Између скретнице која води ка исклизници и саме исклизнице, мора да буде остварена таква зависност, да се скретница може поставити у положај вожње ка исклизници само када је исклизница отворена. Супротно, враћање исклизнице на шину (затварање исклизнице) смије бити могуће тек ако је зависна скретница поново постављена у положај да не води према исклизници.

(3) Ове зависности морају бити испуњене како код електричких централно постављаних скретница и исклизница, тако и код кључевних зависности помоћу ручних брава на скретници и исклизници.

(4) Скретнички изоловани одсјек код скретница са исклизницом треба да обухвати и исклизницу уколико је потребно да се контролише стање заузетости дијела колосјека између скретнице и исклизнице. У томе случају се исклизница смије прекретати само ако је овај изоловани одсјек слободан.

(5) Лик исклизнице мора бити изведен у складу са струковном нормом С1.028 са електричним освјетљењем.

(6) Уколико услови на терену дозвољавају, поставну справу исклизнице монтирати на супротној страни од предвиђеног смјера исклизнућа шинског возила.

Члан 62.

(Документација за скретничке поставне справе)

(1) Уз скретничке поставне справе морају се понудити и сви потребни дијелови за притврђење и повезивање справа са скретницом као што су: потезне и контролне мотке, дијелови притврђивања, справе за скретницу и сви елементи изолације поставне справе и њена веза са скретницом као и за повезивање са скретничким ликом и опрему истог за електрично освјетљење.

(2) Понуђач је дужан да достави:
- а) технички опис поставне справе;
- б) основне техничке и радне карактеристике;
- ц) начин повезивања поставне справе са скретницом;
- д) упутство за одржавање скретничке поставне справе.

(3) Поред наведеног, понуђач је дужан да за понуђену поставну справу припреми монтажне нацрте уградње справе на стандардним скретницама и то за сваку од варијанти постављања справе с обзиром на положај скретнице и положај скретничког лика.

Члан 63.

(Конструктивни прописи за поставну справу)

(1) Поставна справа мора бити презрива тј, код пресјецања скретнице не смију да настану никаква оштећења на самој справи, ни на потезној и забравним моткама за везу са скретничким језичцима, нити пак на скретници. Поставна справа мора код извршеног пресјецења скретнице доћи у такав положај који шемотехнички обезбјеђује саобраћај.

(2) Поставне справе скретница без затварача језичака морају бити конструисане са унутрашњим затварачем.

(3) Поставна справа мора бити конструисана за нормалан ход скретнице (са затварачем језичака) од 220 mm.

(4) Скретничка справа мора бити тако конструисана и израђена, да може издржати без отказа најмање 400.000 прекретања скретница под нормалним условима рада и при редовном одржавању.

(5) Поједини дијелови, који су уграђени у справи морају бити приступачни за одржавање. Код покретних дијелова морају се, тамо гдје је то потребно, предвидјети мазалице или могућност подмазивања без скидања неког дијела поставне справе.

(6) Поставна справа мора да ради равномјерно без трзаја и удара.

(7) Напајање скретничких поставнки извести наизмјеничним напоном 3x380V, 50Hz.

(8) Вријеме прекретања скретнице помоћу поставне справе не смије да буде веће од 6 секунди под нормалним условима рада скретнице.

(9) Поставна справа мора бити изграђена тако, да се сила постављања скретница (мјерена на потезној мотки) може регулисати у распону од 2,5 до 7 kN. Сила чврстог држања подесива у распону од 7 до 9 kN. Улазна снага максимално 750W.

(10) Поставна справа мора бити подешена да се скретница може на лицу мјеста ручно прекретати са помоћном ручицом. При коришћењу помоћне ручице морају се аутоматски прекинути доводи поставне и контролне струје на поставној справи који се имају аутоматски успоставити вађењем ручице из поставних справа.

(11) Регулисана поставна справа не смије да се сама разрегулише усљед потреса или других утицаја при вожњи преко скретнице и при раду поставне справе. Уз сваку поставну справу мора се код испоруке дати и податак о величини силе постављања и пресјецања, на које је справа регулисана.

(12) Контакти поставне справе треба да су одскочни. Прекопчавање ових контаката мора бити зависно како од положаја потезне мотке тако и од положаја мотки за контролу језичака. Свака од ових мотки мора вршити прекопчавање независно од друге. Број и врста контаката мора одговарати скретничкој шеми.

(13) Поставна справа се мора потпуно заштитити од спољних утицаја одговарајућим гвозденим кућиштем са поклопцем. Кућиште са поклопцем се мора опремити бравом за поуздано закључавање. Отварањем кућишта и скидањем поклопца не смије бити ометан рад поставне справе. Кућиште справе мора омогућавати њено једноставно уземљење.

(14) У самој поставној справи или у комбинацији са истом, мора постојати посебан контролни уређај за контролу положаја оба језичка скретнице у оба крајња положаја и то независно од потезне мотке поставне справе.

(15) Електрични отпор између међусобно изолованих дијелова новоуграђене поставне справе мора бити најмање 30 MΩ.

Члан 64.

(Монтажни прописи)

(1) Поставна справа се треба по могућности уградити на скретници на страни приљубљеног језичка скретнице у редовном положају. Од овога се треба одустати уколико то изискују теренске и саобраћајне прилике, као и уколико је то потребно ради постизања повољнијег рјешења изолације. У складу са наведеним, поставне справе које се испоручују морају имати могућност монтаже на обје стране колосјека.

(2) Скретница на којој се монтира поставна справа мора бити исправна, са прописаном силом постављања и исправним језичцима и затварачима, без путовања језичака и главних шина, са прописно израђеним и подбијеним дрвеним праговима, а према прописима Правилника о одржавању горњег строја. Код скретница које су изоловане мора бити остварено поуздано одводњавање терена скретнице.

(3) Веза поставне справе са скретницом мора бити изведена на ефикасан и поуздан начин, тако да она може да ради сигурно и код оних помјерања шина и језичака која могу бити допуштена у вези са конструкцијом и сигурношћу функционисања затварача језичака.

(4) Све везе поставне справе са скретницом, као и међусобне везе језичака и свих мотки морају бити осигуране од разлабављења везе, претјераног и брзог хабања елемената везе, као и раздвајања везе усљед испадања болцни и наврткі.

(5) Спојне, потезне, контролне мотке као и мотка за скретничку сигналну светиљку морају бити тако монтиране да је њихово кретање лако и неометано, без међусобног трења као и трења са праговима и другим дијеловима скретнице.

(6) Поставна справа мора бити тако монтирана на скретницу да потезна мотка и уређај за контролу положаја језичака не могу затварати контролне контакте у справи, ако је належући језичак удаљен више од 4 mm од његове главне шине, а одвојени језичак није на прописаном одстојању за односни тип скретнице (нормални ход скретничког језичка дате скретнице). Мјерење приљубљивања належућег језичка врши се на мјесту дјеловања потезне мотке на језичак. Приликом овог мјерења увијек је потребно преконтролисати и исправност затварача језичка, као и самог врха језичка.

(7) Извођач радова мора извршити све потребне изолације мотки, шинских састава и осталих евентуалних попречних металних веза, као и остварити све неопходне преспоје, спојнице и међушинске везе. Уграђена поставна справа на изолованој скретници мора бити електрично изолована од саме скретнице.

(8) По завршеној монтажи скретничке поставне справе, а прије пуштања уређаја у рад, потребно је за сваку скретницу извршити пробно пресјечење скретнице. По извршеном пресјецању потребно је утврдитин да ли је усљед пресјецања дошло до кварова или поремећаја на језичцима, затварачима језичака и другим дијеловима скретнице. Сви уочени недостаци морају том приликом бити уклоњени.

(9) Након монтаже електро поставне справе на скретницу, потребно је извршити провјеру правилног функционисања рада скретнице.

Члан 65.

(Шемотехнички услови за поставне справе)

(1) Шемотехничко рјешење повезивања електро поставне справе на релејни уређај односно на командне органе поставнице у начелу мора бити изведен са што мањим бројем спојних проводника за постављање и потпуно сигурну контролу положаја и стања скретнице у оквиру сигурносног уређаја.

(2) Шема везе мора бити тако изведена да се једном започетом прекретању скретнице може у сваком тренутку промијенити смијер ради враћања у почетни положај (реверзибилност поставне справе).

(3) Примјењеним шемотехничким рјешењем мора бити онемогућено подбацивање скретнице под возилом док се ово налази на изолованом одсјеку скретнице. Одступање од овога је дозвољено само код локалног постављања скретница са помоћних спољних локалних скретничких маневарских поставница, смјештених непосредно у опслуживаном скретничком рејону, уколико се са мјеста руковања може са сигурношћу имати увид у то да ли је возило прешло преко скретнице или не.

(4) Једном започето прекретање скретнице из једног у други положај не смије бити прекинуто ако је неко возило већ ступило на изоловани одсјек скретнице. Код скретница преко којих се маневрише уз језичак, као и код скретница на спушталицама ранжирних станица, мора се предвидјети почетак скретничке изолације пред врхом скретнице на довољном растојању од врха како би се спријечило да возило не наиђе на скретнички језичак прије него што је прекретана скретница дошла у крајњи положај.

(5) Шемотехничким рјешењем СС уређаја мора бити омогућено да се скретницом може централно руковати и у случају да је редован начин постављања био онемогућен због неког квара у изолованом шинском струјном колу скретнице. У овом случају, прије централног руковања таквом скретницом уз коришћење посебног тастера (или посебне команде) чија употреба се региструје, је обавезна визуелна провјера заузећа изолованог одсјека односне скретнице.

(6) Уколико се једном започето прекретање скретнице не може извршити правилно и потпуно (до потпуног осигураног положаја језичака) извршити, онда се шемотехнички мора остварити такво решење:

а) да се поставна струја за даље постављање у датом смјеру прекине;

б) да се укопча поставна струја ради враћања скретнице у почетни исправан крајњи положај, у колико се ово буде захтијевало од УИ за поједине станице;

ц) да се усљед овога не појављује никакав моменат угрожавања саобраћаја;

д) да се овакво стање покаже алармним сигналом и скретничким показивачима на поставници.

Ово искључивање поставне струје може да се изведе било на основу временског критеријума (50% више од нормално потребног времена прекретања скретнице), било на основу пораста струје преко номиналне вредности, или по каквом другом рјешењу.

(7) Шема мора бити у цјелини тако изведена да су у свакој фази рада скретнице као и у њеним крајњим положајима остварене све шемотехничке и друге зависности, које су нужне за правилан и сигуран рад сигурносног уређаја као цјелине.

(8) Постављање скретнице мора бити шемотехнички тако изведено да се по правилу истовремено може постављати само по један елеменат пута вожње (скретница, исклизница, браник). Код великих станица или гдје саобраћајне прилике изискују што брже образовање пута вожње, дозвољава се постављање двије па и више скретница истовремено. У таквим случајевима мора се водити рачуна да се одговарајући дијелови напојног уређаја правилно димензионишу.

(9) Кориштење новог типа поставне справе или шемотехничког рјешења за поставну справу на ЖС БиХ одобрава РОЖ БиХ.

Члан 66.

(Постављање скретница)

(1) Из поставнице се даје команда за постављање скретница или групно за постављање више скретница у оквиру неког датог пута вожње (команда за образовање пута вожње, аутоматско постављање скретница) или појединачно за сваку скретницу. И код аутоматског постављања скретница командом за образовање пута вожње мора бити предвиђена могућност давања команди за појединачно постављање скретница.

(2) Код појединачног постављања скретница мора бити омогућено да се свака дата команда за постављање скретнице може и послије започетог кретања скретнице опозвати и скретница вратити у почетни положај поновним притиском на појединачни и групни скретнички тастер, односно одговарајућом командом са електронске поставнице.

Члан 67.

(Локално постављање скретница)

(1) Локални постављачи се користе за локално руковање централно постављаним скретницама на лицу мјеста. Уграђују се на погодно одабрано мјесто које пружа добру видљивост скретница/исклизница којима се рукује.

(2) Локални постављач се уграђује на метални носач одговарајуће висине са бетонским темељем. Кућиште за уградњу плоче локалног рада, као и кућиште свјетлосног показивача морају бити у компактном водонепропусном кућишту којим је онемогућено руковање елементима постављача од стране неовлаштених лица.

(3) Уграђени локални постављач не смије својим највишим дијелом прелазити 1,4 m изнад горње површине тла на коме стоји службеник који њом рукује. Конструкција командне табле локалног постављача мора бити таква да најнижи тастер на њој није нижи од 1 m изнад тла. Тло на коме стоји службеник који рукује локалним постављачем мора бити чврсто, без могућности клизања.

(4) Локални постављач мора да омогући локално управљање са максимално 2-3 централно постављане скретнице или исклизнице.

(5) Са плоче локалног постављача се обављају сљедеће манипулације:

а) тражење одобрења за локално руковање,

б) пребацивање скретница и исклизница по принципу сваки други пут, и

ц) искључење локалног рада.

(6) Све описане манипулације морају се реализовати коришћењем истовремено два командна елемента (појединачни и групни тастер).

(7) Одобрени локални рад се мора јављати свјетлосном сигнализацијом која мора бити видљива са свих страна са удаљености минимално 50 метара.

(8) Давање локалног рада за постављање скретница са локалног постављача не смије бити могуће ако је скретница забрављена или притврђена у неком путу вожње.

Члан 68.

(Контрола положаја скретнице)

(1) Контрола положаја скретнице се треба вршити посредно контролисањем положаја контакта поставне справе, ради чега поставна справа мора бити тако монтирана и одржавана, да се контролни контакти затварају само када је скретница дошла у потпуно исправан одговарајући крајњи положај.

(2) Скретнице радијуса P=500 m или више морају бити додатно опремљене справама (контролницама) за контролу положаја језичка. Контролник положаја језичка мора бити тако конструисан да је могуће подешавање контроле исправног положаја језичка те да преко својих контаката јавља и насилно пребацивање језичка. Код скретница са средишњим постављањем контролник језичка се мора налазити у струјном кругу контроле поставне справе. Поклопац контролника језичка се закључава истим типом браве и кључа као што је то за поставну справу скретнице.

(3) Код скретница које улазе у путеве вожње врши се независно од потезне мотке и контрола положаја језичака помоћу контролних мотки. У томе случају затварање контакта поставне справе мора бити зависно и од положаја ових контролних мотки. Уколико је примјењен посебан контролни уређај за контролу положаја језичака, који ради независно од поставне справе, положај скретнице се мора контролисати и контактима овог контролног уређаја.

(4) Струјна кола контролних скретничких релеја морају трајно контролисати положаје контакта поставне справе и контролног уређаја, уколико овај последњи постоји. Ова струјна кола морају бити потпуно обезбјеђена у погледу сигурности функционисања.

Члан 69.

(Пресијецање скретнице)

(1) Све централизоване скретнице које улазе у улазне и излазне путеве вожњи морају бити контролисане у погледу њиховог пресјецања.

(2) Код извршеног пресјецања скретнице мора се на поставници на јасан и уочљив начин то показати на показивачима пресјечене скретнице и алармним сигналом. Ова појава пресјецања мора бити обавезно регистрована помоћу бројача.

(3) СС уређај мора бити шемотехнички тако изведен да се послије извршеног пресјецања не може поставити ниједан пут вожње у чији састав би улазила пресјечена скретница, све док скретница не би била, по шемотехничким и евентуално потребном непосредном испитивању њене исправности, враћена у стање редовног послуживања из поставнице. У случају да је пресјечена скретница била у склопу пута вожње, онда се шемотехнички мора обезбиједити аутоматско враћање сигнала за ту вожњу у положај "стој".

Члан 70.

(Освјетљење скретничких сигнала)

(1) Електрично осветљење скретничких сигналних свјетиљки мора по правилу бити изведено сијалицама за вагонско осветљење 24V, 10W. Дозвољава се

изузетно и употреба других за ову сврху подесних сијалица, с тим да напон који се доводи на свјетиљке буде што мањи, а највише 60 V.

(2) Напон за освјетљење 220V треба довести до скретничког рејона (до кабловског разводног ормара-КРО). У КРО ормару се помоћу посебних групних трансформатора доведени напон снижава на радни напон свјетиљке скретничке расвјете, при чему треба водити рачуна да се највише двије свјетиљке смију повезати на један пар проводника.

(3) Сијалица у скретничкој свјетиљци треба да је постављена тако да се влага са балона сијалице не слива у грло. Грло треба да је од неметала и типа "бајонет".

(4) Довод кабла у свјетиљку мора бити начињен тако, да кабл не трпи оштећење усљед увијања при окретању скретничке свјетиљке.

(5) Укључење/искључење скретничке расвјесте се може реализовати помоћу посебног двоположајног мјењача или притиском на тастер освјетљења заједно са групним скретничким тастером (или задавањем посебне команде ако је у питању електронска поставница).

(6) Код сигурносних постројења без поузданог извора наизмјеничне струје мора се освјетљење скретница извести из помоћног извора за напајање уређаја или акумулатора.

ПОГЛАВЉЕ XII
КОНТРОЛА ЗАУЗЕТОСТИ КОЛОСЈЕКА И СКРЕТНИЦА

Члан 71.

(Општи услови за рад шинских струјних кола)

(1) За контролу заузетости појединих колосјечних одсјека и скретница имају се по правилу примењивати изоловани одсјеци и бројачи осовина.

(2) Шинска струјна кола морају радити на принципу трајног контролисања струјног кола тј. са протицањем струје кроз цио изоловани одсјек када је овај слободан од возила, а са кратким везивањем струјног кола преко точкова осовине возила код заузетости изолованог одсјека.

(3) Код потпуних сигурносних уређаја морају се контролисати у погледу заузетости:
   а) сви пролазни колосјеци и остали главни колосјеци путева вожње;
   б) све скретнице путева вожњи улаза, излаза и пролаза возова;
   ц) као и улазни пружни одсјеци тј. одсјеци између улазних сигнала и улазне скретнице и сл.

(4) Шинска струјна кола морају поуздано да раде при условима електричне вуче наизмјеничним напоном 25 kV, 50 Hz.

(5) Са отпором изолације колосјечног одсјека у шинском струјном колу мора се рачунати са специфичним отпором изолације од 1,6 Ω/km на отвореној прузи а 1 Ω/km у рејону станице.

(6) Максимални отпор премошћења (кратка веза између шина колосјечног одсјека) са којим се треба рачунати за поуздани рад шинског струјног кола износи 0,5 Ω.

(7) Колосјечно реле шинског струјног кола мора имати фактор доброте најмање 0,65.

(8) Шинска струјна кола у станицама од улазног до улазног сигнала морају се извести са једношинском изолацијом. Фреквенција напона који се користи за рад изолованих одсјека је 83 1/3Hz.

(9) Максималан напон, који се смије довести на шине, не смије бити већи од 12 V.

(10) Податке о типовима шине скретнице даје инвеститор за сваки конкретан случај.

(11) Колосјечне пригушнице на изолованим одсјецима морају бити димензионисане за наизмјеничну струју вуче 700 A.

(12) У оквиру понуде за шинска струјна кола морају се понудити и сви остали потребни саставни елементи као што су: изоловани шински састави, кабловске прикључне главе са трансформаторима, шински превези, колосјечне пригушнице и друго. Детаљни технички услови о изолованим саставима су дефинисани Правилником 312. За изоловане шинске саставе потребно је да понуђач поднесе атесте.

Члан 72.

(Начин изведбе шинских струјних кола)

(1) Шинска струјна кола морају бити тако изведена да колосјечни релеј показује сигурно незаузетост изолованог одсјека код отпора застора од 1,6 Ω и преко тога, као и да показује стање заузетости код премошћења једном осовином возила са отпором до 1 Ω. Код оних неразгранатих изолованих одсјека дужине до највише 50 m, чији укупан отпор застора и при најнеповољнијим условима рада не пада испод 20Ω, мора се показивати сигурно стање незаузетости код отпора застора од најмање 10 Ω.

(2) За скретнице у станицама у принципу мора се предвидјети серијска изолација за сваку скретницу појединачно, уколико одобреним пројектом није предвиђено другачије.

(3) Код разгрананих изолованих одсјека (одсјеци са скретницама и укрштајима) изолација се треба у начелу извести по редној вези тако да се тиме трајно контролише непрекинутост свих шина, преспоја, веза и водова.

(4) Изоловани састав изолованог одсјека скретнице се уграђује на растојању од најмање 3 метра од међика скретнице. Овај размак се мора повећати на 6 метара код телекомандованих уређаја.

(5) Изоловани одсјеци морају бити везани са релејним дијелом СС уређаја посредством напојних и релејних прикључних глава у којима се налазе напојни и релејни трансформатор.

(6) Код неразгранатих изолованих одсјека (чисто колосјечни одсјеци) напојне и релејне прикључне главе се требају постављати на супротним крајевима изолованог одсјека.

(7) Сваки изоловани шински састав између два изолована одсјека, као и унутар једног истог изолованог одсјека, мора имати супротан поларитет/фазу напајања сусједних одсјека, наизмјеничну промјену изолованих шина (код једношинске изолације), као и испуњавати све остале услове за сигуран и међусобно неометани рад сусједних изолованих одсјека.

(8) Релејни и напојни крајеви сусједних изолованих одсјека не смију се међусобно граничити, тј. са обе стране изолованог састава морају доћи или само релејни или само напојни крајеви. Од овога се смије одступити само у случају ако је примјењеним системом омогућено сигурно и беспријекорно функционисање изолованих одсјека и без овог услова.

(9) Код изолованих одсјека преко којих се вози у једном смјеру треба по могућности да релејни крај буде на почетку, а напојни крај на крају одсјека, посматрано у смјеру вожње. Уколико је то неизводљиво тада овај

услов треба испунити код оног изолованог одсјека, чији је отпор застора најнижи.

(10) За везу изолованог одсјека са релејном просторијом, мора сваки релејни крај имати посебне водове, док се напојни крајеви могу повезивати на заједничке напојне водове.

(11) Поред ових прописа, у погледу изоловања колосјека и скретница, важе и посебни технички прописи УИ, о изолацији колосјека и скретница.

Члан 73.

(Напојне и релејне прикључне главе)

(1) Под прикључном главом на изолованом одсјеку подразумевају се кућишта са отпорницима, прикључницама, трансформаторима као и осталим потребним елементима за везу изолованог одсјека са релејном просторијом. На напојном крају изолованог одсјека уграђује се напојна прикључна глава, а на релејном крају релејна прикључна глава.

(2) Кућиште прикључне главе треба да је у начелу исте конструкције и за релејну и за прикључну главу једног усвојеног система рада изолованих шинских одсјека.

(3) Сав прибор који је смјештен у кућишту мора бити потпуно и сигурно заштићен од утицаја влаге, дима и механичких оштећења, као и против отварања од непозваних лица.

(4) Главе требају бити једноструке или двоструке, тј. подешене само за прикључак једног или два изолована одсјека. На свакој од глава треба омогућити, поред везе са каблом из релејне просторије и везе са шином изолованог одсјека, још и остварење евентуално потребних кабловских веза са друге двије прикључне главе. Отвори који се не користе при монтажи морају бити заптивени.

(5) Трансформатори код напајања изолованих одсјека наизмјеничном струјом морају имати довољан број извода за грубо регулисање напона. За фино регулисање напона морају бити предвиђени одговарајући отпорници.

Члан 74.

(Изоловани шински састави)

(1) Изоловани шински састави између два изолована одсјека или између једног изолованог и једног неизолованог одсјека као и изоловани састави унутар једног изолованог одсјека, морају имати што је могуће већи отпор за пролаз струје из једног одсјека у други. Овај отпор не смије бити мањи од 50Ω ни под најнеповољнијим условима рада.

(2) Састави морају бити тако израђени и уграђени, да одговарају типу шине и горњег строја пруге гдје се уграђују, да су отпорни на ударе и угибе код вожњи преко састава, да не смију мијењати механичке и електричне особине испод прописане границе при температурним промјенама од - 20^0 C до + 60^0 C, као ни под дејством воде и притиска.

(3) Сви уграђени дијелови у саставу, нарочито везице, изолациони умеци и остало, морају одговарати одобреним типовима од стране надлежног органа, према прописима из Серије 300 ЖС БиХ, као у техничким условима за исте.

(4) Дилатациони размак између шина не смије ни при највећој температурној промјени да буде мањи од 5 mm. Ако постоји могућност путовања шина, усљед чега би дилатациони размак могао пасти испод ове граничне вриједности, морају се на колосјеку уградити справе против путовања шина у довољном броју.

(5) Пресјек шина на саставима треба да је гладак без неравнина и искошења која би могла да оштете изолациони уметак у дилатационом размаку.

(6) Изоловани састав се мора по правилу уграђивати као подупрти састав на дуплим праговима. Слободан лебдећи састав није дозвољен.

Члан 75.

(Прикључни спојеви и међушински превези)

(1) Под прикључним спојевима подразумевају се спајања прикључних напојних и релејних глава за шине изолованог одсјека. Међушински превези су спајања одвојених шина међусобно ради остварења потребних шинских струјних кола (скретнички превези, дијагонални превези и сл.).

(2) Прикључни спојеви и међушински превези израђују се по правилу од бакарног ужета. Скретнички међушински превези се морају израдити по захтјеву и специјалним скретничким каблом са јачим заштитним омотачем. Бакарно уже за ове спојеве и превезе мора имати прописане димензије са укупним пречником од најмање 6 mm и бити уплетено од жица највећег пречника 0,6 mm.

(3) Прикључни спојеви и превези имају бити вођени до шина и притврђени на исте на подесан и поуздан начин, тако да је спријечен додир или прелаз струје између спојева и превеза међусобно и са неодговарајућом шином, да су спојеви, превези и мјеста притврђена на шини добро заштићени од оштећења при радовима на одржавању горњег строја, као и да је сама веза са шином изведена тако да та веза не може временом сама по себи ослабити ни у механичком ни у електричном погледу. Прелазни отпор на мјесту притврђења споја или превеза за шину не смије бити већи од 0,004 Ω.

Члан 76.

(Преспоји)

(1) Под преспојем се подразумевају везе између шина истог трака на неизолованим саставима у неком изолованом одсјеку, које везе имају за сврху премошћавања великих прелазних отпора који су својствени таквим саставима.

(2) Преспоји се израђују од голог бакарног ужета пречника најмање 6 мм и уплетеног од жица највећег пречника 0,6 mm.

(3) Преспоји се по правилу имају заваривати на шину, а послије заваривања премазати тером за гвожђе како би била избјегнута могућност њиховог скидања од непозваних лица.

Члан 77.

(Прагови и застор)

(1) Изоловани одсјеци не смију се користити у комбинацији са гвозденим праговима.

(2) Прагови морају имати што већи електрични отпор. Стога се у изолованим одсјецима смију уграђивати само неимпрегнисани прагови или прагови импрегнисани креозотом или којим другим средством које не садржи соли и друге материје које чине праг електрично проводљивим. Натрули или јако напрсли прагови у којима се задржава влага треба да буду замјењени.

(3) Застор треба по правилу да је доброг квалитета, прорешетан и постављен тако да не додирује доњу ивицу шине.

(4) Прагови и застор пруга треба да буду у таквом стању да електрични отпор цјелине не буде мањи од 1 Ω/km при најнеповољнијим условима тј. послије киша или

топљења снијега. Ако овај услов није испуњен мора се просијавањем застора, убацивањем туцаника, избацивањем натрулих прагова итд. повећати вриједност отпора застора.

Члан 78.

(Општи услови за бројаче осовина)

(1) Уређај бројача осовина мора задовољити техничке и сигурносне услове најмање као и одговарајући уређај са шинским струјним колима. Понуђени бројачи осовина морају минимално задовољити услове дефинисане објавом UIC790E из 1975. године са свим каснијим измјенама и допунама. Отпорност на вибрације и ударе у складу са ЕН 50125-3. Имуност на електромагнетне сметње у складу са ЕН 50121-4 и ТС 50238-3. заштита од воде и прашине у складу са ИП68 (сензор) и ИП67 (за контролну електронику).

(2) Општи услови за бројаче осовина су:
- а) да омогући контролу скретничких и станичних одсјека, пружних одсјека АПБ-а и контролу међустаничног растојања до 20 km;
- б) да ради поуздано како за пројектоване максималне допуштене брзине, тако и код заустављених возова;
- ц) да је његов поуздан рад независан од допуштених варијација погонског напона;
- д) да испуњава опште сигурносне услове, тј. да код отказа појединих елемената покаже стање веће сигурности;
- е) да реагује независно од врсте материјала застора (дрвени, бетонски и гвоздени прагови), од врсте, материјала и својства точкова (пречника металних точкова и степена истрошености) као и од бочних помјерања точкова у композицији);
- ф) да не постоји утицај од висећих цијеви, ланаца и магнетних кочница;
- г) да је неосјетљив на утицај страних поља (од струје вуче, магнета на возилима, точкова са реманентним магнетизмом) као и на механичке потресе шина (вибрације шина);
- х) да неометано ради у дозвољеним радним климо-техничким условима: температура, (нпр. од -40(С до +80(С), влага, снијег, лед;
- и) у циљу повећања трајности и смањења трошкова одржавања, покретне дијелове уређаја свести на најмању могућу мјеру;
- ј) да се оствари могућност даљинског напајања уз што нижу потрошњу енергије и минималан број жила или парица кабла;
- к) да се једноставно уграђује без већих радова на прилагођавању постојећих (релејних) уређаја као и без знатних радова на горњем строју при чему се спољашњи дио уређаја мора налазити ван граница слободног профила;
- л) уређај бројача осовина мора имати могућност бројања најмање 250 осовина;
- м) да се употребом посебне команде са регистровањем омогући даљинско довођење бројача осовина у редовно стање.

(3) За уређај бројача осовина морају се доставити принципијелне шеме за разне случајеве примјене уз назначење потребног броја кабловских жила за рад уређаја, са назначењем сврхе појединих парица.

ПОГЛАВЉЕ XIII
СИГНАЛНО-СУГУРНОСНИ КАБЛОВИ

Члан 79.

(Општи технички услови за СС каблове)

(1) За везу са спољашњим дијеловима СС уређаја (скретничким поставним справама, сигналима, уређајима за контролу одсјека и сл.) по правилу се примјењују сигнални и телекомуникациони каблови према струковним нормама С2.011 или одговарајућим ДИН ВДЕ стандардима.

(2) Понуђени сигнално-сигурносни каблови морају имати сљедеће карактеристике:
- а) проводници кабла су од пуног меко оджареног бакра, називног пречника Ø 0.9, 1.4 и 1.8 mm,
- б) проводници су упредени или у слојевима као читава језгра,
- ц) изолација проводника као и покривач, омотач језгра су од пластичне масе,
- д) спољни плашт је од ојачане пластичне масе,
- е) заштита од механичких оштећења и глодара је урађена од челичних трака са преклопом,
- ф) употријебљени изолациони материјал проводника, покривача и омотача језгре и спољни плашт не смију садржавати ПВЦ,
- г) у језгру, односно слоју, бојом изолације проводника се мора означити почетни проводник као и проводник смјера упредања,
- х) максималан отпор петље кабла са проводником Ø 0.9 mm до 28.8 Ω/km, за каблове са проводником Ø 1.4 до 11.9 Ω/km а за каблове са проводником Ø 1.8mm до 7.2 Ω/km,
- и) максимална међукапацитивност између проводника при 800 Hz за кабал Ø 0.9 mm 115 nF/km а за кабал Ø 1.4mm и Ø 1.8mm од 145 nF/km,
- ј) отпор изолације за проводник Ø 0.9 mm 10 GΩ/km
- к) фактор редукције је 1,
- л) испитни напон између проводника и проводника те између проводника и омотача (челична заштита) је минимално 2.5 kV/ 50 Hz 1 мин.,
- љ) дозвољени температурни опсег за вријеме полагања -10º С до 60º С, а прије и након полагања -40º С до +60º С.

(3) Осим наведеног, понуђени каблови морају одговарати стандарду ИЕЦ 60502.

(4) Код одабира каблова који повезују сигнале и улазне јединице електронског СС уређаја, потребно је водити рачуна о дозвољеном индукованом напону насталом услед утицаја повратне струје вуче, који према норми ЕН 50121-4 табела А1 износе:
- а) нормални и присилни услови вуче: 150 V/50 Hz укупно, и
- б) у условима кратког споја: 650 V/50 Hz.

(5) Потреба коришћења кабла са индуктивном заштитом и редукционим фактором утврђује се пројектом а на основу прорачуна утицаја струје вуче у присилном режиму и у режиму кратког споја.

(6) Уз сигналне каблове има се понудити и потребан кабловски прибор. Спајање (настављање) каблова се врши равним пластичним термоскупљајућим спојницама, димензија прилагођених вањском пречнику понуђених каблова.

(7) За случај да је понуђени систем осигурања базиран на дистрибуираној структури (централна логика и концентратори) за комуникацију између елемената наведене структуре може се предвидјети и коришћење оптичког кабла одговарајућих техничких карактеристика.

(8) У заједнички кабл могу се укључити сви спољни СС уређаји изузев релејних водова изолованих одсјека, за које је по правилу потребно предвидјети посебан кабл. Изузетак се може направити у случају сигурносних уређаја малих станица пролазног типа (до највише 4 колосјека).

(9) Код прорачуна потребног броја жила у каблу, поред ефективних жила предвидјети и резервне жиле:
   а) каблови до 4 жиле и краћи од 100m: не мора се предвидјети резерва,
   б) каблови до 20 жила: резерва од 20 до 30%,
   ц) каблови преко 20 жила: резерва од 10 до 15%, и
   д) за каблове који повезују дијелове СС постројења који су опремљени уређајима за мултиплексни пренос, ово не важи.

(10) Полагање каблова и његово повезивање мора бити изведено по прописима ЖС БиХ о полагању каблова код сигурносних уређаја.

(11) По завршетку полагања каблова, израде спојница, разводних и завршних глава, а прије повезивања кабла са спољним и унутрашњим уређајима, мора се извршити мјерење отпора изолације између жила међусобно као и између жила са земљом. Измјерена отпорност изолације било које жиле према осталим жилама или металном плашту кабла (дужине 1 km) не смије бити мања од 5MΩ/km, а за дужине каблова испод 100 метара, отпорност изолације не смије бити мања од 50 MΩ/km.

(12) Код полагања каблова у станичном рејону, на укршајима испод пута или колосјека морају се примјењивати мјере физичке заштите каблова.

(13) Приликом приближавања или укрштања са електричним инсталацијама других постројења, морају се примјенити посебне мјере заштите.

ПОГЛАВЉЕ XIV
МЕЂУСТАНИЧНА ЗАВИСНОСТ И АУТОМАТСКИ ПРУЖНИ БЛОК

Члан 80.
(Општи услови за МЗ)

(1) На пругама на којима није предвиђен аутоматски пружни блок имају се понудити уређаји за принудно остварење зависности између сусједних станица у погледу одвијања саобраћаја у станичном размаку (у даљем тексту уређаји међустаничне зависности-МЗ).

(2) Техничко рјешење оваквог уређаја мора бити такво, да излаз неког воза из станице на отворену пругу може бити показан на излазном сигналу само уколико су задовољени сљедећи услови:
   а) да је путем овог уређаја електрично остварен споразум између отправника возова и сусједних станица (тражење и давање приволе);
   б) да је давање приволе за неку вожњу условљено тиме да је претходно воз потпуно ушао у сусједну станицу, као и да су у моменту давања приволе одговарајући улазни и излазни сигнали у положају "стој";
   ц) да је технички онемогућено да се у случају појаве било каквог квара или сметње на уређају, може појавити било какво угрожавање саобраћаја како на прузи тако и у станицама.

Члан 81.
(Општи услови за АПБ)

Уређај аутоматског пружног блока мора бити конструисан и изведен тако да задовољава сљедеће услове:
   а) Диобом станичних размака на потребан број блоковних одсјека мора бити омогућено потпуно безбједно кретање два или више узастопних возова у једном станичном размаку. Број и распоред просторних одсјека даје инвеститор посебно за сваки одсјек пруге.
   б) На двоколосјечним пругама, уређај аутоматског пружног блока мора бити изведен за кретање возова у једном смјеру, а на једноколосјечним пругама и на двоколосјечним пругама са обостраним саобраћајем, за кретање у оба смјера по једном истом колосјеку.
   ц) На једноколосјечним пругама и на двоколосјечним пругама са обостраним саобраћајем мора бити технички обезбјеђена промјена смјера кретања од стране отправника возова двију сусједних станица.
   д) У станичним уређајима за дати смјер кретања мора бити показивано стање заузетости сваког блоковног одсјека и сметња на сваком блоковном сигналу. Ова стања и сметња показују се у станицама на једноколосјечној прузи и на двоколосјечним пругама са обостраним саобраћајем у смјеру кретања воза.

Члан 82.
(Сигнали АПБ-а)

(1) Сигнали аутоматског пружног блока за утврђени смјер вожње морају бити међусобно у таквој зависности, да је на сваком од ових сигнала предсигналисан положај наредног просторног или станичног улазног сигнала, односно стање заузетости двају наредних блоковних одсјека иза сигнала.

(2) На једноколосјечним пругама и на двоколосјечним пругама са обостраним саобраћајем сви просторни сигнали морају бити увијек освијетљени за један смијер вожње. Просторни сигнал испред улазног сигнала супротног смјера мора бити освијетљен. На двоколосјечним пругама сигнали аутоматског пружног блока морају бити трајно освијетљени.

(3) Сигнали аутоматског пружног блока имају се аутоматски постављати у положај "стој" када чело воза пређе пут од 50 метара иза сигнала (пут претрчавања). Ако је пруга испред просторног сигнала најмање на дужини од 1 km у успону, тада се према величини успона и највећој дозвољеној брзини на том дијелу пруге прописана дужина пута претрчавања од 50 m смањује према доњој табели и то:

Успон ‰	Највећа дозвољена брзина у km/h	Дужина пута претрчавања у m
до 6	45	40
6-10	40	35
	70	40
10-15	40	25
	55	35
	90	40
15-20	40	20
	50	28
	70	35
	90	40

(4) У случају гашења црвене свјетлости мора се аутоматски упалити помоћна црвена свјетлост, за коју сврху треба предвидјети посебан извор напајања са капацитетом за осмочасовно помоћно напајање.

(5) У случају гашења зелене свјетлости мора се аутоматски упалити жута, а у случају гашења жуте има се аутоматски појавити црвена свјетлост. Сијалице за зелену, жуту и црвену свјетлост морају имати дупло влакно.

Члан 83.

(Техничко рјешење за АПБ)

(1) Уређај аутоматског пружног блока мора бити изведен примјеном шинских струјних кола или бројача осовина у складу са одобреним пројектом.

(2) Шинска струјна кола морају обезбиједити трајан и сигуран рад аутоматског пружног блока, тј. да се на просторним сигналима поуздано показује стање заузећа појединих просторних одсјека, рачунајући при томе са максималном дужином од 1800 m по одсјеку, при минималном отпору застора од 1,6 Ω/km, рачунајући са максималним отпором премошћења од 0,5 Ω.

(3) Понуђач је дужан да достави понуду за двошинске изоловане одсјеке за уређаје аутоматског пружног блока. Поред тога могу се понудити и изоловани одсјеци са једношинском изолацијом.

(4) Уређај аутоматског пружног блока мора бити изведен тако, да је потпуно обезбијеђен од угрожавајућих и опасних утицаја повратне струје вуче и контактне мреже.

(5) Напајање уређаја аутоматског пружног блока има се вршити из сусједних станица преко посебног напојног кабла. При овоме систем напајања мора бити такав, да се са њим може постићи што већи домет сигурног напајања уз што мањи пресјек напојног кабла.

(6) Техничким рјешењем уређаја аутоматског пружног блока мора бити обезбијеђен и прелаз са дневног на ноћно напајање свјетлосних сигнала и обратно.

Члан 84.

(Употреба каблова за АПБ)

(1) За уређај аутоматског пружног блока у пружном сигнално-телекомуникационом каблу могу се користити максимално 4 парице. Може се понудити и рјешење са оптичким каблом.

(2) Понуђач је обавезан да понуди пружни напојни кабел са прибором конструкције и пресјека које захтјева понуђено техничко рјешење уређаја аутоматског пружног блока.

(3) За пружни напојни кабл механичке и електричне карактеристике су одређене струковном нормом С2.012.

(4) Пружни напојни каблови морају минимално да задовоље сљедеће техничке услове:

а) Опис: Кабл са бакарним проводницима са изолацијом од пластичне масе испуном од невулканизиране гуме или пластичне масе, заштићен металном траком и са спољним плаштом од пластичне масе, за називни напон од 1 kV.

б) Специфични захтјеви:

б0) Специфични отпор меко оджареног бакарног проводника не смије бити већи од 17,241 $\Omega mm^2/km$ на 20° С.

б1) Пластична маса за изолацију мора задовољити сљедеће захтјеве:

- Прекидна чврстоћа минимално 160 kg/cm^2
- Прекидно издужење минимум 180%
- Специфични отпор изолација на 20°С минимум $1x10^{14}$ Ωcm
- Специфични отпор изолације на 60°С минимум $1x10^{11}$ Ωcm
- Отпорност на ниским температурама:
  на савијање -15°С
  на удар -15°С

б2) Пластична маса за плашт мора задовољити сљедеће захтјеве:

- Прекидна чврстоћа минимум 160 kg/cm^2
- Прекидно издужење минимум 180%
- Специфични отпор изолације на 20°С минимум $1x10^{12}$Ωcm
- тпорност на ниским температурама:
  на савијање -15°С
  на удар -15°С

б3) Као заштита од глодара каблови морају бити заштићени металном траком.

б4) Напонско испитивање: 4 kV наизмјеничног напона.

б5) Диелектрична чврстоћа:

- Претходна испитивања: са 8 kV наизмјеничног напона за вријеме од 5 минута на 60°С.
- Главно испитивање: Са 1,2 kV једносмјерног напона за вријеме од 10x24 h.

ц) У свему осталом каблови морају бити израђени сходно ВДЕ 0271/62 или одговарајућем националном стандарду произвођача.

д) За овај тип напојног кабла треба се понудити и сав потребан кабловски прибор.

е) Понуђени тип пружног напојног кабла мора бити заштићен од утицаја опасних напона вуче и корозије.

ПОГЛАВЉЕ XV
УРЕЂАЈИ НА ПУТНИМ ПРЕЛАЗИМА

Члан 85.

(Општи услови за уређаје путних прелаза)

(1) Аутоматски уређаји за обезбјеђење путних прелаза у нивоу морају испуњавати одредбе овог Правилника и Упутства о опремању путних прелаза у нивоу са електричним уређајима за осигурање.

(2) Електронски СС уређаји за осигурање путних прелаза морају бити усаглашени са сљедећим стандардима: UIC (761, 781), ИЕЦ, Ценелец ЕН 50124, ЕН 50126, ЕН 50128, ЕН 50129,ЕН 50159.1 и ЕН 50159.2, UIC 91/440, ИСО 9000-9004 и др. Могу се прихватити и уређаји који су пројектовани и израђени по стандардима који су компатибилни са наведеним стандардима, и уколико ти стандарди резултирају у једнаком или бољем квалитету уређаја.

(3) Аутоматски уређаји за обезбјеђење путних прелаза могу бити опремљени:

а) само са свјетлосно-звучним сигналима,

б) са свјетлосно-звучним сигналима и полубраницима, и

ц) са свјетлосно-звучним сигналима и свјетлосним таблицама са натписом "ДВА ВОЗА".

(4) Аутоматски уређаји за обезбјеђење путних прелаза са свјетлосно-звучним путним сигналима морају испуњавати сљедеће основне услове:

а) сваки путни сигнал мора бити опремљен са по двије црвене свјетиљке које наизмјенично свијетле када се путном прелазу приближавају

жељезничка возила. Свјетиљке се наизмјенично пале и гасе 60 пута у минути; Облик и димензије путопрелазних сигнала који су у употреби су одређене стандардом ЈУС З.С2.580.

б) јакозвучна звона се постављају на стуб путног сигнала. Звоно мора бити укључено све док путни сигнали показују забрањен прелаз преко жељезничке пруге. Звоно мора да ради у ритму од 120 удараца у минути; Јакозвучно звоно мора бити минималне јачине 90dB.

ц) путни сигнали морају бити у редовном положају угашени; За путопрелазне сигнале треба употријебити стандардизоване сијалице са два влакна, минималне снаге 20 W.

д) уређај укључује и искључује воз који се приближава путном прелазу;

е) морају се предвидјети удвојени укључно-искључни уређаји; укључно-искључни уређаји морају бити тако изведени да се поуздано контролише њихова исправност, као и исправност прикључног кабла.

ф) свјетлосни путни сигнали се гасе најкасније 5 до 10 секунди послије проласка жељезничких возила;

г) ако се између укључне тачке и путног прелаза налази главни сигнал или станица онда уређај мора бити способан за аутоматско постављање од стране воза и за послуживање из станичне централне поставнице; у случају аутоматског постављања уређаји путног прелаза нису у зависности са сигналима;

х) отказивањем једног од елемената од којих зависи исправно функционисање уређаја не смије да се угрози безбједност саобраћаја на путном прелазу. Уређај мора бити изведен тако да се путни сигнали укључују у сваком случају када се појави ма каква сметња. Овај захтјев треба ријешити удвостручавањем оних елемената који би могли да буду узрочници сметње или неким другим техничким рјешењима;

и) контролни уређај у службеном мјесту у коме се контролише исправно функционисање уређаја, мора показивати минимално три основна стања: исправно стање, појаву сметње и појаву квара.

(5) Под сметњом се подразумјева техничка неисправност која не угрожава безбједност на путном прелазу (путни сигнали показују црвену свјетлост), док се под кваром подразумјева техничка неисправност која угрожава безбједност на путном прелазу због тога што путни сигнали или полубраници не забрањују прелаз преко жељезничке пруге када се приближава воз.

Члан 86.

(Технички услови за полубранике путних прелаза)

Полубраници морају да задовоље сљедеће техничке услове:

а) Погонски мотори морају бити опремљени електричним спојницама које придржавају полубранике у крајњим положајима;

б) Полубраник мора у случају престанка струје да се аутоматски спусти у положај "Забрањен прелаз". Полубраник мора бити подешен за ручно подизање помоћу ручице;

ц) Погонски мотори морају бити подешени тако да спуштање полубраника траје до 10 секунди, а подизање око 5 секунди;

д) Полубраник мора имати засебан погонски мотор;

е) Полубраник мора бити везан са погонским мотором тако да не долази до оштећења ни полубраника ни мотора у случају да полубраник приликом спуштања наиђе на неку препреку (на примјер ако удари на кров неког друмског возила). Свако оштећење полубраника мора се показати на контролном уређају као квар;

ф) Прије спуштања полубраника мора се чути предзвоњење које траје у зависности од дужине путног прелаза од 15-25 секунди. За вријеме предзвоњења путни сигнали морају показивати црвену наизмјеничну свјетлост;

г) На врху полубраника мора постојати црвена свјетлост која засвијетли чим се полубраник помакне из свог редовног положаја и мора да свијетли све док се полубраник не врати у тај положај.

х) облик и димензије полубраника који су у примјени, одређени су стандардом ЈУС З.С2.150.

Члан 87.

(Свјетлосна табла са натписом "ДВА ВОЗА")

Свјетлосна табла носи натпис "ДВА ВОЗА" и поставља се на двоколосјечним и паралелним пругама умјесто полубраника на путним прелазима са незнатним саобраћајем друмских моторних возила. Свјетлосна табла се поставља непосредно испод троугле табле путног прелаза и мора бити изведена тако, да се натпис не види када није освијетљен. Овај натпис се укључује само када се истовремено на другом колосјеку путном прелазу приближава још један воз. Укључење овог натписа мора бити пропраћено посебним акустичним сигналом. Акустични сигнал траје све до наиласка воза на путни прелаз по другом колосјеку.

Члан 88.

(Напајање уређаја путних прелаза)

(1) Напајање путних прелаза се врши из напојног кабла. У случају било каквог квара на напојном уређају, свјетлосни путни сигнали се напајају из посебне батерије капацитета за осмочасовно резервно напајање.

(2) Морају се предузети све потребне заштитне мјере за заштиту од електричног удара у складу са стандардом ЈУС Н.Б2.741, односно одговарајуће ЕН и ИЕЦ норме.

(3) Морају се предузети све потребне мјере за заштиту од утицаја струје електричне вуче моофазног система 25kV, 50Hz.

Члан 89.

(Употреба парице СТКА кабла за уређај путног прелаза)

За уређаје путних прелаза на отвореној прузи, у пружном сигнално-телекомуникационом каблу могу се користити максимално двије парице.

Члан 90.

(Стандарди за електронске уређаје осигурања путних прелаза)

(1) У принципу, електронски уређај за осигурање путног прелаза се састоји од: микропроцесорске сигурносне логике, софтвера, напојне јединице, пренапонске заштите и укључно/искључних тачака повезаних одговарајућим кабловима на уређај.

(2) Електромагнетни утицај је дефинисан нормама ЕН 61000-4-2 (статички електрицитет), ЕН 61000-4-3 (електромагнетно поље) и ЕН 61000-4-4 (импулсни утицај).

(3) Температурни опсег рада уређаја је дефинисан нормама ИЕЦ 60721-3-3 и ИЕЦ 60721-3-4, а то је:

а) за унутрашњу опрему: -5 до +40^{0}C, и

б) за вањску опрему: -30 до +70^{0}C.

(4) Механички услови рада су дефинисани нормама ИЕЦ 60068-2-6, ИЕЦ 60068-2-27 и ИЕЦ 60068-2-31.
(5) Заштитне мјере су дефинисане нормама ЕН 60000-4-2 (инсталација) и ИЕЦ 60536 (класификација).
(6) Заштитне мјере по питању димензионисања изолације и испитног напона су дефинисане нормом ЕН 50178.
(7) Захтјеви по питању пренапонске заштите су дефинисани нормом Заштитне мјере по питању димензионисања изолације и испитног напона су дефинисане нормом ЕН 50122.
(8) Уређај не смије имати електромагнетно зрачење веће него што су прописане ЦИСПР, како слиједи:
   а) Фреквентни опсег од 150-500 kHz: 10mV, и
   б) Фреквентни опсег од 0,5-30 MHz: 5mV.
(9) Сигурносни захтјеви електронског СС уређаја за осигурање путног прелаза морају бити верификовани сигурносном анализом и сигурносним извјештајем.
(10) Услови за реализацију сигурносног система морају бити у складу са UIC објавом 738 "Processing and Transmission of Safety Information".
(11) Ниво сигурносног интегритета "Safety Integrity Level – SIL" мора одговарати нивоу 4, у складу са ИЕЦ 61508 и ЕН 50129.
(12) Сви параметри везани за РАМС морају бити у складу са ЕН 50126, ЕН 50128 и ЕН 50129.
(13) Конфигурација електронске логике (хардвер и софтвер) мора бити ријешена минимално по принципу 2 од 2.
(14) Расположивост система МТБФ односно вријеме између два отказа, мора бити минимално 6 година. Захтијевани вијек трајања електронског СС уређаја је између 15 и 20 година.

ПОГЛАВЉЕ XVI
УРЕЂАЈИ ЗА КОНТРОЛУ И РЕГУЛИСАЊЕ БРЗИНЕ КРЕТАЊА ВОЗА

Члан 91.

(Општи технички услови за ауто-стоп уређаје)

(1) У оквиру понуде за систем осигурања, предвидјети пружни аутостоп уређај. Користи се ауто-стоп уређај система И-60 Индуси са пружним бализама са радним фреквенцијама 500, 1000 и 2000 Hz. Комбиноване пружне бализе 1000/2000 Hz обавезно се примјењују код улазних сигнала и предсигнала те код излазних сигнала на главном пролазном колосијеку. Примјена и техничке карактеристике аутостоп уређаја је прописана упутством 425, 426 и 427.
(2) Понуђено техничко рјешење уређаја за контролу и управљање брзином кретања воза треба да назначи и јединичну цијену (без монтаже) за локомотивски дио уређаја, за који ће се закључити посебан уговор.
(3) Ауто-стоп уређај треба да обезбиједи сигурно заустављање возова при брзинама од 120 km/h и већим, на растојању максимално 200 m иза сигнала са сигурносним појмом "стој".
(4) Понуђени систем мора бити пројектован и конструисан тако да омогућава једноставну доградњу на сљедећи ниво/генерацију уређаја за аутоматску контролу и регулисање брзине кретања воза.
(5) Уређај мора бити подесан за примјену на локомотивама са једносмјерном или наизмјеничном струјом вуче као и на дизел локомотивама.
(6) Рад уређаја не смије да зависи од временских услова, утицаја струје вуче, потреса и других спољних утицаја.
(7) Уређај мора бити тако конструисан да се може једноставно уградити у локомотиве и на прузи, при чему не смије прелазити границе слободног профила.
(8) Уређај треба у себи да садржи што мање покретних дијелова, због чега долазе у обзир и рјешења са бесконтактном техником, али при томе морају бити остварени и сви услови за сигнално сигурно функционисање оваквог система.
(9) За понуђена техничка рјешења морају се доставити детаљни технички описи са основним нацртима и шемама са карактеристикама и условима уградње, експлоатације и одржавања.

Члан 92.

(Општи технички услови за ЕТЦС систем)

(1) Уколико су предмет тендера савремени системи за контролу и управљање брзином кретања воза као што је то ЕТЦС систем (видјети прилоге број 3, 4 и 5), техничко рјешење мора бити у складу са одобреним пројектом, а понуђена опрема мора да испуњава сљедеће услове:
   а) Спецификације функционалних захтјева – ФРС (издате од стране Европске жељезничке агенције, бр.ЕРА/ЕРТМС/003024) којима се дефинишу функционални захтјеви које постављају жељезнице пред ЕТЦС систем,
   б) Спецификације системских захтјева – СРС (издате од стране групације УНИСИГ, бр. СУБСЕТ- 026) које описују језгро ЕТЦС система заједно са интерфејсима према GSM-R систему, сигнално-сигурносном уређају и опреми на вучном возилу.
(2) Осим наведених спецификација функционалних захтјева (ФРС в5.0) и спецификација системских захтјева (СРС в2.3.0), пружни дио опреме за ЕТЦС мора задовољавати захтјеве дефинисане у тачкама 4.2.1, 4.2.3, 4.2.5, 4.2.7, 4.2.8., 4.2.9, 4.2.11, 4.2.12, 4.2.15 и 4.2.16 Техничких спецификација за интероперабилност за командно-контролне и сигналне системе (ТСИ ЦЦС), издате од стране Европске жељезничке агенције (ERA), као и сљедеће посебне услове за поједине компоненте:
   а) за РБЦ (Радио-блок центар):УНИСИГ СУБСЕТ-039 (в2.3.0), СУБСЕТ- 097 (в1.1.0) и СУБСЕТ - 098 (в1.1.0);
   б) за еуробализе: УНИСИГ СУБСЕТ -036 (в2.4.1);
   ц) за еуропетље: УНИСИГ СУБСЕТ-044 (в2.3.0);
   д) за радио in-fill бализе: УНИСИГ СУБСЕТ-046 (в2.0.0), СУБСЕТ-047 (в2.0.0), СУБСЕТ-048 (в2.0.0) и СУБСЕТ-049 (в2.0.0).
(3) Ради постизања интероперабилности цијелог система морају бити задовољени и сљедећи сигурносни захтјеви:
   а) за постизање одговарајућег нивоа сигурности (СИЛ) захтјеви из документа "Requirements on risk and hazard analysis for interoperability",
   б) за све дијелове пружне опреме мора бити параметар ТХР (Tolerable Hazard Rate) 10^{-9} случајних кварова/час, што одговара СИЛ 4 нивоу,
   ц) услови из УНИСИГ СУБСЕТ-091 (в2.5.0) "Safety Requirements for the Technical Interoperability of ETCS in levels 1&2",
   д) поузданост и расположивост мора бити у складу са "Reliability – Availability Requirements",
   е) функционалност мора задовољавати услове из УНИСИГ СУБСЕТ-040 (в2.3.0) "Dimensioning and Engineering Rules",
   ф) функционална тестирања морају бити у складу са УНИСИГ СУБСЕТ-0763532 (в2.3.1), СУБСЕТ-0763633 (в2.3.1) и СУБСЕТ-07637 (в1.0.2).

Члан 93.

(Пратећи услови)

За свако понуђено техничко рјешење уређаја за контролу и управљање брзином кретања воза, понуђач мора доставити техничке описе, шеме, техничке и експлоатационе карактеристике уређаја, упутства за уградњу, коришћење и одржавање као и одговарајуће дозволе од надлежних органа са подручја других држава.

ПОГЛАВЉЕ XVII
ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 94.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта, а исти ће се примјењивати, након што РОЖ БиХ од ентитета добије писмену потврду о прихватању и примјени одредби овог правилника у сврху измјене Прилога I "Инструкције за безбједност и интероперабилност жељезничког система у БиХ" ("Службени гласник БиХ", бр.11/12).

Број 10-01-29-7-158-1/14
02. јуна 2014. године
Добој

Директор
Борка Тркуља, с. р.

ПРЕГЛЕД ЗНАЧЕЊА СИГНАЛНИХ ЗНАКОВА КОД СВЈЕТЛОСНИХ СИГНАЛА

SHEDULE OF LIGHT SIGNAL ASPECTS

Ред. бр. No.	Сигнални знак Signal aspects	Значење сигналног знака Meaning of signal aspects
1		„Стој“ „Stop“
2		„Слободно редовном брзином“. „Proceed at normal speed“.
3		„Опрезно, предстоји заустављање код наредног сигнала“. „Proceed, preparing to stop at next signal“.
4		„Слободно, предстоји ограничење брзине од наредног сигнала“. „Proceed, preparing to restrict the speed at next signal“.
5		„Ограничена брзина“. Не може се појављивати сам, већ увијек мора бити праћен са једном зеленом мирном , једном жутом мирном или једном зеленом жмигајућом свјетлошћу за предсигналисање наредних сигнала. „Restricted speed“. Can't apare alone but must always accompanied by one permanent green, one permanent yellow of with one green flashing lighte for warning indication of next signals.
6	 	„Ограничена брзина, опрезно предстоји заустављање код наредног сигнала“. „Restricted speed, carefully, proceed sttoping at next signal“.
7	 	„Ограничена брзина, предстоји слободно или опрезно од наредног сигнала“. „Restricted speed, proceed clear or carefully by next signal“.
8	 	„Ограничена брзина, предстоји слободно ограниченом брзином до наредног сигнала“. „Resticted speed, proceed celar with restriced speed by next signal“.

ПРИЛОГ 1.

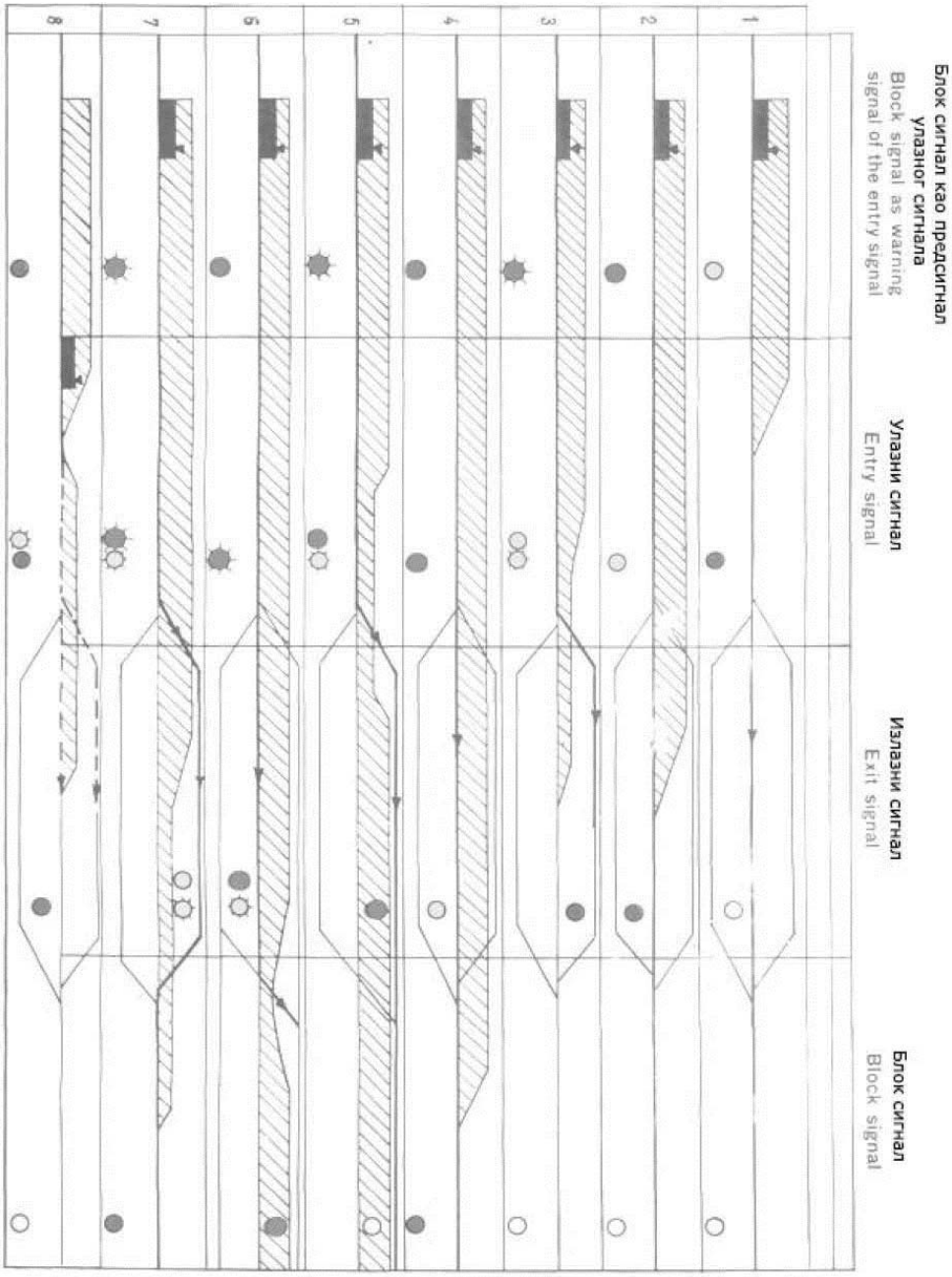
Блок сигнал као предсигнал улазног сигнала
Block signal as warning signal of the entry signal
Улазни сигнал
Entry signal
Излазни сигнал
Exit signal
Блок сигнал
Block signal
1
2
3
4
5
6
7
8

ПРИЛОГ 2.

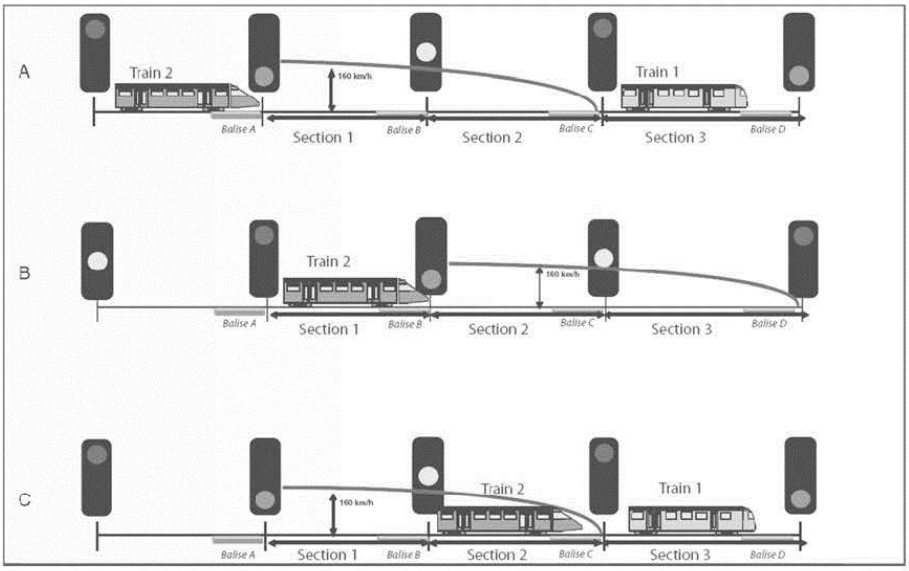

ПРИЛОГ 3 (принцип функционисања ЕТЦС нивоа 1)

ЕТЦС ниво 1 - воз 2 прима информацију о заузетости наредног просторног одсјека тек када прилази сигналу односно прелази преко односне бализе. У зависности од показивања односног сигнала зависи и аутоматска реакција локомотивског дијела ЕТЦС уређаја (слично као код аутостоп уређаја).

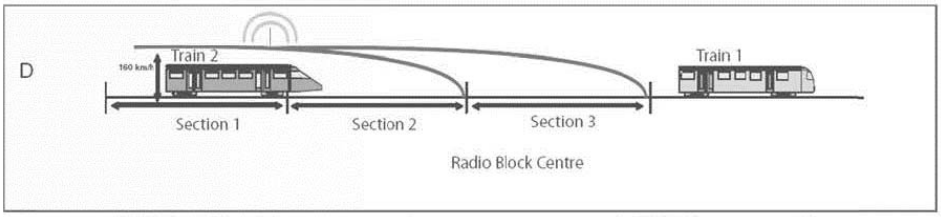

ПРИЛОГ 4 (принцип функционисања ЕТЦС нивоа 2)

ЕТЦС ниво 2 - воз 2 прима информацију о заузетости наредних просторних одсјека путем GSM-R мреже. Детекција положаја воза се још увијек врши уз помоћ пружних елемената за детекцију (бализе, бројачи осовина, изоловани одјсеци и сл.) али у овом случају машиновођа односно локомотивски дио ЕТЦС уређаја прије добија информацију о стању заузећа наредних просторних одсјека. Просторни сигнали нису неопходни.

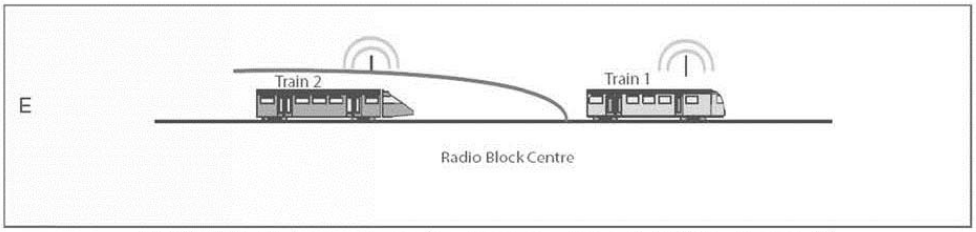

ПРИЛОГ 5 (принцип функционисања ЕТЦС нивоа 3)

ЕТЦС ниво 3 - GSM-R мреже и РБЦ- а воз 1. и 2. размјењују податке о међусобном тачном положају. У овом случају нису потребни просторни сигнали нити пружни елементи за детекцију положаја воза.

Na osnovu člana 8. tačka A. stav 1. i 2. Zakona o željeznicama BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 52/05), Regulatorni odbor željeznica BiH donosi

PRAVILNIK 413 b
O SIGNALNO-SIGURNOSNOJ MREŽI U ŽS BiH

POGLAVLJE I
UVODNE ODREDBE I DEFINICIJE

Član 1.
(Svrha Pravilnika)

Svrha ovog Pravilnika je da se, uvažavajući postojeće zakone i propise vezane za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, bliže definiraju tehnički zahtjevi, norme, smjernice i metode radi poboljšanja i razvoja sigurnosti željezničke infrastrukture, slijedeći pri tome evropske standarde, norme, principe, propise i direktive, u skladu sa odredbama Zakona o željeznicama BiH.

Član 2.
(Predmet Pravilnika)

(1) Ovim Pravilnikom propisuju se opći tehnički zahtjevi za isporuku i montažu elektro-relejnih i elektronskih signalno-sigurnosnih uređaja (u daljem tekstu SS uređaji) na prugama ŽS BiH.
(2) Predmet ovog Pravilnika su:
   a) stanični SS uređaji;
   b) SS uređaji na otvorenoj liniji;
   c) auto-stop uređaji, i
   d) SS uređaji za osiguranje putnih prelaza u nivou.
(3) Na prugama ŽS BiH mogu se ugrađivati SS uređaji i njihove sastavne komponente, koji ispunjavaju odredbe: Zakon o željeznicama BiH; Zakon o zaštiti okoliša, "Instrukcije za bezbjednost i interoperabilnost željezničkog sistema u Bosni i Hercegovini" - propisa i uputstava za građenje i održavanje pruga i pružnih postrojenja, priznata tehnička pravila struke za ovu oblast definirana zakonima i ratificiranim međunarodnim sporazumima čija je potpisnica Bosna i Hercegovina, "Uputstva o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu", kao i odrebama ovog Pravilnika.

Član 3.
(Osnovni pojmovi)

U Pravilniku se koriste sljedeći termini:

1) **"Upravitelj infrastrukture"** je svako javno preduzeće ili firma koja je odgovorna za uspostavljanje i održavanje javne željezničke infrastrukture ili privatne željezničke infrastrukture povezane sa javnom željezničkom infrastrukturom;
2) **"Interoperabilnost"** je sposobnost željezničkog sistema koja omogućava siguran i neprekidan saobraćaj vozova uz postizanje traženog stepena efikasnosti, a koja se temelji na propisima te tehničkim i operativnim uslovima koji za to moraju biti ispunjeni;
3) **"Mreža"** je cjelokupna željeznička infrastruktura kojom upravlja upravitelj infrastrukture;
4) **"Regulatorni odbor željeznica - ROŽ"** je upravna organizacija pri Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, čija je organizacija, financiranje i ovlasti definirana u Zakonu o željeznicama BiH;
5) **"Željeznička firma**" podrazumijeva željezničke kompanije koje obavljaju poslove upravitelja infrastrukture i poslove operatera ali sa razdvojenim troškovima poslovanja;
6) **"SS uređaj"** predstavlja skup određenih signalno-sigurnosnih sklopova, sa svojim svojstvima i međusobnim vezama, pomoću kojih se ostvaruje funkcionalna cjelina za bezbjedno upravljanje saobraćajem na određenom željezničkom području;
7) **"Sigurnost-sigurnosno svojstvo SS uređaja"** predstavlja njegovo svojstvo, koje karakterizira njegovo specifično ponašanje u slučaju pojave kvara ili smetnje u njemu. SS uređaj mora da ima sigurnosno svojstvo koje ne dozvoljava da pojava bilo kakve neispravnosti u njegovim sastavnim dijelovima ili da pojava određenih događaja u okolnoj sredini izmijeni stanje normalnog funkcioniranja uređaja u takvo poremećeno stanje (otkaz u radu - kvar) koje bi svojim nepravilnim funkcioniranjem prouzrokovalo ugrožavanje bezbjednosti saobraćaja na kontroliranom željezničkom području:
8) **"Sigurnosna analiza SS uređaja"** predstavlja skup postupaka koji rezultiraju dokumentom u kojem proizvođač uređaja dokazuje, primjenom odgovarajućih metoda, da je dotični uređaj - postrojenje realizirano na sigurnosan način, tj. da posjeduje sigurnosno svojstvo prema važećim propisima;
9) Pod **šemotehničkim kvarom** se podrazumijeva onaj kvar koji nastaje na elementima strujnih kola SS uređaja;
10) **"ETCS** (European Train Control System)" Evropski sistem za nadzor i upravljanje hodom voza;
11) **"GSM-R"** - radio sistem za vođenje željezničkog saobraćaja pomoću mobilne telefonije;
12) **"Auto-stop uređaj"** je uređaj koji automatski aktivira zaustavljanje voza kod signala u položaju "stoj", ukoliko mašinovođa nije preduzeo potrebne mjere za pravovremeno zaustavljanje voza. Auto-stop uređaji se sastoje od pružnog i lokomotivskog dijela;
13) **"CISPR -** Comité International Spécial des Perturbations Radioélectriques" - Međunarodni specijalni komitet za radio smetnje.

POGLAVLJE II
OPĆE ODREDBE

Član 4.
(Način planiranja)

(1) Upravitelj infrastrukture (u daljem tekstu UI) donosi plan razvoja željezničke infrastrukture u kojima definira:
   a) obim, vrstu i tehnološki nivo opreme za osiguranje stanica;
   b) obim, vrstu i tehnološki nivo opreme za osiguranje saobraćaja na otvorenoj pruzi (MZ - međustanična zavisnost, APB - automatski pružni blok, auto-stop uređaji);
   c) obim, vrstu i tehnološki nivo opreme za osiguranje putnih prelaza u nivou;
   d) način upravljanja željezničkim saobraćajem (telekomanda saobraćaja, kabinska signalizacija i automatsko reguliranje brzine kretanja voza, odnosno ETCS sistem), i
   e) dinamiku ugradnje SS uređaja po pojedinim prugama ili dijelovima pruge.
(2) U slučaju vršenja kapitalnog remonta na pruzi ili dijelu pruge, potrebno je predvidjeti rekonstrukciju postojećih ili ugradnju novih SS postrojenja, tako da isti po svojim tehničkim karakteristikama i nivou osiguranja odgovaraju za brzine za koje se vrši kapitalni remont ili veće brzine.

(3) Za službeno mjesto koje se oprema SS uređajem mora postojati odobren projekat, izrađen i revidiran na osnovu važećih zakonskih i željezničkih propisa o izradi i reviziji projekata ove vrste.

(4) Ukoliko se pruga (ili dionica pruge) oprema i pružnim uređajima automatskog pružnog bloka (APB), tada je potrebno posebnim projektom obuhvatiti sigurnosni uređaj APB-a a u pojedinačnim projektima osiguranja pojedinih službenih mjesta projektirati sve potrebne elemente za uvezivanje sa pružnim uređajima. Ako je perspektivnim planom predviđena kasnija ugradnja automatskog pružnog bloka ili telekomandnog uređaja mora se o tome voditi računa kod izrade pojedinačnih projekata za osiguranje službenih mjesta.

(5) Ukoliko se osiguranje nekog službenog mjesta izvodi etapno, onda se u projektu jedne etape mora predvidjeti sve što je potrebno za kasnije lako dograđivanje i povezivanje uređaja sljedećih etapa.

(6) Ukoliko je za izvođenje radova na ugradnji signalno-sigurnosnih uređaja potrebno da se prethodno izvrše i određeni radovi druge vrste (kao npr.: dovod električne energije, izgradnja ili adaptacija prostorija, promjena kolosječne situacije, izmjena nepropisnih i nepodesnih skretnica, dovođenje pragova, zastora i gornjeg stroja u ispravno stanje, odvodnjavanje, i sl.), onda se za te radove moraju izraditi posebni projekti, ukoliko ne spadaju u domen redovnog ili investicionog održavanja pruge.

Član 5.

(Izdavanje dozvole za korištenje novog tipa SS uređaja)

(1) Za ugradnju novog tipa SS uređaja i njegovih sklopova koji se po prvi put instalira na području ŽS BiH treba da dobije licenca za korištenje.

(2) U skladu sa Zakonom o željeznicama BiH, nadležni organ za izdavanje dozvole za korištenje novog tipa SS uređaja i njegovih sklopova na ŽS BiH je ROŽ-a BiH.

(3) Izdavanje dozvole za korištenje se vrši u skladu sa "Uputstvom o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu".

POGLAVLJE III
ŠEMOTEHNIČKI I FUNKCIONALNI ZAHTJEVI ZA SS UREĐAJE

Član 6.

(Opći uslovi)

(1) Signalno-sigurnosni uređaji moraju u eksploatacionom i tehničkom pogledu da ispunjavaju sljedeće osnovne uvjete:
   a) da omoguće bezbjedno odvijanje saobraćaja za maksimalne brzine vožnje do 120 km/h.
   b) da se na ovu opremu mogu dograditi bez većih rekonstrukcija dodatni uređaji koji omogućavaju brzine vožnje do 160 km/h, i to:
      - za prenos pokazivanja glavnih signala u kabinu mašinovođe;
      - za automatsko reguliranje brzina;
   c) da zadovolje tehničke specifikacije interoperabilnosti.

(2) Konstrukcija i sastav sigurnosnih uređaja treba da su takvi, da na optimalan način ispunjavaju sve postavljene funkcionalne i sigurnosne uvjete, u skladu sa saobraćajnim i tehničkim propisima za tu vrstu uređaja.

Član 7.

(Osnovi izvedbe)

(1) Elektro-relejni SS uređaji za osiguranje stanica, željezničkih čvorova i drugih službenih mjesta, se izvode prema geografskom rasporedu kolosječnih postrojenja po mozaik principu, u daljem tekstu "mozaik tehnika".

(2) Osnovni elementi mozaik tehnike moraju biti izrađeni u vidu standardnih utikačkih grupa (za skretnice, signale, puteve vožnje itd.) koje se međusobno povezuju standardnim utikačkim kablovima prema kolosječnoj situaciji. Standardne utikačke grupe iste namjene (skretnička, signalna itd.) moraju biti konstruktivno i šemotehnički jednake.

(3) Postavnice kod elektro-relejnih SS uređaja, moraju biti izrađene iz mozaik elemenata sa izvršnim i pokaznim organima raspoređenim prema geografskoj slici kolosečne situacije.

(4) Mogu se ponuditi i druga tehnička rješenja koja se ne temeljiju na principu mozaik tehnike ako pružaju značajna tehnička i eksploataciona preimućstva u odnosu na rješenja po mozaik principu.

(5) Analogno odredbama iz prethodnog stava ovog člana, mogu se ponuditi i elektronski SS uređaji, koji ispunjavaju odredbe ovog Pravilnika i Pravilnika o posebnim tehničkim uslovima za opremanje stanica elektronskim SS uređajima.

(6) Uređaji za postavljanje i kontrolu skretnica (postavne sprave) moraju biti izvedeni i napajani tako da se postigne što veća udaljenost istih od postavnice uz primjenu maksimalno četiri žile u kablu. Kod stanica bez ranžirnih signala skretnički likovi moraju biti osvijetljeni.

(7) Tehničko rješenje za napajanje i kontrolu svjetlosnih signala mora biti takvo da se njime omogućuje što veća udaljenost signala od postavnice uz primjenu što manjeg prečnika i broja žila u kablu.

(8) Sistem signalizacije se mora prilagoditi signalnim pojmovima datim u prilozima 1. i 2. ovog Pravilnika, a sve u skladu sa Pravilnikom 1. (Signalni pravilnik).

(9) Na elektrificiranim prugama SS uređaji moraju biti zaštićeni od svih štetnih uticaja struje vuče, kako u pogledu rada samog uređaja tako i u pogledu bezbjednosti osoblja koje rukuje SS uređajem.

Član 8.

(Šemotehnički uslovi)

(1) Sigurnosni uređaji moraju biti tako šemotehnički i konstruktivno izvedeni i ugrađeni da su potpuno zadovoljeni svi sigurnosni i funkcionalni uslovi koji se po ovim i posebnim propisima zahtijevaju od tih uređaja.

(2) Primjenjenim šemotehničkim i konstruktivnim rješenjima, mogućnost pojave šemotehničkih kvarova i grešaka, naročito onih koji bi mogli dovesti do stanja uređaja opasnog po bezbjednost saobraćaja ili do pojave ponavljanih i dužih smetnji u radu uređaja mora biti svedena na najmanju moguću dozvoljenu mjeru.

(3) SS uređaj mora biti opremljen posebnim brojačima koji registriraju svaku upotrebu komandi za prinudno razrješenje skretnica ili puteva vožnje, postavljanje skretnica poslije presječenja, neispravnog izolovanog odsjeka, signala ili drugih manipulacija pri kvarovima.

(4) Šemotehničko rješenje SS uređaja mora biti takvo da omogući individualno postavljanje skretnica, upotrebom odgovarajućih tastera odnosno komandi izdatih pomoću miša/tastature. Pri obrazovanju određenog puta vožnje, sve skretnice u putu vožnje i zaštitne skretnice se imaju postavljati automatski.

(5) Šematska i konstruktivna rješenja moraju biti takva da u slučaju kvara koji bi mogao dovesti do stanja opasnog po bezbjednost saobraćaja, cio sistem za reguliranje saobraćaja automatski dovode u stanje koje pruža veću bezbjednost. Stanja opasna po bezbjednost saobraćaja su npr.: pogrešno pokretanje skretnice, pogrešno pokazivanje stanja

nezauzetosti kolosjeka i skretnice, pogrešno postavljanje signala u položaj "slobodno", prijevremeno razrješenje puta vožnje i slično.

(6) U smislu zaštite od pojave stanja opasnog po bezbjednost saobraćaja, u šemama se mora računati sa istovremenom pojavom jednog kvara i jedne pogonske smetnje pri čemu pojava novog kvara ne smije imati za posljedicu stanje opasnosti po bezbjednost saobraćaja.

(7) Strujnim kolima, koja su bitna za bezbjednost saobraćaja kao što su npr. strujna kola koja obezbjeđuju neprekidnost rada SS uređaja ili strujna kola sa elementima čija se ispravnost rada ne može trajno kontrolirati ili pokazati pri prvom narednom rukovanju, šemotehničkim rješenjem se mora predvidjeti udvajanje kontakta u istom strujnom kolu na ugroženim mjestima, ponavljanjem kontakta u nekom drugom strujnom kolu ili drugim odgovarajućim šemotehničkim rješenjem.

(8) Pojava nekog kvara ili pogonske smetnje mora se po pravilu odmah pokazati na postavnici/monitoru kod dežurnog službenika kako bi se mogao blagovremeno sprovesti postupak za otklanjanje kvara ili smetnje. Od ovog se može odustati samo za one kvarove čije pokazivanje ne bi bilo moguće usljed same prirode kvara, kao i za one kvarove čije bi indiciranje iziskivalo primjenu neekonomičnih rješenja, a njihova priroda nije takva da dovodi u pitanje bezbjednost saobraćaja i mogućnost rukovanja uređajem. U ovim slučajevima se ipak kvar ili pogonska smetnja moraju pokazati pri prvom narednom rukovanju sa SS uređajem.

(9) Kod trajne kontrole pojave kvara smatra se da je kvar pokazan ako je na unaprijed definiran i propisan način odmah signaliran i objavljen alarmom na postavnici/monitoru. Kod nepostojanja trajne kontrole pojave kvara smatra se da je kvar signaliran time što je onemogućeno davanje nove komande koja obuhvata elemenat uređaja u kvaru.

(10) Sigurnosna strujna kola moraju biti zaštićena od pojave prekida provodnika, međusobnog dodira provodnika, dodira provodnika sa masom i pojava stranog napona.

(11) U sigurnosnim strujnim kolima moraju se primjenjivati isključivo sigurnosni releji. Pod sigurnosnim relejima u smislu ovih tehničkih uslova podrazumjevaju se releji sa prinudnom zavisnošću kontakta tako da ni jedan radni kontakt ne može da se zatvori dok svi mirni kontakti nisu prekinuli i obrnuto.

(12) Prekid strujnog kola ne smije da dovede do nepravilnog razrješenja zabravljenih skretnica i postavljenog puta vožnje. Po povratku struje mora se pojaviti stanje koje je bilo prije prekida.

(13) Šeme moraju biti tako izvedne da se signali mogu prekopčati sa dnevnog na noćni napon i obrnuto bez uticaja na pravilan rad strujnih kola.

POGLAVLJE IV
OPĆI USLOVI ZA SMJEŠTAJ I UGRADNJU UNUTRAŠNJEG DIJELA SS UREĐAJA

Član 9.
(Opći uslovi za smještaj staničnih SS uređaja)

(1) Konstruktivna rješenja staničnih signalno-sigurnosnih uređaja moraju biti takva, da smještaj unutrašnjih uređaja iziskuje što je moguće manje prostora u zgradama.

(2) Unutrašnji SS uređaji će se smjestiti u postojeće namjenski predviđene prostorije, koje će se adaptirati u skladu sa odobrenim projektom i posebnim zahtjevima proizvođača opreme.

(3) Kolosječna slika na licu komandne table/monitora treba se prikazivati uvijek tako, kako se vide kolosjeci kada se stane ispred najbližeg kolosjeka licem okrenutim prema njemu, s tim što je najbliži kolosjek najniži na tabli/monitoru.

Član 10.
(Ugradnja postavnice-radne stanice otpravnika vozova)

(1) Centralne, komandne i komandno-izvršne postavnice je potrebno ugraditi u službenoj prostoriji otpravnika vozova. Ugradnju izvršiti tako da je službenik koji rukuje postavnicom okrenut licem prema kolosjecima i skretnicama kojima rukuje, tako da ima što bolji i potpuniji pregled nad situacijom u opsluživanom rejonu.

(2) Ergonomski zahtjevi za elemente radne stanice otpravnika vozova i uslovi za intenzitet fluorescentne rasvjete prostorije otpravnika vozova su definirani normom EN ISO 9241.

(3) Između zadnje strane stola postavnice i prvog paralelnog zida mora biti ostavljen slobodan prostor širine najmanje 0,8 m za rad osoblja održavanja.

(4) Za kablovsko povezivanje radne stanice otpravnika sa SS prostorijom se, zavisno od udaljenosti prostorije otpravnika vozova i SS prostorije, koriste dvije PEHD cijevi Ø50 mm, koje se od duplog poda u SS prostoriji vode kroz pod kancelarije otpravnika vozova do stola za radnu stanicu otpravnika vozova. Ispod radne stanice otpravnika vozova ugrađuje se malo kablovsko okno dimenzija 50x50 cm za dovod kablova.

Član 11.
(Relejna SS prostorija)

(1) Kod potpunih električnih SS uređaja mora biti predviđena posebna relejna prostorija za smještaj releja, razdjelnika i drugih unutrašnjih dijelova sigurnosnog uređaja, kao i uređaji za napajanje, ukoliko za ove ne postoji posebna prostorija. U relejnu prostoriju se ne smiju postavljati akumulatori za koje mora postojati posebna prostorija. Ova prostorija treba da je u neposrednoj blizini službene prostorije u kojoj je ugrađena sama postavnica.

(2) Visina prostorije za smještaj unutrašnjeg SS uređaja treba biti 2,8 m (min. 2,5 m).

(3) Zidovi i tavanice moraju biti kvalitetno obrađeni, da tokom vremena ne dođe do otpadanja materijala i stvaranja prašine. Završni sloj zidova treba biti od glatke žbuke ili betona sa glatkom površinom da se na njihovim neravninama ne bi skupljala prašina. Izolacija zidova s plastificiranom ili nekom drugom posebnom bojom treba biti takva da se ostvari minimalni otpor izolacije od 200 kΩ. Potrebno je koristiti odgovarajuće materijale da se ostvari potrebna zvučna i toplotna izolacija.

(4) Pod prostorija za smještaj unutrašnjeg SS uređaja mora ispunjavati sljedeće uvjete:

a) biti dobro izravnat i nivelisan sa dozvoljenim tolerancijama ±5 mm, i to u uslovima kada je dio prostorije opterećen sa uređajima a preostali dio prostorije prazan,

b) biti od izdržljivog izoliranog materijala velike dielektrične čvrstoče, prelazne otpornosti prema zemlji od min. 200 kΩ, a rezultantnog otpora od 6,4 MΩ do 1 GΩ,

c) po mogućnosti treba koristiti izolirani dupli pod u obliku mozaika (kvadrati 600x600 mm) prelazne otpornosti min. 200 kΩ, nosivosti 8 KN/m^2,

d) metalni nosači mozaika duplog poda moraju se spojiti na centralno uzemljenje (sabirnicu) i moraju biti električno izolirani od mozaika duplog poda,

e) visina duplog poda treba biti min. 30 cm radi obezbjeđivanja prostora za cirkulaciju vazduha (kod klimatizovanih prostorija),
f) pri polaganju kablova u duplom podu, mora se voditi računa da kablovski snopovi ne ometaju cirkulaciju vazduha u duplom podu,
g) gornja površina mozaik-table duplog poda mora biti glatka radi lakšeg čišćenja, te otporna na trošenje,
h) mozaik table duplog poda moraju biti antistatičke i od nezapaljivog materijala, te materijala koji je u skladu sa EN 60721-3-3.

(5) Vrata trebaju biti sa minimalnom širinom prolaza od 1 m i visinom 2,1 m, čvrsta sigurnosna protivprovalna vrata sa požarnom otpornošću ne manjom od požarne otpornosti zidova, sa otvaranjem prema vani.

(6) Prozore treba prekriti zbog uticaja sunčeve svjetlosti. U cilju zaštite relejne prostorije od prašine i spoljnih uticaja, prozori trebaju biti dvostruki i sa mrežom na njima, a vrata, takođe, dvostruka sa pouzdanom bravom koju smije otvarati samo organ održavanja uređaja.

(7) S obzirom da spoljni klimatski uslovi u pogledu temperaturnog područja spadaju u klasu T1 (-25° do +40°C) prema EN 50125-3, optimalna temperatura rada unutrašnjeg SS uređaja s korištenjem uređaja za klimatizaciju treba biti od +18°C do +27°C. U SS prostoriju je potrebno ugraditi 2 klima uređaja (radi ostvarenja redundanse), u skladu sa odobrenim projektom i proizvođačkim uputstvima za rad SS opreme.

(8) Klima uređaji se ugrađuju na visini od oko 2,2 m iznad poda, ali ne iznad stalaka i kabineta u kojima je oprema SS uređaja.

(9) Intenzitet osvjetljenja SS prostorije mora biti 500 Lx (najmanje 30 W/m^2). Fluoroscentna rasvjetna tijela moraju biti dvostruko izolirane izvedbe, pričvršćene na strop da daju optimalno osvjetljenje između ormara sa opremom, stalaka i sl. Izlaz iz relejne prostorije mora biti opremljen (označen) "panik" svjetlom (oznaka izlaza u slučaju potrebe).

(10) Prekidače za uključenje rasvjete ugraditi u blizini ulaznih vrata na visini koja je propisana uslovima za izvođenje el. instalacija u zgradama.

(11) U SS prostoriji moraju se predvidjeti minimalno po jedna električna podžbukna utičnica na svakih 10 m^2 površine prostorije. Zidne utičnice moraju biti neuzemljene (sa zaštitnom mjerom napajanja preko izoliranog transformatora).

(12) Sve električne instalacije zgrade (sklopke, utičnice, rasvjeta, klimatizacijski i ventilacijski uređaji) moraju biti jednofazni.

Član 12.
(Ugradnja relejnih ramova)

(1) Relejni ramovi služe za nošenje vertikalnih relejnih, napojnih, razvodnih i drugih slogova. Njihova veličina zavisi od broja slogova koje treba smjestiti na njima. Oni u zavisnosti od svoje veličine moraju biti tako sastavljeni da se po potrebi mogu rastaviti radi lakšeg transporta i unosa u relejnu prostoriju. Ramovi se trebaju oslanjati na pod pomoću podesnih nožica.

(2) Vertikalni relejni, napojni, razvodni i drugi slogovi, koji se pričvršćuju na ramove, moraju biti istih dimenzija. Kostur ovih slogova mora biti izrađen tako da on odgovara za sve slučajeve njegove primjene (kao relejnog, napojnog, razvodnog i drugog sloga).

(3) Ramovi i kostur vertikalnih slogova moraju biti izgrađeni od odgovarajućeg profiliranog čelika i obojeni dva puta sivom bojom.

(4) Ramove treba konstruirati tako da se po potrebi mogu električno izolirati od nožica, veza sa zidovima i drugih ramovima. Visina ramova treba da bude takva da se oni mogu postaviti u relejnu prostoriju sa visinom plafona od 2,8 m (min. 2,5 m).

(5) U gornjem polju svakog od vertikalnih slogova mora se postaviti napojna grupa sloga sa osiguračima i razvodom svih napona koji su potrebni za rad pojedinih elemenata u slogu.

(6) Nad svakim od vertikalnih slogova mora se u gornjem polju sloga predvidjeti odgovarajuće svijetleće mjesto za pomoćno osvjetljenje svih polja sloga. Grlo ove sijalice treba biti udaljeno oko 30 cm od ivice sloga. Prekidač za ovu sijalicu mora se postaviti sa strane na podesnom mjestu. Na tom mjestu se treba predvidjeti i utikačka kutija. Napajanje sijalica i utikačke kutije treba biti vršeno iz napojnog uređaja a ne iz mreže.

(7) Svi vertikalni slogovi moraju biti potpuno opremljeni i šemirani u fabrici, tako da se na gradilištu mora vršiti samo njihovo učvršćivanje na ramove i međusobna povezivanja.

(8) Ramovi jedne relejne prostorije moraju biti međusobno povezani spajanjem po bočnim stranicama (kada su u jednom redu) i poprečnim vezama gornjih paralelnih stranica (kada su u paralelnim redovima). Ako se ovakvim povezivanjem ne može ostvariti statički stabilan sistem, onda se moraju nožice ramova pričvrstiti za pod. Ovako povezan sistem ramova mora se najmanje u dvije tačke pričvrstiti za zid u visini poprečnih veza ramova.

(9) Ramovi u relejnoj SS prostoriji se trebaju tako postavljati, da se kod potpuno opremljenih ramova, između paralelnih ramova nalazi slobodan radni prostor širine 1,2 m a između ramova i paralelnih zidova slobodan prostor širine 1 m. Osim toga, za neometano kretanje po relejnoj prostoriji, mora se ostaviti slobodan prolaz između krajnjih ivica ramova i zidova vertikalnih u odnosu na ramove i to sa jedne strane 1,2 m a sa druge strane najmanje 0,6 m.

(10) Svi provodni dijelovi koji mogu dobiti napon veći od 60 V moraju biti zaštićeni od mogućih slučajnih dodira i biti obilježeni odgovarajućom tablicom upozorenja na uočljiv način.

Član 13.
(Smještaj napojnog uređaja u posebnoj prostoriji)

(1) Posebne prostorije za smještaj napojnih uređaja, pored uslova koji zahtjevaju sami uređaji, moraju biti obezbijeđeni uslovi za rad i boravak osoblja koje radi na održavanju i kontroli tih uređaja.

(2) Za uređaje koji imaju veliku disipaciju toplote, potrebno je obezbijediti klimatizaciju (dva klima uređaja zbog ostvarenja redundanse) i dovoljnu ventilaciju za odvođenje toplote i dovođenje svježeg vazduha, u skladu sa odobrenim projektom i tehničkim uslovima za optimalan rad opreme koja se ugrađuje.

(3) Lokacija prostorije za smještaj uređaja za napajanje treba biti tehnološki vezana sa prostorijom dizel agregata i prostorijom za akumulatorske baterije. Rastojanje akumulatorske baterije i uređaj za napajanje mora biti što kraća, da bi baterijski i napojni vodovi, obzirom na uslovljene padove napona, bili kraći sa što manjim presjekom.

(4) Potrebne dimenzije prostorije za smještaj uređaja za napajanje, zavisi od vrste, snage, broja i tipa uređaja koji se u tim prostorijama lociraju. Pri tome se mora voditi računa da oprema kojoj se pristupa sa zadnje strane mora biti odmaknuta od zida prostorije najmanje 0,8 m. Ako se uređajima i opremi pristupa sa prednje strane, uređaji i oprema se mogu smjestiti do zida. Sa prednje strane uređaja

mora se obezbijediti čist manipulativni prostor najmanje 1 m.

(5) U prostorijama treba predvidjeti odgovarajuće kanale u podu i otvore u zidovima i plafonu, koji služe za međusobno kablovsko povezivanje uređaja koji su smješteni u različitim prostorijama.

(6) Prostorije za smještaj napojnog uređaja moraju biti suve i obezbijeđene od prodiranja podzemnih voda i poplava. Iz istih razloga kroz ove prostorije ne smiju da prolaze instalacije vodovoda, toplovoda, kišne i fekalne instalacije. Opremu u novoizgrađene i adaptirane prostorije ne treba montirati prije nego što se iste dobro ne isuše.

(7) Pod prostorije mora biti dobro izravnat i nivelisan. Dozvoljene tolerancije u nivelisanju su ±5 mm i to u uslovima kada je dio prostorije opterećen sa uređajima, a preostali dio prostorije prazan. Preko betonske podloge poda, kao završnu obradu, postaviti vinilne table, lakirani parket ili neki drugi izolacioni pod. Može se primjeniti i dupli pod, u skladu sa zahtjevima za relejne SS prostorije.

(8) Zidovi i tavanice moraju biti kvalitetno obrađeni, da tokom vremena ne dođe do otpadanja materijala i stvaranja prašine. Zidovi treba da budu izglačani da se na njihovim neravninama ne bi skupljala prašina, a boje i ostali materijali, koji predstavljaju završnu obradu zidova i tavanica, ne smiju ispuštati sastojke koji mogu biti štetni za uređaje.

(9) Intenzitet osvjetljenja posebne prostorije za napojni uređaj mora biti 500 Lx (najmanje 30 W/m^2). Fluoroscentna rasvjetna tijela moraju biti dvostruko izolirane izvedbe, pričvršćene na strop da daju optimalno osvjetljenje između ormara sa opremom, stalaka i sl. Izlaz iz napojne prostorije mora biti opremljen (označen) "panik" svjetlom (oznaka izlaza u slučaju nužde).

Član 14.
(Prostorija za akumulatore)

(1) Akumulatorska baterija treba biti postavljena u posebnoj akumulatorskoj prostoriji, koju mora da stavi na raspolaganje UI. Za smještaj baterija malog napona i kapaciteta može projektom biti predviđeno i drugo odgovarajuće mjesto uz potrebna obezbjeđenja kako same baterije od spoljnih uticaja tako i okoline od štetnih uticaja gasova koji se razvijaju pri punjenju.

(2) Akumulatorska prostorija, mora biti izvedena po važećim propisima za akumulatorske prostorije. Pri ovome treba naročito paziti na sljedeće:
   a) da je prostorija suva i svijetla, dobro zaštićena od prodiranja vlage i prašine spolja, kao i da nije izložena velikim temperaturnim promjenama;
   b) da je bez direktne veze sa drugim prostorijama i da ima svoj poseban ulaz spolja, sa sigurno zaključanim vratima, koja se trebaju otvarati na spoljnu stranu. U izuzetnim slučajevima može se dozvoliti i ulaz iz nekog sporednog hodnika, ukoliko nije izražen štetan uticaj gasova;
   c) da je prostorija dobro ventilirana za odvod gasova koji se javljaju pri punjenju, pri čemu treba voditi računa da se ti gasovi odvode do mjesta gdje neće štetno djelovati na okolinu i lica;
   d) da su električno osvjetljenje i utikači za priključak ispitnih sijalica izvedeni sa osiguranjem od varničenja, koja mogu dovesti do eksplozije;
   e) da su zidovi i tavanica izgrađeni od cementnog maltera, uglačani i premazani svijetlom masnom bojom i specijalnim lakom otpornim prema kiselinama ili da su obloženi odgovarajućim tablicama;
   f) da pod ima potrebnu nosivost i da je izrađen od odgovarajućeg materijala otpornog na uticaj kiselina kao i da ima potreban nagib za odvodnjavanje;
   g) da se u prostoriji ne nalaze gvozdeni dijelovi, jer su izloženi brzom propadanju.

(3) Od pojedinih uslova navedenih u prethodnom stavu se može odustati u slučaju da se isporučuju tzv. bezodržavajuće baterije.

POGLAVLJE V
SIGURNOSNI RELEJI I RELEJNE GRUPE

Član 15.
(Releji)

(1) U sigurnosnim uređajima se mogu primjenjivati samo oni tipovi releja koji su ispitani i odobreni za primjenu u sigurnosnim uređajima. Svi ugrađeni releji moraju biti u skladu sa ovim tehničkim uslovima kao i posebnim tehničkim uslovima za izradu, isporuku, ispitivanje i prijem signalnih releja, odnosno minimalno u skladu sa preporukom UIC 736.

(2) U zavisnosti od uloge releja u ostvarenju zahtjevanih sigurnosnih i funkcionalnih uslova rada uređaja, trebaju se primjenjivati sljedeće kategorije releja:
   a) signalni relej prve klase, koji se moraju primjenjivati u svim onim sigurnosnim strujnim kolima uređaja, čiji se rad ne može kontrolirati šemotehničkim putem kao npr. releji za kontrolu položaja signala, skretnice i sl.,
   b) signalni relej druge klase, koji se mogu primjenjivati umjesto releja prve klase u onim strujnim kolima, čiji se rad može kontrolirati šemotehničkim putem. Kod primjene releja prve klase u ovim strujnim kolima nije obavezno šemotehničko provjeravanje rada, osim ukoliko to nije uslovljeno iz sigurnosnih i funkcionalnih razloga,
   c) kolosječni relej koji se primjenjuju u šinskim strujnim kolima, i
   d) releji telekomunikacionih i jakostrujnih uređaja, koji se mogu upotrebljavati samo u nesigurnosnim pomoćnim strujnim kolima uređaja.

(3) Signalni releji prve klase obavezno se primjenjuju u onim strujnim kolima SS uređaja, gdje oni svojim privučenim (radnim) položajem omogućavaju ostvarenje određenog stanja uređaja u vezi sa saobraćajem vozova, pri čemu u isto vrijeme vrše i kontrolisanje tog stanja, na način da se u slučaju nastale promjene opasne po bezbjednost saobraćaja, relej automatski vraća u redovan (mirni) položaj u kome se preko njegovih kontakta uspostavlja stanje uređaja koje obezbjeđuje saobraćaj.

(4) Signalni releji prve klase moraju biti tako konstruisani i izrađeni da je obezbijeđeno automatsko vraćanje tog releja u mirno stanje čak i u slučaju bilo kakvog šemotehničkog kvara na releju. Iz ovih razloga releji prve klase moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:
   a) da se relej mora vratiti iz radnog u mirno stanje sa potpunim prekidanjem svih radnih i ispravnim zatvaranjem svih mirnih kontakata pri svakom prekidu struje kroz namotaje releja i to dejstvom sopstvene težine kotve. U slučaju kada je radi ostvarenja potrebnog kontaktnog pritiska na mirnim kontaktima dejstvo težine kotve nekog releja pojačano nekom oprugom ili dodatnim tegom, relej se mora vratiti pri prekidu struje kroz namotaje u mirni položaj, pod dejstvom težine same kotve i u slučaju da je opruga otkazala ili da je dodatni teg spao;
   b) da je relej potpuno obezbijeđen od zavarivanja na kontaktima nastalog usljed varničenja, kako bi se

izbjeglo blokiranje kotve zavarenim kontaktom i njen prelazak iz radnog u mirni položaj.

(5) Uslovi a) i b) ovog člana važe i za kolosječne releje.

(6) Releji druge klase se mogu upotrebljavati kao releji prve klase samo po odobrenju nadležnog organa. Signalni releji druge klase treba takođe da zadovolje uvjete iz stava 4. ovog člana, ali se kod njih može dozvoliti i takva konstrukcija, kod koje je pri prelasku releja iz jednog položaja u drugi konstruktivno potpuno obezbijeđen jednovremeni pravilni rad svih kontakata zadovoljavajući pri tome i niže navedene uvjete:

a) ako je zavaren neki mirni kontakt onda pri privlačenju kotve ne smije doći do zatvaranja nijednog od radnih kontakata, dok ostali mirni kontakti mogu biti manje ili više prekinuti ili ostati zatvoreni;

b) ako je zavaren neki radni kontakt, onda pri otpuštanju kotve ne smije doći do zatvaranja nijednog od mirnih kontakata, dok ostali radni kontakti mogu ostati zatvoreni ili prekinuti;

c) kod primjene signalnih releja ovakve konstrukcije moraju se predvidjeti i odgovarajuća šemotehnička rješenja, kod kojih navedeni položaji kontakata pod a) i b) ne mogu izazvati nikakvo stanje opasno po saobraćaj ili prekide u radu uređaja.

(7) Svi signalni i kolosječni releji treba da su tako konstruisani i izrađeni da garantuju pouzdan rad pod normalnim uslovima rada sigurnosnog uređaja za najmanje 5 miliona prekida na kontaktima bez naknadnog regulisanja ili čišćenja kontakata.

(8) Kontakti releja moraju biti u principu izrađeni sa potrebnim kontaktnim pritiskom od najmanje 20 grama i moraju obezbjeđivati potreban međusobni minimalni razmak koji uslovljava ponuđeni tip releja. Pored toga mora biti obezbijeđeno čišćenje kontakta trenjem pri njihovom radu. Mora biti obezbijeđeno i vraćanje u osnovni sigurnosni položaj silom gravitacije (sa ili bez kombinacija sa povratnom oprugom).

(9) Prelazni otpor na novim kontaktima ne smije da bude veći od 0,03 Ω, a poslije 100.000 privlačenja releja on ne smije da postane veći od 0,1 Ω.

(10) Temperatura kontakta pri prolazu struje dva puta jače od nominalne za vrijeme od 15 min. ne smije biti veća od 100°C.

(11) Konstrukcija releja treba da bude takva da se pri izradi i opravci releja može regulirati vazdušni međuprostor između kotve i jezgra namotaja. Kod releja kod kojih može doći do "lijepljenja" kotve za jezgro, ovo mora biti spriječeno stavljanjem graničnika od nemagnetnog materijala na kotvu. Releji dalje moraju biti tako izrađeni da ne smije postojati mogućnost da relej ostane u privučenom položaju usljed remanentnog magnetizma.

(12) Svi metalni dijelovi releja moraju biti zaštićeni od oksidacije osim samih kontakata koji moraju biti načinjeni od materijala koji ne oksidira ili oksidacijom ne mijenja svoje karakteristike. Bojenje se kao zaštita dozvoljava jedino kod poklopca i eventualno lameliranog jezgra releja.

(13) Svaki od releja mora nositi na sebi oznaku proizvođača, tip releja, fabrički broj kao i podatke o osnovnim električnim vrijednostima: jačinu struje otpuštanja i privlačenja, otpor kalemova i dr. sve prema propisima i tehničkim uslovima za izradu, ispitivanje i isporuku signalnih releja.

(14) Releji moraju biti zatvoreni pojedinačno, ili grupno ako su u sklopu neke zatvorene funkcionalne relejne grupe. Imaju se upotrebiti takvi poklopci koji omogućavaju pogled na kontakte bez skidanja poklopca. Poklopci moraju biti poslije izvršenog ispitivanja ispravnosti releja zaštićeni zaštitnim pečatom proizvođača tako da je pristup moguć samo poslije lomljenja pečata.

(15) Pojedinačno zatvoreni releji kao i cijele funkcionalne relejne grupe moraju biti izrađeni po sistemu utikača ili sl., tako da je u eksploataciji moguća brza zamjena neispravnih releja ili relejnih grupa bez ikakvih drugih intervencija u šemiranju.

(16) Kod kolosječnih releja odnos struje privlačenja prema struji otpuštanja treba da je što veći i ne smije da bude ispod 0,65.

(17) Kolosječni relej može da učestvuje u radu drugih strujnih kola bilo neposredno, bilo posredstvom pomoćnih releja ponavljača. Ponavljač kolosječnog releja mora da uvijek bude signalni relej prve klase.

(18) Kod ispitivanja kolosječnih i signalnih releja, oni moraju da izdrže bez otkaza 700.000 privlačenja. Releji trepćućeg napona moraju izdržati bez otkaza najmanje 100 miliona privlačenja.

(19) Ostali releji koji se mogu upotrebljavati u tehnici sigurnosnih uređaja (telefonski, jakostrujni itd.) izrađuju se u tipskom izvođenju a prema uslovima koji se traže za njihovu osnovnu namjenu.

Član 16.

(Osnovni tehnički uslovi za signalni relej)

(1) Signalni releji moraju da zadovolje sljedeće osnovne uvjete:

a) Pokretanje kontakta, odnosno kontaktnih opruga releja mora se obavljati kotvom ili njoj pripadajućim podizačima.

b) Relej treba da je tako izrađen u pogledu kvaliteta materijala i konstruktivnog rješenja, da besprijekorno funkcioniše u temperaturnom opsegu od - 10°C do + 15°C. Kod releja za spoljnu montažu ovaj se opseg proširuje na granice od - 40° C do + 70° C.

c) Konstrukcija releja mora biti takva da bez oštećenja podnosi mehaničke potrese i udare koji redovno nastaju tokom transporta, montaže i eksploatacije.

d) Svi bitni dijelovi releja moraju biti odgovarajućim postupcima zaštićeni od korozije.

e) Relej treba u normalnom radnom položaju, kod potresa vibracijama sinusnih oblika amplitude 1 mm i frekvencije 5-50 Hz još uvijek da radi ispravno tj. da se zatvoreni kontakti ne smiju pokrenuti a otvoreni se ne smiju zatvoriti bez obzira da li je kotva releja privučena ili ne.

f) Kod releja koji se vraćaju silom opruge, konstrukcija mora biti tako izvedena da se pri izostanku opružne sile relej vrati u mirni položaj.

g) Kod releja sa kombinovanim dejstvom opruge i sile teže, vraćanje u mirni položaj mora uslijediti i kod djelovanja samo sile teže pojedinačno.

h) Konstrukcija releja mora biti takva da obezbjeđuje minimalni vijek sigurnog rada releja u iznosu od najmanje 2 x 10^6 funkcioniranja pod najtežim režimom opterećenja. Ponuđač će dati bliže podatke u ovom pogledu za sve tipove ponuđenih releja. Isto tako on će dati podatke za ove releje i podatke o uslovima mehaničkog ispitavanja ponuđenih releja, kao i podatke o garantovanim rezultatima.

i) Ponuđač je dužan da za svaki od ponuđenih tipova releja, izda i faktor kvaliteta releja tj. odnos između električnih elemenata za privlačenje i otpuštanje kontakta releja (odnos između struje otpuštanja i struje privlačenja itd.).

j) Izolacija između pojedinih namotaja jednog kalema i između svakog namotaja i ostalih dijelova mora izdržati probojni napon od 750 V/50 Hz u vremenu od jednog minuta. Izolacija između ostalih izoliranih

dijelova (kontaktnih pera, priključnica i drugo) mora izdržati probojni napon od 2000 V/50 Hz u vremenu od jednog minuta.

k) Kontaktni materijal releja treba da je teško zavarljiv, da zadržava dobru električnu provodljivost i kod pojave oksidnog sloja, te da je oštećenje i deformacija kontaktnih glavica nastalo usljed dejstva električne varnice pri kontaktiranju što manje.

l) Opasnost zavarivanja kontakta treba da je umanjena konstruktivnim mjerama, kada to sklop releja dopušta, kao što su zajedničko vođenje kantakta, male sopstvene vibracije kontaktnih opruga kod prekopčavanja, jaka povratna sila i slično.

m) Vrijeme sopstvenih vibracija kontakta kod prekopčavanja ne smije biti veće od 10 ms. Ovo vrijeme se mjeri u trenutku otpuštanja releja, pošto je po pravilu veće nego kod privlačenja.

n) Materijal od koga su načinjeni pojedini dijelovi kontaktnog mehanizma ne smije biti zapaljiv niti podložan habanju.

o) Ako jedan radni kontakt ostane usljed zavarivanja pri otpuštanju releja zatvoren, drugi radni kontakti treba da se otvore dok se mirni kontakti pri tome ne smiju zatvoriti. Kada mirni kontakt koji obavlja sigurnosnu funkciju ostaje kod privlačenja kotve zatvoren, radni kontakti istog releja se ne smiju zatvoriti niti kod povećanja struje na 1,5 vrijednosti od nominalne.

Član 17.

(Relejne grupe)

(1) Pod relejnim grupama u smislu ovih propisa podrazumevaju se pojedine funkcionalne grupe releja (npr. skretničke grupe, signalne grupe i dr.), koje se ponavljaju kao osnovni šemotehnički elementi u odgovarajućim sistemima sigurnosnih uređaja.

(2) U sigurnosnim uređajima se smiju primjenjivati samo one relejne grupe i kombinacije grupa, koje je poslije ispitivanja odobrio nadležni organ, koji tada odobrava i principijelna šemotehnička i konstruktivna rješenja tih grupa i njihov način povezivanja u jednu funkcionalnu cjelinu.

(3) Relejne grupe se imaju tako konstruirati i izraditi da predstavljaju jednu zatvorenu cjelinu, koja se preko utikača ili sl. može pouzdano postavljati na skelete relejnih ramova, kao i lako skidati sa istih radi zamjene.

(4) U svakoj relejnoj grupi treba predvidjeti odvojeno relejno i kontrolno polje:

a) relejno polje sadržava sve releje i druge potrebne šemotehničke elemente grupe i ono predstavlja jednu zatvorenu osiguranu cjelinu, koja se u eksploataciji uređaja ne smije otvarati već se u slučaju kakvog kvara treba zamjenjivati drugom cijelom ispravnom relejnom grupom, i.

b) kontrolno polje koje sadrži pokazne sijalice, osigurače i druge elemente, do kojih treba obezbijediti pristup u eksploataciji radi zamjene, regulisanja i sl.

(5) Svaka od relejnih grupa treba da bude opremljena u kontrolnom polju grupe sa pokaznim sijalicama koje pokazuju položaj i stanja objekta (signala skretnice, puteva, vožnje i sl.) na sličan način kao na komandnim pločama postavnica.

(6) Na svakoj relejnoj grupi onih signala koji su opremljeni sa pomoćnom crvenom svjetlošću mora postojati u kontrolnom polju ispitni taster za provjeru ispravnosti kontrole i provjeru rada pomoćne crvene svjetlosti.

(7) Signalne relejne grupe moraju biti tako izrađene da pri vađenju iste, signal ne ostane ugašen već se automatski mora na signalu pojaviti signalni pojam "stoj".

(8) Kod signalnih relejnih grupa treba predvidjeti mogućnost uključenja ampermetra bez prekida strujnih kola sijalica signalnih svjetiljki, kao i mogućnost regulisanja promjenljivih otpornika bez otvaranja grupe.

(9) Pregorijevanje osigurača mora biti pokazano na uočljiv način posebnom sijalicom na kontrolnom polju svake grupe. Isto tako treba za svaki vertikalni relejni slog, koji sadrži negrupisane releje, predvidjeti po slogu ovu kontrolu pregorijevanja osigurača.

POGLAVLJE VI
OSNOVNI TEHNIČKI USLOVI ZA NAPOJNE UREĐAJE

Član 18.

(Tehnički uslovi za napojne uređaje)

(1) Uređaji za napajanje staničnih signalno-sigurnosnih postrojenja, moraju biti izvedeni tako, da obezbijede trajno funkcionisanje SS uređaja bez ugrožavanja i ometanja odvijanja saobraćaja.

(2) Uređaj za napajanje mora biti tako izveden, da kvar pojedinih sastavnih funkcionalnih cjelina što manje utiče na raspoloživost i siguran rad SS uređaja u cjelini.

(3) Ako se redovno napajanje pojedinih dijelova SS uređaja vrši preko aktivnog pretvarača istosmjernog napona u trofazni naizmjenični napon (invertor), ovakav pretvarač mora imati svoj rezervni pretvarač, koji će se u slučaju kvara osnovnog pretvarača automatski uključiti.

(4) Uređaji za napajanje moraju biti izvedeni i dimenzionisani tako da je iz istih omogućeno napajanje uređaja putnih prelaza, uređaja međustanične zavisnosti, uređaja automatskog pružnog bloka i telekomunikacionih uređaja, preko posebnih izvoda na napojnom uređaju.

(5) Može se ponuditi i drugi način napajanja pružnih uređaja iz prethodnog stava, ukoliko se pokaže da je takvo rješenje ekonomski isplativije, ako je takvo rješenje već u primjeni kod željeznica iz okruženja, ako takvo tehničko rješenje predviđa tri nezavisna izvora napajanja za telekomunikacione i pružne SS uređaje (putni prelazi, automatski pružni blok), i ako isto obezbjeđuje trajno funkcionisanje SS uređaja bez ugrožavanja i ometanja odvijanja saobraćaja.

(6) Uređaj za napajanje treba da obezbijedi sigurno napajanje koje garantuje normalan rad SS uređaja pri varijacijama nominalnog ulaznog napona od ± 10%.

(7) Svaki kvar ili smetnja u radu pretvarača, ispravljača ili drugog bitnog elementa uređaja za napajanje, mora biti na odgovarajući način pokazan na samom uređaju za napajanje odnosno na postavnici.

(8) Napajanje naizmjeničnim naponom potrošača kao što su signali, skretničke postavne sprave, skretnička rasvjeta i dr., izvesti preko izoliranog transformatora, uz obaveznu primjenu uređaja za kontrolu i dojavu proboja izolacije, minimalno u skladu sa standardima EN 60742 i EN 61557-1, 2...13.

Član 19.

(Osnovni i rezervni izvori napajanja)

(1) Kao osnovni izvor električne energije za rad napojnog uređaja mora se obezbijediti poseban priključak na trofaznu distributivnu mrežu 3x380/220 V, 50 Hz. Pri nestanku napona u distributivnoj mreži ili promjene ulaznog napona preko dozvoljene granice, predvidjeti automatsko uključivanje rezervnog izvora napajanja.

(2) Rezervni izvor napajanja treba obezbijediti iz dva posebna nezavisna izvora. Kao prvi rezervni izvor napajanja predvidjeti priključak na kontaktnu mrežu preko odgovarajućeg statičkog pretvarača (pretvarač jednofaznog u trofazni naizmjenični napon), a za drugi akumulatorsku

bateriju odgovarajućeg kapaciteta. Prelaz sa osnovnog na rezervno napajanje i obrnuto, odnosno prelaz sa jednog rezervnog napajanja na drugo, treba da se dešava automatski.

(3) Statički pretvarači napona kontaktne mreže, koji transformišu ulazni monofazni napon 220V/50Hz u izlazni trofazni napon 3x380V/50 Hz, moraju da obezbijede potrebne uvjete za neometan rad uređaja za napajanje pri varijacijama ulaznog napona od +15% do -20%. Statički pretvarači moraju minimalno da ispunjavaju norme EN 50091-2 klasa B (radio smetnje), EN 60950 (sigurnost), EN 62040-2 (elektromagnetna kompatibilnost), ISO 9001.

(4) U slučaju da pruga nije elektrificirana, za prvi rezervni izvor napajanja predvidjeti akumulatorsku bateriju odgovarajućeg kapaciteta, a za drugi, stacionarni dizel agregat za neprekidno napajanje SS uređaja u vremenu od 24 sata bez dodavanja pogonskog goriva. Prelaz sa osnovnog na prvi rezervni izvor napajanja i obrnuto treba da bude automatski dok je za prelazak sa prvog rezervnog napajanja na rad dizel agregata potrebno predvidjeti mogućnost uključenja/isključenja sa postavnice kao i ručnog stavljanja dizel agregata u pogon na licu mjesta.

(5) Stacionarni dizel agregat se smješta u posebnu prostoriju predviđenu za tu namjenu.

(6) Prelazni procesi uključenja/isključenja rezervnog napajanja ne smiju da utiču na pouzdan i bezbjedan rad cjelokupnog SS uređaja.

Član 20.

(Uslov regulisanja napona za osvjetljenje)

(1) Napajanje signalnih sijalica treba da je tako izvedeno da je moguće reguliranje napona za osvjetljenje dan-noć.

(2) Kod napajanja signalnih sijalica predvidjeti mogućnost podešavanja jačine osvjetljenja.

Član 21.

(Akumulatorske baterije)

(1) Kapacitet akumulatorskih baterija treba se predvidjeti za tročasovno normalno funkcionisanje svih komponenti SS uređaja i još dodatnih 8 časova za napajanje crvenih svjetiljki svih glavnih signala. Poželjno je da se ovo napajanje crvenih svjetiljki vrši direktno iz akumulatorske baterije.

(2) Kapacitet akumulatorskih baterija sračunat po napred datom kriterijumu iz prethodnog stava, treba biti povećan za 10% radi eventualnog proširenja sigurnosnog uređaja i za 20% radi obezbjeđenja potrebnog kapaciteta zbog starenja akumulatorskih ćelija.

(3) Ako je drugi rezervni izvor napajanja nepouzdan ili uopšte ne postoji, tada je kapacitet akumulatorske baterije potrebno izračunati za 8-časovno rezervno napajanje pri maksimalnom opterećenju.

(4) Mogu se ponuditi i tzv. bezodržavajuće baterije odgovarajućeg kapaciteta, pri čemu treba da budu odgovarajućih karakteristika u skladu sa ponuđenim tipom napojnog uređaja i da imaju što duži radni vijek pouzdanog rada.

Član 22.

(Razvodni ormari)

(1) Za posluživanje napojnog postrojenja i za nadzor nad ovim postrojenjem imaju biti predviđeni odgovarajući razvodni ormari i pomoćni razvodni ormari.

(2) U principu, glavni razvodni ormar treba smjestiti tako da je pristupačan samo nadležnoj službi za održavanja sigurnosnog uređaja zbog čega je isti potrebno smjestiti u relejnoj prostoriji. U izvjesnim slučajevima, ako to uslovljavaju mjesne prilike, razvodni ormar može biti smješten i na drugom mjestu (npr. kod otpravnika vozova).

(3) Na razvodnom ormaru moraju se nalaziti svi potrebni komandni i kontrolni uređaji, mjerni instrumenti, osigurači i ostali pribor.

Član 23.

(Kontrola sistema napajanja iz postavnice)

Svaka od postavnica mora imati organe ili indikacije za pokazivanje režima rada napojnog postrojenja kao i većih kvarova na ovom postrojenju u cilju kontrole od strane službenika koji rukuje postavnicom i blagovremenog prijavljivanja nastalih poremećaja nadležnoj službi za održavanja sigurnosnog uređaja.

Član 24.

(Prateća dokumentacija za napojne uređaje)

Uz svako postrojenje za napajanje sigurnosnog uređaja izvođač mora da dostavi tehnički opis postrojenja sa principijelnim i montažnim šemama, Uputstvo za rukovanje i Uputstvo za održavanje uređaja za napajanje.

POGLAVLJE VII
OBRAZOVANJE I RAZRJEŠENJE PUTA VOŽNJE

Član 25.

(Definicije zabravljenja i pritvrđenja puta vožnje)

(1) Kod električnih signalno sigurnosnih postrojenja, u zavisnosti od toga da li obezbjeđenje nekog puta vožnje traje samo dok je glavni signal toga puta vožnje na "slobodno" ili ono mora da zavisi i od nekih drugih uslova (npr. prelazak cijelog voza preko posljednje skretnice u putu vožnje ili preko nekog drugog mjesta), razlikujemo dva načina za obezbjeđenje nekog puta vožnje i to:
   a) pritvrđeni put vožnje, i
   b) zabravljeni put vožnje.

(2) Kod pritvrđenog puta vožnje, sve skretnice i drugi elementi puta vožnje ostaju prinudno u položaju koji je uslovljen datim putem vožnje samo dok odnosni signal tog puta vožnje pokazuje pojam dozvoljene vožnje. Prelaskom odnosnog signala u pojam zabranjene vožnje prestaje obezbjeđenje postavljenog puta vožnje i skretnice se automatski oslobađaju/razrješavaju za ponovno postavljanje. Ovako obezbijeđene skretnice u putu vožnje su električno pritvrđene skretnice u smislu ovih propisa.

(3) Kod zabravljenog/blokiranog puta vožnje, sve skretnice i elementi puta vožnje ostaju prinudno u položaju koji je uslovljen datim putem vožnje i poslije vraćanja odnosnog signala puta vožnje u pojam zabranjene vožnje, sve dok ne budu ispunjeni i ostali uslovi za oslobađenje postavljenog puta vožnje. Suprotno, odnosni signal puta vožnje se može postaviti u pojam dozvoljene vožnje samo ako je prije toga cijeli put vožnje obrazovan i zabravljen. Ovako obezbijeđene skretnice u putu vožnje su električno zabravljene skretnice u smislu ovih propisa.

Član 26.

(Obrazovanje voznog puta vožnje)

(1) Vozni put vožnje je dio kolosjeka i skretnica na kojima je obavezno obezbijediti sljedeće uvjete za vožnju voza:
   a) slobodne izolirane odsjeke, uključivo sa putem pretrčavanja,
   b) pravilan i ispravan položaj svih skretnica u tome voznom putu vožnje, uključivo i skretnice u putu pretrčavanja,
   c) obezbijediti bočnu zaštitu položajem zaštitnih skretnica, iskliznicama na kolosjeku ili glavnim signalima, graničnim kolosječnim signalima ili manevarskim signalima za zaštitu kolosječnog puta

blokiranim da pokazuju samo signalni znak zabranjene vožnje,

d) obezbijediti čeonu zaštitu, tj. da su glavni signali, granični kolosječni signali ili manevarski signali za zaštitu kolosječnog puta za suprotne vožnje blokirani da pokazuju samo signalni znak zabranjene vožnje, i

e) zaštititi put vožnje od svih manevarskih ili voznih puteva vožnje koji se sijeku sa postavljenim.

(2) Put vožnje treba da se automatski obrazuje pritiskom na odgovarajuće kolosječne tastere tabloa (ili odgovarajućom manipulacijom mišem/tastaturom) po principu "start-cilj". Pri tome je potrebno šemotehnički obezbijediti izvršenje date komande na način da će se sve skretnice preko kojih se vozi kao i sve zaštitne skretnice i iskliznice automatski, po unaprijed utvrđenom redosljedu, postaviti u odgovarajući pravilan položaj za dati put vožnje. Neizolirane skretnice, kao i skretnice puta pretrčavanja preko kojih bi se vozilo uz jezičak, moraju prije davanja komande biti pojedinačno postavljene u pravilan položaj.

(3) Za puteve vožnji koji se mogu ostvariti sa više varijanti u voznom dijelu ili dijelu puta pretrčavanja, prije zadavanja komande za automatsko obrazovanje puta vožnje, moraju se pojedinačno postaviti u odgovarajući pravilan i ispravan položaj one skretnice koje su odlučujuće za izbor željene varijante.

(4) Ako je bila zadana komanda za pojedinačno postavljanje neke skretnice, a odmah zatim i komanda za automatsko obrazovanje puta vožnje koji obuhvata i ovu skretnicu, automatska komanda smije stupiti u dejstvo tek po izvršenju komande za pojedinačno postavljanje skretnice.

(5) Davanjem komande za automatsko obrazovanje nekog puta vožnje mora biti isključena mogućnost davanja komande za pojedinačno postavljanje skretnica u okviru tog puta vožnje.

(6) Izvršenje komande za automatsko obrazovanje voznog puta vožnje ne smije biti moguće:

a) ako nisu ispunjeni uslovi nezauzetosti izoliranih kolosječnih, skretničkih i drugih odsjeka u putu vožnje, i

b) ako je neka od skretnica puta vožnje presječena ili ako je neki elemenat tog puta vožnje u kvaru.

(7) Zadata komanda za obrazovanje voznog puta vožnje mora automatski da se poništi ako nije izvršena u vremenu od 30-60 sekundi.

Član 27.

(Zabravljenje skretnica)

(1) Prije zabravljenja voznog puta vožnje mora se šemotehnički ispitati da li su sve skretnice tog puta vožnje u pravilnom i ispravnom položaju, kao i da li su svi odgovarajući izolirani odsjeci slobodni.

(2) Kod puteva vožnji ulaza, izlaza i prolaza vozova sve skretnice preko kojih se vozi moraju biti zabravljene, što je preduslov za postavljanje odnosnog glavnog signala u položaj "slobodno". Zabravljenje se vršiti automatski zadavanjem komande za obrazovanje voznog puta vožnje.

(3) Zabravljene skretnice u postavljenom putu vožnje ostaju u tom stanju sve dok se ne završi vožnja preko njih, odnosno dok se ne ispune ostali uslovi za njihovo razrješenje.

(4) Zaštitne skretnice i skretnice u putu pretrčavanja postavljenog voznog puta vožnje ulaza, izlaza i prolaza vozova moraju zauzimati određeni pravilan položaj za datu vožnju, pri čemu moraju biti uslovno zabravljene (uslovi za njihovo razrješenje se razlikuju).

Član 28.

(Razrješenje skretnica)

(1) Do automatskog razrješenja zabravljenih skretnica smije doći nakon što se šemotehnički potvrdi sljedeće:

a) da je izolirani odsjek ispred odnosne skretnice prvo bio zauzet (kolosječni relej otpušten) a zatim oslobođen (kolosječni relej privučen),

b) da je izolirani odsjek odnosne skretnice prvo bio zauzet a zatim oslobođen, i

c) da je naredni izolirani odsjek, posmatrano u smjeru kretanja voza, zauzet (kolosječni relej otpušten).

(2) Do automatskog razrješenja uslovno zabravljenih skretnica u voznim putevima vožnji ulaza, izlaza i prolaza vozova smije doći nakon što se šemotehnički provjeri da je prethodno oslobođen dio puta vožnje štićen zaštitnom skretnicom.

(3) Šinska strujna kola prostornih odsjeka u okviru pružnog bloka ne smiju učestvovati u razrješenju puta vožnje.

Član 29.

(Razrješenje voznog puta vožnje)

(1) Razrješenje zabravljenog puta vožnje vrši se automatski od strane samog voza.

(2) Vozni put vožnje se razrješava postepeno, zauzimanjem i potom oslobađanjem izoliranih odsjeka u smjeru kretanja voza, prema geografskom redosljedu tj. od starta ka cilju.

(3) Put pretrčavanja postavljenog voznog puta vožnje se razrješava kada je razrješen vozni put vožnje, sa vremenskom zadrškom od 30 sekundi. Ako se vozni put vožnje razrješava prisilno, onda ove zadrške nema, ali se ova radnja mora posebno registrirati.

(4) SS uređaj mora da omogući razrješenje postavljenog nezabravljenog puta vožnje sa upotrebom dva tastera (ili zadavanjem odgovarajuće komande mišem ili tastaturom), pri čemu se ova manipulacija ne mora registrirati.

(5) SS uređaj mora da omogućiti prinudno razrješenje zabravljenog puta vožnje sa upotrebom dva tastera (ili zadavanjem odgovarajuće komande mišem ili tastaturom), pri čemu se ova manipulacija mora posebno registrirati.

(6) Za vraćanje glavnog signala iz položaja "slobodno" u položaj "stoj" u slučaju kakve hitne potrebe, mora se na postavnici predvidjeti poseban grupni taster za signal "stoj" koji se ima jednovremeno pritisnuti sa odgovarajućim tasterom signala. U slučaju elektronskog SS uređaja, predvidjeti posebnu komandu za ovu manipulaciju.

Član 30.

(Obrazovanje manevarskog puta vožnje)

(1) Postavljanje manevarskog puta vožnje nije zavisno od stanja izoliranih odsjeka na putanji manevarske vožnje (da li su zauzeti ili slobodni).

(2) Skretnice u manevarskom putu vožnje moraju biti zabravljene i trajno kontrolisane u odgovarajućem pravilnom i ispravnom položaju za datu manevarsku vožnju, tako da se u slučaju gubitka kontrole skretnice u manevarskom putu vožnje, u roku od 1 sekunde moraju automatski uključiti crvene sijalice na graničnim kolosječnim ili manevarskim signalima koji štite skretnicu.

(3) Skretnice u bočnoj zaštiti manevarskog puta vožnje moraju biti zabravljene i trajno kontrolisane u štitnom položaju prema datoj manevarskoj vožnji, tako da se u slučaju gubitka kontrole štitnog položaja skretnice bočne zaštite, u roku od 1 sekunde moraju automatski uključiti crvene sijalice na graničnim kolosječnim ili manevarskim signalima koji štite skretnicu.

(4) Izolovani odsjeci u području bočne zaštite moraju biti slobodni, što je jedan od uslova za postavljanje

manevarskog puta vožnje. Promjena stanja (zauzeće ili greška) izolovanog odsjeka u bočnoj zaštiti, mora u roku od 2 sekunde postaviti manevarski ili granični kolosječni signal skretnice u pojam zabranjene vožnje (zabrana manevrisanja).

(5) Manevarski put vožnje treba se obrazovati istovremenim pritiskom na taster manevarskog signala kod koga vožnja počinje i na taster manevarskog signala kod koga se vožnja završava. Kod elektronskog SS uređaja koristi se isti princip, uz zadavanje odgovarajuće komande za postavljanje manevarskog puta vožnje.

(6) Ako se manevarska vožnja završava na staničnom kolosjeku, tada se umjesto tastera završnog manevarskog signala ima pritisnuti taster odnosnog kolosjeka.

(7) Ako se manevarska vožnja završava na odsjeku pruge između ulazne skretnice i ulaznog signala, tada se umjesto tastera završnog manevarskog signala treba pritisnuti na grupni izlazni taster.

(8) Kod manevarskih puteva vožnji, sve skretnice moraju biti automatski pritvrđene dolaskom manevarskog signala u položaj dozvoljene vožnje i one moraju ostati u tom pritvrđenom položaju sve dok je odnosni manevarski signal u položaju dozvoljene vožnje.

Član 31.

(Razrješenje skretnica manevarskog puta vožnje)

(1) Razrješenje skretnica u manevarskim putevima vožnje nastaje vraćanjem manevarskog signala u pojam zabranjene vožnje. Preveženi manevarski put vožnje razrješava se pod sljedećim uslovima:
   a) manevarski put vožnje se razrješava sa oslobađanjem prevezenog izolovanog odsjeka,
   b) pri izvršenju manevarske vožnje, izolirani odsjeci u manevarskom putu vožnje moraju biti zauzimani i oslobađani u pravilnom redosljedu, i
   c) izolirani odsjek u području bočne zaštite se razrješava zajedno sa razrješenjem skretnice ili ukrštaja, kojem je davao bočnu zaštitu.

(2) Skretnica u bočnoj zaštiti manevarskog puta vožnje se razrješava istovremeno sa skretnicom kojoj daje bočnu zaštitu.

POGLAVLJE VIII
NAČINI OBEZBJEĐENJA PUTA VOŽNJE

Član 32.

(Uslovi za obezbjeđenje puta vožnje)

Svaki put vožnje mora sadržati u sebi i sve elemente obezbjeđenja date vožnje od ugrožavanja sa boka, sa čela i sustizanja (zaštitne skretnice, iskliznice, glavni signali opasnih vožnji, manevarski signali).

Član 33.

(Zaštita od sustizanja)

Zaštita od sustizanja se mora ostvariti automatskim prelaskom signala kraj kojeg je voz prošao iz položaja "slobodno", u položaj "stoj", i to:
   a) kod izlaza vozova pri nailasku voza na izolirani odsjek prve ulazne skretnice, i
   b) kod ulaza vozova pri nailasku voza na prvi izolirani odsjek koji počinje najmanje 50 metara iza ulaznog signala.

Član 34.

(Čeona zaštita)

(1) Ne smije biti moguće jednovremeno obrazovanje dva puta vožnje koji bi bili identični po pravcu a različiti samo po smjeru vožnje (zabrana jednovremenih ulaza iz suprotnih pravaca, zabrana jednovremenog ulaza i izlaza sa nekog kolosjeka).

(2) Čeona zaštita od opasnih vožnji koje ugrožavaju čelo datog kretanja voza mora se izvesti zaštitnom skretnicom na svim mjestima gdje to omogućavaju skretničke veze. U ostalim slučajevima ova zaštita se mora izvesti signalima.

(3) Čeona zaštita za vozni put vožnje se obezbjeđuje na sljedeći način:
   a) glavnim, graničnim kolosječnim ili manevarskim signalom za zaštitu kolosječnog puta vožnje iz smjera suprotnog postavljenom voznom putu vožnje, na kome mora biti upaljena crvena svjetiljka (signalni znak "stoj" i "zabrana manevrisanja"), i
   b) sa zaštitnim skretnicama postavljenim i blokiranim u štitnom položaju.

Član 35.

(Bočna zaštita)

(1) Bočna zaštita ima za svrhu da zaštiti dati put vožnje od ugrožavajućih bočnih kretanja drugih vozova, manevarskih sastava i nepravilno potisnutih ili odbjeglih vozila.

(2) U cilju ostvarenja bočne zaštite, uređajem mora biti onemogućeno obrazovanje dva ili više puteva vožnji koji bi se dodirivali ma u jednoj tačci na cijeloj njihovoj dužini, uključujući i put pretrčavanja.

(3) Bočna zaštita voznog puta vožnje se obezbjeđuje na sljedeći način:
   a) sa zaštitnim skretnicama postavljenim i blokiranim u štitnom položaju,
   b) sa iskliznicama postavljenim i blokiranim na kolosjeku,
   c) sa glavnim, graničnim kolosječnim ili manevarskim signalima za zaštitu kolosječnog puta vožnje, na kojima mora biti upaljena crvena svjetiljka (signalni znak "stoj" i "zabrana manevrisanja"), i
   d) dio kolosjeka između skretnice ili ukrštaja u prevoženom voznom putu vožnje i elementa koji daje bočnu zaštitu mora biti slobodan.

(4) Kod bočne zaštite glavnim signalima priključaka na otvorenoj pruzi (rasputnice, priključci industrijskih pruga, ukrštanje pruga), glavni signali koji štite datu vožnju se postavljaju tako da je između tačke ugrožavanja (međik odvojne skretnice, ukrštaj i itd.) i odnosnog glavnog signala osiguran razmak od najmanje 100 m, odnosno 200 m ako je pruga u padu prema skretnici.

(5) Ako su uslovi vidljivosti nepovoljni ili ako za to postoje i drugi opravdani razlozi, razmak iz prethodnog stava se može povećati i do 400 m, u kom slučaju svi signali moraju imati predsignale. Izuzetno, kod sporednih i industrijskih pruga može se odustati od predsignala ako su uslovi vidljivosti vrlo povoljni ili ako postoji zaštitna skretnica sa hvatačima.

Član 36.

(Zaštitne skretnice)

(1) Ako u nekim slučajevima ne postoji podesna skretnica za ostvarenje zaštite, a terenske i saobraćajne prilike su takve, da se ne može zadovoljiti prostijom zaštitom (npr. samo signalom), niti se zaštita smije izvesti iskliznicom, tada treba razmotriti ugradnju posebne zaštitne skretnice.

(2) Za zaštitu nekog puta vožnje moraju se, gde god je to moguće, koristiti postojeće skretnice kao zaštitne. Ako se ista zaštita može izvesti sa dvije ili više skretnica, tada se kao zaštitna skretnica treba uzimati ona skretnica, koja omogućava najveći broj istovremenih puteva vožnji.

(3) Zaštitne skretnice (postojeće ili nove) treba izabrati tako da se između štićenog puta vožnje i zaštitne skretnice ne može

nalaziti neko vozilo. Ako se ovaj uslov ne može ispuniti, tada se ovaj prostor mora izolirati, kako bi se mogla izvršiti provjera zauzetosti tog prostora prilikom postavljanja štićenog puta vožnje.

(4) Kod svih priključaka na otvorenoj pruzi mora biti predviđena bočna zaštita glavnim signalima, zaštitnim skretnicama i iskliznicama pri čemu iskliznice dolaze u obzir samo ukoliko se radi o zaštiti od vozila koja stoje na nekom industrijskom kolosjeku, koji je u usponu ka pruzi.

(5) Ako se na nekom od glavnih kolosjeka stanice nalazi skretnička veza na korisnom dijelu kolosjeka (između izlaznih signala), tada se mora obavezno izvršiti zaštita glavnih kolosjeka zaštitnom skretnicom. Izuzetno, ukoliko nema skretnice, koja bi se mogla koristiti kao zaštitna, a skretnička veza vodi ka nekom sporednom magacinskom kolosjeku, za bočno osiguranje može se primjeniti iskliznica.

(6) Ako zaštitna skretnica štiti dva istovremeno dozvoljena puta vožnje svojim suprotnim položajima, tada takva skretnica ulazi automatski kao zaštitna skretnica za put vožnje koji se prvi obrazuje. Za drugi istovremeni put vožnje ova skretnica se kontroliše samo u pogledu zauzetosti izolovanog skretničkog odsjeka. Međutim, odmah po razrješenju prvog puta vožnje, treba se u slučaju da je obrazovan drugi put vožnje, pojaviti na postavnici zahtjev za njeno pojedinačno prekretanje u položaj zaštite za ovaj drugi put vožnje.

(7) Zaštitne skretnice se uvijek moraju nalaziti položaju koji pruža zaštitu važnijim putevima vožnje.

Član 37.
(Put pretrčavanja)

(1) Put pretrčavanja ulazi u sastav samog ulaznog puta vožnje kao zaštita tog ulaza od ugrožavanja u skretničkoj i kolosječnoj zoni iza izlaznog signala za slučaj da se voz iz bilo kojih razloga nije mogao zaustaviti pred njegovim izlaznim signalom u položaj "stoj".

(2) Put pretrčavanja obuhvata i zahtijeva: određene pravilne i ispravne položaje svih skretnica preko kojih bi voz u slučaju pretrčavanja vozio uz jezičak, kao i svih onih zaštitnih skretnica koje bi mogle ugroziti sa boka jedno takvo pretrčavanje; stanje nezauzetosti svih skretničkih i kolosječnih odsjeke u zoni pretrčavanja; aktivirane uređaje osiguranja putnih prelaza u zoni puta pretrčavanja, ukoliko je to izričito traženo kao potrebno s obzirom na mjesne prilike i stepen ugroženosti (položaj branika, nagib pruge, uslovi vidljivosti, jačina željezničkog i drumskog saobraćaja i sl.).

(3) Vozni put vožnje i odgovarajući put pretrčavanja se ne mogu postaviti na odsjeku koji je već "obilježen" kao dio nekog drugog puta vožnje ili puta pretrčavanja ili manevarskog puta vožnje.

(4) U putu pretrčavanja se ne smije nalaziti nijedna iskliznica.

(5) Redovna dužina puta pretrčavanja određuje se za svaki pojedini slučaj u zavisnosti od mjesnih i saobraćajnih prilika (nagiba pruge, dužine zaustavnog puta itd.), jačine saobraćaja i manevarskog rada u stanici, odnosno stepena ometanja tih kretanja u zoni puta pretrčavanja.

(6) Pod normalnim okolnostima dužina puta pretrčavanja treba da iznosi od 100-200 m, ne duži od 300 m. U izvjesnim slučajevima, kada je to potrebno iz saobraćajnih razloga i zbog što manjeg ometanja procesa rada u stanici, može se ovaj put pretrčavanja uzeti kraći od 100 m, ali ne ispod 50 m.

(7) Kod puteva vožnji za prolaz vozova put pretrčavanja ima u cjelini biti obuhvaćen putem vožnje izlaza.

(8) U slučajevima kada se za neki dati put vožnje ulaza mogu prema kolosječnoj situaciji izabrati više različitih puteva pretrčavanja, onda uređajem treba omogućiti da se prema potrebi i saobraćajnoj situaciji na izlaznom kraju stanice može ostvariti bilo koji od njih.

(9) Sve skretnice puta vožnje sa vožnjom uz jezičak kao i zaštitne skretnice u putu pretrčavanja moraju biti uslovno zabravljene putem vožnje prema datim uslovima za njihovo razrješenje. Sve ostale skretnice i izolirani odsjeci puta pretrčavanja moraju biti kontrolisani strujnim kolom ulaznog signala u položaju "slobodno", za sve vrijeme dok je ovaj u tom položaju.

(10) Put pretrčavanja može voditi na slijepi kolosjek samo ako je ovaj dug najmanje 100 m, računajući od izlaznih signala do kraja slijepog kolosjeka i ako je slijepi kolosjek redovno slobodan, i kontrolisan u pogledu zauzeća. U tom slučaju slijepi kolosjek mora da bude izrađen u potrebnoj dužini, sa potrebnim nagibom i sa zasutim pješčanim krajem radi sigurnog zaustavljanja voza u pokretu.

(11) Ukoliko neki postojeći slijepi kolosjek ne ispunjava uvjete iz prethodnog stava, tada se on ne smije koristiti za ovu svrhu a skretnica koja vodi na slijepi kolosjek mora biti uslovno zabravljena u putu vožnje u suprotnom položaju.

POGLAVLJE IX
KONTROLA STANJA SS UREĐAJA NA POSTAVNICI

Član 38.
(Opći uslovi)

(1) Na postavnici/monitoru moraju biti pokazivani odgovarajućim svjetlosnim pokazivačima:
   a) položaj svih skretnica kao i stanje istih u pogledu njihovog blokiranja u okviru puteva vožnji: zauzetosti od strane vozova; presjecanja i eventualno datog ovlasti za posluživanje skretnica na licu mjesta,
   b) stanje svih signala,
   c) stanje zauzeća izoliranih odsjeka,
   d) stanje obrazovanja, blokiranja, zauzeća i razrješavanja puteva vožnji,
   e) položaj putoprelaznih branika u rejonu stanice,
   f) traženje i davanje privola u vezi sa APB i MZ za označavanje smjera kretanja;
   g) pokazivanje kvarova i smetnji, koja imaju biti praćena i sa odgovarajućim akustičnim alarmnim signalom. Ovaj akustični signal može biti isključen poslije njegove pojave pritiskom na poseban taster pri čemu ne smije biti isključen svjetlosni pokazivač smetnje i kvara, i
   h) kod stanica koje nisu uključene u međustaničnu zavisnost ili automatski pružni blok, potrebna je indikacija nailaska voza ispred signala na 80 m.

(2) Kod elektronskih postavnica, pored navedenih pokazivača obavezni su i sljedeći indikatori:
   a) indikacija stanja napojnog uređaja odnosno njegovih funkcionalnih cjelina,
   b) indikacija neispravne izolacije IT sistema zaštite,
   c) indikacija vrste ulaznog napona (distributivna mreža, kontaktna mreža/dizel agregat, AKU baterija), i
   d) indikacija o naponu na signalima (dnevni ili noćni napon), kao i ostale indikacije i funkcije prethodno usaglašene između proizvođača opreme i UI.

(3) Dokument kojim se definira prikaz (indikacije) mogućih stanja spoljnih i unutrašnjih elemenata SS uređaja na monitoru elektronske postavnice, prikaz stanja puteva vožnji, definiraju moguće komande u sistemu elektronskog osiguranja i način zadavanja istih, uslovi i međusobne zavisnosti, način dijagnosticiranja grešaka i dr., naziva se

CRS (Customer Requirement Specifications). CRS predlaže isporučilac opreme a prilaagođava i odobrava UI. Nakon odobravanja, CRS se preslikava u softver elektronske postavnice.

(4) Kod elektronskih SS uređaja, indikacije stanja pojedinih elemenata (skretnice, iskliznice, lokalni rad, putevi vožnje i dr.) se mogu razlikovati od indikacija opisanih u nastavku ovih tehničkih uslova.

Član 39.

(Indikacija stanja skretnice)

(1) Položaj skretnice u kome se ona nalazi treba se pokazivati mirnom žutom svjetlošću na odgovarajućem pokazivaču položaja skretnice.

(2) Davanje komande za postavljanje neke skretnice mora se pokazivati na pokazivačima položaja skretnice gašenjem onog pokazivača položaja skretnice u kome se skretnica nalazila u trenutku davanja komande i pojavom treptajuće žute svjetlosti u pokazivaču položaja u koji skretnica treba da se postavi.

(3) Prelazni položaj jezičaka skretnice, tj. položaj u kome skretnica nije ni u jednom od krajnjih položaja, treba se pokazivati na pokazivačima položaja na isti način kao i kod davanja komande za postavljanje.

(4) Zauzeće izolovanog skretničkog odsjeka treba se pokazivati pojavom crvene svjetlosti u odgovarajućem pokazivaču položaja skretnice umjesto žute svjetlosti.

(5) Presjecanje skretnice treba biti pokazano gašenjem pokazivača položaja, pojavom trepćuće svjetlosti u pokazivaču stanja, kao i pojavom signala alarma.

Član 40.

(Indikacija puteva vožnji)

(1) Davanje komande za obrazovanje nekog puta vožnje mora biti pokazano na kolosječnoj šemi postavnice pojavom žute trepćuće svjetlosti u pokazivaču kolosjeka. Svaki kolosječni odsjek koji učestvuje u formiranju datog puta vožnje treba imati svoj posebni pokazivač kolosjeka.

(2) Po završenom obrazovanju datog puta vožnje i njegovom zabravljenju ili pritvrđenju, mora se na pokazivačima kolosjeka pojaviti mirna žuta svjetlost.

(3) Kako u put vožnje ulazi i odsjek pruge između ulazne skretnice i ulaznog signala, to se i ovi odsjeci moraju opremiti sa pokazivačima stanja koji pri zadavanju komande pokazuju trepćuću svjetlost a po završenom obrazovanju i obezbjeđenju puta vožnje, mirnu svjetlost.

(4) Kod davanja komande za manevarske puteve vožnje mora se u pokazivačima kolosjeka javljati trepćuća plava svjetlost, a kod završenog obrazovanja i obezbjeđenja manevarskog puta, mirna plava svjetlost.

(5) Zauzeće ulaznog izolovanog odsjeka i izolovanog odsjeka kolosjeka treba se pokazati pojavom crvene svjetlosti u odgovarajućim pokazivačima.

Član 41.

(Indiktori smjera vožnje)

(1) Na kolosječnoj šemi postavnice/monitora na linijama koje predstavljaju prugu moraju postojati i pokazivači smjera (ulaza i izlaza). Ovaj pokazivač se sastoji iz dvije sastavljene strelice sa pravcem ulaza i sa pravcem izlaza, koje su kod datog puta vožnje osvijetljene isto kao i pokazivači kolosjeka.

(2) Obrazovani i obezbijeđeni put vožnje treba, prema naprijed navedenom, biti pokazivan jednovremenim žutim osvjetljenjem sljedećih pokazivača:

a) kod ulaza: ulaznom polovinom pokazivača smjera, pokazivačem stanja odsjeka između ulazne skretnice i svih pokazivača kolosjeka u putu vožnje, skupa sa pokazivačima položaja i stanja skretnica puta vožnje, i

b) kod izlaza: kao pod a) ali sa izlaznom polovinom pokazivača smjera.

Član 42.

(Indiktori stanja signala)

(1) Položaj signala mora se kontrolirati pomoću pokazivača signala na postavnici/monitoru sa koje se upravlja signalima kao i svih onih postavnica koje ih mogu vraćati u slučaju potrebe u položaj "stoj".

(2) Signalna slika "stoj" mora se na pokazivaču odnosnog signala ponoviti u cjelini, dok se signalna slika "slobodno" na signalu može pokazivati na pokazivaču samo jednom zelenom pokaznom sijalicom bez obzira na broj i kombinaciju signalnih svjetlosti za pokazivane signale "slobodno" na signalu.

(3) Svaki kvar na nekom od signala, kao na primjer gašenje nekog od signala, paljenje pomoćne crvene svjetlosti, neispravnost strujnog kola pomoćne crvene svjetlosti i dr., mora se pokazati na postavnici trepćućom crvenom svjetlošću u pokazivaču toga signala i uključenjem alarma. Ako se poslije gašenja crvene svjetlosti nije aktivirala pomoćna crvena svjetlost, ili ako se i sama pomoćna svjetlost ugasila, ugasiće se i pokazna sijalica odnosnog pokazivača u postavnici, ali se pri tome mora uključiti alarm.

(4) Alarmni signal se treba sastojati iz akustičnog i optičkog znaka. Akustični znak se daje zvonom, a optički crvenom impulsnom svjetlošću. Akustični znak može da se isključi tasterom, ali samo pod uslovom da je optički znak ostao i dalje u pokazivaču alarma. U slučaju gašenja optičkog znaka dešava automatski, tada mora ponovo da se uključi akustični znak. Signal alarma se isključuje uklanjanjem smetnje koja ga je prouzrokovala.

POGLAVLJE X
TEHNIČKI I FUNKCIONALNI USLOVI ZA SIGNALE

Član 43.

(Vrste signala i signalizacija)

(1) Svi signali koji se primjenjuju u električnim sigurnosnim uređajima po ovim propisima moraju biti svjetlosni signali.

(2) Pod signalima u smislu ovih propisa podrazumjevaju se svi glavni signali (ulazni, izlazni, prostorni), njihovi predsignali, brzinski, pravčani i drugi pokazivači, signali na spuštalicama, manevarski signali i putoprelazni signali koji dolaze u obzir za primjenu kod električnih sigurnosnih uređaja u cilju obezbjeđenja i regulisanja ulaza, izlaza i prolaza vozova i drugih kretanja u stanicama.

(3) Svi signali primjenjeni u električnim sigurnosnim uređajima moraju u pogledu signalnih slika i njihovih znakova odgovarati prema Signalnom pravilniku ŽS BiH.

(4) U istoj stanici ne smiju postojati istovremeno svjetlosni i mehanički signali. Izuzeci od navedenog stava su privremenog karaktera i regulisani su posebnim Uputstvima nadležnog UI.

(5) Predsignal nekog svjetlosnog signala mora uvijek biti svjetlosni.

(6) Stanični i prostorni signali na cijelom odsjeku pruge opremljenom automatskim pružnim blokom i telekomandom, moraju biti isključivo svjetlosni.

Član 44.

Upotreba signala

U električnim sigurnosnim uređajima, moraju biti primjenjivani signali u onom obimu, na onaj način i za onu svrhu, kako je to propisano u važećim propisima ŽS BiH:

a) Signalnim pravilnikom;

b) Saobraćajnim pravilnikom;
c) Posebnim propisima ŽSBiH za montažu i primjenu pojedinih vrsta signala; i
d) Ovim propisima.

Član 45.
(Opći propisi za signale)

(1) Svi signali jednog službenog mjesta osiguranog sigurnosnim uređajima u smislu ovih propisa moraju biti u takvoj međusobnoj prinudnoj zavisnosti, da se sa njima istovremeno ne mogu dozvoljavati vožnje koje bi se međusobno ugrožavale. Osim toga, svaki signal mora biti u odgovarajućoj prinudnoj zavisnosti sa elementima puteva vožnje za koji on važi (skretnica, iskliznica, manevarski signali, branici, kontrola zauzetosti kolosjeka i skretnica).
(2) Svaka nepravilna promjena signalnog pojma na signalu mora automatski dovesti signal u položaj pokazivanja signalnog pojma koji pruža najveću bezbjednost za saobraćaj. Sve takve promjene moraju se odmah pokazati na postavnici odgovarajućom promjenom na pokaznim elementima postavnice i uključenjem znaka alarma.
(3) Sve trepćuće svjetlosti na signalima treba da budu izvedene sa 60 treptaja u minuti uz tolerancij do ±10%. Odnos vremena osvjetljenja i tame mora da iznosi 1:1 do 1:2.

Član 46.
(Opći funkcionalni zahtjevi za signale)

(1) Postavljanje svakog signala u položaj "slobodno", mora biti moguće samo ako su pritisnuta istovremeno dva odgovarajuća tastera na komandnoj tabli, odnosno davanjem odgovarajuće komande putem miša ili tastature.
(2) Vraćanje svakog od signala u položaj "stoj", za slučaj kakve opasnosti ili potrebe mora biti moguće u bilo kom trenutku pritiskom na dva odgovarajuća tastera (od kojih je jedan predviđen kao poseban taster za tu svrhu), odnosno davanjem odgovarajuće komande putem miša ili tastature.
(3) Postavljanje predsignala u položaj "glavni signal u položaju slobodno", vrši se se automatski sa dolaskom glavnog signala u položaj "slobodno". I vraćanje predsignala u položaj "oprezno", vrši automatski sa dolaskom signala u položaj "stoj".
(4) Manevarski signali se trebaju postavljati u položaj za vožnju iz centralne postavnice ili iz spoljne postavnice u nekom skretničkom rejonu stanice, što se treba odrediti projektom za svaki pojedinačni slučaj posebno.
(5) Redovno vraćanje signala iz položaja "slobodno" u položaj "stoj", mora biti automatski u zavisnosti od kretanja voza i pod uslovima datim ovim propisima. Ponovno postavljanje signala u položaj "slobodno" je moguće samo poslije razrješenja prethodnog puta vožnje i zadavanja nove komande za obrazovanje novog puta vožnje.
(6) Glavni signal u položaju "slobodno" za neki dati put vožnje mora automatski preći u položaj "stoj", ako nastane neki od sljedećih slučajeva:
   a) presječena neka od skretnica obuhvaćena datim putem vožnje ili ako su neke od skretnica, iskliznica izašle iz pravilnog i ispravnog položaja uslovljenog datim putem vožnje,
   b) neki od signala koji štite dati put vožnje od opasnih vožnji nepravilno prešao u položaj kojim se ugrožava data vožnja,
   c) neki od releja za kontrolu položaja skretnica, iskliznica i zaštitnih signala otkazao,
   d) zauzet neki od izoliranih odsjeka obrazovanog puta vožnje, i
   e) ako je došlo do kvara na uređaju za osiguranje staničnog putnog prelaza.
(7) Razrješenje puta vožnje smije da nastupi samo ako je pored ispunjenja ostalih uslova za razrješenje, šemotehnički ispitano da je odnosni glavni signal vraćen u položaj "stoj".
(8) Pojam "stoj" na signalu smije da se promijeni samo pojavom ispravnog pojma "slobodno". Ako je neko od strujnih kola signalnog pojma "slobodno" u kvaru, na signalu mora ostati pojam "stoj".
(9) Signal smije doći u položaj "slobodno", samo ako su prethodno šemotehnički ispitani u pogledu pravilnosti položaja: kolosječni releji svih skretnica, iskliznica i glavnih signala kao i kolosječni releji svih izoliranih odsjeka u datom putu vožnje. Isto tako se mora prethodno ispitati da li je ostvareno pravilno zabravljenje datog puta vožnje.
(10) Glavni signal smije da pređe na pojam "slobodno" tek kada se njegov put vožnje obrazovao i zabravio i kada su slobodni svi odsjeci puta vožnje, puta pretrčavanja i bočne zaštite. Ukoliko u voznom dijelu postoji uređaj putnog prelaza, on prethodno mora da zauzme položaj zabranjenog prelaza preko pruge.
(11) Signal sa pojma "slobodno" mora automatski da pređe na pojam "stoj" ako se neka skretnica elementa bočne zaštite tog puta vožnje presiječe ili napusti pravilan položaj, ako dođe do kvara uređaja putnog prelaza koji je u postavljenom putu vožnje, ili ako neka kontrola u okviru postavljenog puta vožnje otkaže. Ponovno postavljanje signala na "slobodno" može se izvršiti jedino ponovnim postavljanjem puta vožnje.
(12) Glavni signal mora da pređe na pojam "stoj" nailaskom vozila na sljedeći izolirani odsjek koji je udaljen najmanje 50 m iza odnosnog signala.
(13) Kod glavnih signala za pojmove "stoj" ili "slobodno" moraju postojati posebni povratni vodovi.
(14) Usljed nekog kvara ili smetnje ne smije se na signalima pojaviti signalni pojam opasniji po saobraćaj od onog koji bi signal normalno pokazivao da nije bilo kvara ili smetnje, kao što su to npr. pokazivanje pojma "slobodno" umjesto "stoj", pokazivanje pojma "slobodno u pravac" umjesto "slobodno u skretanje" kao i pokazivanje pojma veće brzine umjesto jedne određene manje brzine.
(15) Ako pri pojmu "slobodno" nastupi prekid napojne mreže (glavnog/rezervnog) kraći od 2 sekunde, signal ne smije da se prekopča na pojam "stoj". Ukoliko izostanak napajanja, traje duže od 2 sekunde, signal treba da pokaže pojam "stoj" a može da pređe na pojam "slobodno" tek po ponovnom davanju ispravne komande.

Član 47.
(Pomoćna crvena svjetlost)

(1) Ulazni i izlazni svjetlosni signali glavnih prolaznih kolosjeka moraju imati pomoćnu crvenu svjetlost koja se mora automatski uključiti u slučaju izostanka glavne crvene svjetlosti.
(2) Strujno kolo glavne i pomoćne crvene svjetlosti mora biti trajno kontrolisano u pogledu ispravnosti rada i svaka nepravilnost, odnosno, promjena stanja u njemu, mora biti odmah pokazana na postavnici odgovarajućom indikacijom i alarmom.
(3) Izuzetno, strujno kolo pomoćne crvene svjetlosti se ne mora trajno kontrolirati ako ponuđeno šemotehničko rješenje omogućava da se svaka nepravilnost u tom strujnom kolu pokaže na postavnici odgovarajućom indikacijom i alarmom najkasnije kod sledećeg rukovanja SS uređajem i ako su ispunjeni ostali uslovi iz člana 8 stav 8. ovog Pravilnika.

Član 48.
(Radno stanje signala)

(1) U radnom stanju, svjetlosni signali moraju da ispunjavaju sljedeće uvjete:
   a) kada se signalu da komanda za signaliranje vožnje redovnom ili ograničenom brzinom, dotični signal i njegov predsignal moraju pokazivati komandovane signalne znake, pokazni organi ovih signala na postavnici moraju pokazivati iste znake, dok svi ostali signali u odnosnom službenom mjestu koji mogu da ugroze dati put vožnje moraju pokazivati signalni znak "stoj";
   b) ako glavni signal pokazuje signalni znak "slobodno", pa se iz svog ležišta izvadi neka od sijalica ostvarenog signalnog znaka, automatski se mora uključiti sijalica za crvenu svjetlost na odnosnom glavnom signalu. Ova promjena mora se pokazati i alarmom objaviti na postavnici;
   c) ako glavni signal opremljen crvenom svjetiljkom i sijalicom sa dva vlakna pokazuje signalni znak "stoj", a strujno kolo glavnog vlakna se prekine, na signalu se mora automatski uključiti pomoćno vlakno sijalice za crvenu svjetlost. Ova promjena mora se pokazati i alarmom objaviti na postavnici;
   d) ako glavni signal opremljen crvenom svjetiljkom i sijalicom sa dva vlakna, pokazuje signalni znak "stoj", pa dođe do prekida i strujnog kola pomoćnog vlakna sijalice za crvenu svjetlost, ovaj prekid se mora odmah pokazati i alarmom objaviti na postavnici;
   e) ako ulazni signal pokazuje signalni znak "stoj", predsignal izlaza, kada je postavljen na stubu ulaznog signala, ali na posebnoj signalnoj tabli, mora biti ugašen.

(2) Svjetlosni predsignali u procesu rada smatraju se ispravnim ako se pri redovnom pregledu i kontroli njihovog rada utvrdi da ispunjavaju sljedeće uvjete:
   a) ako predsignal pokazuje signalni znak "očekuj slobodno" ili signalni znak "očekuj ograničenje brzine", pa se iz ležišta svjetiljke za zelenu svjetlost izvadi sijalica, automatski se mora uključiti sijalica svjetiljke za žutu svjetlost, što se mora pokazati na postavnici;
   b) ako predsignal pokazuje signalni znak "očekuj stoj", tj. ako je uključena sijalica svjetiljke za žutu svjetlost, pa se ona izvadi iz ležišta, to se mora pokazati i alarmirati na postavnici.

(3) Svjetlosni ponavljači predsignaliranja u procesu rada smatraju se ispravnim ako se pri redovnom pregledu i kontroli njihovog rada utvrdi da ispunjavaju sljedeće uvjete:
   a) ako ponavljač predsignaliranja pokazuje signalni znak "glavni signal pokazuje "slobodno"", ili signalni znak "glavni signal pokazuje ograničenje brzine", pa se izvadi sijalica svjetiljke za zelenu svjetlost, automatski se mora uključiti sijalica svjetiljke za žutu svjetlost, što se mora prikazati na postavnici;
   b) ako ponavljač predsignaliranja pokazuje signalni znak "glavni signal pokazuje "slobodno"", signalni znak "glavni signal pokazuje ograničenje brzine", ili signalni znak "glavni signal pokazuje "stoj"", pa se izvadi sijalica svjetiljke za bijelu svjetlost, automatski se moraju ugasiti sijalice ostalih svjetiljki, tako da ponavljač predsignaliranja ostaje neosvjetljen;
   c) ako se ponavljaču predsignaliranja, koji pokazuje signalni znak "glavni signal pokazuje "stoj"" izvadi sijalica svjetiljke za žutu svjetlost, to se mora pokazati na postavnici.

Član 49.
(Uslovi za rukovanje pozivnim signalom 12a/12b)

(1) Ulazni signali moraju biti opremljeni pozivnim signalima. Pozivni signal je redovno ugašen i smije se pojaviti na ulaznom signalu samo ako je ulazni signal u položaju "stoj" (crvena svjetlost) i kada je čelo voza udaljeno ispred signala najviše 80 metara.

(2) Davanje pozivnog signala treba se u izvjesnim slučajevima, gdje je to iz mjesnih i sigurnosnih razloga potrebno, usloviti ispravnim ili pritvrđenim položajem skretnica obrazovnog puta vožnje ali nikako uz uslov nezauzetosti izoliranih odsjeka.

(3) Jednovremeno davanje pozivnih signala u nekoj stanici smije biti moguće samo ukoliko je kolosječnom situacijom i uređajem osigurano da se njihovi putevi vožnje međusobno ne ugrožavaju.

(4) Pozivni signal treba se automatski isključiti kada prođe 3090 sekundi od njegovog davanja.

Član 50.
(Zavisnost pokazivanja glavnog signala i predsignala)

(1) Zavisnost između glavnog signala i njegovog predsignala mora biti takva, da se na predsignalu javlja automatski onaj pojam, koji odgovara pojmu koji je na njegovom glavnom signalu. Svaka promjena u položaju glavnog signala mora izazvati odgovarajuću promjenu u pokazivanju predsignala.

(2) Predsignal ne smije nikad ostati u položaju "slobodno", ako se glavni signal nalazi u položaju "stoj".

(3) Predsignal koji bi bio postavljen na stubu glavnog signala, koji se nalazi ispred njegovog glavnog signala (kao npr. izlazni predsignal na stubu ulaznog signala), mora biti neosvjetljen za sve vrijeme dok je glavni signal, na čijem stubu je predsignal, u položaju "stoj".

Član 51.
(Manevarski signali)

(1) Manevarski signal za zaštitu kolosječnog puta ugrađuje se za svaki kolosjek desno ispred izolovanog sastava odnosno skretnice. Ovi signali su svjetlosni i moraju biti u zavisnosti sa skretnicama. U slučaju potrebe, ovi signali mogu se ugraditi u podnožju stuba izlaznog signala. Ako nastane potreba da se manevarski signal za zaštitu kolosječnog puta postavi na visokom signalnom stubu na mjestu gdje nema glavnog signala, onda treba postaviti granični kolosječni signal na visokom stubu.

(2) Redovan signalni znak manevarskog signala za zaštitu kolosječnog puta je signalni znak "manevrisanje zabranjeno". Signalni znak "manevrisanje zabranjeno" naređuje da je dalja vožnja od ovog signala zabranjena.

(3) Signalni znak "manevrisanje slobodno" dozvoljava manevarskom osoblju, odnosno mašinovođi nepraćene lokomotive vožnju do narednog manevarskog signala, odnosno do signalnog znaka "granica manevarskih vožnji", ili do kola na kolosjeku. Ovim signalnim znakom ne može se naređivati polazak voza.

(4) Signalni znak "manevrisanje slobodno" dat manevarskim signalom kod izlaznog signala važi za manevarske vožnje samo ukoliko glavni signal pokazuje signalni znak "stoj".

(5) U obezbijeđenom putu vožnje voza svi manevarski signali za zaštitu kolosječnog puta moraju pokazivati signalni znak "manevrisanje slobodno". Na susjednim kolosjecima sa kojih se može ugroziti dati put vožnje vozu ovi signali moraju pokazivati signalni znak "manevrisanje zabranjeno".

(6) Kada se vozu dozvoljava ulazak u stanicu signalnim znakom 12a: "oprezan ulazak u stanicu sa 20 km/h", manevarski signali za zaštitu kolosječnog puta u putu

vožnje voza moraju pokazivati signalni znak "manevrisanje slobodno".

(7) Postavljanje manevarskog signala na "slobodno" smije uslijediti tek poslije postavljanja skretnica manevarskog puta u pravilan položaj i ispunjenja ostalih uslova obezbjeđenja date vožnje.

(8) Manevarski signali se moraju automatski vraćati iz signalnog pojma za dozvoljenu vožnju u signalni pojam zabranjene vožnje:
   a) oslobođenjem puta vožnje manevarskog signala, pri čemu se prethodno šemotehnički mora provjeriti redosljed zauzeća prevezenog puta vožnje;
   b) davanjem neke druge komande koja isključuje postavljeni put vožnje, ukoliko data vožnja nije već otpočela;
   c) pritiskom na taster (davanjem komande) za postavljanje manevarskog signala u pojam zabranjene vožnje.

(9) Postavljanje manevarskog signala za pojam dozvoljene vožnjene smije biti moguće, ako se u njegovom putu vožnje nalazi iskliznica, sve dok se šemotehnički ne ispita da li je iskliznica u položaju van šine. S druge strane, iskliznica se smije vratiti na šinu tek kada je šemotehnički ispitano da je manevarski signal prešao u signalni pojam zabranjene vožnje.

(10) Projektom osiguranja se treba za svaki pojedini slučaj detaljno obraditi najoptimalniji raspored manevarskih signala, njihov međusobni odnos i odnos prema glavnim signalima i putevima vožnje kao i odrediti uvjete rada i projektovanih prinudnih zavisnosti.

Član 52.

(Strukovne norme za signale)

(1) Svjetlosni signali se sastoje od temelja, signalnog stuba, table sa signalnim svjetiljkama, zaštitne korpe i signalnog ormarića sa uloškom. Oblik i osnovne mjere za svjetlosni signal propisane su strukovnim normama:
   a) Signal sa 3 svjetiljke strukovnom normom-S1.003;
   b) Signal sa 4 svjetiljke strukovnom normom S1.004;
   c) Signalne svjetiljke s punom lećom Ø 136 mm - S2.009;
   d) Svjetlosni signali - S3.002:;
   e) Za granični kolosječni signal - S1.020;
   f) Za manevarski signal za zaštitu kolosječnog puta S1.025.

Član 53.

(Konstruktivni uslovi za signalne ormariće)

(1) Signalni ormarić je predviđen za ugradnju izvršno kontrolnog organa za upravljanje i kontrolu signala, te za smještaj interfejsa za priključenje pružnih baliza induktivnog sistema za prenos informacija pruga-voz sa pružnim balizama 500 Hz i kombinovanih baliza 1000/2000 Hz.

(2) Mogu se ponuditi i druga rješenja za smještaj gore navedenih elemenata vodeći računa o dozvoljenim gabaritnim mjerama u slobodnom profilu na mjestu ugradnje signala i raspoloživom prostoru u ormarićima na signalima, kao i mjerama kućišta manevarskog signala za zaštitu kolosječnog puta, pošto te dimenzije uslovljavaju gabarite ugrađenih kontrolno upraviteljkih elemenata signala.

(3) Signalni ormari za smeštaj dijelova opreme na signalima moraju biti opremljeni bravom sa ključem.

Član 54.

(Konstruktivni uslovi za signalne stubove)

(1) Signalni stub treba biti konstruisan i usađen tako da zajedno sa signalnim glavama može izdržati maksimalno opterećenje pri brzini vjetra od 50 m/s, bez pojava takvih pomjeranja signalnih glava koje bi imale za posljedicu gubljenje ili slabljenje vidljivosti signala.

(2) Signalni stub se betonira u posebne betonske temelje vodeći računa o uslovu iz prethodnog stava.

(3) Signalni stub mora biti opremljen penjalicama i osiguranom platformom za rad na signalnoj glavi.

(4) Konstrukcijom signalnog stuba treba riješiti i zaštitu privoda kabla do signalne glave.

(5) Stub patuljastih manevarskih signala treba biti od cijevi, a kućište istih od lima ili liva otpornog na udare.

(6) Svi metalni dijelovi signala moraju biti na pouzdan način osigurani od rđanja i atmosferskih uticaja.

Član 55.

(Konstruktivni uslovi za signalne table)

(1) Signalne table moraju biti izrađene od lima debljine najmanje 2 mm sa pojačanjima od ugaonog gvožđa.

(2) Signalne table moraju u načelu biti tako dimenzionisane i takvih geometrijskih oblika da se na njima mogu montirati po određenom, rasporedu sve signalne svjetiljke jednog datog signala, obezbjeđujući pri tome:
   a) oblikom table ostvarenje što upadljivije razlike između vrste signala, naročito između glavnog signala i predsignala, kao i između glavnih signala i manevarskih signala i između signala i pravčanih ili brzinskih pokazivača,
   b) ostvarenje potrebnog razmaka između svjetiljki koje istovremeno svijetle na signalnoj glavi tako da se one mogu jasno i nedvosmisleno uočavati najmanje sa daljine zaustavnog puta. Ovaj razmak između dvije takve svjetiljke ne smije biti manji od 60 cm, čak i u slučaju da se radi između svetiljki dvaju različitih glava na istom stubu,
   c) ostvarenje dovoljnih ivičnih rubova i tamne površine da bi se jasno ocrtavala signalna svetlost danju obzirom na svijetlu pozadinu.

(3) Kod kombinovnih signala na istom stubu, kao npr. ulazni signal sa izlaznim predsignalom, glavni signal sa pravčanim ili brzinskim pokazivačem i sl. moraju za svaki od signala postojati posebne signalne table.

(4) Sistem pričvršćivanja signalne glave na signalni stub mora biti tako konstruktivno riješen da se položaj glave u vodoravnoj ravni može regulirati najmanje za 12° u oba smjera. Regulisanje usmjerenosti pojedinih svjetiljki u vertikalnoj ravni mora se vršiti pojedinačnim reguliranjem položaja samih svjetiljki na glavi. Na svjetiljkama se mora omogućiti i reguliranje u horizontalnoj ravni. Regulisanjem položaja jedne svjetiljke ne smije biti poremećen položaj ostalih svjetiljki.

(5) Signalna glava patuljastih manevarskih signala mora biti tako postavljena na stub, da se njen položaj može regulirati samo u vodorvnoj ravni za ugao do 30° u oba smjera. Signalne svjetiljke trebaju, međutim, biti fiksno pritvrđene na glavi tako da su ose svjetlosnih snopova svih svjetiljki na glavi međusobno paralelne.

Član 56.

(Signalne svjetiljke)

(1) Signalne svetiljke moraju da zadovolje sljedeće konstruktivne zahtjeve:
   a) primjenjeni optički sistem mora da onemogući pojavu fantomskih svjetlosti, a omogući dobijanje

usmjerenog obojenog svjetlosnog snopa sa takvim vodoravnim i vertikalnim rasipanjem da se postigne najefikasnije korištenje svjetlosnog izvora uz najpovoljnije uvjete vidljivosti signala sa cijelog odsjeka pruge pred signalom. Rasipna stakla moraju imati mogućnost rasipanja svjetlosti lijevo i desno od optičke ose u svemu prema strukovnoj normi S2.008.

b) da budu podesive radi usmjeravanja na tačku usmjeravanja. Pričvrsni zavrtnjevi moraju da budu osigurani od labavljenja. Omogućiti usmjeravanje sa kolimatorom (durbinom). Regulisano stanje svjetiljke mora biti tako obezbijeđeno da se ovo stanje ne smije poremetiti usljed potresa, atmosferskih uticaja ili sličnih uzroka. Na signalima se moraju ugrađivati samo one svjetiljke koje su pravilno fokusirane i u tom položaju fiksno utvrđene tako da se ovo fokusiranje ne može vremenom mijenjati.

c) da se primjenjuju obojena stakla po standardu S2.003.

d) radi izbjegavanja refleksija s unutrašnje strane kućišta signalne svjetiljke, potrebno je nanijeti premaz duboko crne boje RAL 9005. S prednje strane na vidljive spoljašnje dijelove kućišta treba nanijeti premaz duboko crne boje RAL 9005.

e) da budu opremljene sjenilima u cilju zaštite od sunca i atmosferalija. Sjenila moraju spolja i iznutra da imaju premaz duboko crne boje RAL 9005.

f) da ima posebne otvore za ventilaciono hlađenje, a ovi otvori moraju biti izvedeni tako da kroz njih ne može da prodre u svjetiljku kiša, prašina, insekti i da spriječe kondenzovanje vlage.

g) poklopac kućišta svjetiljke koji postoji radi zamjene sijalice mora biti tako izveden da u zatvorenom stanju obezbjeđuje potpunu zaptivenost u pogledu prodiranja vlage, prašine, insekata i dr. Poklopac mora biti opremljen bravom sa ključem radi onemogućavanja trećih lica.

h) da je podnožje sijalice u svjetiljki fiksirano i ima zaštitu od direktnog dodirnog napona, ako se ne koristi bezbjednosni mali napon.

(2) Korištenje signalnih svjetiljki izrađenih po drugim standardima privremenog roka i odnosi se na već ugrađene do isteka njihovog vijeka trajanja.

Član 57.
(Signalne sijalice)

(1) Na signalima se trebaju primjenjivati samo specijalne sijalice sa kratkim vlaknom, određenog tipa i snage u vezi sa primjenjenom optikom i sistemom napajanja.

(2) Primjenjene signalne sijalice moraju imati prosječan radni vijek od najmanje 1.000 sati. Prije ugradnje u signalne svjetiljke, sijalice moraju biti ispitane u pogledu ispravnosti podvrgavajući ih 10-to časovnom radu, pod normalnim vrijednostima struje i napona, poslije čega ne smiju pokazivati nikakav nedostatak.

(3) U svakom strujnom kolu signalne sijalice mora postojati promjenljivi otpornik, pomoću kojeg se može regulirati struja sijalica u granicama od 85% do 100% od vrijednosti nominalne struje.

(4) U neposrednoj blizini promjenljivog otpornika moraju biti predviđene priključnice za uključivanje ampermetra u kolo signalne sijalice tako, da se pri uključivanju ampermetra ne smije prekidati strujno kolo sijalice.

(5) U signalnim svetiljkama na signalima se mogu primjenjivati signalne sijalice izrađene po standardu S2.006. Korišćenje signalnih sijalica izrađenih po drugim standardima odobrava nadležni organ.

POGLAVLJE XI
TEHNIČKI USLOVI ZA SKRETNIČKE POSTAVNE SPRAVE

Član 58.
(Vrste skretnica)

(1) Na području ŽS BiH ugrađuju se standardne skretnice S-45, S-49 i UIC 60. Bliže podatke o vrstama skretnica i njihovoj raspodjeli na pojedinim službenim mjestima daje UI.

(2) Skretnice tipa S-45, S-49 i UIC 60 opremljene su sa spoljašnjim streličastim zatvaračima, pa prema tome skretničke postavne sprave moraju se ponuditi za ovakav tip skretnica.

Član 59.
(Skretnice i putevi vožnje)

(1) Sve skretnice i iskliznice, koje ulaze u sastav puteva vožnji bilo kao skretnice preko kojih se vozi ili kao skretnice i iskliznice koje svojim položajem štite datu vožnju, moraju biti opremljene odgovarajućim skretničkim postavnim spravama, koje se traže po odobrenom projektu sigurnosnog uređaja. Sve te sigurnosne naprave na skretnicama moraju odgovarati postojećem tipu skretnice i gornjeg stroja, kao i ovim uslovima i drugim važećim uslovima za montažu i primjenu tih naprava.

(2) Sve skretnice i iskliznice koje ulaze u sistem osiguranja moraju biti prije montaže pregledane i prihvaćene od strane kontrolno prijemnog organa.

(3) Istovremeno sa postupkom pregleda skretnica mora se izvršiti pregled kolosječnih odsjeka koji će biti izolirani u okviru projektovanog sigurnosnog uređaja.

Član 60.
(Skretničke brave)

(1) Ručne skretničke brave onih skretnica koje ulaze u sastav sigurnosnog uređaja moraju u svemu odgovarati odgovarajućim standardima za brave kao i važećim uslovima za isporuku, ugradnju i primjenu tih brava na skretnicama.

(2) Mehanička konstrukcija brave mora biti takva da se ona može ugraditi na svim standardnim skretnicama. Skretnička brava mora biti tako izvedena da se ne može skinuti sa skretnice kada je u zabravljenom stanju.

(3) Skretničke brave moraju biti tako postavljene da se brava može zaključati i iz nje izvaditi ključ samo ako je skretnica u određenom pravilnom i ispravnom položaju.

(4) Ključ skretničke brave čuva onaj radnik bez čijeg odobrenja se položaj skretnice ne smije mijenjati. Ključ skretničke brave se može čuvati u elektro-magnetnoj bravi.

(5) Ukoliko su u okviru projektovanog sigurnosnog uređaja predviđene elektro-magnetne brave, projektovanim šemotehničkim rješenjem se mora ostvariti zavisnost stanja EB sa pokazivanjima odnosnih signala a takvo rješenje mora biti prethodno odobreno od strane nadležnog organa.

(6) Elektro-magnetna brava (EB) mora biti izvedena tako:

a) da se ključ skretničke brave ne može izvaditi iz elektro-magnetne brave bez posebne komande od strane otpravnika vozova;

b) da su kontakti EB zaštićeni od svih spoljnih štetnih uticaja;

c) da su kontakti pristupačni samo poslije otvaranja kućišta-brave;

d) da su strujna kola za povezivanje elektro-magnetne brave u sigurnosni uređaj izvedena na pouzdan način, koji garantuje bezbjednost saobraćaja.

Član 61.
(Iskliznice)

(1) Kod centralnog rukovanja iskliznicom treba se primenjivati ista postavna sprava kao i za skretnice, sa odgovarajućim priborom.
(2) Između skretnice koja vodi ka iskliznici i same iskliznice, mora da bude ostvarena takva zavisnost, da se skretnica može postaviti u položaj vožnje ka iskliznici samo kada je iskliznica otvorena. Suprotno, vraćanje iskliznice na šinu (zatvaranje iskliznice) smije biti moguće tek ako je zavisna skretnica ponovo postavljena u položaj da ne vodi prema iskliznici.
(3) Ove zavisnosti moraju biti ispunjene kako kod električkih centralno postavljanih skretnica i iskliznica, tako i kod ključevnih zavisnosti pomoću ručnih brava na skretnici i iskliznici.
(4) Skretnički izolirani odsjek kod skretnica sa iskliznicom treba da obuhvati i iskliznicu ukoliko je potrebno da se kontroliše stanje zauzetosti dijela kolosjeka između skretnice i iskliznice. U tome slučaju se iskliznica smije prekretati samo ako je ovaj izolirani odsjek slobodan.
(5) Lik iskliznice mora biti izveden u skladu sa strukovnom normom S1.028 sa električnim osvjetljenjem.
(6) Ukoliko uslovi na terenu dozvoljavaju, postavnu spravu iskliznice montirati na suprotnoj strani od predviđenog smjera iskliznuća šinskog vozila.

Član 62.
(Dokumentacija za skretničke postavne sprave)

(1) Uz skretničke postavne sprave moraju se ponuditi i svi potrebni dijelovi za pritvrđenje i povezivanje sprava sa skretnicom kao što su: potezne i kontrolne motke, dijelovi pritvrđivanja, sprave za skretnicu i svi elementi izolacije postavne sprave i njena veza sa skretnicom kao i za povezivanje sa skretničkim likom i opremu istog za električno osvjetljenje.
(2) Ponuđač je dužan da dostavi:
   a) tehnički opis postavne sprave;
   b) osnovne tehničke i radne karakteristike;
   c) način povezivanja postavne sprave sa skretnicom;
   d) uputstvo za održavanje skretničke postavne sprave.
(3) Pored navedenog, ponuđač je dužan da za ponuđenu postavnu spravu pripremi montažne nacrte ugradnje sprave na standardnim skretnicama i to za svaku od varijanti postavljanja sprave s obzirom na položaj skretnice i položaj skretničkog lika.

Član 63.
(Konstruktivni propisi za postavnu spravu)

(1) Postavna sprava mora biti prereziva tj, kod presjecanja skretnice ne smiju da nastanu nikakva oštećenja na samoj spravi, ni na poteznoj i zabravnim motkama za vezu sa skretničkim jezičcima, niti pak na skretnici. Postavna sprava mora kod izvršenog presjecenja skretnice doći u takav položaj koji šemotehnički obezbjeđuje saobraćaj.
(2) Postavne sprave skretnica bez zatvarača jezičaka moraju biti konstruisane sa unutrašnjim zatvaračem.
(3) Postavna sprava mora biti konstruisana za normalan hod skretnice (sa zatvaračem jezičaka) od 220 mm.
(4) Skretnička sprava mora biti tako konstruisana i izrađena, da može izdržati bez otkaza najmanje 400.000 prekretanja skretnica pod normalnim uslovima rada i pri redovnom održavanju.
(5) Pojedini dijelovi, koji su ugrađeni u spravi moraju biti pristupačni za održavanje. Kod pokretnih dijelova moraju se, tamo gdje je to potrebno, predvidjeti mazalice ili mogućnost podmazivanja bez skidanja nekog dijela postavne sprave.
(6) Postavna sprava mora da radi ravnomjerno bez trzaja i udara.
(7) Napajanje skretničkih postavnki izvesti naizmjeničnim naponom 3x380V, 50Hz.
(8) Vrijeme prekretanja skretnice pomoću postavne sprave ne smije da bude veće od 6 sekundi pod normalnim uslovima rada skretnice.
(9) Postavna sprava mora biti izgrađena tako, da se sila postavljanja skretnica (mjerena na poteznoj motki) može regulirati u rasponu od 2,5 do 7 kN. Sila čvrstog držanja podesiva u rasponu od 7 do 9 kN. Ulazna snaga maksimalno 750W.
(10) Postavna sprava mora biti podešena da se skretnica može na licu mjesta ručno prekretati sa pomoćnom ručicom. Pri korišćenju pomoćne ručice moraju se automatski prekinuti dovodi postavne i kontrolne struje na postavnoj spravi koji se imaju automatski uspostaviti vađenjem ručice iz postavnih sprava.
(11) Regulisana postavna sprava ne smije da se sama razreguliše usljed potresa ili drugih uticaja pri vožnji preko skretnice i pri radu postavne sprave. Uz svaku postavnu spravu mora se kod isporuke dati i podatak o veličini sile postavljanja i presjecanja, na koje je sprava regulisana.
(12) Kontakti postavne sprave treba da su odskočni. Prekopčavanje ovih kontakata mora biti zavisno kako od položaja potezne motke tako i od položaja motki za kontrolu jezičaka. Svaka od ovih motki mora vršiti prekopčavanje nezavisno od druge. Broj i vrsta kontakata mora odgovarati skretničkoj šemi.
(13) Postavna sprava se mora potpuno zaštititi od spoljnih uticaja odgovarajućim gvozdenim kućištem sa poklopcem. Kućište sa poklopcem se mora opremiti bravom za pouzdano zaključavanje. Otvaranjem kućišta i skidanjem poklopca ne smije biti ometan rad postavne sprave. Kućište sprave mora omogućavati njeno jednostavno uzemljenje.
(14) U samoj postavnoj spravi ili u kombinaciji sa istom, mora postojati poseban kontrolni uređaj za kontrolu položaja oba jezička skretnice u oba krajnja položaja i to nezavisno od potezne motke postavne sprave.
(15) Električni otpor između međusobno izoliranih dijelova novougrađene postavne sprave mora biti najmanje 30 MΩ.

Član 64.
(Montažni propisi)

(1) Postavna sprava se treba po mogućnosti ugraditi na skretnici na strani priljubljenog jezička skretnice u redovnom položaju. Od ovoga se treba odustati ukoliko to iziskuju terenske i saobraćajne prilike, kao i ukoliko je to potrebno radi postizanja povoljnijeg rješenja izolacije. U skladu sa navedenim, postavne sprave koje se isporučuju moraju imati mogućnost montaže na obje strane kolosjeka.
(2) Skretnica na kojoj se montira postavna sprava mora biti ispravna, sa propisanom silom postavljanja i ispravnim jezičcima i zatvaračima, bez putovanja jezičaka i glavnih šina, sa propisno izrađenim i podbijenim drvenim pragovima, a prema propisima Pravilnika o održavanju gornjeg stroja. Kod skretnica koje su izolirane mora biti ostvareno pouzdano odvodnjavanje terena skretnice.
(3) Veza postavne sprave sa skretnicom mora biti izvedena na efikasan i pouzdan način, tako da ona može da radi sigurno i kod onih pomjeranja šina i jezičaka koja mogu biti dopuštena u vezi sa konstrukcijom i sigurnošću funkcioniranja zatvarača jezičaka.
(4) Sve veze postavne sprave sa skretnicom, kao i međusobne veze jezičaka i svih motki moraju biti osigurane od

razlabavljenja veze, pretjeranog i brzog habanja elemenata veze, kao i razdvajanja veze usljed ispadanja bolcni i navrtki.

(5) Spojne, potezne, kontrolne motke kao i motka za skretničku signalnu svetiljku moraju biti tako montirane da je njihovo kretanje lako i neometano, bez međusobnog trenja kao i trenja sa pragovima i drugim dijelovima skretnice.

(6) Postavna sprava mora biti tako montirana na skretnicu da potezna motka i uređaj za kontrolu položaja jezičaka ne mogu zatvarati kontrolne kontakte u spravi, ako je naležući jezičak udaljen više od 4 mm od njegove glavne šine, a odvojeni jezičak nije na propisanom odstojanju za odnosni tip skretnice (normalni hod skretničkog jezička date skretnice). Mjerenje priljubljivanja naležućeg jezička vrši se na mjestu djelovanja potezne motke na jezičak. Prilikom ovog mjerenja uvijek je potrebno prekontrolirati i ispravnost zatvarača jezička, kao i samog vrha jezička.

(7) Izvođač radova mora izvršiti sve potrebne izolacije motki, šinskih sastava i ostalih eventualnih poprečnih metalnih veza, kao i ostvariti sve neophodne prespoje, spojnice i međušinske veze. Ugrađena postavna sprava na izolovanoj skretnici mora biti električno izolovana od same skretnice.

(8) Po završenoj montaži skretničke postavne sprave, a prije puštanja uređaja u rad, potrebno je za svaku skretnicu izvršiti probno presječenje skretnice. Po izvršenom presjecanju potrebno je utvrditin da li je usljed presjecanja došlo do kvarova ili poremećaja na jezičcima, zatvaračima jezičaka i drugim dijelovima skretnice. Svi uočeni nedostaci moraju tom prilikom biti uklonjeni.

(9) Nakon montaže elektro postavne sprave na skretnicu, potrebno je izvršiti provjeru pravilnog funkcioniranja rada skretnice.

Član 65.

(Šemotehnički uslovi za postavne sprave)

(1) Šemotehničko rješenje povezivanja elektro postavne sprave na relejni uređaj odnosno na komandne organe postavnice u načelu mora biti izveden sa što manjim brojem spojnih provodnika za postavljanje i potpuno sigurnu kontrolu položaja i stanja skretnice u okviru sigurnosnog uređaja.

(2) Šema veze mora biti tako izvedena da se jednom započetom prekretanju skretnice može u svakom trenutku promijeniti smijer radi vraćanja u početni položaj (reverzibilnost postavne sprave).

(3) Primjenjenim šemotehničkim rješenjem mora biti onemogućeno podbacivanje skretnice pod vozilom dok se ovo nalazi na izolovanom odsjeku skretnice. Odstupanje od ovoga je dozvoljeno samo kod lokalnog postavljanja skretnica sa pomoćnih spoljnih lokalnih skretničkih manevarskih postavnica, smještenih neposredno u opsluživanom skretničkom rejonu, ukoliko se sa mjesta rukovanja može sa sigurnošću imati uvid u to da li je vozilo prešlo preko skretnice ili ne.

(4) Jednom započeto prekretanje skretnice iz jednog u drugi položaj ne smije biti prekinuto ako je neko vozilo već stupilo na izolirani odsjek skretnice. Kod skretnica preko kojih se manevriše uz jezičak, kao i kod skretnica na spuštalicama ranžirnih stanica, mora se predvidjeti početak skretničke izolacije pred vrhom skretnice na dovoljnom rastojanju od vrha kako bi se spriječilo da vozilo ne naiđe na skretnički jezičak prije nego što je prekretana skretnica došla u krajnji položaj.

(5) Šemotehničkim rješenjem SS uređaja mora biti omogućeno da se skretnicom može centralno rukovati i u slučaju da je redovan način postavljanja bio onemogućen zbog nekog kvara u izolovanom šinskom strujnom kolu skretnice. U ovom slučaju, prije centralnog rukovanja takvom skretnicom uz korištenje posebnog tastera (ili posebne komande) čija upotreba se registruje, je obavezna vizuelna provjera zauzeća izolovanog odsjeka odnosne skretnice.

(6) Ukoliko se jednom započeto prekretanje skretnice ne može izvršiti pravilno i potpuno (do potpunog osiguranog položaja jezičaka) izvršiti, onda se šemotehnički mora ostvariti takvo rešenje:

a) da se postavna struja za dalje postavljanje u datom smjeru prekine;
b) da se ukopča postavna struja radi vraćanja skretnice u početni ispravan krajnji položaj, u koliko se ovo bude zahtijevalo od UI za pojedine stanice;
c) da se usljed ovoga ne pojavljuje nikakav momenat ugrožavanja saobraćaja;
d) da se ovakvo stanje pokaže alarmnim signalom i skretničkim pokazivačima na postavnici.

Ovo isključivanje postavne struje može da se izvede bilo na osnovu vremenskog kriterijuma (50% više od normalno potrebnog vremena prekretanja skretnice), bilo na osnovu porasta struje preko nominalne vrednosti, ili po kakvom drugom rješenju.

(7) Šema mora biti u cjelini tako izvedena da su u svakoj fazi rada skretnice kao i u njenim krajnjim položajima ostvarene sve šemotehničke i druge zavisnosti, koje su nužne za pravilan i siguran rad sigurnosnog uređaja kao cjeline.

(8) Postavljanje skretnice mora biti šemotehnički tako izvedeno da se po pravilu istovremeno može postavljati samo po jedan elemenat puta vožnje (skretnica, iskliznica, branik). Kod velikih stanica ili gdje saobraćajne prilike iziskuju što brže obrazovanje puta vožnje, dozvoljava se postavljanje dvije pa i više skretnica istovremeno. U takvim slučajevima mora se voditi računa da se odgovarajući dijelovi napojnog uređaja pravilno dimenzionišu.

(9) Korištenje novog tipa postavne sprave ili šemotehničkog rješenja za postavnu spravu na ŽS BiH odobrava ROŽ BiH.

Član 66.

(Postavljanje skretnica)

(1) Iz postavnice se daje komanda za postavljanje skretnica ili grupno za postavljanje više skretnica u okviru nekog datog puta vožnje (komanda za obrazovanje puta vožnje, automatsko postavljanje skretnica) ili pojedinačno za svaku skretnicu. I kod automatskog postavljanja skretnica komandom za obrazovanje puta vožnje mora biti predviđena mogućnost davanja komandi za pojedinačno postavljanje skretnica.

(2) Kod pojedinačnog postavljanja skretnica mora biti omogućeno da se svaka data komanda za postavljanje skretnice može i poslije započetog kretanja skretnice opozvati i skretnica vratiti u početni položaj ponovnim pritiskom na pojedinačni i grupni skretnički taster, odnosno odgovarajućom komandom sa elektronske postavnice.

Član 67.

(Lokalno postavljanje skretnica)

(1) Lokalni postavljači se koriste za lokalno rukovanje centralno postavljanim skretnicama na licu mjesta. Ugrađuju se na pogodno odabrano mjesto koje pruža dobru vidljivost skretnica/iskliznica kojima se rukuje.

(2) Lokalni postavljač se ugrađuje na metalni nosač odgovarajuće visine sa betonskim temeljem. Kućište za ugradnju table lokalnog rada, kao i kućište svjetlosnog pokazivača moraju biti u kompaktnom vodonepropusnom kućištu kojim je onemogućeno rukovanje elementima postavljača od strane neovlaštenih lica.

(3) Ugrađeni lokalni postavljač ne smije svojim najvišim dijelom prelaziti 1,4 m iznad gornje površine tla na kome

stoji službenik koji njom rukuje. Konstrukcija komandne table lokalnog postavljača mora biti takva da najniži taster na njoj nije niži od 1 m iznad tla. Tlo na kome stoji službenik koji rukuje lokalnim postavljačem mora biti čvrsto, bez mogućnosti klizanja.

(4) Lokalni postavljač mora da omogući lokalno upravljanje sa maksimalno 2-3 centralno postavljane skretnice ili iskliznice.

(5) Sa table lokalnog postavljača se obavljaju sljedeće manipulacije:
   a) traženje odobrenja za lokalno rukovanje,
   b) prebacivanje skretnica i iskliznica po principu svaki drugi put, i
   c) isključenje lokalnog rada.

(6) Sve opisane manipulacije moraju se realizirati korištenjem istovremeno dva komandna elementa (pojedinačni i grupni taster).

(7) Odobreni lokalni rad se mora javljati svjetlosnom signalizacijom koja mora biti vidljiva sa svih strana sa udaljenosti minimalno 50 metara.

(8) Davanje lokalnog rada za postavljanje skretnica sa lokalnog postavljača ne smije biti moguće ako je skretnica zabravljena ili pritvrđena u nekom putu vožnje.

Član 68.

(Kontrola položaja skretnice)

(1) Kontrola položaja skretnice se treba vršiti posredno kontroliranjem položaja kontakta postavne sprave, radi čega postavna sprava mora biti tako montirana i održavana, da se kontrolni kontakti zatvaraju samo kada je skretnica došla u potpuno ispravan odgovarajući krajnji položaj.

(2) Skretnice radijusa R=500 m ili više moraju biti dodatno opremljene spravama (kontrolnicama) za kontrolu položaja jezička. Kontrolnik položaja jezička mora biti tako konstruiran da je moguće podešavanje kontrole ispravnog položaja jezička te da preko svojih kontakata javlja i nasilno prebacivanje jezička. Kod skretnica sa središnjim postavljanjem kontrolnik jezička se mora nalaziti u strujnom krugu kontrole postavne sprave. Poklopac kontrolnika jezička se zaključava istim tipom brave i ključa kao što je to za postavnu spravu skretnice.

(3) Kod skretnica koje ulaze u puteve vožnje vrši se nezavisno od potezne motke i kontrola položaja jezičaka pomoću kontrolnih motki. U tome slučaju zatvaranje kontakta postavne sprave mora biti zavisno i od položaja ovih kontrolnih motki. Ukoliko je primjenjen poseban kontrolni uređaj za kontrolu položaja jezičaka, koji radi nezavisno od postavne sprave, položaj skretnice se mora kontrolirati i kontaktima ovog kontrolnog uređaja.

(4) Strujna kola kontrolnih skretničkih releja moraju trajno kontrolirati položaje kontakta postavne sprave i kontrolnog uređaja, ukoliko ovaj poslednji postoji. Ova strujna kola moraju biti potpuno obezbjeđena u pogledu sigurnosti funkcioniranja.

Član 69.

(Presijecanje skretnice)

(1) Sve centralizovane skretnice koje ulaze u ulazne i izlazne puteve vožnji moraju biti kontrolirane u pogledu njihovog presjecanja.

(2) Kod izvršenog presjecanja skretnice mora se na postavnici na jasan i uočljiv način to pokazati na pokazivačima presječene skretnice i alarmnim signalom. Ova pojava presjecanja mora biti obavezno registrovana pomoću brojača.

(3) SS uređaj mora biti šemotehnički tako izveden da se poslije izvršenog presjecanja ne može postaviti nijedan put vožnje u čiji sastav bi ulazila presječena skretnica, sve dok skretnica ne bi bila, po šemotehničkim i eventualno potrebnom neposrednom ispitivanju njene ispravnosti, vraćena u stanje redovnog posluživanja iz postavnice. U slučaju da je presječena skretnica bila u sklopu puta vožnje, onda se šemotehnički mora obezbijediti automatsko vraćanje signala za tu vožnju u položaj "stoj".

Član 70.

(Osvjetljenje skretničkih signala)

(1) Električno osvetljenje skretničkih signalnih svjetiljki mora po pravilu biti izvedeno sijalicama za vagonsko osvetljenje 24V, 10W. Dozvoljava se izuzetno i upotreba drugih za ovu svrhu podesnih sijalica, s tim da napon koji se dovodi na svjetiljke bude što manji, a najviše 60 V.

(2) Napon za osvjetljenje 220V treba dovesti do skretničkog rejona (do kablovskog razvodnog ormara-KRO). U KRO ormaru se pomoću posebnih grupnih transformatora dovedeni napon snižava na radni napon svjetiljke skretničke rasvjete, pri čemu treba voditi računa da se najviše dvije svjetiljke smiju povezati na jedan par provodnika.

(3) Sijalica u skretničkoj svjetiljci treba da je postavljena tako da se vlaga sa balona sijalice ne sliva u grlo. Grlo treba da je od nemetala i tipa "bajonet".

(4) Dovod kabla u svjetiljku mora biti načinjen tako, da kabl ne trpi oštećenje usljed uvijanja pri okretanju skretničke svjetiljke.

(5) Uključenje/isključenje skretničke rasvjeste se može realizirati pomoću posebnog dvopoložajnog mjenjača ili pritiskom na taster osvjetljenja zajedno sa grupnim skretničkim tasterom (ili zadavanjem posebne komande ako je u pitanju elektronska postavnica).

(6) Kod sigurnosnih postrojenja bez pouzdanog izvora naizmjenične struje mora se osvjetljenje skretnica izvesti iz pomoćnog izvora za napajanje uređaja ili akumulatora.

POGLAVLJE XII
KONTROLA ZAUZETOSTI KOLOSJEKA I SKRETNICA

Član 71.

(Opći uslovi za rad šinskih strujnih kola)

(1) Za kontrolu zauzetosti pojedinih kolosječnih odsjeka i skretnica imaju se po pravilu primenjivati izolirani odsjeci i brojači osovina.

(2) Šinska strujna kola moraju raditi na principu trajnog kontroliranja strujnog kola tj. sa proticanjem struje kroz cio izolirani odsjek kada je ovaj slobodan od vozila, a sa kratkim vezivanjem strujnog kola preko točkova osovine vozila kod zauzetosti izolovanog odsjeka.

(3) Kod potpunih sigurnosnih uređaja moraju se kontrolirati u pogledu zauzetosti:
   a) svi prolazni kolosjeci i ostali glavni kolosjeci puteva vožnje;
   b) sve skretnice puteva vožnji ulaza, izlaza i prolaza vozova;
   c) kao i ulazni pružni odsjeci tj. odsjeci između ulaznih signala i ulazne skretnice i sl.

(4) Šinska strujna kola moraju pouzdano da rade pri uslovima električne vuče naizmjeničnim naponom 25 kV, 50 Hz.

(5) Sa otporom izolacije kolosječnog odsjeka u šinskom strujnom kolu mora se računati sa specifičnim otporom izolacije od 1,6 Ω/km na otvorenoj pruzi a 1 Ω/km u rejonu stanice.

(6) Maksimalni otpor premošćenja (kratka veza između šina kolosječnog odsjeka) sa kojim se treba računati za pouzdani rad šinskog strujnog kola iznosi 0,5 Ω.

(7) Kolosječno rele šinskog strujnog kola mora imati faktor dobrote najmanje 0,65.

(8) Šinska strujna kola u stanicama od ulaznog do ulaznog signala moraju se izvesti sa jednošinskom izolacijom. Frekvencija napona koji se koristi za rad izoliranih odsjeka je 83 1/3Hz.

(9) Maksimalan napon, koji se smije dovesti na šine, ne smije biti veći od 12 V.

(10) Podatke o tipovima šine skretnice daje investitor za svaki konkretan slučaj.

(11) Kolosječne prigušnice na izoliranim odsjecima moraju biti dimenzionirane za naizmjeničnu struju vuče 700 A.

(12) U okviru ponude za šinska strujna kola moraju se ponuditi i svi ostali potrebni sastavni elementi kao što su: izolirani šinski sastavi, kablovske priključne glave sa transformatorima, šinski prevezi, kolosječne prigušnice i drugo. Detaljni tehnički uslovi o izoliranim sastavima su definirani Pravilnikom 312. Za izolirane šinske sastave potrebno je da ponuđač podnese ateste.

Član 72.

(Način izvedbe šinskih strujnih kola)

(1) Šinska strujna kola moraju biti tako izvedena da kolosječni relej pokazuje sigurno nezauzetost izolovanog odsjeka kod otpora zastora od 1,6 Ω i preko toga, kao i da pokazuje stanje zauzetosti kod premošćenja jednom osovinom vozila sa otporom do 1 Ω. Kod onih nerazgranatih izoliranih odsjeka dužine do najviše 50 m, čiji ukupan otpor zastora i pri najnepovoljnijim uslovima rada ne pada ispod 20 Ω, mora se pokazivati sigurno stanje nezauzetosti kod otpora zastora od najmanje 10 Ω.

(2) Za skretnice u stanicama u principu mora se predvidjeti serijska izolacija za svaku skretnicu pojedinačno, ukoliko odobrenim projektom nije predviđeno drugačije.

(3) Kod razgrananih izoliranih odsjeka (odsjeci sa skretnicama i ukrštajima) izolacija se treba u načelu izvesti po rednoj vezi tako da se time trajno kontroliše neprekinutost svih šina, prespoja, veza i vodova.

(4) Izolovani sastav izolovanog odsjeka skretnice se ugrađuje na rastojanju od najmanje 3 metra od međika skretnice. Ovaj razmak se mora povećati na 6 metara kod telekomandovanih uređaja.

(5) Izolovani odsjeci moraju biti vezani sa relejnim dijelom SS uređaja posredstvom napojnih i relejnih priključnih glava u kojima se nalaze napojni i relejni transformator.

(6) Kod nerazgranatih izoliranih odsjeka (čisto kolosječni odsjeci) napojne i relejne priključne glave se trebaju postavljati na suprotnim krajevima izolovanog odsjeka.

(7) Svaki izolirani šinski sastav između dva izolovana odsjeka, kao i unutar jednog istog izolovanog odsjeka, mora imati suprotan polaritet/fazu napajanja susjednih odsjeka, naizmjeničnu promjenu izoliranih šina (kod jednošinske izolacije), kao i ispunjavati sve ostale uvjete za siguran i međusobno neometani rad susjednih izoliranih odsjeka.

(8) Relejni i napojni krajevi susjednih izoliranih odsjeka ne smiju se međusobno graničiti, tj. sa obe strane izolovanog sastava moraju doći ili samo relejni ili samo napojni krajevi. Od ovoga se smije odstupiti samo u slučaju ako je primjenjenim sistemom omogućeno sigurno i besprijekorno funkcioniranje izoliranih odsjeka i bez ovog uslova.

(9) Kod izoliranih odsjeka preko kojih se vozi u jednom smjeru treba po mogućnosti da relejni kraj bude na početku, a napojni kraj na kraju odsjeka, posmatrano u smjeru vožnje. Ukoliko je to neizvodljivo tada ovaj uslov treba ispuniti kod onog izolovanog odsjeka, čiji je otpor zastora najniži.

(10) Za vezu izolovanog odsjeka sa relejnom prostorijom, mora svaki relejni kraj imati posebne vodove, dok se napojni krajevi mogu povezivati na zajedničke napojne vodove.

(11) Pored ovih propisa, u pogledu izolovanja kolosjeka i skretnica, važe i posebni tehnički propisi UI, o izolaciji kolosjeka i skretnica.

Član 73.

(Napojne i relejne priključne glave)

(1) Pod priključnom glavom na izolovanom odsjeku podrazumevaju se kućišta sa otpornicima, priključnicama, transformatorima kao i ostalim potrebnim elementima za vezu izolovanog odsjeka sa relejnom prostorijom. Na napojnom kraju izolovanog odsjeka ugrađuje se napojna priključna glava, a na relejnom kraju relejna priključna glava.

(2) Kućište priključne glave treba da je u načelu iste konstrukcije i za relejnu i za priključnu glavu jednog usvojenog sistema rada izoliranih šinskih odsjeka.

(3) Sav pribor koji je smješten u kućištu mora biti potpuno i sigurno zaštićen od uticaja vlage, dima i mehaničkih oštećenja, kao i protiv otvaranja od nepozvanih lica.

(4) Glave trebaju biti jednostruke ili dvostruke, tj. podešene samo za priključak jednog ili dva izolovana odsjeka. Na svakoj od glava treba omogućiti, pored veze sa kablom iz relejne prostorije i veze sa šinom izolovanog odsjeka, još i ostvarenje eventualno potrebnih kablovskih veza sa druge dvije priključne glave. Otvori koji se ne koriste pri montaži moraju biti zaptiveni.

(5) Transformatori kod napajanja izoliranih odsjeka naizmjeničnom strujom moraju imati dovoljan broj izvoda za grubo reguliranje napona. Za fino reguliranje napona moraju biti predviđeni odgovarajući otpornici.

Član 74.

(Izolovani šinski sastavi)

(1) Izolovani šinski sastavi između dva izolovana odsjeka ili između jednog izolovanog i jednog neizolovanog odsjeka kao i izolirani sastavi unutar jednog izolovanog odsjeka, moraju imati što je moguće veći otpor za prolaz struje iz jednog odsjeka u drugi. Ovaj otpor ne smije biti manji od 50Ω ni pod najnepovoljnijim uslovima rada.

(2) Sastavi moraju biti tako izrađeni i ugrađeni, da odgovaraju tipu šine i gornjeg stroja pruge gdje se ugrađuju, da su otporni na udare i ugibe kod vožnji preko sastava, da ne smiju mijenjati mehaničke i električne osobine ispod propisane granice pri temperaturnim promjenama od - 20^0 C do + 60^0 C, kao ni pod dejstvom vode i pritiska.

(3) Svi ugrađeni dijelovi u sastavu, naročito vezice, izolacioni umeci i ostalo, moraju odgovarati odobrenim tipovima od strane nadležnog organa, prema propisima iz Serije 300 ŽS BiH, kao u tehničkim uslovima za iste.

(4) Dilatacioni razmak između šina ne smije ni pri najvećoj temperaturnoj promjeni da bude manji od 5 mm. Ako postoji mogućnost putovanja šina, usljed čega bi dilatacioni razmak mogao pasti ispod ove granične vrijednosti, moraju se na kolosjeku ugraditi sprave protiv putovanja šina u dovoljnom broju.

(5) Presjek šina na sastavima treba da je gladak bez neravnina i iskošenja koja bi mogla da oštete izolacioni umetak u dilatacionom razmaku.

(6) Izolovani sastav se mora po pravilu ugrađivati kao poduprti sastav na duplim pragovima. Slobodan lebdeći sastav nije dozvoljen.

Član 75.

(Priključni spojevi i međušinski prevezi)

(1) Pod priključnim spojevima podrazumevaju se spajanja priključnih napojnih i relejnih glava za šine izolovanog odsjeka. Međušinski prevezi su spajanja odvojenih šina

međusobno radi ostvarenja potrebnih šinskih strujnih kola (skretnički prevezi, dijagonalni prevezi i sl.).

(2) Priključni spojevi i međušinski prevezi izrađuju se po pravilu od bakarnog užeta. Skretnički međušinski prevezi se moraju izraditi po zahtjevu i specijalnim skretničkim kablom sa jačim zaštitnim omotačem. Bakarno uže za ove spojeve i preveze mora imati propisane dimenzije sa ukupnim prečnikom od najmanje 6 mm i biti upleteno od žica najvećeg prečnika 0,6 mm.

(3) Priključni spojevi i prevezi imaju biti vođeni do šina i pritvrđeni na iste na podesan i pouzdan način, tako da je spriječen dodir ili prelaz struje između spojeva i preveza međusobno i sa neodgovarajućom šinom, da su spojevi, prevezi i mjesta pritvrđena na šini dobro zaštićeni od oštećenja pri radovima na održavanju gornjeg stroja, kao i da je sama veza sa šinom izvedena tako da ta veza ne može vremenom sama po sebi oslabiti ni u mehaničkom ni u električnom pogledu. Prelazni otpor na mjestu pritvrđenja spoja ili preveza za šinu ne smije biti veći od 0,004 Ω.

Član 76.
(Prespoji)

(1) Pod prespojem se podrazumevaju veze između šina istog traka na neizoliranim sastavima u nekom izolovanom odsjeku, koje veze imaju za svrhu premošćavanja velikih prelaznih otpora koji su svojstveni takvim sastavima.

(2) Prespoji se izrađuju od golog bakarnog užeta prečnika najmanje 6 mm i upletenog od žica najvećeg prečnika 0,6 mm.

(3) Prespoji se po pravilu imaju zavarivati na šinu, a poslije zavarivanja premazati terom za gvožđe kako bi bila izbjegnuta mogućnost njihovog skidanja od nepozvanih lica.

Član 77.
(Pragovi i zastor)

(1) Izolovani odsjeci ne smiju se koristiti u kombinaciji sa gvozdenim pragovima.

(2) Pragovi moraju imati što veći električni otpor. Stoga se u izoliranim odsjecima smiju ugrađivati samo neimpregnirani pragovi ili pragovi impregnirani kreozotom ili kojim drugim sredstvom koje ne sadrži soli i druge materije koje čine prag električno provodljivim. Natruli ili jako naprsli pragovi u kojima se zadržava vlaga treba da budu zamjenjeni.

(3) Zastor treba po pravilu da je dobrog kvaliteta, prorešetan i postavljen tako da ne dodiruje donju ivicu šine.

(4) Pragovi i zastor pruga treba da budu u takvom stanju da električni otpor cjeline ne bude manji od 1 Ω/km pri najnepovoljnijim uslovima tj. poslije kiša ili topljenja snijega. Ako ovaj uslov nije ispunjen mora se prosijavanjem zastora, ubacivanjem tucanika, izbacivanjem natrulih pragova itd. povećati vrijednost otpora zastora.

Član 78.
(Opći uslovi za brojače osovina)

(1) Uređaj brojača osovina mora zadovoljiti tehničke i sigurnosne uvjete najmanje kao i odgovarajući uređaj sa šinskim strujnim kolima. Ponuđeni brojači osovina moraju minimalno zadovoljiti uvjete definirane objavom UIC790E iz 1975. godine sa svim kasnijim izmjenama i dopunama. Otpornost na vibracije i udare u skladu sa EN 50125-3. Imunost na elektromagnetne smetnje u skladu sa EN 50121-4 i TS 50238-3. zaštita od vode i prašine u skladu sa IP68 (senzor) i IP67 (za kontrolnu elektroniku).

(2) Opći uslovi za brojače osovina su:

a) da omogući kontrolu skretničkih i staničnih odsjeka, pružnih odsjeka APB-a i kontrolu međustaničnog rastojanja do 20 km;
b) da radi pouzdano kako za projektovane maksimalne dopuštene brzine, tako i kod zaustavljenih vozova;
c) da je njegov pouzdan rad nazavisan od dopuštenih varijacija pogonskog napona;
d) da ispunjava opšte sigurnosne uvjete, tj. da kod otkaza pojedinih elemenata pokaže stanje veće sigurnosti;
e) da reaguje nezavisno od vrste materijala zastora (drveni, betonski i gvozdeni pragovi), od vrste, materijala i svojstva točkova (prečnika metalnih točkova i stepena istrošenosti) kao i od bočnih pomjeranja točkova u kompoziciji);
f) da ne postoji uticaj od visećih cijevi, lanaca i magnetnih kočnica;
g) da je neosjetljiv na uticaj stranih polja (od struje vuče, magneta na vozilima, točkova sa remanentnim magnetizmom) kao i na mehaničke potrese šina (vibracije šina);
h) da neometano radi u dozvoljenim radnim klimo-tehničkim uslovima: temperatura, (npr. od -40(C do +80(C), vlaga, snijeg, led;
i) u cilju povećanja trajnosti i smanjenja troškova održavanja, pokretne dijelove uređaja svesti na najmanju moguću mjeru;
j) da se ostvari mogućnost daljinskog napajanja uz što nižu potrošnju energije i minimalan broj žila ili parica kabla;
k) da se jednostavno ugrađuje bez većih radova na prilagođavanju postojećih (relejnih) uređaja kao i bez znatnih radova na gornjem stroju pri čemu se spoljašnji dio uređaja mora nalaziti van granica slobodnog profila;
l) uređaj brojača osovina mora imati mogućnost brojanja najmanje 250 osovina;
m) da se upotrebom posebne komande sa registrovanjem omogući daljinsko dovođenje brojača osovina u redovno stanje.

(3) Za uređaj brojača osovina moraju se dostaviti principijelne šeme za razne slučajeve primjene uz naznačenje potrebnog broja kablovskih žila za rad uređaja, sa naznačenjem svrhe pojedinih parica.

POGLAVLJE XIII
SIGNALNO-SUGURNOSNI KABLOVI

Član 79.
(Opći tehnički uslovi za SS kablove)

(1) Za vezu sa spoljašnjim dijelovima SS uređaja (skretničkim postavnim spravama, signalima, uređajima za kontrolu odsjeka i sl.) po pravilu se primjenjuju signalni i telekomunikacioni kablovi prema strukovnim normama S2.011 ili odgovarajućim DIN VDE standardima.

(2) Ponuđeni signalno-sigurnosni kablovi moraju imati sljedeće karakteristike:

a) provodnici kabla su od punog meko odžarenog bakra, nazivnog prečnika Ø 0.9, 1.4 i 1.8 mm,
b) provodnici su upredeni ili u slojevima kao čitava jezgra,
c) izolacija provodnika kao i pokrivač, omotač jezgra su od plastične mase,
d) spoljni plašt je od ojačane plastične mase,
e) zaštita od mehaničkih oštećenja i glodara je urađena od čeličnih traka sa preklopom,

f) upotrijebljeni izolacioni materijal provodnika, pokrivača i omotača jezgre i spoljni plašt ne smiju sadržavati PVC,
g) u jezgru, odnosno sloju, bojom izolacije provodnika se mora označiti početni provodnik kao i provodnik smjera upredanja,
h) maksimalan otpor petlje kabla sa provodnikom Ø 0.9 mm do 28.8 Ω/km, za kablove sa provodnikom Ø 1.4 do 11.9 Ω/km a za kablove sa provodnikom Ø 1.8mm do 7.2 Ω/km,
i) maksimalna međukapacitivnost između provodnika pri 800 Hz za kabal Ø 0.9 mm 115 nF/km a za kabal Ø 1.4mm i Ø 1.8mm od 145 nF/km,
j) otpor izolacije za provodnik Ø 0.9 mm 10 GΩ/km
k) faktor redukcije je 1,
l) ispitni napon između provodnika i provodnika te između provodnika i omotača (čelična zaštita) je minimalno 2.5 kV/ 50 Hz 1 min.,
lj) dozvoljeni temperaturni opseg za vrijeme polaganja -10º C do 60º C, a prije i nakon polaganja -40º C do +60º C.

(3) Osim navedenog, ponuđeni kablovi moraju odgovarati standardu IEC 60502.
(4) Kod odabira kablova koji povezuju signale i ulazne jedinice elektronskog SS uređaja, potrebno je voditi računa o dozvoljenom indukovanom naponu nastalom usljed uticaja povratne struje vuče, koji prema normi EN 50121-4 tabela A1 iznose:
a) normalni i prisilni uslovi vuče: 150 V/50 Hz ukupno, i
b) u uslovima kratkog spoja: 650 V/50 Hz.
(5) Potreba korišćenja kabla sa induktivnom zaštitom i redukcionim faktorom utvrđuje se projektom a na osnovu proračuna uticaja struje vuče u prisilnom režimu i u režimu kratkog spoja.
(6) Uz signalne kablove ima se ponuditi i potreban kablovski pribor. Spajanje (nastavljanje) kablova se vrši ravnim plastičnim termoskupljajućim spojnicama, dimenzija prilagođenih vanjskom prečniku ponuđenih kablova.
(7) Za slučaj da je ponuđeni sistem osiguranja baziran na distribuiranoj strukturi (centralna logika i koncentratori) za komunikaciju između elemenata navedene strukture može se predvidjeti i korištenje optičkog kabla odgovarajućih tehničkih karakteristika.
(8) U zajednički kabl mogu se uključiti svi spoljni SS uređaji izuzev relejnih vodova izoliranih odsjeka, za koje je po pravilu potrebno predvidjeti poseban kabl. Izuzetak se može napraviti u slučaju sigurnosnih uređaja malih stanica prolaznog tipa (do najviše 4 kolosjeka).
(9) Kod proračuna potrebnog broja žila u kablu, pored efektivnih žila predvidjeti i rezervne žile:
a) kablovi do 4 žile i kraći od 100m: ne mora se predvidjeti rezerva,
b) kablovi do 20 žila: rezerva od 20 do 30%,
c) kablovi preko 20 žila: rezerva od 10 do 15%, i
d) za kablove koji povezuju dijelove SS postrojenja koji su opremljeni uređajima za multipleksni prenos, ovo ne važi.
(10) Polaganje kablova i njegovo povezivanje mora biti izvedeno po propisima ŽS BiH o polaganju kablova kod sigurnosnih uređaja.
(11) Po završetku polaganja kablova, izrade spojnica, razvodnih i završnih glava, a prije povezivanja kabla sa spoljnim i unutrašnjim uređajima, mora se izvršiti mjerenje otpora izolacije između žila međusobno kao i između žila sa zemljom. Izmjerena otpornost izolacije bilo koje žile prema ostalim žilama ili metalnom plaštu kabla (dužine 1 km) ne smije biti manja od 5MΩ/km, a za dužine kablova ispod 100 metara, otpornost izolacije ne smije biti manja od 50 MΩ/km.
(12) Kod polaganja kablova u staničnom rejonu, na ukršajima ispod puta ili kolosjeka moraju se primjenjivati mjere fizičke zaštite kablova.
(13) Prilikom približavanja ili ukrštanja sa električnim instalacijama drugih postrojenja, moraju se primjeniti posebne mjere zaštite.

POGLAVLJE XIV
MEĐUSTANIČNA ZAVISNOST I AUTOMATSKI PRUŽNI BLOK

Član 80.
(Opći uslovi za MZ)

(1) Na prugama na kojima nije predviđen automatski pružni blok imaju se ponuditi uređaji za prinudno ostvarenje zavisnosti između susjednih stanica u pogledu odvijanja saobraćaja u staničnom razmaku (u daljem tekstu uređaji međustanične zavisnosti-MZ).
(2) Tehničko rješenje ovakvog uređaja mora biti takvo, da izlaz nekog voza iz stanice na otvorenu prugu može biti pokazan na izlaznom signalu samo ukoliko su zadovoljeni sljedeći uslovi:
a) da je putem ovog uređaja električno ostvaren sporazum između otpravnika vozova i susjednih stanica (traženje i davanje privole);
b) da je davanje privole za neku vožnju uslovljeno time da je prethodno voz potpuno ušao u susjednu stanicu, kao i da su u momentu davanja privole odgovarajući ulazni i izlazni signali u položaju "stoj";
c) da je tehnički onemogućeno da se u slučaju pojave bilo kakvog kvara ili smetnje na uređaju, može pojaviti bilo kakvo ugrožavanje saobraćaja kako na pruzi tako i u stanicama.

Član 81.
(Opći uslovi za APB)

Uređaj automatskog pružnog bloka mora biti konstruiran i izveden tako da zadovoljava sljedeće uvjete:
a) Diobom staničnih razmaka na potreban broj blokovnih odsjeka mora biti omogućeno potpuno bezbjedno kretanje dva ili više uzastopnih vozova u jednom staničnom razmaku. Broj i raspored prostornih odsjeka daje investitor posebno za svaki odsjek pruge.
b) Na dvokolosječnim prugama, uređaj automatskog pružnog bloka mora biti izveden za kretanje vozova u jednom smjeru, a na jednokolosječnim prugama i na dvokolosječnim prugama sa obostranim saobraćajem, za kretanje u oba smjera po jednom istom kolosjeku.
c) Na jednokolosječnim prugama i na dvokolosječnim prugama sa obostranim saobraćajem mora biti tehnički obezbjeđena promjena smjera kretanja od strane otpravnika vozova dviju susjednih stanica.
d) U staničnim uređajima za dati smjer kretanja mora biti pokazivano stanje zauzetosti svakog blokovnog odsjeka i smetnja na svakom blokovnom signalu. Ova stanja i smetnja pokazuju se u stanicama na jednokolosječnoj pruzi i na dvokolosječnim prugama sa obostranim saobraćajem u smjeru kretanja voza.

Član 82.
(Signali APB-a)

(1) Signali automatskog pružnog bloka za utvrđeni smjer vožnje moraju biti međusobno u takvoj zavisnosti, da je na svakom od ovih signala predsignaliran položaj narednog

prostornog ili staničnog ulaznog signala, odnosno stanje zauzetosti dvaju narednih blokovnih odsjeka iza signala.

(2) Na jednokolosječnim prugama i na dvokolosječnim prugama sa obostranim saobraćajem svi prostorni signali moraju biti uvijek osvijetljeni za jedan smijer vožnje. Prostorni signal ispred ulaznog signala suprotnog smjera mora biti osvijetljen. Na dvokolosječnim prugama signali automatskog pružnog bloka moraju biti trajno osvijetljeni.

(3) Signali automatskog pružnog bloka imaju se automatski postavljati u položaj "stoj" kada čelo voza pređe put od 50 metara iza signala (put pretrčavanja). Ako je pruga ispred prostornog signala najmanje na dužini od 1 km u usponu, tada se prema veličini uspona i najvećoj dozvoljenoj brzini na tom dijelu pruge propisana dužina puta pretrčavanja od 50 m smanjuje prema donjoj tabeli i to:

Uspon ‰	Najveća dozvoljena brzina u km/h	Dužina puta pretrčavanja u m
do 6	45	40
6-10	40	35
	70	40
10-15	40	25
	55	35
	90	40
15-20	40	20
	50	28
	70	35
	90	40

(4) U slučaju gašenja crvene svjetlosti mora se automatski upaliti pomoćna crvena svjetlost, za koju svrhu treba predvidjeti poseban izvor napajanja sa kapacitetom za osmočasovno pomoćno napajanje.

(5) U slučaju gašenja zelene svjetlosti mora se automatski upaliti žuta, a u slučaju gašenja žute ima se automatski pojaviti crvena svjetlost. Sijalice za zelenu, žutu i crvenu svjetlost moraju imati duplo vlakno.

Član 83.

(Tehničko rješenje za APB)

(1) Uređaj automatskog pružnog bloka mora biti izveden primjenom šinskih strujnih kola ili brojača osovina u skladu sa odobrenim projektom.

(2) Šinska strujna kola moraju obezbijediti trajan i siguran rad automatskog pružnog bloka, tj. da se na prostornim signalima pouzdano pokazuje stanje zauzeća pojedinih prostornih odsjeka, računajući pri tome sa maksimalnom dužinom od 1800 m po odsjeku, pri minimalnom otporu zastora od 1,6 Ω/km, računajući sa maksimalnim otporom premošćenja od 0,5 Ω.

(3) Ponuđač je dužan da dostavi ponudu za dvošinske izolirane odsjeke za uređaje automatskog pružnog bloka. Pored toga mogu se ponuditi i izolirani odsjeci sa jednošinskom izolacijom.

(4) Uređaj automatskog pružnog bloka mora biti izveden tako, da je potpuno obezbijeđen od ugrožavajućih i opasnih uticaja povratne struje vuče i kontaktne mreže.

(5) Napajanje uređaja automatskog pružnog bloka ima se vršiti iz susjednih stanica preko posebnog napojnog kabla. Pri ovome sistem napajanja mora biti takav, da se sa njim može postići što veći domet sigurnog napajanja uz što manji presjek napojnog kabla.

(6) Tehničkim rješenjem uređaja automatskog pružnog bloka mora biti obezbijeđen i prelaz sa dnevnog na noćno napajanje svjetlosnih signala i obratno.

Član 84.

(Upotreba kablova za APB)

(1) Za uređaj automatskog pružnog bloka u pružnom signalno-telekomunikacionom kablu mogu se koristiti maksimalno 4 parice. Može se ponuditi i rješenje sa optičkim kablom.

(2) Ponuđač je obavezan da ponudi pružni napojni kabel sa priborom konstrukcije i presjeka koje zahtjeva ponuđeno tehničko rješenje uređaja automatskog pružnog bloka.

(3) Za pružni napojni kabl mehaničke i električne karakteristike su određene strukovnom normom S2.012.

(4) Pružni napojni kablovi moraju minimalno da zadovolje sljedeće tehničke uvjete:

a) Opis: Kabl sa bakarnim provodnicima sa izolacijom od plastične mase ispunom od nevulkanizirane gume ili plastične mase, zaštićen metalnom trakom i sa spoljnim plaštom od plastične mase, za nazivni napon od 1 kV.

b) Specifični zahtjevi:

b0) Specifični otpor meko odžarenog bakarnog provodnika ne smije biti veći od 17,241 $\Omega mm^2/km$ na 20° C.

b1) Plastična masa za izolaciju mora zadovoljiti sljedeće zahtjeve:
- Prekidna čvrstoća minimalno 160 kg/cm^2
- Prekidno izduženje minimum 180%
- Specifični otpor izolacija na 20° C minimum 1 x 10^{14} Ωcm
- Specifični otpor izolacije na 60° C minimum 1 x 10^{11} Ωcm
- Otpornost na niskim temperaturama:
  na savijanje -15° C
  na udar -15° C

b2) Plastična masa za plašt mora zadovoljiti sljedeće zahtjeve:
- Prekidna čvrstoća minimum 160 kg/cm^2
- Prekidno izduženje minimum 180%
- Specifični otpor izolacije na 20° C minimum 1 x 10^{12}Ωcm
- Otpornost na niskim temperaturama:
  na savijanje -15° C
  na udar -15° C

b3) Kao zaštita od glodara kablovi moraju biti zaštićeni metalnom trakom.

b4) Naponsko ispitivanje: 4 kV naizmjeničnog napona.

b5) Dielektrična čvrstoća:
- Prethodna ispitivanja: sa 8 kV naizmjeničnog napona za vrijeme od 5 minuta na 60° C.
- Glavno ispitivanje: Sa 1,2 kV jednosmjernog napona za vrijeme od 10 x 24 h.

c) U svemu ostalom kablovi moraju biti izrađeni shodno VDE 0271/62 ili odgovarajućem nacionalnom standardu proizvođača.

d) Za ovaj tip napojnog kabla treba se ponuditi i sav potreban kablovski pribor.

e) Ponuđeni tip pružnog napojnog kabla mora biti zaštićen od uticaja opasnih napona vuče i korozije.

POGLAVLJE XV
UREĐAJI NA PUTNIM PRELAZIMA

Član 85.

(Opći uslovi za uređaje putnih prelaza)

(1) Automatski uređaji za obezbjeđenje putnih prelaza u nivou moraju ispunjavati odredbe ovog Pravilnika i Uputstva o opremanju putnih prelaza u nivou sa električnim uređajima za osiguranje.

(2) Elektronski SS uređaji za osiguranje putnih prelaza moraju biti usaglašeni sa sljedećim standardima: UIC (761, 781), IEC, Cenelec EN 50124, EN 50126, EN 50128, EN 50129, EN 50159.1 i EN 50159.2, UIC 91/440, ISO 9000-9004 i dr. Mogu se prihvatiti i uređaji koji su projektovani i izrađeni po standardima koji su kompatibilni sa navedenim

standardima, i ukoliko ti standardi rezultiraju u jednakom ili boljem kvalitetu uređaja.

(3) Automatski uređaji za obezbjeđenje putnih prelaza mogu biti opremljeni:
   a) samo sa svjetlosno-zvučnim signalima,
   b) sa svjetlosno-zvučnim signalima i polubranicima, i
   c) sa svjetlosno-zvučnim signalima i svjetlosnim tablicama sa natpisom "DVA VOZA".

(4) Automatski uređaji za obezbjeđenje putnih prelaza sa svjetlosno-zvučnim putnim signalima moraju ispunjavati sljedeće osnovne uvjete:
   a) svaki putni signal mora biti opremljen sa po dvije crvene svjetiljke koje naizmjenično svijetle kada se putnom prelazu približavaju željeznička vozila. Svjetiljke se naizmjenično pale i gase 60 puta u minuti; Oblik i dimenzije putoprelaznih signala koji su u upotrebi su određene standardom JUS Z.S2.580.
   b) jakozvučna zvona se postavljaju na stub putnog signala. Zvono mora biti uključeno sve dok putni signali pokazuju zabranjen prelaz preko željezničke pruge. Zvono mora da radi u ritmu od 120 udaraca u minuti; Jakozvučno zvono mora biti minimalne jačine 90dB.
   c) putni signali moraju biti u redovnom položaju ugašeni; Za putoprelazne signale treba upotrijebiti standardizovane sijalice sa dva vlakna, minimalne snage 20 W.
   d) uređaj uključuje i isključuje voz koji se približava putnom prelazu;
   e) moraju se predvidjeti udvojeni uključno-isključni uređaji; uključno-isključni uređaji moraju biti tako izvedeni da se pouzdano kontroliše njihova ispravnost, kao i ispravnost priključnog kabla.
   f) svjetlosni putni signali se gase najkasnije 5 do 10 sekundi poslije prolaska željezničkih vozila;
   g) ako se između uključne tačke i putnog prelaza nalazi glavni signal ili stanica onda uređaj mora biti sposoban za automatsko postavljanje od strane voza i za posluživanje iz stanične centralne postavnice; u slučaju automatskog postavljanja uređaji putnog prelaza nisu u zavisnosti sa signalima;
   h) otkazivanjem jednog od elemenata od kojih zavisi ispravno funkcioniranje uređaja ne smije da se ugrozi bezbjednost saobraćaja na putnom prelazu. Uređaj mora biti izveden tako da se putni signali uključuju u svakom slučaju kada se pojavi ma kakva smetnja. Ovaj zahtjev treba riješiti udvostručavanjem onih elemenata koji bi mogli da budu uzročnici smetnje ili nekim drugim tehničkim rješenjima;
   i) kontrolni uređaj u službenom mjestu u kome se kontroliše ispravno funkcioniranje uređaja, mora pokazivati minimalno tri osnovna stanja: ispravno stanje, pojavu smetnje i pojavu kvara.

(5) Pod smetnjom se podrazumjeva tehnička neispravnost koja ne ugrožava bezbjednost na putnom prelazu (putni signali pokazuju crvenu svjetlost), dok se pod kvarom podrazumjeva tehnička neispravnost koja ugrožava bezbjednost na putnom prelazu zbog toga što putni signali ili polubranici ne zabranjuju prelaz preko željezničke pruge kada se približava voz.

Član 86.

(Tehnički uslovi za polubranike putnih prelaza)

Polubranici moraju da zadovolje sljedeće tehničke uvjete:
   a) Pogonski motori moraju biti opremljeni električnim spojnicama koje pridržavaju polubranike u krajnjim položajima;
   b) Polubranik mora u slučaju prestanka struje da se automatski spusti u položaj "Zabranjen prelaz". Polubranik mora biti podešen za ručno podizanje pomoću ručice;
   c) Pogonski motori moraju biti podešeni tako da spuštanje polubranika traje do 10 sekundi, a podizanje oko 5 sekundi;
   d) Polubranik mora imati zaseban pogonski motor;
   e) Polubranik mora biti vezan sa pogonskim motorom tako da ne dolazi do oštećenja ni polubranika ni motora u slučaju da polubranik prilikom spuštanja naiđe na neku prepreku (na primjer ako udari na krov nekog drumskog vozila). Svako oštećenje polubranika mora se pokazati na kontrolnom uređaju kao kvar;
   f) Prije spuštanja polubranika mora se čuti predzvonjenje koje traje u zavisnosti od dužine putnog prelaza od 15-25 sekundi. Za vrijeme predzvonjenja putni signali moraju pokazivati crvenu naizmjeničnu svjetlost;
   g) Na vrhu polubranika mora postojati crvena svjetlost koja zasvijetli čim se polubranik pomakne iz svog redovnog položaja i mora da svijetli sve dok se polubranik ne vrati u taj položaj.
   h) oblik i dimenzije polubranika koji su u primjeni, određeni su standardom JUS Z.S2.150.

Član 87.

(Svjetlosna tabla sa natpisom "DVA VOZA")

Svjetlosna tabla nosi natpis "DVA VOZA" i postavlja se na dvokolosječnim i paralelnim prugama umjesto polubranika na putnim prelazima sa neznatnim saobraćajem drumskih motornih vozila. Svjetlosna tabla se postavlja neposredno ispod trougle table putnog prelaza i mora biti izvedena tako, da se natpis ne vidi kada nije osvijetljen. Ovaj natpis se uključuje samo kada se istovremeno na drugom kolosjeku putnom prelazu približava još jedan voz. Uključenje ovog natpisa mora biti propraćeno posebnim akustičnim signalom. Akustični signal traje sve do nailaska voza na putni prelaz po drugom kolosjeku.

Član 88.

(Napajanje uređaja putnih prelaza)

(1) Napajanje putnih prelaza se vrši iz napojnog kabla. U slučaju bilo kakvog kvara na napojnom uređaju, svjetlosni putni signali se napajaju iz posebne baterije kapaciteta za osmočasovno rezervno napajanje.

(2) Moraju se preduzeti sve potrebne zaštitne mjere za zaštitu od električnog udara u skladu sa standardom JUS N.B2.741, odnosno odgovarajuće EN i IEC norme.

(3) Moraju se preduzeti sve potrebne mjere za zaštitu od uticaja struje električne vuče moofaznog sistema 25kV, 50Hz.

Član 89.

(Upotreba parice STKA kabla za uređaj putnog prelaza)

Za uređaje putnih prelaza na otvorenoj pruzi, u pružnom signalno-telekomunikacionom kablu mogu se koristiti maksimalno dvije parice.

Član 90.

(Standardi za elektronske uređaje osiguranja putnih prelaza)

(1) U principu, elektronski uređaj za osiguranje putnog prelaza se sastoji od: mikroprocesorske sigurnosne logike, softvera, napojne jedinice, prenaponske zaštite i uključno/isključnih tačaka povezanih odgovarajućim kablovima na uređaj.

(2) Elektromagnetni uticaj je definiran normama EN 61000-4-2 (statički elektricitet), EN 61000-4-3 (elektromagnetno polje) i EN 61000-4-4 (impulsni uticaj).

(3) Temperaturni opseg rada uređaja je definiran normama IEC 60721-3-3 i IEC 60721-3-4, a to je:
   a) za unutrašnju opremu: -5 do +40^{0}C, i

b) za vanjsku opremu: -30 do +70^{0}C.

(4) Mehanički uslovi rada su definirani normama IEC 60068-2-6, IEC 60068-2-27 i IEC 60068-2-31.

(5) Zaštitne mjere su definirane normama EN 60000-4-2 (instalacija) i IEC 60536 (klasifikacija).

(6) Zaštitne mjere po pitanju dimenzioniranja izolacije i ispitnog napona su definirane normom EN 50178.

(7) Zahtjevi po pitanju prenaponske zaštite su definirani normom Zaštitne mjere po pitanju dimenzioniranja izolacije i ispitnog napona su definirane normom EN 50122.

(8) Uređaj ne smije imati elektromagnetno zračenje veće nego što su propisane CISPR, kako slijedi:
a) Frekventni opseg od 150-500 kHz: 10mV, i
b) Frekventni opseg od 0,5-30 MHz: 5mV.

(9) Sigurnosni zahtjevi elektronskog SS uređaja za osiguranje putnog prelaza moraju biti verifikovani sigurnosnom analizom i sigurnosnim izvještajem.

(10) Uslovi za realizaciju sigurnosnog sistema moraju biti u skladu sa UIC objavom 738 *"Processing and Transmission of Safety Information"*.

(11) Nivo sigurnosnog integriteta "*Safety Integrity Level - SIL"* mora odgovarati nivou 4, u skladu sa IEC 61508 i EN 50129.

(12) Svi parametri vezani za RAMS moraju biti u skladu sa EN 50126, EN 50128 i EN 50129.

(13) Konfiguracija elektronske logike (hardver i softver) mora biti riješena minimalno po principu 2 od 2.

(14) Raspoloživost sistema MTBF odnosno vrijeme između dva otkaza, mora biti minimalno 6 godina. Zahtijevani vijek trajanja elektronskog SS uređaja je između 15 i 20 godina.

POGLAVLJE XVI
UREĐAJI ZA KONTROLU I REGULISANJE BRZINE KRETANJA VOZA

Član 91.
(Opći tehnički uslovi za auto-stop uređaje)

(1) U okviru ponude za sistem osiguranja, predvidjeti pružni autostop uređaj. Koristi se auto-stop uređaj sistema I-60 Indusi sa pružnim balizama sa radnim frekvencijama 500, 1000 i 2000 Hz. Kombinovane pružne balize 1000/2000 Hz obavezno se primjenjuju kod ulaznih signala i predsignala te kod izlaznih signala na glavnom prolaznom kolosijeku. Primjena i tehničke karakteristike autostop uređaja je propisana uputstvom 425, 426 i 427**.**

(2) Ponuđeno tehničko rješenje uređaja za kontrolu i upravljanje brzinom kretanja voza treba da naznači i jediničnu cijenu (bez montaže) za lokomotivski dio uređaja, za koji će se zaključiti poseban ugovor.

(3) Auto-stop uređaj treba da obezbijedi sigurno zaustavljanje vozova pri brzinama od 120 km/h i većim, na rastojanju maksimalno 200 m iza signala sa sigurnosnim pojmom "stoj".

(4) Ponuđeni sistem mora biti projektovan i konstruiran tako da omogućava jednostavnu dogradnju na sljedeći nivo/generaciju uređaja za automatsku kontrolu i reguliranje brzine kretanja voza.

(5) Uređaj mora biti podesan za primjenu na lokomotivama sa jednosmjernom ili naizmjeničnom strujom vuče kao i na dizel lokomotivama.

(6) Rad uređaja ne smije da zavisi od vremenskih uslova, uticaja struje vuče, potresa i drugih spoljnih uticaja.

(7) Uređaj mora biti tako konstruiran da se može jednostavno ugraditi u lokomotive i na pruzi, pri čemu ne smije prelaziti granice slobodnog profila.

(8) Uređaj treba u sebi da sadrži što manje pokretnih dijelova, zbog čega dolaze u obzir i rješenja sa beskontaktnom tehnikom, ali pri tome moraju biti ostvareni i svi uslovi za signalno sigurno funkcioniranje ovakvog sistema.

(9) Za ponuđena tehnička rješenja moraju se dostaviti detaljni tehnički opisi sa osnovnim nacrtima i šemama sa karakteristikama i uslovima ugradnje, eksploatacije i održavanja.

Član 92.
(Opći tehnički uslovi za ETCS sistem)

(1) Ukoliko su predmet tendera savremeni sistemi za kontrolu i upravljanje brzinom kretanja voza kao što je to ETCS sistem (vidjeti priloge broj 3, 4 i 5), tehničko rješenje mora biti u skladu sa odobrenim projektom, a ponuđena oprema mora da ispunjava sljedeće uvjete:
a) Specifikacije funkcionalnih zahtjeva - FRS (izdate od strane Evropske željezničke agencije, br. ERA/ ERTMS/003024) kojima se definiraju funkcionalni zahtjevi koje postavljaju željeznice pred ETCS sistem,
b) Specifikacije sistemskih zahtjeva - SRS (izdate od strane grupacije UNISIG, br. SUBSET- 026) koje opisuju jezgro ETCS sistema zajedno sa interfejsima prema GSM-R sistemu, signalno-sigurnosnom uređaju i opremi na vučnom vozilu.

(2) Osim navedenih specifikacija funkcionalnih zahtjeva (FRS v5.0) i specifikacija sistemskih zahtjeva (SRS v2.3.0), pružni dio opreme za ETCS mora zadovoljavati zahtjeve definirane u tačkama 4.2.1, 4.2.3, 4.2.5, 4.2.7, 4.2.8., 4.2.9, 4.2.11, 4.2.12, 4.2.15 i 4.2.16 Tehničkih specifikacija za interoperabilnost za komandno-kontrolne i signalne sisteme (TSI CCS), izdate od strane Evropske željezničke agencije (ERA), kao i sljedeće posebne uvjete za pojedine komponente:
a) za RBC (Radio-blok centar):UNISIG SUBSET- 039 (v2.3.0), SUBSET- 097 (v1.1.0) i SUBSET - 098 (v1.1.0);
b) za eurobalize: UNISIG SUBSET -036 (v2.4.1);
c) za europetlje: UNISIG SUBSET-044 (v2.3.0);
d) za radio *in-fill* balize: UNISIG SUBSET-046 (v2.0.0), SUBSET-047 (v2.0.0), SUBSET-048 (v2.0.0) i SUBSET-049 (v2.0.0).

(3) Radi postizanja interoperabilnosti cijelog sistema moraju biti zadovoljeni i sljedeći sigurnosni zahtjevi:
a) za postizanje odgovarajućeg nivoa sigurnosti (SIL) zahtjevi iz dokumenta *"Requirements on risk and hazard analysis for interoperability",*
b) za sve dijelove pružne opreme mora biti parametar THR *(Tolerable Hazard Rate)* < 10^{-9} slučajnih kvarova/čas, što odgovara SIL 4 nivou,
c) uslovi iz UNISIG SUBSET-091 (v2.5.0) *"Safety Requirements for the Technical Interoperability of ETCS in levels 1&2",*
d) pouzdanost i raspoloživost mora biti u skladu sa *"Reliability - Availability Requirements",*
e) funkcionalnost mora zadovoljavati uvjete iz UNISIG SUBSET-040 (v2.3.0) *"Dimensioning and Engineering Rules",*
f) funkcionalna testiranja moraju biti u skladu sa UNISIG SUBSET-0763532 (v2.3.1), SUBSET-0763633 (v2.3.1) i SUBSET-07637 (v1.0.2).

Član 93.
(Prateći uslovi)

Za svako ponuđeno tehničko rješenje uređaja za kontrolu i upravljanje brzinom kretanja voza, ponuđač mora dostaviti tehničke opise, šeme, tehničke i eksploatacione karakteristike uređaja, uputstva za ugradnju, korištenje i održavanje kao i

odgovarajuće dozvole od nadležnih organa sa područja drugih država.

POGLAVLJE XVII
PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 94.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta, a isti će se primjenjivati, nakon što ROŽ BiH od entiteta dobije pismenu potvrdu o prihvatanju i primjeni odredbi ovog pravilnika u svrhu izmjene Priloga I "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sistema u BiH" ("Službeni glasnik BiH", br.11/12).

Broj 10-01-29-7-158-1/14
02. juna 2014. godine
Doboj

Direktor
Borka Trkulja, s. r.

PREGLED ZNAČENJA SIGNALNIH ZNAKOVA KOD SVETLOSNIH SIGNALA

SCHEDULE OF LIGHT SIGNAL ASPECTS

Red. br. No.	Signalni znak Signal aspect	Značenje signalnog znaka Meaning of signal aspect
1	●	„Stoj" „Stop"
2	◑	„Slobodno redovnom brzinom" „Proceed at normal speed"
3	○	„Oprezno, predstoji zaustavljanje kod narednog signala" „Proceed, preparing to stop at next signal"
4	☼	„Slobodno, predstoji ograničenje brzine od narednog signala" „Proceed, preparing to restrict the speed at next signal"
5	☼	„Ograničena brzina". Ne može se pojavljivati sam, već uvek mora biti praćen sa jednom zelenom mirnom, jednom žutom mirnom ili jednom zelenom žmigajućom svetlošću za predsignalisanje narednih signala. „Restricted speed". Can't apear alone but must always accompanied by one permanent green, one permanent yelow or with one green flashing lighte for warning indication of next signals."
6	☼ ○	„Ograničena brzina, oprezno predstoji zaustavljanje.kod narenog signala." „Restricted speed, carefully, proceed stopping at next signal".
7	☼ ◑	„Ograničena brzina, predstoji slobodno ili oprezno od narednog signala". „Restricted speed, proceed clear or carefully by next signal".
8	☼ ☼	„Ograničena brzina, predstoji slobodno ograničenom brzinom od narednog signala". „Restricted speed, proceed clear with restricted speed by next signal".

PRILOG 1.

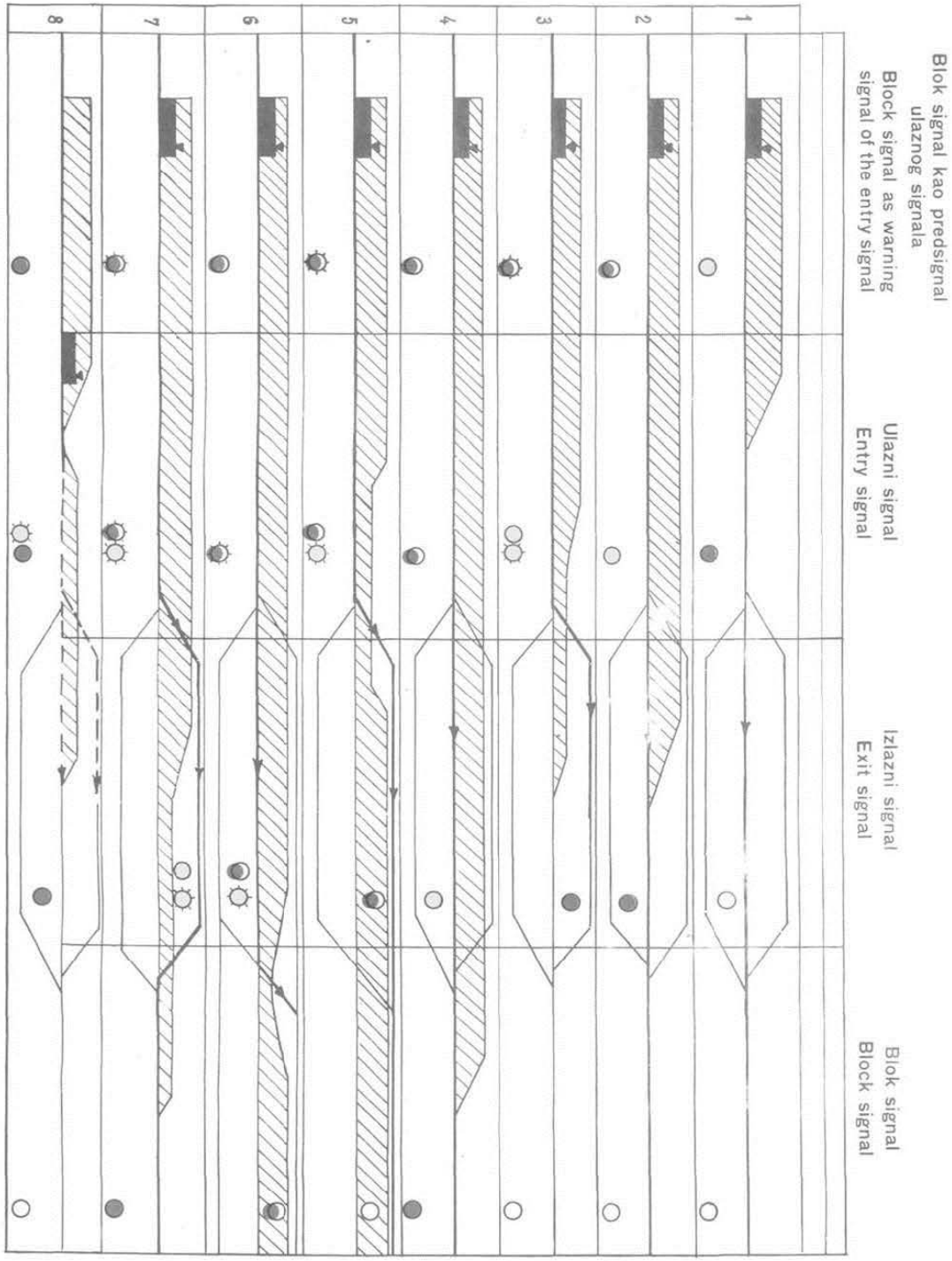
Blok signal kao predsignal ulaznog signala
Block signal as warning signal of the entry signal
Ulazni signal
Entry signal
Izlazni signal
Exit signal
Blok signal
Block signal
1
2
3
4
5
6
7
8

PRILOG 2.

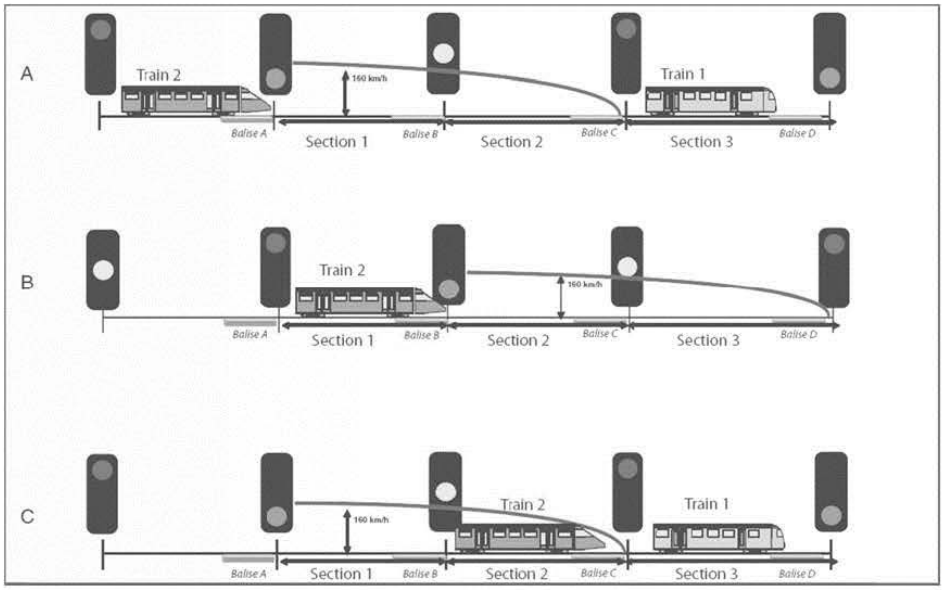

PRILOG 3 (princip funkcioniranja ETCS nivoa 1)

ETCS nivo 1 - voz 2 prima informaciju o zauzetosti narednog prostornog odsjeka tek kada prilazi signalu odnosno prelazi preko odnosne balize. U zavisnosti od pokazivanja odnosnog signala zavisi i automatska reakcija lokomotivskog dijela ETCS uređaja (slično kao kod auto-stop uređaja).

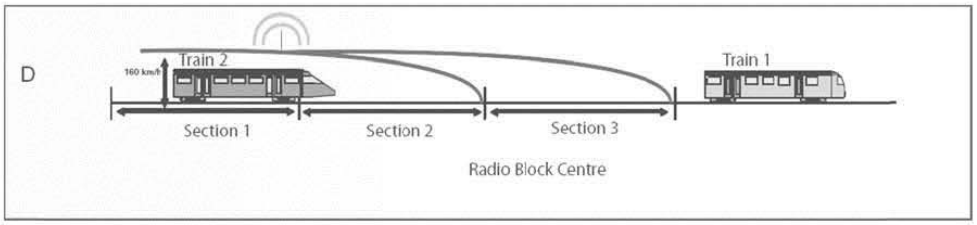

PRILOG 4 (princip funkcioniranja ETCS nivoa 2)

ETCS nivo 2 - voz 2 prima informaciju o zauzetosti narednih prostornih odsjeka putem GSM-R mreže. Detekcija položaja voza se još uvijek vrši uz pomoć pružnih elemenata za detekciju (balize, brojači osovina, izolirani odjseci i sl.) ali u ovom slučaju mašinovođa odnosno lokomotivski dio ETCS uređaja prije dobija informaciju o stanju zauzeća narednih prostornih odsjeka. Prostorni signali nisu neophodni.

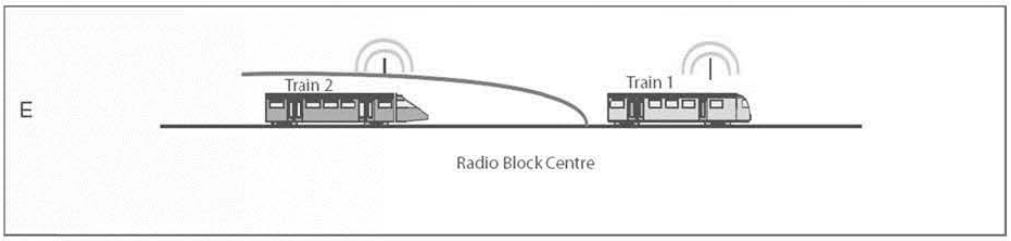

PRILOG 5 (princip funkcioniranja ETCS nivoa 3)

ETCS nivo 3 - GSM-R mreže i RBC- a voz 1. i 2. razmjenjuju podatke o međusobnom tačnom položaju. U ovom slučaju nisu potrebni prostorni signali niti pružni elementi za detekciju položaja voza.

Na temelju članka 8. točka A. stavak 1. i 2. Zakona o željeznicama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 52/05), Regulatorni odbor željeznica BiH donosi

PRAVILNIK 413 b
O SIGNALNO-SIGURNOSNOJ MREŽI U ŽS BiH

POGLAVLJE I
UVODNE ODREDBE I DEFINICIJE

Članak 1.
(Svrha Pravilnika)

Svrha ovog Pravilnika je da, uvažavajući postojeće zakonske legislative i propise vezane za sigurnost u željezničkom prometu, bliže definiraju tehnički zahtjevi, norme, upute i metode radi poboljšanja i razvoja sigurnosti željezničke infrastrukture, slijedeći pri tome europske standarde, norme, principe, regulative i direktive, u skladu s odredbama Zakona o željeznicama BiH.

Članak 2.
(Predmet Pravilnika)

(1) Ovim Pravilnikom propisuju se opći tehnički uvjeti za isporuku i ugradnju elektro - relejnih i elektroničkih signalno - sigurnosnih uređaja (u daljnjem tekstu SS uređaji) na prugama ŽS BiH.
(2) Predmet ovog Pravilnika su:
   a) stanični SS uređaji;
   b) SS uređaji na otvorenoj pruzi;
   c) auto - stop uređaji, i
   d) SS uređaji za osiguranje putnih prijelaza u razini.
(3) Na prugama ŽS BiH mogu se ugrađivati SS uređaji i njihove sastavne komponente, koji ispunjavaju odredbe: Zakon o željeznicama BiH; Zakon o zaštiti čovjekove okoline, "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sustava u Bosni i Hercegovini" - propisa i uputstava za građenje i održavanje pruga i pružnih postrojenja, priznata tehnička pravila struke za ovu oblast definirana zakonima i ratificiranim međunarodnim sporazumima čija je potpisnica Bosna i Hercegovina, "Upute o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu", kao i odrebe ovog Pravilnika.

Članak 3.
(Osnovni pojmovi)

U Pravilniku se koriste sljedeći termini:

1) **"Upravitelj infrastrukture"** je svako javno poduzeće ili tvrtka koja je odgovorna za uspostavljanje i održavanje javne željezničke infrastrukture ili privatne željezničke infrastrukture povezane s javnom željezničkom infrastrukturom;
2) **"Interoperabilnost"** je sposobnost željezničkog sustava koja omogućuje siguran i neprekinut promet vlakova uz postizanje traženog stupnja učinkovitosti, a koja se temelji na regulativi te tehničkim i operativnim uvjetima koji za to moraju biti ispunjeni;
3) **"Mreža"** je cjelokupna željeznička infrastruktura kojom upravlja upravitelj infrastrukture;
4) **"Regulatorni odbor željeznica - ROŽ"** je upravna organizacija pri Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, čija je organizacija, financiranje i ovlasti definirana u Zakonu o željeznicama BiH;
5) **"Željeznička tvrtka"** podrazumijeva željezničke tvrtke koje obavljaju poslove upravitelja infrastrukture i poslove operatera ali s razdvojenim troškovima poslovanja;
6) **"SS uređaj"** predstavlja skup određenih signalno-sigurnosnih sklopova, sa svojim svojstvima i međusobnim vezama, pomoću kojih se ostvaruje funkcionalna cjelina za sigurno upravljanje prometom na određenom željezničkom području;
7) **"Sigurnost - sigurnosno svojstvo SS uređaja"** predstavlja njegovo svojstvo, koje karakterizira njegovo specifično ponašanje u slučaju pojave kvara ili smetnje u njemu. SS uređaj mora imati sigurnosno svojstvo koje ne dozvoljava da pojava bilo kakve neispravnosti u njegovim sastavnim dijelovima ili da pojava određenih događaja u okolnoj sredini izmijeni stanje normalnog funkcioniranja uređaja u takvo poremećeno stanje (otkaz u radu - kvar) koje bi svojim nepravilnim funkcioniranjem prouzrokovalo ugrožavanje sigurnosti prometa na kontroliranom željezničkom području:
8) **"Sigurnosna analiza SS uređaja"** predstavlja skup postupaka koji rezultiraju dokumentom u kojem proizvođača uređaja dokazuje, primjenom odgovarajućih metoda, da je dotični uređaj - postrojenje realizirano na sigurnosan način, tj. da posjeduje sigurnosno svojstvo prema važećim propisima;
9) Pod **šemotehničkim kvarom** se podrazumijeva onaj kvar koji nastaje na elementima strujnih kola SS uređaja;
10) **"ETCS (European Train Control System)"** Europski sustav za nadzor i upravljanje hodom vlaka;
11) **"GSM-R"** - radio sustav za vođenje željezničkog prometa pomoću mobilne telefonije;
12) **"Auto-stop uređaj"** je uređaj koji automatski aktivira zaustavljanje vlaka kod signala u položaju "stoj", ukoliko strojovođa nije poduzeo potrebne mjere za pravovremeno zaustavljanje vlaka. Auto-stop uređaji se sastoje od pružnog i lokomotivskig dijela;
13) **"CISPR** - Comité International Spécial des perturbations radioélectriques" - Međunarodni specijalni komitet za radio smetnje.

POGLAVLJE II
OPĆE ODREDBE

Članak 4.
(Način planiranja)

(1) Upravitelj infrastrukture (u daljnjem tekstu UI) donosi plan razvoja željezničke infrastrukture u kojima definira:
   a) opseg, vrstu i tehnološku razinu opreme za osiguranje stanica;
   b) opseg, vrstu i tehnološku razinu opreme za osiguranje prometa na otvorenoj pruzi (MZ - međustanične ovisnost, APB - automatski pružni blok, auto-stop uređaji);
   c) opseg, vrstu i tehnološku razinu opreme za osiguranje putnih prijelaza u razini;
   d) način upravljanja željezničkim prometom (telekomanda prometa, kabinska signalizacija i automatsko reguliranje brzine kretanja vlaka, odnosno ETCS sustav), i
   e) dinamiku ugradnje SS uređaja po pojedinim prugama ili dijelovima pruge.
(2) U slučaju vršenja kapitalnog remonta na pruzi ili dijelu pruge, potrebno je predvidjeti rekonstrukciju postojećih ili ugradnju novih SS postrojenja, tako da isti po svojim tehničkim karakteristikama i razini osiguranja odgovaraju za brzine za koje se vrši kapitalni remont ili veće brzine.

(3) Za službeno mjesto koje se oprema SS uređajem mora postojati odobren projekt, izrađen i revidiran na temelju važećih zakonskih i željezničkih propisa o izradi i reviziji projekata ove vrste.

(4) Ukoliko se pruga (ili dionica pruge) oprema i pružnim uređajima automatskog pružnog bloka (APB), tada je potrebno posebnim projektom obuhvatiti sigurnosni uređaj APB-a a u pojedinačnim projektima osiguranja pojedinih službenih mjesta projektirati sve potrebne elemente za uvezivanje sa pružnim uređajima. Ako je perspektivnim planom predviđena kasnija ugradnja automatskog pružnog bloka ili telekomandnog uređaja mora se o tome voditi računa kod izrade pojedinačnih projekata za osiguranje službenih mjesta.

(5) Ukoliko se osiguranje nekog službenog mjesta izvodi etapno, onda se u projektu jedne etape mora predvidjeti sve što je potrebno za kasnije lako dograđivanje i povezivanje uređaja sljedećih etapa.

(6) Ukoliko je za izvođenje radova na ugradnji signalno-sigurnosnih uređaja potrebno da se prethodno izvrše i određeni radovi druge vrste (kao npr.: Dovod električne energije, izgradnja ili adaptacija prostorija, promjena kolosječne situacije, izmjena nepropisnih i neprikladnih skretnica, dovođenje pragova, zastora i gornjeg stroja u ispravno stanje, odvodnju, i sl.), onda se za te radove moraju izraditi posebni projekti, ukoliko ne spadaju u domenu redovnog ili investicijskog održavanja pruge.

Članak 5.

(Izdavanje dozvole za korištenje novog tipa SS uređaja)

(1) Za ugradnju novog tipa SS uređaja i njegovih sklopova koji se po prvi put ugrađuju na području ŽS BiH potrebno je da se osigura dozvolu za korištenje.

(2) Sukladno sa Zakonom o željeznicama BiH, nadležni organ za izdavanje dozvole za korištenje novog tipa SS uređaja i njegovih sklopova na ŽS BiH je ROŽ-a BiH.

(3) Izdavanje dozvole za korištenje se vrši sukladno "Naputku o postupku i načinu izdavanja dozvole za korištenje željezničkih vozila, uređaja, dijelova i opreme za željeznička vozila i uređaja, dijelova i opreme za željezničku infrastrukturu".

POGLAVLJE III
ŠEMOTEHNIČKI I FUNKCIONALNI UVJETI ZA SS UREĐAJE

Članak 6.

(Opći uvjeti)

(1) Signalno-sigurnosni uređaji moraju u eksploatacijskom i tehničkom pogledu ispunjavati sljedeće osnovne uvjete:
   a) da omoguće sigurno odvijanje prometa za maksimalne brzine vožnje do 120 km/h.
   b) da se na ovu opremu mogu dograditi bez većih rekonstrukcija dodatni uređaji koji omogućuju brzine vožnje do 160 km/h, i to:
      - za prijenos pokazivanja glavnih signala u kabinu strojovođe;
      - za automatsko reguliranje brzina;
   c) zadovoljiti tehničke specifikacije interoperabilnosti.

(2) Konstrukcija i sastav sigurnosnih uređaja treba da su takvi, da na optimalan način ispunjavaju sve postavljene funkcionalne i sigurnosne uvjete, sukladno s prometnim i tehničkim propisima za tu vrstu uređaja.

Članak 7.

(Osnovi izvedbe)

(1) Elektro-relejni SS uređaji za osiguranje stanica, željezničkih čvorova i drugih službenih mjesta, se izvode prema zemljopisnom rasporedu kolosječnih postrojenja po mozaik principu, u daljnjem tekstu "mozaik tehnika".

(2) Osnovni elementi mozaik tehnike moraju biti izrađeni u vidu standardnih utikačkih grupa (za skretnice, signale, puteve vožnje itd.) Koje se međusobno povezuju standardnim utikačkim kablovima prema kolosječnoj situaciji. Standardne utikačke grupe iste namjene (skretnička, signalna itd.) moraju biti konstruktivno i šemotehnički jednake.

(3) postavnica kod elektro-relejnih SS uređaja, moraju biti izrađene iz mozaik elemenata s izvršnim i pokaznim organima raspoređenim prema zemljopisnoj slici kolosiječne situacije.

(4) Mogu se ponuditi i druga tehnička rješenja koja se ne temelje na principu mozaik tehnike ako pružaju značajna tehnička i eksploataciona preimućstva u odnosu na rješenja po mozaik principu.

(5) Analogno odredbama iz prethodnog stavka ovog članka, mogu se ponuditi i elektronički SS uređaji, koji ispunjavaju odredbe ovog Pravilnika i Pravilnika o posebnim tehničkim uvjetima za opremanje stanica elektronskim SS uređajima.

(6) Uređaji za postavljanje i kontrolu skretnica (postavne sprave) moraju biti izvedeni i napajani tako da se postigne što veća udaljenost istih od postavnice uz primjenu maksimalno četiri žile u kabelu. Kod stanica bez ranžirnih signala skretnički likovi moraju biti osvijetljeni.

(7) Tehničko rješenje za napajanje i kontrolu svjetlosnih signala mora biti takvo da se njime omogućuje što veća udaljenost signala od postavnice uz primjenu što manjeg promjera i broja žila u kabelu.

(8) Sustav signalizacije se mora prilagoditi signalnim pojmovima datim u dodatcima 1. i 2. ovog Pravilnika, a sve sukladno Pravilniku 1. (Signalni pravilnik).

(9) Na elektrificiranim prugama SS uređaji moraju biti zaštićeni od svih štetnih utjecaja struje vuče, kako u pogledu rada samog uređaja tako i u pogledu sigurnosti osoblja koje rukuje SS uređajem.

Članak 8.

(Šemotehnički uvjeti)

(1) Sigurnosni uređaji moraju biti tako šemotehnički i konstruktivno izvedeni i ugrađeni da su potpuno zadovoljeni svi sigurnosni i funkcionalni uvjeti koji se po ovim i posebnim propisima zahtijevaju od tih uređaja.

(2) Primjenjena šemotehničkim i konstruktivnim rješenjima, mogućnost pojave šemotehničkih kvarova i pogrešaka, osobito onih koji bi mogli dovesti do stanja uređaja opasnog po sigurnost prometa ili do pojave ponavljanih i dužih smetnji u radu uređaja mora biti svedena na najmanju moguću dopuštenu mjeru.

(3) SS uređaj mora biti opremljen posebnim brojačima koji registriraju svaku upotrebu naredbi za prinudno razrješenje skretnica ili puteva vožnje, postavljanje skretnica poslije presječenja, neispravnog izoliranog odsjeka, signala ili drugih manipulacija pri kvarovima.

(4) Šemotehničko rješenje SS uređaja mora biti takvo da omogući individualno postavljanje skretnica, uporabom odgovarajućih tipki odnosno naredbi izdatih pomoću miša/tipkovnice. Pri obrazovanju određenog puta vožnje, sve skretnice u putu vožnje i zaštitne skretnice se imaju postavljati automatski.

(5) Shematska i konstruktivna rješenja moraju biti takva da u slučaju kvara koji bi mogao dovesti do stanja opasnog po sigurnost prometa, cio sustav za reguliranje prometa automatski dovode u stanje koje pruža veću sigurnost. Stanja opasna po sigurnost prometa su npr..: Pogrešno pokretanje skretnice, pogrešno pokazivanje stanja

nezauzetosti kolosjeka i skretnice, pogrešno postavljanje signala u položaj "slobodno", prijevremeno razrješenje puta vožnje i slično.

(6) U smislu zaštite od pojave stanja opasnog po sigurnost prometa, u shemama se mora računati s istovremenom pojavom jednog kvara i jedne po - Gonski smetnje pri čemu pojava novog kvara ne smije imati za posljedicu stanje opasnosti po sigurnost prometa.

(7) strujnim kolima, koja su bitna za sigurnost prometa kao što su npr.. strujna kola koja osiguravaju neprekidnost rada SS uređaja ili strujna kola s elementima čija se ispravnost rada ne može trajno kontrolirati ili pokazati pri prvom narednom rukovanju, šemotehničkim rješenjem se mora predvidjeti udvajanje kontakta u istom strujnom kolu na ugroženim mjestima, ponavljanjem kontakta u nekom drugom strujnom kolu ili drugim odgovarajućim šemotehničkim rješenjem.

(8) Pojava nekog kvara ili pogonske smetnje mora se po pravilu odmah pokazati na postavnici/monitoru kod dežurnog službenika kako bi se mogao pravovremeno provesti postupak za otklanjanje kvara ili smetnje. Od ovog se može odustati samo za one kvarove čije pokazivanje ne bi bilo moguće usljed same prirode kvara, kao i za one kvarove čije bi indiciranje iziskivalo primjenu neekonomičnih rješenja, a njihova priroda nije takva da dovodi u pitanje sigurnost prometa i mogućnost rukovanja uređajem. U ovim slučajevima se ipak kvar ili pogonska smetnja moraju pokazati pri prvom narednom rukovanju s SS uređajem.

(9) Kod trajne kontrole pojave kvara smatra se da je kvar pokazan ako je na unaprijed definiran i propisan način odmah signaliran i objavljen alarmom na postavnici/monitoru. Kod nepostojanja trajne kontrole pojave kvara smatra se da je kvar signaliran time što je onemogućeno davanje nove naredbe koja obuhvaća element uređaja u kvaru.

(10) Sigurnosna strujna kola moraju biti zaštićena od pojave prekida vodiča, međusobnog dodira vodiča, dodira vodiča s masom i pojava stranog napona.

(11) U sigurnosnim strujnim kolima moraju se primjenjivati isključivo sigurnosni releji. Pod sigurnosnim relejima u smislu ovih tehničkih uvjeta podrazumjevaju se releji s prisilnom ovisnošću kontakta tako da ni jedan radni kontakt ne može zatvoriti dok svi mirni kontakti nisu prekinuli i obrnuto.

(12) Prekid strujnog kruga ne smije dovesti do nepravilnog razrješenja zabravljenih skretnica i postavljenog puta vožnje. Po povratku struje mora se pojaviti stanje koje je bilo prije prekida.

(13) Sheme moraju biti tako izvedna da se signali mogu prebaciti s dnevnog na noćni napon i obrnuto bez utjecaja na pravilan rad strujnih kola.

POGLAVLJE IV
OPĆI UVJETI ZA SMJEŠTAJ I UGRADNJU UNUTARNJEG DIJELA SS UREĐAJA

Članak 9.
(Opći uvjeti za smještaj staničnih SS uređaja)

(1) Konstruktivna rješenja staničnih signalno - sigurnosnih uređaja moraju biti takva, da smještaj unutarnjih uređaja iziskuje što je moguće manje prostora u zgradama.

(2) Unutarnji SS uređaji će se smjestiti u postojeće namjenski predviđene prostorije, koje će se adaptirati u skladu s odobrenim projektom i posebnim zahtjevima proizvođača opreme.

(3) Kolosječni slika na licu komandne ploče/monitora treba se prikazivati uvijek tako, kako se vide kolosjeci kada se stane ispred najbližeg kolosjeka licem okrenutim prema njemu, s tim što je najbliži kolosjek najniži na ploči/monitoru.

Članak 10.
(Ugradnja postavnice - radne stanice otpravnika vlakova)

(1) Središnje, zapovjedne i zapovjedno - izvršne postavnicima je potrebno ugraditi u službenoj prostoriji otpravnika vlakova. Ugradnju izvršiti tako da je službenik koji rukuje postavnica okrenut licem prema kolosjecima i Skretnicama kojima rukuje, tako da ima što bolji i potpuniji pregled nad situacijom u poslužen rejonu.

(2) Ergonomski zahtjevi za elemente radne stanice otpravnika vlakova i uvjeti za intenzitet fluorescentne rasvjete prostorije otpravnika vlakova su definirani normom EN ISO 9241.

(3) Između stražnje strane stola postavnice i prvog paralelnog zida mora biti ostavljen slobodan prostor širine najmanje 0,8 m za rad osoblja održavanja.

(4) Za kabelsko povezivanje radne stanice otpravnika sa SS prostorijom se, zavisno od udaljenosti prostorije otpravnika vlakova i SS prostorije, koriste dvije PEHD cijevi Ø 50 mm, koje se od duplog poda u SS prostoriji vode kroz pod ureda otpravnika vlakova do stola za radnu stanicu otpravnika vlakova. Ispod radne stanice otpravnika vlakova ugrađuje se malo kabelsko okno dimenzija 50x50 cm za dovod kabela.

Članak 11.
(Relejna SS prostorija)

(1) Kod potpunih električnih SS uređaja mora biti predviđena posebna relejna prostorija za smještaj releja, razdjelnika i drugih unutarnjih dijelova sigurnosnog uređaja, kao i uređaji za napajanje, ukoliko za ove nema posebna prostorija. U relejnu prostoriju se ne smiju postavljati akumulatori za koje mora postojati posebna prostorija. Ova prostorija treba da je u neposrednoj blizini službene prostorije u kojoj je ugrađena sama postavnica.

(2) Visina prostorije za smještaj unutarnjeg SS uređaja treba biti 2,8 m (min. 2,5 m).

(3) Zidovi i stropovi moraju biti kvalitetno obrađeni, da tijekom vremena ne dođe do otpadanja materijala i stvaranja prašine. Završni sloj zidova treba biti od glatke žbuke ili betona s glatkom površinom da se na njihovim neravninama ne bi skupljala prašina.
Izolacija zidova s plastificiranom ili nekom drugom posebnom bojom treba biti takva da se ostvari minimalni otpor izolacije od 200 kΩ. Potrebno je koristiti odgovarajuće materijale da se ostvari potrebna zvučna i toplinska izolacija.

(4) Pod prostorija za smještaj unutarnjeg SS uređaja mora ispunjavati sljedeće uvjete:
   a) biti dobro izravnat i niveliran sa dozvoljenim tolerancijama ± 5 mm, i to u uvjetima kada je dio prostorije opterećen s uređajima a preostali dio prostorije prazan,
   b) biti od izdržljivog izolacijskog materijala velike dielektrične čvrstoče, prijelazne otpornosti prema zemlji od min. 200 kΩ, a rezultantnog otpora od 6,4 MΩ do 1 GΩ,
   c) po mogućnosti treba koristiti izolirani dupli pod u obliku mozaika (kvadrati 600x600 mm) prijelazne otpornosti min. 200 kΩ, nosivosti 8 KN/m^2,
   d) metalni nosači mozaika duplog poda moraju se spojiti na centralno uzemljenje (sabirnicu) i moraju biti električno izolirani od mozaika duplog poda,

e) visina duplog poda treba biti min. 30 cm radi osiguravanja prostora za cirkulaciju zraka (kod klimatiziranih prostorija),
f) pri polaganju kablova u duplom podu, mora se voditi računa da kabelski snopovi ne ometaju cirkulaciju zraka u duplom podu,
g) gornja površina mozaik - ploče duplog poda mora biti glatka radi lakšeg čišćenja, te otporna na trošenje,
h) mozaik ploče duplog poda moraju biti antistatičke i od nezapaljivog materijala, te materijala koji je u skladu s EN 60721-3-3.

(5) Vrata trebaju biti sa minimalnom širinom prolaza od 1 m i visinom 2,1 m, čvrsta sigurnosna protuprovalna vrata sa požarnom otpornošću ne manjom od požarne otpornosti zidova, s otvaranjem prema vani.

(6) Prozore treba prekriti zbog utjecaja sunčeve svjetlosti. U cilju zaštite relejne prostorije od prašine i vanjskih utjecaja, prozori trebaju biti dvostruki i sa mrežom na njima, a vrata, također, dvostruka sa pouzdani bravom koju smije otvarati samo organ održavanja uređaja.

(7) S obzirom da vanjski klimatski uvjeti u pogledu temperaturnog područja spadaju u klasu T1 (-25° do +40° C) prema EN 50.125 do 3, optimalna temperatura rada unutarnjeg SS uređaja s korištenjem uređaja za klimatizaciju treba biti od +18° C do +27° C. U SS prostoriju je potrebno ugraditi 2 klima uređaja (radi ostvarenja redundancije), u skladu s odobrenim projektom i proizvođačkim uputama za rad SS opreme.

(8) Klima uređaji se ugrađuju na visini od oko 2,2 m iznad poda, ali ne iznad stalaka i kabineta u kojima je oprema SS uređaja.

(9) Intenzitet osvjetljenja SS prostorije mora biti 500 Lx (najmanje 30 W/m2). Fluorescentna rasvjetna tijela moraju biti dvostruko izolirane izvedbe, pričvršćene na strop dati optimalno osvjetljenje između ormara s opremom, stalaka i sl.. Izlaz iz relejne prostorije mora biti opremljen (označen) "panik" svjetlom (oznaka izlaza u slučaju potrebe).

(10) Prekidač za uključenje rasvjete ugraditi u blizini ulaznih vrata na visini koja je propisana uvjetima za izvođenje el. instalacija u zgradama.

(11) U SS prostoriji moraju se predvidjeti minimalno po jedna električna podžbukna utičnica na svakih 10 m2 površine prostorije. Zidne utičnice moraju biti neuzemljene (sa zaštitnom mjerom napajanja preko izolacijskog transformatora).

(12) Sve električne instalacije zgrade (sklopke, utičnice, rasvjeta, klimatizacijski i ventilacijski uređaji) moraju biti jednofazni.

Članak 12.

(Ugradnja relejnih ramova)

(1) Relejni okviri služe za nošenje vertikalnih relejnih, napojnih, razvodnih i drugih slogova. Njihova veličina ovisi od broja slogova koje treba smjestiti na njima. Oni ovisno od svoje veličine moraju biti tako sastavljeni da se po potrebi mogu rastaviti radi lakšeg transporta i unosa u relejnu prostoriju. Okviri se trebaju oslanjati na pod pomoću podesnih nožica.

(2) Vertikalni relejni, napojni, razvodni i drugi slogovi, koji se pričvršćuju na ramove, moraju biti istih dimenzija. Kostur ovih slogova mora biti izrađen tako da on odgovara za sve slučajeve njegove primjene (kao relejnog, napojnog, razvodnog i drugog sloga).

(3) Okviri i kostur vertikalnih slogova moraju biti izgrađeni od odgovarajućeg profilisonog čelika i obojeni dvaput sivom bojom.

(4) Ramove treba konstruirati tako da se po potrebi mogu električno izolirati od nožica, veza sa zidovima i drugih okvirima. Visina okvira treba biti takva da se oni mogu postaviti u relejnu prostoriju sa visinom stropa od 2,8 m (min. 2,5 m).

(5) U gornjem dijelu svakog od vertikalnih slogova mora se postaviti napojna grupa sloga s osiguračima i razvodom svih napona koji su potrebni za rad pojedinih elemenata u slogu.

(6) Nad svakim od vertikalnih slogova mora se u gornjem dijelu sloga predvidjeti odgovarajuće svijetleće mjesto za pomoćno osvjetljenje svih polja sloga. Grlo ove žarulje treba biti udaljeno oko 30 cm od ruba sloga. Prekidač za ovu sijalicu mora se postaviti sa strane na prikladnom mjestu. Na tom mjestu se treba predvidjeti i Utična kutija. Napajanje žarulja i utikačke kutije treba biti vršeno iz napojnog uređaja a ne iz mreže.

(7) Svi vertikalni slogovi moraju biti potpuno opremljeni i semiran u tvornici, tako da se na gradilištu mora vršiti samo njihovo učvršćivanje na ramove i međusobna povezivanja.

(8) Okviri jedne relejne prostorije moraju biti međusobno povezani spajanjem po bočnim stranicama (kada su u jednom redu) i poprečnim vezama gornjih paralelnih stranica (kada su u paralelnim redovima). Ako se ovakvim povezivanjem ne može ostvariti statički stabilan sustav, onda se moraju nožice ramova pričvrstiti za pod. Ovako povezan sustav ramova mora se najmanje u dvije točke pričvrstiti za zid u visini poprečnih veza ramova.

(9) Okviri u relejnoj SS prostoriji se trebaju tako postavljati, da se kod potpuno opremljenih ramova, između paralelnih ramova nalazi slobodan radni prostor širine 1,2 m a između ramova i paralelnih zidova slobodan prostor širine 1 m. Osim toga, za neometano kretanje po relejnoj prostoriji, mora se ostaviti slobodan prolaz između krajnjih rubova okvira i zidova okomitih u odnosu na ramove i to s jedne strane 1,2 m a sa druge strane najmanje 0,6 m.

(10) Svi provodni dijelovi koji mogu dobiti napon veći od 60 V moraju biti zaštićeni od mogućih slučajnih dodira i biti obilježeni odgovarajućom tablicom upozorenja na uočljiv način.

Članak 13.

(Smještaj napojnog uređaja u posebnoj prostoriji)

(1) Posebne prostorije za smještaj napojnih uređaja, pored uvjeta koji zahtjevaju sami uređaji, moraju biti osigurani uvjeti za rad i boravak osoblja koje radi na održavanju i kontroli tih uređaja.

(2) Za uređaje koji imaju veliku disipaciju topline, potrebno je osigurati klimatizaciju (dva klima uređaja zbog ostvarenja redundancije) i dovoljnu ventilaciju za odvođenje topline i dovođenje svježeg zraka, u skladu s odobrenim projektom i tehničkim uvjetima za optimalan rad opreme koja se ugrađuje.

(3) Lokacija prostorije za smještaj uređaja za napajanje treba biti tehnološki vezana s prostorijom dizel agregata i prostorijom za akumulatorske baterije. Udaljenost akumulatorske baterije i uređaj za napajanje mora biti što kraća, da bi baterijski i napojni vodovi, obzirom na uvjetovane padove napona, bili kraći sa što manjim presjekom.

(4) Potrebne dimenzije prostorije za smještaj uređaja za napajanje, ovisi od vrste, snage, broja i tipa uređaja koji se u tim prostorijama lociraju. Pri tome se mora voditi računa da oprema kojoj se pristupa sa zadnje strane mora biti odmaknuta od zida prostorije najmanje 0,8 m. Ako se uređajima i opremi pristupa s prednje strane, uređaji i

oprema se mogu smjestiti do zida. Sa prednje strane uređaja mora se osigurati čist manipulativni prostor najmanje 1 m.

(5) U prostorijama treba predvidjeti odgovarajuće kanale u podu i otvore u zidovima i stropu, koji služe za međusobno kabelsko povezivanje uređaja koji su smješteni u različitim prostorijama.

(6) Prostorije za smještaj napojnog uređaja moraju biti suhe i osigurane od prodiranja podzemnih voda i poplava. Iz istih razloga kroz ove prostorije ne smiju da prolaze instalacije vodovoda, toplovoda, kišne i fekalne instalacije. Opremu u novoizgrađene i adaptirane prostorije ne treba montirati prije nego što se iste dobro ne isuše.

(7) Pod prostorije mora biti dobro izravnat i niveliran. Dozvoljene tolerancije u niveliranju su ± 5 mm i to u uvjetima kada je dio prostorije opterećen s uređajima, a preostali dio prostorije prazan. Preko betonske podloge poda, kao završnu obradu, postaviti vinilne ploče, lakirani parket ili neki drugi izolacijski pod. Može se primjeniti i dupli pod, u skladu sa zahtjevima za relejne SS prostorije.

(8) Zidovi i stropovi moraju biti kvalitetno obrađeni, da tijekom vremena ne dođe do otpadanja materijala i stvaranja prašine. Zidovi trebaju biti izglačani da se na njihovim neravninama ne bi skupljala prašina, a boje i ostali materijali, koji predstavljaju završnu obradu zidova i tavanica, ne smiju ispuštati sastojke koji mogu biti štetni za uređaje.

(9) Intenzitet osvjetljenja posebne prostorije za napojni uređaj mora biti 500 Lx (najmanje 30 W/m2). Fluorescentna rasvjetna tijela moraju biti dvostruko izolirane izvedbe, pričvršćene na strop dati optimalno osvjetljenje između ormara s opremom, stalaka i sl.. Izlaz iz napojne prostorije mora biti opremljen (označen) "panik" svjetlom (oznaka izlaza u slučaju nužde).

Članak 14.
(Prostorija za akumulatore)

(1) Akumulatorska baterija treba biti postavljena u posebnoj AKUMULATORSKOJ prostoriji, koju mora staviti na raspolaganje UI. Za smještaj baterija malog napona i kapaciteta može projektom biti predviđeno i drugo odgovarajuće mjesto uz potrebna osiguranja kako same baterije od vanjskih utjecaja tako i okoline od štetnih utjecaja plinova koji se razvijaju pri punjenju.

(2) Akumulatorska prostorija, mora biti izvedena po važećim propisima za akumulatorske prostorije. Pri ovome treba naročito paziti na sljedeće:
   a) da je prostorija suha i svijetla, dobro zaštićena od prodora vlage i prašine izvana, kao i da nije izložena velikim temperaturnim promjenama;
   b) da je bez izravne veze s drugim prostorijama i da ima svoj poseban ulaz izvana, sa sigurno zaključanim vratima, koja se trebaju otvarati na vanjsku stranu. U iznimnim slučajevima može se dozvoliti i ulaz iz nekog sporednog hodnika, ukoliko nije izražen štetan utjecaj plinova;
   c) da je prostorija dobro ventilirana za odvod plinova koji se javljaju pri punjenju, pri čemu treba voditi računa da se ti plinovi odvode do mjesta gdje neće štetno djelovati na okoliš i lica;
   d) da su električno osvjetljenje i utikači za priključak Ispit žarulja izvedeni s osiguranjem od iskrenja, koja mogu dovesti do eksplozije;
   e) da su zidovi i strop izgrađeni od cementnog žbuke, uglačani i premazani svijetlom masnom bojom i specijalnim lakom otpornim prema kiselinama ili da su obloženi odgovarajućim pločicama;
   f) da pod ima potrebnu nosivost i da je izrađen od odgovarajućeg materijala otpornog na utjecaj kiselina kao i da ima potreban nagib za odvodnju;
   g) da se u prostoriji ne nalaze željezni dijelovi, jer su izloženi brzom propadanju.

(3) Od pojedinih uvjeta navedenih u prethodnom stavu se može odustati u slučaju da se isporučuju tzv. Bezodržavajuće baterije.

POGLAVLJE V
SIGURNOSNI RELEJI I RELEJNE GRUPE

Članak 15.
(Releji)

(1) U sigurnosnim uređajima se mogu primjenjivati samo oni tipovi releja koji su ispitani i odobreni za primjenu u sigurnosnim uređajima. Svi ugrađeni releji moraju biti u skladu s ovim tehničkim uvjetima kao i posebnim tehničkim uvjetima za izradu, isporuku, ispitivanje i prijem signalnih releja, odnosno minimalno u skladu s preporukom UIC 736.

(2) Ovisno od uloge releja u ostvarenju zahtjevanih sigurnosnih i funkcionalnih uvjeta rada uređaja, trebaju se primjenjivati sljedeće kategorije releja:
   a) signalni relej prve klase, koji se moraju primjenjivat u svim onim sigurnosnim strujnim kolima uređaja, čiji se rad ne može kontrolirati šemotehničkim putem kao npr.. releji za kontrolu položaja signala, skretnice i sl..,
   b) signalni relej druge klase, koji se mogu primjenjivat umjesto releja prve klase u onim strujnim kolima, čiji se rad može kontrolirati šemotehničkim putem. Kod primjene releja prve klase u ovim strujnim kolima nije obavezno šemotehničko provjeravanje rada, osim ukoliko to nije uvjetovano iz sigurnosnih i funkcionalnih razloga,
   c) kolosječni relej koji se primjenjuju u šinskim strujnim krugovima, i
   d) releji telekomunikacijskih i jakostrujnih uređaja, koji se mogu upotrebljavati samo u nesigurnosnim pomoćnim strujnim krugovima uređaja.

(3) Signalni releji prve klase obavezno se primjenjuju u onim strujnim kolima SS uređaja, gdje oni svojim privučenim (radnim) položajem omogućuju ostvarenje određenog stanja uređaja u vezi s prometom vlakova, pri čemu u isto vrijeme vrše i kontroliranje tog stanja, na način da se u slučaju nastale promjene opasne po sigurnost prometa, relej automatski vraća u redovan (mirni) položaj u kome se preko njegovih kontakta uspostavlja stanje uređaja koje osigurava promet.

(4) Signalni releji prve klase moraju biti tako konstruirani i izrađeni da je osigurano automatsko vraćanje tog releja u mirno stanje čak i u slučaju bilo kakvog šemotehničkog kvara na releju. Iz ovih razloga releji prve klase moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:
   a) da se relej mora vratiti iz radnog u mirno stanje s potpunim prekidanjem svih radnih i ispravnim zatvaranjem svih mirnih kontakata pri svakom prijekidu struje kroz namotaje releja i to djelovanjem vlastite težine kotve. U slučaju kada je radi ostvarenja potrebnog kontaktnog pritiska na mirnim kontaktima dejstvo težine kotve nekog releja pojačano nekom oprugom ili dodannim utegom, relej se mora vratiti pri prekidu struje kroz namotaje u mirni položaj, pod djelovanjem mase same kotve i u slučaju da je opruga otkazala ili da je dodatno teg spao;

b) da je relej potpuno osiguran od zavarivanja na kontaktima nastalog usljed iskrenja, kako bi se izbjeglo blokiranje kotve zavarenim kontaktom i njen prelazak iz radnog u mirni položaj.

(5) Uvjeti a) i b) ovog članka vrijede i za Kolosječni releje.

(6) Releji druge klase se mogu upotrebljavati kao releji prve klase samo po odobrenju nadležnog organa. Signalni releji druge klase treba također da zadovolje uvjete iz stavka 4. ovog članka, ali se kod njih može dozvoliť i takva konstrukcija, kod koje je pri prelasku releja iz jednog položaja u drugi konstruktivno potpuno obezbijeđen jednovremeni pravilni rad svih kontakata zadovoljavajući pri tome i niže navedene uvjete:

a) ako je zavaren neki mirni kontakt onda pri privlačenju kotve ne smije doći do zatvaranja nijednog od radnih kontakata, dok ostali mirni kontakti mogu biti manje ili više prekinuti ili ostati zatvoreni;

b) ako je zavaren neki radni kontakt, onda pri otpuštanju kotve ne smije doći do zatvaranja nijednog od mirnih kontakata, dok ostali radni kontakti mogu ostati zatvoreni ili prekinuti;

c) kod primjene signalnih releja ovakve konstrukcije moraju se predvidjeti i odgovarajuća šemotehnička rješenja, kod kojih navedeni položaji kontakata pod a) i b) ne mogu izazvati nikakvo stanje opasno po saobraćaj ili prekide u radu uređaja.

(7) Svi signalni i kolosječni releji treba da su tako konstruirani i izrađeni da jamče pouzdan rad pod normalnim uvjetima rada sigurnosnog uređaja za najmanje 5 milijuna prekida na kontaktima bez naknadnog reguliranja ili čišćenja kontakata.

(8) Kontakti releja moraju biti u principu izrađeni s potrebnim kontaktnim tlakom od najmanje 20 grama i moraju osiguravati potreban međusobni minimalni razmak koji uvjetuje ponuđeni tip releja. Pored toga mora biti obezbijeđeno čišćenje kontakta trenjem pri njihovom radu. Mora biti obezbijeđeno i vraćanje u osnovni sigurnosni položaj silom gravitacije (sa ili bez kombinacija s povratnom oprugom).

(9) Prijelazni otpor na novim kontaktima ne smije biti veći od 0,03 Ω, a poslije 100.000 privlačenja releja on ne smije postati veći od 0,1 Ω.

(10) Temperatura kontakta pri prolazu struje dva puta jače od nominalne za vrijeme od 15 min. ne smije biti veća od 100° C.

(11) Konstrukcija releja treba biti takva da se pri izradi i opravci releja može regulirati zračni međuprostor između kotve i jezgra namotaja. Kod releja kod kojih može doći do "lijepljenja" kotve za jezgru, ovo mora biti spriječeno stavljanjem graničnika od nemagnetnih materijala na kotvu. Releji dalje moraju biti tako izrađeni da ne smije postojati mogućnost da relej ostane u privučenom položaju usljed remanentnog magnetizma.

(12) Svi metalni dijelovi releja moraju biti zaštićeni od oksidacije osim samih kontakata koji moraju biti načinjeni od materijala koji ne oksidira ili oksidacijom ne mijenja svoje karakteristike. Bojanje se kao zaštita dopušta jedino kod poklopca i eventualno lameliranog jezgre releja.

(13) Svaki od releja mora nositi na sebi oznaku proizvođača, tip releja, tvornički broj kao i podatke o osnovnim električnim vrijednostima: jačinu struje otpuštanja i privlačenja, otpor kalemova i dr.. sve prema propisima i tehničkim uvjetima za izradu, ispitivanje i isporuku signalnih releja.

(14) Releji moraju biti zatvoreni pojedinačno, ili grupno ako su u sklopu neke zatvorene funkcionalne relejne grupe. Imaju se upotrijebiti takvi poklopci koji omogućuju pogled na kontakte bez skidanja poklopca. Poklopci moraju biti poslije izvršenog ispitivanja ispravnosti releja zaštićeni zaštitnim pečatom proizvođača tako da je pristup moguć samo poslije lomljenja pečata.

(15) Pojedinačno zatvoreni releji kao i cijele funkcionalne relejne grupe moraju biti izrađeni po sustavu utikača ili sl.., Tako da je u eksploataciji moguća brza zamjena neispravnih releja ili relejnih grupa bez ikakvih drugih intervencija u Shemiranje.

(16) Kod kolosječnih releja odnos struje privlačenja prema struji otpuštanja treba je što veći i ne smije biti ispod 0,65.

(17) Kolosječni relej može sudjelovati u radu drugih strujnih kola bilo neposredno, bilo posredstvom pomoćnih releja ponavljača. Ponavljač kolosječnog releja mora uvijek biti signalni relej prve klase.

(18) Kod ispitivanja kolosječnih i signalnih releja, oni moraju izdržati bez otkaza 700.000 privlačenja. Releji trepćućeg napona moraju izdržati bez otkaza najmanje 100 milijuna privlačenja.

(19) Ostali releji koji se mogu upotrebljavati u teHNIC sigurnosnih uređaja (telefonski, jakostrujni itd..) Izrađuju se u tipskom izvođenju a prema uvjetima koji se traže za njihovu osnovnu namjenu.

Članak 16.

(Osnovni tehnički uvjeti za signalni relej)

(1) Signalni releji moraju zadovoljiti sljedeće osnovne uvjete:

a) Pokretanje kontakta, odnosno kontaktnih opruga releja mora se obavljati kotvom ili njoj pripadajućim podizačima.

b) Relej treba je tako izrađen u pogledu kvalitete materijala i konstruktivnog rješenja, da besprijekorno funkcionira u temperaturnom rasponu od - 10 ° C do + 15 ° C. Kod releja za vanjsku montažu ovaj se raspon proširuje na granice od - 40 ° C do 70 ° C.

c) Konstrukcija releja mora biti takva da bez oštećenja podnosi mehaničke potrese i udare koji redovito nastaju tijekom transporta, montaže i eksploatacije.

d) Svi bitni dijelovi releja moraju biti odgovarajućim postupcima zaštićeni od korozije.

e) Relej treba u normalnom radnom položaju, kod potresa vibracijama sinusnih oblika amplitude 1 mm i frekvencije 5-50 Hz još uvijek raditi ispravno tj. da se zatvoreni kontakti ne smiju pokrenuti a otvoreni se ne smiju zatvoriti bez obzira da li je kotva releja privučena ili ne.

f) Kod releja koji se vraćaju silom opruge, konstrukcija mora biti tako izvedena da se pri izostanku opružne sile relej vrati u mirni položaj.

g) Kod releja s kombiniranim djelovanjem opruge i sile teže, vraćanje u mirni položaj mora uslijediti i kod djelovanja samo sile teže pojedinačno.

h) Konstrukcija releja mora biti takva da osigurava minimalni vijek sigurnog rada releja u iznosu od najmanje 2 x 106 funkcioniranja pod najtežim režimom opterećenja. Ponuđač će dati bliže podatke u ovom pogledu za sve tipove ponuđenih releja. Isto tako on će dati podatke za ove releje i podatke o uvjetima mehaničkog ispitavanja ponuđenih releja, kao i podatke o zajamčenim rezultatima.

i) Ponuđač je dužan da za svaki od ponuđenih tipova releja, izda i faktor kvalitete releja tj. odnos između električnih elemenata za privlačenje i otpuštanje kontakta releja (odnos između struje otpuštanja i struje privlačenja itd.).

j) Izolacija između pojedinih namota jednog kalema i između svakog namota i ostalih dijelova mora izdržati

probojni napon od 750 V/50 Hz u vremenu od jednog minuta. Izolacija između ostalih izoliranih dijelova (kontaktnih pera, priključnica i drugo) mora izdržati probojni napon od 2000 V/50 Hz u vremenu od jednog minuta.

k) Kontaktni materijal releja treba je teško zavarljiv, da zadržava dobru električnu vodljivost i kod pojave oksidnog sloja, te da je oštećenje i deformacija kontaktnih glavica nastalo uslijed djelovanja električne iskre pri kontaktiranju što manje.

l) Opasnost zavarivanja kontakta treba je umanjena konstruktivnim mjerama, kada to sklop releja dopušta, kao što su zajedničko vođenje kantakt, male vlastite vibracije kontaktnih opruga kod promjene stupnja, jaka povratna sila i slično.

m) Vrijeme vlastitih vibracija kontakta kod promjene stupnja ne smije biti veće od 10 ms. Ovo vrijeme se mjeri u trenutku otpuštanja releja, pošto je po pravilu veće nego kod privlačenja.

n) Materijal od koga su načinjeni pojedini dijelovi kontaktnog mehanizma ne smije biti zapaljiv niti podložan habanju.

o) Ako jedan radni kontakt ostane usljed zavarivanja pri otpuštanju releja zatvoren, drugi radni kontakti trebaju se otvoriti dok se mirni kontakti pri tome ne smiju zatvoriti. Kada mirni kontakt koji obavlja sigurnosnu funkciju ostaje kod privlačenja kotve zatvoren, radni kontakti istog releja se ne smiju zatvoriti niti kod povećanja struje na 1,5 vrijednosti od nominalne.

Članak 17.

(Relejne grupe)

(1) Pod relejnim skupinama u smislu ovih propisa podrazumijevaju se pojedine funkcionalne grupe releja (npr. skretničke grupe, signalne grupe i dr.), koje se ponavljaju kao osnovni šemotehnički elementi u odgovarajućim sustavima sigurnosnih uređaja.

(2) U sigurnosnim uređajima se smiju primjenjivati samo one relejne grupe i kombinacije grupa, koje je poslije ispitivanja odobrio nadležni organ, koji tada odobrava i principijelna šemotehnička i konstruktivna rješenja tih grupa i njihov način povezivanja u jednu funkcionalnu cjelinu.

(3) Relejne grupe se imaju tako konstruirati i izraditi da predstavljaju jednu zatvorenu cjelinu, koja se preko utikača ili sl. može pouzdano postavljati na skelete relejnih ramova, kao i lako skidati s istih radi zamjene.

(4) U svakoj relejnoj grupi treba predvidjeti odvojeno relejno i kontrolno polje:

a) relejno polje sadržava sve releje i druge potrebne šemotehničke elemente grupe i ono predstavlja jednu zatvorenu osiguranu cjelinu, koja se u eksploataciji uređaja ne smije otvarati već se u slučaju kakvog kvara treba zamjenjivati drugom cijelom ispravnom relejnom grupom, i

b) kontrolno polje koje sadrži pokazne žarulje, osigurače i druge elemente, do kojih treba osigurati pristup u eksploataciji radi zamjene, reguliranja i sl.

(5) Svaka od relejnih skupina treba biti opremljena u kontrolnom polju grupe s pokaznim svjetiljkama koje pokazuju položaj i stanja objekta (signala skretnice, puteva, vožnje i sl.). Na sličan način kao na komandnim pločama postavnica.

(6) Na svakoj relejnoj grupi onih signala koji su opremljeni sa pomoćnom crvenom svjetlošću mora postojati u kontrolnom polju ispitni tipku za provjeru ispravnosti kontrole i provjeru rada pomoćne crvene svjetlosti.

(7) Signalne relejne grupe moraju biti tako izrađene da pri vađenju iste, signal ne ostane ugašen već se automatski mora na signalu pojaviti signalni pojam "stoj".

(8) Kod signalnih relejnih grupa treba predvidjeti mogućnost uključenja ampermetra bez prekida strujnih kola sijalica signalnih svjetiljki, kao i mogućnost reguliranja promjenljivih otpornika bez otvaranja grupe.

(9) Pregorijevanje osigurača mora biti pokazano na uočljiv način posebnom žaruljom na kontrolnom polju svake grupe. Isto tako treba za svaki vertikalni relejni slog, koji sadrži negrupirani releje, predvidjeti po slogu ovu kontrolu pregorijevanja osigurača.

POGLAVLJE VI
OSNOVNI TEHNIČKI UVJETI ZA NAPOJNE UREĐAJE

Članak 18.

(Tehnički uvjeti za napojne uređaje)

(1) Uređaji za napajanje staničnih signalno - sigurnosnih postrojenja, moraju biti izvedeni tako, da osiguraju trajno funkcioniranje SS uređaja bez ugrožavanja i ometanja odvijanja prometa.

(2) Uređaj za napajanje mora biti tako izveden, da kvar pojedinih sastavnih funkcionalnih cjelina što manje utječe na raspoloživost i siguran rad SS uređaja u cjelini.

(3) Ako se redovito napajanje pojedinih dijelova SS uređaja vrši preko aktivnog pretvarača istosmjernog napona u trofazni naizmjenični napon (inverter), ovakav pretvarač mora imati svoj rezervni pretvarač, koji će se u slučaju kvara osnovnog pretvarača automatski uključiti.

(4) Uređaji za napajanje moraju biti izvedeni i dimenzionirani tako da je iz istih omogućeno napajanje uređaja putnih prijelaza, uređaja međustanične ovisnosti, uređaja automatskog pružnog bloka i telekomunikacijskih uređaja, preko posebnih izvoda na napojnom uređaju.

(5) Može se ponuditi i drugi način napajanja pružnih uređaja iz prethodnog stavka, ukoliko se pokaže da je takvo rješenje ekonomski isplativije, ako je takvo rješenje već u primjeni kod željeznica iz okruženja, ako takvo tehničko rješenje predviđa tri neovisna izvora napajanja za telekomunikacijske i pružne SS uređaje (putni prelazi, automatski pružni blok), i ako isto osigurava trajno funkcioniranje SS uređaja bez ugrožavanja i ometanja odvijanja prometa.

(6) Uređaj za napajanje treba osigurati sigurno napajanje koje jamči normalan rad SS uređaja pri varijacijama nominalnog ulaznog napona od ± 10%.

(7) Svaki kvar ili smetnja u radu pretvarača, ispravljača ili drugog bitnog elementa uređaja za napajanje, mora biti na odgovarajući način pokazan na samom uređaju za napajanje odnosno na postavnici.

(8) Napajanje naizmjeničnim naponom potrošača kao što su signali, skretničke postavne sprave, skretnička rasvjeta i dr., izvesti preko izolacijskog transformatora, uz obveznu primjenu uređaja za kontrolu i dojavu proboja izolacije, minimalno u skladu sa standardima EN 60742 i EN 61.557 - 1, 2... 13.

Članak 19.

(Osnovni i rezervni izvori napajanja)

(1) Kao osnovni izvor električne energije za rad napojnog uređaja mora se osigurati poseban priključak na trofaznu distribucijsku mrežu 3x380/220 V 0,50 Hz. Pri nestanku napona u distribucijskoj mreži ili promjene ulaznog napona preko dozvoljene granice, predvidjeti automatsko uključivanje rezervnog izvora napajanja.

(2) Rezervni izvor napajanja treba osigurati iz dva posebna nezavisna izvora. Kao prvi rezervni izvor napajanja

predvidjeti priključak na kontaktnu mrežu preko odgovarajućeg statičkog pretvarača (pretvarač jednofaznog u trofazni naizmjenični napon), a za drugi akumulatorsku bateriju odgovarajućeg kapaciteta. Prijelaz s osnovnog na rezervno napajanje i obrnuto, odnosno prijelaz s jednog rezervnog napajanja na drugo, treba da se događa automatski.

(3) Statički pretvarači napona kontaktne mreže, koji transformiraju ulazni jednofazni napon 220V/50Hz u izlazni trofazni napon 3x380V/50 Hz, moraju osigurati potrebne uvjete za neometan rad uređaja za napajanje pri varijacijama ulaznog napona od 15% do -20%. Statički pretvarači moraju minimalno ispunjavati norme EN 50.091-2 klasa B (radio smetnje), EN 60950 (sigurnost), EN 62.040 do 2 (elektromagnetska kompatibilnost), ISO 9001.

(4) U slučaju da pruga nije elektrificirana, za prvi rezervni izvor napajanja predvidjeti akumulatorsku bateriju odgovarajućeg kapaciteta, a za drugi, stacionarni dizel agregat za neprekidno napajanje SS uređaja u vremenu od 24 sata bez dodavanja pogonskog goriva. Prijelaz s osnovnog na prvi rezervni izvor napajanja i obrnuto treba biti automatski dok je za prelazak sa prvog rezervnog napajanja na rad dizel agregata potrebno predvidjeti mogućnost uključenja/isključenja s postavnice kao i ručnog stavljanja dizel agregata u pogon na licu mjesta.

(5) Stacionarni dizel agregat se smješta u posebnu prostoriju predviđenu za tu namjenu.

(6) Prijelazni procesi uključenja/isključenja rezervnog napajanja ne smiju utjecati na pouzdan i siguran rad cjelokupnog SS uređaja.

Članak 20.

(Uvjet reguliranja napona za osvjetljenje)

(1) Napajanje signalnih žarulja treba je tako izvedeno da je moguće reguliranje napona za osvjetljenje dan - noć.

(2) Kod napajanja signalnih žarulja predvidjeti mogućnost podešavanja jačine osvjetljenja.

Članak 21.

(Akumulatorske baterije)

(1) Kapacitet akumulatorskih baterija treba se predvidjeti za tročasovno normalno funkcioniranje svih komponenti SS uređaja i još dodatnih 8 sati napajanja crvenih svjetiljki svih glavnih signala. Poželjno je da se ovo napajanje crvenih svjetiljki vrši izravno iz akumulatorske baterije.

(2) Kapacitet akumulatorskih baterija sračunat po naprijed datom kriteriju iz prethodnog stavka, treba biti povećan za 10 posto radi eventualnog proširenja sigurnosnog uređaja i za 20% radi osiguranja potrebnog kapaciteta zbog starenja akumulatorskih stanica.

(3) Ako je drugi rezervni izvor napajanja nepouzdan ili uopće ne postoji, tada je kapacitet akumulatorske baterije potrebno izračunati za 8 - satno rezervno napajanje pri maksimalnom opterećenju.

(4) Mogu se ponuditi i tzv. Bezodržavajuće baterije odgovarajućeg kapaciteta, pri čemu treba da budu odgovarajućih karakteristika u skladu s ponuđenim tipom napojnog uređaja i imati što duži radni vijek pouzdanog rada.

Članak 22.

(Razvodni ormari)

(1) Za posluživanje napojnog postrojenja i za nadzor nad ovim postrojenjem imaju biti predviđeni odgovarajući razvodni ormari i pomoćni razvodni ormari.

(2) U principu, glavni razvodni ormar treba smjestiti tako da je pristupačan samo nadležnoj službi za održavanja sigurnosnog uređaja zbog čega je isti potrebno smjestiti u relejnoj prostoriji. U izvjesnim slučajevima, ako to uvjetuju mjesne prilike, razvodni ormar može biti smješten i na drugom mjestu (npr. kod otpravnika vlakova).

(3) Na razvodnom ormaru moraju se nalaziti svi potrebni zapovjedni i kontrolni uređaji, mjerni instrumenti, osigurači i ostali pribor.

Članak 23.

(Kontrola sustava napajanja iz postavnice)

Svaka od postavnica mora imati organe ili indikacije za pokazivanje režima rada napojnog postrojenja kao i većih kvarova na ovom postrojenju u cilju kontrole od strane službenika koji rukuje postavnica i blago - vremenog prijavljivanja nastalih poremećaja nadležnoj službi za održavanja sigurnosnog uređaja.

Članak 24.

(Prateća dokumentacija za napojne uređaje)

Uz svako postrojenje za napajanje sigurnosnog uređaja izvođač mora dostaviti tehnički opis postrojenja sa principijelnim i montažnim shemama, Uputstvo za rukovanje i Uputstvo za održavanje uređaja za napajanje.

POGLAVLJE VII
OBRAZOVANJE I RAZRJEŠENJE PUTA VOŽNJE

Članak 25.

(Definicije zabravljenja i pritvrđenja puta vožnje)

(1) Kod električnih signalno sigurnosnih postrojenja, ovisno od toga da li obezbjeđenje nekog puta vožnje traje samo dok je glavni signal toga puta vožnje na "slobodno" ili ono mora ovisiti i od nekih drugih uvjeta (npr. prelazak cijelog vlaka preko posljednje skretnice u putu vožnje ili preko nekog drugog mjesta), razlikujemo dva načina za obezbjeđenje nekog puta vožnje i to:
   a) pritvrđeni put vožnje, i
   b) blokiraju put vožnje.

(2) Kod pritvrđenog puta vožnje, sve Skretnice i drugi elementi puta vožnje ostaju prinudno u položaju koji je uvjetovan danim putem vožnje samo dok odnosni signal tog puta vožnje pokazuje pojam dozvoljene vožnje. Prelaskom odnosnog signala u pojam zabranjene vožnje prestaje osiguranje postavljenog puta vožnje i skretnice automatski oslobađaju/razrješavaju za ponovno postavljanje. Ovako osigurane skretnice u putu vožnje su električno pritvrđene skretnice u smislu ovih propisa.

(3) Kod zabravljenog/blokiranog puta vožnje, sve skretnice i elementi puta vožnje ostaju prinudno u položaju koji je uvjetovan danim putem vožnje i poslije vraćanja odnosnog signala puta vožnje u pojam zabranjene vožnje, sve dok ne budu ispunjeni i ostali uvjeti za oslobađenje postavljenog puta vožnje. Suprotno, odnosni signal puta vožnje se može postaviti u pojam dozvoljene vožnje samo ako je prije toga cijeli put vožnje obrazovan i zaključao. Ovako osigurane skretnice u putu vožnje su električno vezane skretnice u smislu ovih propisa.

Članak 26.

(Obrazovanje voznog puta vožnje)

(1) Vozni put vožnje je dio kolosjeka i skretnica na kojima je obavezno osigurati sljedeće uvjete za vožnju vlaka:
   a) slobodne izolirane odsjeke, uključivo sa putem pretrčavanja,
   b) pravilan i ispravan položaj svih skretnica u tome voznom putu vožnje, uključivo i skretnice u putu pretrčavanja,
   c) obezbijediti bočnu zaštitu položajem zaštitnih skretnica, iskliznica na kolosjeku ili glavnim signalima, graničnim Kolosječni signalima ili

manevarskim signalima za zaštitu kolosječnog puta blokiranim pokazivati samo signalni znak zabranjene vožnje,

d) obezbijediti čeonu zaštitu, tj. da su glavni signali, granični kolosječni signali ili manevarski signali za zaštitu kolosječnog puta za suprotne vožnje blokirani pokazivati samo signalni znak zabranjene vožnje, i

e) zaštititi put vožnje od svih manevarskih ili voznih putova vožnje koji se sijeku s postavljenim.

(2) Put vožnje treba se automatski obrazuje pritiskom na odgovarajuće kolosječni tipke tabloa (ili odgovarajućom manipulacijom mišem/tipkovnicom) po principu "start - cilj". Pri tome je potrebno šemotehnički osigurati izvršenje date naredbe na način da će se sve skretnice preko kojih se vozi kao i sve zaštitne Skretnice i iskliznica automatski, po unaprijed utvrđenom redosljedu, postaviti u odgovarajući pravilan položaj za dati put vožnje. Neizolirane skretnice, kao i skretnice puta pretrčavanja preko kojih bi se vozilo uz jezičak, moraju prije davanja naredbe biti pojedinačno postavljene u pravilan položaj.

(3) Za puteve vožnji koji se mogu ostvariti sa više varijanti u voznom dijelu ili dijelu puta pretrčavanja, prije zadavanja naredbe za automatsko obrazovanje puta vožnje, moraju se pojedinačno postaviti u odgovarajući pravilan i ispravan položaj one skretnice koje su odlučujuće za izbor željene varijante.

(4) Ako je bila zadana naredba za pojedinačno postavljanje neke skretnice, a odmah zatim i naredba za automatsko obrazovanje puta vožnje koji obuhvaća i ovu skretnicu, automatska naredba smije stupiti u dejstvo tek po izvršenju naredbe za pojedinačno postavljanje skretnice.

(5) Davanjem naredbe za automatsko obrazovanje nekog puta vožnje mora biti isključena mogućnost davanja naredbe za pojedinačno postavljanje skretnica unutar tog puta vožnje.

(6) Izvršenje naredbe za automatsko obrazovanje voznog puta vožnje ne smije biti moguće:

a) ako nisu ispunjeni uvjeti nezauzetosti izoliranih kolosječnih, skretničkih i drugih odsjeka u putu vožnje, i

b) ako je neka od skretnica puta vožnje presječena ili ako je neki element tog puta vožnje u kvaru.

(7) Zadana naredba za obrazovanje voznog puta vožnje mora automatski se poništi ako nije izvršena u vremenu od 30-60 sekundi.

Članak 27.

(Zabravljenja skretnica)

(1) Prije zabravljenja voznog puta vožnje mora se šemotehnički ispitati da li su sve skretnice tog puta vožnje u pravilnom i ispravnom položaju, kao i da li su svi odgovarajući izolirani odsjeci slobodni.

(2) Kod puteva vožnji ulaza, izlaza i prolaza vlakova sve skretnice preko kojih se vozi moraju biti zapriječena što je preduvjet za postavljanje odnosnog glavnog signala u položaj "slobodno". Zabravljenje se vršiti automatski zadavanjem naredbe za obrazovanje voznog puta vožnje.

(3) Vezane skretnice u postavljenom putu vožnje ostaju u tom stanju sve dok se ne završi vožnja preko njih, odnosno dok se ne ispune ostali uvjeti za njihovo razrješenje.

(4) Zaštitne skretnice i skretnice u putu prijetrčavanja postavljenog voznog puta vožnje ulaza, izlaza i prolaza vlakova moraju zauzimati određeni pravilan položaj za datu vožnju, pri čemu moraju biti uvjetno vezane (uvjeti za njihovo razrješenje se razlikuju).

Članak 28.

(Razrješenje skretnica)

(1) Do automatskog razrješenja zabravljenih skretnica smije doći nakon što se šemotehnički potvrdi sljedeće:

a) da je izolirani odsjek ispred odnosne skretnice prvo bio zauzet (kolosječni relej otpušten) a zatim oslobođen (kolosječni relej privučen),

b) da je izolirani odsjek odnosne skretnice prvo bio zauzet a zatim oslobođen, i

c) da je naredni izolirani odsjek, promatrano u smjeru kretanja vlaka, zauzet (kolosječni relej otpušten).

(2) Do automatskog razrješenja uvjetno zabravljenih skretnica u voznim putevima vožnji ulaza, izlaza i prolaza vlakova smije doći nakon što se šemotehnički provjeri da je prethodno oslobođen dio puta vožnje štićen zaštitnom skretnicom.

(3) Tračnička strujna kola prostornih odsjeka unutar pružnog bloka ne smiju sudjelovati u razrješenju puta vožnje.

Članak 29.

(Razrješenje voznog puta vožnje)

(1) Razrješenje zabravljenog puta vožnje vrši se automatski od strane samog vlaka.

(2) Vozni put vožnje se razrješava postupno, zauzimanjem i potom oslobađanjem izoliranih odsjeka u smjeru kretanja vlaka, prema zemljopisnom redosljedu tj. od starta ka cilju.

(3) Put pretrčavanja postavljenog voznog puta vožnje se razrješava kada je razrješen vozni put vožnje, s vremenskom zadrškom od 30 sekundi. Ako se vozni put vožnje razrješava prisilno, onda ove zadrške nema, ali se ova radnja mora posebno registrirati.

(4) SS uređaj mora omogućiti razrješenje postavljenog nezabravljenog puta vožnje sa upotrebom dvije tipke (ili zadavanjem odgovarajuće naredbe mišem ili tipkovnicom), pri čemu se ova manipulacija ne mora registrirati.

(5) SS uređaj mora omogućiti prinudno razrješenje zabravljenog puta vožnje sa upotrebom dvije tipke (ili zadavanjem odgovarajuće naredbe mišem ili tipkovnicom), pri čemu se ova manipulacija mora posebno registrirati.

(6) Za vraćanje glavnog signala iz položaja "slobodno" u položaj "stoj" u slučaju kakve hitne potrebe, mora se na postavnici predvidjeti poseban grupni tipku za signal "stoj" koji se ima jednovremeno pritisnuti s odgovarajućim tipkom signala. U slučaju elektronskog SS uređaja, predvidjeti posebnu naredbu za ovu manipulaciju.

Članak 30.

(Obrazovanje manevarskog puta vožnje)

(1) Postavljanje manevarskog puta vožnje nije zavisno od stanja izoliranih odsjeka na putanji manevarske vožnje (da li su zauzeti ili slobodni).

(2) Skretnice u manevarskom putu vožnje moraju biti vezane i trajno kontrolirane u odgovarajućem pravilnom i ispravnom položaju za datu manevarsku vožnju, tako da se u slučaju gubitka kontrole skretnice u manevarskom putu vožnje, u roku od 1 sekunde moraju automatski uključiti crvene žarulje na graničnim kolosječni ili manevarskim signalima koji štite skretnicu.

(3) Skretnice u bočnoj zaštiti manevarskog puta vožnje moraju biti vezane i trajno kontrolirane u štitnom položaju prema datoj manevarskoj vožnji, tako da se u slučaju gubitka kontrole štitnog položaja skretnice bočne zaštite, u roku od 1 sekunde moraju automatski uključiti crvene žarulje na graničnim Kolosječni ili manevarskim signalima koji štite skretnicu.

(4) Izolirani odsjeci u području bočne zaštite moraju biti slobodni, što je jedan od uvjeta za postavljanje

manevarskog puta vožnje. Promjena stanja (zauzeće ili greška) izoliranog odsjeka u bočnoj zaštiti, mora u roku od 2 sekunde postaviti manevarski ili granični kolosječni signal skretnice u pojam zabranjene vožnje (zabrana manevriranja).

(5) Manevarski put vožnje treba se obrazovati istovremenim pritiskom na tipku manevarskog signala kod koga vožnja počinje i na tipku manevarskog signala kod koga se vožnja završava. Kod elektronskog SS uređaja koristi se isti princip, uz zadavanje odgovarajuće naredbe za postavljanje manevarskog puta vožnje.

(6) Ako se manevarska vožnja završava na stanicinom kolosjeku, tada se umjesto tipke završnog manevarskog signala ima pritisnuti tipku odnosnog kolosjeka.

(7) Ako se manevarska vožnja završava na odsjeku pruge između ulazne skretnice i ulaznog signala, tada se umjesto tipke završnog manevarskog signala treba pritisnuti na grupni izlazni tipku.

(8) Kod manevarskih puteva vožnji, sve skretnice moraju biti automatski pritvrđene dolaskom manevarskog signala u položaj dopuštene vožnje i one moraju ostati u tom pritvrđeno položaju sve dok je odnosni manevarski signal u položaju dopuštene vožnje.

Članak 31.

(Razrješenje skretnica manevarskog puta vožnje)

(1) Razrješenje skretnica u manevarskim cestama vožnje nastaje vraćanjem manevarskog signala u pojam zabranjene vožnje. Preveženi manevarski put vožnje razrješava se pod sljedećim uvjetima:
   a) manevarski put vožnje se razrješava s oslobađanjem prevezenog izoliranog odsjeka,
   b) pri izvršenju manevarske vožnje, izolirani odsjeci u manevarskom putu vožnje moraju biti zauziman i oslobađani u pravilnom redosljedu, i
   c) izolirani odsjek u području bočne zaštite se razrješava zajedno s razrješenjem skretnice ili ukrštaja, kojem je davao bočnu zaštitu.

(2) Skretnica u bočnoj zaštiti manevarskog puta vožnje se razrješava istovremeno sa skretnicom kojoj daje bočnu zaštitu.

POGLAVLJE VIII
NAČINI OBEZBJEĐENJA PUTA VOŽNJE

Članak 32.

(Uvjeti za obezbjeđenje puta vožnje)

Svaki put vožnje mora sadržavati u sebi i sve elemente osiguranja date vožnje od ugrožavanja s boka, sa čela i sustizanja (zaštitne skretnice, iskliznica, glavni signali opasnih vožnji, manevarski signali).

Članak 33.

(Zaštita od sustizanja)

Zaštita od sustizanja se mora ostvariti automatskim prelaskom signala kraj kojeg je vlak prošao iz položaja "slobodno", u položaj "stoj", i to:
   a) kod izlaza vlakova pri nailasku vlaka na izolirani odsjek prve ulazne skretnice, i
   b) kod ulaza vlakova pri nailasku vlaka na prvi izolirani odsjek koji počinje najmanje 50 metara iza ulaznog signala.

Članak 34.

(Čeona zaštita)

(1) Ne smije biti moguće jednovremeno obrazovanje dva puta vožnje koji bi bili identični po pravcu a različiti samo po smjeru vožnje (zabrana jednovremenih ulaza iz suprotnih smjerova, zabrana istovremenog ulaza i izlaza s nekog kolosjeka).

(2) Čeona zaštita od opasnih vožnji koje ugrožavaju čelo datog kretanja vlaka mora se izvesti zaštitnom skretnicom na svim mjestima gdje to omogućuju skretničke veze. U ostalim slučajevima ova zaštita se mora izvesti signalima.

(3) Čeona zaštita za vozni put vožnje se osigurava na sljedeći način:
   a) glavnim, graničnim kolosječni ili manevarskim signalom za zaštitu kolosječnog puta vožnje iz smjera suprotnog postavljenom voznom putu vožnje, na kome mora biti upaljena crvena svjetiljka (signalni znak "stoj" i "zabrana manevriranja"), i
   b) sa zaštitnim skretnicama postavljenim i blokiranim u štitnom položaju.

Članak 35.

(Bočna zaštita)

(1) Bočna zaštita ima za svrhu da zaštiti dati put vožnje od ugrožavajućih bočnih kretanja drugih vlakova, manevarskih sastava i nepravilno potisnutih ili odbjeglih vozila.

(2) U cilju ostvarenja bočne zaštite, uređajem mora biti onemogućeno obrazovanje dva ili više puteva vožnji koji bi se dodirivali ma u jednoj točci na cijeloj njihovoj dužini, uključujući i put pretrčavanja.

(3) Bočna zaštita voznog puta vožnje se osigurava na sljedeći način:
   a) sa zaštitnim skretnicama postavljenim i blokiranim u štitnom položaju,
   b) sa iskliznica postavljenim i blokiranim na kolosjeku,
   c) s glavnim, graničnim kolosječni ili manevarskim signalima za zaštitu kolosječnog puta vožnje, na kojima mora biti upaljena crvena svjetiljka (signalni znak "stoj" i "zabrana manevriranja"), i
   d) dio kolosjeka između skretnice ili ukrštaja u prevoženi voznom putu vožnje i elementa koji daje bočnu zaštitu mora biti slobodan.

(4) Kod bočne zaštite glavnim signalima priključaka na otvorenoj pruzi (rasputnice, priključci industrijskih pruga, križanje pruga), glavni signali koji štite datu vožnju se postavljaju tako da je između točke ugrožavanja (međik odvojne skretnice, ukrštaj i itd.) i odnosnog glavnog signala osiguran razmak od najmanje 100 m, odnosno 200 m ako je pruga u padu prema skretnici.

(5) Ako su uvjeti vidljivosti nepovoljni ili ako za to postoje i drugi opravdani razlozi, razmak iz prethodnog stavka se može povećati i do 400 m, u kojem slučaju svi signali moraju imati predsignala. Izuzetno, kod sporednih i industrijskih pruga može se odustati od predsignala ako su uvjeti vidljivosti vrlo povoljni ili ako postoji zaštitna skretnica s hvatačima.

Članak 36.

(Zaštitne skretnice)

(1) Ako u nekim slučajevima nema podesna skretnica za ostvarenje zaštite, a terenske i prometne prilike su takve, da se ne može zadovoljiti stila među zaštitom (npr. samo signalom), niti se zaštita smije izvesti iskliznica, tada treba razmotriti ugradnju posebne zaštitne skretnice.

(2) Za zaštitu nekog puta vožnje moraju se, gdje god je to moguće, koristiti postojeće skretnice kao zaštitne. Ako se ista zaštita može izvesti s dvije ili više skretnica, tada se kao zaštitna skretnica treba uzimati ona skretnica, koja omogućuje najveći broj istovremenih puteva vožnji.

(3) Zaštitne skretnice (postojeće ili nove) treba izabrati tako da se između štićenog puta vožnje i zaštitne skretnice ne može nalaziti neko vozilo. Ako ovaj uvjet ne može ispuniti, tada

se ovaj prostor mora izolirati, kako bi se mogla izvršiti provjera zauzetosti tog prostora prilikom postavljanja štićenog puta vožnje.

(4) Kod svih priključaka na otvorenoj pruzi mora biti predviđena bočna zaštita glavnim signalima, zaštitnim skretnicama i iskliznica pri čemu iskliznica dolaze u obzir samo ukoliko se radi o zaštiti od vozila koja stoje na nekom industrijskom kolosjeku, koji je u usponu ka pruzi.

(5) Ako se na nekom od glavnih kolosjeka stanice nalazi skretnička veza na korisnom dijelu kolosjeka (između izlaznih signala), tada se mora obavezno izvršiti zaštita glavnih kolosjeka zaštitnom skretnicom. Izuzetno, ukoliko nema skretnice, koja bi se mogla koristiti kao zaštitna, a skretnička veza vodi ka nekom sporednom magacinskom kolosjeku, za bočno osiguranje može se primjeniti iskliznica.

(6) Ako zaštitna skretnica štiti dva istovremeno dozvoljena puta vožnje svojim suprotnim položajima, tada takva skretnica ulazi automatski kao zaštitna skretnica za put vožnje koji se prvi obrazuje. Za drugi istovremeni put vožnje ova skretnica se kontrolira samo glede zauzetosti izoliranog skretničkog odsjeka. Međutim, odmah po razrješenju prvog puta vožnje, treba se u slučaju da je obrazovan drugi put vožnje, pojaviti na postavnici zahtjev za njeno pojedinačno prekretanja u položaj zaštite za ovaj drugi put vožnje.

(7) Zaštitne skretnice se uvijek moraju nalaziti položaju koji pruža zaštitu važnijim cestama vožnje.

Članak 37.
(Put pretrčavanja)

(1) Put pretrčavanja ulazi u sastav samog ulaznog puta vožnje kao zaštita tog ulaza od ugrožavanja u skretničkoj i kolosječnoj zoni iza izlaznog signala za slučaj da se vlak iz bilo kojih razloga nije mogao zaustaviti pred njegovim izlaznim signalom u položaj "stoj".

(2) Put pretrčavanja obuhvaća i zahtijeva: određene pravilne i točne položaje svih skretnica preko kojih bi vlak u slučaju pretrčavanja vozio uz jezičak, kao i svih onih zaštitnih skretnica koje bi mogle ugroziti s boka jedno takvo pretrčavanje; stanje nezauzetosti svih skretničkih i kolosječnih odsjeke u zoni pretrčavanja; aktivirane uređaje osiguranja putnih prijelaza u zoni puta pretrčavanja, ukoliko je to izričito traženo kao potrebno s obzirom na mjesne prilike i stupanj ugroženosti (položaj branika, nagib pruge, uvjeti vidljivosti, jačina željezničkog i cestovnog prometa i sl.).

(3) Vozni put vožnje i odgovarajući put pretrčavanja se ne mogu postaviti na odsjeku koji je već "obilježen" kao dio nekog drugog puta vožnje ili puta pretrčavanja ili manevarskog puta vožnje.

(4) U putu pretrčavanja se ne smije nalaziti nijedna iskliznica.

(5) Redovna dužina puta pretrčavanja određuje se za svaki pojedini slučaj ovisno od mjesnih i prometnih prilika (nagiba pruge, duljine zaustavnog puta itd.), jačine prometa i manevarskog rada u stanici, odnosno stupnja ometanja tih kretanja u zoni puta pretrčavanja.

(6) Pod normalnim okolnostima dužina puta pretrčavanja treba iznositi od 100-200 m, ne duži od 300 m. U izvjesnim slučajevima, kada je to potrebno iz prometnih razloga i zbog što manjeg ometanja procesa rada u stanici, može se ovaj put pretrčavanja uzeti kraći od 100 m, ali ne ispod 50 m.

(7) Kod puteva vožnji za prolaz vlakova put pretrčavanja ima u cjelini biti obuhvaćen putem vožnje izlaza.

(8) U slučajevima kada se za neki dati put vožnje ulaza mogu prema kolosječnoj situaciji izabrati više različitih puteva pretrčavanja, onda uređajem treba omogućiti da se prema potrebi i prometnoj situaciji na izlaznom kraju stanice može ostvariti bilo koji od njih.

(9) Sve skretnice puta vožnje s vožnjom uz jezičak kao i zaštitne skretnice u putu pretrčavanja moraju biti uvjetno vezane putem vožnje prema danim uvjetima za njihovo razrješenje. Sve ostale skretnice i izolirani odsjeci puta prijetrčavanja moraju biti kontrolirani strujnim kolom ulaznog signala u položaju "slobodno", za sve vrijeme dok je ovaj u tom položaju.

(10) Put pretrčavanja može voditi na slijepi kolosjek samo ako je ovaj dug najmanje 100 m, računajući od izlaznih signala do kraja slijepog kolosjeka i ako je slijepi kolosjek redovito slobodan, i kontroliran u pogledu zauzeća. U tom slučaju slijepi kolosjek mora biti izrađen u potrebnoj dužini, s potrebnim nagibom i sa zasutim pješčanim krajem radi sigurnog zaustavljanja vlaka u pokretu.

(11) Ukoliko neki postojeći slijepi kolosjek ne ispunjava uvjete iz prethodnog stavka, tada se on ne smije koristiti za ovu svrhu a skretnica koja vodi na slijepi kolosjek mora biti uvjetno učvršćena u putu vožnje inače položaju.

POGLAVLJE IX
KONTROLA STANJA SS UREĐAJA NA POSTAVNICI

Članak 38.
(Opći uvjeti)

(1) Na postavnici/monitoru moraju biti pokazivani odgovarajućim svjetlosnim pokazivačima:
   a) položaj svih skretnica kao i stanje istih u pogledu njihovog blokiranja unutar puteva vožnji: zauzetosti od strane vlakova; presjecanja i eventualno datog ovlaštenja za posluživanje skretnica na licu mjesta,
   b) stanje svih signala,
   c) stanje zauzeća izoliranih odsjeka,
   d) stanje obrazovanja, blokiranja, zauzeća i razrješavanja puteva vožnji,
   e) položaj putoprelaznih branika u rejonu stanice,
   f) traženje i davanje privola u vezi sa APB i MZ za označavanje smjera kretanja;
   g) pokazivanje kvarova i smetnji, koja imaju biti praćena i sa odgovarajućim akustičnim alarmnim signalom. Ovaj akustični signal može biti isključen poslije njegove pojave pritiskom na posebnu tipku pri čemu ne smije biti isključen svjetlosni pokazivač smetnje i kvara, i
   h) broj stanica koje nisu uključene u međustaničnu ovisnost ili automatski pružni blok, potrebna je indikacija nailaska vlaka ispred signala na 80 m.

(2) Kod elektroničkih postavnica, pored navedenih pokazivača obvezni su i sljedeći indikatori:
   a) indikacija stanja napojnog uređaja odnosno njegovih funkcionalnih cjelina,
   b) indikacija neispravne izolacije IT sustava zaštite,
   c) indikacija vrste ulaznog napona (distributivna mreža, kontaktna mreža/dizel agregat, AKU baterija), i
   d) indikacija o naponu na signalima (dnevni ili noćni napon), kao i ostale indikacije i funkcije prethodno usuglašene između proizvođača opreme i UI.

(3) Dokument kojim se definira prikaz (indikacije) mogućih stanja vanjskih i unutarnjih elemenata SS uređaja na monitoru elektroničke postavnice, prikaz stanja puteva vožnji, definiraju moguće naredbe u sustavu elektronskog osiguranja i način zadavanja istih, uvjeti i međusobne ovisnosti, način dijagnosticiranja pogrešaka i dr., naziva se CRS (Customer Requirement Specifications). CRS predlaže isporučilac opreme a prilaagođava i odobrava UI. Nakon

odobravanja, CRS se preslikava u softver elektroničke postavnice.

(4) Kod elektroničkih SS uređaja, indikacije stanja pojedinih elemenata (skretnice, iskliznica, lokalni rad, putevi vožnje i dr.) se mogu razlikovati od indikacija opisanih u nastavku ovih tehničkih uvjeta.

Članak 39.
(Naznaka stanja skretnice)

(1) Položaj skretnice u kome se ona nalazi treba se pokazivati mirnom žutom svjetlošću na odgovarajućem pokazivaču položaja skretnice.

(2) Davanje naredbe za postavljanje neke skretnice mora se pokazivati na pokazivačima položaja skretnice gašenjem onog pokazivača položaja skretnice u kome se skretnica nalazila u trenutku davanja komande i pojavom treptajuci žute svjetlosti u pokazivaču položaja u koji skretnica treba da se postavi.

(3) Prijelazni položaj jezičaka skretnice, tj.. položaj u kome skretnica nije ni u jednom od krajnjih položaja, treba se pokazivati na pokazivačima položaja na isti način kao i kod davanja naredbe za postavljanje.

(4) Zauzeće izoliranog skretničkog odsjeka treba se pokazivati pojavom crvene svjetlosti u odgovarajućem pokazivaču položaja skretnice umjesto žute svjetlosti.

(5) presjecanje skretnice treba biti pokazano gasenja pokazivača položaja, pojavom trepćuće svjetlosti u pokazivaču stanja, kao i pojavom signala alarma.

Članak 40.
(Naznaka puteva vožnji)

(1) Davanje naredbe za obrazovanje nekog puta vožnje mora biti pokazano na kolosječnoj shemi postavnice pojavom žute trepćuće svjetlosti u pokazivača kolosjeka. Svaki kolosječni odsjek koji sudjeluje u formiranju datog puta vožnje treba imati svoj posebni pokazivač kolosjeka.

(2) Po završenom obrazovanju datog puta vožnje i njegovom zabravljenja ili pritvrđenju, mora se na pokazivača kolosjeka pojaviti mirna žuta svjetlost.

(3) Kako u put vožnje ulazi i odsjek pruge između ulazne skretnice i ulaznog signala, to se i ovi odsjeci moraju opremiti s pokazivačima stanja koji pri zadavanju naredbe pokazuju trepćuću svjetlost a po završenom obrazovanju i osiguranju puta vožnje, mirnu svjetlost.

(4) Kod davanja naredbe za manevarske puteve vožnje mora se u pokazivačima kolosjeka javljati treptava plava svjetlost, a kod završenog obrazovanja i osiguranja manevarskog puta, mirna plava svjetlost.

(5) Zauzeće ulaznog izoliranog odsjeka i izoliranog odsjeka kolosjeka treba se pokazati pojavom crvene svjetlosti u odgovarajućim pokazivačima.

Članak 41.
(Indikta smjera vožnje)

(1) Na kolosječnoj shemi postavnice/monitora na linijama koje predstavljaju prugu moraju postojati i pokazivači smjera (ulaza i izlaza). Ovaj pokazivač se sastoji iz dvije sastavljene strelice sa pravcem ulaza i sa pravcem izlaza, koje su kod datog puta vožnje osvijetljene isto kao i pokazivači kolosjeka.

(2) Obrazovani i obezbijeđeni put vožnje treba, prema naprijed navedenom, biti pokazivane jednovremene žutim osvjetljenjem sljedećih pokazivača:

a) kod ulaza: ulaznom polovinom pokazivača smjera, pokazivač stanja odsjeka između ulazne skretnice i svih pokazivača kolosjeka u putu vožnje, skupa sa pokazivačima položaja i stanja skretnica puta vožnje, i

b) kod izlaza: kao pod a) ali s izlaznom polovinom pokazivača smjera.

Članak 42.
(Indikta stanja signala)

(1) Položaj signala mora se kontrolirati pomoću pokazivača signala na postavnici/monitoru s koje se upravlja signalima kao i svih onih postavnica koje ih mogu vraćati u slučaju potrebe u položaj "stoj".

(2) Signalna slika "stoj" mora se na pokazivaču odnosnog signala ponoviti u cjelini, dok se signalna slika "slobodno" na signalu može pokazivati na pokaživaca samo jednom zelenom pokaznom žaruljom bez obzira na broj i kombinaciju signalnih svjetlosti za pokazivane signale "slobodno" na signalu.

(3) Svaki kvar na nekom od signala, kao na primjer gašenje nekog od signala, paljenje pomoćne crvene svjetlosti, neispravnost strujnog kruga pomoćne crvene svjetlosti i dr., mora se pokazati na postavnici treptavom crvenom svjetlošću u pokazivaču toga signala i uključenjem alarma. Ako se poslije gašenja crvene svjetlosti nije aktivirala pomoćna crvena svjetlost, ili ako se i sama pomoćna svjetlost ugasila, ugasit će se i pokazna žarulja odnosnog pokazivača u postavnici, ali se pri tome mora uključiti alarm.

(4) Alarmni signal se treba sastojati iz akustičnog i optičkog znaka. Akustični znak se daje zvonom, a optički crvenom impulsnom svjetlošću. Akustični znak može se isključi tipkom, ali samo pod uvjetom da je optički znak ostao i dalje u pokazivaču alarma. U slučaju gašenja optičkog znaka događa automatski, tada mora ponovo da se uključi akustični znak. Signal alarma se isključuje uklanjanjem smetnje koja ga je prouzročila.

POGLAVLJE X
TEHNIČKI I FUNKCIONALNI UVJETI ZA SIGNALE

Članak 43.
(Vrste signala i signalizacija)

(1) Svi signali koji se primjenjuju u električnim sigurnosnim uređajima po ovim propisima moraju biti svjetlosni signali.

(2) Pod signalima u smislu ovih propisa podrazumjevaju se svi glavni signali (ulazni, izlazni, prostorni), njihovi predsignali, brzinski, pravčani i drugi pokazivači, signali na spustalica, manevarski signali i putoprelazni signali koji dolaze u obzir za primjenu kod električnih sigurnosnih uređaja u cilju osiguranja i reguliranja ulaza, izlaza i prolaza vlakova i drugih kretanja u stanicama.

(3) Svi signali primjenjeni u električnim sigurnosnim uređajima moraju glede signalnih slika i njihovih znakova odgovarati prema signalnom pravilniku ŽS BiH.

(4) U istoj stanici ne smiju postojati istovremeno svjetlosni i mehanički signali. Izuzeci od navedenog stava su privremenog karaktera i regulirani su posebnim Uputama nadležnog UI.

(5) Predsignal nekog svjetlosnog signala mora uvijek biti svjetlosni.

(6) Stanični i prostorni signali na cijelom odsjeku pruge opremljenom automatskim pružnim blokom i telekomandom, moraju biti isključivo svjetlosni.

Članak 44.
(Uporaba signala)

U električnim sigurnosnim uređajima, moraju biti primjenjivani signali u onom obimu, na onaj način i za onu svrhu, kako je to propisano u važećim propisima ŽS BiH:

a) Signalnim pravilnikom;

b) Prometnim pravilnikom;

c) Posebnim propisima ŽSBiH za montažu i primjenu pojedinih vrsta signala; i
d) Ovim propisima.

Članak 45.
(Opći propisi za signale)

(1) Svi signali jednog službenog mjesta osiguranog sigurnosnim uređajima u smislu ovih propisa moraju biti u takvoj međusobnoj prisilnoj ovisnosti, da se s njima istovremeno ne mogu dozvoljavati vožnje koje bi se međusobno ugrožavale. Osim toga, svaki signal mora biti u odgovarajućoj prisilnoj ovisno s elementima puteva vožnje za koji on vrijedi (skretnica, iskliznica, manevarski signali, branici, kontrola zauzetosti kolosjeka i skretnica).
(2) Svaka nepravilna promjena signalnog pojma na signalu mora automatski dovesti signal u položaj pokazivanja signalnog pojma koji pruža najveću sigurnost za saobraćaj. Sve takve promjene moraju se odmah pokazati na postavnici odgovarajućom promjenom na pokaznim elementima postavnice i uključenjem znaka alarma.
(3) Sve trepćuće svjetlosti na signalima trebaju biti izvedene sa 60 treptaja u minuti uz tolerancija do ± 10%. Odnos vremena osvjetljenja i tame mora iznosi 1:1 do 1:2.

Članak 46.
(Opći funkcionalni zahtjevi za signale)

(1) Postavljanje svakog signala u položaj "slobodno", mora biti moguće samo ako su pritisnuta istovremeno dva odgovarajuća tipke na komandnoj ploči, odnosno davanjem odgovarajuće naredbe putem miša ili tipkovnice.
(2) Vraćanje svakog od signala u položaj "stoj", za slučaj kakve opasnosti ili potrebe mora biti moguće u bilo kojem trenutku pritiskom na dva odgovarajuća tastera (od kojih je jedan predviđen kao poseban tipku za tu svrhu), odnosno davanjem odgovarajuće naredbe putem miša ili tipkovnice.
(3) Postavljanje predsignala u položaj "glavni signal u položaju slobodno", vrši se automatski s dolaskom glavnog signala u položaj "slobodno". I vraćanje predsignala u položaj "oprezno", vrši automatski s dolaskom signala u položaj "stoj".
(4) Manevarski signali se trebaju postavljati u položaj za vožnju iz središnje postavnice ili iz vanjske postavnice u nekom SKRETNIČKE rejonu stanice, što se treba odrediti projektom za svaki pojedinačni slučaj posebno.
(5) Redovito vraćanje signala iz položaja "slobodno" u položaj "stoj", mora biti automatski prema kretanja vlaka i pod uvjetima danim ovim propisima. Ponovno postavljanje signala u položaj "slobodno" je moguće samo poslije razrješenja prethodnog puta vožnje i zadavanja nove naredbe za obrazovanje novog puta vožnje.
(6) Glavni signal u položaju "slobodno" za neki dati put vožnje mora prijeći u položaj "stoj", ako nastane neki od sljedećih slučajeva:
   a) presječena neka od skretnica obuhvažena datim putem vožnje ili ako su neke od skretnica, iskliznica izašle iz pravilnog i ispravnog položaja uvjetovanog datim putem vožnje,
   b) neki od signala koji štite dati put vožnje od opasnih vožnji nepravilno prešao u položaj kojim se ugrožava data vožnja,
   c) neki od releja za kontrolu položaja skretnica, iskliznica i zaštitnih signala otkazao,
   d) zauzet neki od izoliranih odsjeka obraniziranog puta vožnje, i
   e) ako je došlo do kvara na uređaju za osiguranje staničnog putnog prijelaza.
(7) Razrješenje puta vožnje smije nastupiti samo ako je pored ispunjenja ostalih uvjeta za razrješenje, šemotehnički ispitano da je odnosni glavni signal vraćen u položaj "stoj".
(8) Pojam "stoj" na signalu smije da se promijeni samo pojavom ispravnog pojma "slobodno". Ako je neko od strujnih kola signalnog pojma "slobodno" u kvaru, na signalu mora ostati pojam "stoj".
(9) Signal smije doći u položaj "slobodno", samo ako su prethodno šemotehnički ispitani u pogledu pravilnosti položaja: kolosječni releji svih skretnica, iskliznica i glavnih signala kao i kolosječni releji svih izoliranih odsjeka u datom putu vožnje. Isto tako se mora prethodno ispitati da li je ostvareno pravilno zabravljenja datog puta vožnje.
(10) Glavni signal smije prijeći na pojam "slobodno" tek kada se njegov put vožnje obrazovao i zabravio i kada su slobodni svi odsjeci puta vožnje, puta pretrčavanja i bočne zaštite. Ukoliko u voznom dijelu postoji uređaj putnog prijelaza, on prethodno mora zauzeti položaj zabranjenog prijelaza preko pruge.
(11) Signal s pojma "slobodno" mora automatski prijeći na pojam "stoj" ako se neka skretnica elementa bočne zaštite tog puta vožnje presiječe ili napusti pravilan položaj, ako dođe do kvara uređaja putnog prijelaza koji je u postavljenom putu vožnje, ili ako neka kontrola unutar postavljenog puta vožnje otkaže. Ponovno postavljanje signala na "slobodno" može se izvršiti jedino ponovnim postavljanjem puta vožnje.
(12) Glavni signal mora prijeći na pojam "stoj" nailaskom vozila na sljedeći izolirani odsjek koji je udaljen najmanje 50 m iza odnosnog signala.
(13) Kod glavnih signala za pojmove "stoj" ili "slobodno" moraju postojati posebni povratni vodovi.
(14) Usljed nekog kvara ili smetnje ne smije se na signalima pojaviti signalni pojam opasniji po promet od onog koji bi signal normalno pokazivao da nije bilo kvara ili smetnje, kao što su to npr.. pokazivanje pojma "slobodno" umjesto "stoj", pokazivanje pojma "slobodno u pravac" umjesto "slobodno u skretanje" kao i pokazivanje pojma veće brzine umjesto jedne određene manje brzine.
(15) Ako pri pojmu "slobodno" nastupi prekid napojne mreže (glavnog/rezervnog) kraći od 2 sekunde, signal ne smije da se promijeni na pojam "stoj". Ukoliko izostanak napajanja, traje duže od 2 sekunde, signal treba pokazati pojam "stoj" a može prijeći na pojam "slobodno" tek po ponovnom davanju točne naredbe.

Članak 47.
(Pomoćna crvena svjetlost)

(1) Ulazni i izlazni svjetlosni signali glavnih prolaznih kolosjeka moraju imati pomoćnu crvenu svjetlost koja se mora automatski uključiti u slučaju izostanka glavne crvene svjetlosti.
(2) Strujni krug glavne i pomoćne crvene svjetlosti mora biti trajno kontrolirano glede ispravnosti rada i svaka nepravilnost, odnosno, promjena stanja u njemu, mora biti odmah pokazana na postavnici odgovarajućom indikacijom i alarmom.
(3) Iznimno, strujni krug pomoćne crvene svjetlosti se ne mora trajno kontrolirati ako ponuđeno šemotehničko rješenje omogućuje da se svaka nepravilnost u tom strujnom kolu pokaže na postavnici odgovarajućom indikacijom i alarmom najkasnije kod sljedećeg rukovanja SS uređajem i ako su ispunjeni ostali uvjeti iz članka 8 stavak 8. ovog Pravilnika.

Članak 48.
(Radno stanje signala)

(1) U radnom stanju, svjetlosni signali moraju ispunjavati sljedeće uvjete:
   a) kada se signalu da naredba za signaliranje vožnje redovnom ili ograničenom brzinom, dotični signal i njegov predsignal moraju pokazivati komandovanom signalne znakove, pokazni organi ovih signala na postavnici moraju pokazivati iste znakove, dok svi ostali signali u odnosnom službenom mjestu koji mogu ugroziti dati put vožnje moraju pokazivati signalni znak "stoj";
   b) ako glavni signal pokazuje signalni znak "slobodno", pa se iz svog ležišta izvadi neka od žarulja ostvarenog signalnog znaka, automatski se mora uključiti žarulja za crvenu svjetlost na odnosnom glavnom signalu. Ova promjena mora se pokazati i alarmom objaviti na postavnici;
   c) ako glavni signal opremljen crvenom svjetiljkom i žaruljom sa dva vlakna pokazuje signalni znak "stoj", a strujno kolo glavnog vlakna se prekine, na signalu se mora automatski uključiti pomoćno vlakno sijalice za crvenu svjetlost. Ova promjena mora se pokazati i alarmom objaviti na postavnici;
   d) ako glavni signal opremljen crvenom svjetiljkom i žaruljom sa dva vlakna, pokazuje signalni znak "stoj", pa dođe do prekida i strujnog kruga pomoćnog vlakna žarulje za crvenu svjetlost, ovaj prekid se mora odmah pokazati i alarmom objaviti na postavnici;
   e) ako ulazni signal pokazuje signalni znak "stoj", predsignal izlaza, kada je postavljen na stupu ulaznog signala, ali na posebnoj signalnoj ploči, mora biti ugašen.

(2) Svjetlosni predsignali u procesu rada smatraju se ispravnim ako se pri redovnom pregledu i kontroli njihovog rada utvrdi da ispunjavaju sljedeće uvjete:
   a) ako predsignal pokazuje signalni znak "očekuj slobodno" ili signalni znak "očekuj ograničenje brzine", pa se iz ležišta svjetiljke za zelenu svjetlost izvadi žarulja, automatski se mora uključiti žarulja svjetiljke za žutu svjetlost, što se mora pokazati na postavnici;
   b) ako predsignal pokazuje signalni znak "očekuj stoj", tj. ako je uključena žarulja svjetiljke za žutu svjetlost, pa se ona izvadi iz ležišta, to se mora pokazati i alarmirati na postavnici.

(3) Svjetlosni ponavljači predsignaliranja u procesu rada smatraju se ispravnim ako se pri redovnom pregledu i kontroli njihovog rada utvrdi da ispunjavaju sljedeće uvjete:
   a) ako ponavljač predsignaliranja pokazuje signalni znak "glavni signal pokazuje "slobodno", ili signalni znak "glavni signal pokazuje ograničenje brzine", pa se izvadi žarulja svjetiljke za zelenu svjetlost, automatski se mora uključiti žarulja svjetiljke za žutu svjetlost, što se mora prikazati na postavnici;
   b) ako ponavljač predsignaliranja pokazuje signalni znak "glavni signal pokazuje "slobodno", signalni znak "glavni signal pokazuje ograničenje brzine", ili signalni znak "glavni signal pokazuje "stoj", pa se izvadi žarulja svjetiljke za bijelu svjetlost, automatski se moraju ugasiti žarulje ostalih svjetiljki, tako da ponavljač predsignaliranja ostaje neosvjetljenim;
   c) ako se ponavljači predsignaliranja, koji pokazuje signalni znak "glavni signal pokazuje "stoj""izvadi žarulja svjetiljke za žutu svjetlost, to se mora pokazati na postavnici.

Članak 49.
(Uvjeti za rukovanje pozivnim signalom 12a/12b)

(1) Ulazni signali moraju biti opremljeni pozivnim signalim. Pozivni signal je redovito ugašen i smije se pojaviti na ulaznom signalu samo ako je ulazni signal u položaju "stoj" (crvena svjetlost) i kada je čelo vlaka udaljeno ispred signala najviše 80 metara.

(2) Davanje pozivnog signala treba se u izvjesnim slučajevima, gdje je to iz mjesnih i sigurnosnih razloga potrebno, uvjetovati ispravnim ili pritvrđenim položajem skretnica obrazovnog puta vožnje ali nikako uz uvjet nezauzetosti izoliranih odsjeka.

(3) Istodobno davanje pozivnih signala u nekoj stanici smije biti moguće samo ukoliko je Kolosječni situacijom i uređajem osigurano da se njihovi putevi vožnje međusobno ne ugrožavaju.

(4) Pozivni signal treba automatski isključiti kada prođe 30-90 sekundi od njegovog označavanje.

Članak 50.
(Ovisnost pokazivanja glavnog signala i predsignala)

(1) Ovisnost između glavnog signala i njegovog predsignala mora biti takva, da se na predsignal javlja automatski onaj pojam, koji odgovara pojmu koji je na njegovom glavnom signalu. Svaka promjena u položaju glavnog signala mora izazvati odgovarajuću promjenu u pokazivanju predsignala.

(2) predsignal ne smije nikad ostati u položaju "slobodno", ako se glavni signal nalazi u položaju "stoj".

(3) predsignal koji bi bio postavljen na stupu glavnog signala, koji se nalazi ispred njegovog glavnog signala (kao napr. Izlazni predsignal na stupu ulaznog signala), mora biti neosvjetljenim za sve vrijeme dok je glavni signal, na čijem stupu je predsignal, u položaju "stoj".

Članak 51.
(Manevarski signali)

(1) Manevarski signal za zaštitu kolosječnog puta ugrađuje se za svaki kolosjek desno ispred izoliranog sastava odnosno skretnice. Ovi signali su svjetlosni i moraju biti u ovisnosti sa skretnicama. U slučaju potrebe, ovi signali mogu se ugraditi u podnožju stuba izlaznog signala. Ako nastane potreba da se manevarski signal za zaštitu kolosječnog puta postavi na visokom signalnom stupu na mjestu gdje nema glavnog signala, onda treba postaviti granični kolosječni signal na visokom stupu.

(2) Redovan signalni znak manevarskog signala za zaštitu kolosječnog puta signalni znak "manevriranje zabranjeno". Signalni znak "manevriranje zabranjeno" naređuje da je daljnja vožnja od ovog signala zabranjena.

(3) Signalni znak "manevriranje slobodno" dozvoljava manevarskom osoblju, odnosno strojovođi nepraćen lokomotive vožnju do narednog manevarskog signala, odnosno do signalnog znaka "granica manevarskih vožnji", ili do kola na kolosjeku. Ovim signalnim znakom ne može se naređivati polazak vlaka.

(4) Signalni znak "manevriranje slobodno" dat manevarskim signalom kod izlaznog signala važi za manevarske vožnje samo ukoliko glavni signal pokazuje signalni znak "stoj".

(5) U osiguranom putu vožnje vlaka svi manevarski signali za zaštitu kolosječnog puta moraju pokazivati signalni znak "manevriranje slobodno". Na susjednim kolosjecima s kojih se može ugroziti dati put vožnje vlaku ovi signali moraju pokazivati signalni znak "manevriranje zabranjeno".

(6) Kada se vlaku dopušta ulazak u stanicu signalnim znakom 12a: "oprezan ulazak u stanicu sa 20 km/h", manevarski signali za zaštitu kolosječnog puta u putu vožnje vlaka moraju pokazivati signalni znak "manevriranje slobodno".

(7) Postavljanje manevarskog signala na "slobodno" smije uslijediti tek poslije postavljanja skretnica manevarskog puta u pravilan položaj i ispunjenja ostalih uvjeta osiguranja date vožnje.

(8) Manevarski signali se moraju automatski vraćati iz signalnog pojma za dopuštenu vožnju u signalni pojam zabranjene vožnje:
   a) oslobođenjem puta vožnje manevarskog signala, pri čemu se prethodno šemotehnički mora provjeriti redosljed zauzeća prevezenog puta vožnje;
   b) davanjem neke druge naredbe koja isključuje postavljeni put vožnje, ukoliko data vožnja nije već otpočela;
   c) pritiskom na tipku (davanjem naredbe) za postavljanje manevarskog signala u pojam zabranjene vožnje.

(9) Postavljanje manevarskog signala za pojam dozvoljene vožnjene smije biti moguće, ako se u njegovom putu vožnje nalazi iskliznica, sve dok se šemotehnički ne ispita da li je iskliznica u položaju izvan tračnice. S druge strane, iskliznica se smije vratiti na šinu tek kada je šemotehnički ispitano da je manevarski signal prešao u signalni pojam zabranjene vožnje.

(10) Projektom osiguranja se treba za svaki pojedini slučaj detaljno obraditi najoptimalniji raspored manevarskih signala, njihov međusobni odnos i odnos prema glavnim signalima i cestama vožnje kao iorediti uvjete rada i projektiranih prinudnih ovisnosti.

Članak 52.

(Strukovne norme za signale)

(1) Svjetlosni signali se sastoje od temelja, signalnog stupa, ploče sa signalnim svjetiljkama, zaštitne košare i signalnog ormarića s uloškom. Oblik i osnovne mjere za svjetlosni signal propisane su strukovnim normama:
   a) Signal sa 3 svjetiljke strukovnom normom - S1.003;
   b) Signal sa 4 svjetiljke strukovnom normom S1.004;
   c) Signalne svjetiljke s punom lećom Ø 136 mm - S2.009;
   d) Svjetlosni signali - S3.002:;
   e) Za granični kolosječni signal - S1.020;
   f) Za manevarski signal za zaštitu kolosječnog puta S1.025.

Članak 53.

(Konstruktivni uvjeti za signalne ormariće)

(1) Signalni ormarić je predviđen za ugradnju izvršno kontrolnog organa za upravljanje i kontrolu signala, te za smještaj sučelja za priključenje pružnih baliza induktivnog sustava za prijenos informacija pruga - vlak s pružnim Baliza 500 Hz i kombiniranih baliza 1000/2000 Hz.

(2) Mogu se ponuditi i druga rješenja za smještaj gore navedenih elemenata vodeći računa o dopuštenim gabaritnim mjerama u slobodnom profilu na mjestu ugradnje signala i raspoloživom prostoru u ormarićima na signalima, kao i mjerama kućišta manevarskog signala za zaštitu kolosječnog puta, pošto te dimenzije uvjetuju gabarite ugrađenih kontrolno upravljačkih elemenata signala.

(3) Signalni ormari za smještaj dijelova opreme na signalima moraju biti opremljeni bravom s ključem.

Članak 54.

(Konstruktivni uvjeti za signalne stupove)

(1) Signalni stup treba biti konstruiran i usađen tako da zajedno sa signalnim glavama može izdržati maksimalno opterećenje pri brzini vjetra od 50 m/s, bez pojava takvih pomjeranja signalnih glava koje bi imale za posljedicu gubljenje ili slabljenje vidljivosti signala.

(2) Signalni stup se betonira u posebne betonske temelje vodeći računa o uvjetu iz prethodnog stavka.

(3) Signalni stup mora biti opremljen penjalicama i osiguranom platformom za rad na signalnoj glavi.

(4) Konstrukcijom signalnog stupa treba riješiti i zaštitu privoda kabela do signalne glave.

(5) Stub patuljastih manevarskih signala treba biti od cijevi, a kućište istih od lima ili lijeva otpornog na udare.

(6) Svi metalni dijelovi signala moraju biti na pouzdan način osigurani od hrđanja i atmosferskih utjecaja.

Članak 55.

(Konstruktivni uvjeti za signalne ploče)

(1) Signalne ploče moraju biti izrađene od lima debljine najmanje 2 mm s pojačanjima od kutnog željeza.

(2) Signalne ploče moraju u načelu biti tako dimenzionirane i takvih geometrijskih oblika da se na njima mogu montirati po određenom, rasporedu sve signalne svjetiljke jednog datog signala, osiguravajući pri tome:
   a) oblikom ploče ostvarenje što upadljivije razlike između vrste signala, osobito između glavnog signala i predsignala, kao i između glavnih signala i manevarskih signala i između signala i pravčanih ili brzinskih pokazivača,
   b) ostvarenje potrebnog razmaka između svjetiljki koje istovremeno svijetle na signalnoj glavi tako da se one mogu jasno i nedvosmisleno uočavati najmanje sa daljine zaustavnog puta. Ovaj razmak između dvije takve svjetiljke ne smije biti manji od 60 cm, čak i u slučaju da se radi između svjetiljki dvaju različitih glava na istom stupu,
   c) ostvarenje dovoljnih rubnih rubova i tamne površine da bi se jasno ocrtavala signalna svjetlost danju obzirom na svijetlu pozadinu.

(3) Kod kombinovnih signala na istom stupu, kao npr.. ulazni signal s izlaznim predsignal, glavni signal sa pravčanim ili brzinskim pokazivačem i sl.. moraju za svaki od signala postojati posebne signalne ploče.

(4) Sustav pričvršćivanja signalne glave na signalni stup mora biti tako konstruktivno riješen da se položaj glave u vodoravnoj ravnini može regulirati najmanje za 12 ° u oba smjera. Reguliranje usmjerenosti pojedinih svjetiljki u vertikalnoj ravni mora se vršiti pojedinačnim reguliranjem položaja samih svjetiljki na glavi. Na svjetiljkama se mora omogućiti i reguliranje u horizontalnoj ravni. Reguliranjem položaja jedne svjetiljke ne smije biti poremećena položaj ostalih svjetiljki.

(5) Signalna glava patuljastih manevarskih signala mora biti tako postavljena na stup, da se njezin položaj može regulirati samo u vodorvnoj ravni za kut do 30 ° u oba smjera. Signalne svjetiljke trebaju, međutim, biti fiksno pritvrđene na glavi tako da su ose svjetlosnih snopova svih svjetiljki na glavi međusobno paralelne.

Članak 56.

(Signalne svjetiljke)

(1) Signalne svjetiljke moraju zadovoljiti sljedeće konstruktivne zahtjeve:
   a) primjenjeni optički sustav mora onemogućiti pojavu fantomskih svjetlosti, a omogući dobivanje usmjerenog obojenog svjetlosnog snopa s takvim vodoravnim i okomitim rasipanjem da se postigne najučinkovitije korištenje svjetlosnog izvora uz najpovoljnije uvjete vidljivosti signala s cijelog odsjeka pruge pred signalom. Rasipna stakla moraju imati mogućnost rasipanja svjetlosti lijevo i desno od optičke osi u svemu prema strukovnoj normi S2.008.

b) da budu podesive radi usmjeravanja na točku usmjeravanja. Pričvrsni vijci moraju da budu osigurani od labavljenja. Omogućiti usmjeravanje s kolimator (dalekozorom). Regulirano stanje svjetiljke mora biti tako osigurano da se ovo stanje ne smije poremetiti usljed potresa, atmosferskih utjecaja ili sličnih uzroka. Na signalima se moraju ugrađivati samo one svjetiljke koje su pravilno fokusirane i u tom položaju fiksno utvrđene tako da se ovo fokusiranje ne može vremenom mijenjati.
c) da se primjenjuju obojena stakla po standardu S2.003.
d) radi izbjegavanja refleksija s unutarnje strane kućišta signalne svjetiljke, potrebno je nanijeti premaz duboko crne boje RAL 9005. S prednje strane na vidljive vanjske dijelove kućišta treba nanijeti premaz duboko crne boje RAL 9005.
e) biti opremljene sjenilima u cilju zaštite od sunca i atmosferalija. Sjenila moraju izvana i iznutra da imaju premaz duboko crne boje RAL 9005.
f) da ima posebne otvore za ventilaciono hlađenje, a ovi otvori moraju biti izvedeni tako da kroz njih ne može prodrijeti u svjetiljku kiša, prašina, insekti i da spriječe kondenziranje vlage.
g) poklopac kućišta svjetiljke koji postoji radi zamjene žarulje mora biti tako izveden da u zatvorenom stanju osigurava potpunu nepropusnost glede prodiranja vlage, prašine, insekata i dr. Poklopac mora biti opremljen bravom s ključem radi onemogućavanja trećih osoba.
h) da je podnožje žarulje u svjetiljki fiksirano i ima zaštitu od izravnog dodirnog napona, ako se ne koristi sigurnosni mali napon.

(2) Korištenje signalnih svjetiljki izrađenih po drugim standardima privremenog roka i odnosi se na već ugrađene do isteka njihovog vijeka trajanja.

Članak 57.
(Signalne žarulje)

(1) Na signalima se trebaju primjenjivati samo specijalne žarulje s kratkim vlaknom, određenog tipa i snage u vezi s primjenjenom optikom i sustavom napajanje.
(2) Primjenjene signalne žarulje moraju imati prosječan radni vijek od najmanje 1.000 sati. Prije ugradnje u signalne svjetiljke, žarulje moraju biti ispitane u pogledu ispravnosti podvrgavajući ih 10 - to satnom radu, pod normalnim vrijednostima struje i napona, poslije čega ne smiju pokazivati nikakav nedostatak.
(3) U svakom strujnom kolu signalne žarulje mora postojati promjenljivi otpornik, pomoću kojeg se može regulirati struja žarulja u granicama od 85% do 100% od vrijednosti nominalne struje.
(4) U neposrednoj blizini promjenljivog otpornika moraju biti predviđene priključnice za uključivanje ampermetra u kolo signalne žarulje tako, da se pri uključivanju ampermetra ne smije prekidati strujni krug žarulje.
(5) U signalnim svjetiljkama na signalima se mogu primjenjivati signalne žarulje izrađene po standardu S2.006. Korištenje signalnih žarulja izrađenih po drugim standardima odobrava nadležni organ.

POGLAVLJE XI
TEHNIČKI UVJETI ZA SKRETNIČKE POSTAVNE SPRAVE

Članak 58.
(Vrste skretnica)

(1) Na području ŽS BiH ugrađuju se standardne skretnice S-45, S-49 i UIC 60. Bliže podatke o vrstama skretnica i njihovoj raspodjeli na pojedinim službenim mjestima daje UI.
(2) Skretnice tipa S -45, S -49 i UIC 60 opremljene su s vanjskim streličasti zatvaračima, pa prema tome skretničke postavne sprave moraju se ponuditi za ovakav tip skretnica.

Članak 59.
(Skretnice i putevi vožnje)

(1) Sve skretnice i iskliznica, koje ulaze u sastav puteva vožnji bilo kao skretnice preko kojih se vozi ili kao skretnice i iskliznica koje svojim položajem štite datu vožnju, moraju biti opremljene odgovarajuće SKRETNIČKE postavnim spravama, koje se traže po odobrenom projektu sigurnosnog uređaja. Sve te sigurnosne naprave na skretnicama moraju odgovarati postojećem tipu skretnice i gornjeg stroja, kao i ovim uvjetima i drugim važećim uvjetima za montažu i primjenu tih naprava.
(2) Sve skretnice i iskliznica koje ulaze u sustav osiguranja moraju biti prije montaže pregledane i prihvaćene od strane kontrolno prijemnog organa.
(3) Istovremeno s postupkom pregleda skretnica mora se izvršiti pregled kolosječnih odsjeka koji će biti izolirani unutar projektiranog sigurnosnog uređaja.

Članak 60.
(Skretničke brave)

(1) Ručne skretničke brave onih skretnica koje ulaze u sastav sigurnosnog uređaja moraju u svemu odgovarati odgovarajućim standardima za brave kao i vazecima uvjetima za isporuku, ugradnju i primjenu tih brava na skretnicama.
(2) Mehanička konstrukcija brave mora biti takva da se ona može ugraditi na svim standardnim skretnicama. Skretnička brava mora biti tako izvedena da se ne može skinuti sa skretnice kada je u zabravljena stanju.
(3) Skretničke brave moraju biti tako postavljene da se brava može zaključati i iz nje izvaditi ključ samo ako je skretnica u određenom pravilnom i ispravnom položaju.
(4) Ključ skretničke brave čuva onaj radnik bez čijeg odobrenja se položaj skretnice ne smije mijenjati. Ključ skretničke pokretanje možete čuvati u elektro - magnetnoj bravi.
(5) Ukoliko su unutar projektiranog sigurnosnog uređaja predviđene elektro - magnetske brave, projektiranim šemotehničkim rješenjem se mora ostvariti ovisnost stanja EB sa pokazivanjima odnosnih signala a takvo rješenje mora biti prethodno odobreno od strane nadležnog organa.
(6) Elektro - magnetna brava (EB) mora biti izvedena tako:
a) da se ključ skretničke brave ne može izvaditi iz elektro - magnetske brave bez posebne naredbe od strane otpravnika vlakova;
b) da su kontakti EB zaštićeni od svih vanjskih štetnih utjecaja;
c) da su kontakti pristupačni samo poslije otvaranja kućišta - brave;
d) da su strujna kola za povezivanje elektro - magnetske brave u sigurnosni uređaj izvedena na pouzdan način, koji jamči sigurnost prometa.

Članak 61.
(Iskliznica)

(1) Kod centralnog rukovanja iskliznica treba se primjenjivati ista postavna sprava kao i za skretnice, s odgovarajućim priborom.
(2) Između skretnice koja vodi ka iskliznica i same iskliznica, mora biti ostvarena takva ovisnost, da se skretnica može postaviti u položaj vožnje ka Iskluznič samo kada je iskliznica otvorena. Suprotno, vraćanje iskliznica na tračnicu (zatvaranje iskliznica) smije biti moguće tek ako je ovisna skretnica ponovno postavljena u položaj da ne vodi prema iskliznica.
(3) Ove ovisno moraju biti ispunjene kako kod električkih centralno postavljanih skretnica i iskliznica, tako i kod ključevnih ovisno pomoću ručnih brava na skretnici i iskliznica.
(4) SKRETNIČKE izolirani odsjek kod skretnica sa iskluznič treba obuhvatiti i iskliznica ukoliko je potrebno da se kontrolira stanje zauzetosti dijela kolosjeka između skretnice i iskliznica. U tome slučaju se Iskluznica smije prekretati samo ako je ovaj izolirani odsjek slobodan.
(5) Lik iskliznica mora biti izveden u skladu sa strukovnom normom S1.028 s električnim osvjetljenjem.
(6) Ukoliko uvjeti na terenu dopuštaju, postavni spravu iskliznica montirati na suprotnoj strani od predviđenog smjera iskliznuća tračničkog vozila.

Članak 62.
(Dokumentacija za skretničke postavne sprave)

(1) Uz skretničke postavne sprave moraju se ponuditi i svi potrebni dijelovi za pritvrđenje i povezivanje sprava sa skretnicom poput: potezne i kontrolne motke, dijelovi pritvrđivanja, sprave za skretnicu i svi elementi izolacije postavne sprave i njena veza sa skretnicom kao i za povezivanje sa sKRETNIČKE likom i opremu istog za električno osvjetljenje.
(2) Ponuđač je dužan dostaviti:
   a) tehnički opis postavne sprave;
   b) osnovne tehničke i radne karakteristike;
   c) način povezivanja postavne sprave sa skretnicom;
   d) korisnički održavanje skretničke postavne sprave.
(3) Pored navedenog, ponuđač je dužan da za ponuđenu postavni spravu pripremi montažne nacrte ugradnje sprave na standardnim skretnicama i to za svaku od varijanti postavljanja sprave s obzirom na položaj skretnice i položaj skretničkog lika.

Članak 63.
(Konstruktivni propisi za postavni spravu)

(1) Ppostavni sprava mora biti prereziva tj., kod presjecanja skretnice ne smiju nastati nikakva oštećenja na samoj spravi, ni na poteznoj i zabravni motkama za vezu sa SKRETNIČKE jezičcima, niti pak na skretnici. Postavna sprava mora kod izvršenog presjecenja skretnice doći u takav položaj koji šemotehnički osigurava promet.
(2) Postavni sprave skretnica bez zatvarača jezičaka moraju biti konstruirane s unutarnjim zatvaračem.
(3) Postavni sprava mora biti konstruirana za normalan hod skretnice (sa zatvaračem jezičaka) od 220 mm.
(4) SKRETNIČKE sprava mora biti tako konstruirana i izrađena, da može izdržati bez otkaza najmanje 400.000 prekretanja skretnica pod normalnim uvjetima rada i pri redovnom održavanju.
(5) Pojedini dijelovi, koji su ugrađeni u spravi moraju biti pristupačni za održavanje. Kod pokretnih dijelova moraju se, tamo gdje je to potrebno, predvidjeti mazalice ili mogućnost podmazivanja bez skidanja nekog dijela postavne sprave.
(6) Postavni sprava mora raditi ravnomjerno bez trzaja i udara.
(7) Napajanje skretničkih postavnki izvesti naizmjeničnim naponom 3x380V, 50Hz.
(8) Vrijeme prekretanja skretnice pomoću postavne sprave ne smije biti veće od 6 sekundi pod normalnim uvjetima rada skretnice.
(9) Postavni sprava mora biti izgrađena tako, da se sila postavljanja skretnica (mjerena na poteznoj motki) može regulirati u rasponu od 2,5 do 7 kN. Sila čvrstog držanja podesiva u rasponu od 7 do 9 kN. Ulazna snaga maksimalno 750W.
(10) Postavni sprava mora biti postavljena da se skretnica može na licu mjesta ručno prekretati sa pomoćnom ručicom. Pri korištenju pomoćne ručice moraju se automatski prekinuti dovodi postavne i kontrolne struje na postavnoj spravi koji se imaju automatski uspostaviti vađenjem ručice iz postavnih sprava.
(11) Regulirana postavna sprava ne smije da se sama razreguliše usljed potresa ili drugih utjecaja pri vožnji preko skretnice i pri radu postavne sprave. Uz svaku postavni spravu mora se kod isporuke dati i podatak o veličini sile postavljanja i presjecanja, na koje je sprava regulirana.
(12) Kontakti postavne sprave treba su odskočni. Prebacivanje tih kontakata mora biti ovisno kako od položaja potezne motke tako i od položaja motki za kontrolu jezičaka. Svaka od ovih motki mora vršiti prebacivanje neovisno od druge. Broj i vrsta kontakata mora odgovarati skretničkoj shemi.
(13) Postavni sprava se mora potpuno zaštititi od vanjskih utjecaja odgovarajućim željeznim kućištem s poklopcem. Kućište s poklopcem se mora opremiti bravom za pouzdano zaključavanje. Otvaranjem kučistimo i skidanjem poklopca ne smije biti ometan rad postavne sprave. Kućište sprave mora omogućavati njeno jednostavno uzemljenje.
(14) U samoj postavnoj spravi ili u kombinaciji sa istom, mora postojati poseban kontrolni uređaj za kontrolu položaja oba jezička skretnice u oba krajnja položaja i to neovisno od potezne motke postavne sprave.
(15) Električni otpor između međusobno izoliranih dijelova novo - ugrađene postavne sprave mora biti najmanje 30 MΩ.

Članak 64.
(Montažni propisi)

(1) Postavni sprava se treba po mogućnosti ugraditi na skretnici na strani priljubljenog jezička skretnice u redovnom položaju. Od ovoga se treba odustati ukoliko to iziskuju terenske i prometne prilike, kao i ukoliko je to potrebno radi postizanja povoljnijeg rješenja izolacije. U skladu s navedenim, postavne sprave koje se isporučuju moraju imati mogućnost montaže na obje strane kolosjeka.
(2) Skretnica na kojoj se montira postavna sprava mora biti ispravna, sa propisanom silom postavljanja i ispravnim jezičcima i zatvaračima, bez putovanja jezičaka i glavnih tračnica, sa propisno izrađenim i podbijenim drvenim pragovima, a prema propisima Pravilnika o održavanju gornjeg stroja. Kod skretnica koje su izolirane mora biti ostvareno pouzdano od - navodnjavanje travnjaka skretnice.
(3) Veza postavne sprave sa skretnicom mora biti izvedena na učinkovit i pouzdan način, tako da ona može raditi sigurno i kod onih pomjeranja šina i jezičaka koja mogu biti dopuštena u vezi s konstrukcijom i sigurnošću funkcioniranja zatvarača jezičaka.
(4) Sve veze postavne sprave sa skretnicom, kao i međusobne veze jezičaka i svih motki moraju biti osigurane od razlabavljenja veze, pretjeranog i brzog trošenja elemenata

veze, kao i razdvajanja veze usljed ispadanja bolcni i matica.

(5) Spojne, potezne, kontrolne motke kao i motka za SKRETNIČKE signalnu svjetiljku moraju biti tako montirane da je njihovo kretanje lako i neometano, bez međusobnog trenja kao i trenja sa pragovima i drugim dijelovima skretnice.

(6) Postavni sprava mora biti tako montirana na skretnicu da potezna motka i uređaj za kontrolu položaja jezičaka ne mogu zatvarati kontrolne kontakte u spravi, ako je udarna jezičac udaljen više od 4 mm od njegove glavne tračnice, a odvojeni jezičac nije na propisanom odstojanju za odnosni tip skretnice (normalni hod skretničkog jezička date skretnice). Mjerenje priljubljivanje naležućeg jezička vrši se na mjestu djelovanja potezne motke karticu. Prilikom ovog mjerenja uvijek je potrebno prekontrolirati i ispravnost zatvarača jezička, kao i samog vrha jezička.

(7) Izvođač radova mora izvršiti sve potrebne izolacije motki, šinskih sastava i ostalih eventualnih poprečnih metalnih veza, kao i ostvariti sve neophodne prespoje, spojnice i međušinske veze. Ugrađena postavna sprava na izoliranoj Skretnici mora biti električno izolirana od same skretnice.

(8) Po završenoj montaži skretničke postavne sprave, a prije puštanja uređaja u rad, potrebno je za svaku Skretnicu izvršiti probno presječenje skretnice. Po izvršenom presjecanju potrebno je utvrditin da li je usljed presjecanja došlo do kvarova ili poporemećajem na jezičcima, zatvaračima jezičaka i drugim dijelovima skretnice. Svi uočeni nedostaci moraju tom prilikom biti uklonjeni.

(9) Nakon montaže elektro postavne sprave na skretnicu, potrebno je izvršiti provjeru pravilnog funkcioniranja rada skretnice.

Članak 65.

(Šemotehnički uvjeti za postavne sprave)

(1) Šemotehničko rješenje povezivanja elektro postavne sprave na relejni uređaj odnosno na komandne organe postavnice u načelu mora biti izveden sa što manjim brojem spojnih vodiča za postavljanje i potpuno sigurnu kontrolu položaja i stanja skretnice unutar sigurnosnog uređaja.

(2) Shema veze mora biti tako izvedena da se jednom započetom prekretanja skretnice može u svakom trenutku promijeniti smijer radi vraćanja u početni položaj (reverzibilnost postavne sprave).

(3) Primjenjene šemotehničkim rješenjem mora biti onemogućeno podbacivanje skretnice pod vozilom dok se ovo nalazi na izoliranom odsjeku skretnice. Odstupanje od ovoga je dozvoljeno samo kod lokalnog postavljanja skretnica sa pomoćnih vanjskih lokalnih skretničkih manevarskih postavnica, smještenih neposredno u poslužen SKRETNIČKE rejonu, ukoliko se s mjesta rukovanja može sa sigurnošću imati uvid u to da li je vozilo prešlo preko skretnice ili ne.

(4) Jednom započeto prekretanja skretnice iz jednog u drugi položaj ne smije biti prekinuto ako je neko vozilo već stupilo na izolirani odsjek skretnice. Kod skretnica preko kojih se manevrira uz jezičak, kao i kod skretnica na spustalica ranžirnih stanica, mora se predvidjeti početak skretničke izolacije pred vrhom skretnice na dovoljnom rastojanju od vrha kako bi se spriječilo da vozilo ne naiđe na skretnički jezičac prije nego što je prekretana skretnica došla krajnji položaj.

(5) Šemotehničkim rješenjem SS uređaja mora biti omogućeno da se skretnicom može centralno rukovati i u slučaju da je redovan način postavljanja deaktiviran zbog nekog kvara u izoliranom šinskom strujnom kolu skretnice. U ovom slučaju, prije centralnog rukovanja takvom skretnicom uz korištenje posebnog tipki (ili posebne naredbe) čija uporaba se registrira, je obavezna vizualna provjera zauzeća izoliranog odsjeka odnosne skretnice.

(6) Ukoliko se jednom započeto prekretanja skretnice ne može izvršiti pravilno i potpuno (do potpunog osiguranog položaja jezičaka) izvršiti, onda se šemotehnički mora ostvariti takvo rješenje:

a) da se postavna struja za dalje postavljanje u datom smjeru prekine;
b) da se ukopča postavna struja radi vraćanja skretnice u početni ispravan krajnji položaj, u koliko se ovo bude zahtijevalo od UI za pojedine stanice;
c) da se usljed ovoga ne pojavljuje nikakav trenutak ugrožavanja prometa;
d) da se ovakvo stanje pokaže alarmnim signalom i SKRETNIČKE pokazivačima na postavnici.

Ovo isključivanje postavne struje može izvesti bilo na temelju vremenskog kriterija (50% više od normalno potrebnog vremena prekretanja skretnice), bilo na temelju porasta struje preko nominalne vrijednosti, ili po kakvom drugom rješenju.

(7) Shema mora biti u cjelini tako izvedena da su u svakoj fazi rada skretnice kao i u njenim krajnjim položaju ostvarene sve šemotehničke i druge ovisnosti, koje su nužne za pravilan i siguran rad sigurnosnog uređaja kao cjeline.

(8) Postavljanje skretnice mora biti šemotehnički tako izvedeno da se po pravilu istovremeno može postavljati samo po jedan element puta vožnje (skretnica, iskliznica, branik). Kod velikih stanica ili gdje prometne prilike iziskuju što brže obrazovanje puta vožnje, dozvoljava se postavljanje dvije pa i više skretnica istovremeno. U takvim slučajevima mora se voditi računa da se odgovarajući dijelovi napojnog uređaja pravilno dimenzioniraju.

(9) Korištenje novog tipa postavne sprave ili šemotehničkog rješenja za postavni spravu na ŽS BiH odobrava ROŽ BiH.

Članak 66.

(Postavljanje skretnica)

(1) Iz postavnice se daje naredba za postavljanje skretnica ili grupno za postavljanje više skretnica unutar nekog datog puta vožnje (naredba za obrazovanje puta vožnje, automatsko postavljanje skretnica) ili pojedinačno za svaku skretnicu. I kod automatskog postavljanja skretnica komandom za obrazovanje puta vožnje mora biti predviđena mogućnost davanja komandi za pojedinačno postavljanje skretnica.

(2) Kod pojedinačnog postavljanja skretnica mora biti omogućeno da se svaka naredba za postavljanje skretnice može i poslije započetog kretanja Skretnice opozvati i skretnica vratiti u početni položaj po - novne pritiskom na pojedinačni i grupni skretnički tipku, odnosno odgovarajućom komandom s elektronske postavnice.

Članak 67.

(Lokalno postavljanje skretnica)

(1) Lokalni postavljači se koriste za lokalno rukovanje centralno postavljanim skretnicama na licu mjesta. Ugrađuju se na pogodno odabrano mjesto koje pruža dobru vidljivost skretnica/iskliznica kojima se rukuje.

(2) Lokalni postavljač se ugrađuje na metalni nosač odgovarajuće visine sa betonskim temeljem. Kućište za ugradnju ploče lokalnog rada, kao i kućište svjetlosnog pokazivača moraju biti u kompaktnom vodonepropusnom kućištu kojim je onemogućeno rukovanje elementima postavljača od strane neovlaštenih osoba.

(3) Ugrađeni lokalni postavljač ne smije svojim najvišim dijelom prelaziti 1,4 m iznad gornje površine tla na kome

stoji službenik koji njom rukuje. Konstrukcija komandne table lokalnog postavljača mora biti takva da najniži tipku na njoj nije niži od 1 m iznad tla. Tlo na kome stoji službenik koji rukuje lokalnim postavljač mora biti čvrsto, bez mogućnosti klizanja.

(4) Lokalni postavljač mora omogućiti lokalno upravljanje s maksimalno 2-3 centralno postavljane skretnice ili iskliznica.

(5) Sa ploče lokalnog postavljača se obavljaju sljedeće manipulacije:
   a) traženje odobrenja za lokalno rukovanje,
   b) prebacivanje skretnica i iskliznica po principu svaki drugi put, i
   c) isključenje lokalnog rada.

(6) Sve opisane manipulacije moraju se realizirati korištenjem istovremeno dva komandna elementa (pojedinačni i grupni tipku).

(7) Odobreni lokalni rad se mora javljati svjetlosnom signalizacijom koja mora biti vidljiva sa svih strana sa udaljenosti minimalno 50 metara.

(8) Davanje lokalnog rada za postavljanje Skretnica s lokalnog postavljača ne smije biti moguće ako je skretnica zabravljena ili pritvrđeni u nekom putu vožnje.

Članak 68.
(Kontrola položaja skretnice)

(1) Kontrola položaja skretnice se treba vršiti posredno kontroliranjem položaja kontakta postavne sprave, radi čega postavna sprava mora biti tako montirana i održavana, da se kontrolni kontakti zatvaraju samo kada je skretnica došla u potpuno ispravan odgovarajući krajnji položaj.

(2) Skretnice radijusa R = 500 m ili više moraju biti dodatno opremljene spravama (kontrolnici) za kontrolu položaja jezička. Kontrolnik položaja jezička mora biti tako konstruiran da je moguće podešavanje kontrole ispravnog položaja jezička te da preko svojih kontakata javlja i nasilno prebacivanje jezička. Kod skretnica sa središnjim postavljanjem kontrolnik jezička se mora nalaziti u strujnom krugu kontrole postavne sprave. Poklopac kontrolnika jezička se zaključava istim tipom brave i ključa kao što je to za postavni spravu skretnice.

(3) Kod skretnica koje ulaze u puteve vožnje vrši se neovisno od potezne motke i kontrola položaja jezičaka pomoću kontrolnih motki. U tome slučaju zatvaranje kontakta postavne sprave mora biti ovisno i od položaja ovih kontrolnih motki. Ukoliko je primjenjen poseban kontrolni uređaj za kontrolu položaja jezičaka, koji radi neovisno od postavne sprave, položaj Skretnice se mora kontrolirati i kontaktima ovog kontrolnog uređaja.

(4) Strujni krugovi kontrolnih skretničkih releja moraju trajno kontrolirati položaje kontakta postavne sprave i kontrolnog uređaja, ukoliko ovaj posljednji postoji. Ova strujna kola moraju biti potpuno obezbjeđena u pogledu sigurnosti funkcioniranja.

Članak 69.
(Presijecanje skretnice)

(1) Sve centralizirane skretnice koje ulaze u ulazne i izlazne puteve vožnji moraju biti kontrolirane u pogledu njihovog presjecanja.

(2) Kod izvršenog presjecanja skretnice mora se postavnici na jasan i uočljiv način to pokazati na pokazivača presječene skretnice i alarmnim signalom. Ova pojava presjecanja mora biti obavezno registrirana pomoću brojača.

(3) SS uređaj mora biti šemotehnički tako izveden da se poslije izvršenog presjecanja ne može postaviti nijedan put vožnje u čiji sastav bi ulazila presječena skretnica, sve dok skretnica ne bi bila, po šemotehničkim i eventualno potrebnom neposrednom ispitivanju njene ispravnosti, vraćena u stanje redovnog posluživanja iz postavnice. U slučaju da je presječena skretnica bila u sklopu puta vožnje, onda se šemotehnički mora osigurati automatsko vraćanje signala za tu vožnju u položaj "stoj".

Članak 70.
(Osvjetljenje skretničkih signala)

(1) Električno osvjetljenje skretničkih signalnih svjetiljki mora po pravilu biti izvedeno žaruljama za vagonske osvjetljenje 24V, 10W. Dozvoljava se izuzetno i upotreba drugih za ovu svrhu podesnih žarulja, s tim da napon koji se dovodi na svjetiljke bude što manji, a najviše 60 V.

(2) Napon za osvjetljenje 220V treba dovesti do skretničkog rejona (do kabelskog razvodnog ormara - KRO). U KRO ormaru se pomoću posebnih grupnih transformatora dovedeni napon snižava na radni napon svjetiljke skretničke rasvjete, pri čemu treba voditi računa da se najviše dvije svjetiljke smiju povezati na jedan par provodnika.

(3) Svjetiljka u skretničkoj svjetiljci treba je postavljena tako da se vlaga sa balona žarulje ne slijeva u grlo. Grlo treba je od nemetala i tipa "bajonet".

(4) Dovod kabela u svjetiljku mora biti načinjen tako, da kabel ne trpi oštećenje usljed uvijanja pri okretanju skretničke svjetiljke.

(5) Uključenje/isključenje skretničke rasvjeste se može realizirati pomoću posebnog dvopoložajnog mjenjača ili pritiskom na tipku osvjetljenja zajedno s grupnim SKRETNIČKE tipkom (ili zadavanjem posebne naredbe ako je u pitanju elektronska postavnica).

(6) Kod sigurnosnih postrojenja bez pouzdanog izvora naizmjenične struje mora se osvjetljenje skretnica izvesti iz pomoćnog izvora napajanja uređaja ili akumulatora.

POGLAVLJE XII
KONTROLA ZAUZETOSTI KOLOSJEKA I SKRETNICA

Članak 71.
(Opći uvjeti za rad šinskih strujnih kola)

(1) Za kontrolu zauzetosti pojedinih kolosječnih odsjeka i skretnica imaju se po pravilu primjenjivati izolovani odsjeci i brojači osovina.

(2) Tračnička strujna kola moraju raditi na principu trajnog kontroliranja strujnog kruga tj.. s protjecanjem struje kroz cio izolirani odsjek kada je ovaj slobodan od vozila, a sa kratkim vezivanjem strujnog kruga preko kotača osovine vozila kod zauzetosti izoliranog odsjeka.

(3) Kod potpunih sigurnosnih uređaja moraju se kontrolirati u pogledu zauzetosti:
   a) svi prolazni kolosjeci i ostali glavni kolosjeci puteva vožnje;
   b) sve skretnice puteva vožnji ulaza, izlaza i prolaza vlakova;
   c) kao i ulazni pružni odsjeci tj.. odsjeci između ulaznih signala i ulazne skretnice i sl.

(4) Tračnička strujna kola moraju pouzdano raditi pri uvjetima električne vuče naizmjeničnim naponom 25 kV 0,50 Hz.

(5) Sa otporom izolacije kolosječnog odsjeka u šinskom strujnom kolu mora se računati sa specifičnim otporom izolacije od 1,6 Ω/km na otvorenoj pruzi a 1 Ω/km u rejonu stanice.

(6) Maksimalni otpor premošćenja (kratka veza između tračnica kolosječnog odsjeka) s kojim se treba računati za pouzdani rad tračničkog strujnog kruga iznosi 0,5 Ω.

(7) Kolosječni rele tračničkog strujnog kruga mora imati faktor dobrote najmanje 0,65.

(8) Tračnička strujna kola u stanicama od ulaznog do ulaznog signala moraju se izvesti s Monorail izolacijom. Frekvencija napona koji se koristi za rad izoliranih odsjeka je 83 1/3Hz.
(9) Maksimalan napon, koji se smije dovesti na tračnice, ne smije biti veći od 12 V.
(10) Podatke o tipovima tračnice skretnice daje investitor za svaki konkretan slučaj.
(11) Kolosječni prigušnice na izoliranim odsjecima moraju biti dimenzionirane za izmjeničnu struju vuče 700 A.
(12) U okviru ponude za tračnička strujna kola moraju se ponuditi i svi ostali potrebni sastavni elementi kao što su: izolirani tračnički sastavi, kabelske priključne glave s transformatorima, šinski prevezi, Kolosječni prigušnice i drugo. Detaljni tehnički uvjeti o izoliranim sastavima su definirani Pravilnikom 312. Za izolirane tračničke sastave potrebno je da ponuđač podnese ateste.

Članak 72.
(Način izvedbe šinskih strujnih kola)

(1) Tračnička strujna kola moraju biti tako izvedena da kolosječni relej pokazuje sigurno nezauzetost izolovanog odsjeka kod otpora zastora od 1,6 Ω i preko toga, kao i da pokazuje stanje zauzetosti kod premošćenja jednom osovinom vozila s otporom do 1 Ω. Kod onih nerazgranatih izoliranih odsjeka duljine do najviše 50 m, čiji ukupan otpor zastora i pri najnepovoljnijim uvjetima rada ne pada ispod 20 Ω, mora se pokazivati sigurno stanje nezauzetosti kod otpora zastora od najmanje 10 Ω.
(2) Za skretnice u stanicama u principu mora se predvidjeti serijska izolacija za svaku skretnicu pojedinačno, ukoliko odobrenim projektom nije predviđeno drugačije.
(3) Kod razgrananih izoliranih odsjeka (odsjeci sa skretnicama i ukrštaj) izolacija se treba u načelu izvesti po rednoj vezi tako da se time trajno kontrolira neprekinutost svih tračnica, prespoji, veza i vodova.
(4) Izolirani sastav izoliranog odsjeka skretnice se ugrađuje na rastojanju od najmanje 3 metra od međik skretnice. Ovaj razmak se mora povećati na 6 metara kod telekomandovanih uređaja.
(5) Izolirani odsjeci moraju biti vezani s relejnim dijelom SS uređaja posredstvom napojnih i relejnih priključnih glava u kojima se nalaze napojni i relejni transformator.
(6) Kod nerazgranatih izoliranih odsjeka (čisto kolosječni odsjeci) napojne i relejne priključne glave se trebaju postavljati na suprotnim krajevima izoliranog odsjeka.
(7) Svaki izolirani šinski sastav između dva izolirana odsjeka, kao i unutar jednog istog izoliranog odsjeka, mora imati suprotan polaritet/fazu napajanja susjednih odsjeka, naizmjeničnu promjenu izoliranih šina (kod Monorail izolacije), kao i ispunjavati sve ostale uvjete za siguran i međusobno neometani rad susjednih izoliranih odsjeka.
(8) Relejno i napojni krajevi susjednih izoliranih odsjeka ne smiju se međusobno graničiti, tj.. s obje strane izoliranog sastava moraju doći ili samo relejni ili samo napojni krajevi. Od ovoga se smije odstupiti samo u slučaju ako je primijenjenim sustavom omogućeno sigurno i besprijekorno funkcioniranje izoliranih odsjeka i bez ovog uvjeta.
(9) Kod izoliranih odsjeka preko kojih se vozi u jednom smjeru treba po mogućnosti relejni kraj bude na početku, a napojni kraj na kraju odsjeka, promatrano u smjeru vožnje. Ukoliko je to neizvedivo tada ovaj uvjet treba ispuniti kod onog izoliranog odsjeka, čiji je otpor zastora najniži.
(10) Za vezu izoliranog odsjeka s relejnom prostorijom, mora svaki relejni kraj imati posebne vodove, dok se napojni krajevi mogu povezivati na zajedničke napojne vodove.
(11) Pored ovih propisa, u pogledu izoliranja kolosjeka i skretnica, vrijede i posebni tehnički propisi UI, o izolaciji kolosjeka i skretnica

Članak 73.
(Napojne i relejne priključne glave)

(1) Pod priključnom glavom na izoliranom odsjeku podrazumijevaju se kućišta sa otpornicima, priključnicama, transformatorima kao i ostalim potrebnim elementima za vezu izolovanog odsjeka s relejnom prostorijom. Na napojnom kraju izoliranog odsjeka ugrađuje se napojna priključna glava, a na relejnom kraju relejna priključna glava.
(2) Kućište priključne glave treba da je u načelu iste konstrukcije i za relejnu i za priključnu glavu jednog usvojenog sustava rada izoliranih šinskih odsjeka.
(3) Sav pribor koji je smješten u kućištu mora biti potpuno i sigurno zaštićen od utjecaja vlage, dima i mehaničkih oštećenja, kao i protiv otvaranja od nepozvanih lica.
(4) Glave trebaju biti jednostruke ili dvostruke, tj. podešene samo za priključak jednog ili dva izolirana odsjeka. Na svakoj od glava treba omogućiti, pored veze s kabelom iz relejne prostorije i veze sa šinom izoliranog odsjeka, još i ostvarenje eventualno potrebnih kabelskih veza sa druge dvije priključne glave. Otvori koji se ne koriste pri montaži moraju biti zabrtvljeni.
(5) Transformatori kod napajanja izoliranih odsjeka naizmjeničnom strujom moraju imati dovoljan broj izvoda za grubo reguliranje napona. Za fino reguliranje napona moraju biti predviđeni odgovarajući otpornici.

Članak 74.
(Izolirani tračnički sastavi)

(1) Izolirani tračnički sastavi između dva izolirana odsjeka ili između jednog izoliranog i jednog neizoliranog odsjeka kao i izolirani sastavi unutar jednog izoliranog odsjeka, moraju imati što je moguće veći otpor za prolaz struje iz jednog odsjeka u drugi. Ovaj otpor ne smije biti manji od 50Ω ni pod najnepovoljnijim uvjetima rada.
(2) Sastavi moraju biti tako izrađeni i ugrađeni, da odgovaraju tipu tračnice i gornjeg stroja pruge gdje se ugrađuju, da su otporni na udare i ugibe kod vožnji preko sastava, da ne smiju mijenjati mehaničke i električne osobine ispod propisane granice pri temperaturnim promjenama od - 200 C do + 600 C, kao ni pod dejstvom vode i tlaka.
(3) Svi ugrađeni dijelovi u sastavu, naročito vezice, izolacijski umeci i ostalo, moraju odgovarati odobrenim tipovima od strane nadležnog organa, prema propisima iz Serije 300 ŽS BiH, kao u tehničkim uslovima za iste.
(4) Dilatacioni razmak između tračnica ne smije ni pri najvećoj temperaturnoj promjeni biti manji od 5 mm. Ako postoji mogućnost putovanja tračnica, usljed čega bi dilatacijski razmak mogao pasti ispod ove granične vrijednosti, moraju se na kolosjeku ugraditi sprave protiv putovanja šina u dovoljnom broju.
(5) Presjek tračnica na sastavima treba je gladak bez neravnina i iskrivljenja koja bi mogla oštetiti izocijski umetak u DILATACIONA razmaku.
(6) Izolirani sastav se mora po pravilu ugrađivati kao poduprti sastav na duplim pragovima. Slobodan lebdeći sastav nije dozvoljen.

Članak 75.
(Priključni spojevi i međušinski prevezi)

(1) Pod priključnim spojevima podrazumijevaju se spajanja priključnih napojnih i relejnih glava za tračnice izoliranog odsjeka. Međušinski prevezi su spajanja odvojenih tračnica

međusobno radi ostvarenja potrebnih šinskih strujnih kola (skretnički prevezi, dijagonalni prevezi i sl.).

(2) Priključni spojevi i međušinski prevezi izrađuju se po pravilu od bakrenog užeta. Skretnički međušinski prevezi se moraju izraditi po zahtjevu i specijalnim SKRETNIČKE kabelom sa jačim zaštitnim omotačem. Bakreno uže za ove spojeve i preveze mora imati propisane dimenzije sa ukupnim promjerom od najmanje 6 mm i biti upleteno od žica najvećeg promjera 0,6 mm.

(3) Priključni spojevi i prevezi imaju biti vođeni do tračnica i pritvrđeni na iste na prikladan i pouzdan način, tako da je spriječen dodir ili prijelaz struje između spojeva i preveza međusobno i sa neodgovarajućom šinom, da su spojevi, prevezi i mjesta pritvrđeno na tračnici dobro zaštićeni od oštećenja pri radovima na održavanju gornjeg stroja, kao i da je sama veza sa šinom izvedena tako da ta veza ne može vremenom sama po sebi oslabiti ni u mehaničkom ni u električnom pogledu. Prelazni otpor na mjestu pritvrđenja spoja ili preveza za šinu ne smije biti veći od 0,004 Ω.

Članak 76.
(Prespoji)

(1) Pod prespoji se podrazumijevaju veze između tračnica istog traka na neizoliranim sastavima u nekom izoliranom odsjeku, koje veze imaju za svrhu premošćivanja velikih prijelaznih otpora koji su svojstveni takvim sastavima.

(2) Prespoji se izrađuju od golog bakrenog užeta promjera najmanje 6 mm i upletenog od žica najvećeg promjera 0,6 mm.

(3) Prespoji se po pravilu imaju zavarivati na tračnicu, a poslije zavarivanja premazati terom za željezo kako bi bila izbjegnuta mogućnost njihovog skidanja od nepozvanih osoba.

Članak 77.
(Pragovi i zastor)

(1) Izolirani odsjeci ne smiju se koristiti u kombinaciji sa željeznim pragovima.

(2) Pragovi moraju imati što veći električni otpor. Stoga se u izoliranim odsjecima smiju ugrađivati samo neimpregnirane pragovi ili pragovi impregnirani kreozotom ili kojim drugim sredstvom koje ne sadrži soli i druge tvari koje čine prag električno vodljivim. Natruli ili jako naprsli pragovi u kojima se zadržava vlaga treba da budu zamjenjeni.

(3) Zastor treba po pravilu da je dobrog kvaliteta, prorešetan i postavljen tako da ne dodiruje donji rub tračnice.

(4) Pragovi i zastor pruga treba biti u takvom stanju da električni otpor cjeline ne bude manji od 1 Ω/km pri najnepovoljnijim uvjetima tj.. poslije kiša ili topljenja snijega. Ako ovaj uvjet nije ispunjen mora se prosijavanjem zastora, ubacivanjem tucanika, izbacivanjem natrulih pragova itd.. povećati vrijednost otpora zastora.

Članak 78.
(Opći uvjeti za brojače osovina)

(1) Uređaj brojača osovina mora zadovoljiti tehničke i sigurnosne uvjete najmanje kao i odgovarajući uređaj s šinskim strujnim krugovima. Ponuđeni brojači osovina moraju minimalno zadovoljiti uvjete definirane objavom UIC790E iz 1975. godine sa svim kasnijim izmjenama i dopunama. Otpornost na vibracije i udare u skladu sa EN 50.125 do 3. Imunost na elektromagnetske smetnje u skladu sa EN 50.121 do 4 i TS 50.238 do 3. zaštita od vode i prašine u skladu sa IP68 (senzor) i IP67 (za kontrolnu elektroniku).

(2) Opći uvjeti za brojače osovina su:

a) da omogući kontrolu skretničkih i staničnih odsjeka, pružnih odsjeka APB - a i kontrolu međustaničnog udaljenosti do 20 km;
b) da radi pouzdano kako za projektirane maksimalne dopuštene brzine, tako i kod zaustavljenih vlakova;
c) da je njegov pouzdan rad nazavisan od dopuštenih varijacija pogonskog napona;
d) da ispunjava opće sigurnosne uvjete, tj.. da kod otkaza pojedinih elemenata pokaže stanje veće sigurnosti;
e) da reagira neovisno od vrste materijala zastora (drveni, betonski i željezni pragovi), od vrste, materijala i svojstva kotača (promjera metalnih kotača i stupnja istrošenosti) kao i od bočnih pomjeranja točkova u kompoziciji);
f) da nema utjecaj od visećih cijevi, lanaca i magnetskih kočnica;
g) da je neosjetljiv na utjecaj stranih polja (od struje vuče, magneta na vozilima, kotača s remanentnim magnetizmom) kao i na mehaničke potrese tračnica (vibracije tračnica);
h) da neometano radi u dozvoljenim radnim klimo - tehničkim uvjetima: temperatura, (npr. od -40^0 C do +80^0 C), vlaga, snijeg, led;
i) u cilju povećanja trajnosti i smanjenja troškova održavanja, pomične dijelove svesti na najmanju moguću mjeru;
j) da se ostvari mogućnost daljinskog napajanja uz što nižu potrošnju energije i minimalan broj žila ili parica kabela;
k) da se jednostavno ugrađuje bez većih radova na prilagođavanju postojećih (relejnih) uređaja kao i bez znatnih radova na gornjem stroju pri čemu se vanjski dio uređaja mora nalaziti izvan granica slobodnog profila;
l) uređaj brojača osovina mora imati mogućnost brojanja najmanje 250 osovina;
m) da se upotrebom posebne naredbe s registriranjem omogući daljinsko dovođenje brojača osovina u redovno stanje.

(3) Za uređaj brojača osovina moraju se dostaviti principijelne sheme za razne slučajeve primjene uz naznaku potrebnog broja kabelskih žila za rad uređaja, s naznakom svrhe pojedinih parica.

POGLAVLJE XIII
SIGNALNO-SUGURNOSNI KABLOVI

Članak 79.
(Opći tehnički uvjeti za SS kabele)

(1) Za vezu s vanjskim dijelovima SS uređaja (SKRETNIČKE postavnim spravama, signalima, uređajima za kontrolu odsjeka i sl.) Po pravilu se primjenjuju signalni i telekomunikacioni kabeli prema strukovnim normama S2.011 ili odgovarajućim DIN VDE standardima.

(2) Ponuđeni signalno - sigurnosni kablovi moraju imati sljedeće karakteristike:

a) vodiči kabela su od punog meko odžarenog bakra, nazivnog promjera Ø 0.9, 1.4 i 1.8 mm,
b) vodiči su upredeni ili u slojevima kao čitava jezgra,
c) izolacija vodiča kao i pokrivač, omotač jezgre su od plastične mase,
d) vanjski plašt je od ojačane plastike,
e) zaštita od mehaničkih oštećenja i glodavaca je urađena od čeličnih alatna preklopom,
f) upotrijebljeni izolacijski materijal provodnika, pokrivača i omotača jezgre i vanjski plašt ne smiju sadržavati PVC,

g) u jezgri, odnosno sloju, bojom izolacije vodiča se mora označiti početni provodnik kao i provodnik smjera upredanja,
h) maksimalan otpor petlje kabela s vodičem Ø 0.9 mm do 28.8 Ω/km, za kabele s vodičem Ø 1.4 do 11.9 Ω/km a za kablove s vodičem Ø 1.8mm do 7.2 Ω/km,
i) maksimalna međukapacitivnost između vodiča pri 800 Hz za kabal Ø 0.9 mm 115 nF/km a za kabal Ø 1.4mm i Ø 1.8mm od 145 nF/km,
j) otpor izolacije za provodnik Ø 0.9 mm 10 GΩ/km
k) faktor redukcije je 1,
l) ispitni napon između vodiča i vodiča te između vodiča i omotača (čelična zaštita) je minimalno 2.5 kV/50 Hz 1 min.,
lj) dozvoljeni temperaturni raspon za vrijeme polaganja -10ºC do 60ºC, a prije i nakon polaganja -40 º C do +60ºC.

(3) Osim navedenog, ponuđeni kabeli moraju odgovarati standardu IEC 60502.

(4) Kod odabira kablova koji povezuju signale i ulazne jedinice elektronskog SS uređaja, potrebno je voditi računa o dozvoljenom induciranu naponu nastalom usljed utjecaja povratne struje vuče, koji prema normi EN 50.121 do 4 tablica A1 iznose:
a) normalni i prisilni uvjeti vuče: 150 V/50 Hz ukupno, i
b) u uvjetima kratkog spoja: 650 V/50 Hz.

(5) Potreba korištenja kabela s induktivnom zaštitom i redukcijskim faktorom utvrđuje se projektom a na temelju izračuna utjecaja struje vuče u prisilnom režimu i u režimu kratkog spoja.

(6) Uz signalne kablove ima se ponuditi i potreban kablovski pribor. Spajanje (nastavljanje) kabela se vrši ravnim plastičnim termoskupljajućim spojnicama, dimenzija prilagođenih vanjskom promjeru ponuđenih kabela.

(7) Za slučaj da je ponuđeni sustav osiguranja temeljen na distribuiranoj strukturi (središnja logika i koncentratori) za komunikaciju između elemenata navedene strukture može se predvidjeti i korištenje optičkog kabela odgovarajućih tehničkih karakteristika.

(8) U zajednički kabel mogu se uključiti svi vanjski SS uređaji izuzev relejnih vodova izoliranih odsjeka, za koje je po pravilu potrebno predvidjeti poseban kabel. Izuzetak se može napraviti u slučaju sigurnosnih uređaja malih stanica prolaznog tipa (do najviše 4 kolosjeka).

(9) Kod proračuna potrebnog broja žila u kabelu, pored efektivnih žila predvidjeti i rezervne žile:
a) kabeli do 4 žile i kraći od 100m: ne mora se predvidjeti rezerva,
b) kablovi do 20 žila: rezerva od 20 do 30%,
c) kablovi preko 20 žila: rezerva od 10 do 15%, i
d) za kabele koji povezuju dijelove SS postrojenja koji su opremljeni uređajima za multipleksni prijenos, ovo ne vrijedi.

(10) Polaganje kabela i njegovo povezivanje mora biti izvedeno po propisima ŽS BiH o polaganju kablova kod sigurnosnih uređaja.

(11) Po završetku polaganja kablova, izrade spojnica, razvodnih i završnih glava, a prije povezivanja kabela s vanjskim i unutarnjim uređajima, mora se izvršiti mjerenje otpora izolacije između žila međusobno i između žila sa zemljom. Izmjerena otpornost izolacije bilo koje žile prema ostalim žilama ili metalnom plaštu kabela (dužine 1 km) ne smije biti manja od 5M Ω /km, a za duljine kablova ispod 100 metara, otpornost izolacije ne smije biti manja od 50 M Ω /km.

(12) Kod polaganja kabela u staničnom rejonu, na ukršajima ispod puta ili kolosjeka moraju se primjenjivati mjere fizičke zaštite kabela.

(13) Prilikom približavanja ili križanja s električnim instalacijama drugih postrojenja, moraju se primjeniti posebne mjere zaštite.

POGLAVLJE XIV
MEĐUSTANIČNE OVISNOST I AUTOMATSKI PRUŽNI BLOK

Članak 80.
(Opći uvjeti za MZ)

(1) Na prugama na kojima nije predviđen automatski pružni blok imaju se ponuditi uređaji za prinudno ostvarenje ovisnosti između susjednih stanica u pogledu odvijanja prometa u staničnom razmaku (u daljnjem tekstu uređaji međustanične ovisnosti - MZ).

(2) Tehničko rješenje ovakvog uređaja mora biti takvo, da izlaz nekog vlaka iz stanice na otvorenu prugu može biti pokazan na izlaznom signalu samo ukoliko su zadovoljeni sljedeći uvjeti:
a) da je putem ovog uređaja električno ostvaren sporazum između otpravnika vlakova i susjednih stanica (traženje i davanje privole);
b) da je davanje privole za neku vožnju uvjetovano time da je prethodno vlak potpuno ušao u susjednu stanicu, kao i da su u momentu davanja privole odgovarajući ulazni i izlazni signali u položaju "stoj";
c) da je tehnički onemogućeno da se u slučaju pojave bilo kakvog kvara ili smetnje na uređaju, može pojaviti bilo kakvo ugrožavanje prometa kako na pruzi tako i u stanicama.

Članak 81.
(Opći uvjeti za APB)

Uređaj automatskog pružnog bloka mora biti konstruiran i izveden tako da zadovoljava sljedeće uvjete:

a) Diobom staničnih razmaka na potreban broj blokovnih odsjeka mora biti omogućeno potpuno bezbjedno kretanje dva ili više uzastopnih vlakova u jednom staničnom razmaku. Broj i raspored prostornih odsjeka daje investitor posebno za svaki odsjek pruge.
b) Na dvokolosječnim prugama, uređaj automatskog pružnog bloka mora biti izveden za kretanje vlakova u jednom smjeru, a na jednokolosječnim prugama i na dvokolosječnim prugama s obostranim prometom, za kretanje u oba smjera po jednom istom kolosjeku.
c) Na jednokolosječnim prugama i na dvokolosječnim prugama s obostranim prometom mora biti tehnički obezbjeđena promjena smjera kretanja od strane otpravnika vlakova dviju susjednih stanica.
d) U staničnim uređajima za dati smjer kretanja mora biti pokazivano stanje zauzetosti svakog blokovnog odsjeka i smetnja na svakom Blokovno signalu. Ova stanja i smetnja pokazuju se u stanicama na jednokolosječnoj pruzi i na dvokolosječnim prugama s obostranim prometom u smjeru kretanja vlaka.

Članak 82.
(Signali APB-a)

(1) Signali automatskog pružnog bloka za utvrđeni smjer vožnje moraju biti međusobno u takvoj ovisnosti, da je na svakom od ovih signala predsignaliran položaj narednog prostornog ili staničnog ulaznog signala, odnosno stanje zauzetosti dvaju narednih blokovnih odsjeka iza signala.

(2) Na jednokolosječnim prugama i na dvokolosječnim prugama s obostranim prometom svi prostorni signali moraju biti uvijek osvijetljeni za jedan smijer vožnje.

Prostorni signal ispred ulaznog signala suprotnog smjera mora biti osvijetljen. Na dvokolosječnim prugama signali automatskog pružnog bloka moraju biti trajno osvijetljeni.

(3) Signali automatskog pružnog bloka imaju automatski postavljati u položaj "stoj" kada čelo vlaka prijeđe put od 50 metara iza signala (put pretrčavanja). Ako je pruga ispred prostornog signala najmanje na dužini od 1 km u usponu, tada se prema veličini uspona i najvećoj dopuštenoj brzini na tom dijelu pruge propisana dužina puta pretrčavanja od 50 m smanjuje prema donjoj tablici i to:

Uspon ‰	Najveća dopuštena brzina u km/h	Duljina puta pretrčavanja u m
до 6	45	40
6-10	40	35
	70	40
10-15	40	25
	55	35
	90	40
15-20	40	20
	50	28
	70	35
	90	40

(4) U slučaju gašenja crvene svjetlosti mora se automatski upaliti pomoćna crvena svjetlost, za koju svrhu treba predvidjeti poseban izvor napajanja s kapacitetom za osmosatno pomoćno napajanje.

(5) U slučaju gašenja zelene svjetlosti mora se automatski upaliti žuta, au slučaju gašenja žute ima automatski pojaviti crvena svjetlost. Sijalice za zelenu, žutu i crvenu svjetlost moraju imati duplo vlakno.

Članak 83.
(Tehničko rješenje za APB)

(1) Uređaj automatskog pružnog bloka mora biti izveden primjenom šinskih strujnih kola ili brojača osovina u skladu s odobrenim projektom.

(2) Tračnička strujna kola moraju osigurati trajan i siguran rad automatskog pružnog bloka, tj. da se na prostornim signalima pouzdano pokazuje stanje zauzeća pojedinih prostornih odsjeka, računajući pri tome s maksimalnom dužinom od 1.800 m po odsjeku, pri minimalnom otporu zastora od 1,6 Ω/km, računajući s maksimalnim otporom premošćenja od 0,5 Ω.

(3) Ponuđač je dužan da dostavi ponudu za dvošinske izolirane odsjeke za uređaje automatskog pružnog bloka. Osim toga mogu se ponuditi i izolirani odsjeci s Monorail izolacijom.

(4) Uređaj automatskog pružnog bloka mora biti izveden tako, da je potpuno osiguran od ugrožavajućih i opasnih utjecaja povratne struje vuče i kontaktne mreže.

(5) Napajanje uređaja automatskog pružnog bloka ima se vršiti iz susjednih stanica preko posebnog napojnog kabela. Pri ovome sustav napajanja mora biti takav, da se s njim može postići što veći domet sigurnog napajanja uz što manji presjek napojnog kabela.

(6) Tehničkim rješenjem uređaja automatskog pružnog bloka mora biti osiguran i prijelaz s dnevnog na noćno napajanje svjetlosnih signala i obratno.

Članak 84.
(Uporaba kabela za APB)

(1) Za uređaj automatskog pružnog bloka u pružnom signalno - telekomunikacijskom kabelu mogu se koristiti maksimalno 4 parice. Može se ponuditi i rješenje sa optičkim kablom.

(2) Ponuditelj je obvezan ponuditi pružni napojni kabel sa priborom konstrukcije i presjeka koje zahtjeva ponuđeno tehničko rješenje uređaja automatskog pružnog bloka.

(3) Za pružni napojni kabel mehaničke i električne karakteristike su određene strukovnom normom S2.012.

(4) Pružni napojni kabeli moraju minimalno zadovoljiti sljedeće tehničke uvjete:

a) Opis: Kabel s bakrenim vodičima s izolacijom od plastične mase ispunom od nevulkanizirane gume ili plastične mase, zaštićen metalnom trakom i sa vanjskim plaštom od plastične mase, za nazivni napon od 1 kV.

b) Specifični zahtjevi:

b0) Specifični otpor meko odžarenog bakrenog voda ne smije biti veći od 17,241 $\Omega mm^2/km$ na 20° C.

b1) Plastična masa za izolaciju mora zadovoljiti sljedeće zahtjeve:
- Prekidna čvrstoća minimalno 160 kg/cm^2
- Prekidno izduženje minimum 180%
- Specifični otpor izolacija na 20°C minimum 1 x 10^{14} Ωcm
- Specifični otpor izolacije na 60°C minimum 1 x 10^{11} Ωcm
- Otpornost na niskim temperaturama:
  na savijanje -15°C
  na udar -15°C

b2) Plastična masa za plašt mora zadovoljiti sljedeće zahtjeve:
- Prekidna čvrstoća minimum 160 kg/cm^2
- Prekidno izduženje minimum 180%
- Specifični otpor izolacije na 20° C minimum 1 x 10^{12}Ωcm
- Otpornost na niskim temperaturama:
  na savijanje -15°C
  na udar -15°C

b3) Kao zaštita od glodavaca kabeli moraju biti zaštićeni metalnom trakom.

b4) Naponsko ispitivanje: 4 kV naizmjeničnog napona.

b5) Dielektrična čvrstoća:
- Prethodna ispitivanja: sa 8 kV naizmjeničnog napona za vrijeme od 5 minuta na 60°C.
- Glavno ispitivanje: Sa 1,2 kV jednosmjernog napona za vrijeme od 10 x 24 h.

c) U svemu ostalom kabeli moraju biti izrađeni shodno VDE 0271/62 ili odgovarajućem nacionalnom standardu proizvođača.

d) Za ovaj tip napojnog kabela treba se ponuditi i sav potreban kablovski pribor.

e) Ponuđeni tip pružnog napojnog kabela mora biti zaštićen od utjecaja opasnih napona vuče i korozije.

POGLAVLJE XV
UREĐAJI NA PUTNOM PRELAZU

Članak 85.
(Opći uvjeti za uređaje putnih prijelaza)

(1) Automatski uređaji za osiguranje putnih prijelaza u razini moraju ispunjavati odredbe ovog Pravilnika i Upute o opremanju putnih prijelaza u razini s električnim uređajima za osiguranje.

(2) Elektronski SS uređaji za osiguranje putnih prijelaza moraju biti usuglašeni sa sljedećim standardima: UIC (761,781), IEC, Cenelec EN 50124, EN 50126, EN 50128, EN 50129, EN 50159.1 i EN 50159.2, UIC 91/440, ISO 9000-9004 i dr.. Mogu se prihvatiti i uređaji koji su projektirani i izrađeni po standardima koji su kompatibilni s navedenim standardima, i ukoliko ti standardi rezultiraju u jednakom ili boljem kvalitetu uređaja.

(3) Automatski uređaji za osiguranje putnih prijelaza mogu biti opremljeni:

a) samo sa svjetlosno - zvučnim signalima,

b) sa svjetlosno - zvučnim signalima i polubranicima, i

c) sa svjetlosno - zvučnim signalima i svjetlosnim tablicama s natpisom "DVA VOZA".

(4) Automatski uređaji za osiguranje putnih prijelaza sa svjetlosno - zvučnim putnim signalima moraju ispunjavati sljedeće osnovne uvjete:

a) svaki putni signal mora biti opremljen sa po dvije crvene svjetiljke koje naizmjenično svijetle kada se putnom prijelazu približavaju željeznička vozila. Svjetiljke se naizmjenično pale i gase 60 puta u minuti; Oblik i dimenzije putoprelaznih signala koji su u uporabi su određene standardom JUS Z.S2.580.

b) jakozvučna zvona se postavljaju na stup putnog signala. Zvono mora biti uključeno sve dok putni signali pokazuju zabranjen prijelaz preko željezničke pruge. Zvono mora raditi u ritmu od 120 udaraca u minuti; Jakozvučno zvono mora biti minimalne jačine 90dB.

c) putni signali moraju biti u redovnom položaju ugašeni; Za putoprelazne signale treba upotrijebiti standardizirane žarulje s dva vlakna, minimalne snage 20 W.

d) uređaj uključuje i isključuje vlak koji se približava putnom prijelazu;

e) moraju se predvidjeti udvojeni uključno - isključni uređaji; uključno - isključni uređaji moraju biti tako izvedeni da se pouzdano kontrolira njihova ispravnost, kao i ispravnost priključnog kabela.

f) svjetlosni putni signali se gase najkasnije 5 do 10 sekundi poslije prolaska željezničkih vozila;

g) ako se između uključne točke i putnog prijelaza nalazi glavni signal ili stanica onda uređaj mora biti sposoban za automatsko postavljanje od strane vlaka i za posluživanje iz stanične središnje postavnice; u slučaju automatskog postavljanja uređaji putnog prijelaza nisu ovisno sa signalima;

h) otkazivanjem jednog od elemenata od kojih ovisi ispravno funkcioniranje uređaja ne smije se ugroziti sigurnost prometa na putnom prijelazu. Uređaj mora biti izveden tako da se putni signali uključuju u svakom slučaju kada se pojavi ma kakva smetnja. Ovaj zahtjev treba riješiti udvostručavanjem onih elemenata koji bi mogli biti uzročnici smetnje ili nekim drugim tehničkim rješenjima;

i) kontrolni uređaj u službenom mjestu u kome se kontrolira ispravno funkcioniranje uređaja, mora pokazivati minimalno tri osnovna stanja: ispravno stanje, pojavu smetnje i pojavu kvara.

(5) Pod smetnjom se podrazumjeva tehnička neispravnost koja ne ugrožava sigurnost na putnom prijelazu (putni signali pokazuju crvenu svjetlost), dok se pod kvarom podrazumjeva tehnička neispravnost koja ugrožava sigurnost na putnom prijelazu zbog toga što putni signali ili polubranici ne zabranjuju prijelaz preko željezničke pruge kada se približava vlak.

Članak 86.

(Tehnički uvjeti za polubranika putnih prijelaza)

Polubranici moraju zadovoljiti sljedeće tehničke uvjete:

a) Pogonski motori moraju biti opremljeni električnim spojnicama koje pridržavaju polubranika u krajnjim položajima;

b) polubranika mora u slučaju prestanka struje da se automatski spusti u položaj "Zabranjen prijelaz". Polubranika mora biti podešen za ručno podizanje pomoću ručice;

c) Pogonski motori moraju biti podešeni tako da spuštanje polubranika traje do 10 sekundi, a podizanje oko 5 sekundi;

d) polubranika mora imati zaseban pogonski motor;

e) polubranika mora biti vezan s pogonskim motorom tako da ne dolazi do oštećenja ni polubranika ni motora u slučaju da polubranika prilikom spuštanja naiđe na neku prepreku (na primjer ako udari na krov nekog cestovnog vozila). Svako oštećenje polubranika mora se pokazati na kontrolnom uređaju kao kvar;

f) Prije spuštanja polubranika mora se čuti predzvonjenje koje traje ovisno od dužine putnog prijelaza od 15-25 sekundi. Za vrijeme predzvonjenja putni signali moraju pokazivati crvenu izmjeničnu svjetlost;

g) Na vrhu polubranika mora postojati crvena svjetlost koja zasvijetli čim se polubranika pomakne iz svog redovnog položaja i mora svijetli sve dok se polubranika ne vrati u taj položaj.

h) oblik i dimenzije polubranika koji su u primjeni, određeni su standardom JUS Z.S2.150.

Članak 87.

(Svjetlosna tabla s natpisom "DVA VOZA")

Svjetlosna ploča nosi natpis "DVA VOZA" i postavlja se na dvokolosječnim i paralelnim prugama umjesto polubranika na putnim prijelazima s neznatnim prometom cestovnih motornih vozila. Svjetlosna ploča se postavlja neposredno ispod trougle ploče putnog prijelaza i mora biti izvedena tako, da se natpis ne vidi kada nije osvijetljen. Ovaj natpis se uključuje samo kada se istovremeno na drugom kolosjeku putnom prijelazu približava još jedan vlak. Uključenje ovog natpisa mora biti popraćeno posebnim akustičnim signalom. Akustični signal traje sve do nailaska vlaka na putni prijelaz po drugom kolosjeku.

Članak 88.

(Napajanje uređaja putnih prijelaza)

(1) Napajanje putnih prijelaza se vrši iz napojnog kabela. U slučaju bilo kakvog kvara na napojnom uređaju, svjetlosni putni signali se napajaju iz posebne baterije kapaciteta za osmosatno rezervno napajanje.

(2) Moraju se poduzeti sve potrebne zaštitne mjere za zaštitu od električnog udara u skladu sa standardom JUS N.B2.741, odnosno odgovarajuće EN i IEC norme.

(3) Moraju se poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu od utjecaja struje električne vuče moofaznog sustava 25kV, 50Hz.

Članak 89.

(Uporaba parice STKA kabela za uređaj putnog prijelaza)

Za uređaje putnih prijelaza na otvorenoj pruzi, u pružnom signalno - telekomunikacijskom kabelu mogu se koristiti maksimalno dvije parice.

Članak 90.

(Standardi za elektroničke uređaje osiguranja putnih prijelaza)

(1) U principu, elektronički uređaj za osiguranje putnog prijelaza se sastoji od: mikroprocesorske sigurnosne logike, softvera, napojne jedinice, prenaponske zaštite i uključno/isključnih točaka povezanih odgovarajućim kablovima na uređaj.

(2) Elektromagnetski utjecaj je definiran normama EN 61000-4-2 (statički elektricitet), EN 61000-4-3 (elektromagnetsko polje) i EN 61000-4-4 (impulsni utjecaj).

(3) Temperaturni raspon rada uređaja je definiran normama IEC 60721-3-3 i IEC 60721-3-4, a to je:

a) za unutarnju opremu: -5 do +40°C, i

b) za vanjsku opremu: -30 do +70°C.

(4) Mehanički uvjeti rada su definirani normama IEC 60068-2-6, IEC 60068-2-27 i IEC 60068-2-31.
(5) Zaštitne mjere su definirane normama EN 60000-4-2 (instalacija) i IEC 60536 (klasifikacija).
(6) Zaštitne mjere po pitanju dimenzioniranja izolacije i ispitnog napona su definirane normom EN 50178.
(7) Zahtjevi po pitanju prenaponske zaštite su definirani normom Zaštitne mjere po pitanju dimenzioniranja izolacije i ispitnog napona su definirane normom EN 50122.
(8) Uređaj ne smije imati elektromagnetsko zračenje veće nego što su propisane CISPR, kako slijedi:
   a) Frekvencijski raspon od 150-500 kHz: 10mV, i
   b) Frekvencijski raspon od 0,5 do 30 MHz: 5mV.
(9) Sigurnosni zahtjevi elektronskog SS uređaja za osiguranje putnog prijelaza moraju biti verificirani sigurnosnom analizom i sigurnosnim izvješćem.
(10) Uvjeti za realizaciju sigurnosnog sustava moraju biti u skladu s UIC objavom 738 "informacija and Transmission of Safety Information".
(11) Razina sigurnosnog integriteta "Safety Integrity Level - SIL" mora odgovarati razini 4, u skladu s IEC 61508 i EN 50129.
(12) Svi parametri vezani za RAMS moraju biti u skladu s EN 50126, EN 50128 i EN 50129.
(13) Konfiguracija elektroničke logike (hardver i softver) mora biti riješena minimalno po principu 2 od 2.
(14) Raspoloživost sustava MTBF odnosno vrijeme između dva otkaza, mora biti minimalno 6 godina. Zahtijevani vijek trajanja elektronskog SS uređaja je između 15 i 20 godina.

POGLAVLJE XVI
UREĐAJI ZA KONTROLU I REGULIRANJE BRZINE KRETANJA VOZA

Članak 91.
(Opći tehnički uvjeti za auto - stop uređaje)

(1) U okviru ponude za sustav osiguranja, predvidjeti pružni autostop uređaj. Koristi se auto - stop uređaj sustava I -60 Indusi s pružnim baliza s radnim frekvencijama 500,1000 i 2000 Hz. Kombinirane pružne Balize 1000/2000 Hz obavezno se primjenjuju kod ulaznih signala i predsignala te kod izlaznih signala na glavnom prolaznom kolosijeku. Primjena i tehničke karakteristike autostop uređaja je propisana naputkom 425,426 i 427.
(2) Ponuđeno tehničko rješenje uređaja za kontrolu i upravljanje brzinom kretanja vlaka treba naznačiti i jediničnu cijenu (bez montaže) za lokomotivski dio uređaja, za koji će se zaključiti poseban ugovor.
(3) Auto - stop uređaj treba osigurati sigurno zaustavljanje vlakova pri brzinama od 120 km/h i većim, na rastojanju maksimalno 200 m iza signala sa sigurnosnim pojmom "stoj".
(4) Ponuđeni sustav mora biti projektiran i konstruiran tako da omogućuje jednostavnu dogradnju na sljedeći nivo/generaciju uređaja za automatsku kontrolu i reguliranje brzine kretanja vlaka.
(5) Uređaj mora biti podesan za primjenu na lokomotivama s jednosmjernom ili naizmjeničnom strujom vuče kao i na dizel lokomotivama.
(6) Rad uređaja ne smije ovisiti od vremenskih uvjeta, utjecaja struje vuče, potresa i drugih vanjskih utjecaja.
(7) Uređaj mora biti tako konstruiran da se može jednostavno ugraditi u lokomotive i na pruzi, pri čemu ne smije prelaziti granice slobodnog profila.
(8) Uređaj treba u sebi sadržavati što manje pokretnih dijelova, zbog čega dolaze u obzir i rješenja s beskontaktnom tehnikom, ali pri tome moraju biti ostvareni i svi uvjeti za signalno sigurno funkcioniranje ovakvog sustava.
(9) Za ponuđena tehnička rješenja moraju se dostaviti detaljni tehnički opisi sa osnovnim nacrtima i shemama sa značajkama i uvjetima ugradnje, eksploatacije i održavanja.

Članak 92.
(Opći tehnički uvjeti za ETCS sustav)

(1) Ako su predmet tendera suvremeni sustavi kontrole i upravljanje brzinom kretanja vlaka kao što je to ETCS sustav (vidjeti priloge broj 3,4 i 5), tehničko rješenje mora biti u skladu s odobrenim projektom, a ponuđena oprema mora ispunjavati sljedeće uvjete:
   a) Specifikacije funkcionalnih zahtjeva - FRS (izdane od strane Europske željezničke agencije, br.ERA/ERTMS/003024) kojima se definiraju funkcionalni zahtjevi koje postavljaju željeznice pred ETCS sustav,
   b) Specifikacije sistemskih zahtjeva - SRS (izdane od strane grupacije UNISIG, br. SUBSET -026) koje opisuju jezgra ETCS sustava zajedno sa sučeljima prema GSM - R sustavu, signalno - sigurnosnom uređaju i opremi na vučnom vozilu.
(2) Osim navedenih specifikacija funkcionalnih zahtjeva (FRS v5.0) i specifikacija sistemskih zahtjeva (SRS v2.3.0), pružni dio opreme za ETCS mora zadovoljavati zahtjeve definirane u točkama 4.2.1, 4.2.3, 4.2.5, 4.2. 7, 4.2.8., 4.2.9, 4.2.11, 4.2.12, 4.2.15 i 4.2.16 Tehnički specifikacija za interoperabilnost za zapovjedno - kontrolne i signalne sustave (TSI CCS), izdane od strane Europske željezničke agencije (ERA), kao i sljedeće posebne uvjete za pojedine komponente:
   a) za RBC (Radio - blok centar): UNISIG SUBSET -039 (v2.3.0), SUBSET -097 (v1.1.0) i SUBSET - 098 (v1.1.0);
   b) za eurobalize: UNISIG SUBSET -036 (v2.4.1);
   c) za europetlje: UNISIG SUBSET -044 (v2.3.0);
   d) za radio in - fill Balize: UNISIG SUBSET -046 (v2.0.0), SUBSET -047 (v2.0.0), SUBSET -048 (v2.0.0) i SUBSET -049 (v2.0.0).
(3) Radi postizanja interoperabilnosti cijelog sustava moraju biti zadovoljeni i sljedeći sigurnosni zahtjevi:
   a) za postizanje odgovarajuće razine sigurnosti (SIL) zahtjevi iz dokumenta "Requirements on risk and hazard analysis for interoperability",
   b) za sve dijelove pružne opreme mora biti parametar THR (tolerable Hazard Rate) < 10-9 slučajnih kvarova/sat, što odgovara SIL 4 razini,
   c) uvjeti iz UNISIG SUBSET -091 (v2.5.0) "Safety Requirements for the Technical Interoperability of ETCS in levels 1 & 2",
   d) pouzdanost i raspoloživost mora biti u skladu s "Reliability - Availability Requirements",
   e) funkcionalnost mora zadovoljavati uvjete iz UNISIG SUBSET -040 (v2.3.0) "Dimensioning and Engineering Rules",
   f) funkcionalna ispitivanja moraju biti u skladu sa UNISIG SUBSET - 0763532 (v2.3.1), SUBSET - 0.763.633 (v2.3.1) i SUBSET -07.637 (v1.0.2).

Članak 93.
(Prateći uvjeti)

Za svako ponuđeno tehničko rješenje uređaja za kontrolu i upravljanje brzinom kretanja vlaka, ponuđač mora dostaviti tehničke opise, sheme, tehničke i eksploatacijske karakteristike uređaja, upute za ugradnju, korištenje i održavanje kao i

odgovarajuće dozvole od nadležnih organa s područja drugih država.

POGLAVLJE XVII
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 94.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta, a isti će se primjenjivati, nakon što ROŽ BiH od entiteta dobije pismenu potvrdu o prihvatanju i primjeni odredbi ovog pravilnika u svrhu izmjene Privitak I "Instrukcije za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sustava u BiH" ("Službeni glasnik BiH", br. 11/12).

Broj 10-01-29-7-158-1/14
02. lipnja 2014. godine
Doboj

Ravnatelj
Borka Trkulja, v. r.

PREGLED ZNAČENJA SIGNALNIH ZNAKOVA KOD SVETLOSNIH SIGNALA

SCHEDULE OF LIGHT SIGNAL ASPECTS

Red. br. No.	Signalni znak Signal aspect	Značenje signalnog znaka Meaning of signal aspect
1	●	„Stoj" „Stop"
2	◐	„Slobodno redovnom brzinom" „Proceed at normal speed"
3	○	„Oprezno, predstoji zaustavljanje kod narednog signala" „Proceed, preparing to stop at next signal"
4	☼◐	„Slobodno, predstoji ograničenje brzine od narednog signala" „Proceed, preparing to restrict the speed at next signal"
5	☼	„Ograničena brzina". Ne može se pojavljivati sam, već uvek mora biti praćen sa jednom zelenom mirnom, jednom žutom mirnom ili jednom zelenom žmigajućom svetlošću za predsignalisanje narednih signala. „Restricted speed". Can't apear alone but must always accompanied by one permanent green, one permanent yelow or with one green flashing lighte for warning indication of next signals."
6	☼ ○	„Ograničena brzina, oprezno predstoji zaustavljanje.kod narenog signala." „Restricted speed, carefully, proceed stopping at next signal".
7	☼ ◐	„Ograničena brzina, predstoji slobodno ili oprezno od narednog signala". „Restricted speed, proceed clear or carefully by next signal".
8	☼ ☼◐	„Ograničena brzina, predstoji slobodno ograničenom brzinom od narednog signala". „Restricted speed, proceed clear with restricted speed by next signal".

PRIVITAK 1

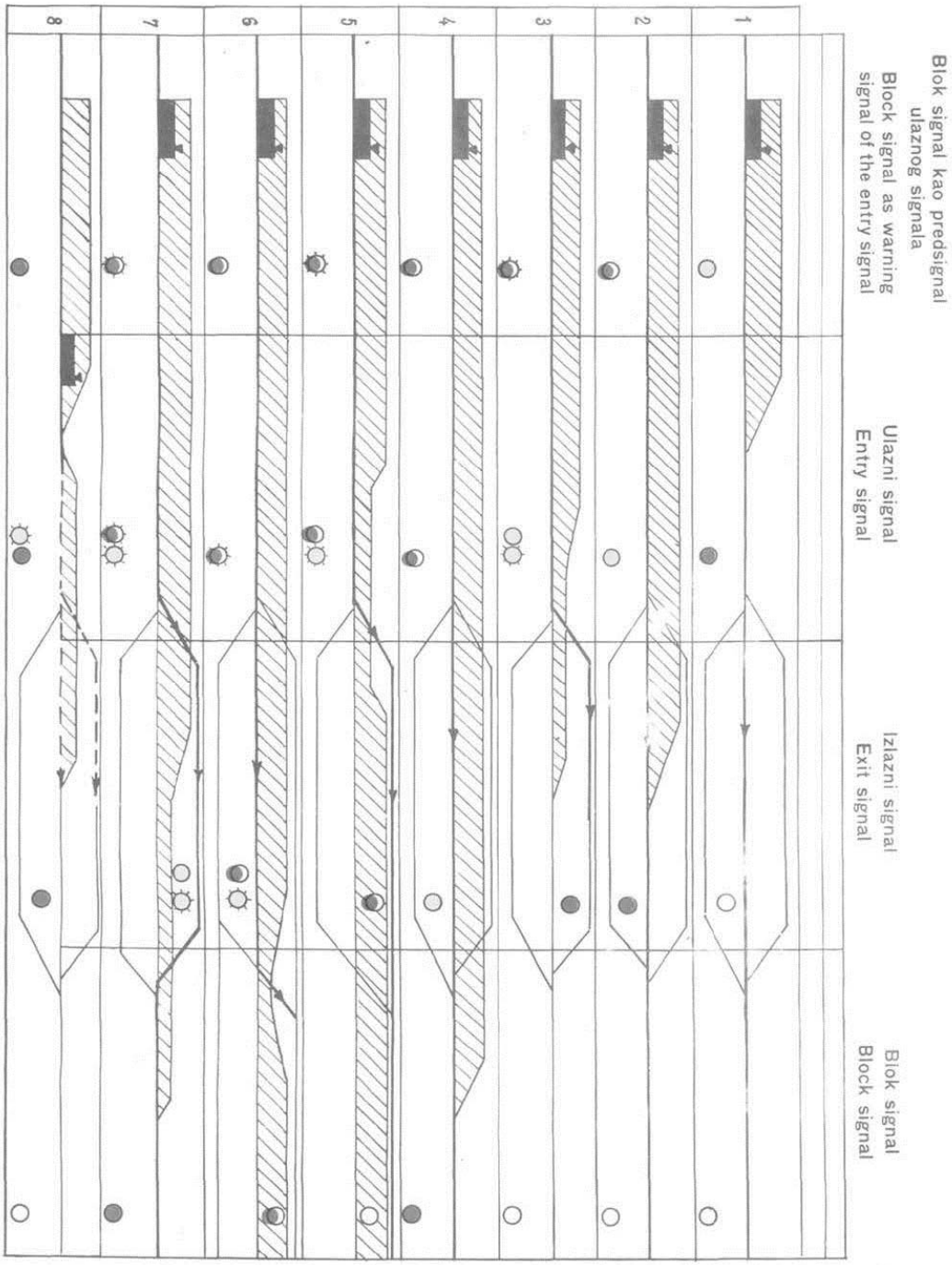
Blok signal kao predsignal ulaznog signala
Block signal as warning signal of the entry signal
Ulazni signal
Entry signal
Izlazni signal
Exit signal
Blok signal
Block signal
1
2
3
4
5
6
7
8

PRIVITAK 2

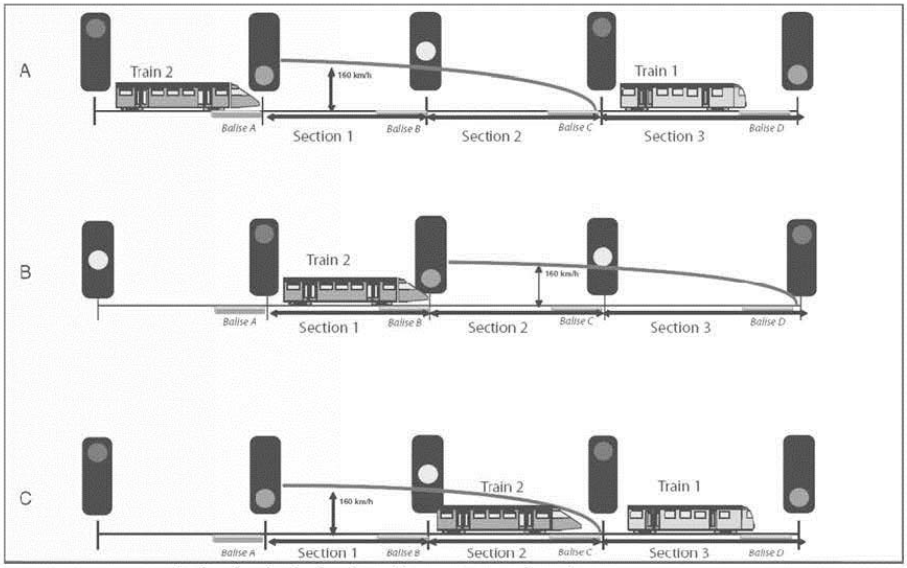

PRIVITAK 3 (princip funkcioniranja ETCS razine 1)

ETCS razinu 1 - vlak 2 prima informaciju o zauzetosti narednog prostornog odsjeka tek kada prilazi signalu odnosno prelazi preko odnosne Balize. Ovisno od pokazivanja odnosnog signala ovisi i automatska reakcija lokomotivskog dijela ETCS uređaja (slično kao kod auto - stop uređaja).

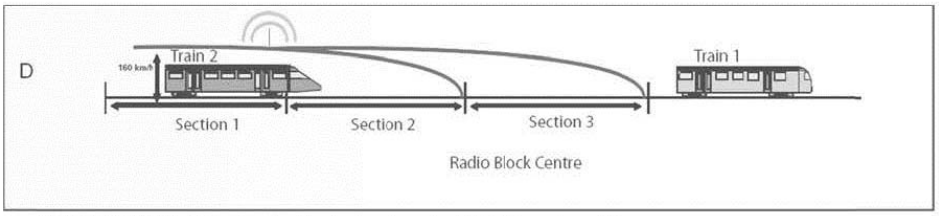

PRIVITAK 4 (princip funkcioniranja ETCS razine 2)

ETCS razinu 2 - vlak 2 prima informaciju o zauzetosti narednih prostornih odsjeka putem GSM - R mreže. Detekcija položaja vlaka se još uvijek vrši uz pomoć pružnih elemenata za detekciju (Balize, brojači osovina, izolirani odjseci i sl..) Ali u ovom slučaju strojovođa odnosno lokomotivski dio ETCS uređaja prije dobiva informaciju o stanju zauzeća narednih prostornih odsjeka. Prostorni signali nisu neophodni.

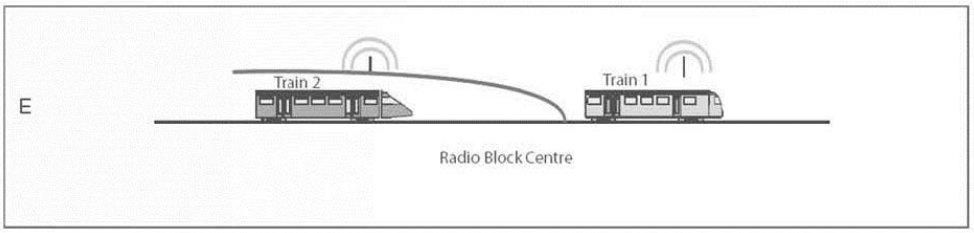

PRIVITAK 5 princip funkcioniranja ETCS razine 3)

ETCS razinu 3 - GSM - R mreže i RBC - a vlak 1. i 2. razmjenjuju podatke o međusobnom točnom položaju. U ovom slučaju nisu potrebni prostorni signali niti pružni elementi za detekciju položaja vlaka..

ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

766

У складу са чланом 88. став 1. тачка д) и став 4. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), а у вези са чланом 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13 и 96/13), Савјет је, на сједници одржаној 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Ђукнић Жики, тужиоцу Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона, престаје мандат тужиоца тог тужилаштва са даном 31.5.2014. године, због подношења оставке.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", као и у просторијама Савјета доступним јавности.

Образложење

Ђукнић Жика, тужилац Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона, дана 28.4.2014. године, у писменој форми, упутио је оставку Високом судском и тужилачком савјету БиХ на дужност тужиоца наведеног тужилаштва, са даном 31.5.2014. године.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ, прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је у случају подношења оставке. Приликом подношења оставке, мандат судије или тужиоца истиче на дан када Савјет прими његову писмену оставку или на дан када оставка треба да ступи на снагу, који од наведеног наступа касније, а што је у конкретном случају дан 31.5.2014. године.

У складу са напријед наведеним, а на основу одредаба члана 88. став 1. тачка д) Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ, као и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета БиХ, донијета је Одлука као у диспозитиву.

Број 04-02-1647-2/201 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

U skladu sa članom 88. stav 1. tačka d) i stav 4. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), a u vezi sa članom 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13 i 96/13), Vijeće je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O PRESTANKU MANDATA

Đuknić Žiki, tužiocu Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, prestaje mandat tužioca navedenog tužilaštva sa danom 31.5.2014. godine, zbog podnošenja ostavke.

Ova Odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", kao i u prostorijama Vijeća dostupnim javnosti.

Obrazloženje

Đuknić Žika, tužilac Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, dana 28.4.2014. godine, u pismenoj formi, uputio je ostavku Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH na dužnost tužioca navedenog tužilaštva, sa danom 31.5.2014. godine.

Članom 88. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koji od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju dan 31.5.2014. godine.

U skladu sa naprijed navedenim, a na osnovu odredaba člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, donijeta je Odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-02-1647-2/201 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Sukladno članku 88. stavak 1. točka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), a u svezi sa člankom 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13 i 96/13), Vijeće je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O PRESTANKU MANDATA

Đuknić Žiki, tužitelju Kantonalnog tužiteljstva Tuzlanskog kantona, prestaje mandat tužitelja tog tužiteljstva sa danom 31.5.2014. godine, zbog podnošenja ostavke.

Ova Odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH", kao i u prostorijama Vijeća dostupnim javnosti.

Obrazloženje

Đuknić Žika, tužitelj Kantonalnog tužiteljstva Tuzlanskog kantona dana 28.4.2014. godine, u pismenoj formi, uputio je ostavku Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH na dužnost tužitelja navedenog tužiteljstva, sa danom 31.5.2014. godine.

Člankom 88. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat suca ili tužitelja ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koji od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju dan 31.5.2014. godine.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju odredaba članka 88. stavak 1. točka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, kao i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH, donijeta je Odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-02-1647-2/201 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

767

У складу са чланом 74. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13 и 96/13), Савјет је, на сједници одржаној 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ПОНИШТЕЊУ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА У ОПЋИНСКИ СУД У ЗЕНИЦИ

Поништава се Одлука о именовању **Андреје Божичковић** за стручног сарадника у Општински суд у Зеници, број 04-02-1751-8/2014 од 8.5.2014. године.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", као и у просторијама Савјета доступним јавности.

Образложење

Одлуком о именовању, број 04-02-1751-8/2014 од 8.5.2014. године, Андреја Божичковић је именована за стручног сарадника у Општински суд у Зеници, па је, према наведеној одлуци, дужност требала преузети 1.6.2014. године.

Међутим, након именовања, а прије преузимања дужности, Андреја Божичковић је обавијестила Савјет да не може прихватити наведену позицију из разлога што је у међувремену добила посао стручног сарадника у Кантоналном тужилаштву Зеничко-добојског кантона, те сходно томе одустаје од именовања на позицију стручног сарадника у Општински суд у Зеници.

У складу са напријед наведеним, а на основу овлаштења утврђених чланом 74. Пословника Високог судског и тужилачког савјета БиХ, Савјет је донио Одлуку као у диспозитиву.

Број 04-02-1751-11/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

U skladu sa članom 74. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13 i 96/13), Vijeće je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O PONIŠTENJU ODLUKE O IMENOVANJU STRUČNOG SARADNIKA U OPĆINSKI SUD U ZENICI

Poništava se Odluka o imenovanju **Andreje Božičković**, za stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici, broj 04-02-1751-8/2014 od 8.5.2014. godine.

Ova Odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", kao i u prostorijama Vijeća dostupnim javnosti.

Obrazloženje

Odlukom o imenovanju, broj 04-02-1751-8/2014 od 8.5.2014. godine, Andreja Božičković je imenovana za stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici, pa je, prema navedenoj odluci, dužnost trebala preuzeti 1.6.2014. godine.

Međutim, nakon imenovanja, a prije preuzimanja dužnosti, Andreja Božičković je obavijestila Vijeće da ne može prihvatiti navedenu poziciju iz razloga što je u međuvremenu dobila posao stručnog saradnika u Kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona, te shodno tome odustaje od imenovanja na poziciju stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici.

U skladu sa naprijed navedenim, a na osnovu ovlaštenja utvrđenih članom 74. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, Vijeće je donijelo Odluku kao u dispozitivu.

Broj 04-02-1751-11/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Sukladno članku 74. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13 i 96/13), Vijeće je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O PONIŠTENJU ODLUKE O IMENOVANJU STRUČNOG SURADNIKA U OPĆINSKI SUD U ZENICI

Poništava se Odluka o imenovanju **Andreje Božičković** za stručnog suradnika u Općinski sud u Zenici, broj 04-02-1751-8/2014 od 8.5.2014. godine.

Ova Odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", kao i u prostorijama Vijeća dostupnim javnosti.

Obrazloženje

Odlukom o imenovanju, broj 04-02-1751-8/2014 od 8.5.2014. godine, Andreja Božičković je imenovana za stručnog suradnika u Općinski sud u Zenici, pa je, prema navedenoj odluci, dužnost trebala preuzeti 1.6.2014. godine.

Međutim, nakon imenovanja, a prije preuzimanja dužnosti, Andreja Božičković je obavijestila Vijeće da ne može prihvatiti navedenu poziciju iz razloga što je u međuvremenu dobila posao stručnog saradnika u Kantonalnom tužiteljstvu Zeničko-dobojskog kantona, te shodno tome odustaje od imenovanja na poziciju stručnog suradnika u Općinski sud u Zenici.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju ovlaštenja utvrđenih člankom 74. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH, Vijeće je donijelo Odluku kao u dispozitivu.

Broj 04-02-1751-11/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

768

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОСНОВНИ СУД У ВЛАСЕНИЦИ

I

За судију у Основни суд у Власеници, именује се **Драган Голијан.**

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именованог кандидата. Именовани кандидат се истакао, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-1/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i

tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U VLASENICI

I

Za sudiju u Osnovni sud u Vlasenici, imenuje se **Dragan Golijan.**

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-1/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OSNOVNI SUD U VLASENICI

I

Za suca u Osnovni sud u Vlasenici, imenuje se **Dragan Golijan.**

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-1/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

769

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА

I

За тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона, именује се **Амра Џафић-Харбаш**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-2/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U KANTONALNO TUŽILAŠTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **Amra Džafić-Harbaš**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim

stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-2/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U KANTONALNO TUŽITELJSTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **Amra Džafić-Harbaš**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-2/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

770

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА

I

За тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона, именује се **Давид Томић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именованог кандидата. Именовани кандидат се истакао, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-3/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U KANTONALNO TUŽILAŠTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **David Tomić**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-3/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U KANTONALNO TUŽITELJSTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **David Tomić**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-3/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

771

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА

I

За тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона, именује се **Харис Хаирлаховић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именованог кандидата. Именовани кандидат се истакао, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-4/2014 Предјседник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U KANTONALNO TUŽILAŠTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **Haris Hairlahović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-4/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U KANTONALNO TUŽITELJSTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **Haris Hairlahović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-4/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

772

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У КАНТОНАЛНО ТУЖИЛАШТВО УНСКО-САНСКОГ КАНТОНА

I

За тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона, именује се **Мерима Мешановић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-5/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U KANTONALNO TUŽILAŠTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko - sanskog kantona, imenuje se **Merima Mešanović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-5/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U KANTONALNO TUŽITELJSTVO UNSKO-SANSKOG KANTONA

I

Za tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona, imenuje se **Merima Mešanović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po

pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-5/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

773

На основу члана 4. став 2. Закона о платама и осталим накнадама судија и тужилаца у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 72/05, 22/09 и 55/13), а у складу са одредбама Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13 i 96/13), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СТРУЧНОГ САРАДНИКА У ОПЋИНСКИ СУД У ЗЕНИЦИ

I

За стручног сарадника у Општински суд у Зеници, именује се **Ивана Видовић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакала, између осталих пријављених кандидата, способношћу разумијевања и систематичног анализирања правних проблема, познавању релевантних закона и других прописа, способности да непристрасно, савјесно, марљиво, одлучно и одговорно обавља дужности и послове стручног сарадника. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава прописане услове за именовање стручних сарадника.

III

Именована ступа на дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-6/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 4. stav 2. Zakona o platama i ostalim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a u skladu sa odredbama Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13 i 96/13), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU STRUČNOG SARADNIKA U OPĆINSKI SUD U ZENICI

I

Za stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici, imenuje se **Ivana Vidović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obavlja dužnosti i poslove stručnog saradnika. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava propisane uslove za imenovanje stručnih saradnika.

III

Imenovana stupa na dužnost 15.6.2014. godine

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH", u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-6/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 4. stavak 2. Zakona o plaćama i ostalim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 72/05, 22/09 i 55/13), a sukladno sa odredbama Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13 i 96/13), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU STRUČNOG SURADNIKA U OPĆINSKI SUD U ZENICI

I

Za stručnog suradnika u Općinski sud u Zenici, imenuje se **Ivana Vidović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, sposobnošću razumijevanja i sistematičnog analiziranja pravnih problema, poznavanju relevantnih zakona i drugih propisa, sposobnosti da nepristrasno, savjesno, marljivo, odlučno i odgovorno obnaša dužnosti i poslove stručnog suradnika. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava propisane uvjete za imenovanje stručnih suradnika.

III

Imenovana stupa na dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-6/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

774

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОСНОВНИ СУД У ТЕСЛИЋУ

I

За судију у Основни суд у Теслићу, именује се **Милена Ђекановић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-7/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U TESLIĆU

I

Za sudiju u Osnovni sud u Teslću, imenuje se **Milena Đekanović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-7/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OSNOVNI SUD U TESLIĆU

I

Za suca u Osnovni sud u Teslću, imenuje se **Milena Đekanović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-7/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

775

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОСНОВНИ СУД У ПРИЈЕДОРУ

I

За судију у Основни суд у Приједору, именује се **Гордана Митровић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-8/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U PRIJEDORU

I

Za sudiju u Osnovni sud u Prijedoru, imenuje se **Gordana Mitrović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-8/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, je na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OSNOVNI SUD U PRIJEDORU

I

Za suca u Osnovni sud u Prijedoru, imenuje se **Gordana Mitrović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-8/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

776

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОСНОВНИ СУД У ДЕРВЕНТИ

I

За судију у Основни суд у Дервенти, именује се **Ален Лукач**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именованог кандидата. Именовани кандидат се истакао, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности,

непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-9/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U DERVENTI

I

Za sudiju u Osnovni sud u Derventi, imenuje se **Alen Lukač**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-9/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OSNOVNI SUD U DERVENTI

I

Za suca u Osnovni sud u Derventi, imenuje se **Alen Lukač**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-9/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

777

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ВРХОВНИ СУД ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију у Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине, именује се **Божидарка Додик**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-10/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za sudiju u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, imenuje se **Božidarka Dodik**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-10/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za suca u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, imenuje se **Božidarka Dodik**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-10/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

778

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ВРХОВНИ СУД ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За судију у Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине, именује се **Сњежана Малешевић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-11/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za sudiju u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, imenuje se **Snježana Malešević**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-11/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za suca u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, imenuje se **Snježana Malešević**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-11/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

779

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ СУДИЈЕ У ОСНОВНИ СУД У ФОЧИ

I

За судију у Основни суд у Фочи, именује се **Зорица Лимић-Трифковић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова судије и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-12/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUDIJE U OSNOVNI SUD U FOČI

I

Za sudiju u Osnovni sud u Foči, imenuje se **Zorica Limić-Trifković**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-12/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU SUCA U OSNOVNI SUD U FOČI

I

Za suca u Osnovni sud u Foči, imenuje se **Zorica Limić-Trifković**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova suca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-12/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

780

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 27.5.2014. године донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ФЕДЕРАЛНО ТУЖИЛАШТВО ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

За тужиоца у Федерално тужилаштво Федерације Босне и Херцеговине, именује се **Муниб Халиловић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именованог кандидата. Именовани кандидат се истакао, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-13/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U FEDERALNO TUŽILAŠTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za tužioca u Federalno tužilaštvo Federacije Bosne i Hercegovine, imenuje se **Munib Halilović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-13/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U FEDERALNO TUŽITELJSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za tužitelja u Federalno tužiteljstvo Federacije Bosne i Hercegovine, imenuje se **Munib Halilović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-13/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

781

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ОКРУЖНО ТУЖИЛАШТВО У БАЊОЈ ЛУЦИ

I

За тужиоца у Окружно тужилаштво у Бањој Луци, именује се **Саша Лаботић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именованог кандидата. Именовани кандидат се истакао, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да овај кандидат у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именовани преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-14/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U OKRUŽNO TUŽILAŠTVO U BANJOJ LUCI

I

Za tužioca u Okružno tužilaštvo u Banjoj Luci, imenuje se **Saša Labotić**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-14/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i

tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U OKRUŽNO TUŽITELJSTVO U BANJOJ LUCI

I

Za tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Banjoj Luci, imenuje se **Saša Labotić**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovanog kandidata. Imenovani kandidat se istakao, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ovaj kandidat u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovani preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-14/2014 Predsjednik
27. svibnja 2014. godine **Milorad Novković**, v. r.

782

На основу члана 17. став 1. тачка 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној дана 27.5.2014. године, донио

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ОКРУЖНО ТУЖИЛАШТВО У ДОБОЈУ

I

За тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју, именује се **Маријана Лазић Миладиновић**.

II

Приликом именовања Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је узео у обзир квалификације, знање и искуство именоване кандидаткиње. Именована кандидаткиња се истакла, између осталих пријављених кандидата, својим претходним стручним достигнућима, способношћу за обављање послова тужиоца и могућношћу анализирања правних проблема, по показаној независности, непристрасности, интегритету, ревности и одговорности у обављању дужности, као и комуникативности и зрелости приликом одлучивања. Савјет сматра да ова кандидаткиња у потпуности испуњава услове за именовање прописане у члану 43. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

III

Именована преузима дужност 15.6.2014. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ" у складу са чланом 45. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

Број 04-02-1944-15/2014 Предсједник
27. маја 2014. године **Милорад Новковић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽIOCA U OKRUŽNO TUŽILAŠTVO U DOBOJU

I

Za tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju, imenuje se **Marijana Lazić Miladinović**.

II

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova tužioca i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-15/2014 Predsjednik
27. maja 2014. godine **Milorad Novković**, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj dana 27.5.2014. godine, donijelo

ODLUKU
O IMENOVANJU TUŽITELJA U OKRUŽNO TUŽITELJSTVO U DOBOJU

I

Za tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju, imenuje se **Marijana Lazić Miladinović**.

II

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana kandidatkinja se

istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova tužitelja i mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da ova kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članku 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III

Imenovana preuzima dužnost 15.6.2014. godine.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", sukladno članku 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-1944-15/2014
27. svibnja 2014. godine

Predsjednik
Milorad Novković, v. r.

ИСПРАВКЕ

783

Након извршеног сравњивања са изворним текстом, утврђено је да се у Правилу 72/2014 о радио-опреми која се може користити без појединачних дозвола за уређаје издатих од стране Регулаторне агенције за комуникације, објављеном у "Службеном гласнику БиХ", број 44/14, од 03.06.2014. године, на босанском, хрватском и српском језику, поткрала техничка грешка, те на основу члана 55. Јединствених правила за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 11/05), Савјет Регулаторне агенције за комуникације врши

ИСПРАВКУ ПРАВИЛА 72/2014
О РАДИО-ОПРЕМИ КОЈА СЕ МОЖЕ КОРИСТИТИ БЕЗ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОЗВОЛА ЗА УРЕЂАЈЕ ИЗДАТИХ ОД СТРАНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ

У Правилу 72/2014 о радио-опреми која се може користити без појединачних дозвола за уређаје издатих од стране Регулаторне агенције за комуникације ("Службени гласник БиХ", број 44/14), у члану 5. ријечи: "Правило о измјени Правила 46/2009", замјењују се ријечима: "Правило 46/2009", а ријечи: "("Службени гласник БиХ", број 61/12)", замјењују се ријечима: "("Службени гласник БиХ", бр. 52/09 и 61/12)".

Број 05-02-2-1475-2/14
09. јуна 2014. године
Сарајево

Предсједавајући
Вијећа Агенције
Пламенко Чустовић, с. р.

Nakon izvršenog sravnjivanja sa izvornim tekstom, utvrđeno je da se u Pravilu 72/2014 o radioopremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije, objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 44/14, od 03.06.2014. godine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, potkrala tehnička greška, te na osnovu člana 55. Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 11/05), Vijeće Regulatorne agencije za komunikacije vrši

ISPRAVKU PRAVILA 72/2014
O RADIOOPREMI KOJA SE MOŽE KORISTITI BEZ POJEDINAČNIH DOZVOLA ZA UREĐAJE IZDATIH OD STRANE REGULATORNE AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJE

U Pravilu 72/2014 o radioopremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije ("Službeni glasnik BiH", broj 44/14), u članu 5. riječi: "Pravilo o izmjeni Pravila 46/2009", zamjenjuju se riječima: "Pravilo 46/2009", a riječi: "("Službeni glasnik BiH", broj 61/12)", zamjenjuju se riječima: "("Službeni glasnik BiH", br. 52/09 i 61/12)".

Broj 05-02-2-1475-2/14
09. juna 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća Agencije
Plamenko Čustović, s. r.

Nakon provedenog sravnjenja s izvornim tekstom, utvrđeno je da se u Pravilu 72/2014 o radijskoj opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije, objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 44/14, od 03.06.2014. godine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, potkrala tehnička greška, te na temelju članka 55. Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 11/05), Vijeće Regulatorne agencije za komunikacije vrši

ISPRAVAK PRAVILA 72/2014
O RADIJSKOJ OPREMI KOJA SE MOŽE KORISTITI BEZ POJEDINAČNIH DOZVOLA ZA UREĐAJE IZDATIH OD STRANE REGULATORNE AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJE

U Pravilu 72/2014 o radijskoj opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije ("Službeni glasnik BiH", broj 44/14), u članku 5. riječi: "Pravilo o izmjeni Pravila 46/2009", zamjenjuju se riječima: "Pravilo 46/2009", a riječi: "("Službeni glasnik BiH", broj 61/12)", zamjenjuju se riječima: "("Službeni glasnik BiH", br. 52/09 i 61/12)".

Broj 05-02-2-1475-2/14
09. lipnja 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća Agencije
Plamenko Čustović, v. r.

САДРЖАЈ

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

755 Закон о измјенама и допунама Закона о граничној контроли (српски језик) 1
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli (bosanski jezik) 5
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli (hrvatski jezik) 9

756 Закон о допунама Закона о Правобранилаштву Босне и Херцеговине (српски језик) 13
Zakon o dopunama Zakona o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 14
Zakon o dopunama Zakona o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 14

757 Закон о допуни Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине (српски језик) 14
Zakon o dopuni Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 15
Zakon o dopuni Zakona o javnim nabavama Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 15

758 Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности (српски језик) 15
Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (bosanski jezik) 37
Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (hrvatski jezik) 56

759 Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине (српски језик) 75
Zakon o dopuni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 76
Zakon o dopuni Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 76

760 Закључак о оснивању Привремене заједничке комисије оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ради спровођења процедуре за именовање једног представника академске заједнице и једног представника невладиног сектора у Комисију за избор и праћење рада Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (српски језик) 77
Zaključak o osnivanju Privremene zajedničke komisije oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine radi provođenja procedure za imenovanje jednog predstavnika akademske zajednice i jednog predstavnika nevladinog sektora u Komisiju za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (bosanski jezik) 77
Zaključak o osnivanju Privremenog zajedničkog povjerenstva obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za provođenje procedure imenovanja jednog predstavnika akademske zajednice i jednoga predstavnika nevladinog sektora u Povjerenstvo za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (hrvatski jezik) 78

ДОМ НАРОДА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

761 Одлука о измјени Одлуке о именовању чланова интерпарламентарних група пријатељства Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине за билатералну сарадњу са парламентарним тијелима других земаља (српски језик) 78
Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju članova interparlamentarnih grupa prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu saradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja (bosanski jezik) 78
Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju članova međuparlamentarnih skupina prijateljstva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za bilateralnu suradnju s parlamentarnim tijelima drugih zemalja (hrvatski jezik) 79

762 Одлука о именовању чланова сталних комисија Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (српски језик) 79
Odluka o imenovanju članova stalnih komisija Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 79
Odluka o imenovanju članova stalnih povjerenstava Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 79

763 Одлука о измјенама Одлуке о избору чланова заједничких комисија оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (српски језик) 80
Odluka o izboru članova zajedničkih komisija oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 80
Odluka o izboru članova zajedničkih povjerenstava obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 80

РЕГУЛАТОРНИ ОДБОР ЖЕЉЕЗНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

764 Правилник 413а о жељезничкој телекомуникационој мрежи у ЖС БиХ (српски језик) 80

Pravilnik 413a o željezničkoj telekomunikacionoj mreži u ŽS BiH (bosanski jezik 99
Pravilnik 413a o željezničkoj telekomunikacijskoj mreži u ŽS BiH (hrvatski jezik) 116
765 Правилник 413 б о сигнално-сигурносној мрежи у ЖС БиХ (српски језик) 133
Pravilnik 413 b o signalno-sigurnosnoj mreži u ŽS BiH (bosanski jezik) 165
Pravilnik 413 b o signalno-sigurnosnoj mreži u ŽS BiH (hrvatski jezik) 194

ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

766 Одлука о престанку мандата (српски језик) 222
Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik) 222
Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik) 222
767 Одлука о поништењу Одлуке о именовању стручног сарадника у Општински суд у Зеници (српски језик) 222
Odluka o poništenju Odluke o imenovanju stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici (bosanski jezik) 223
Odluka o poništenju Odluke o imenovanju stručnog suradnika u Općinski sud u Zenici (hrvatski jezik) 223
768 Одлука о именовању судије у Основни суд у Власеници (српски језик) 223
Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Vlasenici (bosanski jezik) 223
Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Vlasenici (hrvatski jezik) 224
769 Одлука о именовању тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона (српски језик) 224
Odluka o imenovanju tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona (bosanski jezik) 224
Odluka o imenovanju tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona (hrvatski jezik) 225
770 Одлука о именовању тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона (српски језик) 225
Odluka o imenovanju tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona (bosanski jezik) 225
Odluka o imenovanju tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona (hrvatski jezik) 226
771 Одлука о именовању тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско-санског кантона (српски језик) 226
Odluka o imenovanju tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona (bosanski jezik) 226
Odluka o imenovanju tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona (hrvatski jezik) 226
772 Одлука о именовању тужиоца у Кантонално тужилаштво Унско - санског кантона (српски језик) 227
Odluka o imenovanju tužioca u Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona (bosanski jezik) 227
Odluka o imenovanju tužitelja u Kantonalno tužiteljstvo Unsko - sanskog kantona (hrvatski jezik) 227
773 Одлука о именовању стручног сарадника у Општински суд у Зеници (српски језик) 228
Odluka o imenovanju stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici bosanski jezik) 228
Odluka o imenovanju stručnog saradnika u Općinski sud u Zenici (hrvatski jezik) 228
774 Одлука о именовању судије у Основни суд у Теслићу (српски језик) 229
Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Teslići (bosanski jezik) 229
Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Teslići (hrvatski jezik) 229
775 Одлука о именовању судије у Основни суд у Приједору (српски језик) 229
Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Prijedoru (bosanski jezik) 230
Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Prijedoru (hrvatski jezik) 230
776 Одлука о именовању судије у Основни суд у Дервенти (српски језик) 230
Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Derventi (bosanski jezik) 231
Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Derventi (hrvatski jezik) 231
777 Одлука о именовању судије у Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине (српски језик) 231
Odluka o imenovanju sudije u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 232
Odluka o imenovanju suca u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 232
778 Одлука о именовању судије у Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине (српски језик) 232
Odluka o imenovanju sudije u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 232
Odluka o imenovanju suca u Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 233
779 Одлука о именовању судије у Основни суд у Фочи (српски језик) 233
Odluka o imenovanju sudije u Osnovni sud u Foči (bosanski jezik) 233
Odluka o imenovanju suca u Osnovni sud u Foči (hrvatski jezik) 234
780 Одлука о именовању тужиоца у Федерално тужилаштво Федерације Босне и Херцеговине (српски језик) 234
Odluka o imenovanju tužioca u Federalno tužilaštvo Federacije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 234
Odluka o imenovanju tužitelja u Federalno tužiteljstvo Federacije Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 235
781 Одлука о именовању тужиоца у Окружно тужилаштво у Бањој Луци (српски језик) 235
Odluka o imenovanju tužioca u Okružno tužilaštvo u Banjoj Luci (bosanski jezik) 235
Odluka o imenovanju tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Banjoj Luci (hrvatski jezik) 235
782 Одлука о именовању тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју (српски језик) 236
Odluka o imenovanju tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju (bosanski jezik) 236

Odluka o imenovanju tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju (hrvatski jezik) 236

ИСПРАВКЕ

783 Исправка Правила 72/2014 о радио-опреми која се може користити без појединачних дозвола за уређаје издатих од стране Регулаторне агенције за комуникације (српски језик) 237

Ispravka Pravila 72/2014 o radioopremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije (bosanski jezik) 237

Ispravak Pravila 72/2014 o radijskoj opremi koja se može koristiti bez pojedinačnih dozvola za uređaje izdatih od strane Regulatorne agencije za komunikacije (hrvatski jezik) 237

NERMIN HALILAGIĆ
POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE KAO ODGOVOR NA ORGANIZOVANI KRIMINALITET
JP NIO
Sarajevo, 2013.

ALMIR BERIDAN
ZAŠTITA I SPAŠAVANJE U MEĐUNARODNOM I NACIONALNOM PRAVU
JP NIO
SLUŽBENI LIST BiH SARAJEVO
Sarajevo, 2014.

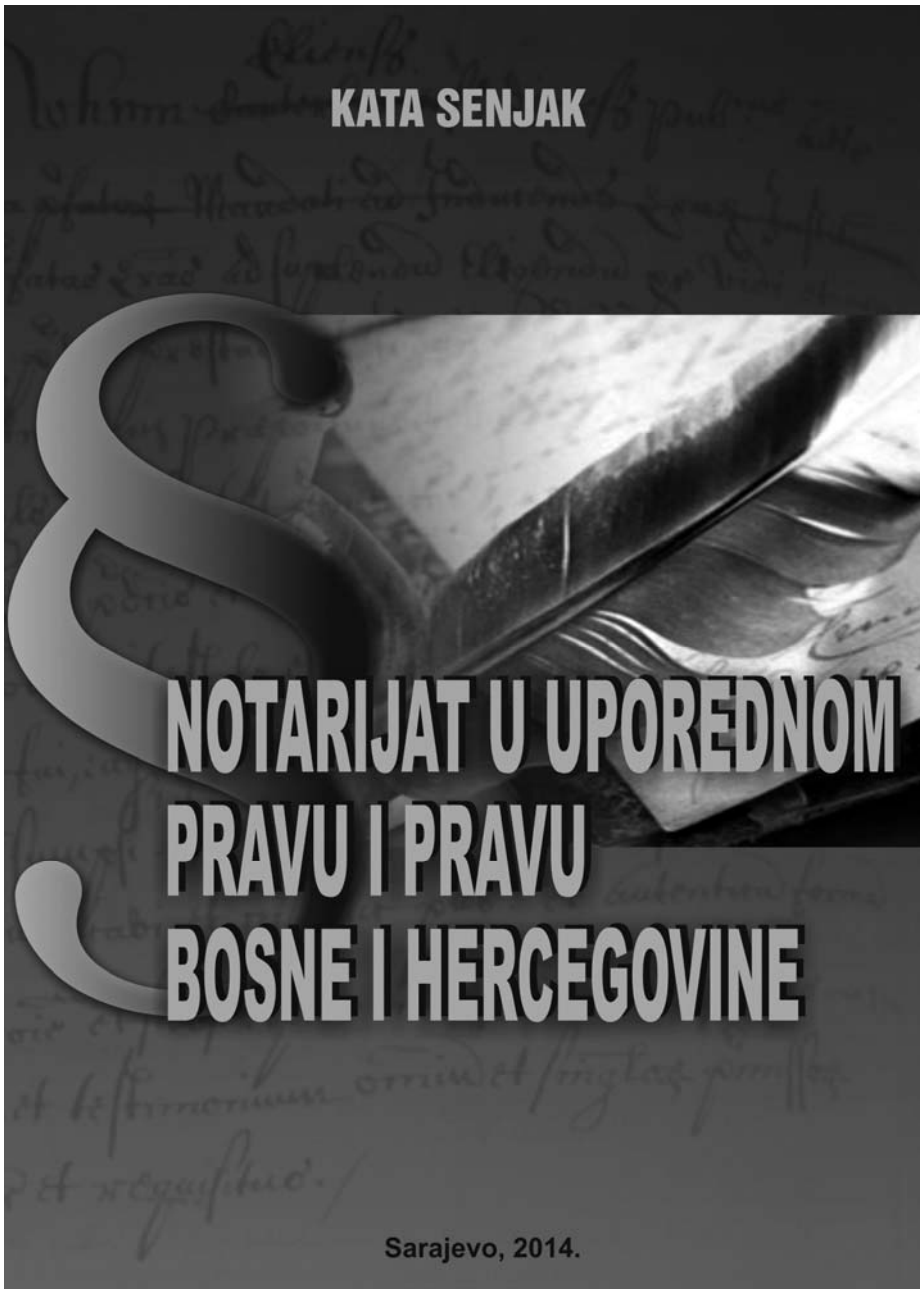
KATA SENJAK
NOTARIJAT U UPOREDNOM PRAVU I PRAVU BOSNE I HERCEGOVINE
Sarajevo, 2014.

Издавач: Овлаштена служба Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Трг БиХ 1, Сарајево - За издавача: секретар Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Марин Вукоја - Припрема и дистрибуција: ЈП НИО Службени лист БиХ Сарајево, Џемала Биједића 39/III - Директор: Драган Прусина - Телефони: Централа: 722-030 - Директор: 722-061 - Претплата: 722-054, факс: 722-071 - Огласни одјел: 722-049, 722-050, факс: 722-074 - Служба за правне и опште послове: 722-051 - Рачуноводство: 722-044, 722-046 - Комерцијала: 722-042 - Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши УНАПРИЈЕД у корист рачуна: UNICREDIT BANK д.д. 338-320-22000052-11, ВАКУФСКА БАНКА д.д. Сарајево 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK А.Д. Бања Лука, филијала Брчко 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK д.д. БиХ Сарајево 161-000- 00071700-57 - Штампа: ГИК "ОКО" д. д. Сарајево - За штампарију: Мевлудин Хамзић - Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од изласка гласила.
"Службени гласник БиХ" је уписан у евиденцију јавних гласила под редним бројем 731. Упис у судски регистар код Кантоналног суда у Сарајеву, број УФ/I - 2168/97 од 10.07.1997. године. - Идентификацијски број 4200226120002. - Порезни број 01071019. - ПДВ број 200226120002. Молимо претплатнике да обавезно доставе свој ПДВ број ради издавања пореске фактуре. Претплата за I полугодиште 2014. за "Службени гласник БиХ" и "Међународне уговоре" 120,00 КМ, "Службене новине Федерације БиХ" 110,00 КМ.
Web издање: http://www.sluzbenilist.ba - годишња претплата 200,00 КМ